Ч. 51. Львôвъ, Середа 2. (14.) Липня 1880. **Рочникъ I.**

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

Запросины до предплаты.

Съ днемъ 1. (13.) липня розпочався другій пôврôкъ, тожь просимо о скоре ôтновленье предплаты, щобы завчасно могли мы означити число примѣрникôвъ и щобы не послѣдовала ніяка перерва въ высылцѣ нашои часописи.

На опаскахъ означено кождому зъ Вп. Читателѣвъ нашихъ, доки предплата заплачена, тожь просимо пôсля того надсылати дальшу и залягаючу предплату.

Рôвночасно просимо о якъ найскорше вырôвнанье всѣхъ залеглостій.

Колибы кто зъ Вп. Предплатителѣвъ не желавъ собѣ дальше предплачовати нашу часопись, зволитъ намъ нынѣшне число звернути.

Въ сѣмъ пôвроцѣ подамо въ фелетонѣ нашои часописи **нову оригинальну повѣсть.**

Предплата стоитъ на чверть року 2 зр., — на пôвъ року 4 зр. а. в.

„Економична“ пожичка!

II.

Пôдъ шумнымъ покликомъ „wielkie środki na wielkie klęski narodowe“ пôдносятся проекта затягненя 6—10-миліоновои краевои пожички економичнои. „Межи дѣлами великого економичного значеня — говорятъ дальше нашѣ краевѣ „економисты“ — занимаютъ перше мѣстце средства комуникаційнѣ с. е. дороги: битѣ гостинцѣ и желѣзницѣ. Теперь надаеся добра способнôсть ступити въ тôмъ направленю напередъ, бо маемо ажь три проекта желѣзниць: а) желѣзницѣ Гусятыньско-Станиславôвскои, въ полученю съ трансверзальною, великои ваги стратегичнои для державы, отже вымагаючои сильнои и коштовнои будовы, якъ для первостепенныхъ желѣзниць; b) желѣзницѣ другорядной (вицинальной) Ярославъ, Рава руска, Белзъ, Сокаль; c) желѣзницѣ другорядной Тернопôль-Гусятынъ“. Будова тыхъ трехъ желѣзниць мае бути тымъ великимъ економичнымъ дѣломъ, котре выратуе насъ зъ „narodowej klęski“, а „велике средство“ до того — то пожичка 6—10-миліонова, бо „всяка продукція, чи рôльнича чи промыслова, муситъ мати забезпечену можнôсть легкого, дешевого и скорого обороту, бо тôлько въ такôмъ случаю буде могла користати зъ торговельнои конъюнктуры и выдержати на европейскихъ торгахъ конкуренцію зъ иншими продуцентами, взростати до що разъ бôльшихъ розмѣрôвъ и тымъ способомъ съ кождымъ рокомъ скрѣпляти и пôдносити загальный добробытъ краю“. Тая 6—10-миліонова пожичка мала бы бути менше бôльше такъ роздѣленою: 2—3 миліоны на покрытье недобору краевого фонду, 2—4 миліоны на беззворотну пожичку для желѣзниць другорядныхъ, 2 миліоны на регуляцію рѣкъ и высушенье багнискъ, а решта на закупно грунтôвъ пôдъ желѣзницѣ, на покрытье дальшихъ можливыхъ недоборôвъ, на запомоги для повѣтôвъ на будову дорôгъ и т. д. Головна отже цѣль тои пожички малабы бути все таки будова желѣзниць. Чижь дѣйстно будова всѣхъ тыхъ желѣзниць такъ конечна, такъ для краю пожиточна и спасительна? Чи зарадитъ така економія нашôй краевôй нуждѣ? А треба при тôмъ памятати, що на будовѣ тыхъ желѣзниць не кôнчится еще будова всѣхъ дорôгъ. „При звычайныхъ (с. е. дотеперѣшныхъ) средствахъ матеріяльныхъ, якими розпоряджуе нашъ фондъ краевый, якѣ на тую цѣль можутъ обертати повѣты и громады, — ледво за 40—50 лѣтъ одержитъ нашъ край повну сѣть мурованыхъ дорôгъ, выказану вже черезъ кр. Выдѣлъ яко необходиму для розвою краю“, говоритъ на иншôмъ мѣстци (ч. 153) Gaz. Nar. Такъ отже кромѣ желѣзниць остаеся будова краевыхъ дорôгъ, а дальше еще и будова дорôгъ доѣздовыхъ до стацій желѣзниць. Число сихъ послѣдныхъ дорôгъ збôльшится дуже значно при збôльшеню желѣзниць. Такимъ чиномъ маемо передъ собою справдѣ величезну сѣть всѣлякихъ дорôгъ желѣзныхъ, головныхъ и доѣздовыхъ, краевыхъ-мурованыхъ, повѣтовыхъ и громадскихъ. Справедливо можна спытати, чи справдѣ то мусимо наразъ обмотатися такою сѣткою и чи ôтси то мае розпочинатися наша „економична“ праця?

Добра то рѣчь мати битѣ гостинцѣ и желѣзнѣ дороги. Тôлькожь на що тіи дороги? Кто то ѣздитъ тыми дорогами, кто зъ нихъ найбôльше користае. Мы дуже радилибъ нашимъ „економистамъ“ Gaz. Nar. и Dzien. Pol. переѣхатись желѣзницями Кароля Людвика и Львôвско-Черновецкою, або й Альбрехтôвскою — тôлько не за „вôльною картою“ въ II клясѣ вкупѣ съ панами и высшою интелигенціею та великими купцями, але третою клясою. Ôттамъ середъ запаху цибулѣ змѣшанои съ найпослѣднѣйшими сортами бакуну и мачки, середъ бебехôвъ жидôвскихъ и всѣлякого рапутя выявляеся тая „ludność spragniona zarobku“ въ засаленыхъ або дôхтемъ обляныхъ кафтанахъ и капотахъ, скрегочуча нѣмецко-рускопольскимъ жаргономъ, въ котрôмъ що друге слово „Geschäft“ або „ranesch.“ Зъ рѣдка тôлько побачишь мѣжь сею чорною масою гдесь не гдесь нашого селянина або мѣщанина, частѣйше нашихъ рекрутôвъ, часомъ якого згôнника або ремѣсника; але се микроскопичный процентъ тои масы люду, що ѣздитъ третою клясою. Тая харкотяча людность якъ чорне гайвороня облягае всѣ двôрцѣ нашихъ желѣзниць, она наповняе особовѣ возы третои клясы своею вонею, она напаковуе товаровѣ поѣзды збôжьемъ, шкôрами, худобою и всякою всячиною. Для тои то людности дуже користно мати по всѣмъ краю такѣ „скорѣ и дешевѣ“ артеріи торговельного обороту, бо вся галицка торговля, скажѣмо собѣ правду, почивае въ рукахъ тыхъ жидôвъ, що то не сѣютъ, не орютъ а зъ цѣлого краю збираютъ чи за безцѣнъ выдурюютъ овочѣ людскои працѣ, ними торгуютъ, ихъ свѣтами перевозятъ и зъ того транспорту по краевыхъ желѣзницяхъ и зъ того торгу свои капиталы збиваютъ. Тожь и мы не перечимо пожиточности желѣзниць, але ставляемо пытанье: кому они пожиточнѣ? Желѣзницѣ служатъ головно оборотови продуктôвъ с. е. торговлѣ, а коли торговля почивае майже выключно въ рукахъ жидôвъ, то и пожитокъ зъ желѣзниць иде головно но користь жидôвъ. Якъ пр. маеся желѣзниця до продукціи рôльничои? Чи збôльшае она у насъ ту продукцію? Нѣ! Пригляньмося рôльничôй продукціи на грунтахъ близько желѣзниць а на грунтахъ ôтдаленыхъ, а не побачимо ніякои рôжницѣ ани въ скôлькости ани въ якости рôльничои продукціи. Рôжниця тôлько въ перевозѣ збôжя и иншихъ продуктôвъ рôльничихъ. Коли богато желѣзниць, то перевôзъ товарôвъ стае не тôлько скоршій але и дешевшій, бо желѣзниця обертаючи бôльшою масою капиталôвъ, и перевозячи бôльшѣ масы може при низшôй цѣнѣ перевозовôй вытягати великѣ выски. Съ кимъ же конкурує желѣзниця въ перевозѣ товарôвъ? Ото не съ кимъ иншимъ якъ зъ дотеперѣшными перевôзниками. А кто були и суть тіи перевôзники у насъ, се кождый знае, кто мавъ случайнôсть бачити галицкѣ транспорта зложенѣ зъ цѣлыхъ десятокъ або и сотень селяньскихъ возôвъ навюченыхъ пашнею. Доси ишовъ зыскъ зъ перевозу збôжя и иншихъ продуктôвъ рôльничихъ хочь въ певнôй части таки нашимъ селянамъ и то въ пору, коли у нихъ кôнчится польна робота а наступае осѣнь и зима. Отже желѣзниця выступаючи до

Слôвце о нашихъ женщинахъ.

Допись зъ надъ Буга.

Почтенна Редакція „Дѣла“ заявила въ ч. 46. — що вже въ кôлькохъ статіяхъ пôднесла такъ животне пытанье дотычаще выхованя женщинъ рускихъ и потѣшила насъ, що не всѣмъ Русинкамъ „чужій народный патріотизмъ и що не всѣ стыдаются руского языка“. Мы селюхи не перечимъ, що во Львовѣ — въ тôмъ центрѣ Руси — где тôлько товариствъ рускихъ, где тôлько газетъ рускихъ выдаеся, где тôлько памятокъ народныхъ переховуеся, где ôтъ часу до часу памятнѣ роковины, аматорскѣ представленя, рускѣ балѣ и фестины уряджуются, где навѣть товариство рускихъ Дамъ завязалося, не тяжко подыбати Русинокъ, котрѣ що до патріотизму бодай яко дилетантки выступаютъ, але у насъ якъ то кажутъ „на провинціи“ здаеся, що женщины засудженѣ за якусь кару на темноту, котра не дае имъ спôзнати свого призначеня и перенятися идеею народною. Не женщины тому виннѣ — але чи не той еще середновѣчный духъ часу, котрый зле зрозумѣвши слова Ап. Павла: „женщина въ церквѣ да молчитъ“ домагався, щобы женщина всюды мовчала, бо мовляли старѣ люди, мовчанье належитъ до скромности женщины; отъ наговорится доволѣ въ кухни та досыть зъ неи.*) Наслѣдствомъ того мовчаня було, що дѣвчата формально выключено ôтъ систематичного побираня навѣть елементарнои науки и нынѣ не трудно подыбати рускѣ женщины, котрѣ маючи доперва около 30 лѣтъ не умѣютъ по руски ани читати ани писати.

Щожь ту говорити о знаню своенародной исторіи, литературы, етнографіи, где тамъ може бути понятье о якôйсь идеи? Они навѣть були въ первостепенныхъ пенсіонатахъ львôвскихъ (пôсля звычайного понятя тымъ лучшій пенсіонатъ — чимъ бôльше платится) черезъ кôлька лѣтъ на едукаціи и покôнчили науку съ найлучшимъ успѣхомъ, але таке выхованье то було лишь обаламученье рускихъ дѣвчатъ за великѣ грошѣ. Кôлька фалшиво акцентованыхъ слôвъ въ французского языка, щось троха по нѣмецки, отъ бодай „коменющъ“, зъ польского може еще найбôльше — наука немилосердного мальтретованя фортепяну и якѣсь нездоровѣ мріи „za ideałami“ — се бувъ еквивалентъ за тыхъ 2000 зр., котрѣ коштувала „едукація“. За рущину мало кто дбае, бо хлопскій языкъ не входивъ въ програму едукаціи! Такôй „паннѣ“, пріѣхавшôй до дому зъ едукаціи, була вже сельска атмосфера за душна, она не чула пріятности въ домѣ простодушныхъ родичѣвъ — не мала съ кимъ розмовитися — а ôтъ простого народа утѣкала якбы ôтъ Готентотôвъ. По укôнченôй едукаціи не бралося вже якои людянои книжки до рукъ, хиба тамъ якій ефектовный романъ, що зъ двора выпожичила панѣ економова або лѣсничина съ препорученьемъ: „bardzo dobry“. Мама доучила еще конфитуры смажити и тѣсточка печи пôсля ôтвѣчныхъ „przepisów“ — и на тôмъ кôнчилося „absolutorium“. Тожь старый „Страхопудъ“, характеризуючи таку укôнчену панну, представивъ еи съ хохлею (варехою) чи съ пательнею въ рукахъ въ хвили, коли пытаеся матери:

„Mamo, co to za instrument?“
(едукаціи документъ!)

Въ той способъ суть выхованѣ цѣлѣ генераціи женщинъ рускихъ безъ свѣдомости, яку они ролю маютъ ôтограти въ свѣтовôй цивилизаціи яко жѣнки и матери. И нынѣ, хотяй Русины пôдъ взглядомъ органичнои роботы около свого ôтродженя поступили напередъ, не много получшилася доля рускихъ женщинъ пôдъ взглядомъ ихъ выхованя въ народнôмъ дусѣ. Гдежъ нынѣ маете ôтповѣднѣ школы для дѣвчатъ рускихъ — чи може у pań Benedyktynek, Ormianek, Sakramentek, Sakrekierek? Навѣть и школа Ч. Василіянокъ пôсля мого мнѣнія не може ôтповѣдати нынѣшнымъ вымаганямъ науки. Щожь бо то за учительки? То женщины регулою ограниченѣ на муры монастыря, вѣковѣ, знеохоченѣ, часомъ и пристрастнѣ, они не квалификуются на педагогôвъ нынѣшного поступу. Ба, поминувши тое, и тамъ якъ кореспондентъ „Дѣла“ зъ Цѣшанôвского доноситъ, не учатъ лишь религію по руски. Нема отже высшои школы для нашихъ женщинъ, а треба еи доперва сотворити. Такѣ самѣ слова сказавъ п. Camille Sée на засѣданю французскихъ послôвъ (19/1 1880) въ такъ цивилизованôмъ краю якъ Франція, а мотивуючи свое внесенье о потребѣ лѣпшого выхованя женщинъ, говоривъ менше бôльше таке:

„Користь, яка выплывае зъ удѣленя высшои науки для женщинъ, не есть може такъ велика, бо женщины зъ 18. або 20. р. житя маютъ иншѣ обовязки сповняти, але власне ходитъ о тое, щобы уможливити женщинамъ сповняти тіи обовязки. Женщина мае таке саме право побирати высшу науку якъ мужчина; не иде о тое, щобы зъ женщинъ поробити адвокатки, лѣкарки, але оставши жѣнками повиннѣ они для власного добра и для щастя своихъ мужѣвъ въ товариствѣ людскôмъ а навѣть въ политицѣ ôтгривати певну ролю. Интересъ соспôльности вымагае, щобы помежи мужомъ а женою пановала спôльнôсть идеи. Така

*) Зр. *Ѳ. М.* въ „*Сіонѣ*“. Ктось недавно въ однôй зъ рускихъ газетъ згôршившися тымъ, що семинаристки львôвскѣ спѣвали Службу Божу, робитъ увагу — „що женщина въ церквѣ да молчитъ“ —; але у насъ по селахъ въ часѣ Богослуженя спѣваютъ всѣ — а дѣвчата для чистого голосу еще красше якъ хлопцѣ; не знаемо отже способу заказати а опôсля сконтролювати, чи котра губы не отворитъ!

конкуренціи ôтъ разу убиває своихъ слабыхъ конкурентôвъ, ôтôирає нашому селянинови дотеперѣшный заробокъ знаный пôдъ назвою „фѣрманки“ и забирає выски — для своихъ акціонерôвъ — людій або совсѣмъ чужихъ нашому краєви, або такихъ, що певно не належатъ до „убогои людности“, але до клясы великихъ капиталистôвъ. Кто хоче о тôмъ пересвѣдчитися, най поспытає селянъ жіючихъ навколо теперѣшныхъ желѣзницъ, най погляне, якъ дуже упало у насъ число робочихъ коней, най остаточно спытаєся окружныхъ селянъ, чи богато полѣпшала ихъ доля ôтъ часу настаня желѣзницъ. Погляньмо дальше на нашихъ ремѣсникôвъ и спытаймо, якій вплывъ маютъ желѣзницѣ на нашѝ краєвѝ ремесла. До недавна єще славились въ нашôмъ краю широко краєвѝ шевцѣ, кушнѣрѣ, ткачѣ и т. д. Нынѣ однакожь ихъ слава притихла, ихъ кружокъ торговельный стѣснився на такъ званѝ закутки незасягненѝ желѣзницями, они самѝ що разъ зменшаются, малѣютъ и пôдупадаютъ. А чому? Бо желѣзницѣ — тіи скорѝ и дешевѝ артеріи всесвѣтного торгу засыпали край заграничными ремѣсничими выробами, съ котрыми нашѝ краєвѝ ремѣсники не выдержали и не могли выдержати конкуренціи, а то для того, що не були совсѣмъ пôдготовленѝ и выобразованѝ спôвубѣгатися съ чужосторонными въ ремѣсничихъ школахъ выобразованими ремѣсниками. Можна казати, що консументы зыскали на тôй конкуренціи, хочь много далобыся сказати о правдивôй вартости тыхъ заграничныхъ продуктôвъ, — але продукція краєва безперечно упадала и стратила дуже много. Грôшь нашь иде въ руки заграницѣ и зъ того выходитъ, що мы споживаючи що разъ бôльше заграничныхъ товарôвъ, що разъ бôльше убожѣємо.

Комужь помогли желѣзницѣ? Рôльництва они не двигнули, ремѣсництво краєве подôрвали, зарôбки зъ перевозу продуктôвъ ôтобрали въ свои руки, а взглядно въ руки чужихъ капиталистôвъ, промыслу не пôднесли, бо якъ давнѣйше такъ и нынѣ єго не маємо, — одна торговля, котрôй головно служатъ желѣзницѣ, оживилась, але на користь жидôвъ держачихъ краєву торговлю въ своѣмъ монополю, и въ користь заграницѣ. Теперь вже можемо по части зрозумѣти, що то за користь для нашого краю, а именно для нашого народа може на дальше выйти зъ „сѣти“ желѣзниць и на чію то користь мавбы край затягнути десятимиліонову „економичну“ пожичку, щобы будувати новѝ желѣзницѣ.

спôльнôсть и єднôсть въ родинѣ повинна бути образомъ згоды и єдности въ народѣ.— Доки не отворится такихъ школъ, доти не можна сказати, що зробилося щось для реформы новои соспôльности. Молоде дѣвча опускає закладъ пересякнене пересудами и неспосôбне интересоватися роботою свого мужа. Такимъ способомъ житье новопôбраныхъ розпочинаєся ôтъ моральногоиинтелектуального розводу. Половина людности и то бôльша половина росте безъ науки а прецѣнь ôтъ женщинъ залежна судьба народôвъ.“

(Конець буде.)

— **Число жителѣвъ Босніи и Герцоговины** пôсля спису зъ 15 червня 1879. Цѣле населенье выноситъ 1,142.147 душъ; зъ тыхъ 599.026 муж. а 543.121 женьскихъ. По религіи числятъ 442.500 могаметанъ, 487.022 гр. вост. а 208.950 лат. католикôвъ христіянъ, 3426 жидôвъ, а 249 осôбъ инакшихъ религій. Мѣстъ єсть 37, передмѣсть 3, мѣсточокъ 34, селъ 4894. Загальне число хатъ: 187.510. Зъ мѣстъ маютъ найбôльше населенье: Сераєво 21.377 душъ, зъ тыхъ 14.848 могам. а 2077 жидôвъ; Мостаръ 10.848, зъ того 6421 могам.; Банялюка 9560, зъ того 6474 могам. Мѣста заселенѝ найбôльше могаметанами.

Економична Реставрація

Jedni ością ryby przebijają,
drudzy na wędkę je łowią.
(Зъ мовы соймовои посла Полянновского противъ „Просвѣтѣ“).

(Дальше.)

А ось вамъ гдеякѝ аргументы при дебатахъ надъ засадами того дорожного права выповѣдуванѝ! То вже належитъ до недискрецій; бо такѝ рѣчи, розумѣєся, звычайно говорится тôлько въ „kole polskiem“, межи самыми своими. Але п. гр. Голєєвскій, правдивый enfante terrible польского „koła“ — чи пригадуєте собѣ якій аргументъ ôнъ выповѣвъ тогды въ соймѣ на оправданье того, що громады повиннѝ за панôвъ тягары тѝ поносити?

— „Wszakże gmina dostaje za to od każdego dworu po kilka tysięcy złr. rocznie!“ — За дармо, думаєте? Але гдежь тамъ, за роботу въ дворѣ и на двôрскихъ поляхъ; тôлько що п. „грабя“ уважає, що тая заплата то ласка, за котру хлопъ (окрôмъ, розумѣєся, дотычнои роботы) зôстає довжникомъ пана и повиненъ єму платити процента ôтъ свого зарôбку.

Можна собѣ пôсля сего дуже легко выобразити пана графа, якъ стоитъ передъ нимъ пôзнымъ вечеромъ робôтникъ, що черезъ день косивъ пану графови сѣно, и выдыхавъ що найменше за $2^1/_2$ шѣстки своєи жизненои силы, а теперь съ шапкою въ руцѣ прійшовъ по заплату 2-хъ шѣстокъ*). П. графъ, выймаючи 20 кр.: „Masz tu, człowieku; a podziękuj i pamiętaj sobie, że ci się to nie należy i że mi to musisz bodaj czemś odpłacić!“ — Чижь не тоє выплываєзъ высше поданого аргументу въ соймѣ публично высказаного и черезъ никого зъ бôльшости незапереченого? Можнабы подумати, що п. графъ сказавъ простый абсурдъ, зъ непорозумѣня найпростѣйшихъ елементôвъ соспôльнои економіи. Алежь до того науки економіи не потрѣбно; п. графъ яко сельскій господарь — практикъ; а яко такій знає добре вартôсть роботы, бо неразъ давными часами, — може передъ 15. роками — мусѣвъ натерпѣтися страху, що єму пшениця на пни зогніє, бо ту горячій часъ робочій, а о робôтника тяжко; и знає также, що якбы єму громада не скосила, не зжала, то не мавбы и тыхъ кôлькохъ тисячь зр., про котрѝ говоритъ, зъ ôтки взяти. А коли мимо того такъ говоритъ, то очевидно констатує фактичнѝ ôтношеня и стверджує, що вже тогды тѝ ôтношеня у насъ рôвналися економичнôй неволѣ селянъ.

Буваютъ надзвычайнѝ выпадки, що безъ сильнои пресіи зъ горы або зъ долины таку неволю зносятъ добровôльно самѝ зъ тои неволѣ користаючѝ верствы; такъ примѣромъ у Франціи самѝ клясы привилієванѝ зреклися въ однôй хвилѣ одушевленя всѣхъ феодальныхъ правъ, также и панщины. Але такѝ выпадки буваютъ въ исторіи дуже рѣдкѝ, а на всякій случай — не у насъ. Исторія Польщи ажь до найпослѣднѣйшихъ часôвъ се стверджає, якъ не можна яснѣйше, высказуючи, якъ не въ силу военного пôдбою якъ где инде, але въ мѣру ростучои переваги шляхты по надъ королѣвску власть, вольнѝ кмети пôдлягли насамперѣдъ пôдъ политичне, (взглядно войскове) верховодство сусѣдного шляхтича, потôмъ той шляхтичь розтягнувъ надъ ними свою юрисдикцію, котра зразу яко публичный урядъ (à la „przełożeństwo obszaru dworskiego“) именемъ короля була выконувана, але (подумаймо собѣ примѣромъ хотьбы и въ нашихъ часахъ пана графа Г. судією надъ хлопами, а понадъ паномъ графомъ ніякои власти окрôмъ єго, не протектора, але протегованого — короля польского) замѣнилась скоро въ приватне пана шляхчита право суду безъ апеляціи, въ кождôй, также и въ своѣй власнôй справѣ. Тогды вже очевидно, панъ, выплачуючи робôтникови за роботу, съ єще бôльшимъ правомъ, якъ теперь нашь п. графъ, (пострадавшій нещасливымъ припадкомъ черезъ р. 1848 таку юрисдикцію) уважавбы бувъ за ласку заплаченье хлопови за роботу, до котрои мавъ предсѣ рôжнѝ средства єго присилувати; а що никто не звыкъ ласки высвѣдчувати день въ день и рôкъ въ рôкъ однымъ и тымъ самымъ особамъ и що такихъ, претендованыхъ паномъ графомъ процентôвъ назбиралось за богато, то очевидно сама найбезстороннѣйша, впрочѣмъ черезъ самогожь пана шляхтича арендована справедливôсть, наказувала заперестати такого дальшого вспираня звѣстного, певно власне тогды вынайденого „lenistwa“ „naszego“ chłopka.

(Дальше буде.)

*) Зрôвнай дата о робôтничôй платѣ, зôбранѝ за 1875—1876 рр. черезъ бюро статистичне; приходятъ тамъ мѣстцями навѣть низшѝ деннѝ заплаты. Правда, що то бувъ рôкъ голодный, зъ котрого купуючѝ роботу очевидно умѣли користати.

Бесѣда п. о. Іосифа Красицкого

выголошена на одинацятôмъ соймовôмъ засѣданю при дебатѣ надъ народными школами.

„Коли забираю голосъ въ сѣмъ дѣлѣ, чиню тоє не щобы пôдносити якѝ рекриминаціи, хотяй, яко заступникъ руского народа, мавбымь надто много причинъ и зъ того становища голосъ пôдняти. Не чиню того зô взгляду, що соймова дебата о рѣшеню школьного пытаня стала на иншôмъ становищи, якъ до теперь. Я забираю голосъ съ намѣреньемъ, щобы близше выяснити тѝ причины, котрѝ привели народнѝ школы до упадку, щобы тымъ чиномъ прислужитися якъ властямъ, котрѝ правлять школами, такъ и выс. соймови для лучшого єго орієнтованя. Закимъ приступлю до самого предмету, позвольте менѣ, пп., розправитися съ бесѣдниками нынѣшного пополудневого засѣданя пп. Савчиньскимъ и Романовичемъ. Хотяй тіи пп. хорошо говорили, все таки они, заперечаючи не опрокинули дѣйстного факту, що народнѝ школы въ нашôмъ краю упали на цѣлôй линіи. Менѣ здаєся, що въ ихъ бесѣдахъ було бôльше реторики, а менше безвзглядного трактованя самого предмету. Становища п. Савчиньского не можу инакше поняти, якъ тôлько що ôнъ говоривъ pro domo sua а п. Романовича мушу просити, щобы мене поучивъ, що то єсть тѝ „prąd-ы“, на котрѝ ôнъ такій натискъ покладавъ. Може вы, панове, о нихъ що знаєте, я не знаю; я вже рано о тыхъ prąd-ахъ думавъ и думавъ, та ничого выдумати не мôгъ *(браво!)*. Колибъ я бувъ тôлько рано о тыхъ prąd-ахъ чувъ, бувбы я ихъ промовчавъ, але коли и пополудни знову чую, не можу ихъ лишити на боцѣ. Рано чувъ я (зъ промовы посла Гавзнера), що пануюча надъ Спреєю система кинула людскôсть о 50 лѣтъ назадъ и такожь рано чувъ я, що школы, котрыхъ ядро, плянъ выходитъ зъ надъ Спреи, помогли на прахъ розбити австрійску армію пôдъ Кенигрецомъ. Отже якъ зъ однои стороны сказавъ п. бесѣдникъ, що пляны зъ надъ Спреи цофаютъ насъ о 50 лѣтъ назадъ, такъ зъ другои стороны ставивъ намъ школы зъ надъ Спреи за примѣръ и я мушу прійти до того заключеня, що у насъ треба такои системы и такои школы, зъ якои выйшли побѣдоносцѣ зъ пôдъ Кенигреца. Пôсля першои думки п. Гавзнера система зъ надъ Спреи шкôдна, пôсля другои хосенна. Двѣ тѝ думки годѣ въ логичну звязь звести, и я прошу тыхъ пп. сказати явно, що они черезъ тіи prąd-ы розумѣютъ.

Вертаю до предмету. Пôдъ часъ дебаты мы винили всѣхъ о упадокъ школъ а забули винити самыхъ себе! Булабы то похибка, якбы кто думавъ, що школа ажь теперь такъ несподѣвано упала тому, що намъ теперь упадокъ школы такъ яскраво представляєся. Нѣ, мои пп., я собѣ пригадую, що єще за намѣстництва Голуховского була въ єго месажѣ постоянна позиція о школахъ и тамъ розвôй школъ що року являвся въ найкрасшôмъ свѣтлѣ. Тогды не кто другій, а я, по мысли рускихъ послôвъ при случаю заявивъ, що даты, на основѣ котрыхъ въ месажѣ такій розвôй школъ бувъ представленый, то даты фалшивѝ, то даты официяльнѝ и я заявивъ, що я жіючи въ народѣ, не можу погодитись на такій поглядъ. На мои замѣты однако соймъ не зважавъ, бо, може бути, то були замѣты „ничтожного“ чоловѣка.

Пригадую собѣ єще щось. Въ р. 1878. пос. Качала а за нимъ Ковальскій знову звертали увагу выс. сойму, що школы упадаютъ; но выступивъ пос. Круковецкій *(веселôсть)* а за нимъ пос. Савчиньскій и безъ пôдставы, безъ наведеня фактôвъ дементовали основнѝ бесѣды рускихъ послôвъ. Я жалую, що тогды соймъ не звернувъ уваги на тоє, що говорится а тôлько уважавъ, кто говоритъ а всяке законодательне тѣло не повинно высокомѣрно зъ ока спускати ніякихъ замѣтôвъ, котрѝ могутъ статися користнѝ для соспôльности. Отже думаю въ тôмъ лежитъ вина сойму, що давнѣйше не звернувъ бôльшои критики на школы и бôльшои уваги на погляды рускихъ послôвъ.

Нарѣкали тутъ гдеякѝ пп. дуже ревно на систему. Менѣ здаєся, що система, хотяйбы була найгôрша, то коли єсть добра воля, коли суть силы, коли организмъ добрый и устрôй складный, можна нею, хочь найгôршою добре и съ користію дѣлати. Отже я, по мому переконаню, не бачу такои великои ошибки въ системѣ; я бачу єи въ органахъ, котрѝ маютъ тую систему въ житье вводити. Повторяю, що намѣреньемъ моєи бесѣды єсть, своими увагами, на кôлько мене на тоє стати, тому дѣлу помочи. Може бути, що вамъ дѣло школьне ту во Львовѣ або въ Краковѣ та по другихъ бôльшихъ мѣстахъ въ иншôмъ свѣтлѣ представляєся; намъ въ селѣ оно дуже погано являєся. Колибы мене запытано, кто управляє по селахъ школами, я ôтповѣвбы: знаєте кто? матадоры! (*Голосы*: Co to matadory?) Н. пр. въ Снятынѣ рада школьна складаєсь зъ 7 членôвъ. Прійшло до презентованя учителя; 6 членôвъ було на засѣданю, 7-ый нѣ. И згодилися три зъ нихъ и законно выбрали якогось — имя я забувъ — котрый предсѣдателю тоиже рады, лат. ксендзу не подобався. Щожь чинитъ предсѣдатель? Пише ремонстрацію до рады школьнои краєвои и она зноситъ ту презентацію и приказує другій разъ выбирати*). Такѝ факты не одиночнѝ случаѣ. Прошужь, не справедливо я говорю, що ту не правитъ законъ а матадоры? и то матадоры не по интелигенціи, а кождый польскій политикъ, котрый має добру волю мѣшатися въ школьнѝ дѣла и управляти по свому!

(Конець буде)

*) Читателѣ нашѝ знаютъ основно тую справу зъ обширнои дописи „зъ Снятына“ въ 45. ч. „Дѣла“. Для яснѣйшого зрозумѣня бесѣды посла о. Красицкого объяснимо, що зъ межи тыхъ 6 членôвъ голосъ ôтдавало тôлько 5, (6-тый предсѣдатель), ожь 3 голосы була рѣшаюча бôльшôсть.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Туреччина. Аббединъ паша, министеръ заграничныхъ справъ, єсть нынѣ душею опозиціи на дворѣ султаньскôмъ. Ôнъ то готовитъ для державъ трактатовыхъ въ загалѣ, а въ подрôбности для Греціи пôвофиціяльну вôйну и о єго тверду волю яко уроженого Альбанця розбôются имовѣрно всѣ мирнѝ намѣреня Европы, котра орієнтальне пытанье хоче разъ на все усунути зъ зеленого столика дипльомаціи европейскои. Ôнъ бувъ головнымъ организаторомъ лиги альбаньскои, котра збройнымъ выступленьемъ спинила Чорногору въ занятю Гусинье и Плавы и прискодарскихъ околиць. Нынѣ, запоручаючи позорно Европѣ, що султанъ бажає добрыхъ реформъ въ державѣ и мирного полагодженя справы греческои, организує ôнъ пôсля найновѣйшихъ вѣрныхъ донесень окремый комитетъ въ Енирѣ, котрый выступитъ въ оборонѣ признанои Греціи Янины. Мы згадовали, якѝ силы военнѝ громадитъ Порта на границяхъ греческихъ, а нынѣ доходитъ насъ вѣдомôсть, що Османъ паша, герой зъ пôдъ Плевны, обôйме имовѣрно начальство въ евентуальнôй вôйнѣ греческо-турецкôй. Порта заграла послѣдну карту въ газардовôй грѣ съ Европою и не легко дасть справу уступленя зъ континенту европейского за выграну.

Доброю илюстраціею до того суть слова, котрѝ на дняхъ сказавъ посолъ турецкій въ Вѣдни до кореспондента Wiener Allg. Ztg.: Не єсьмо на стôлько слѣпѝ, щобысьмо не знали, що наше панованье въ Европѣ клонится до паденя, але не уступимо малодушно и лишь одинъ мечь буде въ силѣ выперти насъ зъ Европы.

На дняхъ интерпельованый въ парляментѣ англійскôмъ Глядстонъ, ôтповѣвъ въ сѣй справѣ слѣдуюче: Наша политика стремитъ до того, щобы въ союзѣ съ державами европейскими всѣми силами вымогчи на портѣ выконанье постановлень берлиньскои конференціи. Досвѣдъ научивъ насъ, що кôлько разôвъ державы европейскѝ ишли съ собою солидарно, порта числилася завсѣгды съ ихъ судомъ и выконувала ихъ рѣшеня. И въ данôмъ случаю не можу припустити, щобы порта схотѣла противстанути Европѣ. Чи въ противнôмъ случаю Англія ужіє якихто репрессалій, на те пытанье нынѣ рѣшучо ôтповѣсти не можу.

Замѣтне при тôмъ єсть dementi,

котре сими днями явилося въ офиціяльнôй прасѣ россійскôй и котре заперечае, будьтобы Россія задумала на корабляхъ англійскихъ выслати свои войска до Тессаліи. Зъ другои стороны комбинуютъ знову, що Россія приготовляе акцію военну въ Болгаріи и попробуе, чи попри турецко-грецку вôйну не буде можна всхôдну Румелію прилучити до княжества болгарского, а тымъ самымъ осуществити певнй точки санстефаньского договору.

Якихъ репресалій ужютъ трактовй державы, щобы Туреччина сповнила ихъ волю, о тôмъ съ кождымъ днемъ шлются найрôжнорôднѣйшй вѣсти. Англія, о скôлько дневники лондоньскй вѣрно представляютъ намѣреня кабинету Глядстона, уважае себе вже нынѣ уповномочненою до выконаня постановленъ берлиньскои конференціи. Она не розумѣе медіяціи, але уважаючи постановленя конференціи яко decision и опираючися на словѣ inviter розумѣе тй постановленя яко сомацію, рôвнаючуся грôзному ultimatum. Кабинетъ англійскій ôтбувъ уже 6. л. липня окрему нараду надъ тымъ, въ якій способъ належалобы вплынути на порту и присиловати еи до выконаня послѣдной волѣ Европы. Результатъ сихъ нарадъ незвѣстный вправдѣ никому, але дневники лондоньскй запоручаютъ, що Англія рѣшилася на демонстрацію фльоты навѣть на той случай, еслибы Франція и Италія ôтъ вспôльнои акціи ôтказалися.

Що до становища Австріи въ пытаню всхôднôмъ мы въ давнѣйшихъ числахъ звертали уже увагу читателѣвъ нашихъ, на интенцію Мадярôвъ, котрй хотѣлибы, щобы Австрія придержувалася бôльше консервативнои политики и длятого не дивнй намъ погляды Pester Lloyd'a, котрый желавбы собѣ, щобы и на будуще елементъ славяньскій не прійшовъ до значеня на балканьскôмъ пôвостровѣ, зъ боязни, щобы колись случайно мадярскій народъ не пропавъ въ тôмъ славяньскôмъ мори. По нашôй думцѣ однакожь буде Австрія въ оборонѣ своихъ питомыхъ интересôвъ примушена взяти якъ найбôльшу участь въ справѣ турецкôй, и выступитъ зъ свого консервативного(?) становища при першôй важнѣйшôй стычцѣ войскъ турецко-греческихъ.

Цѣкавымъ есть токожь найновѣйше донесенье пôвофиціяльного французского Temps-а, котрый доноситъ: Межи державами пануе незгода що до выконаня постановленъ берлиньскои конференціи. Австрія и Россія не вѣрятъ собѣ взаимно. Недовѣрчивôсть выкликала перша Россія предвчаснымъ предложеньемъ, що готова выслати свои войска на границю греческу. Дневники россійскй дементовали на дѣлѣ тую вѣдомôсть, але Европа тымъ затревожилася и пôдозрѣвае Россію о утаенй намѣреня.

О политичнôй теперѣшнôй ситуаціи Европы говоритъ кореспондентъ вѣденьскій до Petersburger Ztg. слѣдуюче: „Годѣ не предвидѣти, що на пôвостровѣ балканьскôмъ прійде до великихъ заворушень. Длятого то насувася пытанье, що до того скаже Европа и що скажутъ поодинокй державы? О Англіи и Франціи есть голосна вѣсть, що обѣ державы предпріймутъ въ интересѣ Греціи демонстрацію фльотъ. Италія мае прилучитися до сеи акціи. Австрія не може такожь индиферентно дивитися. Нѣмеччина застереже имовѣрно для себе вольне дѣланье, займе становиско обсерваційне и буде ослоняти Австрію зъ заду и зъ боку, на случай еи акціи на балканьскôмъ пôвостровѣ. А що зробитъ Россія? Она, якъ идутъ вѣсти, до Болгаріи, якъ въ р. 1876 до Сербіи, вышле множество урльопованыхъ жовнярôвъ. Всѣ тому даютъ нынѣ вѣру и говорятъ, що Россія инавгурує пôвурядово нову акцію орієнтальну.“

Французскій генералъ Бурбаки мавъ пріймити начальство надъ армією греческою. Молодѣжь академична, якъ доносятъ зъ Атинъ, формує окремый легіонъ охотникôвъ.

Посолъ французскій въ Лондонѣ Шальмель-Лякуръ заявивъ на банкетѣ клюбу Кобдена, що Франціи и Англіи удасться выпайти средства, щобы всѣ сочаснй справы успѣшно полагодити. Есть се алюзія на вспôльну демонстрацію фльотъ обохъ державъ.

Османъ паша зôставъ увôльненый зъ посады министра вôйны, имовѣрно въ тôй цѣли, щобы обняти начальство надъ войсками лиги альбаньскои.

Въ справѣ Чорногоры доносятъ зъ Цетиніи, що князь Никита, одержавши певнй инструкціи зъ Петербурга, не вступитъ скорше въ военну акцію, ажь поки першй полки греческй не являтся въ Епирѣ, щобы зайняти Янину.

Франція. Справа амнестіи комунардôвъ займае умы всѣхъ бôльше якъ пытанье орієнтальне, въ котрôмъ Франція якось дуже не радо бере участь. Справа амнестіи була вже два разы на порядку дневнôмъ въ палатѣ послôвъ, однакожь не перейшла ôттакъ два разы въ сенатѣ. Палата послôвъ, въ котрôй вѣе духъ бôльше радикальный, хотѣла первѣстно амнестіоновати всѣхъ засудженыхъ за злочиньства, котрй стоятъ въ близькôмъ ôтношеню съ повстаньемъ лѣтъ 1870 и 1871 и всѣхъ засудженыхъ за политичнй злочиньства прасовй, доконанй до дня 19 червня 1880. Сенатъ супротивився сѣй стилизаціи, домагаючися передъ всѣмъ выключеня ôтъ амнестіи всѣхъ засудженыхъ за убійства и пôдпаленя. Звернена палатѣ послôвъ ухвала амнестіи съ сею клявзулею не зыскала однакожь бôльшости для себе, противно палата послôвъ рѣшила: Всѣ личности, котрй були засудженй за участь въ повстаню въ лѣтахъ 1870 и 1871, а котрй до 14 липня сего року будутъ (черезъ правительство) уласкавленй, одержатъ амнестію. Дня 9 л. липня прійшовъ сей проектъ до розправы въ сенатѣ. Комисія внесла: Всѣ засудженй за участь въ повстаню въ лѣтахъ 1870 и 1871 будутъ амнестіонованй съ выключеньемъ тыхъ, котрй контрадикторичнымъ засудомъ зôстали засудженй на кару смерти або роботы примусовй за злочиньства пôдпаленя и убійства. За всѣ прасовй переступства, доконанй ажь до 6 липня удѣляеся амнестія. Въ тôй стилизаціи принято предложенье комисіи 157 голосами противъ 128, съ поправкою, що можутъ бути и тй убійцѣ и пôдпалячѣ амнестіонованй, котрымъ засудъ на смерть замѣнило правительство на иншй кары передъ днемъ 9 липня. Ухвала сенату прійде имовѣрно небавомъ передъ палату послôвъ въ третій разъ.

Соймъ краевый.

(§). Закимъ приступимо до дальшого справозданя зъ пятнацятого засѣданя соймового мусимо навернутися еще разъ на коротенько до засѣданя чотырнацятого, на котрôмъ якъ згадувано въ попереднôмъ числѣ „Дѣла“, звѣстный посолъ Поляновскій внѣсъ интерпеляцію до правительства въ справѣ выключеня черезъ тов. им. Мих. Качковского Антона Сѣрка зъ помежи своихъ членôвъ за зраду при выборахъ. „Дѣло“ въ послѣднôмъ числѣ дало належну ôтправу п. Поляновскому. Сегодня подаемо ôтзывъ польскои газеты „Dziennika Poznańsk-ого“ о интерпеляціи того ультрапольского посла. Въ Dz. Poznańsk-ôмъ читаемъ: „Wrażenie tej interpelacyi było wcale nie miłe, bo nie zdaje się rzeczą właściwą oddawać się pod ochronę władz i żądać ich interwencyi tam, gdzie sama opinia publiczna skutecznie działać powinna. Objawia się pewna słabość w takiem **odwoływaniu się do policyi!** Ruscy zaś posłowie wnieśli zapytanie w sprawie na pozór drobnej ale bardzo praktycznych interesów dotykającej и т. д. (Мова о интерпеляціи посла Олѣйника въ справѣ взмагаючоися крадежи коній.)

Пятнацяте засѣданье дня 23 червня (7 липня) 1880. (Конець.)

Зъ порядку слѣдуе справозданье комисіи правничои о внесеню п. гр. Тышкевича въ справѣ увôльненя актôвъ посмертныхъ при спадщинахъ низше 300 зр. ôтъ таксъ нотаріяльныхъ.

Именемъ комисіи п. Фрухтманъ вноситъ:

I. Надъ внесеньемъ посла Тышкевича о выеднанье въ дорозѣ властивôй: щобъ списы маетковй и опечатованя въ случаяхъ смерти тогды тôлько пôдпадали въ мысль §. 27 тар. нот. оплатѣ таксы нотаріяльнои, наколи спадщина, ôттрутивши всѣ до инвентаря поданй довги выноситъ найменше 300 злр. — переходитъ соймъ до порядку дневного.

II. Соймъ взывае ц. к. правительство, щобы наглядало надъ докладнымъ выконаньемъ приписôвъ §. 27 тарифы нотаріяльнои и §. 4 розпорядженя министеріяльного зъ дн. 7 мая 1860 ч. 120 В. з. д., на пôдставѣ котрыхъ вольнй суть ôтъ оплаты нотаріяльнои всѣ безъ рôжницѣ акта посмертнй, наколи вартôсть спадщины 100 злр. не переходитъ, а то безъ взгляду на тое, чи пертрактація спадщины належитъ до суду колегіяльного, чи до суду повѣтового.

III. Соймъ поновляючи ухвалу свою зъ 21 мая 1875, выражае пересвѣдченье, що реформа уставы о поступованю судовôмъ въ справахъ спадковыхъ и пупилярныхъ есть доконечне потрѣбною и взывае ц. к. правительство, щобы тую реформу въ дорозѣ властивôй якъ найскорше перевело.

Въ дискусіи генеральнôй пос. Баумъ промовляе за внесеньемъ посла Тышкевича.

Пос. Пилятъ освѣдчае, що зô взгляду на раду державну, котра оказуеся не доконче прихильною до реформъ користныхъ, треба шукати выходу въ существуючихъ законахъ. Пригадуе отже, що теперь въ мѣсцяхъ по за пунктомъ помѣщеня судôвъ колегіяльныхъ списанье актôвъ посмертныхъ нотарями не есть обовязуюче, прото належалобы домагатись, щобъ такимъ списованьемъ займалися суды.

Пос. Круковецкій думае, що въ справѣ тôй не треба зважати на зменшенье доходôвъ нотарямъ. Наколибы мы мали громаду колективну, то акта такй можнабы списовати въ громадѣ. Нотарѣ надуживаютъ свого становища: не ѣздятъ, але цитуютъ стороны до себе. Смѣло можна сказати, що по лихвяряхъ нотаріяты найбôльше причинились до зъубоженя селянъ, и ничого злого не булобы, колибъ кôлька нотарѣвъ зъ голоду умерло, однакъ людъ треба ратувати, понеже съ пôднесеньемъ добробыту селянъ добробытъ всѣхъ пôднесеся. Вконець объявляе, що буде голосовати за внесеньемъ Тышкевича.

Подôбно промовляли пос. Тышковскій и о. Ясеницкій. Зъ другои стороны пос. Туряньскій, Ленартовичь, Сплавиньскій и справоздавець Фрухтманъ боронили институціи нотарѣвъ.

Въ росправѣ специяльнôй пос. І. Ясиньскій противится внесеню пос. Тышкевича и пôдноситъ, що радше належалобъ жадати, щобы правительство або ôтобрало нотарямъ списы, або цѣлкомъ тіи знесло.

Приступлено до именного голосованя, въ котрôмъ внесенье комисіи упало 46 голосами противъ 50. На пропозицію пос. Евс. Черкавского съ поправкою пос. Пилята ôтослано внесенье пос. Тышкевича еще разъ до комисіи.

Слѣдувавъ выбôръ комисіи желѣзничои. Выбранй послы: Грохольскій, Бавмъ, Яворскій, Матковскій, Хшановскій, Чайковскій Альф. и Янко.

Шѣснацяте засѣданье дня 26 червня (8 липня) 1880.

Межи надôслаными петиціями замѣтнѣйшй: Громады: Пôдгайчики, Вербѣжь, Солôвъ, Гвôздець старый, Печенѣжинъ, Яблонôвъ, Иванôвцѣ, Коршôвъ, Лѣски, Воскресинцѣ, Слобôдка, Вербѣжь нижній, Замулинцѣ, Камѣнки великй, Турка, Малѣевцѣ, Товмачикъ, Коломыя въ справѣ пôдвысшеня податку грунтового. Выдѣлы пов. въ Скалатѣ, Коссовѣ и Калуши о ограниченье вольности дѣленя селяньскихъ грунтôвъ. Выдѣлъ пов. Коссôвскій о успѣшнѣйше выконуванье закона о охоронѣ власности польнои, въ справѣ лученя громадъ оплачуючихъ менше 200 злр. податкôвъ безпосередныхъ и въ справѣ реформы школъ середныхъ. Выдѣлъ пов. въ Калуши въ справѣ фабрикаціи и продажи соли. О. Константинъ Глебовицкій о запомогу по причинѣ пожару. О. Юліянъ Гладыловичь о ремунерацію за удѣлянье науки религіи. Выдѣлъ повѣтовый въ Ропчицяхъ въ справѣ закона о охоронѣ власности польнои. Члены громады Рожнятôвъ о вôльный поборъ сыровицѣ. Урядъ громадскій Рожнятова о здержанье секвестрацій за належитости рядовй. Выдѣлъ пов. Броды о здержанье дальшои будовы дороги Зборôвско-Залозецкои. Шоферъ Францѣшокъ предкладае уваги що до зарадженя зъубоженю краю и вывлащеню властителѣвъ меншихъ посѣлостій. Зборы кôлькохъ ôтдѣлôвъ товариства агрономичного противъ проектованому заложеню банку гипотечного. Комитетъ реставраціи церкви св. Юра во Львовѣ о пôдмогу 1500 злр. Выдѣлъ пов. Бучацкій въ справѣ фабрикаціи и продажи соли. Выдѣлъ повѣт. Ярославскій о звôльненье касъ позычковыхъ ôтъ обовязку стемпльованя касовыхъ книгъ. Число петицій выноситъ доси 497.

Ôтчитано ôттакъ интерпеляцію пос. Охримовича и тов. до комисаря правительственного, въ котрôй кôлька громадъ пôдъ Дрогобычемъ жалятся на перенесенье рогатки пôдъ тымъ мѣстомъ на дорозѣ ераріяльнôй въ инше мѣстце.

На внесенье пос. Матковского прошенье мѣста Бучача о пôдвысшенье оплаты ôтъ нафты, переказано Выдѣлови краевому.

Зъ порядку дневного выпавъ выбôръ депутаціи до цѣсаря. Выбранй послы: еп. Ступницкій, Юрій Чарторыскій, Сангушко, Зыбликевичь и Грохольскій. Депутаціи проводити буде маршаловъ краевый.

Дальше пос. Кароль Сципіо именемъ комисіи буджетовои вноситъ, щобы для школы середнои краевого господарства лѣсного во Львовѣ вставити до буджета на лѣта 1880 и 1881 по 800 злр. рôчно на платню провизоричного другого адъюнкта— а вычеркнути подôбно въ провизоричнôй дорозѣ на два роки по 500 зр. зъ платнѣ рôчнои доцентôвъ тои школы и ухвалити буджетъ тои школы на рôкъ 1880 при 5390 зр. доходу а 11.710 злр. выдаткôвъ отже при недоборѣ 6320 зр., котрй мае покрыти фондъ краевый. Оба внесеня ухвалено безъ дебаты.

Пос. Сципіо предкладае дальше въ имени комисіи буджетовои, щобы товариству рôльничому краковскому и товариству господарскому галицкому во Львовѣ давати рôкъ-рôчно зъ фондôвъ краевыхъ по 3000 злр., почавши вже зъ 1 липця с. р. И се внесенье ухвалено безъ дискусіи.

Ôттакъ на порядку дневнôмъ припадало справозданье комисіи дороговои о проектѣ. Но по причинѣ неприсутности справоздателя пос. Менциньского скинено се зъ порядку дневного.

На кôнци порядку дневного було справозданье комисіи люстраційнои о станѣ фонда пропинаційного. Пос. Ясиньскій Францѣшокъ въ имени комисіи выказуе, що станъ тои справы не есть совсѣмъ вдоволяючій, понеже сконстатовано залеглости въ оплатахъ ôтъ шинкôвъ и въ гривнахъ выносячй 149.829 злр.! Причиною того некористного стану есть тое, що згаданй належитости не вплываютъ въ терминахъ закономъ приписаныхъ и въ примусовôмъ стяганю показуеся повный бракъ енергіи. Комисія вноситъ прото: „Соймъ взывае ц. к. правительство о якъ найенергичнѣйше стяганье всякихъ належитостій, закономъ о знесеню права пропинацій на утворенье фонда пропинаційного призначеныхъ.“

На жаданье комисаря правительственного ôтчитано сейчасъ окружникъ выданый Намѣстництвомъ до старостôвъ взглядомъ енергичного стяганя згаданыхъ належитостій. Супротивъ того комисія ôтступае ôтъ внесеня.

Сѣмнацяте засѣданье дня 27 червня (9 липня) 1880.

На тôмъ засѣданю являеся министеръ финансôвъ, дръ Дунаевскій.

Послы Галлеръ и Гросъ усправедливляютъ неприсутнôсть хоробою.

Пос. Мадейскій складае до лѣски маршалкôвскои внесенье слѣдуюче:

„Высокій соймъ зволитъ ухвалити залучену новелю уставы зъ 30 грудня 1875 ч. 55 д. з. к. зъ р. 1877 часть XXVIII о знесеню права пропинаціи, доповняючу постановленье § 34 тои уставы о поступованю при доходженю переступленій въ справахъ пропинаційного права вышинку.“

Межи петиціями важнѣйшй: Громада мѣста Калуша о зарядженье ôтвореня дороги салинарнои Баняньскои. Костецкій Плятонъ рускій переводчикъ при Выдѣлѣ краевôмъ о пôдвысшенье платнѣ. Монастырь Василіянокъ въ Яворовѣ о пôдмогу на удержанье закладу наукового жѣночого. Рамультъ Константинъ нотарь въ Бохни о ограниченье загальнои вольности пôдписованя векслѣвъ. Той самъ о справдженье сумъ надплаченыхъ въ кождôмъ повѣтѣ титуломъ коштôвъ екзекуційныхъ залеглостій податковыхъ, о зворотъ тыхъ сумъ и о призначенье на загальнй цѣли повѣтôвъ. Той самъ о ухваленье новелѣ до закона гипотечного, выказуючои рôжницю межи бôльшою а меншою посѣлостію земскою. Выдѣлъ пов. Коссôвскій зъ 9 петиціями и ôтдѣлъ рудецко-городецкій тов. господарского въ справѣ замѣреного пôдвысшеня тарифы податку грунтового. Выдѣлъ повѣт. Рогатыньскій съ петиціею громады Бурштынъ о пôдмогу мешканцямъ потерпѣвшимъ ôтъ пожару.

Зъ порядку дневного пос. дръ Маеръ мотивуе свое внесенье въ справахъ шпитальныхъ краковскихъ.

Пос. Смаржевскій именемъ комисіи буджетовои вноситъ, щобъ соймъ уповажнивъ Выдѣлъ краевый надати концепистови Бернардови Калицкому степень и платню секретаря.

Пос. о. Ясеницкій противится тому внесеню. Наколибъ такъ поступати и для кождого хочбы и заслуженого урядника, творити посаду высшу, то хибабъ належало для половины урядникôвъ утворити новй посады. Бесѣдникъ годится, щобъ надати Калицкому степень секретаря, але лишаючи его на платни канцелиста.

Пос. гр. Круковецкій годится съ думкою п. Ясеницкого и вноситъ, щобы надъ тою справою перейти до порядку дневного.

За внесеньемъ промовляютъ еще пос. дръ Гошардъ, пос. Петрускій и справозд. Смаржевскій, а противъ о. Ясеницкій. При голосованю перейшло внесенье комисіи.

Слѣдуе ôттакъ справозданье комисіи буджетовои въ справѣ кредиту додаткового, якого домагаеся Рада школьна краева на р. 1879.

Справоздатель пос. Смаржевскій заявляе въ имени комисіи, що не може ніякимъ способомъ заохочувати соймъ, щобы удѣливъ згаданого кредиту, а то зô взгляду, що ц. к. Рада школьна краева мимо великои дотаціи, яку соймъ для фонда школьного въ рôкъ-рôчнôмъ прелиминари призволяе, кождого року жадае кредиту додаткового и въ замкненю рахункôвъ выказуе значнй переступленя призволеныхъ выдаткôвъ и для того справоздатель вноситъ:

Высокій соймъ зволитъ ухвалити: 1. Выдатки зъ краевого фонда школьного на рахунокъ 1879 р. починенй, о скôлько перевысшаютъ прелиминарь, маютъ бути въ справозданю о замкненю рахункôвъ зъ 1879 р. усправедливленй. 2. Соймъ взывае ц. к. раду школьну краеву, щобы вынявши конечну потребу не выдавала такихъ роспорядженъ, котрй ведутъ до переступленя рôчныхъ прелиминарѣвъ.

Внесеня тй ухвалено безъ дебаты.

Маршалокъ завѣдомляе, що ôтъ пос. Менцѣньского надôйшовъ телеграмъ завѣдомляючій, що хороба жѣнки здержитъ его

еще на селѣ до 10 лат. липня. Черезъ тое зновъ проекта комисіи дороговои спадаютъ зъ порядку дневного.

Вконець по досыть оживленôй дискусіи, въ котрôй брали удѣлъ особливо послы Круковецкій, Грохольскій и Абрагамовичь ухвалено законъ на побôръ мыта и копыткового въ Тернополи, Коломыѣ и еще кôлькохъ мѣстахъ захôдной Галичины.

НОВИНКИ.

— **Цѣсарь пріѣде** до Галичины, пôсля донесень до ческихъ газетъ, 5 вересня. Пôдчасъ побыту въ Галичинѣ забавитъ короткій часъ въ ланцутскôмъ замку гр. Потоцкого.

— **Соймъ галицкій** мавбы бути замкненый, пôсля донесеня „Czasu“ дня 22 лат. липня.

— Зъ причины **пріѣзду Цѣсаря до Львова** гдеякй властителѣ камениць ôтновляютъ фронты. Видко то именно на площади Маріяцкôй, котра пôдчасъ пріѣзду цѣсаря пышно илюминована буде представляти дуже хорошій видъ, безъ сомнѣнія найкрасшій въ цѣлôмъ Львовѣ.

— **Съ слѣдуючимъ числомъ** почнемо печатати дальшу серію „Гадокъ Подолянина“, такъ прихильно принятыхъ рускою публикою.

— **Снѣги** минувшого тыждня упали пôдчасъ навальнои бурѣ въ баварскихъ горахъ.

— **Спека** страшна въ Америцѣ вже довго треває и есть така сильна, що дня 1 л. липця въ Новôмъ Іорку було 79 случаѣвъ смерти зъ сонѣчного удару а въ чотырехъ дняхъ впередъ 158 такихже смертоносныхъ случаѣвъ.

— **Пос. п. Рожанковскій** внѣсъ на вчерашнôмъ засѣданю сойму интерпеляцію до комисаря правительственного въ справѣ заименованя безъ конкурсу и квалификаціи учительки п. Каролины Остановичь въ рускôй школѣ вправъ во Львевѣ.

— Товариство рускихъ академикôвъ **„Дружній Лихварь“**, внесло до сойму петицію о запомогу въ квотѣ 300 зр. Надѣемось, що всѣ рускй послы попрутъ тую петицію руского академичного товариства, котре мае благородну задачу, спомагати убогихъ товаришѣвъ въ потребѣ, а розпоряджуе дуже малыми фондами, не могучими выдержати порôвнаня съ товариствомъ пôдпомоговымъ польскихъ академикôвъ, котре неразъ вже дôстало запомогу ôтъ нашого сойму.

— **Въ Краковѣ**, якъ ходятъ вѣсти, мае бути установленый россійскій консулятъ.

— **Фестинъ** „рускихъ Дамъ“, устроеный дня 6. л. с. м. „на Стрѣльници“ выпавъ пôдъ взглядомъ матеріяльнымъ дуже добре. Чистый дохôдъ выноситъ 200 зр. Всежь таки есть то красна сума, котра роздана съ новымъ школьнымъ рокомъ межи нашй бѣдй дѣвчата покрые що найменше выдатки на книжки та всякй приборы школьнй, котрй съ початкомъ року прикро даются почути незаможнымъ родичамъ. До такои поважнои сумы доходу причинився найбôльше полковникъ 30 полку п. Шмельцеръ, давши беззаплатно повну капелю войскову, за котру требабы було заплатити 80—120 зр.

(*Р.*) **Огородова забава** устроена „акад. Кружкомъ“ минувшои суботы „на Погулянцѣ“ выпала пôдъ взглядомъ пріятности знаменито добре але за тое зновъ пôдъ взглядомъ матеріальнымъ знаменито лихо. Дохôдъ зъ тои забавы мавъ бути призначеный на памятникъ Маркіяна Шашкевича — та не вина „ак. Кружка“, що патріотичного его намѣреня не увѣнчивъ бажаный, сподѣваный успѣхъ. Страту матеріяльну годѣ въ значнôй мѣрѣ складати на руску публику, бо она досыть численно зôбралась хотяй, нигде правды дѣти, моглабы була еще численнѣйше зôйтись... За матеріяльну страту мавъ „ак. Кр.“ пріятне вдоволенье, що забава мала чисто рускій характеръ, отвѣтный тôй достойнôй цѣли, на яку була устроена. Зôбранй гостѣ, самй майже Русины чулися мовъ въ якôмъ рускôмъ гостинномъ домѣ свобôдными, нестѣснеными. На кождôй стежцѣ, при кождôмъ столѣ чути було руску бесѣду, такъ солодко-звучну именно въ рожевыхъ усточкахъ нашихъ красавиць. Солодка руска бесѣда дѣвоча звеселила, очаровала не одного навѣть незнати якъ мрачно-критично на всѣхъ и вся глядячого Русина и дѣйстно можна було бачити при столахъ многихъ очарованыхъ Русинôвъ, котрй розрадованй середъ веселыхъ бесѣдъ, смѣхôвъ, жартôвъ въ тôмъ своѣмъ зачарованю пили троха за теплу „юшку зъ ячменю“..; имъ здавалось, що пютъ нектаръ, не — „погулянецке“ пиво, котре пôсля осуду компетентныхъ специялистôвъ по пивознавству становило одиноку разячу дисгармонію середъ гармоніи коломыёкъ, якими радовала слухъ музика войскова а еще бôльше середъ гармоніи хору спѣвакôвъ-академикôвъ, котрый пôдъ проводомъ п. Вахнянина ôтспѣвавъ славно 9 самыхъ добôрныхъ своихъ народныхъ пѣсень. Пѣсню: „Чомъ рѣченько домашная такъ плывешь поволи?“ мусѣвъ хоръ на безконечне домаганье повторити, такъ слово и мельодія тои пѣснѣ, хоть вже не нынѣшнй, заковтали до серця кождому Русинови; при тôй спѣванцѣ кождый почувъ якійсь жаль, подумавши, що „рѣченька домашная“ якъ опогды плыла поволи такъ и доси плыве, все однако, подумавши на памятникъ Маркіяна въ звязи съ „недоборомъ“ въ касѣ, згадавши таку саму забаву польскихъ академикôвъ принѣсшу надъ 900 зр. доходу... Та послѣдна згадка навела на пытанье: Въ чôмъ же глядати такои безконечнои рôжницѣ въ доходахъ польскои а рускои забавы? — Въ програмѣ? шибнула головою думка. Такъ! Возьмѣмъ програмъ нынѣшнои рускои огород. забавы. Ôтъ 1. точки до 9. саме: „хоръ ôтспѣвае пѣснь...“ А въ програмѣ польскôмъ: 1) Wysadzenie w sfery chmur Strachajła i Imci p. Onufrego ze „Szczutka“ przy bengalskich ogniach 2) Tingel-Tangel. Poskromiciel publiczności p. N. i niezwyciężona panna N. w trykotach odspiewają duet niewinnej a zajmującej treści o „stolarzu“ и. т. д. Вернувши теперь до нашихъ програмôвъ пытаемъ, чи мы здобулися на такій програмъ? Чи въ нашихъ програмахъ ôтъ коли Русь, чи бувъ случай, щобъ высадивъ кто кого „въ сферы хмаръ“? А що до Tingel-Tangl-ôвъ, то ажь сумно констатовати той фактъ, що ôтъ 1848 р. т. е. ôтъ коли бл. п. гр. Стадіонъ вынайшовъ Русинôвъ ажь до 6. н. с. липня 1880 бувъ всего на всего на Галицкôй Руси одинъ рускій Tingel-Tangel. За трицять и два роки! Уложивши статистику то припадае пересѣчно на бôльше-менше 30 рокôвъ бôльше менше 0·987... Tingel-Tangl-ôвъ. Зваживши теперь, що при нынѣшныхъ тяжкихъ обстоятельствахъ Русь галицка ледви (при Божôй помочи!) здобудеся на бôльшій процентъ Tingel-Tangl-ôвъ въ протягу будущихъ 30-ти лѣтъ — можна собѣ утворити понятье, якъ помалу двигаеся у насъ на передъ цивилизація съ всякими своими благодатными институціями, якъ н. пр. Tingel-Tangel! — „Нѣ, не може бути гаразду Русинамъ, все будутъ „недоборы“ на памятникъ Маркіяна“ — сказавъ я собѣ въ духу и змеркомъ вже, якъ разъ коли гостѣ удалися до погулянецкои салѣ на танцѣ, попрощавъ Погулянку. Молодѣжь гуляла мало що не до пôвночи и булабы може й довше гуляла, та духота докучала, звычайно, лѣтна пора.

— **Зъ Коломыи** одержали мы слѣдуюче письмо: *(Оскорбленье руского обряду въ нашôмъ войску.)* Въ тутешнѣмъ гарнизонѣ на день 6. л. липня, въ празникъ св. Іоана Крестителя призначенй зôстали вправы войсковй, такъ що задля того зарядженя властій войсковыхъ вояки Русины не могли взяти участи въ рускôмъ богослуженю. О. Волиньскій, заступаючій въ тôмъ часѣ пароха, ôтнѣсся въ тôй справѣ до „Reserve-Commando“ съ ôтозвою, що по причинѣ торжественного празника св. Іоана Крестителя войско повиннобы бути увôльнене ôтъ службы войсковои. На тое получивъ парохіяльный урядъ ôтъ Reserve-Commando слѣдуюче: „На основѣ розпорядженя львôвскои генеральнои коменды зъ дня 15. липня 1878 ч. 4515 Рождество св. Іоана Крестителя не есть помежи дни празничнй вчислене, що про тое Reserve-Comando въ Коломыѣ не уважало потрѣбнымъ войско ôтъ вправъ войсковыхъ увôльнити“. Сумно було дивитись на тыхъ бѣдакôвъ воинôвъ нашихъ, якъ то они съ плачемъ жаловались, що зъ нихъ жиды насмѣваются кажучи: яка то ваша вѣра! — мы въ нашй свята не идемъ на екзецирку а вы мусите въ свои ити. Рускй мешканцѣ города Коломыѣ, котрыхъ чувство религійне тымъ дуже оскорблене, звертаются до всесвѣтлѣйшого митрополитального ординаріяту, щобы тому злу на будуще зарадивъ, стараючися о знесенье повысше наведеного розпорядженя войсковои власти.

— **Кулею въ плôтъ.** Ôтъ самого початку сеи нещастнои сесіи соймовои зачали польскй газеты поважно розписоватися о „widocznem zmęczeniu naszych posłów“, о „braku cierpliwości do zajęcia się sprawami sejmowemi“ и. т. д. Та не въ тôмъ диво, що польскй газеты тое „zmęczenie“ та „brak cierpliwości“ добачили, (бо годѣ були не добачити) а въ тôмъ диво, що приняли тое яко рѣчь совсѣмъ нормальну, конечну, нерозлучно звязану съ понятьемъ краевои репрезентаціи. Ажь ось „Gazeta Narodowa“ поглянувши недавно критичнымъ зоромъ на „co raz bardziej wzmagającą się apatyą posłów“ въ хвили, коли потрѣбно много дѣла, добачила и причину тои анеміи сойму, ухвалившого за цѣлый мѣсяць одну-одиноку уставу будôвничу. Причину „zmęczenia, braku cierpliwości“ добачила она — згадаете въ чѣмъ? — въ „dwoistości kalendarza!“ Она пише: „Dwoistość kalendarza daje się czuć już nie tylko na wsi przy robotach lecz i u nas w sejmie...“ И отъ вамъ куля вже въ плотѣ! Dwoistość kalendarza! Пôсля льогики повиннобыся прійти до такого выводу, що на очевидне „zmęczenie“ здалабыся не то „dwoistość“ а „troistość“ календаря. Ажь смѣшно! Рускій календарь виненъ, що замѣсть 150 послôвъ буває на засѣданяхъ 90; рускій календарь виненъ, що такъ хутко вычерпуеся „порядокъ дневный“ що минувшого тыждня одна сесія тревала мало довше якъ годину съ пôвгодинною перервою; рускій календарь, котрый за цѣлый мѣсяць принѣсъ 2 чи 3 дни святъ, виненъ що засѣданя соймовй не ôтбувалися въ буднй дни (за мѣсяць було 15 засѣдань); рускій календарь виненъ, що бôльша часть послôвъ паны-магнаты; рускій календарь виненъ, що пôдчасъ сесіи выпали „wyścigi“; може нарештѣ рускій календарь виненъ, що пôдчасъ сесіи спека доходила до 30° Р., та що захоровала небезпечно жена референта и зъ тои причины устава дорожна не прійшла своеи поры на порядокъ дневный? — На всякій способъ „Gazeta Narodowa“ своею, dwoistością kalendarza славно стрѣлила кулею въ плôтъ!

— **Анкета нафтова** ôтбувае теперь засѣданя пôдъ предсѣдательствомъ намѣстника гр. Потоцкого. Показуеся, що Америка присылае до Австріи рôчно два миліоны сотнарôвъ нафты за котру выходитъ за границю 25 миліонôвъ зр. а Галичина вытворюе ледви пôвъ миліона сотнарôвъ нафты, зъ котрои мае около $4^1/_2$ миліона зр. доходу. Тымчасомъ нафта галицка що до доброты не стоитъ низше ôтъ американьскои и находится въ богатыхъ покладахъ, котрй бы тôлько выексплоатувати. До того потреба передовсѣмъ немалого капиталу. Анкета власне мае обдумати средства для пôднесеня нафтяного промыслу.

— **Шулерка въ Петербурзѣ.** Въ петербурскôмъ „яхтклюбѣ“ програно недавно въ **макао** 15 миліонôвъ франкôвъ. Зъ тои програнои 8 миліонôвъ припало на одного кн. Демидова. Головнымъ выгриваченъ щасливымъ бувъ флигельадъютантъ царскій, полковникъ Шуваловъ.

— **Намѣстникъ Моравіи**, Калина, умеръ нагле сими днями въ Бернѣ.

— **Конкурсъ учительскій.** Перемыска рада шк. окружна розписуе пôдъ дн. 4. липня с. р. до ч. 643 конкурсъ на посаду управляючого учителя при 4-клясовôй мужескôй школѣ въ Добромили. Рôчна плата 450 зр. за управу 50 зр. и отвѣтне релютумъ на мешканье. Речинець подаваня до 15. серп. с. р.

— **Електричну желѣзну дорогу** загадало будовати въ Петербурзѣ, въ мѣстѣ, завязавшеся въ тôй цѣли товариство, до котрого належитъ кôлькохъ специялистôвъ-електротехникôвъ.

— **Для бѣдныхъ ученикôвъ** академичнои рускои гимназіи прислали Всч. оо. Стефанъ Гаврисевичь гр. к. парохъ зъ Бѣлого Камѣня 15 зр. и Константинъ Бѣлевичь зъ Утѣшкова 5 зр. Спасибôгъ! — въ имени бѣднои молодежи. — *Дирекція рускои гимназіи.*

Подяка.

Комитетъ занимавшійся урядженьемъ огородовои забавы „на Погулянцѣ“ мае честь зложити публичну подяку п. проф. Н. Вахнянину за трудъ, котрого ôнъ пôднявся при продукціяхъ хорôвъ, — якъ такожь всѣмъ П. Т. панамъ бравшимъ участь въ спѣвѣ.

Ôтъ комитета.

Ю. Матьевъ предсѣдатель. *Б. Пелехъ* секретарь.

Курсъ львôвскій зъ дня 12. л. липця 1880

	платятъ	жадаютъ	
	австр. валютою		
	р. кр.	р. кр.	
1. Акціи за штуку.			безъ купону
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	278 —	281 —	
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	167 —	170 —	
Банку гип. галиц. по 200 р.	296 —	300 —	
2. Листы заст. за 100 р.			
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98 25	99 25	
„ „ „ по 4% ав.	91 50	92 50	
„ „ „ по 5% ав. період.	98 25	99 25	
Банку гип. галиц. 6% ав.	102 25	103 25	
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	101 50	103 —	
3. Листы довжнй за 100 р.			
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94 —	безъ текучого куп.
4. Облиги за 100 р.			
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 25	98 25	
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	99 —	100 -	
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	103 —	
5. Лосы мѣста Кракова	19 —	21 —	
„ „ Станиславова	25 —	27 -	
6. Монеты.			
Дукатъ голендерскій	5 41	5 52	
„ цѣсарскій	5 46	5 56	
Наполеондоръ	9 32	9 42	
Пôвимперіялъ	9 55	9 68	
Рубель россійскій срѣбный	1 57	1 68	
„ „ паперовый	1 24	1 26	
100 марокъ нѣмецкихъ	57 35	58 10	
Серебро	99 50	100 50	

Обвѣщенье лицитаціи.

Ц. к. уприв. галицкій акційный

БАНКЪ ГИПОТЕЧНЫЙ

во Львовѣ

подае до загальнои вѣдомости, що невыкупленй съ днемъ 30 цвѣтня 1880

заставы въ касѣ заличковôй

именно:

цѣннй паперы, клейноты, дороге камѣня, перлы, коралѣ, золото, серебро и т. д.

въ дняхъ **4 и 5 серпня 1880**

о годинѣ 10 передъ полуднемъ

въ дорозѣ публичнои лицитаціи найбôльше даючому за готôвку проданй будутъ.

Лицитація ôтбудеся въ льокальностяхъ забудованя Банку гипотечного пôдъ ч. 15, площадь галицка.

Львôвъ дня 12 липня 1880.

Дирекція.

1—2

ПЕРШІЙ ЗАКЛАДЪ

ХЕМИЧНО-КОСМЕТИЧНО-КУМЫСОВЫЙ

ИВАНА ИГНАТОВИЧА

хемика и магистра фармаціи

ВО ЛЬВОВѢ, УЛИЦЯ КОПЕРНИКА Ч. 3.

поручае

свôй богатый складъ

всѣхъ водъ минеральныхъ

природныхъ краевыхъ и заграничныхъ

якъ такожь кумысъ и соли жереляній

НА РÔКЪ 1880. (12—12)

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Маркилъ Желехôвскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 52. Львôвъ, Субота 5. (17.) Липня 1880. Рочникъ I.

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

Запросины до предплаты.

Съ днемъ 1. (13.) липня розпочався другій пôврôкъ, тожь просимо о скоре ôтновленье предплаты, щобы завчасно могли мы означити число примѣрникôвъ и щобы не послѣдовала ніяка перерва въ высылцѣ нашои часописи.

На опаскахъ означено кождому зъ Вп. Читателѣвъ нашихъ, доки предплата заплачена, тожь просимо пôсля того надсылати дальшу и залягаючу предплату.

Рôвночасно просимо о якъ найскорше вырôвнанье всѣхъ залеглостій.

☞ Слѣдуюче число нашои часописи вышлемо тôлько тымъ нашимъ П. Т. Предплатителямъ, котрѝ або предплату на III. чвертьрôкъ прислали, або о дальше высыланье часописи зголосилися або зголосятся.

Въ сѣмъ пôвроцѣ подамо въ фелетонѣ нашои часописи нову оригинальну повѣсть.

Предплата стоитъ на чверть року 2 зр., — на пôвъ року 4 зр. а. в.

Гадки Подолянина

о нашихъ народныхъ потребахъ.

„Поможи собѣ самъ!“
„Все соединеными силами всѣхъ!“

IV.

(*Бурсы рускѝ. Институты для рускихъ дѣвчатъ.*)

Може жаднои справы не обговорювано въ насъ такъ основно, съ такимъ живымъ интересомъ и не пояснювано зъ такъ рôжныхъ бокôвъ, якъ справы рускихъ бурсъ. И не дивниця, бо то одна зъ найживотнѣйшихъ справъ. При неустаныхъ неурожаяхъ, якѝ навѣщаютъ рôкъ-рôчно нашъ край и загальнôмъ зъубоженю всѣхъ клясъ руского народа, при вменшаючôйся фреквенціи Русинôвъ въ школахъ публичныхъ и антирускôмъ дусѣ теперѣшного выхованя, повиннѝ мы справдѣ не тôлько пильно дискутувати надъ тою справою, але старатися чимъ скорше ввести тіи проєкты въ житье, бо лишь тогды принесутъ они якійсь хосенъ для руского народа. Мимо такъ многостороннього обговореня сеи справы вже въ самôмъ „Дѣлѣ“, забираємо голосъ, щобы пôднести гдеякѝ новѝ гадки, або вже порушенѝ докладнѣйше пояснити и зробити ихъ осущимыми въ практицѣ.

Щобъ бурсы могли принести якій хосенъ рускôй народнôй справѣ, повиннѝ мати и сповняти трояке призначенье: 1) давати удержанье **уталантованымъ**, але убогимъ молодцямъ або пôдпомагати незаможныхъ; 2) вплывати на пôднесенье фреквенціи рускихъ ученикôвъ въ школахъ; 3) плекати въ молодцяхъ крôмъ иншихъ сторôнъ выхованя — **національне руске почутье**.

Вже въ попереднôй статіи высказали мы поводы, для якихъ радѝбы мы бачити въ бурсахъ лишь уталантованыхъ молодцѣвъ — и такимъ лишь повиннѝ нашѝ бурсы давати цѣле удержанье зъ своихъ засобôвъ. Тымъ однако не думаємо абсолютно выключити зъ бурсъ менше уталантованыхъ, але пильныхъ и щирыхъ рускихъ ученикôвъ, котрѝ всежь при добрôмъ доглядѣ можутъ осягнути добрѝ успѣхи и принести колись хосенъ для свого народу.*) Въ тôй цѣли булобъ дуже порадно, щобы рускѝ бурсы въ тôмъ взглядѣ були перестроєнѝ на ладъ Тернопôльскои, котра має звычайно кôлька мѣстцъ безплатныхъ, а кôльканацять за мѣрною доплатою. Ладъ сей, заведеный недавно въ Тернополи, оказався дуже практичнымъ, бо лучаєся неразъ, що селянинъ, учитель народный, ба навѣть и менше заможный священикъ не въ силѣ бувôы о власнôмъ засобѣ посылати сына до школы, потребує конечно хочь малои пôдмоги, и таку пôдмогу повиннабы давати менше заможнымъ бурса, — докладаючи до неи єще дуже важну помôчь, т. є. совѣстный и строгій доглядъ надъ успѣхами въ школѣ и выхованьемъ въ дома. Сей ладъ не накладає бурсамъ великого розходу матеріяльного а за тоє подає рускимъ родинамъ велику помôчь, безъ котрои дѣти ихъ булибъ лишенѝ добродѣйства науки, и позволяє бурсамъ рускимъ розвинутися на бôльшѝ розмѣры, що зновъ причиняєся до осущеня другои высше наведенои точки.

Та друга точка має незвычайну для нашого народа вагу. Потреба лишь розважити кôлько то культуртрегерôвъ-учителѣвъ наплываєрôкъ-рôчно зъ Мазурôвъ до нашихъ школъ середныхъ а навѣть народныхъ, кôлько мѣстцъ по судахъ и урядахъ займаютъ чужинцѣ, а спôзнаємо пекучу потребу, щобъ молодѣжь наша повздержана убожествомъ або незаможностію ôтъ школьныхъ порогôвъ, могла тіижь переступити и якъ найчисленнѣйше добиватися свѣтла науки. Результатъ однакъ лишь тогды може бути значный, єсли бурсы пріймутъ организацію бурсы Тернопôльскои (мѣстця безплатнѝ и съ доплатою) и тымъ пôднесутъ число щорôчно удержуваныхъ ученикôвъ на провинціи до 30, а въ Львовѣ (въ Нар. Домѣ и Ставр. Институтѣ) до 50, а такожь єсли въ кождôмъ мѣстѣ всхôднои Галичины (котре має якусь середну школу) буде устроєна така бурса. Нынѣ маємо лишь 5 бурсъ (Львôвъ 2, Тернопôль, Станиславôвъ, Коломыя)*), а 3 може въ недалекôй будущинѣ вôйдутъ въ житье (Стрый, Золочѣвъ, Бережаны). За прикладомъ тыхъ повиннѝ пôйти Русины зъ Перемышля, Ярославля, Самбора, Дрогобыча и Черновецъ*) и чимъ скорше основати у себе такѝ бурсы. Отже якъ малибысьмо 13 (взглядно 15 — Броды, Решôвъ) рускихъ бурсъ а тѝ давалибъ удержанье щорôчно пересѣчно 20 ученикамъ, а 2 Львôвскѝ по 50 ученикамъ, тогды вже поважнє число молодежи (320 а взглядно 360) малобъ удержанье и моглобы пôдъ добрымъ доглядомъ осягнути хорошѝ успѣхи.

Щобы бурсы такѝ могли якъ найскорше вôйти въ житье, розвинутися на бôльшѝ розмѣры и остоятись, належалобъ перевести проєктъ збираня складокъ натураліями, пôднесеный Впр. о. Деканомъ Ип. Дзеровичемъ въ „Дѣлѣ“, съ котрымъ совсѣмъ годимося. Мусимо однакъ додати, що до збираня складокъ подôбныхъ потреба пôсля уставъ призволеня намѣстництва и що таке призволенье надаютъ лишь на одинъ рôкъ. Тому треба, щобы выдѣлы бурсъ постарались все предвчасно о таке призволенье або єго ôтновили и розôслали своимъ агентамъ, займаючимся збираньемъ складокъ. Часто бо лучаєся, що староства слѣдятъ за тымъ съ великою ревностію, котрубы выпадало на пильнѣйшѝ справы звернути, турбуютъ нашихъ людій, ôтстрашаютъ ихъ ôтъ такого збираня и тымъ спиняютъ розвôй такъ потрѣбныхъ институцій.

Въ однôй точцѣ однако не годимося съ Впр. о. Дзеровичемъ, а именно єсьмо противнѝ основуваню центрального товариства во Львовѣ, котре малобъ управляти всѣма бурсами въ краю. Говоритъ противъ тому сцентрализованю вже сама недостача силъ рускихъ во Львовѣ, котрѝ и такъ занятѝ звычайно въ двохъ-трохъ рускихъ товариствахъ, а тымъ спиняєся

*) Для мѣрныхъ и слабыхъ головъ, котрѝбъ лишь пересувалися зъ клясы до клясы не повиннобы бути мѣстця въ бурсахъ.

*) Не вчисляємо тутъ Бродскои бурсы, о котрôй не маємо даныхъ, чи она єсть чисторускою, чи мѣшаною (для Русинôвъ и Полякôвъ).

*) Тай о Решовѣ выпадалобъ подумати єще борше, якъ о иншихъ мѣстахъ!

Слôвце о нашихъ женщинахъ.

Допись зъ надъ Буга.

(Конець.)

Знаменитый францускій ученый и педагогъ Жюлъ Симонъ каже въ своѣй розправѣ „о школѣ“, „що мужъ належитъ до 19. столѣтя а жѣнка до 17. або и єще до давнѣйшого“. — Єсли таке дѣєся въ Франціи, то щожь дивного, єсли у насъ троха гôрше. Не ходитъ однакъ о тоє, щобы руска дама еманциповалася ажь на стрôй женщинъ западнои Европы або поступовои Америки, ани на модель россійскихъ нигилистокъ, не ходитъ о тоє, щобы нашѝ женщины писали фаховѝ розправы, але най они полюбятъ своє питоме, а знайдутъ и у себе доволѣ матеріялу заманифестовати свои продуктивнѝ силы. Якѝ чудеса природы на нашôй Руси, кôлько памятокъ зъ нашои историчнои минувшости на тôй земли, кто ихъ описує, кто за нихъ знає? Мы чекаємо доперва, поки якій туристъ Англичанинъ, не здойме фотографіи зъ тыхъ чаруючихъ околиць (зъ тои Швайцаріи рускои), або Полякъ высланый Akademi-єю umiejętności не розпытає и не розкопає тыхъ могилъ, котрѝ суть свѣдками нашои колишнои славы. Такъ насъ, нашу землю и нашу исторію студіюютъ чужѝ; але за тоє най насъ не дивує, коли потому навѣть въ такъ науковôй книжцѣ, якою має бути „Kleines Conversations-Lexicon. Brockhaus. Leipzig. 1880. (2. Band. S. 696) найдемъ слѣдуючѝ дивоглядні записки о Русинахъ: „Russinen, Russniaken oder Ruthenen, die kleinrussischen Bewohner Galiziens und Ungarns, meist griech. unirt. Bekenntnisses, begannen seit 1848 eine politische Opposition gegen die Polen und literarisches Leben (Schriftsteller: Cybik, Holowacki, Hurkewitsch u. s. w.)“

А яке то у насъ множество предмету и мотивôвъ до такого реалистичного образу можна взяти зъ першои лѣпшои бойкôвскои або гуцульскои хаты — така чорна нужда мужика и єго товаришки то певне занялабы не одинъ умъ и позыскалабы симпатію не въ однôмъ шляхотнôмъ серци. Та коли мы заєдно вздыхаємо за чужимъ а до свого не заглянемъ!

Написати гдещо о народныхъ звычаяхъ, где то выховалося; позбирати гагôлки и тѝ пѣснѣ, котрѝто хлопка-нянька „паннунци“ спѣвала, занотовати гдещо о орнаментицѣ народнôй — то такъ, оно все булобы „паннунци“ до лиця замѣсть полыкати гнилѝ неразъ сцены зъ „Biblioteki najciekawszych romansów“, або зъ нудôвъ по разъ сотный перевертати на пôвъ обдертого „Przyjaciel-a domowego.“

Не мовлю вже о тôмъ, а що не менше важнымъ єсть, якъ ужиточною може бути руска женщина для народу, чи то пôдъ взглядомъ реформы господарства домового и рахунковости, чи то въ пытаняхъ гигіеничныхъ, задля незнаня котрыхъ у насъ по селахъ такъ много людій именно дѣтій передъ часомъ гине. Але до того всего никто не поклавъ пôдвалины, котрою єсть: наука систематичного выхованя рускихъ женщинъ въ дусѣ народнôмъ. У насъ пôдъ тымъ взглядомъ дуже сумно. Ч. редакція „Дѣла“ увѣряє, що суть Русинки, котрѝ люблятъ свôй нарôдъ, не стыдаются свого языка — и мы того не перечимъ; але и то не байка а фактъ, що на 28 священическихъ домôвъ ледви 5 говорятъ по руски (сумный процентъ, и ледви вже може бути меншій гомеопатичный объявъ патріотизму!), що въ домахъ урядникôвъ-Русинôвъ (ожененыхъ съ священическими дочками), говорится по польски; таке дѣєся и въ домахъ учителѣвъ гимназіяльныхъ (а все то въ найбôльше случаяхъ має бути концесія для жѣнокъ, „для домашного спокою“). Словомъ всюда „gadają“ и не встыдаются калѣчити языкъ польскій, а встыдаются своєи матѣрнои мовы, свого народу, котрый ихъ выховавъ, котрый ихъ и теперь годує. Где пôдъ сонцемъ знайдете таку аномалію?

Тôлько добра школа, зъорганизована на понятю нашихъ потребъ потрафилабы тому зарадити; она бы выховала намъ нову интелигентну генерацію женщинъ, котрѝбы зрозумѣли роботу своихъ мужѣвъ, перенялибыся такою самою идеєю, и спôзналибы своє становище яко жѣнокъ и матерей въ житю родиннôмъ; а дальше яко патріотокъ въ житю публичнôмъ народнôмъ. И газета, посвящена переважно потребамъ женщинъ потрафилабы розбудити въ нихъ житье духове въ народнôмъ дусѣ и вырвалабы имъ зъ рукъ такѝ „Tajemnicy klasztoru neapolitańskiego, Kroniki kryminalistyczne“ и т. п. Такою газетою пôсля моєи думки на теперь єсть „Зоря“. Она малюючи такѝ взнеслѝ типы патріотизму якъ Марта Борецка, подаючи повѣсти и легкѝ розправы историчнѝ якъ Гальшка, обзнакомляючи читателѣвъ съ новостями зъ своєнароднои литературы, своєнароднои штуки, музики и т. д. — поучає и забавляє. И описы Коломыйскои Верховины якъ и тѝ дрôбнѝ поезійки мусятъ припасти до вкусу рускихъ женщинъ. Таже и Юстина (наколи то не яка мистична постать) знайде чей у своихъ сестрицъ ласкавый пріємъ. Языкъ въ „Зорѣ“ єсть дуже красный и чистый, стиль легкій и плавный а содержанье занимаюче.

Колибы були средства и яко додатокъ до „Зорѣ“ мôгъ выходити якій „Журналъ моды“, то навѣрно пощезалибы зъ рускихъ домôвъ тѝ „Bazar-ы, Bluszcz-ѣ, Dziennik-и mód“ и т. п., а рускѝ грошѣ ишлибы на рускѝ цѣли.

Така лектура зъ своєи питомои литературы зъумѣлабы серце дѣвоче утримати въ природнôй свободѣ якъ найдовше; взоры взнеслыхъ женщинъ зъ нашои старины выкликалибы въ нѣй охоту до посвященя въ користь добра народного, образы етнографичнѝ (бодай яко новôсть) збудилибы въ нѣй любовь до рôдного на-

чинность и розвой ихъ. Щожь бы то за кольосальна администраційна машина мусѣла бути, котрабы мала заряджувати 15-ма рускими бурсами (бо до того числа повиннйсьмо съ часомъ довести конечно!), колькобы часу займала сама переписка и т. д. Отже лишѣмъ справу ту въ такомъ розвою, якъ нынѣ, най кожда бурса творитъ окреме для себе товариство и зберае черезъ своихъ членовъ и агентовъ складки въ своѣмъ крузѣ, а то не выключае, щобъ грошовитй добродѣѣ жертвовали отъ себе для кождои бурсы зъ особна якій датокъ. Централизація въ многихъ нашихъ товариствахъ спиняе ихъ розвой, а для бурсъ булабы конечно згубна.

О. Стефановичь порушивъ бувъ знову гадку основаня бурсъ для сыновъ священическихъ, котру лишь похвалити можна; однакъ чи не далобыся еи о столько змодификовати, щобы не основувано особныхъ бурсъ для сыновъ селянъ и мѣщанъ, иншй знову для сыновъ учительскихъ а знову особнй бурсы для сыновъ священическихъ. Думаемо, що може практичнѣйше и користнѣйше булобы теперѣшнй бурсы такъ устроити, щобы въ нихъ находили помѣщенье сыны всѣхъ верстовъ соспольности рускои, якъ то примѣромъ бачимо въ Тернопольской. При такомъ устрою бурсъ щезъ бы зъ помѣжь насъ той духъ кастовости, котрый мимо вродженого Русинамъ демократизму, неразъ вылазитъ на верхъ и дуже шкодливо вплывае на розвой рускои справы.

Зъ иншои точки обговорювали справу бурсъ редакція „Дѣла" въ однôмъ зъ вступныхъ артикуловъ и безъименный дописователь зъ Покутя. Редакція домагалась, щобы бурсы давали удержанье не только ученикамъ школъ середныхъ и учит. семинарій, але щобы своими средствами допомагали до вытвореня образованого и въ своихъ заводахъ добре подготовленого стану ремѣсничого. Гадка та (невластиво понята Покутяниномъ) заслугуе на найпильнѣйшу розвагу и якъ найскорше переведенье въ житье. Зваживши бо, що у насъ всѣ посвящаючйся наукамъ (хочьбы и сыны ремѣсниковъ або селянъ та мѣщанъ) тиснутся конечно до стану священического або урядового, отже мусимо завчасу подумати о томъ, що въ тыхъ бранжахъ вже настае теперь переполненье. Тымчасомъ купецтво у насъ въ рукахъ майже выключно жидовскихъ, бо нашй люде не знаютъ, якъ до того розумно взятися, ремѣсники, не маючи потрѣбного заводового образованя, не могутъ выдержати конкуренціи съ мѣрными навѣть выробами заграничными або черезъ свою темноту даютъ опутуватися лихварамъ и мусятъ на нихъ працювати, а черезъ парцеляціи грунтовъ и лихву селяне нашй такъ збѣднѣли, що лишь тогды зможутъ выживитись съ своими родинами и подвигнутися зъ упадку, якъ кромъ господарства хоплятся еще якогось ремѣсла. Отже зъ тыхъ поводовъ повиннйбы нашй бурсы давати такожь умѣщенье молодцямъ, котрй вызначаются здобностями до якогось ремѣсла або торговлѣ, а не маютъ способности придбати собѣ потрѣбного до того образованя. Але що на разѣ хиба во Львовѣ маемо такй школы, якъ торговельно-промыслова съ музеемъ промысловымъ, школа рысунковъ (нашй малярѣ!) и въ осени завестись маюча школа гончарска або ремѣсниковъ та купцѣвъ способныхъ, котрй моглибъ взяти такихъ хлопцѣвъ въ науку, для того думаемо, що на теперь повиненъ бы Домъ Народный и Ставр. Институтъ свои бурсы такъ розширити*), щобъ и такимъ молодцямъ дати способность до заводового образованя; бурсы провинціональнй повиннйбы такимъ потребамъ зарадити лишь въ можливыхъ случаяхъ увзглядненя годныхъ.

Дуже важну сторону нашихъ бурсъ поднѣсъ въ „Дѣлѣ" дописователь зъ Покутя, именно справу выховуваня бурсаковъ. Справдѣ доси не тыкано майже сеи стороны и здавалось, якобы вже заданье бурсъ було сповнене, если они дадутъ бурсакамъ харчь, хату, свѣтло або одѣжь, та будутъ уважати, щобъ они выказалися добрымъ свѣдоцтвомъ школьнымъ. Такій поглядъ дотычныхъ зарядовъ може й есть причиною того зъявища, що зъ бурсаковъ не доховуемося звычайно людій приклонныхъ и пожиточныхъ для руского народа. Гдеякй гадки Покутянина (що до домашного занятя бурсаковъ) далибыся однакъ осуществити доперва тогды, еслибъ нашй бурсы мали власнй домы съ огородами або могли зъ фондовъ своихъ отповѣднй до того реальности вынаймати. Не подѣляемо съ Покутяниномъ лишь тои пропозиціи, щобъ бурсакамъ було дозволено въ свободныхъ хвиляхъ забавлятися въ кругольни, або щобъ въ свята подавано имъ до стравы пиво, хочь есьмо приклонниками либерального, гуманного, щиро-батьковского выхованя, а противимося надмѣрной строгости, котра конечно веде до сервилизму и денунціяторства. Впровадженье круголень и пива (хочьбы „празника ради") моглобъ заправити бурсаковъ до того, що они выйшовши зъ бурсы попробувалибы такихъ розрывокъ и „въ будень", до чого по нашихъ мѣстахъ зжидоватѣлыхъ есть доволѣ способности. При всѣй гуманности въ выхованю, най буде захована и въ забавѣ та розрывцѣ, такожь повага и невинность и, такъ сказатибъ, спартаньска простота въ стравѣ и мешканю.

(Дальше буде.)

---

*) Для того жадалисьмо въ тыхъ бурсахъ умѣщеня по 50 учениковъ.

роду, чи то онъ въ сальонахъ чи подъ соломяною стрѣхою, и женщина пересталабы вздыхати за чужою, титуломъ и ефектомъ шумною книжкою, въ котрой на душу молоду такъ много палячого матеріялу! На стѣнахъ рускихъ домовъ знайшовбыся и Хмѣльницкій и Шевченко и Яхимовичь на мѣстци „Poswięcenia chorągwi kosynierów w Warszawie, Sybiraków" и т. п. — словомъ отъ женщинъ дуже много залежитъ, доля народу залежитъ, якъ справедливо высказавъ Camille Sée.

К. В.

Економична Реставрація

Jedni ością ryby przebijają,
drudzy na wędkę je łowią.
(Зъ мовы соймовои посла Полянновского противъ „Просвѣтѣ").

(Дальше.)

Историчнй жерела не показуютъ, чи о томъ часѣ соймъ польскій заряджувавъ формальне зобранье статистичныхъ датъ о нуждѣ хлопской; але можнабы ее мало не на певно твердити, зваживши, що соймъ той, очевидно не безъ попередного сконстатованя фактовъ, постановлюе кары и заряджуе всякй мѣры, щобы хлопы не утѣкали на дальше зъ подъ того свого przełożeństwa, (где имъ такъ добре и гараздъ було жити) бо, якъ каже дотычный законъ, „утѣкаючи, наносятъ тымъ самымъ великй матеріяльнй шкоды своимъ панамъ". За подобну панови нанесену шкоду установлюе тойже соймъ навѣть досыть велику гривну, т. е. въ разѣ, коли кто хлопа забье. Очевидно, докладно означена за таку шкоду квота, за забитье такого хлопа, его жѣнки и т. д., мусѣла бути умѣетно обчислена на подставѣ зобраныхъ датъ, колько такій хлопъ, его жѣнка и т. д. ихъ панови „вартй".

Особиста неволя не могла вже бути дальше розширена; такъ на примѣръ, не уходило вже хлопа присилувати, щобы только а только гарцовъ горѣвки, (котрои выключне куренье и продажь тымъ самымъ правомъ сильнѣйшои жменѣ або деликатнѣйше: въ силу политичнои переваги, шляхтичь собѣ присвоивъ), въ только а только дняхъ дѣйстно влявъ собѣ до горла; — але розвой економичнои неволѣ ишовъ безперерывно дальше и заведено институціи т. зв. „suchej beczki", т. е. за таку власне скольскость паньскои горѣвки, яку хлопъ на рокъ, по розсудженю свого пана, повиненъ бувъ выпити, а не выпивъ, — за „суху бочку" мусѣвъ хлопъ цѣну заплатити. А въ послѣдныхъ часахъ Речипосполитои (вже по славнои, „либеральнои" памяти czteroletnim sejmie) дойшла доалость польского шляхтича про економичный добробытъ хлопа до того, що той послѣдный, очевидно, щобы не бувъ скривдженый злою мѣрою або высокою цѣною, не смѣвъ збожя купувати где инде, якъ только у свого власного пана, а певно по цѣнѣ, яку той панъ самъ назначувавъ. А щобы хлопъ не бувъ лицитованый, то мало помалу зробилося такъ, що хлопъ зоставъ на своѣй земли безъ ніякои власности, и землю, котру оброблювавъ, достававъ отъ пана только яко ad nutum amovibilis, посѣдатель до ужитку.

„Польща есть раемъ для пановъ, але пекломъ для селянъ". — Ктожь то написавъ? Здаеся менѣ Beauplan, инжинеръ Конецпольского, не Русинъ, ани хлопоманъ, а шляхтичь францускій зъ 17. вѣку; а предсѣ и во Франціи въ той часъ селяне не спочивали на рожахъ, такъ що и Французови яка одна бастонада больше або менше, одна прогнана зъ грунту родина, одинъ день панщины больше або менше, певно не булибы въ око впали, и онъ певно не напятнувавбы бувъ такими словами соспольного ладу одного краю, якбы той ладъ не рожнився въ томъ взглядѣ отъ всеи прочои Европы.

Не дармо та сама часть польскои соспольности вздыхае въ поранныхъ и вечѣрныхъ молитвахъ за тымъ утраченымъ раемъ. Але и не дивно, що ани Русины ани польскй навѣть селяне повороту пекла не можутъ собѣ бажати. Якъ знову зъ третого боку, одна сторона отъ другои въ тыхъ своихъ надѣяхъ и обавахъ не можутъ помочи взаимно отъ себе выглядати.

Не видно зъ исторіи, щобы шляхта польска хочбы зъ уваги на власный интересъ коли небудь учинила що таке, що бы можна помочею для селяньского стану уважати. Противно.

Першй слѣды мѣръ робленыхъ, хочь безъ видимого успѣху, для економичнои еманципаціи селяньского стану, бачимо въ дѣяльности короля Казимира В., за тое отъ сочаснои шляхты доставъ погордливе прозвище „król chłopów", — и только всего слѣду по тыхъ змаганяхъ осталось.

Другій зъ ряду рухъ еманципаційный, успѣшнѣйшій, бо зъ долу выходячій, національною идеею освѣченый и предпринятый народомъ, котрый супротивъ польского простого народу завсѣгды отзначався самодѣльностію, и политичнымъ розвитьемъ, — то були войны козацкй. Що не безъ тои также идеи, економичнои еманципаціи, розпочатй, — на те читай: вступъ до Historia de bellis cosaco-polonicis Грондского, такожь шляхтича польского, але протестанта, для того не мѣшаючого до исторіи яснорожевыхъ нѣсенѣтниць познѣйшихъ польскихъ т. зв. историковъ.

Король польскій Володиславъ IV., звѣстный зъ тыхъ самыхъ добрыхъ замѣровъ взглядомъ полѣпшеня быту селянъ, вытягае до Хмельницкого руку для згодного дѣланя, и въ дорозѣ на Русь гине наглою смертію. Жаденъ вже польскій король отъ того часу не смѣвъ займатись проектами ратованя селяньского стану; и не одинъ зъ нихъ радъ бувъ, коли самъ себе потрафивъ сякъ-такъ выеманципувати за посередництвомъ — россійского амбасадора!

(Дальше буде.)

Бесѣда п. о. Іосифа Красицкого

выголошена на одинацятомъ соймовомъ засѣданю при дебатѣ надъ народными школами.

(Конець)

П. Савчиньскій боронивъ устрою и веденя семинарій учительскихъ. Прошу васъ, я зъ мого власного досвѣду въ житю розкажу вамъ примѣръ. Пріѣхавъ до мене учитель, котрого дуже радо видятъ и въ радѣ школьной окружной и въ радѣ школьной краевой. Я слабый на руку, прошу его, щобы зволивъ подъ диктатъ написати то, що ему скажу. Добре, седае. Зачинаю я по руски а онъ до мене: Księże dobrodzieju, ja nie umiem po rusku. Я кажу на тое: Пане, тажь вы учителемъ въ чотырокласовой школѣ съ выкладовымъ рускимъ языкомъ. — Ale ks. dobrodzieju, to trzeba brać rzecz praktycznie. Tam jest język wykładowy ruski, dzieci z małymi wyjątkami sa Rusini, umieją więc po rusku. Otóż co umieją, — tego nie trzeba uczyć! Ja ich będę uczył po polsku. (Графъ Круковецкій: Całkiem słusznie!) Такъ? słusznie? A hrabia uczył się gramatyki polskiej, a przecież umiał po polsku z wychowania (гр. Круковецкій: Uczyłem się, bo mi kazali!) — Пос. Красицкій: Бо мали розумъ! *(веселость.)*

Позвольте, панове, поднести еще одно обстоятельство зъ власного мого досвѣду. Въ однôмъ селѣ бувъ учитель совѣстный и учивъ правдиво користно, хотяй не учивъ такъ, щобы арміи розбивати *(веселость)*, але учивъ читати, писати, числити, учивъ практичныхъ поглядовъ на рѣчи. Ктось то справедливо тутъ поднѣсъ, що теперь въ организмѣ школьномъ за богато писанины, и отъ цѣла ошибка сего учителя була въ томъ, що не много писавъ протоколовъ и реляцій и за тое его инспекторъ, nota bene, бувшій офицеръ, отдаливъ отъ школы. Громада пише до рады окружнои, пише до рады краевои: „Мы привязались до него а нашй дѣти такожь; коли достанутъ иншого учителя по колькохъ рокахъ, то дуже шкодно подѣйствуе на науку." Ничого не помогло, взяли его, вѣроятно по воли многихъ матадоровъ. И когожь на его мѣстце дали? По чотырохъ мѣсяцяхъ ваканса дали якусь паню безъ ніякихъ свѣдоцтвъ, безъ ніякои школы, безъ найменшого понятя о рускомъ языцѣ, и то до школы, въ котрой рускій языкъ выкладовый; она ни слова по руски не умѣе. Есть то законно? П. Шуйскій нарѣкавъ рано, що давнѣйше була на перешкодѣ розвоеви школъ германизація. Я иду за его мыслею и скажу: Теперь стоитъ на перешкодѣ розвоеви школъ въ всходной Галичинѣ польонизація! (Голосы: То Germanisationssystem!). Система симъ надужитямъ ничого не виновна, — незаконне повненье тои системы, то есть вина!

Видится менѣ, що я тутъ зазначивъ, якъ то дуже шкодливо, коли н. пр. инспекторы, котрй не понимаютъ выхованя, котрй не знаютъ умыслу чоловѣка, котрй не понимаютъ тыхъ нюансовъ серця молоденькихъ людій, а страхъ школами управляютъ! А якъ же маютъ они то знати, коли зъ офицеровъ неожидано стали инспекторами? Понимаю много неправильностій, однако, если учителемъ есть чоловѣкъ, котрый не розумѣе матѣрного языка тыхъ, котрыхъ онъ повиненъ просвѣщати, — бо думаю, що только на матернѣмъ языцѣ можна просвѣщати — того не понимаю, якъ то вже п. Шуйскій справедливо поднѣсъ.

То булобы доповненьемъ ранѣшнои бесѣды руского посла. Мушу съ вдовольствомъ сказати, що дебата, хотяй тыкала такъ важного дѣла, велася объективно, и потребабы бути чоловѣкомъ несправедливымъ, щобы хотѣти щось закинути порядкови умѣренности въ нынѣшной розправѣ. Жалѣю только надъ однымъ. Жалѣю только надъ тою диссонанцією, котру выкликавъ рано п. Войт. Дѣдушицкій. Панове! Всѣмъ честнымъ людямъ, именно же Славянамъ, есть обрядъ отцѣвъ своихъ святый и колибы я на все резигновавъ, на обрядъ отцѣвъ моихъ николи!

Признасте менѣ справедливость, если скажу, що таке легковаженье славяньского языка, таке легковаженье дяковскихъ школъ, выкрикуванье на шизму и трираменнй кресты, есть то само, що вже хлопцѣ на улици забули. Жалую, що гр. Дѣдушицкій еще за „Ковбасюковъ" не вспомнувъ. Скажу, що то було жалке отступленье отъ тои хорошои гармоніи въ нынѣшной дебатѣ и ввело диссонанцію. Я бы желавъ, щобы въ ніякой дебатѣ, якогобы она содержаня ни була, національного, политичного чи школьного, не вводити религійныхъ пытань. То совсѣмъ не на мѣстци. Наконець я мушу сказати п. графу, що я высоко цѣню дяковскй школы, уже зъ того самого поводу, бо думаю, що тй дяковскй школы при церквахъ — мушу примѣтити, що менѣ дуже непріятно о томъ говорити, но вызвавъ мене гр. Дѣдушицкій — подносили умыслъ того пригнетеного неволею народа, учили тыхъ бѣдныхъ илотовъ за часовъ безчоловѣчнои панщины споглядати на Бога и на него надѣятись, и еслибы они були ничого больше не здѣлали якъ только тое, то они вже надзвычайно много здѣлали.

Гр. Дѣдушицкій заявивъ, що онъ желавбы собѣ, щобы въ школахъ народныхъ були историчнй читанки, котрйбы рефлектовали на минувшость, розумѣеся, польску. Дуже хорошо! Но я николи не поручивбы укладъ тыхъ читанокъ гр. Дѣдушицкому *(веселость)*, бо тогды тй чи-

танки малибы бути уложенй або на критицѣ и конечно вспôмнулибы о исторіи трираменныхъ крестôвъ и о шизмѣ, за що польска публика не булабы ему вдячна, або мусѣлибы бути тй книжки фальвификатомъ!

Такъ отже, мои панове, я мушу заявити наше вдовольство, що выс. палата звернула увагу на станъ школъ, и думаю, що при добрôй воли та помочи Бога, хотяй они упали, будутъ въ состояню знову подвигнутися, но прошу и повторяю: „тôлько на матернѣмъ языцѣ!“

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Пôсля донесеня пôвофиціяльнои вѣденьскои Polit. Correspodenz россійкій посолъ въ Лондонѣ, кн. Лобановъ-Ростовскій передавъ лордови Гранвилю предложенье россійского правительства, що оно готове пôслати ôтрядъ 20.000-ного войска на англійскихъ корабляхъ на пôдкрѣпленье греческои арміи въ случаю, коли Порта добровôльно не ôтступитъ Греціи признаныхъ ѣй конференцією областій. Англійскій министеръ дѣлъ заграничныхъ не давъ ôтповѣди, але звѣстивъ прочй державы о предложеню Россіи, котре для всѣхъ державъ явилось несподѣванкою. Въ Парижи россійске предложенье розбудило невдовольство. Проекту высылки россійскихъ войскъ на англійскихъ корабляхъ въ Епиръ и Тесалію не ôткинено остаточно, есть ôнъ теперь, якъ кажутъ, предметомъ розваги державъ. Россійска печать невдовольна тымъ проектомъ, яко не много користнымъ для Россіи. „Новое Время“ пише о тôй справѣ въ такôмъ змыслѣ: Припустѣмъ, що дипломація чи россійска, чи якои захôдно-европейскои державы порѣшитъ за помочію россійскихъ войскъ греческо-турецкій спôръ. Але проектъ, якъ его передае загранична печать, не мае ніякого raison d'être, а то черезъ дуже вже дивный роздѣлъ труду: Англія буде перевозити нашй войска а Россія, еще не ôтдыхнувши по послѣднôй вôйнѣ, почне нову вôйну съ Турціею за Грекôвъ, котрй за для свого власного дѣла еще ничогисенько не здѣлали. Россія возьме на себе весь трудъ наконечного знищеня Турціи а Англія зъявится потôмъ и буде збирати плоды за тое тôлько, що перевезла нашй войска въ Грецію. Россійска политика слѣдитъ всхôдне пытанье въ кождôмъ окремôмъ случаю и все держится политики користнои для балканьскихъ народôвъ але разомъ съ тымъ не спускае зъ очій центрального узла — Константинополя. Россійска дивизія въ Царгородѣ бôльше буде мати вплыву на порѣшенье греческо-турецкого спору, якъ цѣлый корпусъ въ Епирѣ и Тесаліи.

Polit. Correspondent доноситъ, що доси 220 пôдофицерôвъ и 34 офицерôвъ россійскихъ одержали ôтпустку и вступили до болгарскои арміи. Прибути мае еще 1 генералъ, 8 полковникôвъ, 14 пôдполковникôвъ и 112 офицерôвъ. Правительство болгарске замовило 80.000 карабинôвъ и 4 батеріи.

Туреччина. Въ послѣднôмъ числѣ донесли мы о димисіи Османа башѣ, министра вôйны. Тая димисія мае важне значенье. Османъ есть рѣшучимъ ворогомъ политики помирнои и дораджувавъ султанови, щобы тойже на ухвалы конференціи берлиньскои ôтповѣвъ просто ôтмовно, хотяйбы навѣть зъ того мало прійти до новои вôйны. Османъ не хотѣвъ погодитись навѣть на формальне и позôрне уступство передъ волею Европы, и длятого его димисія була рѣчію конечною въ хвили, коли султанъ пôдъ вплывомъ радъ и намовъ Гешена рѣшився заняти въ очехъ Европы що найменше хоть на видъ помирну поставу. Що таке помиренье есть дѣйстно тôлько на видъ, найлучше показуе тое обстоятельство, що на мѣстце Османа башѣ покликано Гуссейна Авни башу, Альбанця. Гуссейнъ Авни бувъ недавно губернаторомъ въ Скодрѣ и добачно було, що стоячи на тôмъ становищи бувъ прихильникомъ альбаньскои лиги, ба навѣть пôддавався еи розказамъ. Послѣднымъ разомъ була у насъ згадка про другого теперѣшного достойника въ министерствѣ турецкôмъ зъ роду Альбанця, а именно про Аббедина башу, министра дѣлъ заграничныхъ. Allg. Corresp. оголосила довѣрочный окружникъ Аббедина, уложеный передъ конференцією берлиньскою до начальникôвъ альбаньскои лиги. Въ тôмъ своѣмъ окружнику завѣряе Аббединъ Альбанцѣвъ о своѣй великôй для нихъ жичливости кажучи, що цѣле житье свое посвятитъ праци надъ щастьемъ и розвоемъ Альбаніи. „Существованье Турціи въ Европѣ — пише ôнъ — есть тѣсно звязане съ существованьемъ Альбаніи.“ Съ окружникомъ розôславъ начальникамъ петицію до конференціи берлиньскои, нимъ самымъ уложену, котру начальники мали въ дорозѣ телеграфичнôй заразъ до Берлина выслати. Лига альбаньска мае отже теперь въ радѣ министрôвъ двохъ значныхъ прихильникôвъ Гуссейна Авни и Аббедина. Фактъ той позволяе съ всякою вѣроятностію вносити о будущôй политицѣ порты. Не ôткине она формально ухвалъ Европы, подôбно якъ то учинила въ Босніи и Герцоговинѣ, але попирати буде всѣми силами оружный опôръ Альбанцѣвъ противъ ôтступленя територій турецкихъ Греціи и Чорногорѣ. Чи политика тая доведе до добра, рѣчь дуже сомнѣнна, именно при теперѣшнôй констеляціи европейскôй, не дуже радôй удержати панованье турецке въ Европѣ.

Коллективну ноту вже оголосили часописи въ повнôмъ текстѣ. Нота дае поглядъ на дѣланя конференціи, подае новй границѣ межи Турціею и Греціею и кôнчитъ заявленьемъ, що правительства Нѣмеччины, Австріи, Франціи, Англіи, Италіи и Россіи запрошуютъ Грецію и Турцію приняти нововыткнену линію. Нота коллективна буде доручена Султанови съ кôнцемъ сего тыждня.

Чорногора. Agence Havas доноситъ: Альбанцѣ ударили на позиціи чорногорскй пôдъ Голубовскою близь Туси. Одинъ ôтдѣлъ чорногорскій мусѣвъ назадъ вертатися, оставивши кôлькохъ убитыхъ. Князь Никола давъ розказъ своимъ войскамъ держатися въ дефензивѣ, понеже бажае ужити впередъ средствъ дипломатичныхъ. Однакожь тутъ думаютъ, що стычка мусѣла нехибно наступити.

Англія. Глядстонъ все мае надѣю, що европ. державамъ удасться ôтвернути вôйну греческо-турецку и наклонити Порту пôддатись ухваламъ Европы. Глядстонъ опираеся на тôмъ, що Турція не есть въ силѣ безъ помочи Англіи вести вôйну. Отъ якъ мотивовавъ премієръ Глядстонъ въ парляментѣ англійскôмъ свое мнѣніе: „Суть люде, говоривъ ôнъ — котрй кажутъ, що Турція моглабы опертися и спровадити кроваву вôйну. То очевидно нонсенсъ, бо не було примѣру, щобы султанъ коли ажь такъ стративъ розумъ, щобы не чинивъ того, що ему цѣла Европа наказала. Не годится забувати, яку величезну власть мы, Англичане маемо надъ Турціею. Турція зависитъ въ трехъ четвертыхъ частяхъ ôтъ войскъ азійскихъ. Отжежь мы потребуемо тôлько сказати: „Ани одинъ жовнѣръ, ани одна гармата, ани одна скриня амуниціи не смѣе бути перевезена черезъ тѣснину морску зъ Азіи до Европы“ — а правительство турецке буде мусѣло уступити. Але замѣтитъ кто може: „Ба, але Турки маютъ дуже добру фльоту, могутъ отже опиратися на морю.“ Правда, Турки маютъ добру фльоту. Але кто обслугуе тую фльоту? Якои народности еи инжинеры, машинисты? Суть то Англичане и Шкоты. Королева потребуе тôлько проклямаціею вôзвати ихъ покинути свои становища а фльота турецка станеся добычею филь морскихъ. Станъ рѣчи отже такій, що средства мирного и безкровного присилованя Турціи маютъ безперечно цѣлкомъ въ своихъ рукахъ Англія и державы.“

Въ англійскôмъ парляментѣ заинтерпелювавъ Бурке, чи правда то, що Россія предкладае высланье своихъ войскъ, въ цѣли передачи Греціи признаныхъ ѣй територій. Дильке ôтповѣвъ, що правительство вже разъ заявило, що годѣ ему давати выясненъ о бѣжучихъ переспрахъ. Впрочѣмъ правительство англійске не заохочувалобы до жадного кроку, котрыйбы бувъ хоть троха незгôдный съ его политикою, основуючоюся на порозумлѣню съ державами. Правительство одержуе ôтъ всѣхъ державъ завѣреня въ тôмъ самôмъ духу.

Соймъ краевый.

(§.) Ôсѣмнацяте засѣданье дня 30. червня (12 липня) 1880.

Въ числѣ послôвъ явився министеръ д-ръ Земялковскій.

Межи петиціями важнѣйшй: Комитетъ гал. тов. господарского и выдѣлъ повѣт. въ Яслѣ въ справѣ замѣреного пôдвысшеня податку грунтового. Выдѣлъ повѣт. львôвскій що до змѣны фабрикаціи и продажи соли. Громада Залôзцѣ о узнанье дороги зъ Бродôвъ до Тернополя краевою. Выдѣлъ повѣт. львôвскій о пôдмогу на будову доѣздôвъ до стацій желѣзн. Борщовицѣ и Глинна-Наварія. Товариство академикôвъ-Русинôвъ „Дружній Лихварь“ о пôдмогу 300 зр. Громада Печенѣжинъ о запомогу и 2000 зр. позычки на будову школы. Арцѣшевскій Альбинъ о змѣну §. 10 ординаціи выборчои для громадъ.

На внесенье пос. гр. Голеевского въ имени квесторôвъ ухвалено бажанье, щобы комисіи соймовй не ôтбували своихъ засѣдань въ часѣ нарадъ пленарныхъ, бо годѣ удержати комплетъ.

Пос. Торосевичъ складае до лѣски марш. належито поперте внесенье, щобы зо взгляду на ощадность коштôвъ друку заложено власну друкарню Выдѣлу краевого и вноситъ, щобы на тую цѣль вставити въ буджетъ 15.000 зр.

Пос. Гавзнеръ интерпелюе комисаря правительственного, чому доси еще не уладжено школъ народныхъ въ Дрогобычи и коли остаточно можна сего надѣятись.

Пос. Петрускій ôтчитуе справозданье Выдѣлу кр. въ справѣ кредитôвъ додатковыхъ на потребы школьнй въ р. 1880 и 1881 по чѣмъ на внесенье референта ôтослано его безъ дискусіи до комисіи буджетовои.

Пос. Мадейскій мотивуе свое внесенье съ проектомъ новелѣ до уставы о знесеню права пропинаціи, котра то новеля постановляе, що свѣдкôвъ о покутный вышинкъ можна потягати до присяги. Внесенье ôтослано до комисіи администраційнои.

Зъ порядку дневного приходитъ справозданье комисіи дороговои о проектѣ Выдѣлу краев., и о внесеню пос. Абрагамовича съ проектомъ уставы дороговои, якъ и о внесеню пос. Апол. Яворского о доѣздахъ до желѣзниць.

Справоздатель пос. гр. Менцѣньскій именемъ комисіи вноситъ, щобы ухваленье нового закона дорожного ôтложити на другу сесію а на теперь ухвалити законъ о доѣздахъ; противъ проектови пос. Абрагамовича освѣдчаеся цѣлковито.

Пос. гр. Баденѣ объявляе именемъ и зъ уповажненя Выдѣлу кр., що голосовати буде за проектомъ закона о доѣздахъ до желѣзниць.

Пос. о. Красицкій замѣчае, що въ §. 1. закона не досыть докладно наведено дефиницію доѣздôвъ, а радше подана дефиниція моглабы дати причину до непорозумѣня. Бесѣдникъ мае гдеякй сомнѣнія що до иншихъ параграфôвъ и вноситъ, щобы цѣлу дискусію ôтложити доки комисія не застановится надъ увагами, котрй самъ робитъ якъ и котрй могутъ поробити другй послы.

Тому противится пос. Альфонсъ Чайковскій, позаякъ ôтложенье сего проекту въ теперѣшнôй порѣ значилобъ то само, що перехôдъ до порядку дневного.

Внесеня пос. о. Красицкого не поперто достаточно.

Пос. Василевскій, гр. Стадницкій и Грохольскій заповѣдаютъ поправки.

На внесенье п. Абрагамовича ухвалено замкненье дискусіи.

Промовляе еще пос. гр. Круковецкій и о. Красицкій, котрый выявляе жаль, що его внесеня не поперто.

Пос. гр. Голеевскій вноситъ, щобы голосовати en bloc надъ параграфами, до котрыхъ не буде поправокъ, на що годится справоздатель и соймъ. Принято §. 1. въ такôй стилизаціи: §. 1. Доѣзды желѣзничй суть то въ загалѣ дороги публичнй, що лучатъ двôрцѣ и стаціи желѣзницѣ съ найблизшими мѣстами, мѣсточками, дорогами державными, краевыми и повѣтовыми. Пляцы передъ двôрцями и стаціями, призначенй для руху осôбъ и возôвъ, подôбно якъ и рампы желѣзничй, що лучатъ тіи пляцы съ доѣздами, не становлятъ частій доѣздôвъ желѣзничихъ.

§. 2. ухвалено пôсля внесеня комисіи: Переложенье або цѣлковита реконструкція существуючого, однакъ що до будовы потребамъ руху не ôтповѣдаючого доѣзду, уважаеся за нову будову.

§. 3. принято такъ якъ вносила комисія: Будова публичныхъ доѣздôвъ до желѣзниць ôтбуватися буде въ дорозѣ конкуренціи, о скôлько той обовязокъ на пôдставѣ концесіи желѣзничои, або специяльного титулу правного, не тяжитъ на предпріемствѣ желѣзничôмъ, або иншôй физичнôй чи моральнôй особѣ. До тои конкуренціи належатъ: а) предпріемства желѣзниць; б) повѣты политичнй, черезъ котрй переходятъ доѣзды до желѣзниць; г) властателѣ копалень, каменоломôвъ и иншихъ выключно фабричныхъ предпріемствъ, пôсля користій, якй ôтносятъ зъ доѣздôвъ до желѣзниць.

§. 4. принято съ незначными змѣнами въ стилизаціи комисіи: Кошта будовы, зарôвно якъ и кошта закупна грунтôвъ и всѣлякй иншй ôтшкодованя поносятъ стороны конкуруючй въ слѣдуючихъ ôтношеняхъ: 1) Одну третю часть всѣхъ коштôвъ поноситъ предпріемство желѣзниче. 2) Одну третю часть поносятъ повѣты, черезъ котрй переходитъ доѣздъ до желѣзниць. 3) Часть коштôвъ покрываютъ престаціи громадъ и обшарôвъ двôрскихъ, а означае еи рада повѣтова въ границяхъ существующого закона дорожного. Престаціи тіи въ жаднôмъ случаю не могутъ перевысшати однои шестои части коштôвъ будовы доѣзду въ объемѣ громады, котра вразъ съ обшаромъ двôрскимъ становитъ одну цѣлôсть. 4) Выдѣлъ повѣтовый порозумѣвшись съ политичною властію повѣтовою повиненъ старатися о доведенье добровôльнои угоды съ сторонами конкуруючими, згадаными въ §. 3. бук. г), котрый означае ôтношенье, въ якôмъ маютъ причинятись до коштôвъ будовы дорôгъ доѣздовыхъ и способъ выконуваня тои конкуренціи. Наколибъ не прійшло до угоды рѣкае Выдѣлъ кр. порозумѣвшися съ ц. к. Намѣстництвомъ, а колибъ тое до ничого не довело, министерство справъ внутренныхъ разъ съ министерствомъ торговлѣ.

Такъ само поступити треба при означеню способу выконуваня конкуренціи, яка припадае на предпріемства желѣзничй. 5) Кошта непокрытй сторонами конкуруючими, згадаными въ §. 3. бук. а, б, в, д, поноситъ фондъ краевый.

§. 5. принято въ такôй стилизаціи: О потребѣ будовы нового доѣзду до двôрця або стаціи желѣзничои, подôбно якъ о потребѣ переложеня або реконструкціи доѣздôвъ существуючихъ и о направленю тыхъ доѣздôвъ орѣкае на внесенье рады повѣтовои, ц. к. Намѣстництво, порозумѣвшись съ Выдѣломъ краевымъ, а колибъ тое не довело до кôнця, министерство справъ внутренныхъ вразъ съ министерствомъ торговлѣ.

§. 6. принято пôсля внесеня референта: На случай будовы новои желѣзницѣ, нового двôрця або стаціи желѣзничои, комисія политична выслана въ силу приписôвъ для наглядного сконстатованя стану справы, сконстатуе заразомъ потребу ôтповѣдныхъ доѣздôвъ и техничнй условія будовы або реконструкціи и консервації дороги доѣздовои. Въ тôй комисіи возьме участь делегатъ Выдѣлу краевого.

§. 7. принятый безъ дискусіи звучитъ: Наколибы предпріемство желѣзниче при будовѣ нового двôрця або стаціи выключно для тои будовы утворило дорогу, котрабы могла служити яко публичный доѣздъ желѣзничій, буде обовязане на жаданье рады повѣтовои ôтступити еи сторонамъ конкуруючимъ, згаданымъ въ §. 3., за вынагородою, означеною на случай потребы въ дорозѣ поневольного вывласненя.

Ухваленье дальшихъ §§. тои уставы ôтложено до слѣдуючого засѣданя. Передъ замкненьемъ ôтобравъ гр. маршалокъ приреченье посольске ôтъ посл. министра Земялковского, Глоговского и гр. Рея.

Девятнацяте засѣданье зъ 1.(13) липня 1880.

Пос. Рожанковскій интерпелюе комисаря правительственного, чи звѣстно правительству, що въ школѣ вправъ во Львовѣ, где языкомъ выкладовымъ есть языкъ рускій, заименовано безъ конкурсу учительку Каролину Остаповичь цѣлковито неспосôбну до выкладôвъ въ мовѣ рускôй и що задумуе зробити правительство, щобы тому зарадити.

Пос. Иванъ гр. Стадницкій складае до лѣски маршал. слѣдуюче внесенье: Высокій соймъ зволитъ ухвалити: „Соймъ, узнаючи справу каналу сплавного, що лучитъ Днѣстеръ съ Сяномъ за справу найвысшои для краю економичнои ваги, уповажняе Выдѣлъ кр., щобы розпочавъ переговоры съ предпріемцями маючими охоту выконати студія техничнй на случай колибъ они поновно зголосились. Соймъ поручае Выдѣлови краевому, щобы въ случаю користныхъ переговорôвъ предложивъ результатъ тыхже на найблизшôй соймовôй сесіи.“

Зъ помежи петицій бôльшои ваги: Выдѣлъ повѣт. Коссôвскій противъ замѣреному пôдвысшеню податку грунтового. Вѣршхлейскій архіепископъ лат. о порученье доходженя и увзглядненя жадань консисторѣвъ що до змѣнъ гдекотрыхъ параграфôвъ закона конкуренційного. Громада мѣста Куты о звôльненье коштôвъ конкуренційныхъ на будову дому мешкального для тамошного священика. 16 петицій громадъ повѣту Коссôвского противъ замѣреному пôдвысшеню податку грунтового.

На порядку дневнôмъ продовженье специяльнои дискусіи надъ закономъ о доѣздахъ желѣзниць.

§. 8. принято въ стилизаціи комисіи: До коштôвъ удержаня доѣздôвъ желѣзничихъ узнаныхъ за потрѣбнй, въ способѣ §. 5. приписаный, маютъ причинятись стороны конкуруючй въ ôтношеняхъ и пôдъ условіями згадаными въ §. 4., наколи зъ причины концесіи желѣзничои або специяльного титулу правного обовязокъ желѣзницѣ не есть меншимъ.

Слѣдуючй два параграфы принято безъ дискусіи:

§. 9. Всѣлякй належитости сторôнъ конкуруючихъ, означенй тою уставою, будутъ на случай потребы, на жаданье Выдѣлу краевого стягненй въ дорозѣ политичнои екзекуціи.

§. 10. Выдѣлъ повѣтовый веде цѣлый техничный и администраційный зарядъ при будовѣ и консервації дорôгъ доѣздовыхъ. За згодою Выдѣлу повѣтового и призволеньемъ Выдѣлу краевого може предпріемство желѣзниче приняти на себе будову и консервацію доѣздôвъ, а одержитъ въ тôй цѣли припадаючу належнôсть конкуренційну ôтъ сторôнъ обовязаныхъ до тои конкуренціи.

Надъ предложенымъ комисіею §. 11. повстала довща дебата, въ котрôй бесѣдники поясняли собѣ взаимно значенье автономіи. Опôсля дуже значною бôльшостію голосôвъ принято §. 11. такъ якъ вносила комисія: Колибъ Выдѣлъ повѣтовый будовы або консервації доѣзду желѣзничого не вѣвъ ôтповѣдно або безъ належнои ощадности, прислугувати буде Выдѣлови кр. право взяти будову и консервацію дороги доѣздовои въ

безпосередный зарядъ. Зъ обнятя будовы або консерваціи доѣзду зложитъ Выдѣлъ кр. справозданье на найблизшôй сесіи соймовôй.

§. 12. ухвалено такожь пôсля внесеня комисіи: Колибы доѣздъ желѣзничій переходивъ черезъ два або и бôльше повѣтôвъ, тогды въ случаяхъ означеныхъ §§. 5. и 7. на случай суперечности въ ухвалахъ радъ повѣтовыхъ рѣшати буде Выдѣлъ краевый.

Дальшй §§-ы принято безъ дискусіи, якъ слѣдуе:

§. 13. Въ случаяхъ, въ котрыхъ тая устава не мѣститъ ôтмѣнныхъ постановлень, обовязуютъ приписы загального закона дорогового, именно що до верховного надзору Выдѣлу краевого, компетенціи властій автономичныхъ и що до права надзору властій политичныхъ.

§. 14. Кошта будовы и удержанье такихъ доѣздôвъ, котрй не служатъ до публичного ужитку, поносятъ тôлько стороны интересованй.

§. 15. Законъ той входитъ въ житье съ днемъ оголошеня.

§. 16. Выконанье того закона поручаю моимъ министрамъ справъ внутренныхъ и торговлѣ.

Опôсля принято той законъ въ цѣлости въ третôмъ читаню.

Зъ порядку дневного слѣдувало справозданье комисіи буджетовои о петиціи комитету завязаного для регуляціи Жабницѣ. Надъ внесеньемъ комисіи вывязалась обширна дискусія съ вельми комичными епизодами, котрыхъ авторами явились послы гр. Круковецкій и Ер. Воляньскій. До голосу записалось дуже богато бесѣдникôвъ, кождый хотѣвъ говорити за або противъ внесеню — а гр. Круковецкій и за и противъ!.. Се выкликало смѣхъ и повный непорядокъ. Намъ здавалось, що находимось не въ сали соймовôй, не въ найвысшôмъ тѣлѣ законодавчôмъ галицкôмъ а просто въ сали театральнôй на якôй-то комедіи Балуцкого або Блѣзѣньского, где героями являются шляхтичѣ. Заледви по бôльше якъ чвертьгодиннôй павзѣ удалось заступникови маршалка завести якій-такій ладъ и спокôй. Вконець по такôмъ intermezzo принято внесенье комисіи, котрои референтомъ бувъ пос. Скалковскій.

„Высокій соймъ зволитъ ухвалити: 1. Комитетови завязаному для регуляціи рѣчки Жабницѣ въ повѣтѣ Тарнôвскôмъ удѣляеся на часткове покрытье коштôвъ регуляціи беззворотна пôдмога въ квотѣ 5000 зр. 2. Уповажняеся Выдѣлъ краев., щобы удѣливъ на тую цѣль пожичку 5000 зр. зъ фонду краевого на сплату въ 10 рôчныхъ ратахъ по 500 зр. по 5% за ôтповѣднымъ забеспеченьемъ.“

Той самъ референтъ вноситъ дальше въ имени комисіи буджетовои: „Высокій соймъ зволитъ ухвалити: 1) Въ статусѣ урядникôвъ краевыхъ звиваются двѣ посады канцелистôвъ а мѣсто того ôтворяются три посады асистентôвъ манипуляційныхъ, кожда о рôчнôй платни 700 зр. съ додаткомъ активнымъ 100 зр. рôчно и 3-ма додатками пятилѣтными по 50 зр. 2. Одну посаду асистента манипуляційного обсадитъ Выдѣлъ кр. безъ проволоки, а двѣ посады асистентôвъ доперва тогды, скоро друга посада канцелиста опорожненою зôстане.“

Въ справѣ того внеску забирало голосъ много бесѣдникôвъ. Вконець прійнято такъ, якъ вносивъ референтъ.

Зъ порядку дневного въ имени комисіи буджетовои справоздатель пос. Романовичь представивши станъ кождого съ недотованыхъ фондôвъ не обнятыхъ буджетомъ за лѣта 1877 и 1878 вноситъ, щобы тое справозданье приняти до вѣдомости. Соймъ прійма́е безъ дискусіи.

Ôттакъ прійнято такожь безъ дебаты внесенье ком. буджет., щобы школѣ промысловôй въ Перемышли, заложенôй заходомъ тамошного ôтдѣлу товариства педагогичного давати зъ фондôвъ краевыхъ въ р. шк. 1880/81 и 1881/82 пôдмогу въ квотѣ 500 зр, пôдъ условьемъ, наколи громада мѣста Перемышля зобовяжеся до сталои субвенціи 200 зр. рôчно, — и що зарядъ школы буде обовязаный предкладати Выдѣлови краев. що пôвъ року справозданье о станѣ школы и еи фондôвъ.

На внесенье комисіи будж. удѣлено товариству св. Іосифа зъ Ариматеи, котре займаеся похоронами бѣдныхъ, 1200 зр. одноразовои пôдмоги.

Дальше безъ розправы ухвалено, щобъ Выдѣлови кр. ôтворити кредитъ до высокости 20.000 зр. на розширенье закладу школы господарства лѣсового во Львовѣ, зъ квоты тои вставити въ буджетъ 1880 р. 6000 зр. и вôзвати Выдѣлъ кр., щобы не потверджовавъ такихъ кошторысôвъ, котрй моглибъ спровадити обтяженье фонда краевого надъ повысшу суму 20.000.

На внесенье комисіи культуры краевои ôтступлено петицію филіи товариства рôльничо-господарского въ Тарновѣ о установленье тамъ експозитуры бюра меліораційного до залагодженя — и ôтворено въ тôй цѣли кредитъ до высокости 200 зр. на р. 1881.

Зъ порядку дневного ухвалено по довшôй дебатѣ внесенье комисіи едукаційнои въ справѣ клиникъ краковскихъ — и внесенье дотычаще перенесеня радъ школьныхъ зъ Мостискъ до Яворова, зъ Гусятына до до Теребовлѣ и гдеякихъ зъ Захôднои Галичины.

НОВИНКИ.

— **Пріѣздъ Цѣсаря** до Кракова заповѣдженый вже официяльно на 1. вересня а побытъ межи Краковомъ а Львовомъ тревати мае 10 днѣвъ.

— **На принятье Цѣсаря** во Львовѣ, якъ доноситъ „Зоря“, намѣрили всѣ краевй товариства музичнй (такъ во Львовѣ якъ и на провинціи) зложити одинъ вспôльный хоръ и при сопроводѣ музики войсковои ôтспѣвати одну руску а одну польску кантату. Вступнй пробы вже теперь ôтбуваются. Текстъ для рускои пѣснѣ уложивъ о. Ив. Гушалевичь, арію до тексту утворивъ знаный нашь композиторъ п. Вахнянинъ. Такъ о текстѣ, якъ особливо о композиціи п. Вахнянина выражаются знатоки дуже похвально.

— **Впрсв. Митрополитъ** укôнчивши дня 8. липня осмотръ каноничный въ Жуковскôмъ деканатѣ, удався въ тôйже цѣли въ сопроводѣ крыл. Сѣнгалевича въ деканатъ Устецкій.

— **Руско-народному театрови** пôдвысшивъ Соймъ на внесенье посла Охримовича субвенцію зъ 3000 на 4000 зр.

— **ЧЧ. Василіянкамъ** въ Яворовѣ пôдвысшивъ соймъ субвенцію на 500 зр. на удержанье женьскои школы.

— **Ôтъ ц. к. Дирекціи почтъ** одержали мы слѣдуюче письмо: До Почт. Редакціи и Администраціи „Дѣло“ во Львовѣ! На допись умѣщену въ „Новинкахъ“ 46 ч. „Дѣла“ зъ дня 14 (26) червня с. р. увѣдомляю Почт. Редакцію, що передъ предпринятьемъ отвѣтныхъ крокôвъ що до продажи рускихъ друксортôвъ почтовыхъ у згаданого въ тôй дописи трафиканта въ цѣли справдженя тожсамости причинъ описаного факту, ôтнеслася Дирекція почтъ до дотычного суду.

При тôй случайности припоручаю Почт. Редакціи увѣдомити читаючу Публику и своихъ кореспондентôвъ, що належалобы, о кôлько оскорбленй не жадаютъ личнои сатисфакціи за дôзнанй зневаги ôтъ суду, передъ всѣмъ о такихъ случаяхъ впростъ ц. к. Дирекціи почтъ донести, а то тымъ бôльше, що часто не одинъ такій фактъ, умѣщеный лишь яко кореспонденція въ Вашôмъ почтеннôмъ а въ ц. к. Дирекціи почтъ часомъ не прочитанôмъ письмѣ, мôгбы непостережно тутешнôй увазѣ уйти.

Львôвъ дня 8 липня 1880.

Шифнеръ,
ц. к. Директоръ почтъ.

— **Въ трибуналѣ державнôмъ** во Вѣдни ôтбулася дня 12. л. липця розправа въ дѣлѣ громады Бродôвъ противъ министерству просвѣты о нарушенье арт. 19. конституціи черезъ затвердженье ухвалы галицкои рады школьнои, котра не згодилася на введенье языка нѣмецкого яко выкладового въ двохъ новозаложеныхъ народныхъ бродскихъ школахъ. Заступникъ министерства пôдносивъ, що языкъ нѣмецкій не есть въ Галичинѣ краевымъ языкомъ, загально уживанымъ, и що головна основа арт. 19 конституціи не зноситъ рѣшень галицкого закона школьного. Адвокатъ громады Бродôвъ, депутованый дръ Жакъ (Jaques) ôткликувався до запавшихъ вже попередно оречень трибуналу въ подôбныхъ справахъ. Трибуналъ державный орѣкъ, що министерство нарушило арт. 19. основн. зак. держ., мотивуючи свôй вырокъ тымъ, що зъ 20.000 жителѣвъ Бродôвъ есть $^3/_4$ Жидôвъ уживаючихъ языка нѣмецкого а языками краевыми Галичины суть рускій и польскій а такожь и нѣмецкій, бо на тое выстане, коли тôлько одинъ повѣтъ языка нѣмецкого уживае.

— **Французскй Єзуиты** прибули вже до Кракова. Велика ихъ часть удалася зъ Кракова въ всхôдну Галичину.

— **Дръ Михаилъ Борысикевичь**, асистентъ дра Штельвага, примаря-окулисты при головнôмъ шпиталю вѣденьскôмъ, здавъ ôтлично коллоквіюмъ въ цѣли габилитаціи на доцента окулистики.

— До сегорôчныхъ **великихъ маневрôвъ** пôдчасъ побыту цѣсаря въ Галичинѣ не буде резерва покликана; тôлько гдеякй резервовй официры будутъ ужитй до повненя службы ординансовои.

— **Члены залѣщицкои повѣтовои** рады, заступн. предсѣдателя Соханикъ, Скшешовскій и Кшечуновичь зреклися своихъ мандатôвъ. Причиною була ухвала рады, дотычаща обсадженя посады люстратора громадского и инспектора дорогового.

— **Сильный градъ** при рôвночаснôй бурѣ, якъ намъ доносятъ, поробивъ великй шкоды въ окрестностяхъ Львова, именно же въ селахъ: Сороки, Ляшки, Жидятичь, Прусы и др. Градъ мавъ таку силу, що притовкъ до землѣ кукурудзу, такъ що селяне мусѣли еи пôдôймати, поваливъ пшеницю, навѣть поломивъ гилье молодыхъ деревъ. Тое елементарне нещастье дуже болючо вразило бѣдныхъ хлѣборобôвъ, котрымъ присвѣчувала надѣя на добрй сего року жнива.

— **Въ купельныхъ закладахъ галицкихъ** гоститъ сегорôчного сезону много людій. Въ Щавници було до дня 7 л. липця 1318 а въ Криници 1275 осôбъ.

— На посаду **секретаря универзитетского** во Львовѣ съ доходами IX клясы на мѣстце помершого Стефана Козмы розписавъ пôдъ днемъ 7 липня с. р. до ч. 444. ц. к. сенатъ академичный конкурсъ. Кандидаты мусятъ бути укôнчеными правниками и мати добрй свѣдоцтва зъ теоретичныхъ испытôвъ. Кромѣ иншихъ условій мусятъ знати оба краевй языки и языкъ нѣмецкій. Речинець подаваня до 15 вересня с. р.

— **Надъ слюбнымъ велономъ** княжны Стефаніи працюе въ Брукселѣ 300 женщинъ. Велонъ мае бути на причудъ красно и скусно зробленый.

— **Зъ Лондона** доносятъ про два великй нещастя, якй въ послѣдныхъ дняхъ лучилися въ Англіи. Одно нещастье то бувъ страшный вихоръ, котрый лютувавъ въ цѣлôй майже Англіи; много людій упало жертвою громôвъ а въ Менчестрѣ завалилося кôлько камениць. Друге нещастье случилось въ копални Риска, близь Нюпортъ; въ тôй копални выбухъ газъ, при чѣмъ 119 осôбъ пострадало житье.

— **Зъ Праги** доносятъ про цѣкавый случай смерти. Муха укусила чоловѣка въ уста, зъ того укушеня зробилася ранка и въ короткôмъ часѣ зъ тои раны чоловѣкъ померъ.

— **Для бѣдныхъ ученикôвъ** жерновавъ Всч. о. Т. Глиньскій зъ Городницѣ 1 зр. Хвальне товариство „Академич. Кружокъ“ доручило Дирекціи 15 зр., яко половину доходу зъ вечера музикально-декляматорского въ память Маркіяна Шашкевича. Зъ складокъ на похоронъ бл. п. Іосифа Дутки, слуш. правъ, бувшого ученика академичнои гимназіи позôставшихъ 2 зр. 30 кр. — Дирекція академ. рускои гимназіи.

— **На фондъ бѣдныхъ ученикôвъ** академичнои гимназіи жертвовавъ Денисъ Зарицкій, ученикъ 7 клясы тоижь гимназіи 10 зр.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ епархіи Перемыскои.

Отличіе. Всч. о. Іоанъ Ковшевичь, пар. въ Ульвôвку дек. Варяжского празднувавъ дня 6 липня с. р. 60-лѣтну памятку свого священьства, зъ того поводу получивъ ювилятъ архіерейске благословенье и ôтличія крылошаньскй.

Каноничну институцію получивъ Всч. о. Іоанъ Лукашевичь завѣд. пар. Сѣлець белзкій дек. Белзкого на туюжь парохію.

Личный додатокъ на дальшй 3 роки въ квотѣ 100 зр. получивъ Всч. о. Теодоръ Фолюсевичь, пар. въ Нагôрцяхъ дек. Куликôвского.

ГОСПОДАРСТВО и ТОРГОВЛЯ.

— **Станъ засѣвôвъ въ Австріи** (пôсля справозданя министерства рôльництва.) Пôсля вѣдомостій вплынувшихъ до кôнця червня показуеся, що жнива жита будутъ межи добрыми середными а добрыми въ Чехахъ, Моравіи, Шлеску, Буковинѣ, въ обохъ Австріяхъ, середнôй Стиріи, Каринтіи, пôвнôчнôмъ Тиролю и въ кôлькохъ комитатахъ угорскихъ; межи добрыми а дуже добрыми въ Кроаціи и Семигородѣ; слабо середнй въ всхôднôй Галичинѣ. Ячмѣнь всюда незвычайно добрый. Овесъ всюда знаменитый. — Плоды струковй съ малыми выняткамн дуже хорошй. Кукурудза именно на Угорщинѣ дуже поправилася. Коноплѣ и ленъ всюда задоволяючй. Хмѣль добрый, барабо-лѣ, бураки, капуста добрй, мѣстцями навѣть знаменитй.

ПОСЛѢДНЙ ВѢДОМ. и ТЕЛЕГРАМЫ.

Вѣдень, 16 липня. Fremdenblatt доноситъ зъ Скодры, що Альбанцѣ и Чорногорцѣ зôткнулися оружно пôдъ Туси. Альбанцѣ ударили на постерунокъ чорногорскій числячій 18 людій и забили 12. Чорногорцѣ боятся, що 20-тысячне войско альбаньске розпôчне небавомъ акцію на цѣлôй линіи. Друга депеша зо Скодры доноситъ, що 14 с. м. Альбанцѣ по першôй двогодиннôй битвѣ побѣдили Чорногорцѣвъ. Чорногорцѣ мусѣли утѣкати оставивши на боевищу 9 возôвъ съ амуниціею, и 13 забитыхъ. Число раненыхъ не звѣстне. Леда день ожидаютъ новои борбы.

Константинополь, 16 липня. Амбасадоръ вручивъ Портѣ коллективну ноту. Въ ôтповѣдь на другу коллективну ноту въ квестіи чорногорскôй Порта предкладае замѣсть Дульцинія и кôлька иншихъ пунктôвъ ôтступленье такогожь простору межи озеромъ скодарскимъ а моремъ адріятицкимъ.

(Надôслане.)

Замовляючіи зъ провинціи книгу дра Ом. Огоновского „Studien auf dem Gebiete der ruthenischen Sprache“ зволятъ рôвночасно присылати на оплату почтову 20 к р. Цѣна книжки съ оплатою почтовою выноситъ отже 2 зр. 45 кр.

Курсъ львôвскій зъ дня 15. л. липця 1880.

	платятъ (безъ текучого купн. безъ купону)	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	279 —	283 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	167 50	170 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	296 —	300 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98 25	99 25
„ „ „ по 4% ав.	91 60	92 60
„ „ „ по 5% ав. період.	98 25	99 25
Банку гип. галиц. 6% ав.	102 15	103 15
Листы дов. гал. рust. банку п. 6%	101 50	103 —
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94 -
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 25	98 25
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	99 —	100 -
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	103 —
5. Лосы мѣста Кракова	19 —	21 —
„ „ Станиславова	25 —	27 -
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 42	5 53
„ цѣсарскій	5 47	5 57
Наполеондоръ	9 33	9 43
Пôвимперіялъ	9 57	9 70
Рубель россійскій срѣбный	1 58	1 70
„ „ паперовый	1 $23^3/_4$	1 $25^3/_4$
100 марокъ нѣмецкихъ	57 40	58 10
Серебро	99 50	100 50

РУКАВИЧКИ
въ найбогатѣйшôмъ выборѣ
поручае

І. ЦИРОКЪ
(впередъ Е. Циглеръ)

Рынокъ ч. 30, пôдъ „Рицаремъ“
Фабрика выробôвъ рукавичничихъ. 3—3

Загальный Банкъ взаимныхъ убезпечень
„ТРАНССИЛЬВАНІЯ“
основаный въ р. 1868.
Убезпечае ôтъ огню всякй будынки, запасы товарôвъ, збôжье и всякй движимости, такожь принимае убезпеченя на житье людске, убезпечае капиталы, стипендіи и посаги малолѣтныхъ.
Головне заступництво для Галичины и Буковины во Львовѣ ул. Галицка ч. 36.
ЗАСТУПНИКЪ В. БУДИНА.
Здôбнй и зарекомендованй аенты на провинцію будутъ принятй за ôтповѣдну провизію. (6—?)

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Маркилъ Желехôвскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 53. „Львôвъ,“ Середа 9. (21.) Липня 1880. Рочникъ I.

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

☞ Съ днемъ I. (13.) липня розпочався другій пôврôкъ, тожь просимо о скоре надôсланье предплаты и выровнанье всѣхъ залеглостій.

Криза Выдѣлу краєвого.

Въ дуже нехорошôмъ свѣтлѣ показалася соймови господарка Выдѣлу краєвого. Послы одинъ по другôмъ зачали выступати съ критиками тоижь господарки — одинъ рѣзче другого ударявъ на недбальство, марнотравнôсть а навѣть надъужитя Выдѣлу краєвого. Выявилися такѣ н. пр. справы, що Выдѣлъ краєвый въ рахункахъ выказує кошта опалу въ закладѣ кульпаркôвскôмъ на 41 печій а якъ сконстатовано, всѣхъ печій въ закладѣ находится тôлько 28; або урядникови Выдѣлу краєвого, ôтбуваючому комисію коло Чорного Дунайця признає Выдѣлъ краєвый въ 43 дняхъ комисійныхъ 50 екстрапочтъ по 8 зр. денно на коштъ громадъ, а въ тыхъ сторонахъ, якъ выказавъ д-ръ Зыбликевичъ, екстрапочты совсѣмъ не курсуютъ... То тôлько два примѣрчики, котрыхъ кôнцѣ не заховалися... Послы рускѣ и польскѣ почали корити таку господарку Выдѣлу краєвого. Именно на XXI. засѣданю соймовôмъ выступивъ съ острою а справедливою критикою пос. о. Ясеницкій и ударивъ цѣльно на дармоѣдство тыхъ многихъ писарѣвъ та пôдписарѣвъ Выдѣлу краєвого, котрѣ за великѣ грошѣ ревно— дармуютъ. По о. Ясеницкôмъ выступивъ пос. Рацѣборскій и зъ информацій своихъ выборцѣвъ остро скритиковавши „polnische Wechsel-Wirthschaft“, якъ ôнъ выразився — заявивъ отверто, що Выдѣлъ краєвый своєю господаркою пôдорвавъ довѣріє досебе въ соймѣ и въ краю. Палата послôвъ приняла заявленье посла Рацѣборского бравами. Такѣ тяжкѣ закиды послôвъ такъ вразили маршалка гр. Водзицкого, яко президента Выдѣлу краєвого, що ôнъ зъ посольскои лавы зажадавъ неожидано, щобы соймъ рѣшивъ вотумъ довѣрія чи недовѣрія Выдѣлови. Таке нагле выступленье маршалка съ жаданьемъ вотумъ навѣть польскѣ газеты уважаютъ неумѣстнымъ, називаючи єго хитрою „политичною штучкою“. Dziennik Polski такъ пише въ тôй справѣ: „заносилося на бôльше непріятностій того рода и щобы заткати уста критикамъ, ażeby względami kurtoazyi zmusić do milczenia w sprawach drażliwej natury, inscenowano gniew“. Єще рѣзче высказує своє невдоволенье зъ такого поступку предсѣдателя Выдѣлу краєвого органъ пос. Романовича „Nowiny“ и другѣ часописи. На поставлене пытанье довѣрія чи недовѣрія ôтповѣвъ въ имени рускихъ послôвъ о. Красицкій. Бесѣдникъ скориставъ зъ случаю высказати въ имени Русинôвъ недовѣріє до Выдѣлу краєвого зъ становища національного, понеже недовѣріє зъ становища господарки народнои було ажь надто рѣшучо высказане самыми польскими послами, именно Рацѣборскимъ и Зыбликевичомъ, котрый то послѣдный при великôй сензаціи всеи палаты выголосивъ, що колибы одинъ членъ Выдѣлу кр. переставъ бути членомъ, краєвый фондъ зыскавбы 200—300.000 зр.! Содержанье бесѣды о. Красицкого було таке: „Я въ имени моѣмъ и товаришѣвъ объявляю, що я смотрю на пытанье довѣрія чи недовѣрія головно зъ становища національного. Вы мали до недавна одного родака министра. Було вамъ за мало — теперь маєте двохъ. А мы нарôдъ пôвтретямиліоновый не маємъ зъ вашои ласки ни одного члена въ Выдѣлѣ краєвôмъ. Пôдъ соймовымъ будынкомъ не списано цирографа въ языцѣ рускôмъ „przez zapomnienie“! Выдѣлъ забувъ во Львовѣ, въ центрѣ Руси, на окружаючій єго пôвтретямиліоновый нарôдъ! Одинъ членъ Выдѣлу краєвого засѣдає въ краєвôй радѣ школьнôй. Мы надѣялися, що той здѣлає що для Русинôвъ въ организаціи школьнôй. Но нема й слѣду! То суть мотивы, задля котрыхъ **мы не маємъ найменшого довѣрія до Выдѣлу краєвого!**“ На таке справедливе заявленье руского посла польскѣ послы не осмѣлилися, ба навѣть не знали що ôтповѣсти. При голосованю надъ вотумъ бôльшôсть польскихъ послôвъ выразила Выдѣлови довѣріє, рускѣ послы недовѣріє. Самѣ поляки признаютъ, що вотумъ довѣрія дане Выдѣлови тôлько зъ „kurtoazyi“ а радше зъ обавы, щобы не дôсталися до Выдѣлу такъ званѣ „Stańczyki“, котрѣ все таки, якъ показалося сеи сесіи соймовои, въ всѣхъ майже дѣлахъ розумнѣйшѣ и яснѣйшѣ маютъ погляды, якъ нашѣ „postępowcy“... На всякій случай криза Выдѣлу краєвого, хотяй такъ двозначно скôнчилася, мѣститъ въ собѣ дорогоцѣнну науку передовсѣмъ для цѣлого народа галицкого, дальше для заступникôвъ того народа а наконець и для самого Выдѣлу краєвого!

Гадки Подолянина

о нашихъ народныхъ потребахъ.

„Помоги собѣ самъ!“
„Все соединенными силами всѣхъ!“

IV.

(*Бурсы рускѣ. Институты для рускихъ дѣвчатъ.*)

(*Дальше*)

Головный натискъ положилибысьмо вразъ съ Покутяниномъ на **національне** выхованье бурсакôвъ. Не думаємо тутъ мѣшати политики, лишь домагаємось, щобы въ бурсакахъ плекати почутье народности, почутье вдячности для руского народа, котрый удержує ихъ своими вдовичими лептами. На національне выхованье вплывалибы прикрашенье комнатъ бурсы бюстами и портретами заслуженыхъ рускихъ мужѣвъ и славныхъ писателѣвъ, вечеры музикально-декламаційнѣ уряджуванѣ въ память тыхже, наука исторіи и географіи Руси, спѣву и музики. Замѣтитъ може кто, що молодѣжь и такъ вже обтяжена школьными працями не найде часу на подôбного рода працѣ домашнѣ. Въ тôмъ єсть по части правда, але для того мы такожь промовляли, щобы въ бурсахъ находили умѣщенье лишь уталантованѣ (а николи слабыхъ здôбностій) молодцѣ, котрѣ легко справлялисьбы съ школьными занятями и малибы єще доволѣ часу на науку згаданыхъ предметôвъ. Дуже велику прислугу зробилибы той, ктобы уложивъ для нашихъ бурсъ и подôбного рода заведень ôтповѣднѣ пôдручники до исторіи и географіи Руси та школу спѣву и музики съ додаткомъ ôтповѣдныхъ дуетôвъ, квартетôвъ и т. д. Поки то однакъ дасться осягнути, буде выхованье бурсакôвъ залежне ôтъ способного надзирателя бурсы, котрый повиненъ въ бурсѣ мешкати, и догляду выдѣлôвъ. Зъ тои причины повиннѣ выдѣлы бурсъ якъ найбôльше уважати на добрый выбôръ такого надзирателя, котрому крôмъ хаты и харчу належалобы запевнити єще й ôтповѣдну ремунерацію, за котру бувбы обовязаный не тôлько надзирати науку и захованье бурсакôвъ, але й учити ихъ повысше згаданыхъ предметôвъ. Не дасться заперечити, ще тяжко дôстати съ ôтповѣдною квалификацією надзирателя, але заряды бурсъ повиннѣбы конечно придбати такого и въ тôй цѣли розписувати конкурсъ и вызначати хочьбы и значну ремунерацію. Єсли бо не ма такого надзирателя, тогды цѣле призначенье бурсы яко институціи народнои схиблене. Щобъ наука згаданыхъ предметôвъ принесла якій хосенъ въ высказанôмъ высше направленю, повиннабы бути точно уладжена. Думаємо, що по 2 годины тыжднево выпадалобъ вызначити на науку исторіи и географіи Руси, а 3 годины на науку музики и спѣву, такъ що крôмъ школьныхъ занятій выпалабъ 1 година такои домашнои науки, котрою не булибы бурсаки обтяженѣ, а цѣль выхованя булабъ осягнена. До того належалобы що два-три мѣсяцѣ уряджувати вечерницѣ декламаційнѣ (по можности и музикальнѣ) съ ôтчитами для бурсакôвъ, котрыми малибы занятись або выдѣловѣ або ктось изъ стороны упрошеный.

До розвою народного почутя у бурсакôвъ моглабы богато причинитися добра руска библіотечка, о котру повиненбы зарядъ кождои бурсы конечно постаратися. Рускѣ выдавцѣ певно не ôтмовилибы по 1 примѣрнику пожертвовати для кождои бурсы.

Пôдношено у насъ часто пытанье: для чого тѣ бурсаки выкормленѣ рускимъ хлѣбомъ потôмъ гдесь щезаютъ и не ма зъ нихъ хôсна для народа? Одну головну причину выказалисьмо — се бракъ національного выхованя, и указалисьмо, якъ можнабъ єи усунути. Другою причиною пôсля нашои думки єсть розрывъ звязи, котрабъ лучила опустившихъ бурсу учениковъ и пôзнѣйше съ тыми институціями. Въ гдеякихъ бурсахъ а именно и въ Тернопôльскôй пôсля статутôвъ можутъ мати удержанье лишь ученики низшихъ клясъ середныхъ школъ, а по укôнченю тыхже мусятъ уступати зъ бурсы, хочьбы за ними промовляло убожество и хорошій успѣхъ въ наукахъ. Авторы тыхъ статутôвъ руководилися очевидно тою засадою, що ученикъ высшихъ клясъ повиненъ вже самъ заробити собѣ на удержанье и уступити мѣстце меншому брату, котрый не въ силѣ самъ собѣ дати раду. Якъ нибудь поглядъ сей совсѣмъ справедливый, не можемо єго подѣляти вже зъ тои причины, що выдаляючи такого бурсака розрываємо звязь, яка лучила єго съ заведеньемъ и народнымъ духомъ, котрый тамъ єго оживлявъ, а тымъ самымъ усуваємо такого ученика зъ пôдъ безпосередного вплыву бурсы. Допустѣмъ навѣть, що ôнъ бувъ черезъ низшѣ клясы въ бурсѣ веденый въ дусѣ повысше описанôмъ, то выхованье таке єще за слабѣ запустило коренѣ, щобъ не змарнѣло пôдъ чужимъ вплывомъ, на якій ôнъ буде выставленый въ лѣтахъ, коли власне єму на добре стане розъяснятись въ головѣ. Отже такимъ способомъ поступаючи можемо знищити труды нашои працѣ, котра що ино стала проявлятися, сходячѣ засѣвы народного выхованя можемо выставити на шкодливый вплывъ чужого, непріязного вѣтру. Для того булибы мы за тымъ, щобъ и учениковъ высшихъ клясъ (бодай до VI-ои включно)*) оставляти на удержаню бурсъ; а щобы тымъ не вспирати лѣнивства и не обтяжати буджету бурсъ и мѣстцъ потрѣбныхъ иншимъ кандидатамъ не займати, належалобы такимъ ученикамъ высшихъ клясъ давати частне лишь удержанье (н. пр. харчь, або лишь обѣдъ), за що знову булибъ они обовязанѣ инструовати молодшихъ бурсакôвъ въ науцѣ, учитися згаданыхъ предметôвъ домашнои науки и брати удѣлъ въ декламаційныхъ и музикальныхъ вечерницяхъ бурсы. Такимъ способомъ духъ защепленый въ молоденькихъ серцяхъ мавбы часъ и случайнôсть скрѣпитися до того степени, що чужѣ вплывы вжебы єго не ослабили. Щобъ „наука не йшла въ лѣсъ“ повиннѣ съ кôнцемъ семестрôвъ ôтбуватися передъ выдѣломъ бурсы испыты изъ домашныхъ наукъ бурсакôвъ**), а щобъ власти не могли намъ закинути, що молодѣжь забавляєся въ политику, повиннѣ на вечерницяхъ бурсы являтись и выдѣловѣ, а бодай делегатъ выдѣлу.

(*Конець буде.*)

Економична Реставрація

Jedni ością ryby przebijają,
drudzy na wędkę je łowią.
(Зъ мовы соймовои посла Поляновского противъ „Просвѣтѣ“).

(*Дальше.*)

Наступило — по польски „zabór rakuzki“, — по нашому перше ôтъ часôвъ Хмельницкого освободженье однои части рускои землѣ зъ пôдъ гнету шляхетскои самоволѣ. Самъ фактъ заведеня въ тôй до того часу найнещасливѣйшôй краинѣ европейскои администраціи, заступленя шляхетскои олигархіи свѣтлою и гуманною династією Габсбургôвъ и, що за симъ ишло, запанованя права, — бувъ першимъ крокомъ до освободженя селяньства ôтъ тѣлесной и економичной неволѣ. Крокъ той привитала сторона, котра тымъ способомъ выдôсталась зъ „пекла“ съ чувствомъ вдячности для цѣсаревои освободительки,—о якôмъ свѣдчатъ згадки, котрѣ єще до теперь про цѣсареву Марію Тересу можна подыбати въ народѣ, такъ мало исторіи свѣдомôмъ, такъ ôтъ центра монархіи ôтдаленôмъ. Друга сторона, утратила „рай“ съ чувствомъ, котре найскорше можнабы назвати зле таєною злостію и котрого типовымъ выразомъ були афоризмы славнои панѣ Коссаковскои (чи якъ она тамъ звалась, тая непріятелька австрійского „zaboru“ и — „урбаріи“).***)

*) Дôмъ Народ. дає удержанье навѣть ученикамъ VII и VIII клясы.

**) Окрôмъ свѣдоцтва школьного повиннѣ такожь успѣхи въ тыхъ предметахъ науки домашнои вплывати на дальше задержанье або выдаленье ученика зъ бурсы.

***) Щобы и насъ не посуджено о чисту злôсть, то треба примѣтити выразно, що, говорити про патріотичну болѣзнь, rozćwiartowanie ojczyzny etc. — то взглядомъ того часу булобы анахронизмомъ. То суть рефлексіи новѣйшихъ часôвъ и генераціи пôдъ тымъ „заборомъ“ доперва выплеканои въ идеяхъ новожитного, демократичного патріотизму, а не могли бути чувствомъ людій, котрыхъ политичнѣ пересвѣдченя залежали ôтъ того пруского, россійского чи австрійского амбасадора, ôтъ котрого власне побирали „пенсіи“ и презенты. — Тѣ па-

Я и теперь мавъ способôбôсть стрѣчати Полякôвъ, котрй для цѣсаревои Маріи Тересы не мають доброго слова; а на запытанье, що тая монархиня зробила властиво Полякамъ злого, скоро и тй послѣднй признають, що до ревиндикаціи Галичины була конечностію приспилувана, — ôтповѣдали менѣ тымъ однымъ словомъ: „урбарія!“, уважаючи, що тое одно слово выстане для напятнованя цѣлого розмѣру зла, заподѣяного Польщѣ черезъ М. Тересу.

А знаете, що то тая „урбарія“? Ничого бôльше ани менше, тôлько податокъ земскій, котрый платили до того часу весь самй селяне, а зъ котрого, на зарядженье цѣсарске, одну часть звôльнено зъ селянъ, а наложено на бôльшихъ посѣдателѣвъ, до того часу ôтъ всякого податку вôльныхъ!

Зельманъ, той alter ego польского шляхтича, рôвно съ нимъ мавъ причину жалувати за утратою раю. Дивна тôлько рѣчь, и тôлько темнотою теперѣшныхъ жидôвъ и бракомъ всякихъ вѣдомостій историчныхъ зрозумѣла, — що они до найновѣйшихъ майже часôвъ, въ генераціи пôдъ Австріею выхованôй, не остались патріотами Речипосполитои, котра ихъ предсѣ выкохала и тымъ зробила, чимъ они теперь суть. Въ найновѣйшихъ доперва часахъ спôзнали, що не такій то злый реббесъ, бути Поляками, — а научатся въ теперѣшныхъ школахъ польскихъ еще дужшого патріотизму зъ науки „краевои исторіи“; тôлько мусять умѣти читати помежи стрôчками, въ котрыхъ ничого выразно не стоитъ о „Зельманѣ“.

Патенты о жидахъ зъ часôвъ початковыхъ и пôзнѣйшихъ австрійского панованя, вартй окремои студіи; рôвно якъ великй реформы незабутнои памяти цѣсаря Іосифа. Коротка, недостаточна згадка про тй реформы тутъ, на тôмъ мѣстци, булаби легковаженьемъ великого дѣла; о тôмъ муситъ бути въ теперѣшнôмъ, зъ причины столѣтныхъ роковинъ такъ ôтповѣднôмъ часѣ, зъ рускои стороны выдане обширнѣйше, окреме письмо, щобы зъ него нарôдъ рускій набравъ научнои свѣдомости того свого инстинктового, австрійского патріотизму и привязаня до пануючои намъ и доси династіи, — въ котрôмъ то епигоны edukacyjnej komisyi доси еще безуспѣшно але безупинно и съ постôйностію, гôдною лѣпшои справы, намагаются той нарôдъ рускій заколибати.

(Дальше буде.)

ДОПИСЬ.

(?) **Зъ Снятыньского** (*О польскихъ ладахъ въ рускихъ школахъ.*) „Matador-ы“ рады школьнои окружнои въ Снятынѣ заходятъ въ голову, ктобы то мôгъ бути тымъ дописователемъ зъ Снятына, котрый въ ч. 45. „Дѣла“ описавъ станъ школы выдѣловои снятыньскои. Зъ тои причины пôдозрѣваютъ всѣхъ Русинôвъ-учителѣвъ и грозятъ, що „porozpędzają wszystkich“. Я яко кореспондентъ зô Снятына ôтповѣдаю матадорамъ рады шк. окр., що коли въ тôй дописи одно слово знайдесь неправды и они покривдженй на чести, нехай выточатъ процесъ а тогды довѣдаются, кто той я, розумѣеся, коли докажутъ, що я пописавъ неправду. Заявляемо матадорамъ, що мы въ короткôмъ часѣ подамо до явнои вѣдомости еще важнѣйшй факты о тôй школѣ, але выжидаемо часу, бо може предсѣ разъ гоненя рускои мовы и рускихъ учителѣвъ скôнчатся.

Мы запыталибы матадорôвъ рады школьнои окружнои, чи знаютъ они о тôмъ, що на испытѣ въ Снятынѣ о. Озаркевичъ просивъ учителя спѣву, щобы дѣти рускй заспѣвали яку руску пѣсню а учитель спѣву ôтповѣвъ: „po rusku nie umiem śpiewać!“ Чи знае рада окружна о тôмъ, що въ женьскôй школѣ на сегорôчнôмъ испытѣ дѣвчата ни читати ни писати по руски не умѣли, бо и ôткижь могли умѣти, якъ жадна учителька того не умѣе? А було поглянути до рускихъ задачь, пожалься Боже!

На якôй пôдставѣ п. инспекторъ Говорка въ Рожновѣ говоривъ, що на загальныхъ зборахъ товариства педагогичного въ Снятынѣ членъ Гладыловичъ „bez zmysłów mówił, aby w Sniatynie na przedmieściu „Балки“ utworzyć szkołe z wykładowym językiem ruskim?“ Чи кождый чоловѣкъ, котрый за собою и за своимъ обстае есть у п. инспектора „bez zmysłów“? Чи то такъ красно?

Чи знае п. инспекторъ, що въ Торговици, селѣ чисто рускôмъ, где нема ни одного Поляка, громада выставила школу и на все платитъ а въ тôй школѣ учителька Людмила Рогожеска впровадила выкладовый языкъ польскій, хоть тамъ призначеный рускій? Чи знае п. инспекторъ, що въ тôй школѣ есть зъ тои причины заледви 10 дѣтій а селяне змушенй помимо того, що поносятъ всѣ тягары на школу, посылати свои дѣти до Топоровець та до Обертына?

Мы интерпелюемо п. инспектора, щобы вглянувъ въ тіи ôтношеня и переставъ переслѣдувати Русинôвъ и не надѣлявъ ихъ епитетами „bez zmysłów“ а замѣсть того щобы вглянувъ въ школу въ Торговици, та щобы законôвъ собѣ не легковаживъ. Що зробивбы п. инспекторъ въ такôмъ случаю, колибы учитель въ школѣ съ выкладовымъ языкомъ польскимъ польского языка не учивъ? Ôтповѣдь коротка: „увôльнивбы зъ посады!“ Мы радйбы бачити въ поступованю п. инспектора безвзглядно рôвну справедливôсть — отже справедливôсть и взглядомъ Русинôвъ!

нове вже на цѣле столѣтье напередъ погодились були съ гадкою утраты такъ дорогои имъ ojczyzny, — и тôлько еще съ холодною розвагою добрыхъ господарѣвъ обраховували, пôдъ котрый „zabór“ найкористнѣйше буде дôстатися. Скоро такій публичный дигнитарь, якъ п. „koniuszy litewski“, кн. Богуславъ Радзивилъ, умершій р. 1699 — якъ разъ на 73 рокôвъ передъ першимъ подѣломъ Польщи, — въ власноручныхъ „informacyach domowych i politycznych“, истна Кассандра, але не гомеричного, тôлько шляхетского крою, — завѣщавши своимъ потомкамъ, щобы кождый зъ нихъ старався по одному замкови въ Польщи продати, а намѣсть того въ цѣсарствѣ нѣмецкôмъ закупити, — веде рѣчь дальше такъ: i to też ostatecznie radzę, żebyśmy zawsze przy interesach elektorów brandeburskich i książąt kurlandskich (ажь двѣ резервы ôтъ разу!) stawali, i z nimi się legowali, bo — *strzeż Boże przygody na naszą Ojczyznę* — trzeba i gdzieś indziej mieć przyjaciół. (Wład. Syrokomla: Przyczynki do historyi domowej w Polsce ст. 43—60). — Въ такôй атмосферѣ не могло бути мовы о патріотизмѣ. И коли яка правдива болѣзнь роздирала чіе серце на видъ австрійскои окупаціи, то була то болѣзнь за утратою „раю“, и — „пенсій“, котрй брати булобы и потому еще кому, але не було вже охочого давати!..

ГАЛИЦКІЙ СОЙМЪ КРАЕВЫЙ.

(§) Двайцяте засѣданье 2 (14) липня 1880.

Зъ помежи петицій замѣтнѣйшй: 31 петицій громадъ повѣту Снятыньского противъ проектованому пôдвысшеню податку грунтового. Властителѣ меншихъ посѣлостій повѣту львôвского о заложенье школы рôльничои для образованя селянъ рôльникôвъ. Галицке тов. господарске въ справѣ вольного побору сыровицѣ сольнои.

Зъ порядку дневного пос. Торосевичъ мотивуе свое внесенье що до закупна друкарнѣ для Выдѣлу кр. Оттакъ ôтослано тое до комисіи буджетовои.

Дальше по досыть оживленôй дискусіи принято внесенье комисіи едукаційнои, котрои референтомъ въ тôй справѣ дръ Шуйскій:

„Высокій Соймъ зволитъ ухвалити:

I. Взывается правительство, щобы 1) на обохъ краевыхъ университетахъ основало осôбнй катедры педагогіи и дидактики, злученй съ удотованими семинарями педагогично-дидактичными, а испытъ устный зъ обохъ предметôвъ для кандидатôвъ учительскихъ всѣхъ групъ зробило обовязуючимъ. 2) Щобы въ Краковѣ, Перемышли и во Львовѣ въ однôй зъ существуючихъ гимназій учинило гимназіею взôрцевою, директорамъ и учителямъ тыхъ гимназій запевнило высшу клясу службову и пенсію ôтповѣдну тôй клясѣ службовôй, зъобовязуючи тіи заклады до научаня екзаминованыхъ вже що найменше одинъ рôкъ въ закладахъ тыхъ за стипендіяльнымъ удержаньемъ пробуваючихъ кандидатôвъ учительскихъ. 3) Щобы въ справѣ подѣлу науки середнои на школы реальнй и гимназіи гуманитарнй и реальнй повзявъ постановленя, уможливляючй выбôръ заводу техничного або университетского по ôтбутôй науцѣ въ школахъ середныхъ.

II. Взывается Выдѣлъ краевый, щобы: 1) порозумѣвшися съ радою школьною краевою и комисіею высланою Академіею наукъ въ Краковѣ, выготовивъ внесеня, котрй запроектовалибы правительству такй змѣны: а) въ роскладѣ, методѣ и средствахъ науки гимназіяльнои; б) въ уряджeню испытôвъ зрѣлости в) въ инструкціяхъ дотычачихъ дидактичного и педагогичного веденя молодежи, котребы съ задержаньемъ цѣлого объему науки, призначенои для гимназій австрійскихъ, уможливило Радѣ школьнôй пожадану реформу середного выхованя и научаня. 2) Щобы выготовленье докладныхъ плянôвъ и книжокъ для школъ середныхъ, починаючи ôтъ найпотрѣбнѣйшихъ, порозумѣвшися съ радою школьною, поручивъ двомъ комисіямъ во Львовѣ и Краковѣ, зложенымъ зъ силъ учительскихъ и науковыхъ, котрй порозумѣвшися вспôльно и роздѣливши працѣ межи себе, займутся такимъ выробленьемъ плянôвъ; дальше, щобы въ будучій буджетъ вставивъ сумы на нагороды за найлучшй книжки, написанй пôсля тыхъ плянôвъ.

Оттакъ принято безъ дискусіи внесенье комисіи буджетовои: Высокій соймъ зволитъ признати ц. к. Радѣ школьнôй краевôй кредита додатковй: а) На пôдмоги для фондôвъ окружныхъ въ рубрицѣ I прелиминаря фонду шкôльного 16.112 зр. б) На позычки зворотнй для фондôвъ окружныхъ яко позиція 2. рубрики I и то яко выдатокъ надзвычайный 50.000 зр. в) На додатки пятилѣтнй для учителѣвъ въ рубрицѣ VIII. 7735 зр. а. в.

Зъ порядку дневного слѣдувало справозданье комисіи буджетовои о кредитахъ, якй зажадавъ Выдѣлъ краевый на выдатки кватерунковй. Справоздатель пос. дръ Цукеръ противився внесеню Выдѣлу краевого — но остаточно не поставивъ жадного внесеня. По такôмъ представленю справы Соймъ не знавъ, що съ тымъ зробити. Якъ то вже часто лучалось, такъ и теперь выбавивъ Соймъ зъ клопоту, пос. совѣт. Іос. Ясиньскій, поставивши дотепне внесенье: „Соймъ пріймае внесенье комисіи до вѣдомости“, що принято съ замѣтнымъ вдоволеньемъ.

Двацять перше засѣданье 3. (15.) липня 1880.

Зъ внесеныхъ петицій важнѣйшй: Выдѣлы повѣтовй Старемѣсто, Жидачôвъ, Пôдгайцѣ, Надвôрна, Снятынъ, Коссôвъ и 8 громадъ противъ пôдвысшеню податку грунтового. О. Данило Танячкевичъ (сынъ) въ справѣ комасаціи спôльныхъ пасовискъ громадскихъ, въ предметѣ уповажненя касъ громадскихъ и заличковыхъ давати пожички на заставы, въ справѣ примусовои меліораціи громадскихъ рôль и неужиткôвъ, въ справѣ ограниченя подѣлу грунтôвъ селяньскихъ и взглядомъ признаня товариствамъ ассекураційнымъ правъ, якй прислугуютъ спôлкамъ господарскимъ и заробковымъ. Выдѣлъ повѣтовый Рогатыньскій ôтдае будову тамошного шпиталю пôдъ опѣку Сойму.

Комисаръ правительственный п. Залескій ôтповѣдае межи иншимъ на интерпеляцію пос. Рожанковского въ справѣ заименованя безъ конкурсу учителькою въ руск. школѣ вправъ п. Каролину Остаповичъ. П. Зал. сказавъ, що министеръ мае право занменовати безъ конкурсу та що заименована молодша учителька мае патентъ уповажняючій еи удѣляти науку въ школѣ съ выкладовымъ языкомъ рускимъ и она до того становища вповнѣ уздôбнена. Тою ôтповѣдію годѣ вдоволитися рускимъ посламъ. Министрови вправдѣ прислугуе право именовати безъ конкурсу, але тôлько въ случаю великихъ заслугъ въ шкôльництвѣ — того случаю у п. О. не ма (гл. 36. ч. „Дѣла“). Що до еи здôбности и еи патенту о тôмъ обширна була информація въ 45. ч. „Дѣла“. П. Остаповичъ мае испытъ на IV-кл. школу а учитъ въ VI-клясовôй. Впрочѣмъ она маючи надъ 40 лѣтъ не могла навѣть бути именованою.

Зъ порядку дневного слѣдувало перше читанье и умотивованье внесеня пос. Ив. гр. Стадницкого въ справѣ полученя Днѣстра съ Сяномъ сплавнымъ каналомъ. Внесенье ôтослано до комисіи культуры краевои.

Надійшло зъ порядку дневного справозданье комисіи буджетовои о буджетѣ краевôмъ на рôкъ 1880. Справоздатель пос. Смаржевскій по ôтповѣднôй промовѣ вноситъ: Соймъ выражае жаль надъ тымъ, що противъ постановленю статуту краевого не скликано сойму 1879 р., черезъ що тойже не мôгъ сповнити своеи задачѣ пôдъ взглядомъ заряду финансами краевыми. Въ цѣли покрытя недобору комисія буджетова вноситъ: Высокій соймъ зволитъ ухвалити: I. На покрытье недоборôвъ фонду краевого въ 1880 р. ухвалюе соймъ додатки до податкôвъ сталыхъ съ додаткомъ $^1/_8$ части по 37 кр. ôтъ 1 зр. II. Соймъ уповажняе Выдѣлъ кр. переносити ощадности однои рубрики выдаткôвъ звычайныхъ на потребу другои рубрики такихъ выдаткôвъ съ застереженьемъ, що Выдѣлъ кр. кожде переступленье прелиминаря усправедливитъ.

Надъ згаданымъ справозданьемъ вывязалась обширна дискусія, особливе коли правит. комисаръ въ справѣ нескликаня сойму 1879 р. освѣдчивъ, що въ статутѣ краевôмъ стоитъ, що соймъ рôкъ-рôчно „въ засадѣ“ мае бути скликаный отже може бути вынятокъ. Ôтповѣвъ ему межи иншими пос. Гавзнеръ поясняючи, що „in der Regel“ значитъ, що соймъ мае бути зъ засады скликаный рôкъ-рôчно а вынятково можна скликати и частѣйше. Що до внесеня комисіи въ справѣ додатку до податкôвъ именно уваги достойнй бесѣды пос. Ер. Воляньского, от. Ясеницкого и Рацѣборского. П. Воляньскій противится пôдношеню додаткôвъ о 3 кр., а думае, що можна буджетъ такъ обнижити, що выстарчатъ и дотеперѣшнй 34 кр. ôтъ 1 зр. Пос. от. Ясеницкій въ обширнôй промовѣ критикуе зарядъ фондами краевыми. Край есть бѣдный, потрѣбно дуже щадити; выборцѣ нашй повѣдаютъ: що намъ по автономіи, лѣпшій абсолютизмъ, котрый хлѣбъ дае, якъ автономія о голодѣ, треба отже, щобы автономія не коштувала такъ богато. Бесѣдникъ закидае, що урядникôвъ краевыхъ есть за богато, що тй урядники за мало роблятъ, бо наколибы досыть працювали, то можнабъ обôйтись безъ діюрнистôвъ. Въ коштахъ лѣченя хорыхъ можнабы такожь щадити. Можнабы зменшити позиціи пôдмогъ для театрôвъ, товариствъ музичныхъ не потреба цѣлкомъ пôдпомагати, бо кто хоче музики, нехай за ню заплатитъ. Директоръ театру може собѣ пôдвысшити цѣны о 5 кр. на 1 зр., а обôйтись при меншôй субвенціи. Навѣть въ рубрицѣ на дороги бесѣдникъ радитъ завести ощаднôсть и обниженье, хоть се рубрика продукційна; однакъ границею продукціи есть надпродукція а мы надпродукуемо дороги краевй, а занедбуемо повѣтовй и громадскй. Въ засадѣ уважае бесѣдникъ, що цифры буджету суть за высокй ôтповѣдно до убожества краю. Правительство знижило додатки индемнизаційнй о 3 кр., не есть отже политично не дати почути того краеви, але сейчасъ на тое мѣстце пôдвысшати додатки краевй о тй самй 3 кр. Рады повѣтовй взываютъ до ощадности, а таке число петицій противъ пôдвысшеню податку грунтового, чи жь се не заразомъ просьбы о непôдвысшенье додаткôвъ? Бесѣдникъ годится съ пос. Воляньскимъ, що треба такъ обнижити буджетъ, щобы 34 кр. додаткôвъ лишилось, а що до покрытя недоборôвъ, голова сойму дасть собѣ съ тымъ раду. Вконецъ освѣдчае, що не буде ставити поправокъ, позаякъ есть дуже мало послôвъ рускихъ, отже моглибъ остатись не попертыми. Кожду однакожь поправку ставлену що до обниженя буджету попирати буде бесѣдникъ вразъ съ товаришами (*браво!*) Пос. Рацѣборскій видитъ причину дефициту въ пересадныхъ коштахъ будовы соймового будынку. Черезъ тое заколибалось довѣріе, яке мавъ Соймъ до Выдѣлу. Выдѣлъ не перестерѣгъ сойму о превеликихъ коштахъ тои будовы, навѣть тогды, коли мôгъ и повиненъ бувъ о тôмъ перестерегчи. Завзивае отже бесѣдникъ, щобы Выдѣлъ краевый поинформувавъ Соймъ найдокладнѣйше о цѣлôй тôй справѣ.

На справедливй замѣты от. Ясеницкого не знавъ жаденъ членъ Выдѣлу краевого ничого бôльше ôтповѣсти, якъ тôлько пос. Верещиньскій просивъ маршалокъ „o skarcenie“ бесѣдника за яке тамъ непарляментарне слово. Заатакованый въ такій способъ маршалокъ ôтповѣвъ, що на разѣ не може задосытьучинити бажаню пос. Верещ., бо не знае ажь такъ(!) мовы рускои, щобы мôгъ оцѣнити всѣ еи нюансы, но застерѣгае собѣ тое по перечитаню стенограму. И дѣйстно маршалокъ по перечитаню выготовленого стенограму звернувъ увагу от. Ясеницкого „na niewłaściwość wyrażenia“: якимъ чоломъ Выдѣлъ краевый мôгъ вносити пôдвысшенье додаткôвъ ажь до 39 кр.?“

Приступлено до спеціяльнои дискусіи. На внесенье комисіи ухвалено доходы въ рубрикахъ 1—11 въ сумѣ 294.017 зр.

На пополудневôмъ засѣданю розпочато дискусію надъ буджетомъ выдаткôвъ. Межи тимъ забравъ голосъ маршалокъ пос. гр. Люд. Водзицкій и зо взгляду на

тое, що дуже богато послôвъ выступало противъ „szafowaniu“ грôшми Выдѣломъ краевымъ а ôнъ тому Выдѣлови проводитъ, просивъ, щобы соймъ способомъ парляментарнымъ выразивъ, чи Выдѣлъ краевый мае еще у сойму довѣріе, якимъ обдарувала его палата передъ 4. лѣтами. Очевидно що бôльшôсть послôвъ польскихъ встыдалась своимъ „выбранымъ“ давати публично votum недовѣрія. Тожь радили собѣ въ рôжный способъ: однѝ усправедливлялись, що не такъ зле думали, якъ вымовились, иншѝ що теперь не пора о тôмъ дискутовати — бо на тое есть случай где инде. Однѝ тôлько рускѝ послы устами о. Красицкого выповѣли отверто, що, — якъ зо взглядôвъ національныхъ — маючи на думцѣ не допущенье межи членôвъ Выдѣлу краевого ани одного Русина та оскорбленье Русинôвъ невложеньемъ фундаційнои грамоты въ языцѣ рускôмъ при закладаню каменя фундаментального пôдъ новый будынокъ соймовый, такъ и зо взглядôвъ економичнои господарки — не маютъ ніякого довѣрія до того неприхильного имъ Выдѣлу краевого. Однакожь мимо такихъ промовъ соймъ не прійшовъ до жадного постановленя въ тôмъ взглядѣ. Ôтложено тое на слѣдуюче засѣданье.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Туреччина. Коллективна нота державъ передана вже обомъ интересованымъ правительствамъ въ Константинополи и Атенахъ. Цѣлый свѣтъ выжидае съ нетерпеливостію ôтповѣди Порты на ноту. Кождый завдае собѣ пытанье, коли Порта ôтповѣсть, а еще бôльше, якъ ôтповѣсть. Всякѝ газеты, розумѣеся, всяко передъ обвѣщеньемъ ôтповѣди Порты ворожатъ. Бôльшôсть годится на тое, що Турція ніякъ не пристане на точки ноты; тую думку пôдтверджуе змѣна министрôвъ турецкихъ и заохочуванье Альбаніи до опору. Газеты отже въ сѣмъ случаю повторяютъ приповѣдку: дипломаты творятъ вôйну а генералы миръ. На всякій случай Порта не прійме безъусловно рѣшеня конференціи. Вѣроятнымъ есть, що предложитъ якій новый проектъ, якъ учинила съ пытаньемъ чорногорскимъ, предкладаючи на коллективну чорногорску ноту, четвертый зъ ряду проектъ, пôсля котрого предкладае замѣсть Дульцинія часть землѣ на лѣвôмъ березѣ озера скодарского (Skutari See.) Köln. Ztg. догадуеся, що пертрактаціи надъ ôтповѣдію Порты въ справѣ коллективнои ноты дотычащои границь греческо-турецкихъ, протягнутся кôлька мѣсяцѣвъ.

Въ Атенахъ пануе загально мнѣніе, що Порта выступитъ опоромъ противъ рѣшень берлиньскои конференціи а евентуально навѣть опоромъ оружнымъ. Въ тôмъ случаю Греція буде мусѣла признанѝ собѣ територіи оружіемъ здобути, але Гр. надѣеся, що вôйна, яку ѣй прійде провадити, буде Турціею тôлько тайно ведена, якъ то дѣялося въ Босніи и Герцоговинѣ. О правдивôй, явнôй вôйнѣ греческо-турецкôй въ Греціи не думаютъ.

Послѣдными днями державы запытали официяльно кабинетъ италійскій, що ôнъ предлагае на той случай, якъ Порта не пôддасться рѣшенямъ берл. конференціи. Италія ôтмовила рѣшучои ôтповѣди на тое запытанье заявляючи, що ажь тогды якъ Порта ноту ôткине, потреба буде державамъ нове згôдне дѣланье постановити.

О демонстраціи фльотъ державъ европейскихъ доси не можна ничого вѣрного сказати, понеже донесеня газетъ о складѣ тои фльоты то дементуются то на ново пôдносятся.

Греція. Правительству греческому доручено ноту коллективну державъ дня 16 л. липня о одинъ день пôзнѣйше ôтъ дорученя ноты правительству турецкому. Опôзненье наступило зъ тои причины, що одинъ посолъ за пôзно одержавъ инструкціи. Мин. Трикуписъ ôтповѣвъ въ сейчасъ нотою, що Греція принимае рѣшенье державъ. Содержанье ноты заразъ обвѣщено урядово. Въ всѣхъ церквахъ ôтслужено того дня благодарственнѝ богуслуженя а вечеромъ мѣсто илюминовано.

Найбôльшу увагу звернуло правительство на армію въ звязи съ евентуальною мобилизаціею. Якъ доноситъ Polit. Corresp. правительство греческе приготовило вже все, що уважае потрѣбнымъ для скорои мобилизаціи. Армія подвижна мае выносити 45.000 людій. Понежи Турція скрѣпила силы войсковѝ въ Тесаліи и Епирѣ, тожь и Греція мусѣла скрѣпити свое войско на граници.

Россія. Межи войскомъ россійскимъ а Текинцями прійшло дня 3. л. с. м. до стычки, о котрôй такъ доноситъ ген. Скобелевъ: Лѣкарь Студицкій зôставъ ôткомендерованый зъ Бами до Бердессенъ съ ескортою 12 козакôвъ, и зôставъ нападеный 800 Текинцями. По осьмогодиннôмъ опорѣ прибула компанія войска и розôгнала Текинцѣвъ. Самъ Студицкій и два козаки полягли, а пять козакôвъ ранено. Текинцѣ стратили 4 забитыхъ и много оружя.

Алярмуючѝ вѣсти розголошенѝ захôдно-европейскою прасою, будьтобы правительство росс. высылало выслуженыхъ воякôвъ офицерôвъ и матеріялъ военный до Болгаріи, — здементовали россійскѝ газеты о тôлько, що 150 офицерôвъ, ôтправилися до Болгаріи тôлько яко инструкторы болгарского войска на прошенье болгарского правительства.

Нѣмеччина. Нѣмеччина грае теперь дуже загадочну ролю взглядомъ Турціи. Правительство нѣмецке выслало своихъ урядникôвъ до Константинополя, котрѝ маютъ перевести радикальну реформу администраціи турецкихъ финансôвъ. Цѣле то дѣло злагодивъ въ тайнѣ амбасадоръ нѣмецкій бар. Гатцфельдъ. Times добачивъ въ тôмъ фактѣ коалицію турецко-нѣмецку, тымчасомъ Köln. Ztg. не привязуе до того факту ніякои ваги.

Франція. Майже всѣ езуитскѝ кольегіи во Франціи зôстали замкненѝ на пôдставѣ мартôвскихъ декретôвъ. Езуиты уступали тôлько передъ силою, але тую формальнôсть сповнили полиційнѝ агенты досыть обережно, такъ що не прійшло до ніякихъ важнѣйшихъ безпорядкôвъ. Вправдѣ 30 л. червня кôлькадесять людій арештовано, але сейчасъ выпущено ихъ на волю. Съ замкненьемъ езуитскихъ кольегій дѣло мартôвскихъ декретôвъ еще не скôнчене; правительство мусить еще примѣняти ихъ и до иншихъ орденôвъ а ôттакъ рѣшити пытанье о майнѣ орденôвъ и о личныхъ правахъ членôвъ конгрегацій, прислугуючихъ имъ, яко горожанамъ французкои републики.

Дня 14 л. липня праздновано во Франціи яко „праздникъ національный“ памятку взятя Бастиліи 14 липня 1879. р. При тôмъ случаю роздано арміи хоругви републиканьскѝ. Передъ роздачею 436 хоругвъ президентъ Греви въ промовѣ до арміи пôднѣсъ еи правдиво-народный характеръ и завôзвавъ еи до хоробрости, вѣрности обовязкамъ и посвященя для Франціи, котра повѣрюе арміи оборону своеи чести, своеи землѣ и своихъ законôвъ. Промова президента була перерывана ознаками вдоволеня а по еи скôнченю озвалися громкѝ клики на честь републики, арміи, и Гревиго. Фестинъ вечѣрный въ цѣлôмъ Парижи не выкликавъ ніякого неладу. Цѣлый Парижь бувъ въ радости середъ окликôвъ на честь републики та спѣву Марсилянкѝ. Несчисленѝ товпы народа тягнулися улицями препышно илюминованими. Гамбету, переѣзджаючого рôжными округами мѣста, витавъ нарôдъ оваціями. Кромѣ сумного случаю смерти 12 воякôвъ зъ удару сонѣчного не було черезъ цѣлый день жадного нещасливого выпадку. Комунарды амнестіонованѝ, повернули якъ разъ на той урочистый день до Франціи. Звѣстный Рошфоръ прибувъ 13 липня зъ Швайцаріи до Парижа. Тысячи народа сопроводили Рошфора зъ двôрця до дому при спѣвѣ Марсиліянки.

Бельгія. Посольство бельгійске при куріи римскôй зôстало, якъ звѣстно, знесене. Папа выславъ власноручне письмо до короля, въ котрôмъ жалѣе, що посольство знесено и завѣряе короля, що до послѣдныхъ хвиль числивъ на удержанье пріязныхъ ôтношень. Въ кôнци высказуе папа, що заховае и на дальше свою симпатію для Бельгіи а отвѣчательнôсть за повысше згаданый нерозважный крокъ складае на министерство Фреръ-Орбана.

Дня 18. л. липня Бельгія розпочала величественный обхôдъ 50-лѣтного ювилея своеи державнои независимости. Пятьдесятъ лѣтъ минуло, якъ Бельгія освободилася ôтъ Голяндіи и ôтъ того часу въ тревалôмъ мирѣ, ôтдавшися тôлько внутреннôй праци, стала сегодня одною зъ найкультурнѣйшихъ и найбогатѣйшихъ державъ въ Европѣ.

Соймъ краевый.

Двацять друге засѣданье 4. (16.) липня 1880.

Зъ помежи внесеныхъ петицій замѣтнѣйшѝ: Выдѣлы повѣтовѝ Сянокъ, Броды и 9 громадъ противъ пôдвыс. под. гр., 10 громадъ въ справѣ безплатного побору сыровицѣ.

На внесенье пос. Грохольского, узнане за нагляче, ухваливъ соймъ бôльшостію голосôвъ votum довѣрія для маршалка и Выдѣлу кр. Дальше ухвалено безъ дискусіи пôсля внесеня комисіи слѣдуючѝ рубрики выдаткôвъ I. рубр. 106.200 зр., II. кошта заряду 224.361 зр., III. кошта лѣченя убогихъ 536.000 зр., IV. кошта щепленя 57.330 зр., V. выдатки санитарнѝ 14.000 зр., VI. пôдмога для закладôвъ доброчинныхъ. VII. Пôдмога на цѣли наукови. VIII. Стипендіи для образованя — разомъ 2,007.383 зр. а. в. Зъ позицій ad VII. и VIII. котрѝ насъ близше обходятъ треба пôднести: На театръ народный рускій пôдъ зарядомъ товариства „Бесѣда“ ухвалено одноголосно на внесенье пос. Охримовича пôдвысшенье субвенціи зъ 3000 на 4000 зр. Замѣтити треба, що польскимъ театрамъ ухвалено: театрови краковскому 8000, пôдмогу львôвскому польскому 4200, для драмату и комедіи польскои во Львовѣ 7000 а для оперы львôвскои 13.000, — на выдавництво рускои газеты школьнои 500 зр., до ухваленя котрои позиціи головно причинився пос. о. Красицкій, мимо супротивленя пос. Савчиньского опираючогося на тôмъ, що „Газета школьна“ (зъ ласки прихильнои Русинамъ Рады школьнои. Прим. Спр.) перестала выходити сего року; — на выдавництво рускихъ книжокъ школьныхъ 2000 зр., для школы жѣночои въ Яворовѣ стоячои пôдъ зарядомъ чч. Василіянокъ пôдвысшено на горяче промовленье такожь о. Красицкого пôдмогу зъ 300 зр. на 600 зр., — для учителя мовы рускои при школѣ жѣночôй у Доминиканôвъ 200 зр. — и для звѣстного спѣвака, выхованка бурсы Ставропигійского Института Александра Мышуги одноразову запомогу въ квотѣ 300 злр. Надъ позиціею що до стипендій для студентôвъ и учениць семинарій учительскихъ и курсôвъ приготовительныхъ, прелиминованыхъ черезъ комисію въ квотѣ 30000 злр. забравъ голосъ пос. от. Красицкій выражаючи жаль, що въ згаданыхъ семинаріяхъ мова руска упослѣджена а навѣть лучаеся, що ученикамъ въ школахъ роздаютъ книжочки зъ написомъ на окладцѣ „Nagroda pilności“, въ котрыхъ находятся стихи любовнѝ неôтповѣднѝ для ихъ вѣку и пѣснѣ такѝ якъ „Bij Rusina poganina“ и т. д. Такихъ то учителѣвъ образуе семинарь учительскій. На тое ôтповѣдавъ п. Савчиньскій, якъ замѣчае справоздатель польскихъ газетъ „z właściwą sobie werwą“ послугуючись звѣстною стеоретипною адвокатскою формулкою „zaprzecza się“ и пôдсуваючи рускимъ посламъ, що кидаютъ „oszczerstwa“ на бѣдну раду школьну краеву.

Ôттакъ ухвалено безъ дискусіи рубрики IX. „Кватерункове жандармеріи“ 72.076 злр. и заразомъ резолюцію съ вôзваньемъ до правительства, щобы постерунки жандармеріи помножавъ, — X „Дороги краевѝ“ 606.003 (по ôттрученю доходôвъ зъ тои галузи), — XI „Дотаціи для закладôвъ краевыхъ“ 8733 зр. а. в. При тôмъ принято резолюцію взиваючу Выдѣлъ краев., щобы не розширявъ существуючихъ филій закл. для божевôльныхъ въ Жовквѣ и Перемышли а противно, щобы поручивъ выдалити якъ тыхъ божевôльныхъ, котрыхъ не можна вылѣчити такъ и тыхъ, котрѝ суть нешкôднѝ, и постепенно звивавъ тіи филіи.

Двацять трете засѣданье 5. (17.) липня 1880.

Зъ петицій важнѝ: 14 громадъ въ справѣ пôдвысшеня грунт. податку. Громада Зарваниця о пôдмогу 80 злр. на будову мосту на Стрыпѣ.

Ôттакъ ухвалено майже безъ дебаты дальшѝ рубр. будж. выдаткôвъ. На принятье Є. В. Цѣсаря ухвалено 26.000, на умеблёванье салѣ и убикацій соймовыхъ 13.261, на пôдмогу для комитету, опѣкуючогося унитами холмскими 3.000 зр.

Межи неувзгляднеными петиціями дотыкае насъ именно ôтмовленье Соймомъ пôдмоги для выставы фил. тов. М. Качковского въ Коломыѣ. Поминувши вже нежичливôсть сойму для Русинôвъ, головною причиною неувзглядненя петиціи есть и тое обстоятельство, що о. Коржиньскій, на котрого руки внесено петицію и котрый мôгъ бути въ тôй справѣ найлѣпше поинформованый, не видѣвся зъобовязанымъ пояснити станъ справы, значенье выставы для цѣлои Коломыйщины и промовити хоть кôлька горячихъ словець до Сойму. Въ послѣднôй хвили пос. Рожанковскій, ратуючи честь рускихъ послôвъ ôтозвався въ тôй справѣ до бôльшости соймовои домагаючись ôтповѣдно дуже низькои квоты, бо тôлько 300 злр. Однакъ бесѣда п. Рожанковского не ôтнесла сподѣваного результату. Зъ лавокъ польскихъ пôдвеслись пп. гр. Голѣевскій, Абрагамовичь, Гросъ и звѣстный Поляновскій, контръ-кандидатъ пос. Рожанковского и заренетували, що „to wystawa prywatna a nawet koteryjna, mająca na oku cele polityczne — a na cele polityczne my nic nie dajemy.“ Якъ однакожь бôльшôсть соймова пôймае ту послѣдню засаду въ ôтношеню до себе, показуеся зъ того, що сейчасъ по повысшôй петиціи руского товариства увзгляднено петицію Яна Гавля учителя гимнастики и фундатора школы жѣночои въ Бродахъ, котра мае задачу польонизувати населенье жидôвске. Ту найшлись сейчасъ цѣлкомъ иншѝ аргумента: говорено, що „ta szkoła ma krzewić w Brodach język polski pomiędzy ludnością, która zaniedbuje naukę języka ojczystego“ (sic!!) и т. п. Не помогла совсѣмъ промова пос. о. Красицкого, въ котрôй звертавъ увагу на видиму и що разъ бôльше документуючуся неконсеквенцію Полякôвъ и цѣлковиту неприхильнôсть до Русинôвъ.

Зъ порядку дневного слѣдувало справозданье о петиціяхъ необтяжаючихъ буджетъ. Межи иншими ухвалено для рускои бурсы въ Станиславовѣ одноразову пôдмогу въ сумѣ 100 злр., а для громады Дережицѣ по промовѣ п. Охримовича безпроцентову пожичку 500 зр. Петицію комитету парохіяльного въ Бучачи о 1500 злр. на реставрацію иконостасу ôтослано до Выдѣлу краевого до можливого увзглядненя, таку саму петицію громады Замѣхôвъ такожь до Выд. кр., наколи громада мѣсто субвенціи схоче прійняти безпроцентову пожичку а надъ просьбою громады Рогôжна о запомогу на докôнченье церкви перейдено до порядку дневного.

Вконець по довгихъ и дуже оживленыхъ дебатахъ, въ котрыхъ бравъ участь межи иншими и о. Красицкій ухвалено будову дороги краевои до Камѣнки въ той способъ, щобы попровадити будову ôтъ дороги цѣсарскои Львôвско-Томашôвскои, черезъ Малехôвъ, Пôдлѣски малѝ, Ременôвъ, Жовтанцѣ, Сапѣжанку, Кривулянку до Камѣнки.

НОВИНКИ.

— **Управляючій совѣтъ „Народного Дому“** завôзвавъ пôдъ днемъ 7 (19) липня всѣ рускѝ львôвскѝ товариства до выделегованя по 2 членôвъ на день 12 (24) липня на нараду взглядомъ принятя Цѣсаря во Львовѣ тутешными рускими товариствами.

— **Для принятя Цѣсаря во Львовѣ** утворився комитетъ, до котрого кромѣ маршалка и членôвъ Выдѣлу кр. належитъ 21 особъ. Зъ Русинôвъ належитъ до комитету одинъ еп. Ступницкій. Комитетъ радитъ надъ програмомъ принятя цѣсаря на двôрцяхъ, при чѣмъ именно селяне повиннѝбы громадно участь брати. Для мѣстъ Львова и Кракова призначено по 8000 зр.

— **Впрсв. Митрополитъ** повернувъ въ суботу до Львова и зъ причины недуга удасться незабавомъ до купелій, вѣроятно до Криницѣ.

— **Зъ Золочева** завѣдомляютъ насъ коротенько, що Бурса золочѣвска вже завязалася и що небавомъ буде розписаный конкурсъ на 2 ученикôввъ.

— **Соймъ галицкій** мае бути замкненый въ суботу, дня 24 л. липня.

— **Є. В. Цѣсарь** подаровавъ громадѣ Подемщина въ повѣтѣ тѣшанôвскôмъ 200 зр. на докôнченье будовы церкви.

— **Погода** въ минувшôмъ тыждни була въ цѣлôй середнôй Европѣ рôвностайна. Температура доходила всюда до 30° Р. въ тѣни.

— **Зъ Станиславова** доносятъ, що тамже прибувъ Езуитъ кс. Якубовскій, учитель сынôвъ князя Чарторыйского, съ цѣлію умѣстити въ Станиславовѣ якусь частину выгнаныхъ зъ Франціи Езуитôвъ. Зъ Станиславова удасться въ тôй самôй цѣли до Самбора.

— **Францускѝ езуиты** прибули дуже численно до Англіи, Шкоціи и Ишпаніи. Въ Мадритѣ самôмъ высѣло 57 езуитôвъ.

— **Зложили мандаты** до рады державнои бувшѝ министры Штремаеръ и Горстъ, оба выбранѝ на Буковинѣ.

— **Испытъ** рускихъ львôвскихъ бурсакôвъ зô спѣву церковного и свѣтского ôтбувся минувшого тыждня въ великôй сали „Народного Дому“. Екзаминаторомъ бувъ п. Чипчарь, учитель спѣву въ обохъ бурсахъ т. е. бурсѣ „Нар. Дому“ и „Ставропигійскôй“. На испытъ прибули крыл. Малиновскій и Павликовъ, проф. Поляньскій яко настоятель бурсы Ставропигійскои и п. Черлюнчакевичь яко настоятель бурсы „Нар. Дому“. Гостій явилося не бôльше 20 особъ, межи котрыми бачили мы нашого посла п. Рожанковского. Испытъ выпавъ въ загалѣ дуже красно, тôлько питомцѣ „Нар. Дому“ показалися троха слабшими въ теоретичнôмъ знаню нотъ, що впрочѣмъ не ослабило пріятного вдоволеня, яке всѣ гостившѝ на испытѣ съ собою вынесли. Пôсля нашои думки користно булобы, щобы испытъ бурсакôвъ зô спѣву бувъ испытомъ бôльше явнымъ, нѣжь якъ доси бувало. Годилобыся о такôмъ испытѣ, коли вже не афишами, то що найменше часописями на передъ завѣдомити руску публику, — а зъ того булабы тая користь, що зъ однои стороны самôй публицѣ подалобыся пригôдный случай послухати, налюбуватись рускимъ спѣвомъ, а зъ другои стороны, що и бурсаки, знаючи, що прійдеся имъ продуковатись передъ численною публикою, старалибыся всѣма силами, заслужити собѣ прихильный осудъ тожь публики.

— **Зъ Братковець** коло Стрыя доносятъ намъ про страшный градъ, котрый дня 3 липня с. р. въ тôмже селѣ такъ знищивъ засѣвы, що зô збôжя тôлько мерву на голу косу косятъ.

— **Зъ Коломыѣ.** Дня 14 л. липня дало лит. драм. товариство представленье теа-

тральне въ сали броварнôй на Вербѣжи. Ôтограно драматъ народный Федора Заревича: „Боднарôвна.“ Хороша та картина зъ житя нашого народного представляюча недолю нашого народу зъ часôвъ панованя польскои шляхты, коли то самовладнй старосты не тôлько надъ сельскими людьми знущалися, но такожь свою необмежену власть и нашимъ мѣщанамъ сильно почути давали. Сей сумный образъ нашого житя слабо авторомъ представленый; въ драматѣ мало акціи, такъ що зъ разу зрѣтель якесь невдоволенье чувствує, доперва дальше спѣвы коротенькй та народный танець козакôвъ и мѣщанъ приводятъ насъ въ восторгъ. На сей разъ взяли участь въ представленю театральнôмъ абитурієнты по зложеню испыту зрѣлости въ сполученю съ давнѣйшими членами драматичного товариства. Що до игры ôтповѣли панове аматоры и панѣ аматорки совсѣмъ своѣй задачи а єсли панъ староста въ драматѣ ôтогранôмъ не представився такъ якбы собѣ представлявъ кождый знаючій добре исторію старосты Канѣвского, се вина въ тôмъ покôйного автора. По представленю театральнôмъ забавлялися спрошенй гостѣ на театръ охочо ажь до четвертои години рано. Публики було доволѣ.

— **Громада Карлôвъ** оголосила въ коломыйскôй „Рус. Радѣ“ свôй станъ маєтковый. Карлôвъ посѣдає: 1) **касу пожичкову**, котра съ кôнцемъ марта 1880 числила 2.213 зр. 93 кр.; 2) **шпихлѣрь громадскій**, въ котрôмъ знаходится 144 кôрцѣвъ кокурудзы; 3) **касу громадску**, котра покрывае всѣ выдатки на плату урядникôвъ, на всякй репараціи и т. д. Громада выбудовала 1870 р. мешканье парохіяльне (за 2800 зр.), въ р. 1873 розширила школу (400 зр.), а теперь нову мас будовати — а все тое безъ ніякои репартиціи, бо навѣть за перевôзъ матеріялôвъ поодинокимъ господарямъ плачено зъ касы громадскои. Жереломъ доходу касы гром. єсть кôльканацять моргôвъ поля, котре ôтъ 1867 р. цѣла громада взорцево обробляє. Два полѣтки кокурудзы зъ рр. 1878 и 1879 около 150 кôрцѣвъ стоятъ въ кошници еще не спроданй; 4) **скарбону церковну**, котра теперь числитъ надъ 6000 зр. Въ 1878 р. перестроєно и вымальовано церковь, що коштовало надъ 2000 зр. Щаслива громада Карлôвъ! Она мае для себе свою власну помôчь, не потребує кланятися ни банкамъ, ни жидамъ-лихвярамъ, ни панамъ; она много вже хатъ, огородôвъ и нивъ выкупила зъ рукъ жидôвскихъ. За тое мае она славу и честь далеко и широко по рускôй земли, за тое она стоитъ рѣдкимъ, поважнымъ примѣромъ просвѣты, працѣ, однодушности, тверезости, добробыту для всѣхъ галицкихъ селъ!

— **Именованье учительске**. Рада школьна кр. именовала учителя Александра Тарнавского дѣйстнымъ учителемъ школы етатовои въ Конюшкахъ.

— **Именованье**. Цѣсарь именовавъ совѣтника высш. суду краевого во Львовѣ Едв. Зоммера, совѣтникомъ двору при найвысшôмъ трибуналѣ.

— **Мати ген. Скобелева**, котра на якійсь часъ прибула въ Филипополь, зôстала сими днями зрабована и замордована на дорозѣ до Чапанъ, куда ôтправилася въ цѣли пôдпомоги тамошныхъ шпиталѣвъ. Выслано заразъ жандармерію. Самъ убійникъ Скобелевои, росс. офицеръ, окруженый въ печерѣ жандармами застрѣлився. Трохъ спôльникôвъ, Хорватôвъ схопила жандармерія.

— **Нарушенье кордону**. Въ четверъ д. 15. л. липня удалося двомъ пôдданымъ россійскимъ Лозиньскому и Василевскому перекрастися черезъ кордонъ и схоронитися на дворець въ Пôдволочискахъ. Капитанъ росс. жандармеріи Радошевскій прибувъ за ними до Пôдволочискъ и зажадавъ ихъ арештованя и выдачи яко звычайныхъ злочинцѣвъ. Австрійска жандармерія на перше згодилася, на друге нѣ. Радошевскій розлюченый ôтъѣхавъ. Австр. жандармерія зôстала остережена, що гранична росс. сторожа въ ночи покусится насиліемъ ôтобрати арештованыхъ. Австр. жандармôвъ було тôлько двохъ, завôзвали для того заразъ еще трохъ, котрй повнили службу санитарну и всѣ пять малися на бачности. Въ ночи о пôвъ до 1 год. побачили двѣ групы по 8 людій въ росс. мундурахъ, скрадаючихся до кошаръ. Жандармы по дворазовôмъ завôзваню до ôтвороту дали огню на 15 крокôвъ. Салдаты утекли до границѣ. Радошевскій передъ тымъ зъявився въ кошарахъ и хотѣвъ пôдкупити жандармôвъ. Въ галицкôмъ соймѣ була вже въ тôй справѣ поставлена интерпеляція. Староста тернопôльскій Мадуровичь удався заразъ до Пôдволочискъ на слѣдство, и мае здати справу министерству.

— **Веселу вѣсть**, котра певно зрадує всѣхъ Русинôвъ, маємо пріятнôсть подати сегодня въ нашôмъ письмѣ. Въ двохъ галицкихъ семинаряхъ учительскихъ жѣночихъ, въ Львовѣ и Перемышли пôддалось испытови зрѣлости шѣсть рускихъ дѣвиць и всѣ шѣсть здали съ ôтличіемъ. Во Львовѣ здавали дѣвицѣ: Гладыловичь и Спрынь а въ Перемышли: Цѣпановска Ольга, Горницка Марія, Яворска Іосифа и Литиньска Таодора. Одна зъ перемыскихъ дѣвиць такъ славно ôтзначилася зъ помежи всѣхъ при испытѣ зъ гры фортепяновои и спѣву, що, якъ намъ говорили, одинъ перемыскій авторитетникъ не мôгъ вздержатися, щобы не высказати свого глубокого жалю: „Шкода, що она не Полька!“ Желаємо щиро нашимъ дѣвицямъ, щобы они такъ якъ ôтзначилися въ науцѣ, ôтзначались и въ народно-рускôмъ патріотизмѣ.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Презенту получивъ: Вч. О. Ром. Добряньскій на пар. Раковець.

Душпастырскй посады получили: Ник. Кумановскій завѣдательство Побережа; Влад. Петрушевичь завѣд. Гарасимова; Андр. Качала сотр. въ Лубянкахъ.

Введенй въ душпастырство: Вч. о. Вол. Бурачиньскій въ Серафинцяхъ, Теод. Строцкій зав. въ Лубянкахъ, Іоанъ Гегейчукъ сотр. въ Турôвцѣ.

На конкурсъ розписана: парохія Красôвъ съ прилучеными Раковець, Новосѣлка, дек. Щирецкого, над. прив. съ речин. до 25 вересня с. р.

Испытъ конкурсовый выдержали: вч. оо. И. Алексевичь, Д. Бачиньскій, А. Бѣлинкевичь, Ю. Величковскій, Ю. Войнаровскій, В. Глиньскій, В. Голинатый, М. Дзеровичь, Т. Дикій, И. Дудиньскій, П. Жолевичь, А. Желехôвскій, М. Кекишь, Т. Косевичь, М. Лотоцкій, Н. Стрѣльбицкій, Г. Ступницкій, Л. Темницкій, И. Токарь, А. Филиповскій, В. Чаплиньскій, И. Черепашиньскій, М. Шведицкій, И. Щуровскій, Е. Яворовскій.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Зорѣ** ч. 13. (въ двохъ аркушахъ) мѣститъ: Марія, княжна руска, повѣсть ист. зъ початку XII стол. Евз. Грушкевича; На котрôмъ мѣстци нынѣшного Галича и его окрестности стоявъ старорускій княжій городъ Галичь? Дра Из. Шараневича (конець); По Днѣстрѣ (поезія) Иляр. Грабовича; На Днѣпровй пороги! Вас. Лукича; Зъ житя артистки (оповѣданье) Дениса; Письма рускихъ Галичанъ до Михайла Петровича Погодина въ лѣтахъ 1836—1861; Выправа на Новую Землю, Дениса; Замѣтки и вѣсти (Библіотека „Дому Народного“ во Львовѣ) и т. д.

— Въ Краковѣ появилась брошура дра Франц. Каспарка, проф. краковского университету пôдъ заг. **„Uwagi krytyczne o Galicyjskiej organizacyi gminnej“**.

— Зъ друкарнѣ им. Шевченка во Львовѣ выйшовъ сими днями першій выпускъ твору пôдъ заг. **„Studien über die Judenfrage“**. Von einem Geächteten. Цѣна 40 кр. Съ пересылкою почт. 42 кр.

ВСЯЧИНА.

— **Якъ Греви жіє**. Одинъ французскій дневникъ описує щоденне житье президента Греви. Перескажемо и мы коротенько где що зъ того опису: Греви чоловѣкъ здоровый. Вставши рано натирае студеною водою тѣло, ôттакъ пье филижанку чорнои кавы, убираєся швиденько и спѣшитъ до роботы. О 10. годинѣ удѣляє авдієнцій, на котрй не треба попередного дозволеня. Жадна авдієнція не треває довше 10 минутъ. Въ радѣ министрôвъ засѣдає Греви въ чорнôмъ фраку. Звычайно сидитъ съ заложеными руками и ничого не говоритъ. Доперва по скôнченôй нарадѣ сему або тому министрови выскаже свои замѣты въ чотыри очи. Ôгъ год. 1—3 пише листы и читає предложенй ему вытяги зъ газетъ. Ôтъ 3—4 грає въ шахи. Гра въ шахи сталася вже его налогомъ, до тогожь ôнъ дуже справный шахистъ. О год. 4. иде на прохôдъ до лѣску Бульоньского, стараючися все оминати товпы людій. Найохôтнѣйше проходжуєся тôлько съ женою и дочкою. о год. 6 вечеромъ вертає Греви домôвъ и сѣдає до пôдписуваня писемъ урядовыхъ. Положивши 200—300 пôдписôвъ на рôжныхъ актахъ иде на вечерю, котра у Французôвъ называєся властиво обѣдомъ. По вечерѣ иде въ огородъ а потому грає до 10 г. въ биляръ. О тôй год. прощає товариство, иде до роботы и робитъ до пôвночи або и по за пôвнôчь. Цѣкава одна дуже оригинальна Гревого привычка. Кôлько разъ ôнъ не може въ якôйсь справѣ рѣшитися, дзвонитъ на прислужника, каже собѣ подати кавалокъ хлѣба и съ тымъ хлѣбомъ иде до ставу, на котрôмъ повно качокъ. Качки зазрѣвши Греви починаютъ хоромъ квакати зъ радости, бо ôнъ дробитъ хлѣбъ и мече кусничками на ставъ. За кождымъ кинеными кусничкомъ гонятъ качки одна попередъ другу, мовбы то бувъ не кусничокъ хлѣба, а тека министеріяльна, або трафика...

— **Поправа**. Надзиратель вязницѣ выпускаючи злодѣя по ôтпокутованю кары на волю, сказавъ до него: „Ну, небоже, пробувъ єси 5 лѣтъ въ вязници за всякй крадѣжи. Уважай теперь, не кради, щобысь вже николи не дôстався до вязницѣ!“ А злодѣй на тое: „Нѣ, вже бôльше не буду красти. А якъ бы мя кто намовлявъ до крадѣжи, то я его на мѣсци убью, якъ собаку. Менѣ вже надоѣвъ кримпналъ!“

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦИИ.

Черезъ редакцію „Дѣла“ прислали: Для Батькôвщины о. М. Ц. въ Сорокахъ 1 зол. 30 кр., о. Г. въ Межигôрцяхъ 1 зол. 30 кр.; для Зорѣ п. Г. въ Чернôвцяхъ 1 зол., о. Г. въ Межиг. (на фотогр. Шевч.) 60 кр., о. Г. въ Грималовѣ 2 зол., о. Д. въ Ваневичахъ 2 зол., о. И. Г. въ Збаражи (на фотогр. Шевч.) 60 кр.; для „Просвѣты“ о. І. Т. въ Болеховѣ 2 зол.; для товар. им. Качковского о. М. въ Любачовѣ 1 зол., о. Ю. Г. въ Любачовѣ 1 зол., К. М. въ Лисихъ ямахъ 1 зол., о Е. О. въ Пристани 1 зол.; на книжку Дра Огоновского „Studien auf d. Gebiete d. ruth. Sprache“ о. Н. Л. въ Коломыи 2 зол. 25 кр. (еще прійде належитôсть почтова 20 кр.); для Науки о. Дж. въ Лабшинѣ 2 зол. для Сіона о. Т. въ Завадовѣ 2 зол., о. Д. Луговый въ Цуцыловѣ 2 зол.

Подяка.

Уподобалося Господу Богу посѣтити родину нашу страшнымъ ударомъ, покликуючи найдорожшу матѣрь нашу, найлѣпшу опѣкунку позôсталыхъ сирôтъ до вѣчности. Невыносимый то ударъ, гôрка розлука! Въ тôмъ тяжкôмъ горю дôзнали мы ôтцѣвскои опѣки и ôтрады зô стороны нашого брата-священика Вч. О. Іоана Герасимовича зъ Зарубинець, у котрого на свѣжôмъ воздусѣ матѣрь наша для пôдкрѣпленя спрацёваныхъ силъ своихъ перебувала. Воля Божа була, щобы тутъ закôнчила многострадальну жизнь свою; тутъ отже потрудився Вч. Іоанъ Герасимовичь около похоронôвъ щиро и со всякимъ пожертвованьемъ силъ своихъ, за що сердечну складаємъ ему подяку. Най Богъ Всевышный заплатитъ ему за добре серце и щирый захôдъ! Неменше благодаренье и щиро руске „Спасибôгъ“ пересылаємъ тоже Всечестнѣйшимъ Отцамъ: Сохацкому зъ Добрыводъ, Свѣдзиньскому зъ старого Збаража, д-ру Костецкому зъ Збаража (мѣста) Райтеровскому зъ Черниховець и Винницкому зъ Городища, котрй благоволили ласкаво прибути на похороны и ôтпровадити тлѣннй останки бѣдной вдовы и любезнѣйшои матери нашои до вѣчного супокою. Єще разъ Спасибôгъ Вамъ!

Тернопôль дня 1 (13) липця 1880.

Юліянъ Сероичковскій сынъ съ сестрами.

(Надôслане.)

Книгу дра Ом. Огоновского: **Studien auf dem Gebiete der ruthenischen Sprache** можна набути въ товариствѣ „имени Шевченка“, въ книгарни Миликовского, книгарни польскôй и книгарни Зейфарта & Чайковского во Львовѣ и въ головныхъ книгарняхъ на провинціи.

Курсъ львôвскій зъ дня 19. л. липця 1880

	платятъ		жадаютъ	
	австр. валютою			
	р.	кр.	р.	кр.
1. Акціи за штуку.				
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	279	—	283	—
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	167	50	170	50
Банку гип. галиц. по 200 р.	296	—	300	—
2. Листы заст. за 100 р.				
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98	25	99	25
„ „ „ по 4% ав.	91	60	92	60
„ „ „ по 5% ав. період.	98	25	99	25
Банку гип. галиц 6% ав.	102	15	103	15
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	101	50	103	—
3. Листы довжнй за 100 р.				
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92	—	94	
4. Облиги за 100 р.				
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97	25	98	25
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	99	—	100	—
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101	—	103	—
5. Лосы мѣста Кракова	19	—	21	—
„ „ Станиславова	25	—	27	-
6. Монеты.				
Дукатъ голендерскій	5	42	5	53
„ цѣсарскій	5	47	5	57
Наполеондоръ	9	33	9	43
Шôвимперіялъ	9	57	9	70
Рубель россійскій срѣбный	1	58	1	70
„ „ паперовый	1	23¾	1	25¾
100 марокъ нѣмецкихъ	57	40	58	10
Серебро	99	50	100	50

(безъ текучого куп. безъ купону)

Товариство „Просвѣта“
мае великій запасъ формулярôвъ для касъ кредитовыхъ сельскихъ и продае ихъ по дуже низькôй цѣнѣ. (6 -?)

Товариство Просвѣта
набувши на власнôсть
першій и найлучшій
НѢМЕЦКО-РУСКІЙ СЛОВАРЬ
Ом. Партицкого
обôймаючій 820 сторôнъ
рѣшилось знижити цѣну Словаря зъ 3 злр. **на 1 злр. 50 кр.**,
щобы тымъ чиномъ улегшити Вп. Публицѣ рускôй купно такъ въ кождôй хвили потрѣбного пôдручника.
Адреса: **Товариство Просвѣта во Львовѣ.**

Въ книгарни Ставропигійскôй
набути можна
многоцѣнну илюстровану книгу
„Церкви рускія въ Галиціи и на Буковинѣ въ сравненіи съ храмами и зданіями у инныхъ, преимущественно у древныхъ народовъ“, написану дир. Ѳеодоромъ Ив. Бѣлоусомъ.

На 184 сторонахъ мѣстятся самй цѣннй описы, студіи и уваги заслуженого Автора, призбиранй нимъ самымъ пôдчасъ его подорожій не тôлько по рôднôй краинѣ, але по цѣлôй майже Европѣ та побережахъ Азіи и Африки. Зъ кождои стороны книжки вѣє щира любовь до свого рôдного, бажанье славы и величности рускои землѣ. 85 добôрныхъ илюстрацій украшає книгу. Цѣна книги въ прирôвнаню до еи хорошого выданя низька, бо **тôлько 1 зр. 50 кр.**

Обвѣщенье лицитаціи.

Ц. к. уприв. галицкій акційный

БАНКЪ ГИПОТЕЧНЫЙ

во Львовѣ

подае до загальнои вѣдомости, що невыкупленй съ днемъ 30 цвѣтня 1880

заставы въ касѣ заличковôй

именно:

цѣннй папеpы, клейноты, дороге камѣня, перлы, коралѣ, золото, серебро и т. д.

въ дняхъ **4 и 5 серпня 1880**
о годинѣ 10 передъ полуднемъ

въ дорозѣ публичнои лицитаціи найбôльше даючому за готôвку проданй будутъ.

Лицитація ôтбудеся въ льокальностяхъ забудованя Банку гипотечного пôдъ ч. 15, площадь галицка.

Львôвъ дня 12 липня 1880.

Дирекція.

2—2

Выдає: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдає: **Маркилъ Желехôвскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 54. Львôвъ, Субота 12. (24.) Липня 1880. Рочникъ I.

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Рекламаціи неопечатанѝ вôльнѝ ôтъ порта.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

☞ Съ днемъ 1. (13.) липня розпочався другій пôврôкъ, тожь просимо о скоре надôсланье предплаты и вырôвнанье всѣхъ залеглостій.

Гадки Подолянина

о нашихъ народныхъ потребахъ.

„Поможи собѣ самъ!“
„Все соединеными силами всѣхъ!“

IV.

(*Бурсы рускѝ. Институты для рускихъ дѣвчатъ.*)

(*Конець*)

Допустивши той случай, що намъ повелось въ нашôмъ краю основати стôлько бурсъ, якъ повысше выказано, и надати имъ ôтповѣдну нашимъ народнымъ потребамъ организацію, то тымъ сповнимо доперва меншу частину нашои задачи. Тымъ способомъ положимо вправдѣ крѣпкѝ пôдвалины до нашои народнои крѣпости, однако всежь она буде мати одну дуже слабу сторону, котру легко може непріятель выхôсновати, щобы совсѣмъ выперти насъ зъ занятои позиціи а бодай може намъ задати великѝ страты. Тою слабою стороною есть занедбане у насъ выхованье женьске. Не потреба богато надъ тымъ розводитися, якъ важне для рускои народности и еи успѣшного розвою есть выхованье женьского поколѣня. Се рѣчь неперечна, що пôдставу до національного выхованя може дати лишь родина, котрои головою есть отець, але душею — мати. Матери можутъ лишь впоити своимъ дѣтямъ народного духа, котрому повинна додати зросту, ширшого полету и силы — школа. Маючи то все въ тямцѣ, можемо зрозумѣти, длячого въ нашихъ рускихъ родинахъ галицкихъ загнѣздилась польщина, а въ буковиньскихъ нѣмеччина або волощина, хочь головы родинъ звычайно навѣть щирѝ рускѝ патріоты. Отже если хочемо, щобъ нашѝ родины були щиро-рускими, щобъ дѣти нашѝ вже зъ дому выносили руского духа, а не насякали чужиною, дбайможь о те пильно, щобъ душѣ тыхъ родинъ — матери, були щирорускими, а такими можутъ они статись лишь черезъ ôтповѣдне выхованье въ молодôмъ вѣцѣ.

Не можна сказати, щобъ у насъ тою справою важною люде не займались и не добачали та не пôзнавали зла, яке конечно выплываеъ зъ еи занедбаня. Богато у насъ вже на ту тему писалось и говорилось,— але пôзнанье зла, то доперва першій крокъ до поправы, а ôтъ писанины и говореня до дѣла ще далеко. Наробилося було троха шуму съ обществами „рускихъ дамъ“, котрѝ здавалось повыростаютъ по нашихъ мѣстахъ, якъ грибы по дощи, та якось все перешумѣло, а нашѝ „дамы“ не дали доказу животности своихъ обществъ и закôнчили свою дѣятельнôсть прикрашеньемъ церковъ та надѣленьемъ гдеякихъ рускихъ дѣвчатъ запомогами. — Аферы въ семинаріи учительскôй и школѣ выдѣловôй женьскôй въ Перемышли роздрухали, здавалось, нашу интелигенцію и доношено въ часописяхъ, що осôбна анкета въ львôвскôй консисторіи пôдъ проводомъ Впр. Епископа С. Сембратовича займаесь проектомъ перенесеня Василіянокъ Словитскихъ до Львова въ цѣли основаня руского института для дѣвчатъ. Однакъ треба дуже жалувати, що доси якось не бачимо ніякихъ результатôвъ, а тымчасомъ нашѝ дѣвчата або дальше польонизуются або выростаютъ безъ всякои науки и образованя.

Совѣтъ Нар. Дому, якъ видно зъ многократно згаданого справозданя за 1880 р. въ рубрицѣ „Дѣвоче воспиталище въ Бучачи“, не спускае зъ ока сеи важнои справы и выказуе майже 1700 зр. чистого приходу на 1880 р. на ту цѣль. Съ признательностію мусимо пôднести, що Совѣтъ въ своихъ выводахъ доданыхъ до выказу приходôвъ и розходôвъ будущои институціи прійшовъ до того переконаня, що для переведеня сего дѣла потреба „почувствія солидарности и согласія всѣхъ Русинôвъ“ и що „въ тôмъ для Галицкои Руси пекущôмъ вопросѣ должна заинтересоватися вся руска публика“. Конечно лишь еще, щобъ Совѣтъ Нар. Дому вже разъ покинувъ гадку основаня такого дѣвочого института въ Бучачи, мѣстци, однымъ словомъ, недоступнôмъ, где не ма навѣть силъ учительскихъ, котрѝбъ удѣляли науки въ институтѣ, ôтповѣдно до нынѣшныхъ вымогъ. Справа перенесеня тои институціи до Львова була вже трактована въ часописяхъ, для того надъ нею довше не задержуемось, и думаемо, що лучшебы було реальности въ Бучачи продати, грôшь скапитализовати и ужити на основанье такого института въ центрѣ Гал. Руси, во Львовѣ, где и силы науковѝ найшлись бы ôтповѣднѝ, а въ части майже и безплатнѝ. Дôмъ Народный и Ставр. Институтъ повиннѝбъ ôтступити потрѣбнѝ для такого института женьского комнаты (а бодай за половину цѣны ôтнаймити), рускѝ професоры, учителѣ и учительки бодай въ початкахъ принялибыся удѣляти науки безплатно або за мѣрною надгородою, требабы лишь взятись енергично до скорого переведеня дѣла.

Та одинъ женьскій институтъ во Львовѣ совсѣмъ не выстарчае потребамъ. Пôсля нашои гадки Русины конечно повиннѝ дбати еще о заведенье такихъ институтôвъ женьскихъ въ мѣстахъ, котрѝ суть центрами певныхъ сторôнъ рускои Галичины и Буковины и где зъ причины нагромадженя бôльшого числа школъ народныхъ и середныхъ можнабы легко мати потрѣбнѝ для тыхъ институтôвъ силы науковѝ. Такѝ мѣста найотвѣтнѣйшѝ по нашôй гадцѣ: Перемышль, Тернопôль, Станиславôвъ, Чернôвцѣ.

Институты женьскѝ повиннѝбы своею организацією рôвнатись школамъ выдѣловымъ, такъ щобъ ученицѣ съ укôнченою 6-ою кл. могли пôсля потребы вступати до семинарій женьскихъ. Набувши выхованье въ народнôмъ дусѣ въ рускôмъ институтѣ булибъ вже нашѝ дѣвчата забезпеченѝ ôтъ польонизаційного вплыву семинарского, а по скôнченю семинаріи и зробленю испыту доспѣлости моглибы дочки рускихъ священикôвъ займати посады учительскѝ пôдъ окомъ своихъ родителѣвъ по селахъ, дочки рускихъ урядникôвъ и професорôвъ моглибъ ôтбувати практику по мѣстахъ и мѣсточкахъ. Тогды и школы народнѝ женьскѝ и мужескѝ троха инакше выглядалибъ, а рускѝ дѣвчата не булибы засудженѝ на „замужь зъ конечности“.

Однакожь щобъ такъ важна справа не остала проектомъ, належалобы скликати новый зôбръ Русинôвъ Львôвскихъ (а може й зъ провинціи зôбръ всѣхъ Русинôвъ), котрыйбы основно обговоривъ справы нашихъ бурсъ и женьскихъ институтôвъ, а выконанье поручивъ осôбному въ тôй цѣли выбраному комитетови. Понеже Русины зъ провинціи не моглибы довшій часъ забавити во Львовѣ, для того повиненбы попередно во Львовѣ завязатись комитетъ, котрый выготовивбы програму такого зъѣзду и еи завчасу оголосивъ въ часописяхъ, придѣливъ справы обнятѝ програмою ôтповѣднымъ референтамъ и въ такôмъ случаю кождый участвуючій въ зъѣздѣ приходивбы приготованый на зборы, дискусія велабыся въ границяхъ програмы и не забралабъ много часу, гадки не розстрѣлювалисьбы и можнабы дôйти до наглядныхъ результатôвъ, та взятись до скорого ихъ переведеня.

Економична Реставрація

Jedni ością ryby przebijają,
drudzy na wędkę je łowią.
(Зъ мовы соймовои посла Поляновского противъ „Просвѣтѣ“).

(*Дальше.*)

Не знаю, (бо не читаемь), чи польско-шляхетскѝ понятя о тыхъ Іосифиньскихъ реформахъ найшли вже мѣстце въ новыхъ выданяхъ „исторіи краевои“ для школьного ужитку; коли еще нѣ, то запевно въ слѣдуючихъ поправныхъ выданяхъ не будутъ замовчанѝ. Мѣру ненависти, яку сама згадка про того великого предка Е. В. цѣсаря Франца Іосифа I., наповняе цѣлу истоту тыхъ ubi bene ibi — патріотôвъ, може подати той

Надъ могилою М. Шашкевича.

Всякому образованому народови дорога память мужѣвъ, котрѝ весь трудъ жизни своеи приносили въ жертву рôднôй земли и вславили еи величными дѣлами. Такимъ заслуженымъ мужамъ здвигаютъ по смерти величавѝ памятники, ставлятъ пышнѝ статуи, украшаютъ ихъ могилы, щобы не тôлько живе слово голосило ихъ славну заслугу, але щобъ и очевиднѝ знаки чести и вдячности утвердили ихъ незабутну память въ далекихъ-далекихъ потомкахъ...

И мы мали по всѣ часы нашои исторіи такихъ мужѣвъ, котрѝ заслужили собѣ на вѣчно-живу память. Кôлько то у насъ було такихъ героѣвъ-рицарѣвъ, що въ борбѣ съ дичею за святу вѣру, за народну честь, за добро цѣлои людскости покладали свои головы на буйнôмъ степу и на синѣмъ мори... Кôлько то у насъ було героѣвъ-рицарѣвъ, котрѝ въ любови рôднои землѣ, рôдного брата, радо пріймали страшнѝ муки... Тыхъ рицарѣвъ память славна перехована въ думахъ та пѣсняхъ народныхъ...

А глянувши въ недавну бувальщину, въ пору, коли то не стало й спомину про тіи славнѝ геройскѝ подвиги нашого рицарства, въ пору, коли рôдна земля наша спала вповита темнотою, пригнетена панщиною, — чи не побачимо и тамъ героѣвъ-рицарѣвъ, що хватили оружіе слова и встали за рôдну землю, за рôдного брата... А героемъ героѣвъ въ нашôй Галицкôй Руси явився Маркіянъ Шашкевичь, — першій нашь поетъ. Ôнъ то защепивъ въ груди братôвъ своихъ идею народности, пôднѣсъ до чести рôдну рѣчь, научивъ насъ любити свôй нарôдъ и языкъ... Тѣло Маркіяна ôтъ давна вже спочивае въ глухôй домовинѣ, та память его живе, не слабне а що разъ ширшѝ круги займае, що разъ дужше запалюе серця нашѝ до невтомимои роботы на родимôй, облогомъ лежачôй нивѣ. Тая дорога память нашого поета побудила сеи весны кружокъ исторично-литературный львôвскихъ академикôвъ рускихъ ôтвѣдати могилу Маркіяна Шашкевича въ Новосѣлкахъ лѣскихъ, сконстатовати въ якôмъ станѣ она находится, розпытати старыхъ людій про Маркіяна, а що найголовнѣйше, ôтдати честь поету на его могилѣ, тымъ бôльше що доси ледви кто знавъ где его могила, хотяй она ани за рѣками ани за горами а тôлько тотыри милѣ ôтъ Львова.

Выбраный литератур.-историчнымъ кружкомъ комитетъ запросивъ до участи въ проѣздцѣ всѣхъ нашихъ академикôвъ львôвскихъ. Зъ многихъ перепонъ зôбралося насъ тôлько пятнацять товаришѣвъ; на великій жаль нашь, ректоратъ руского духовного семинаря не позволивъ ни одному питомцеви проѣхатись съ нами. Въ день св. Ивана Крестителя выѣхали мы желѣзницію до Задвôря а зъ ôттамъ до Новосѣлокъ лѣскихъ. Мы удалися просто на цвинтарь. Ôнъ лежитъ середъ розлогихъ царинъ за селомъ, окруженый дрѣмучими деревами въ прегарнôй околици. Тихій вѣтрецъ гомонѣвъ съ листьемъ, граючи по вѣтяхъ деревъ ширококонарыхъ, немовъ шепчучи толковавъ имъ невидане чудо на новолѣсецкôмъ цвинтари — спору громадку поважно, сумно настроенои молодежи надъ могилою давно-давно померлого чоловѣка. Та не хутко мы й знайшли могилу Шашкевича. Цвинтарь немовь засыпаный густо каменными а погдекуда желѣзными крестами съ написями. Мы глядали креста на котрôмъ булобы вырыте имя Маркіяна. Креста не було... Почали прибувати на цвинтарь селяне. Парохъ Новосѣлокъ о. Рожеёвскій заповѣвъ прихожанамъ, що того дня вечѣрня ôтправится на цвинтари. Мы почали розпытувати людій про мѣстце вѣчного спочинку колишнёго ихъ душпастыря, але кромѣ однои старенькои жѣнки никто зъ прибувшихъ на цвинтарь не мôгъ еи показати. Старенька вказала намъ на муровану могилу, огороджену деревяными штахетами съ каменнымъ крестомъ. Напись однако на крестѣ вказувала, що тамъ похована родина новосѣлецкого шляхтича Гарбовского. Розпытавши, мы довѣдалися, що тая мурована могила була первѣстно призначена для родины давныхъ властителѣвъ Новосѣлокъ, котрѝ позволили похоронити въ нѣй Шашкевича, вымуровавши для себе другу могилу. Пôзнѣйше перейшла могила, въ котрôй спочивае Шашкевичь, на власнôсть Гарбовского, але передъ рокомъ похоронено въ нѣй и безпосередного наступника Шашкевича въ Новосѣлкахъ пок. о. Грабянку. Мы зложили на могилу вѣнець съ написею на лентѣ „*Маркіяну Шашкевичу — Русины-академики*“. Люде мало що знали розказати про нашого поета, разъ що вже тôлько то лѣтъ минуло ôтъ его смерти а друге, що не довго бувъ у Новосѣлкахъ Шашкевичь — всего одинъ рôкъ.

О 4 годинѣ зъ полудня прибувъ о. Рожеёвскій на цвинтарь и по ôтправѣ вечѣрнѣ въ каплици станувъ съ хоругвами на могилѣ Маркіяна и ôтспѣвавъ парастасъ съ хоромъ академикôвъ. Опôсля промовивъ надгробне слово въ котрôмъ прехорошо высказавъ зôбраному дуже численно народови, кто бувъ Шашкевичь, яке его значенье, яка заслуга для руского народа. Величава була се хвиля, коли

звѣстный фактъ, що въ польскôй (галицкôй) литературѣ и публицистицѣ выробився и принявся окремый терминъ: „józefinizm“, и що тымъ терминомъ, мовъ прôзвищемъ, называютъ всякѝ можливѝ, коли тôлько ненавистнѝ рѣчи, навѣть — шизму. Звѣстно, що примѣромъ у высокоофиціонального органу пануючои теперь въ Галичинѣ системы економично-политичнои, у „Czas-у“, рѣдко найдеся яке зло або злочиньство, по надъ-шизму. Отже „józefinizm“ мало-мало не стоитъ у того неомыльного католика высше еще по надъ шизму. Бо отъ, 2—3 роки тому назадъ, въ однôй изъ своихъ енцикликъ, навырѣкавши насамперѣдъ до вподобы на шизматицкого духа, якимъ руске священьство мае бути оживлене, и закôнчаючи тую енциклику, якъ слѣдъ, генеральною абсолюцією, — умилосердився въ конець и на тое священьство, оправдуючи его вину, такимъ додаткомъ: „та то и не дивно; рускѝ семинаріи духовнѝ суть плодомъ „józefinizmu“, — то якже не мае руске священьство бути на скрôзь „józefinizmem“ заражене!“

А щожъ то есть властиво тая головна пôдстава, на котрôй „józefinizm“ ставъ въ устахъ пануючои у насъ клясы символомъ усего злого, цѣлею такихъ ѣдкихъ стрѣлъ, пугаломъ дорослыхъ дѣтій, однымъ словомъ — „józefinizm“-омъ? Чи хвилево надана цѣс. Іосифомъ вольнôсть прасы? Алежь и Czas и его всѣ товаришѣ военнѝ въ вôйнѣ противъ тому пугалу уживаютъ еи теперь доволѣ и безъ ніякого жалю за цензурою. — Антикатолицизмъ? Алежь сочасный папа римскій бувъ особистымъ знакомымъ и гостемъ цѣс. Іосифа. — Знесенье монастырѣвъ? Алежъ за тое основаный фондъ религійный удержуе теперь велике число свѣтского катол. духовеньства, такожь и польске, котре безъ того фонду, за часôвъ рѣчипосполитои, мусѣло жити зъ „печенярства“ у панôвъ, що ани однôй, ани другôй сторонѣ не могло бути користне и догôдне. — Германизація? Гдежь она теперь у насъ есть, где еи слѣдъ? Чижь можливе, щобы могучій и розумный монархъ, окруженый свѣтлыми дорадцями, съ преможными средствами, якѝ ему дававъ абсолютизмъ, не мôгъ бувъ перепровадити такои германизаціи, котроибы леда министеръ-„rodak“ безъ теки съ намѣстникомъ галицкимъ не успѣли въ однôмъ роцѣ здмухнути безъ слѣду, скоробы цѣс. Іосифъ уважавъ бувъ германизацію не аматорствомъ, а головною задачою реформъ, прозваныхъ „józefinizmem“? Чи може не бувъ въ силѣ доконати того, що доконала хочбы въ нашихъ школахъ краева рада школьна? Германизація іосифиньска сельскихъ школъ ани не задраснула а въ середныхъ а по части и въ университетѣ лишила той самый латиньскій языкъ, якимъ за часôвъ Рѣчипосполитои учили оо. Єзуиты въ шляхетскихъ колегіяхъ антенатôвъ нашихъ теперѣшныхъ панôвъ-шляхтичѣвъ; бо що до непляхетскихъ дѣтій, то тѝ не мали въ тыхъ блаженныхъ часахъ приступу до науки на ніякôмъ языцѣ, для тыхъ послѣдныхъ заведенье въ мѣстахъ школъ нормальныхъ, хочьбы съ нѣмецкимъ языкомъ, мусѣло бути радше добродѣйствомъ, якъ не заведенье жадныхъ. Однымъ словомъ, германизація іосифиньска то чиста забавка супротивъ нынѣшнои полонизаціи, — и она не може бути тымъ завсѣгды живымъ жереломъ негодованя, выбухаючимъ на самъ выразъ: józefinizm.

(Дальше буде.)

ДОПИСИ.

(?) **Зъ пôдъ Винникъ.** (*Chłop nie chce oświaty!?*) Коло Винникъ находится село Николаѣвъ, село съ населеньемъ чисто рускимъ. Въ Николаевѣ есть школа, до котрои ходятъ самѝ рускѝ дѣти, бо въ селѣ не ма ани однои дитины, не кажемо вже польскои народности, але навѣть римско-кат. обряду. Глядячи зъ становища педагогики, зъ становища здорового розуму, зъ становища права, словомъ зъ якихъ бы тамъ ни було становищъ, наука въ тôй сельскôй школѣ повиннабы ôтбуватися въ языцѣ рускôмъ, въ рôднôмъ языцѣ дѣтій учащаючихъ до школы. Тымчасомъ въ школѣ громады Николаѣвскои наука удѣляеся дѣтемъ въ польскôмъ языцѣ. Ôтъ першои заразъ клясы поносятъ бѣднѝ рускѝ дѣточки страшну муку при науцѣ польского, чужого имъ языка. Дитина руска не то, що не розумѣе польскихъ выразôвъ, але не въ силѣ навѣть вымовити польскихъ рôжныхъ „żdżbeł“... Въ наслѣдство того дитина знеохочуеся до книжки, бо не знаходитъ въ науцѣ ничого принадного лишь щоденну муку. Громада невдолена зô школы, бо бачитъ, що дѣти ничого не можутся научити. Родичѣ покуповали були дѣтемъ на сей рôкъ рускѝ букварѣ, потому знову мусѣли куповати польскѝ elementarze, а въ нынѣшныхъ тяжкихъ часахъ казати выдавати на непотрѣбне кровавый грôшь, то для нашого хлѣбороба велика, непростима кривда. Учитель учитъ дѣтій спѣвати: „Siwy, biały gołąbeczku“, що выкликало еще бôльше невдоволенье селянъ. Зъ причины того загального невдоволеня бувъ примушеный предсѣдатель рады школьнои мѣстцевои о. Сосновскій самъ пôйти до школы пересвѣдчитися, на скôлько жалобы селянъ правдивѝ. О. Сосновскій заставъ учителя Полудневского выкладаючого дѣтемъ першои клясы по польски, зробивъ отже учителеви увагу, якъ ôнъ може выкладати по польски, коли въ школѣ выкладовый языкъ рускій. Учитель коротко ôтповѣдае: „такъ менѣ приказавъ п. инспекторъ!“

Такѝ то надужитя у насъ дѣются всюды и мы дуже зле на тôмъ выйдемо, коли не постараемося присмирити самоволю инспекторôвъ окружныхъ. За нами предсѣ право, мы можемъ жадати справедливости. Тутъ головна задача спочивае на нашихъ послахъ. Нарôдъ рускій ажь пищитъ пôдъ тяжкимъ гнетомъ екзекуцій за непосыланье дѣтій до школы. Не дивниця. Якъ мае нашь селянинъ мати довѣріе до школы, якъ ôнъ бачитъ, що дитина замѣсть чого научитися, отъ хоть тôлько, щобы зъ руского молитвенника молитву прочитати, калѣчитъ собѣ языкъ на „żdżbłach“, зъ котрыхъ еи такій хосенъ, якъ зъ торôчного снѣгу. Учителѣ мусятъ тратити весь майже часъ призначеный на науку, марно. Досыть переглянути тôлько подѣлъ годинъ въ рускôй сельскôй школѣ: polskie pisanie, polskie czytanie, polskie opowiadanie, polska gramatyka — — а якъ еще додати: w prawo zwrot! ręce w dół!, заспѣвати „Płynie Wisła stara“ — то можна наглядно побачити яку то „бездну премудрости“ вынесе дитина руска зъ такои всесторонной науки. До того еще додати здирства на „gmachi“ школьнѝ, якъ н. пр. въ однôй громадѣ 11.000 зр., то побачимо ясно якъ на долони причину, чому то „chłop nie chce oświaty“!

Зъ Перемышля. (*Перемыскій „San“ и ôтновленье рускои катедры.*) Газетка выходяча у насъ „San“ вчепилася ôтъ якогось часу справы ôтновленя рускои перемыскои катедры, нападаючи то на „potrójny krzyż“, котрый вже ôтъ давенъ взносится на церквѣ, то на потрôйну копулу, котру теперь маютъ здвигнути а въ остатнôмъ, 29 ч. нападае вже сама не знае на що. А при всѣхъ тыхъ нападахъ взывае консерватора „zabytków“, щобы дававъ раду, мовьбы то консерваторъ мавъ власть заказати Русинамъ реставровати та украшати свою церковь або мавъ зможнôсть повагою свого уряду заховувати будову передъ вихромъ, дощемъ, словомъ передъ „зубомъ часу“. Кобы то консерваторъ мавъ таку можнôсть переховати старѝ памятки, мы бы такожь радѝ були побачити, якъ то выглядала въ первѣстнôй своѣй структурѣ церковь катедральна св. Іоана Крестителя зъ тесаного каменя, котру Владиславъ Ягайло ôтобравъ Русинамъ та ôтдавъ лат. епископови, выкинувши зъ гробницъ еи кости князя Володаря та рускихъ владикъ. (Długosz, Chronicon Lib. XI.) Та ба, годѣ!

Въ тôмъ высше згаданôмъ ч. „San-у“ якась высокопоставлена и вѣродостойна особа достерегла надъ дверима церкви напись затерту вапномъ, котра мае показовати имя ктитора теперѣшнои рускои катедры, давнѣйше костела кармелитского, воеводы Мартина Красицкого. Взывае отже власти, щобы ôттерли напись ктитора, котру „barbarzyńska swawola“ (Русины перемыскѝ) замалювала. Въ кôнци звертаеся тая высокопоставлена особа до Впр. еп. Ступницкого, щобы ôнъ, яко „znawca i mecenas starożytności“ интервеніювавъ въ тôй справѣ.

Що до самого способу выраженя „San-у“, то на ничо не здасться о тôмъ балакати, ôтъ того вже „krwi szlacheckiej“ ôтзвычаити годѣ. Мы загадали подати тôлько малый коментарь для поясненя самои справы обновленя рускои катедры. И такъ дивно намъ дуже, що „San“ такъ мало обзнакомленый съ мѣстцевыми справами а такъ богато про нихъ говоритъ. Колибы редакція тои газетки охотѣла була довѣдатися гдещо про руску церковь бодай у людій, котрѝ ôтъ 15 лѣтъ мешкаютъ въ Перемышли, то булабы певно не пописала такихъ фалшôвъ якъ въ однôмъ зъ попередныхъ чиселъ, о котрыхъ вже свого часѣ въ „Дѣлѣ“ згадовано. Насамперѣдъ мусить знати тая высокопоставлена особа а съ нею и „San“, що цѣсарь Іосифъ II давнѣйшого костела Кармелитôвъ не даровавъ Русинамъ такъ собѣ зъ ласки, але що Русины ôтступили правительству вымуровану вже вежу (ратушеву), 1000 кôрцѣвъ вапна, кôлькадесять тысячь цеголъ и 80,000 золотыхъ польскихъ, за що цѣс. Іосифъ II ôтдавъ имъ покармелитскій костелъ. Треба знати, що Русины того цѣлкомъ не домагалися, но правительство, котрому тогды дуже грошій потреба було, само предложило тую замѣну. Такъ отже Русины перемыскѝ купили собѣ той костелъ, до котрого никто кромѣ нихъ самыхъ права не мае. Русины мали и маютъ право такъ его обновити, якъ ихъ обрядъ церковный сего вымагае и опѣкунôвъ жадныхъ не потребуютъ. Въ якôмъ станѣ знаходилася нынѣшна руска церковь передъ 15-ти лѣтами здаеся не знае редакція „San“. Цѣлый верхъ передъ 15-ти лѣтами бувъ здезильованый, копула давнѣйша при найменшôмъ повѣвѣ вѣтру хиталась и колибы була зъ рôкъ еще постояла, то певно булабы завалилася. Цѣлый верхъ давнѣйшій бувъ скорше подôбный на яку будку, якъ на верхъ церкви. Такожь що до написи фронтовои, на тое треба було хиба тôлько „высокопоставленои“ особы, щобы могла ôтчитати; поодинокѝ буквы въ неи вже були тогды подтпадали и щодня сыпався зъ позôсталыхъ еще грузъ на головы идучихъ до церкви. Кождому здорово мыслячому ясно, що съ своею церквою вôльно зробити перемѣны, якѝ подобаеся, та що родина Красицкихъ, котру „San“ взывае до якихсь претенсій, не мае найменшого права до церкви, на котрôй право патронату не тяжитъ. Мы пригадалибы нашимъ панамъ-опѣкунамъ якъ то собѣ они поступили съ рускими церквами, котрѝ силою подтнимали перемыскимъ Русинамъ якъ отъ н. пр. съ теперѣшною польскою катедрою, збудованою зъ розôбранои камѣннои церкви, однакъ досвѣды показуютъ, що нашѝ опѣкуны ничого не хотятъ научитися. Мы радилибы всѣмъ тымъ горячимъ головамъ такъ дуже розправляючимъ за „zabytki“, о котрыхъ бôльше говорятъ якъ розумѣютъ, не забувати на знану пословицю: „ты швець, знай свое шевство а у кравецтво не мѣшайся.“

Соймъ краевый.

(§) Двацять четверте засѣданье 7 (19) липня 1880.

Зъ петицій важнѣйшѝ: Комисія для укладаня рускихъ книжокъ школьныхъ о запомогу. Выдѣлъ повѣт. Коссôвскій о реформу въ справѣ фабрикаціи и продажи соли. Рада повѣт. Богородчаньска, Товмацка, ôтдѣлъ перемышляньскій тов. господарского и 21 громадъ противъ пôдвысшеню податку грунтового.

Пос. Романовичь интерпелюе комисаря правит. въ справѣ нарушеня границѣ австрійскои черезъ граничну сторожу россійску въ Пôдволочискахъ.

Проектъ закона о гдекотрыхъ средствахъ до пôднесеня рыболовства ухилено зъ порядку дневного, позаякъ справоздатель пос. Рей не явився на засѣданю по причинѣ хоробы жѣнки.

Принято безъ дискусіи внесеня Выдѣлу кр. о удѣленю громадамъ Старемѣсто и Калушь права побору оплатъ ôтъ напиткôвъ спиритусовыхъ и пива, громадѣ Перемышля ôтъ пива, громадѣ Бучача ôтъ нафты, громадѣ Гусятынъ 100% додатку до податку консумційного ôтъ мяса и вина, и справозданье що до ôтлученя присѣлка Залѣсье ôтъ громады Ôльшаны а прилученя до громады Красѣчинъ.

Внесенье комисіи едукаційнои въ справѣ интернатôвъ для ученикôвъ семинаря учительского во Львовѣ ôтослано по довшихъ дебатахъ назадъ до Выдѣлу краевого, щобы порозумѣвшися съ Радою школь. кр. обдумавъ способъ покрытя и представивъ Соймови внесенье въ слѣдуючôмъ роцѣ.

Зъ порядку дневного принято прелиминарь правительства для фонда индемнизаційного всхôдной Галичины на рôкъ 1881 о загальнôй сумѣ доходôвъ и выдаткôвъ 3,637.988 злр. для фонда зах. Галичины о сумѣ 2,069.814 злр. а для фонда инд. вел. княж. Краковского о сумѣ 191.015 злр.

Ôттакъ ухвалено: 1) На покрытье потребъ фондôвъ индемнизаційныхъ Галичины всхôднои и захôднои на рôкъ 1881 соймъ установляе въ обохъ тыхъ частяхъ краю додатки до податкôвъ сталыхъ съ додаткомъ $^1/_3$ части по 45 цнт. ôтъ кождого злр. — а въ вел. княж. Краковскôмъ на покрытье потребъ фонда индемнизаційного по 30 цт. ôтъ кождого злр. 2) Наколибы въ 1881 р. высокôсть податку грунтового змѣнено, тогды змѣнитъ Выдѣлъ кр. порозумѣвшись съ ц. к. Намѣстництвомъ такожь стопу процентову додаткôвъ до податку грунтового, такъ щобы додатокъ на податокъ грунт. вразъ съ $^1/_3$ частію розложено на змѣнену суму податку грунтового. Окрôмъ того по причинѣ, що нашѝ фонды индемнизаційнѝ остаютъ доси пôдъ зарядомъ ц. к. правительства, понеже спорнои межи краемъ а правительствомъ справы дотаціи тыхъ фондôвъ не залагоджено, соймъ ухваливъ вôзвати ц. к. правительство, щобы приступило до остаточного залагодженя пересправъ межи ц. к. правительствомъ а Выдѣломъ кр. взглядомъ дотаціи галицкихъ фондôвъ индемнизаційныхъ и взглядомъ ôтданя ихъ въ зарядъ репрезентаціи краю.

Дальше въ справѣ меліорацій грунтовыхъ ухвалено резолюцію, котрою Соймъ взывае ц. к. правительство, щобы выеднало въ дорозѣ законодавства правительственного выданье слѣдуючихъ постановъ.

I. Раты амортизаційнѝ пожичокъ удѣленыхъ поодинокимъ властителямъ грунтôвъ зъ фондôвъ краевыхъ, або черезъ заснованый въ тôй цѣли закладъ

всѣ одушевленѝ одною гадкою, селяне, учителѣ зъ поблизькихъ селъ и академики згорнулися довкола могилы и въ одинъ голосъ заспѣвали одному зъ найлучшихъ сынôвъ Руси „Вѣчная память“.

По сердечнôмъ принятю въ домѣ о. Рожеѣвского вертали мы до Львова а всѣхъ насъ печалила одна думка: „Шашкевичь не мае ни могилы ни памятника... Годилобыся що погадати... Мы, правда, не такъ богатѝ; алежь все таки стати насъ на окрему могилу для нашого першого „соловѣя зъ руского серденька“, стати насъ на ôтповѣдный нашимъ достаткамъ памятникъ... Имя Шашкевича згадуеся скрôзь по нашôй земли съ особливою честію — бо имя тое нерозлучно звязане съ нашимъ народнымъ ôтродженьемъ!.. Въ рукахъ тыхъ несчисленыхъ почитателѣвъ Шашкевича лежитъ судьба памятника и могилы для него... Треба тôлько, щобъ нашѝ народнѝ часописи, взяли на себе збиранье складокъ на тое загально-народне дѣло а незабавомъ стане памятникъ для Маркіяна на его могилѣ!“

Одинъ зъ участникôвъ проѣздки на могилу Шашкевича.

краєвый, або вконець через иншій закладъ кредитовый, на осушенье грунтôвъ через ровы и дрены, або поправу бѣгу водъ несплавныхъ, могутъ бути подôбно якъ престаціи до стоваришеня водного (§. 23. закона водного правит. зъ 30 серпня 1869) узнаными за тягарь грунтовый, маючій ажь до высокости 3-лѣтныхъ залеглостій першеньство передъ другими тягарами рѣчевыми, безпосередно по державныхъ податкахъ и публичныхъ належитостяхъ и въ разѣ залягання буде екзеквованый въ дорозѣ политичнои екзекуціи, а то пôдъ слѣдуючими условіями:

1. Пожичка въ той способъ удѣлена не може зъ засады бути высшою якъ 10-разова сума податкôвъ безпосередныхъ цѣлого корпусу гипотечного, до якого належатъ парцелѣ, котрѝ треба меліоровати. При высшихъ пожичкахъ права вѣрителѣвъ гипотечныхъ маютъ бути забезпеченѝ въ способъ анальогичный, якъ въ законѣ правит. зъ 6 лютого 1869 р.; 2. розпôзнанье користій замѣреныхъ працъ меліорацiйныхъ предпріймаютъ властивѝ органа правительственнѝ и автономичнѝ; 3. залички будутъ выплачуватись на роботы вже доконанѝ въ мѣру ихъ поступу; 4. законъ краєвый а resp. статутъ закладу кредитового означитъ межи иншимъ: передвступнѝ чинности въ цѣли узысканя промесы; способъ розпôзнаня розмѣру и користій замѣреныхъ працъ меліорацiйныхъ; терминъ розпочатя и выконаня робôтъ; надзôръ надъ выконаными роботами; обчисленье цѣлого выложеного на меліорацію капиталу; кошта подорожи и дієты инжинерôвъ и иншихъ органôвъ, заразомъ всякѝ иншѝ кошта понесенѝ въ тôй цѣли вразъ съ процентами; способъ достарченя капиталу; установленье стопы процентовои и всякѝ иншѝ условія, котрымъ виннѝ пôддатись стороны, домагаючѝся пожички.

II. Пожичокъ затягненыхъ въ той способъ не може выповѣсти вѣритель.

Зъ порядку дневного залагоджено петицію метингу аграрійного австрійского въ справѣ введеня науки рôльництва въ академіяхъ вôзваньемъ ц. к. правительства, щобы въ школѣ политехничнôй завело надзвычайнѝ катедры господарства рôльного и лѣсного.

Слѣдувало дальше справозданье комисіи администраційнои о внесенôмъ Выдѣломъ кр. проєктѣ закона о ставленю святынь и будынкôвъ парохіяльныхъ, справляню прирядôвъ и рѣчей церковныхъ въ парохіяхъ католицкихъ во Львовѣ. Въ тôй справѣ принято внесенье комисіи: 1) Внесеный справозданьемъ Выдѣлу кр. зъ 28 марця 1879 ч. В. 6856 зъ 1879 р. проєктъ до закона о ставленю святынь и будынкôвъ парохіяльныхъ въ парохіяхъ обрядку католицкого во Львовѣ, звертає соймъ Выдѣлови кр. съ порученьемъ, щобы въ цѣли полученя всѣхъ парохій католицкихъ во Львовѣ кождого обряду зъ осôбна въ одинъ округъ конкуренційный; въ цѣли означеня способу репартаціи конкуренційнои въ полученыхъ парохіяхъ; въ цѣли уложеня ординаціи выборчои для комитетôвъ парохіяльныхъ въ полученыхъ парохіяхъ, котрѝ маютъ уконституоватись, постарався о порозумѣнье съ консисторами католицкими во Львовѣ, съ ц. к. правительствомъ, неменше съ громадою мѣста Львова, якъ и съ парохіянами замешкалыми въ замѣстцевыхъ громадахъ и обшарахъ двôрскихъ и на засадѣ увагъ пороблены въ справозданю комисіи, предложивъ на найблизшôй сесіи соймовôй новый проєктъ до закона о конкуренціи парохіяльнôй для мѣста Львова. 2. Соймъ взывае ц. к. правительство о сповненье обовязку, якій мае фондъ религійный пôсля цѣс. роспорядженя зъ р. 1782 супротивъ католицкихъ парохій во Львовѣ, а именно плаченя рôчно зъ фонду религійного священикамъ католицкихъ парохій во Львовѣ ôтповѣднои квоты на текучѝ выдатки, злученѝ съ ôтправленьемъ литургіи.

Зъ порядку дневного принято прелиминарь на р. 1880 для школъ рôльничихъ въ Дублянахъ въ загальнôй сумѣ выдаткôвъ 38.137 злр., доходôвъ 18.258 злр. и недобору 19.879 злр. до покрытя зъ фонду краєвого. При дебатѣ ставивъ пос. о. Красицкій додаткову резолюцію, въ котрôй домагався, щобы выкладъ науки религіи ôтбувався для кождого зъ двохъ обрядôвъ черезъ осôбного катихита. Однакъ соймъ не принявъ тои резолюціи.

Ôттакъ соймъ перейшовъ до порядку дневного надъ петицією выдѣлу повѣтового въ Бродахъ въ справѣ вдержаня будовы дороги краєвои зборôвско-залозецкои на територіи повѣта бродского.

Двацять пяте засѣданье 8. (20.) липня 1880.

Пос. Тышковскій складае до лѣски марш. внесенье въ справѣ выданя закона, котрый увôльнявбы ôтъ оплаты копыткового тыхъ, що переѣзжаютъ тôлько черезъ мѣста и наказувавъ, щобы оплату зложену при въѣздѣ звертано назадъ при выѣздѣ, наколи выѣздъ наступивъ не пôзнѣйше якъ въ годину.

Зъ внесеныхъ петицій звертаютъ особливо увагу: Выдѣлъ пов. Лѣско, щобы поперти внесенѝ до Рады державнои петиціи въ справахъ такъ нотаріяльныхъ ôтъ спадщинъ. Выдѣлъ пов. Перемышляньскій о ограниченье вольности дѣленя селяньскихъ грунтôвъ.

Зъ порядку дневного ôтослано до комисіи культуры краєвои справозданье Выдѣлу кр. въ справѣ фонда на будову хемичнои лябораторіи въ Дублянахъ.

Дальше по дуже оживленыхъ дискусіяхъ, въ котрыхъ зъ рускихъ послôвъ бравъ удѣлъ о. Ясеницкій, ухвалено въ справѣ внесеного правительствомъ проєкту закона о языку выкладовôмъ въ высшôй гимназіи въ Бродахъ, новелю до закона школьного зъ 31. грудня 1868 р., котрою заводится выкладовый языкъ нѣмецкій въ дотыхчасовôмъ объемѣ науки во всѣхъ 8-мохъ клясахъ гимназіи въ Бродахъ. О. Ясеницкій высказувавъ, що колибы не позволено жидамъ бродскимъ побирати науку въ зближенôй хоть трохи до ихъ жаргону мовѣ нѣмецкôй, то се бувбы примусъ, а примусъ не выдае николи добрыхъ овочѣвъ.

На интерпеляцію пос. Романовича въ справѣ нарушеня кордону въ Пôдволочискахъ ôтповѣвъ комисарь прав., що средства якихъ правительство задумує ужити, щобы переступленя кордону не повторялись, будутъ залежати ôтъ результату слѣдства. Автентичный описъ факту подала вже „Gazeta Lwowska.“

Въ предметѣ утвореня кураторій для справъ промыслу домового и дрôбного — не менше въ справѣ утвореня новыхъ школъ, котрѝбы мали пôднести тойже промыслъ, потвердивъ Соймъ представленый Выдѣломъ краєвымъ статутъ тои кураторіи, съ змѣною §. 12; удѣливъ Выдѣлови кр. зъ фондôвъ краєвыхъ кредита въ рôчнôй сумѣ по 5000 зр. на 1880 и 1881 р. на закладанье школъ промысловыхъ, якъ и пôдмаганя ремесництва и промыслу домового; позволивъ, щобы кождый зъ тыхъ кредитôвъ бувъ плыннымъ черезъ два послѣдуючѝ лѣта, и знѣсъ ухвалу зъ 16. жовтня 1878, признаючу пôдъ певными условіями товариству Татряньскому ôтъ 1879 р. почавши, черезъ 5 лѣтъ на удержанье школы сницарскои въ Закопанôмъ рôчну пôдмогу въ квотѣ 600 зр. Мѣсто того уповажнивъ Соймъ кр. Выдѣлъ, щобы сконстатовавши належитый станъ школы сницарскои въ Закопанôмъ выплативъ тов. Татряньскому суму 620 зр. яко непобрану решту тои пôдмоги зъ 1879 и 1880 р., дальше щобы въ р. 1881, 1882, 1883 выплачувавъ одну половину згаданои пôдмоги въ рочнôй сумѣ 300 зр. тов. Татряньскому на покрытье коштôвъ удержаня школы сницарства въ Закопанôмъ, если кураторія узнасть станъ тои школи за ôтповѣдный — а другу половину зарядови тоижь школы сницарства, коли ц. к. правительство признасть Выдѣлови краєв. право до удѣлу въ зарядѣ школы. Вызначено ôттакъ на покрытье коштôвъ заложеня школы для промыслу гончарского во Львовѣ одноразову пôдмогу въ высокости 3000 злр. а на удержанье тои школы рôчну пôдмогу въ квотѣ 2000 злр. на 5 лѣтъ, почавши ôтъ 1881 и уповажнено Выдѣлъ кр. выплачувати тую пôдмогу пôдъ тымъ условіемъ, що ему прислужати буде право заряду. Уповажнено вконець Выдѣлъ краєв. до заключеня умовы съ проф. Марконѣ що до удѣленя зъ фонду краєвого пожички безпроцентовои въ сумѣ 5000 на предпріємство выробôвъ зъ алябастру въ Броздôвцяхъ пов. Бобрецкого пôдъ условіемъ, що проф. Марконѣ забезпечитъ тую пожичку пôсля вымогôвъ Выдѣлу краєвого и зъобовяжеся сплачувати еи въ 8-охъ рôвныхъ ратахъ почавши ôтъ третого року по выплатѣ. Въ додатку до того вôзвавъ Соймъ Выдѣлъ кр., щобы звернувъ увагу свою на пôднесенье дуже важнои а занедбанои теперь галузи промыслу домового т. є. на домашный выробъ полотна по селахъ и представивъ ôтповѣднѝ внесеня на найблизшôй соймовôй сесіи.

Внесенье пос. Охримовича въ справѣ утвореня суду повѣтового въ Борыславю, удѣливъ Соймъ Выдѣлови кр. съ порученьемъ, щобы властивою дорогою зажадавъ ôтъ радъ громадскихъ и обшарôвъ двôрскихъ тыхъ мѣстцевостій, котрѝ лежатъ близько Борыслава, а теперь прилученѝ до округа суду повѣт. въ Дрогобычи, якъ такожь ôтъ суду и староства въ Дрогобычи заявленя: чи тое годится съ ихъ интересомъ, щобы ихъ зъ округа суду пов. въ Дрогобычи вылучено а до суду пов., котрый въ Борыславѣ мае завестися, прилучено, а дальше щобы Выдѣлъ кр. зажадавъ спеціяльно ôтъ громады Борыслава обовязуючого приреченя, що въ случаю заведеня тамъ суду повѣт. достарчитъ ôтповѣдныхъ будынкôвъ на помѣщенье канцелярій того суда и арешту, а справозданье и внесеня свои надъ предложеньемъ пос. Охримовича представивъ Соймови на найблизшôй соймовôй сесіи.

Зъ порядку дневного ухвалено прелиминарь фôльварку въ Дублянахъ на р. 1881, о доходахъ 9.610 злр. выдаткахъ 10.640 злр. отже о недоборѣ 850 злр.

Въ справѣ покрытя недоборôвъ фонду краєв. и упосаженя фонду будовы сойму ухвалено: 1) на покрытье недобору зъ лѣтъ 1877, 1878 и 1879, такожь на упосаженье фонду будовы сойму уповажняєся Выдѣлъ кр. пôднести на скриптъ довжный пожичку ажь до высокости 600 000 злр., котра мае бути зъамортизована найдальше въ 30 лѣтахъ, — и записати безпеченьство тои пожички на гипотецѣ будынку соймового. 2) Наколибъ тая сума не выстарчила, затягне Выдѣлъ кр. 5 процентову пожичку для фонду кр. зъ фонду пожички краєвои зъ р. 1873. 3) Сумы потрѣбнѝ на раты згаданои пожички и на провизіи ôтъ сумы означенои пôдъ 2) буде вставляти Выдѣлъ кр. до щорôчного буджету краєвого. 4) По переведеню тои финансовои операціи маютъ бути облигаціи индемнизаційнѝ въ номинальнôй вартости одного миліона злр., взятѝ тымчасово ôтъ правительства, назадъ тому безпроволочно звернені.

Двацять шесте засѣданье 9 (21) липня 1880.

Зъ надôсланыхъ петицій важнѣйшѝ: Выдѣлъ пов. Золочѣвскій, ôтдѣлъ Бучацкій, Чорткôвскій и Залѣщицкій тов. господарского и 18 громадъ противъ пôдвысшеню податку грунтового. Властителѣ реальностій громады Саджавы съ зажаленьемъ на филію банку селяньского въ Станиславовѣ. Громада Чертежъ о безпроцентову пожичку 4000 злр.

Внесенье пос. Тышковского въ справѣ звôльненя ôтъ оплаты копыткового тыхъ, що переѣзжаютъ тôлько черезъ мѣста ôтослано до Выдѣлу кр. для справозданя въ слѣдуючôмъ роцѣ.

Зъ порядку дневного здавала справу комисія петиційна зъ петиціи громадъ зъ надъ Чорного Дунайця о ôтданье имъ назадъ администраціи маєтку громадского, ôтобранои имъ черезъ Выдѣлъ кр. сего року и о звôльненье ôтъ звороту коштôвъ комисійныхъ. По дуже довгôй дискусіи, въ котрôй межи иншими пос. о. Красицкій внѣсъ резолюцію взываючу Выдѣлъ до оглядного и ощадного высыланя комисій (кошта комисіи въ повысшôй справѣ выносятъ **3862 злр. 96 цнт.**!!), — перейшовъ соймъ надъ тымъ справозданьемъ до порядку дневного по причинѣ, що предложене справозданье недокладне и мѣститъ въ собѣ богато суперечностій.

Ухвалено ôттакъ внесенье комисіи буджетовои въ справѣ заосмотреня касы краєвои въ сталу дотацію: 1. До буджету на 1881 р. вставляєся сума 20.000 злр. на ôтсотки ôтъ сумъ, котрѝ выпожичаются на зарадженье хвилевому въ роцѣ недостаткови готôвки въ касѣ краєвôй. 2) Поручаєся Выдѣлови кр., щобы представивъ на найблизшôй сесіи соймовôй ôтповѣднѝ внесеня до заосмотреня касы краєвои въ ôтповѣдну дотацію.

Въ справѣ буджету фондôвъ самостôйныхъ ухвалено слѣдуючѝ прелиминарѣ, пôсля котрыхъ выказуютъ надвышку доходôвъ: Фондъ доместикальный 2899 злр., культуры краєвои 464 злр., становый сиротиньскій 175 злр., Алекс. гр. Стадницкого 191 злр., школы ветеринаріи 69 злр., пожички краєвои зъ 1873 р. 14967 злр. Заразомъ поручено Выдѣлови кр., щобы ôтповѣдно до ухвалы соймовои зъ 14 жовтня 1878 вставлявъ въ дѣлѣ выдаткôвъ фонду краєвого процентъ ôтъ належнои фондови пожичковому зъ фонду краєвого сумы, выпожиченои на покрытье выдаткôвъ на будову закладу Кульпаркôвского и процентъ той переливавъ рôкъ-рôчно до фонду пожичкового; дальше, щобы на будучôй сесіи соймовôй представивъ соймови проєктъ сплачуваня черезъ фондъ краєвый фондови пожичковому зъ 1873 высше згаданои належитости.

Дальше надъ петицією громады Смеречна о пôдмогу на костелъ, перейшовъ соймъ до порядку дневного а просьбу Гедеона Гедройця о 5000 злр. титуломъ вынагороды въ дорозѣ ласки ôтступлено Выдѣлови краєв.

Зъ порядку дневного принято до вѣдомости справозданье комисіи администраційнои о результатѣ старань Выдѣлу кр. що до лѣченя хорыхъ зъ скарбу краєвого; вôзвано заразомъ Выдѣлъ кр., щобы до загальныхъ шпиталѣвъ пріймавъ стôлько хорыхъ, на скôлько выстае мѣсця, не побôльшавъ салъ дотычныхъ убикацій, старався о доконечне можливе заведенье ощадности и о стяганье оплатъ, якѝ належатся ôтъ службодавцѣвъ за лѣченье слугъ и челяди.

Слѣдувало справозданье комисіи соймовои выбранои до сконтролѣваня справозданя зъ дѣятельности Выдѣлу кр. за часъ ôтъ 1 червня 1878 до 31 грудня 1879. Взглядомъ (I—VI) департаментôвъ комисія выражала свое задоволенье и узнанье, що остаточно розумѣеся и соймъ повторювавъ, тôлько надъ справозданьемъ зъ дѣятельности департаменту V. вывязалась довша дебата: такъ комисія якъ и поодинокѝ бесѣдники чинили зарядови шпитальному рôжнѝ закиды, именно поручали студіёванье способôвъ щепленя, оглядность въ удѣляню пôдмогъ на продукцію коровянки, зрôвнанье коштôвъ живленя хорыхъ въ Кульпаркôвѣ съ коштами въ шпиталю загальнôмъ, усуненье зъ харчу I и II клясы въ тôмъ шпитали рыбъ, якъ стравы люксусовои, ощаднôсть опалу, свѣтла, и зменшенье коштôвъ удержаня огорода.

Вконець ухвалено безъ дискусіи внесенье комисіи: Соймъ пріймае до вѣдомости справозданье Выдѣлу краєвого зъ дѣятельности его за часъ ôтъ 1 червня 1878 до 31 грудня 1879 р.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Нѣмеччина. Высылка нѣмецкихъ урядникôвъ до Константинополя въ дѣлахъ головно финансовыхъ все еще робитъ много шуму въ европейскôмъ дневникарствѣ. Именно дневники англійскѝ приняли той фактъ дуже неприхильно. Першу вѣсть о призывѣ нѣмецкихъ урядникôвъ въ Константинополь подавъ кореспондентъ Times-а. Пôсля слôвъ кореспондента въ султаньскôмъ дворѣ заволодѣла надѣя, що Нѣмеччина дасться ôтлучити ôтъ прочихъ державъ и стане по сторонѣ Туреччины. Нѣмецке правительство еще не здементовало розпущеныхъ голосныхъ вѣстій про нѣмецко-турецку коалицію, а берлиньскѝ газеты такожь еще не проговорили въ тôмъ взглядѣ послѣдного слова. „Новое Время“ розбираючи повысшу справу такъ говоритъ: Никто не може и не мае права заказати Нѣмеччинѣ, такôй знатнôй европейскôй державѣ мѣшатися въ справы балканьского пôвъострова. Але и кожда держава повинна осторожно хоронити своихъ интересôвъ. Такъ и минувшого року нѣмецка политика вмѣшалася въ пытанье египетске неожидано и тое вмѣшанье еи выйшло въ хосенъ для спорныхъ державъ Англіи и Франціи, такъ якъ привело за собою полюбовну згоду. А при згодѣ розвязанье египетского узла пôшло хутко— въ кôлька недѣль одного кедива зсадили а другого посадили. Може и симъ разомъ иниціятива Нѣмеччины въ Константинополи побудитъ захôднѝ державы до наконечного упорядкованя дѣлъ на балканьскôмъ пôвъостровѣ.

Въ политичныхъ кругахъ вѣденьскихъ дивуются, для чого англійска печать такъ дуже занепокоилася и такъ ворожо приняла справу высылки нѣмецкихъ урядникôвъ въ Константинополь. Въ вѣденьскихъ кругахъ думаютъ, що власне Англія повиннабы интересъ мати и бачити въ тôмъ, що здôбнѝ урядники приведутъ въ ладъ турецкѝ финансы, зъ чого вѣрителямъ Турціи, отже въ першôй линіи Англичанамъ выйшлабы велика користь. А при пануючôй ривализаціи въ Константинополи жадна держава не може доставити Туреччинѣ потрѣбныхъ силъ робочихъ, якъ неутральна Нѣмеччина, посѣдаюча способныхъ фаховыхъ урядникôвъ. Ба и въ самôй Нѣмеччинѣ до теперь, якъ видко зъ голосôвъ газетныхъ, не привязуютъ до повысшого факту великого политичного значеня. Нѣмеччина сповнила Портѣ тôлько услугу, о котру вже ôтъ довшого часу Порта просила. Колибы и такъ було, т. є. колибы Нѣмеччина ничого не намѣряла высылкою своихъ урядникôвъ до Константинополя, то вже самъ фактъ мусѣвъ дуже вразити Англію, котра финансы турецкѝ хотѣла власне взяти выключно въ свои руки и въ котрôй то цѣли габинетъ Глядстона выславъ Гешена до Константинополя. Мисія Гешена мала власне тую цѣль ôтдати финансы турецкѝ въ руки англійскихъ кураторôвъ а предложена межинародна комисія була лишь етапою на дорозѣ, котра мала довести до абдикаціи султана въ Европѣ и Азіи въ користь кождочасного англійского премієра. Франція мала одержати такожь якійсь удѣлъ, якъ одержала въ Египтѣ. Наразъ коли нѣмецкѝ урядники явилися въ Константинополи, коли нѣмецкій економистъ Веттендорфъ занявъ посаду секретаря стану въ министерствѣ скарбу и замешкавъ въ султаньскôй палатѣ, коли межи правительствами нѣмецкимъ и турецкимъ ведутся переговоры о присланье въ Константинополь еще бôльше урядникôвъ, котрѝ малибы заняти такѝ виднѝ посады, якъ секретарства въ министерствахъ вôйны и справъ внѣшныхъ, — самѝ факты тіи мусѣли выкликати велику сензацію и обаву въ кабинетѣ англійскôмъ.

Вѣсти, будьтобы султанъ просивъ правительство нѣмецке о присланье штабовыхъ офицерôвъ въ Константинополь потверджаются, якъ доноситъ National Ztg. Правительство нѣмецке прихилилося до просьбы султана и теперь власне ведутся переговоры взглядомъ забезпеченя черезъ

Турцію удержаня тымже офицерамъ. Правительство нѣмецке однако не бере на себе ніякои отвѣчательности за той фактъ, уважаючи его рѣчію приватною и практиковавшоюся, божь предсѣ майже всѣ державы европейскѝ ôтпускали до Турціи своихъ урядникôвъ и офицерôвъ.

Туреччина. Що Турція задумує учинити съ нотою коллективною годѣ навѣрно еще сегодня сказати. Однако пôсля найновѣйшихъ вѣдомостій Порта хотяй тôлько въ справѣ чорногорскôй оказуєся бôльше примирительною, незнати тôлько чи на правду, чи лишь про око, але фактъ той, що Порта не похваляє поступованя Альбанцѣвъ, свѣдчитъ о примирительнôй єи политицѣ. Якъ телеграмъ зъ Константинополя пôдъ дн. 22 липня доноситъ, Порта выдала новый розказъ Альбанцямъ опустити Туси.

Предметомъ великои цѣкавости а въ наслѣдство того и рôжнородныхъ а то и просто суперечныхъ собѣ мнѣній — єсть сегодня неясна справа демонстраціи фльотъ. Daily Telegraph доноситъ, що тая демонстрація доси не представлена зъ ничиєи стороны формально, а обговорювалася тôлько интимно. Австрія и Нѣмеччина мали заявити, що коли другѝ державы по одержаню ôтповѣди Порты згодятся на вспôльну демонстрацію фльотъ, то и они не ôткажутся ôтъ участи. Але все тоє высказувалось въ дорозѣ интимнôй и тôлько въ засадѣ. Тымчасомъ Standart довѣдався зъ Берлина, що справа демонстраціи фльотъ вже дозрѣла майже до самого скôнченого факту. Репрезентанты Австріи и Россіи мали объявити князю Никитѣ, що небавомъ появится ескадра европейска на мори Адріятицкôмъ.

Ходятъ слухи що Османъ баша буде именованый найвысшимъ начальникомъ балканьскои арміи.

Чорногора. До Fremdenblatt доносятъ зъ Цетиніи, що правительство чорногорске ôткинуло нове предложенье Порты въ справѣ альбаньскôй. Порта якъ звѣстно предкладала Чорногорѣ замѣсть Дульцинія часть землѣ надъ озеромъ скодарскимъ. Чорногора жадає, щобы Порта выповнила конвенцію цвѣтневу або первѣстне постановленье берлиньского трактату.

Греція. Правительство греческе просило, якъ ходятъ вѣсти, Нѣмеччину о присланье нѣмецкихъ офицерôвъ до Греціи. Нѣмецке правительство ôтмовило. Греція удалася съ такоюжь просьбою до Франціи и Франція выслала Греціи певне число офицерôвъ, котрѝ маютъ зъорганизовати армію греческу на основахъ найновѣйшои тактики и оружія. Зъ Парижа доносятъ, що генералъ Бурбаки, котрому препоручило правит. французске тую задачу, прибувъ вже до Атенъ. Генералъ Бурбаки єсть зъ роду Грекъ. Въ р. 1862. по зложеню зъ престола короля Оттона одна греч. партія предкладала Бурбакому греческу корону. Бурбаки пôдъ той часъ комендантъ дивизіи въ Штрасбургу, вымовився отвертымъ листомъ ôтъ принятя кандидатуры.

НОВИНКИ.

— **До комитету** покликаного выдѣломъ краєвымъ для принятя Цѣсаря запрошено зъ Русинôвъ кромѣ Впр. еп. Ступницкого еще Впр. еп. суфр. Сильвестра Сембратовича. Зъ Русинôвъ свѣтскихъ станôвъ не запрошено никого.

— **На внутренне украшенье церкви св. Юра** удѣливъ соймъ на четверговôмъ засѣданю 1000 зр.

— Товариство академичне **„Дружній Лихварь** одержало ôтъ сойму 100 зр. запомоги.

— **Маршалокъ сойму**, гр. Водзицкій заповѣвъ на четверговôмъ засѣданю, що на основѣ прислугуючого єму права и на представленя многихъ послôвъ задумавъ соймъ нынѣ, въ суботу закрыти. За причины замкненя сойму подавъ маршалокъ по перше пору жнивъ а по друге, що многѝ послы хотѣлибы выѣхати на воды, сезонъ купельный вже и такъ недовго потреває, а гдеякѝ зъ послôвъ бажалибы вернути до Львова на часъ пріѣзду Цѣсаря.

— **Желѣзниця Альбрехта** перейде ôтъ 1 серпня с. р. въ зарядъ державный. Дня 17 с. м. пôдписали протоколъ конференціи заступники правительства и делегаты рады завѣдуючои тоижь желѣзницѣ. Въ сихъ дняхъ буде дотычне правительственне розпорядженье урядово обвѣщене.

— **Соймъ черновецкій** ухваливъ на внесенье румуньского посла Калинеску, щобы румуньскій языкъ бувъ предметомъ обовязковымъ въ гимназіи въ Радôвцяхъ. Румуны отже здобуваютъ собѣ приналежнѝ имъ права, а про Русинôвъ въ соймѣ буковиньскôмъ ни чутки, ни згадки мовьбы ихъ совсѣмъ на Буковинѣ й не було!...

— **Буковиньска комната адвокатôвъ** заявилася противъ ограничуваню свободы адвокатуры, противъ numerus clausus.

— **Устный испытъ зрѣлости** на рускôй гимназіи во Львовѣ ôтбувався ôтъ 1. (13.) до 9. (21.) липня пôдъ проводомъ инспектора краєвого п. А. Солтыкевича. До испыту зголосилося 34 публичнихъ ученикôвъ и 12 екстернистôвъ. Зъ публичныхъ узнала комисія екзам. 5 за зрѣлыхъ съ ôтзначеньемъ, 20 за зрѣлыхъ, 6 омъ позволила поодинокѝ предметы поправити по феріяхъ а 3-охъ узнала за незрѣлыхъ, а то двомъ позволила повторити цѣлый испытъ зрѣлости по $^1/_2$ року а одному ажь по роцѣ. Зъ екстернистôвъ узнано 3 за зрѣлыхъ, 1-му позволено поправити оденъ предметъ по феріяхъ, а 8-охъ узнала за незрѣлыхъ, и то 3 безъ термину, одному вôльно буде повторити цѣлый испытъ по 2 рокахъ, двомъ по роцѣ, а двомъ по $^1/_2$ року. — За зрѣлыхъ съ ôтзначеньемъ узнанѝ: Вацыкъ Иляріонъ, Коновалець Володимиръ, Курбасъ Антôнъ, Матковскій Иванъ и Романчукъ Ярославъ. За зрѣлыхъ: Пирожиньскій Тадей, Гуглевичь Миронъ, Ревакович Михайло, Рыбчакъ Григорій, Лесакъ Иванъ, Бордунъ Дмитро, Громницкій Володимиръ, Гумовскій Петро, Гаранюкъ Петро, Коссоноцкій Яковъ, Ксьонжекъ Дмитро, Левицкій Микола, Лисецкій Василь, Михальчукъ Иванъ, Петрушевичь Евгеній, Решетыловичь Корнило, Сандовичь Петро, Шараневичь Володимиръ Кисѣлевскій Иванъ и Хоминъ Дмитро. Зъ екстернистôвъ: Гаврысевичь Володимиръ, Ляховичь Зиновій и Трѣска Иванъ.

— **Клясификація въ школѣ вправъ** съ рускимъ языкомъ выкладовымъ во Львовѣ выпала якъ слѣдує: **Хлопцѣвъ** вписаныхъ на другій курсъ було: въ I клясѣ 37; въ II кл. 39; въ III кл. 66; въ IV кл. 31. Въ всѣхъ чотырохъ клясахъ було ôтличныхъ 49; съ першою клясою 84; другою клясою 32; опустило школу 8. **Дѣвчатъ** було въ другôмъ курсѣ: въ I кл. 27; въ II кл. 29; въ III кл. 35; въ IV кл. 12; въ V+VI кл. 11+5. Въ всѣхъ шести клясахъ було ôтличныхъ 38; съ першою клясою 62; съ другою клясою 14; опустило школу 5.— Звѣвши отже поодинокѝ части въ суму выпаде, що хлопцѣвъ було вписаныхъ **173** а дѣвчатъ **119**. Всѣхъ вписаныхъ дѣтій було **292**.

— **Умерли** во Львовѣ: **Володимиръ Билиньскій**, практикантъ судовый, ум. вчера въ 25. роцѣ житя. Покôйный належавъ до щирѣйшихъ и здôбнѣйшихъ молодцѣвъ рускихъ, въ р. 1877. написавъ повѣстку п. заг. „Помаранча“, котра яко першій творъ молодого писателя стрѣтилася съ досыть острою критикою. Ôтъ того часу вправдѣ не выдававъ бôльше ничого, але бравъ живу участь въ працяхъ академичнои молодежи. Вступивши до суду яко безплатный авскультантъ довгій часъ терпѣвъ недостатокъ и здаєся той недостатокъ бувъ причиною єго передчаснои смерти въ головнôмъ шпитали львôвскôмъ. Похороны ôтбудутся завтра о год. 5. пополудни. — **Савина Полерь** зъ дому **Туркевичь**, жена офиціяла почтового умерла сими днями въ 30 роцѣ житя.

(*Хуг*) **Ôтъ Єзуполя.** Дня 12 с. м. ôтбувся въ Єзуполи похоронъ графинѣ Антонины Дѣдушицкои, матери посла гр. Войтѣха Дѣдушицкого. Случай сей не подаємъ однакъ до вѣдомости публики нашои задля якихъ заслугъ покôйнои для якои справы рускои, о тôмъ менѣ совсѣмъ ничого не звѣстно, а тôлько для одного обстоятельства, котре при похоронахъ зайшло, а много може поучити нашу публику и нашихъ историкôвъ. На запросины графа Войтѣха Дѣдушицкого а властиво на запросины тамошного приходника зъ препорученя и въ имени графа, взяло участь въ похорѣ такожь духовеньство руске и досыть численно зôбралось. Въ описъ похорону не входжу, бо ничого не було замѣтного. Приступаю тôлько до точки, задля якои подаю въ „Дѣлѣ“ звѣстку о згаданôмъ похоронѣ. Коли по похоронѣ зôбралось все духовеньство, т. є. обохъ обрядôвъ, въ дворѣ, то до обѣду зôстало запрошене латиньске духовеньство въ цѣлôмъ комплетѣ безъ изъятку до стола, при котрôмъ засѣли и панове-шляхта; духовеньство же руске полишене остало въ другôй комнатѣ, до котрои пôдчасъ обѣду зволивъ заглянути графъ-господарь и запытати: „чи маєте все, чи чого вамъ може не бракує?“ Тôлько для публики нашои. Для историкôвъ же нашихъ церковнои исторіи, нехай послужитъ случай сей за живый доказъ, якъ то письма и бесѣды не все въ парѣ идутъ съ дѣйстностію, та що дѣло о. Качалы: „Polityka Polaków względem Rusi“ не дасться заперечити хочьбы и не знати якими томами наводженыхъ постановъ або голошеныхъ бесѣдъ. Коли смотримо мы теперь на таку нетолеранцію польскои шляхты супротивъ руского клира вже уніятского въ XIX-ôмъ столѣтю, то якажь она мусѣла бути, тая нетолеранція, за часôвъ Польщи супротивъ клира еще шизматицкого. Додати еще мусимъ, що графъ Войтѣхъ Дѣдушицкій уходитъ за либерала и при тôмъ за чоловѣка популярного. Выходитъ таки на давну пословицю: verba volant facta loquuntur. Тымчасомъ повторити бы намъ за Шевченкомъ: „Ой паны, паны католики!“

— **Коломыйскій рабинъ - чудотворець**, Галиль, ôтъѣхавъ сими днями на Угры до Великого-Варадина, щобы своими молитвами уздоровити якогось хорого зъ знаменитои родины.

— **Того мы вже не сподѣвалися!** Кореспондентъ Gazet-ы Narodow-ои зъ Золочева доносячи въ ч. 161 зъ 16 л. липня с. р. про гимназію золочѣвску, кôнчитъ свою дописъ такъ: „Мѣсто не щадитъ жертвъ, щобы гимназію пôднести, але що зъ того, коли „przeciwne prądy“ паралижуютъ всякѝ добрѝ намѣреня“. Щожь кореспондентъ розумѣє черезъ тіи „przeciwne prądy“? Послухайте що. Отъ ôнъ пише: „Żywioł ruski“ має въ гимназіи перевагу, такъ що разъ навѣть одинъ проѣзжій запытавъ мене, чи то руска гимназія; а коли я єго поспытавъ, для чого ôнъ таке пытанье задає, ôтповѣвъ, що межи молодежію гимназіяльною чує одинъ тôлько рускій языкъ. Зъ того отже можна добачити“, кôнчитъ кореспондентъ, „що причины нещасливого розвою гимназіи золочѣвскои глядати треба не въ байдужности мѣщанъ, але w „różnicy narodowości opornie wobec siebie działającej już na ławach szkolnych“!!! Прочитавши такѝ аргумента золочѣвского кореспондента въ „Gaz. Narodow-ôй мимохôть спытаєшь, где здоровый умъ, где льогика у кореспондентôвъ та редакторôвъ друкуючихъ такѝ безсоромнѝ заченки та напасти! Мы зъ даныхъ, наведеныхъ самымже кореспондентомъ выяснимо, для чого гимназія золочѣвска не розвиваєся. Тому именно она не розвиваєся, що, „żywioł ruski — котрый (пôсля слôвъ кореспондента) має перевагу въ школѣ до того степени, що межи молодежію не чути иншои бесѣды, тôлько руску, — пригнетеный елементомъ польскимъ, котрый то власне єстъ тымъ „przeciwnym prądem,“ не даючимъ розвиватися золочѣвскôй гимназіи. Ото льогичный вывôдъ зъ даныхъ наведеныхъ въ кореспонденціи, котрого чейже никто не зôбье. Та намъ не ходитъ тôлько о одну льогику. Въ тôй коротенькôй дописи мы бачимо основну гадку зъ проекту на zniszczenie Rusi. Рускимъ дѣтямъ боронити на школьнôй лавѣ говорити по свому, по руски! И дитиняча бесѣда руска вже васъ, панове, въ очи коле? То вы намъ такъ ôтплачуєте нашу довготерпеливôсть? Того мы вже не сподѣвалися!

— **Лихварь надъ лихварями**, правдивый вампиръ въ людскôмъ тѣлѣ, именемъ Изидоръ Зелингеръ, выхристъ, зъ Самбора родомъ, лѣтъ 51, зôставъ сими днями по переведенôй, дуже сензаційнôй розправѣ засудженый на 6 лѣтъ тяжкои вязницѣ и дозôръ полиційный по спокутѣ кары. Зелингеръ пожичавъ грошѣ выключно недосвѣдченымъ кадетамъ. Кадетъ дававъ єму порожный блянкетъ а Зелингеръ собѣ самъ пôсля потребы заповнявъ. Коли прійшовъ часъ именованя кадета офицеромъ, Зелингеръ казавъ собѣ на ново вексель на сказочну суму пôдписувати. Були случаѣ, що кадеты житье собѣ черезъ того безсердечного лихваря ôтбирали. При розправѣ выявилися огиднѝ обманьства. Бувъ случай, що однôй своѣй жертвѣ давъ пожичку на 2400%!

— **Канонизація**. Дня 20 л. с. м. має ôтбутися въ Римѣ приготовительна конгрегація для канонизаціи королевои обохъ Сицилій Маріи Кристины, сестры цѣсаревои Маріи Анны.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Старорускій княжій городъ Галичь.** Критичне студіумъ черезъ д-ра Из. Шараневича. Цѣна 32 кр. Львôвъ, 1880. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка. Сторôнъ 57. Набути можна въ редакціи „Зорѣ“ во Львовѣ, ул. Галицка, 18.

— **Денницѣ** ч. 11. мѣститъ: Згадка, поезія Данила Млаки; Заручениѝ (романъ историчный); Думка (поезія) Г.; Лѣтній ранокъ (мадригалъ) Г.; Замѣтки про взаємины рускои языка и народнои литературы (дальше); Чому серце бьєся? (поезія) Иляр. Грабовича; Свѣргунъ (студія зъ наукъ природныхъ) И. В.; Всячина.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

Черезъ редакцію „Дѣла“ прислали: Для Батькôвщины: о. М. П. въ Тудоровѣ 1 зр. 30 кр., о. О. въ Велесневѣ 1 зр. 30 кр., о. К. В. въ Бужку 1 зр. 50 кр., о. Д. Г. въ З. 1 зр. 30 кр., п-а О. Г. въ З. 1 зр. 30 кр.; для Зорѣ К. Т. въ Золочевѣ 4 зр., о. О. въ Велесневѣ 2 зр. 30 кр., о. А. Т. въ Дрогобычи 1 зр., п-ѣ К. въ Золочевѣ 2 зр.; для Науки о. М. С. въ Любачовѣ 2 зр.; на памятникъ для М. Шашкевича: п-ѣ К. въ Золочевѣ 1 зр.

Курсъ збôжя зъ дня 22. липня 1880.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.	ôтъ		до	
	зр.	кр.	зр.	кр.
Пшениця	8	75	10	75
„ бѣла	—	—	—	—
„ жовта	—	—	—	—
„ осѣнна	—	—	—	—
Жито	8	50	9	—
Ячмѣнь	6	50	9	—
„ паст.	—	—	—	—
Овесъ	6	85	7	50
Горохъ до варки	8	—	10	50
„ паст.	—	—	—	—
Выка	5	40	6	—
Кокорудза стара	5	70	7	50
„ нова	6	20	7	25
Рѣпакъ зимовый	—	—	—	—
„ лѣтный	—	—	—	—
Лянка	—	—	—	—
Насѣнье лняне	—	—	—	—
Конюшина	28	—	46	—
Кминъ	—	—	—	—
Анижъ	—	—	—	—
„ плоскій	—	—	—	—

Курсъ львôвскій зъ дня 23. л. липця 1880.

	платятъ		жадаютъ	
	австр. валютою			
	р.	кр.	р.	кр.
1. Акціи за штуку. (безъ текучого купон.)				
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	278	50	281	50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	167		170	—
Банку гип. галиц. по 200 р.	296	—	300	—
2. Листы заст. за 100 р.				
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	98	15	99	—
„ „ „ по 4% ав.	91	60	92	60
„ „ „ по 5% ав. період.	98	15	99	—
Банку гип. галиц 6% ав.	102	10	103	—
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	102	—	103	50
3. Листы довжнѝ за 100 р.				
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92	—	94	—
4. Облиги за 100 р.				
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97	40	98	40
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%	99	—	100	—
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101	—	103	—
5. Лосы мѣста Кракова	19	—	21	—
„ „ Станиславова	25	50	27	50
6. Монеты.				
Дукатъ голендерскій	5	40	5	52
„ цѣсарскій	5	45	5	55
Наполеондоръ	9	28	9	38
Пôвимперіялъ	9	57	9	68
Рубель россійскій срѣбный	1	57	1	63
„ „ паперовый	1	23	1	25
100 марокъ нѣмецкихъ	57	20	58	—
Серебро	99	50	100	50

Товариство Просвѣта
набувши на власнôсть
першій и найлучшій
НѢМЕЦКО-РУСКІЙ СЛОВАРЬ
Ом. Партицкого
обôймаючій 820 сторôнъ
рѣшилось знижити цѣну Словаря
зъ 3 злр. **на 1 злр. 50 кр.**,
щобы тымъ чиномъ улегшити Вп. Публицѣ рускôй купно такъ въ кождôй хвили потрѣбного пôдручника.
Адреса: **Товариство Просвѣта во Львовѣ.**

Переплетниче заведенье
МИХАИЛА СПОЖАРСКОГО
Вô Львовѣ, въ Ставропигійскôмъ Институтѣ,
принимає въ переплетъ: Напрестолнѝ **Евангелія** ôтъ найвеликолѣпнѣйшихъ до найскромнѣйшихъ, **Служебники** и другіи книги церковнѝ, **молитвословы** іерейскѝ, молитвословы для **дамъ** въ аксамитъ, скôру, всякого рода англійскѝ полотна и пр., молитвословы другого рода, дешевшѝ, всѣ книги **школьнѝ**, науковѝ, **цѣлѝ библіотеки** приватнѝ, — тоже **брошурованье** всякого рода сочиненій въ всякихъ объємахъ и въ найбôльшôмъ числѣ. На складѣ має **Книги тверезости**, розличнѝ молитвословы для дамъ въ дуже красныхъ переплетахъ и другѝ дешевѝ. **Окутья** и иннѝ металевѝ **украшеня** на Евангеліяхъ очищуются, поправляются, доповняются и позолочуются пôдъ єго доглядомъ. **Цѣны приступнѝ** навѣть для бѣдныхъ громадъ або поодинокихъ людей. Евангелія и пр. можна присылати почтою и уговоритись письменно о цѣнѣ и т. п. Всѣ роботы выконуются
ТОЧНО, СОЛИДНО, СОВѢСТНО И ВЪ КОРОТКÔМЪ ЧАСѢ.
4—?

Выдає: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдає: **Маркилъ Желехôвскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 55. Львôвъ, Середа 16. (28.) Липня 1880. Рочникъ I.

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

☞ **Съ днемъ I. (13.) липня розпочався другій пôврôкъ, тожь просимо о скоре надôсланье предплаты и вырôвнанье всѣхъ залеглостій.**

По соймѣ.

Минувшои суботы закôнчилась соймова сесія. Кр. маршалокъ закрывъ соймъ, щобы послы могли розъѣхатись на жнива або удатись до купелѣвъ. Першій се разъ закôнчилися засѣданя сойму зъ иниціятивы маршалка соймового а не правительства и то зъ причинъ доволѣ характеристичныхъ: щобъ розъѣхатись на жнива або до купелѣвъ. Перша причина може бути въ певнôй мѣрѣ справедливою, але друга кидає якесь дивне свѣтло на нашу автономію краєву. Чижь справдѣ „значна часть“ послôвъ такъ занедужала на тѣлѣ и на дусѣ, щобы ажь зъ сеи причины перервати соймовѣ працѣ такъ наглящѣ, такъ численнѣ и для здорового житя цѣлого краю необходимѣ? Чи годилось сей мотивъ наводити яко причину закрытя сойму? Чи не лучше було сказати повну правду, що властивою причиною закрытя сойму була недостача выготовленыхъ праць комисійныхъ? Але поки выскажемо нашѣ гадки о сегорôчнôй сесіи соймовôй, подамо попереду голосы польскихъ дневникôвъ о соймѣ — голосы въ своѣмъ родѣ характеристичнѣ и для насъ цѣкавѣ.

„Такъ отже закôнчилась соймова сесія — памятна сесія... пише Gaz. Nar. — Осталася она памятною не дѣлами, не ухвалами, котрѣ бы лишили за собою тревалѣ слѣды въ нашôмъ соспôльнôмъ устрою, або въ ôтношеняхъ господарскихъ — але власне недостачею такихъ ухвалъ“. Дальше представляє Gaz. Nar. бездѣльнôсть сегорôчнои сесіи соймовои, якъ послы видимо на духу упали и потеряли охоту до працѣ, якъ поодинокѣ комисіи хапались тôлько легшихъ справъ, а важнѣйшѣ ôтсували на бôкъ або й впростъ складали ихъ до актôвъ. Все тоє представили мы єще въ Ч. 48 „Бôльше працѣ и свѣтла!“, указуючи на сумный станъ нашихъ соймовыхъ дѣлъ и завзываючи до бôльшои працѣ и до яснѣйшого, ширшого погляду на нашѣ справы краєвѣ. Яко головну причину упадку такъ сойму якъ и цѣлого краю подали мы неприродный, анормальный станъ нашого краєвого политично-народного житя и несистематичнôсть въ всѣхъ працяхъ краєвыхъ. Покликуючись на досвѣдъ нашого дотеперѣшного автономичного житя доказали мы ясными фактами, що правдива, жизненна „праця органична“ въ нашôмъ краю не може ôтбуватись безъ спôвудѣлу руского елементу, що реформовѣ працѣ мусятъ засягнути всѣ пытаня економичного упадку краю и взятися до систематичнои поправы нашихъ господарскихъ ôтношень, що разомъ съ тымъ треба уладити наше политично-народне житье краєве, ôтдати повну справедливôсть Русинамъ, усторонити причины межинароднои борбы обохъ народôвъ и дбати о тоє, щобы оба народы поступали рôвнорядно на поли економичного и народно-политичного розвою. Якъ жежь дивится Gaz. Nar. на безплоднôсть соймовои сесіи? Gaz. Nar. признає, що соймъ сего року майже ничого не зробивъ. „Ухвалено лише буджеты за сей и за слѣдуючій рôкъ, ухвалено замѣсть реформы дорожного закона — законъ о доѣздахъ до желѣзниць, залатано одну дѣру въ нужденнôмъ законѣ пропинаційнôмъ зъ р. 1875; пытанье трансверзальнои желѣзницѣ ôтъ бѣды залагоджено, а въ конець ухвалено єще и будовничій законъ. Отъ и майже все, що сего року зроблено. Стверджаємо съ цѣлою отвертостію сей дивный упадокъ духа въ лонѣ репрезентаціи нашого краю. Сумна се правда — але правда. Отжежь беручи пôдъ розвагу всѣ обстоятельства, якѣ могли спровадити сей внутренный розстрôй въ нашôмъ соймѣ, треба прійти до пересвѣдченя, що въ першôмъ рядѣ вина тутъ въ тôмъ, що соймъ черезъ заведенье безпосередныхъ выборôвъ утративъ характеръ политичный. Ся втрата найцѣннѣйшого права конституційного потягнула за собою тую деморализацію, тую безпрограмовôсть, сей розстрôй въ лонѣ сойму, що то такъ яскраво ôтбились на сегорôчнôй сесіи соймовôй. Политичный розумъ наказує намъ отрястися зъ сего розстрою, покинути безпрограмову политику „ôтъ случаю до случаю“, сей блудный утилитаризмъ, що довѣвъ насъ до теперѣшного розладу. Не нарѣкаймо на соймъ, бо соймъ єсть лише найвѣрнѣйшимъ образомъ успособленя краю. Критикуючи соймъ, критикуємо себе самыхъ. Громадьмося въ добре зъорганизованѣ сторонництва, такъ щобы одно зъ сторонництвъ мало бôльшôсть въ соймѣ и могло переводити свои внесеня. Стараймося повернути на битый гостинець политики засадъ, зъ котрои насъ звели на манôвцѣ утилитаризму. Тôлько на пôдставѣ политики засадъ могутъ творитись сильно зъорганизованѣ сторонництва бôльшости и меншости послôвъ. Коли така организація сторонництвъ оперта на политицѣ засадъ настане въ нашôмъ соймѣ, тогды напевно розбудится у насъ съ повною силою — вѣра въ себе самихъ“.

Отсе цѣла рада, яку подає Gaz. Nar. на вылѣченье теперѣшнои безплодности и безсильности сойму. Причину безсильности сойму бачитъ Gaz. Nar. въ тôмъ, що соймъ черезъ безпосереднѣ выборы втерявъ свôй политичный характеръ. Чижь се правда? Правда булабы тогды по сторонѣ выводôвъ Gaz. Nar., колибы недостача политичнои самостôйности и обмеженнôсть нашои краєвои автономіи були причиною упадку нашого краю. Годѣ однакожь заперечити, що политичне становище Галичины въ державѣ єсть именно для Полякôвъ и теперѣшнои бôльшости соймовои якъ неможь бôльше користне и що не тôлько въ соймѣ але и въ радахъ повѣтовыхъ и громадскихъ не выповняємо навѣть тыхъ правъ и свобôдъ, якѣ намъ зъ давна въ конституціи надано. Якъ довго не було безпосередныхъ выборôвъ, такъ довго бували, правда — въ нашôмъ соймѣ шумнѣ высокополитичнѣ розправы, але не було якъ и теперь не ма здорового правдивого житя автономичного. Шумна политика соймова була лише покрывкою бездѣльности сойму въ жизненныхъ справахъ краєвыхъ. Въ якôй звязи стоятъ безпосереднѣ выборы съ економичнымъ упадкомъ краю, съ лихою господаркою краєвою, съ лихимъ станомъ народныхъ школъ, съ бездѣльностію нашихъ радъ повѣтовыхъ, съ законодательною недоспѣлостію сойму? Просто — въ ніякôй, и на сей упадокъ не зарадитъ ніяка высока политика, а тôлько одна систематична, органо, се неця. Причина упадку наш[illegible] верховодячои пар- доспѣлôсть теперѣ[illegible]тіи до такои правдивои органичнои працѣ. Справедливо пôдноситъ Gaz. Nar., що до успѣшнои дѣятельности въ соймѣ треба сильно зъорганизованого сторонництва. Однакожь, спытаємо, на якôй то пôдставѣ має зъорганизоватись таке сторонництво? Що значитъ ся неясна фраза „polityka zasad“? Чижь не зъ тои то причины не ма ніякого сильно зъорганизованого сторонництва активного, що у соймовыхъ партій не ма ніякои хоть троха яснои програмы? Скôлько ни разôвъ доводилось намъ чути кандидатскѣ бесѣды польскихъ послôвъ, все чулисьмо одну и ту саму пѣсеньку съ всѣлякими несущественными варіяціями: пѣсеньку о великôй „державнôй“ политицѣ польскôй и бôльше ничого, хиба гдесь въ додатку лише голу фразу о „organicznej pracy“. Що однакожь слѣдує розумѣти пôдъ такою органичною працею, сего не пояснивъ ни одинъ кандидатъ посольскій. Оттака запопадливôсть за высокою политикою а неяснôсть чи навѣть нерозумѣнье органичнои працѣ пробиваєся ôттакъ и въ соймѣ. Тожь не диво, що коли нынѣ для сойму проминула пора высокои политики, а наставъ часъ тяжкои працѣ органичнои „ôтъ степени до степени“ — въ соймѣ проявляєся упадокъ и неохота до працѣ. Сама Gaz. Nar. не знає, чи боится высказати яку небудь хоть троха ясну програму органичнои працѣ и се найлучшій доказъ тои великои непорадности теперѣшнои бôльшости соймовои и єи прихильникôвъ. Безъ яснои програмы, безъ охоты до працѣ справдѣ тяжко думати о организаціи якого нибудь сторонництва, а єще до того сторонництва, котребы заступало интереса краю.

Та не досыть єще глядѣти на одинъ соймъ. Щобы оцѣнити безплоднôсть нашои краєвои автономіи, треба поглянути такожь и на краєвый Выдѣлъ и на рады повѣтовѣ и иншѣ автономичнѣ органы. Всюда побачимо тую саму бездѣльнôсть и безплоднôсть, и якѣ бы ни могли бути недостатки нашого автономичного устрою, всежь таки головна причина бездѣльности и безплодности нашихъ автономичныхъ органôвъ буде почивати въ людяхъ верховодячихъ теперь въ нашôмъ автономичнôмъ житю. Реформа тутъ можлива тôлько черезъ обнову силъ руководячихъ нашою автономією. Теперѣшна бôльшôсть автономичнои репрезентаціи такъ краєвои якъ и повѣтовои повинна разъ вже признати сумну правду, що она въ значнôй своѣй части пережилася и що слѣдує впустити новѣ соки, новѣ силы въ наше житя автономичне. Не може бути здоровымъ се житя, якъ довго переважна часть краєвои людности стоитъ далеко ôтъ участи въ автономичнôмъ житю и глядитъ на автономичнѣ институціи неприхильнымъ або й ворожимъ окомъ, якъ на институціи совсѣмъ чужѣ, ненароднѣ. Рускій народъ муситъ бути допущеный до рôвнорядного и рôвноправного спôвудѣлу въ автономичнôмъ житю, єго голосъ о єго потребахъ и бажаняхъ повиненъ бути выслуханый, а єго заступники допущенѣ до спôвудѣлу въ автономичнôй працѣ, но не силомôць або пôдступомъ выпиранѣ зъ автономичного житя. Мы власне радуємось сему, що проминула у насъ пора высокои политики краєвои а настала пора працѣ практичнои, основнои.

Обовязкомъ такъ самого дневникарства, якъ и кождого мыслячого чоловѣка звернути увагу загалу на важнôсть теперѣшнои хвилѣ, розглянутись въ цѣлôмъ положеню краю, згромадити до соймовои працѣ якъ найчисленнѣйшѣ силы интелигентнѣ, заступникôвъ всѣхъ верствъ народныхъ и поставити хоть троха ясну, хоть по можности систематично уладжену програму працѣ надъ краєвыми справами. Польскѣ дневники повиннѣ вже разъ перестати мотатись въ темныхъ фразахъ „высокои политики“ и закрывати правдивѣ причины упадку автономичного житя въ краю. Пора высказати доси недосказуване, пора признати, що причина оспалости и неповноты нашого автономичного житя почиває передовсѣмъ въ мало що не повнôмъ выключеню Русинôвъ зъ житя автономичного.

Якъ довго Поляки не пôзнаютъ сеи головнои причины анормальности нашихъ краєвыхъ политично-народныхъ ôтношень, якъ довго будутъ монополизувати автономичне житье и не прихилятся до спôльнои органичнои працѣ для добра краю разомъ съ Русинами, якъ довго въ автономичнôмъ житю рускій елементъ не буде мавъ свого приналежного заступництва, такъ довго буде хирѣти наше автономичне житье. Пора, щобы и Поляки и Русины полишили дорогу безплоднои обопôльнои негаціи и станули разомъ до працѣ позитивнои.

Економична Реставрація.

Jedni ością ryby przebijają,
drudzy na wędkę je łowią.
(Зъ мовы соймовои посла Полянновского противъ „Просвѣтѣ“).

(Дальше.)

То мусѣвъ бути бôльшій, сягаючій глубше въ крамъ зъ колишного „раю“ уратованый и такій ударъ, котрого наслѣдки истнуютъ до нынѣ, и ани анкетами, ани пôдручниками краєвои исторіи Польщи, Литви и Руси, ани соединеными редакціями официяльныхъ и неофицияльныхъ газетъ ани нарушеный ани навѣть запереченый бути не може, — хиба що замовчаный. Бо то було знесенье черезъ цѣс. Іосифа тѣлесной неволѣ селяньства.

А для чого бы то власне галицкимъ панамъ и селянамъ далося чути найсильнѣйше, — скоро то саме сталося въ цѣлôй монархіи?

Бо треба памятати, що — паны панамъ нерôвнѣ, а такъ само нерôвна неволя неволѣ. Єсть для Галичины спеціяльно зъ того часу выданый патентъ, котрымъ цѣс. Іосифъ зноситъ гдеякѣ драчки черезъ панôвъ зъ селянъ до того часу побиранѣ; не маю власне того патенту пôдъ рукою, але можу зъ памяти посвѣдчити (о чѣмъ легко пересвѣдчитися), що коротке вычисленье тыхъ драчокъ обôймає кôлька картокъ битого друку и єсть ихъ (порядковыми числами означеныхъ) бôльше анѣжь мѣсяцѣвъ въ року, а що найменче стôлько, що днѣвъ въ мѣсяци; такъ що въ добре администрованôмъ скарбѣ галицкого пана т. є. въ такôмъ, въ котрôмъ всѣ жерела доходôвъ були рôвно и пильно вызыскуванѣ и ани одна зъ тыхъ драчокъ не призабута, — хлопъ що року бодай одинъ мѣсяцъ мусѣвъ ôтложити на тоє, щобы тѣ всѣ „належитости“ лишь позаносити до двора. Зъ ôтки ôнъ того всего мôгъ набрати, скоро черезъ прочихъ 11 мѣсяцѣвъ мусѣвъ ôтроблювати панщину томужь панови, — то тôлько Богъ знавъ и — економска нагайка!

Драчки тѝ суть въ патентѣ названѝ также техничнымъ польскимъ именемъ, — що єсть неперечнымъ доказомъ польского вынайденя тыхъ драчокъ черезъ домашныхъ, sui generis геніѣвъ финансовыхъ, якъ и сталости и розширеня,—щобы кто не думавъ, що то були надъужитя поодинокихъ людій помѣжъ галицкими панами. Межи иншими пригадую собѣ драчку „kunica“ (розумѣєся, вже тогды въ грошехъ приношену), належну ôтъ молодого супружества: o, quam dulce ac honestum e—rat, pro patria, — jus primae noctis exhibere!

Чи дѣйстно панованье чоловѣка надъ тѣломъ и душею другого чоловѣка, власть безгранична надъ всѣмъ єго майномъ, почутье, що той чоловѣкъ такъ выключно ôтъ єго волѣ и ласки залежный, — єсть вѣчнымъ предметомъ бажаня нашихъ панôвъ, вѣчнымъ предметомъ жалю, рѣчею, за котру ôтдалибы все найдорожше, хочьбы н. пр. свою ôтчину?

То єсть пытанье, котре пôдлягає єще дискусіи на обѣ стороны; а що таке пытанье може єще въ нашихъ часахъ дискутуватись, що не може бути безвзглядно, якбы кто думавъ, заперечене, на то найлѣпшимъ доказомъ тоє живе єще завсѣгды негодованье на „józefinizm“.

(Дальше буде.)

ДОПИСИ.

Зъ Бережанъ. *(Руска бурса въ Бережанахъ).* Якъ вѣдомо (гл. Ч-ло 50) мали дня 15. л. липня ôтбутися загальнѝ зборы членôвъ „Рускои Бурсы“ въ Бережанахъ. Тымчасомъ въ самъ день зборôвъ доручено на руки предсѣдателя о. М. Глебовицкого ôтъ староства слѣдуюче письмо:

Uiber das rückfolgende Einschreiten vom 28. April l. J. betreffend die Errichtung einer „Ruska Bursa“ in Brzeżany, hat die hohe k. k. Statthalterei mit Erlass vom 10 d. M. Zl. 31.695 die diesfälligen Herrn Bittsteller verständigen lassen, dass die hohe k. k. Statthalterei die Gründung dieses Vereins auf Grund der vorgelegten Statuten verbiethet, und zwar aus dem Grunde, weil die Bestimmung dieser Statuten §. 2. lit. b. betreffend den Verkauf von Büchern, den Bestimmungen des §. 3. und 23. des Pressgesetzes vom 17. Dezember 1862 (R. G. B. Nr. 6. ex 1863.) widerspricht, weil ferner die Bestimmung dieses §-fes lit. C., welche dem Vereine das unbedingte Recht zur Sammlung von Beiträgen vindizirt, den hinsichtlich der öffentlichen Sammlung von Beiträgen verbindenden Verordnungen widerstreitet. — Hievon setze ich Euer Hochwürden zur Darnachachtung wie auch in Erledigung der Eingabe vom 9-ten d. M. hinweislich auf den §. 6. des Gesetzes vom 15. November 1867 (R. G. B. Nr. 134) in die Kenntniss — Brzeżany am 15. Juli 1880. K. k. Bezirkshauptmann—Mauthner. m. p.

Передовсѣмъ насуваєся пытанье, для чого правительственнѝ власти мимо ясныхъ приписôвъ закона выдаютъ на рускѝ поданя свои рѣшеня не въ рускôмъ але въ нѣмецкôмъ языцѣ? Предсѣ законъ о рôвноуправненю руского языка єще вповнѣ обовязує и власти, такъ строго пильнуючѝ приписôвъ прасового закона, повиннѝ бы не менше строго придержуватись законôвъ о рôвноправности Русинôвъ а именно о тôмъ, що на рускѝ поданя слѣдує ôтповѣдати по руски. Що до самого заказу утвореня „Рускои Бурсы“ въ Бережанахъ впадає передовсѣмъ въ око, для чого прошенье о затвердженье статутôвъ внесене єще 28. л. цвѣтня зôстало рѣшене доперва дня 10. л. липня. Зъ тои проволоки выйшовъ теперь станъ дуже клопотливый. Законъ о стоваришеняхъ постановляє въ §. 6-ôмъ: „Заборона (утвореня товариства) муситъ послѣдовати въ протягу чотырохъ тыжднѣвъ пôсля внесеня завѣдомленя — письменно и съ поданьемъ причинъ“. Дальше постановляє §. 7 тогожъ закона: „Не послѣдує въ протягу сего часу заборона — то товариство може розпочати свою дѣятельнôсть.“ Зваживши отже, що „Руска Бурса“ основана передъ 28. цвѣтнемъ подала завѣдомленье єще дня 28. цвѣтня и Намѣстництво въ протягу 4 недѣль совсѣмъ не зборонило утвореня сего товариства, то „Руска Бурса“ набула вже съ днемъ 28. л. мая с. р. въ мысль §. 7 закона о стоваришеняхъ всѣ права дозволеного товариства а именно право розпочати свою дѣятельнôсть и вважати себе яко товариство дозволене. „Р.Бурса“ може теперь бути тôлько розвязаною въ мысль §. 24 сего закона, єсли бы були до сего законнѝ причины, але утворенье вже теперь не можна ніякимъ чиномъ правно зборонити. Понеже дальше „Руска Бурса“ не допустилась ніякои провины, за котру можнабы єи правно розвязати, про тоє має она повне право дальше существувати и вести свою дѣятельнôсть. Такъ отже повысше рѣшенье, вже не входячи въ сущнôсть самыхъ мотивôвъ, супротивляєся приписамъ закона о стоваришеняхъ и мы маємо надѣю, що высшѝ власти въ случаю внесеня рекурсу знесутъ се рѣшенье ц. к. Намѣстництва. Рекурсъ противъ сего рѣшеня можна внести въ протягу 60 день ôтъ дня дорученя — до министерства внутренныхъ справъ.

Зъ надъ Серета. *(Рускій народный театръ а соймова запомога).* Не одинъ може ледво прочитавши сей написъ покиває головою, та скаже: нынѣ голодъ, нужда мѣжь народомъ, а тутъ забагаютъ єще театрôвъ. Не ма що й казати, що нарôдъ нашъ попавъ теперь у велику пропасть, та що передовсѣмъ зъ тои пропасти треба єго всѣма силами ратувати и выдобувати. Однакъ не годимося съ тыми людьми, котрѝ думаютъ, що для Русинôвъ не може бути теперь иншои роботы окрôмъ ратованя народу зъ матеріяльного упадку, що мы лишь о тоє дбати а все инше для нашои народности потрѣбне залишити повиннѝ. Напротивъ думка наша така, що коли нарôдъ нашъ має пôднятися зô свого упадку, то повиннѝсьмо скупити всѣ свои силы и рôвночасно працювати надъ єго економичнымъ и моральнымъ двигненьемъ, понеже бытъ економичный потрѣбный до духового розвою народу, а вплывъ моральный безперечно причиняєсь дуже значно до матеріяльного добробыту. Такимъ способомъ мусимо пильно руки прикладати, щобъ нарôдъ нашъ пôдносився матеріяльно, але заразомъ крѣпився и двигавъ морально. Театръ народный єсть власне одною зъ тыхъ важныхъ институцій, котрѝ маютъ задачу вплывати на моральный розвôй народу, и тому театръ у всѣхъ культурныхъ націй займавъ и займає высоке становище, хочь, мимоходомъ сказавши, великѝ театры (вже навѣть и львôвскій) починаютъ минатися съ своєю цѣлію и служатъ змысловости людскôй. Театръ повиненъ бути тою школою народною, въ котрôй чи рôльникъ, чи ремѣсникъ ôторвавшись на хвилю ôтъ свого щоденного житейского труду, мавбы случайнôсть приглянутись людскôй жизни въ взнеслôмъ видѣ. Тамъ приглядаючись дѣйству чорныхъ и взнеслыхъ характерôвъ мôгбы ôнъ насталити свого духа до борбы съ вплывами деморализуючими. По при церкву и школу повиненъ театръ народный заняти мѣстце въ соспôльнôмъ розвою людскости. Потребу такои институціи пôзнали у насъ вже передъ двома десятками лѣтъ и зъ тои поры маємо заходомъ рускихъ патріотôвъ рускій народный театръ, зъ котрого выдѣлилась єще осôбна трупа пôдъ дирекціею п. Е. Бачиньского. Однакъ институція та не розвинулась и не може розвинутись до того степени, щобы могла сповняти свою высоку задачу—морального образованя народу. Причина того лежитъ въ дуже скупôмъ вывѣнованю нашого театру, для котрого „Руска Бесѣда“ побирала лишь 3000 зр. рôчно*), щобъ тымъ обôгнати кошта удержаня артистичнои трупы, приборôвъ театральныхъ, а въ додатокъ єще якусь часть зъ того призначити на преміи за творы драматичнѝ и тымъ способомъ розширити театральный репертоаръ. Чижь можна бо жадати, щобъ авторъ написавъ добру драму за 50—100 зр. або щобъ добрый артистъ держався на сценѣ за 30—40 зр. мѣсячнои платы?! Маємо вправдѣ примѣры, що й на такѝ преміи надходили часомъ гарнѝ творы драматичнѝ, якъ Гнатъ Приблуда и Вбога Марта Данила Млаки и п. або що за нужденну плату выступали такѝ знатнѝ силы артистичнѝ, якъ Гриневецкій, Лясковскій и и., котрѝ булибъ окрасою якои небудь великои сцены. Однакъ се поодинокѝ объявы, се жертвы, якѝ принесла Русь на престолъ народный. Щобъ театръ мôгъ успѣшно розвиватися и сповняти свою задачу, до того окрôмъ патріотичного пожертвованя, котре не може принести сталыхъ и певныхъ приходôвъ для удержаня театру, потреба єще значнѣйшои сталои пôдмоги матеріяльнои. „Дôмъ Народный“, яко передова руска институція, покликана вже своимъ статутомъ до пôддержованя народного театру, повинна дати въ зимовôй порѣ безплатно салю на театральнѝ выставы, котрѝ будилибъ згромаджену въ тôй порѣ интелигенцію столичну до житя и почутя народного. Однакъ спадає тутъ обовязокъ и на край, а взглядно на репрезентацію єго, соймъ краєвый, щобъ ôтповѣдною пôдмогою причинявся до розвою тои институціи. Не хочемо ôтмовляти Полякамъ права субвенціонованя свого театру, однакъ мусимо заявити, що бодай таке саме право маютъ и Русины, побирати субвенцію для свого театру зъ фондôвъ краєвыхъ. Що бôльше, єсли зважимо, що польскій театръ пробує лишь въ столици, а лишь гдеколи выѣде кôлькохъ артистôвъ на гостиннѝ выставы до якогось значнѣйшого мѣста провинціонального, то мусимо сказати, що рускій театръ далеко близше посуваєся до сповненя своєи задачи, заѣзджаючи неустанно до маленькихъ навѣть мѣсточокъ и стыкаючися тымъ способомъ безпосередно съ масами народными, на котрѝ безперечно дуже добре вплыває. Кто бачивъ селянъ вертаючихъ зъ такихъ народныхъ выставъ сценичныхъ, якъ Маруся, Щира любовь, Гнатъ Приблуда, Вбога Марта и т. п., той мусѣвъ замѣтити то вдоволенье, яке малювалось на ихъ лицяхъ, то почутье свого людского достоиньства, яке имъ впоили тѝ народнѝ творы драматичнѝ. Отже соймъ краєвый, котрый мабуть добачає, що упадокъ моральный нашого народу веде за собою єго матеріяльну руину и цѣлого краю, обовязаный зъ фондôвъ краєвыхъ призначати певну сталу суму для пôддержаня руского театру. „Руска Бесѣда“ зажадала въ своѣй петиціи 8000 зр. Пôсля нашои думки навѣть така запомога досыть скупа, щобы могла двигнути народну сцену и довести въ скорѣ до хорошихъ результатôвъ на поли морального подвигненя народу. Звѣстно, що нарôдъ нашъ спѣволюбный, тожь и литература наша драматична выдала доси найбôльше оперетокъ и мельодрамъ (не згадуємо тутъ о такихъ операхъ якъ Лисенкова Рôздвяна нôчь або Артемовского Запорожець за Дунаємъ, котрѝ можнабы выставити хиба на великихъ сценахъ) и такими власне творами можна притягнути нарôдъ до театру и на него найбôльше вплынути. Однакъ до такихъ выставъ треба спѣвучихъ силъ и добôрныхъ артистôвъ, котрыхъ можнабы и зъ Кієва або зъ Харкова заангажовати, очевидно за лучшою якъ до теперь заплатою. Тогдыбы безперечно и вплывъ театру народного объявився скоро и наглядно. Згадаємъ примѣромъ, що пѣснѣ спѣвака-артиста Кропивницкого (н. пр. „Соловейко“), выступавшого въ театрѣ п. Романовичь въ Тернополи, до нынѣ жіютъ въ устахъ спѣволюбныхъ Русинôвъ, а навѣть польска и жидôвска публичнôсть заховала о нѣмъ симпатичну споминку. Очевидно, що дирекція не въ силѣ була дати удержанье для такого артиста и мусѣла єго утратити.

Соймъ призначивъ сего року на запомогу руского театру 4000 зр., а якъ небудь ся запомога не єсть єще вповнѣ выстарчаючою, то всежь таки и тыхъ 1000 зр. надвышки надъ дотеперѣшну запомогу, буде мôгъ Выдѣлъ „Рускои Бесѣды“ ужити на пôднесенье нашого театру. Именно слѣдовалобы розписати значнѣйшѝ преміи на драматичнѝ творы всѣлякого роду, щобы побôльшити нашъ небогатый, дотеперѣшный репертоаръ театральный, а зъ другои стороны взятися до лучшого зъорганизованя артистичныхъ силъ нашого театру. Мы думаємо, що лучше мати меншій персоналъ театральный а за тоє бôльше добôрный, якъ численный але безъ замѣтнѣйшихъ силъ артистичныхъ. Представлянѝ у насъ штуки театральнѝ не вымагаютъ численнои обсады, тожь легко булобы перевести таку реформу. Особливожь требабы дбати о силы спѣвочѝ, котрыхъ нашъ театръ майже совсѣмъ не має (именно межи женьскимъ персоналомъ). Коли нашъ театръ буде мôгъ разъ вразъ представляти оперетки и мельодрамы зъ нашого житя и знакомити публику съ рускою пѣснею, съ мельодійностію руского слова, съ красою нашого народного и историчного побыту, — тогды безперечно почутье рускои народности и єи повага у другихъ народôвъ значно пôдôймеся въ гору и театръ буде не тôлько матеріяльно процвитати, але и морально вплывати на загалъ людности и такъ сповняти свою высоку народну задачу. Сподѣюся, що Выдѣлъ „Р. Бесѣда“ добре роздумає надъ тымъ, якъ повести реформу нашого народного театру и якъ оживити нашу драматичну литературу и що незадовго побачимо видимѝ заходы Выдѣлу около сеи многоважнои справы.

*) Польскій театръ побиравъ рôчнои субвенціи доси 16.000 а теперь пôдвысшено єму на **20.000 зр.!**

Соймъ краєвый.

(§.) Двацять семе засѣданье 10. (22.) липня 1880.

Зъ внесеныхъ петицій замѣтнѣйшѝ: Громада христіяньска мѣста Бучача о звôльненье єи ôтъ звороту податку конкуренційного дорогового въ квотѣ 2701 зр. 20 кр. Выдѣлъ повѣт. станиславôвскій и 54 громадъ противъ пôдвысшеню податку грунт.

Комисарь прав. Залескій ôтповѣдає на интерпеляцію пос. Поляновского въ справѣ выключеня черезъ филію тов. М. Качковского въ Сокали члена Сѣрка за тоє, що голосувавъ за пос. Федоровичемъ. О тôмъ довѣдалося правительство — однакъ выключенье члена єсть рѣчію внутренною товариства а въ поодинокôмъ фактѣ не можна добачити агитаціи политичнои. Въ справѣ такôй прислугує пôсля статутôвъ выключеному членови ôткликатись до загального збору або до суду полюбовного. Правительство опѣкуєся однаково всѣма товариствами и въ справы ихъ внутреннѝ безъ достаточнои причины ніякъ входити не може.

Що до интерпеляціи пос. Олѣйника въ справѣ крадѣжи коній, освѣдчає заступникъ прав., що пôсля одержуваныхъ вѣдомостій случаѣ такѝ ôтповѣдно до попередныхъ лѣтъ не помножились совсѣмъ, а що суть численнѝ и остаютъ не выкрытѝ, причиною тому єсть апатія людности, бракъ чуйного дозору зъ єи стороны, лѣнивство въ доношеню жандармеріи о крадѣжахъ. Правит. не видитъ потребы ни користи предпріймати якѝ-то незвычайнѝ средства, котрѝ бы тôлько обтяжали дуже фонды державы и краю а не принесли ôтповѣднои користи.

Зъ порядку дневного слѣдувало справозданье комисіи буджетовои о прелиминари фонду школьного на р. 1881. Въ дискусіи загальнôй промовляютъ пос. д-ръ Фрухтманъ, кс. Китрисъ и пос. Яновскій. Послѣдный критикує плянъ въ школахъ людовыхъ зъ становища педагогичного. Ôттакъ ухвалено прелиминарь и резолюцію въ справѣ заведеня въ школахъ людовыхъ успѣшнѣйшого выкладу науки религіи мойсеєвои въ языцѣ польскôмъ.

По дискусіи загальнôй надъ буджетомъ фонду краєвого на р. 1881 приступлено до диск. спеціяльнои и ухвалено слѣдуючѝ рубрики выдаткôвъ: I. Кошта на репрезентацію краєву 100.800 зр. II. Кошт. заряду 215.856 зр. III. Кошта лѣченя убогихъ 500.000 зр. IV. Кош. щепленя 57.930 зр. V. Кош. санитарнѝ 8.700 зр. VI. Пôдмога для закладôвъ доброчинныхъ 9072 зр. VII. А. Пôдмога для закладôвъ науковыхъ 70.200 зр. В. Выдатки на цѣли господарства кр. 123.767 зр. С. Выд. на цѣли образованя и просвѣты 362.104 зр. VIII. Выд. на удержанье памятникôвъ историчныхъ 9.900 зр.

IX. Выд. на кватерункове жандармерія 72.110 зр. X. Выд. на дороги краєвй 782.442 зр. XI. Выд. на шпиталѣ 224.059 зр. XII. Выд. на шупасництво 26.500 зр. XIII. Выд. на будовы водний 25.786 зр. XIV. Ôтсотки ôтъ пожичокъ хвилево затягненыхъ и амортизація пожичокъ 85.321 зр. XV. Рôжнй выдатки 42.502 зр. Межи поодинокими позиціями рубр. VII. А. и С. и XV. находимо: Театръ народный рускій пôдъ зарядомъ товариства „Бесѣда“ 4000 зр., на выдавництво рускои газеты школьнои 500 зр., на выд. рускихъ книжокъ школьныхъ 2000 зр., для школы жѣночои чч. Василіянокъ въ Яворовѣ 500 зр., для учителя рускои мовы у львôвскихъ Доминиканôвъ 200 зр., для руского товариства академичного „Дружный Лихв.“ 100 зр., на внутренне украшенье церкви св. Юра 1000 зр. и для комитету, що опѣкуєся унитами зъ діецезіи холмскои 3000 зр.

Ôттакъ по доволѣ довгôй дебатѣ принято ухвалу финансову въ слѣдуючôй стилизаціи:

I. На покрытье недоборôвъ фонду. кр. въ 1881 р. ухвалює соймъ додатки до податкôвъ сталыхъ съ додаткомъ $^1/_3$ части по 37 кр. ôтъ кождого зр. а. в.

II. Наколибъ въ 1881 р. высокôсть податку грунт. була змѣнена, Выдѣлъ кр. порозумѣвшись съ Намѣстництвомъ виненъ змѣнити такожь стопу процентову додатку до податку грунтового такъ, щобы додатокъ на податокъ грунтовый вразъ съ $^1/_3$ припадаючій, зôставъ розложеный на змѣнену квоту под. грунтового.

III. Соймъ уповажняє Выдѣлъ кр. до переношеня ощадности однои рубрики выдаткôвъ звычайныхъ на потребу другои рубрики такихъ выдаткôвъ, застерегаючи однакъ, що Выдѣлъ кр. усправедливитъ кожде таке переступленье прелиминаря.

Вхонецъ ухвалено гдеякй поменшй змѣны закона о знесеню права пропинаціи.

Двацять осьме засѣданье 11. (23.) липня 1880.

Зъ петицій слѣдує пôднести слѣдуючй: Выдѣлъ пов. Бучацкій и 23 громадъ противъ пôдвысш. податку грунтового. Выд. пов. въ Теребовли въ справѣ фабрикаціи и продажи соли. Выд. пов. Снятыньскій о поставленье рогатки на дорозѣ повѣтовôй Залуче-Рожнôвъ.

Зъ порядку дневного принято безъ дискусіи внесеня Выд. кр. въ справѣ позволеня громадѣ Золочѣвъ на побôръ оплатъ ôтъ напиткôвъ алькоголевыхъ и пива, громадѣ Бережаны на побôръ додатку до податку консумційного ôтъ вина и оплаты громадскои ôтъ нафты а громадѣ Перемышляны на оплату ôтъ нафты.

Ôттакъ ухвалено внесеня Выд. кр. въ справѣ удѣленя мыта для дороги повѣт. камѣнецко-стопницкои.

Въ справѣ выкôнченя будовы галицкои желѣзницѣ такъ зв. трансверзальнои зъ Гусятына до Живця по дуже довгихъ дебатахъ, въ котрыхъ зъ рускихъ послôвъ промовляли оо. Красицкій и Ясеницкій ухвалено слѣдуючій проєктъ закона:

Арт. I. Въ цѣли повного выкôнченя галицкои желѣзницѣ такъ зв. трансверзальнои зъ Гусятына до Живця а взглядно переведеня будовы недостаючихъ еще линій тои желѣзницѣ, а именно: а) Гусятынъ-Станиславôвъ, б) Загôрье-Грибôвъ и в) Новый Сончь-Живець а евентуально г) ôтноги ôтъ границѣ краю и до Кракова (Пôдгôрье), признаєся помôчь и улекшеня, котрй той законъ постановляє, безъ взгляду на тоє, чи будова котрои изъ згаданыхъ линій переведена буде черезъ приватне предпріємство, чи черезъ державу, наколи тôлько будова всѣхъ трехъ линій наведеныхъ пôдъ а) б) в) одночасно правно буде забезпеченою.

Арт. II. Згаданымъ въ арт. I. линіямъ желѣзн. признаєся на часъ, черезъ котрый имъ прислуговати буде въ силу обовязуючихъ законôвъ звôльненье ôтъ оплаты податку доходового або такожь иншого въ будучности ввестись могучого податку державного, звôльненье ôтъ оплаты додаткôвъ до повысшихъ податкôвъ, якй бы на пôдставѣ законôвъ краєвыхъ, чи то существуючихъ теперь чи въ будучности выдатись маючихъ на цѣли громадскй, повѣтовй або краєвй мали бути плаченй. На той самъ часъ признаєся имъ такожь звôльненье ôтъ оплаты иншихъ всякого рода данинъ, що не суть додатками до податкôвъ державныхъ, котрйбы на пôдставѣ законôвъ краєвыхъ треба було платити на тй самй цѣли.

Арт. III. На кошта закупна и вывласненя грунтôвъ, потрѣбныхъ зъ причины будовы всѣхъ въ арт. I згаданыхъ линій желѣзничихъ, выплатитъ фондъ краєвый предпріємству желѣзничому, а взглядно скарбови державному, наколибы держава сама тіжь будовала, круглу суму одного миліона зр. Способъ и часъ выплаты означитъ арт. VI.

Арт. IV. До покрытя выдаткôвъ на змѣну направленя и переложеня дорôгъ публичныхъ неераріяльныхъ на згаданыхъ въ арт. I линіяхъ желѣзничихъ причинится фондъ краєвый круглою сумою 100.000 зр.

Арт. V. Предпріємство желѣзниче може бути потягане до поношеня выдаткôвъ на будовы, перекладаня, реконструкціи и удержуванье дорôгъ доѣздовыхъ до стацій желѣзниць на згаданыхъ въ арт. I линіяхъ желѣзничихъ въ высшôмъ вымѣрѣ якъ въ однôй третôй части дотычныхъ коштôвъ, а ореченье о потребѣ и коштахъ будовы, переложеня або реконструкціи тыхъ дорôгъ доѣздовыхъ, такожь о коштахъ ихъ удержаня, выданй могутъ бути доперва по переслуханю предпріємства желѣзничого.

Арт. VI. Згадану въ ар. III. суму миліона зр. выплатитъ фондъ краєвый предпріємству желѣзничому а взглядно скарбови державы въ той способъ, що заплатитъ въ три мѣсяцѣ по ôтбутôмъ пôсля постановлень роздѣлу III. А. закона держ. зъ 18. лют. 1878 Д. з. д. ч. 30 обходѣ администраційнôмъ линіи Гусятынъ-Станиславôвъ 360.000 зр., линіи Загôрье-Грибôвъ 340.000 зр. а линіи Новый-Сончь-Живець 300.000 зр. Выплаты тй могутъ слѣдовати доперва по попереднôмъ завѣдомленю Выдѣлу кр. черезъ правительство, що будова згаданыхъ въ арт. I пôдъ а) б) и в) линій зôстала забезпечена удѣленою предпріємству приватному концесією желѣзничою або закономъ державнымъ, наказуючимъ будову коштомъ державы.

Арт. VII. Выплата згаданои въ арт. IV. сумы 100.000 злр. слѣдує такожь по увѣдомленю Выд. кр. черезъ правительство о забезпеченю будовы згаданыхъ въ арт. I пôдъ а) б) и в) линій желѣзничихъ арт. VI., однакъ въ той способъ, що фондъ краєвый выплатитъ предпріємству желѣзничому а взглядно скарбови державы въ 3 мѣсяцѣ по розпочатю будовы на линіи Гусятынъ-Станиславôвъ 36.000 злр., на линіи Загôрье-Грибôвъ 34.000 зр. на линіи Новый-Сончь-Живець 30.000 зр.

Арт. VIII. Уповажняєся Выдѣлъ кр. щобы по одержаню въ мѣру постановленя арт. 14 ôтъ правительства повѣдомленя о забезпеченю будовы згаданыхъ въ арт. I. пôдъ а), б) и в) лѣній желѣзничихъ, затягнувъ для фонду краєвого пожичку грошеву, маючу сплачуватись ратами пôдъ условіями для фонда кр. найменше тяжкими въ такôй высотѣ, яка буде потрѣбна до узысканя зъ неи сумы 1,100.000 злр. готôвкою и щобы доконавъ зъ неи выплатъ въ терминахъ и въ квотахъ означеныхъ въ арт. VI и VII.

Арт. IX. Законъ той входитъ въ выконанье съ днемъ єго обвѣщеня, стратитъ однако силу обовязуючу, коли до кôнця 1882 р. будова згаданыхъ въ арт. I пôдъ а) б) и в) линій не буде забезпечена удѣленою концесією предпріємству приватному або закономъ державнымъ, наказуючимъ будову коштомъ державы.

Арт. X. Выконанье того закона поручаю мому министрови справъ внутренныхъ и мому министрови торговлѣ.

Вконець ухвалено въ додатку до повысшого закона:

Соймъ кор. Галичины и Володимиріи съ вел. кн. Краковскимъ взывае правительство, щобы въ концесіи на будову дорôгъ желѣзныхъ: Гусятынъ-Станиславôвъ, Загôрье-Грибôвъ, Новый-Сончь Живець замѣстило слѣдуючй условія: По перше, дирекція головна або головный зарядъ або начальнй заряды дорôгъ желѣзныхъ: Гусятынъ-Станиславôвъ, Загôрье-Грибôвъ, Новый Сончь-Живець будутъ мати мѣстце пробуваня въ Галичинѣ, а мовою урядовою въ администраціи тыхъ дорôгъ желѣзныхъ буде языкъ польскій. По друге, правительство застереже собѣ вплывъ на укладъ тарифы перевозу особъ и товарôвъ згадаными высше дорогами желѣзными. По трете, правительство застереже выразно, що тôлько за єго призволеньемъ могутъ заряды згаданыхъ желѣзниць входити въ уклады съ зарядами иншихъ желѣзниць взглядомъ тарифы перевозу особъ и товарôвъ на згаданыхъ высше желѣзницяхъ. Наколибы товариство одержало концесію на будову дорôгъ желѣзныхъ Гусятынъ-Станиславôвъ, Загôрье-Грибôвъ, Новый-Сончь-Живець и обняло въ зарядъ цѣлу нитку дорôгъ желѣзныхъ зъ Гусятына до Живця, въ такôмъ случаю до повысшихъ условій виненъ заапликоватися зарядъ цѣлои тои нитки желѣзниць.

Двацять девяте засѣданье 12. (24.) липня 1880.

Ухвалено безъ дебаты справозданя Выд. кр. о дозволеню громадѣ Соколова на побôръ оплатъ ôтъ нафты а 5 громадамъ повѣту равского на побôръ высшихъ додаткôвъ громадскихъ.

На внесенье нагле пос. Голѣевского поперте 80 пôдписами выбрано додатково въ складъ депутаціи до Є. В. Цѣсаря пос. д-ра Смольку и еп. Дунаєвского.

Въ справѣ школъ рôльничихъ въ Дублянахъ вôзвано комитетъ гал. тов. господарского до звороту субвенціи краєвои 600 и поручено Выд. кр., щобы переконався, якихъ потребъ и накладôвъ вымагаютъ школы и фôльварокъ дубляньскій, уложивъ плянъ пôсля котрого наклады тіи малибы бути зроблений, загальнй и специяльнй кошторысы и предложивъ соймови на найблизшôй сесіи ôтповѣднй внесеня. Заразомъ уповажнено Выд. кр. ужити на заспокоєнье наглыхъ прелиминаремъ на 1880 и 1881 р. необнятыхъ потребъ фôльварку дубляньского сумы 6000 зр., котру мае звернути фондови краєвому комитетъ тов. господарского, а сумою 6595 зр. зъ фонду на будôвлю лябораторіи покорыстуватись на заспокоєнье наглыхъ прелиминаремъ на 1880 и 1881 необнятыхъ потребъ школъ дубляньскихъ.

Зъ порядку дневного ухвалено резолюцію взываючу правительство до креованя трибуналу въ Сяноку и въ иншихъ мѣстахъ ухвалами сойму зъ 15. груд. 1873 и 4. мая 1875 р. вказаныхъ — и до системизованя катедры права польского на университетѣ львôвскôмъ и введеня права польского яко предмету обовязкового въ програмъ ригорозôвъ.

Петицію Рады пов. въ Калуши о прилученье повѣтôвъ судовыхъ Калушь и Войнилôвъ до округу судового въ Станиславовѣ, ôтступлено правительству до якъ найскоршого увзглядненя — а петицію мѣста Бережанъ о звôльненье ôтъ додаткôвъ на потребы краєвй ново побудованыхъ домôвъ ухвалено пôсля жаданя.

Дальше комисарь прав. Залескій ôтповѣдавъ на интерпеляцію пос. о. Ясеницкого по причинѣ розпорядженя староства въ Турцѣ, котре примусило громады до установленя вспôльнихъ писарѣвъ громадскихъ. Постановленье тоє выкликала конечнôсть, позаякъ громады мали писарѣвъ вповнѣ неотвѣчаючихъ своѣй задачи и неумѣючихъ сповнювати своихъ обовязкôвъ. §. 107 зак. громадского приписує ужитье средствъ запобѣгаючихъ на коштъ громады, коли громада не сповняє своихъ обовязкôвъ и на тôмъ параграфѣ оперло староство своє роспорядженье. Рекурсу, якій занесли громады еще не рѣшено доси.

Въ предметѣ о удѣленю Бродамъ права побору оплатъ ôтъ напоѣвъ ухвалено законъ змодификованый пôдъ взглядомъ высоты оплатъ до тыхъ границь, въ якихъ теперь громада побирає оплаты и ограничено що до треваня до кôнця 1881 р.

Зъ порядку дневного въ справѣ замѣреного пôдвысшеня податку грунтового ухвалено: I. Зваживши, що проєктованй черезъ органа ц. к. министерства скарбу тарифы клясовй суть для краю нашого въ ôтношеню до иншихъ краѣвъ коронныхъ за надто высокй и несправедливй, и зваживши, що при клясованю придѣлено вже въ загалѣ и такъ дуже велике число грунтôвъ до клясъ высшихъ а мимо того суть гдеякй вѣсти, що при выконаню зарядженого теперь реклясованя органы прав. стремлятъ еще до высшихъ результатôвъ — соймъ мае надѣю и переконанье, що правительство а) здержитъ надане реклясованю направленье пôдвысшаюче и поручитъ въ загалѣ своимъ органамъ, щобы при тôй праци не спускали зъ ока головнои засады справедливого ôтношеня такъ межи краями якъ и во внутри краю; б) пôддасть тарифы клясовй повнôй и докладнôй контроли и зробитъ що треба, щобы довести до рôвномѣрного фактичнымъ ôтношенямъ отвѣчаючого оцѣненя грунтôвъ и запобѣгчи грозячому руиною наглому а несправедливому пôдвысшеню податку въ краю нашôмъ. II Поручаєся Выд. кр., щобы въ якъ найкоротшôмъ часѣ зложивъ у стôпъ Найвысшого трону просьбу, щобы въ тôй животнôй для краю нашого справѣ учинено задосыть справедливости.

На внесенье пос. Іос. Ясиньского переказано всѣ петиціи, надъ котрыми не рѣшавъ соймъ, Выд. краєвому, а секретарь гр. Стадницкій ôтчитавъ протоколъ тôлько що ôтбутого засѣданя.

Вконець Єго Ексц. Маршалокъ попрощавъ доволѣ довгою промовою членôвъ Сойму, въ имени котрого дякувавъ за провôдъ найстаршій вѣкомъ пос. Павелъ Попель. Маршалокъ ôтповѣвъ на промову подôбною подякою и обвѣстивъ, що замыкае засѣданье и трета сесія IV періоду сойма галицкого.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. За пытанями политичными, котрй теперь дуже широко обговорює печать европейска, забула она совсѣмъ на пытаня внутреннй Россіи. Такъ якъ давнѣйше, передъ нынѣшными путаницями на островѣ балканьскôмъ, кôлько разôвъ була бесѣда о Россіи, то тôлько и плелося въ безконечнôсть про реформы Лорисъ-Меликова, — теперь и згадки о тôмъ не подыбати. Дивно то и смѣшно выглядае, якъ и зъ самыхъ россійскихъ газетъ не можна добачити слѣду хоть якихъ-такихъ реформъ. Все по давному. Тероризмъ, военный судъ, Сибѣрь, шибениця — отсе реформы Лорисъ Меликова и царя... Ажь смѣхъ збирає, якъ ôтъ давного вже часу россійскй газеты недомовками говорятъ про якесь „предлагаемое измѣненіе существующаго временнаго порядка разсмотрѣнія политическихъ процессовъ“, про якісь „разработки предположеній“ и т д. а тымчасомъ мѣсяць по мѣсяци плыве а не ма одного мѣсяця, въ котрôмъ не булобы процесôвъ политичныхъ и котрй не кôнчилибыся давнымъ „очень грустнымъ“ ладомъ. Здаєся, що ажь тогды буде „измѣненіе“ въ Россіи, якъ всѣ процесы скôнчатся. Тогды ажь прôльеся благодать реформъ Лорисъ-Меликова на добиваючуся конституціи молоду Россію. Зъ найновѣйшихъ процесôвъ политичныхъ мусимо зазначити великій процесъ въ Кіевѣ, котрый небавомъ розпôчнеся передъ военнымъ судомъ.

Перейдемъ до политики Россіи. Зъ пригодъ политичныхъ послѣдного часу найбôльше дôткнувъ Россію наглый и несподѣваный зворотъ въ политицѣ орієнтальнôй. Той Бисмаркъ! — кличутъ сегодня россійскй дипломаты, и не тôлько они однй. Duobus litigantibus tertius gaudet. На островѣ балканьскôмъ сварутся Англія и Россія о першеньство а тутъ Бисмаркъ забирає черезъ своихъ урядникôвъ министерство финансôвъ, министерство военне и другй уряды въ свои руки. Чи то не Drang nach Osten? Якжежь теперь тому напорови германизаціи противстати? Ôтповѣдь на тоє дає одна росс. газета таку: „Якъ въ часы политичнои опѣки Наполеона Бонапарте надъ Европою, одна Англія, до котрои прилучилася Россія, ôтперла Корсиканця, такъ и теперь, въ случаю утвердженя германьскои гегемоніи, тіи двѣ державы, замыкаючй всхôдъ и захôдъ Европы, будутъ призванй розломити той желѣзный обручь, котрый гигантскою рукою теперь кладеся въ центральнôй Европѣ.“ Тіи слова выповѣдаютъ ясно евентуальну политику Россіи.

Туреччина. Ôтповѣдь Порты на ноту коллективну въ справѣ греческôй еще доси не звѣстна. Polit. Corresp. довѣдуєсь, що ôтповѣдь вже зредагована и предложена султанови. О содержаню ôтповѣди годѣ що сказати понеже она еще и въ послѣднôй хвили може улягчи змѣнѣ, а то, розумѣєся, буде залежати ôтъ настрою державъ европейскихъ. Пôсля информацій Times-а султанъ въ першôй хвили рѣшився бувъ дати ôтповѣдь просто ôтмовну и выслати кораблѣ на греческй воды, але пôзнѣйше присмирився именно въ наслѣдство радъ своихъ министрôвъ, котрй єму представили, що съ державами можна буде троха поторгуватися. Султанъ числитъ на тоє, що демонстрація фльотъ не буде така небезпечна, якбы то здавалося. Фльота пôдъ Константинополемъ не появится, бо она не перейшлабы безъ дôткливыхъ стратъ черезъ Дарданелѣ, котрй въ кôлькохъ дняхъ можнабы торпедами забезпечити. На всякій случай ôтповѣдь Порты не буде рѣшуча. Порта не ôткине просто жаданя Европы, але и не признаться явно до политики опорнои. Она згодится на засаду, що Греціи треба ôтступити якусь територію, але рôвночасно запротестує противъ розмѣрôвъ простору, котрый мае бути ôтступленый, тымъ бôльше, що и Турція мае жаданя на доповненя гдеякихъ постановъ берлиньского трактату въ єи користь, доси еще не залагодженыхъ. Порта дуже радабы справу греческу перенести зъ поля акціи на поле дискусіи. Колибы такъ дѣйстно сталось, то переговоры протягнулибыся въ нескôнченôсть — але то може статися тôлько при незгôдности державъ пôдъ взглядомъ остаточного поступованя на случай, колибы Турція не приняла коллективнои ноты. Порта все еще мае надѣю порôжнити державы европейскй и навѣть голоситъ тоє официяльно яко довершеный фактъ въ своѣй державѣ. Що зъ поступованя теперѣшного державъ европейскихъ прозырає дѣйстно якась незгôднôсть, даючася выяснити интересами поодинокихъ державъ, о тôмъ не ма сомнѣнія. Дуже выразно маркуются двѣ стороны: одна, то Англія и Франція — друга, Нѣмеччина и Австрія. Англія и Франція черезъ своихъ амбасадорôвъ въ Константинополи: Гешена и Тиссота стоятъ сильно за Грецією и маютъ грозити навѣть Турціи судьбою Египта — Нѣмеччина зновъ спôльно съ Австрією не хотятъ дати Англіи и Франціи выключного вплыву на справы турецкй. Кн. Бисмаркъ именно высылкою нѣмецкихъ урядникôвъ въ Константинополь запротестовавъ противъ такого монополю англійско-французского въ дѣлахъ Турціи и показавъ тымъ, що дѣла турецкй то интересъ всеевропейскій. Звѣстно же, якій политичный програмъ Глядстона. Заключитибы єго можна въ трехъ точкахъ а именно: по перше, горяче бажанье, выгнати Туркôвъ зъ Европы; по друге, признати спадщину по Туреччинѣ народамъ христіяньскимъ и утворити зъ нихъ федеральный звязокъ, а по трете ненависть до Австріи. Вже самъ програмъ Глядстона показує ясно угрупованье двохъ противныхъ сторôнъ. Россія, розумѣєся, мусѣлабы тутъ стояти по сторонѣ Англіи.

Чорногора. Ôтношеня межи Чорногорою а Портою вже зôрванй. Якъ доноситъ телеграмъ, князь Никита розказавъ свому послови при портѣ, Вуковичови, опустити въ тôй хвили Константинополь. Якъ зъ Цетинiи доносятъ до Polit. Corresp. кн. Никита тôлько зъ причины фалшôвъ поданыхъ въ нотѣ Порты про послѣднй кровавй стычки межи Чорногорцями а Альбанцями и зъ причины фалшивого приписуваня Чорногорцямъ зачѣпного нападу, — рѣшивъ зôрвати съ Портою и ôткликавъ свого представителя зъ Константинополя. Посолъ дѣйстно опустивъ Константинополь дня 24 с. м.

Пôсля телеграму зъ Парижа пôдъ днемъ 25 липня Чорногорцѣ ударили на Альбанцѣвъ пôдъ Церманицею, убили 92 Альбанцѣвъ и забрали много худобы, котру на наказъ князя Никиты Альбанцямъ звернено. Князь зарядивъ бранку ôтъ 16. до 60. року житя.

Англiя. Телеграмъ зъ Кабуля доноситъ, що на зборѣ афганьскихъ начальникôвъ англiйскй власти обявили, що королева Викторiя признала Абдурамана емиромъ Афганистану. Афганьскй начальники выслухали тое обявленье мовчки.

Францiя. Зъ Парижа телеграфуютъ, що правительство французке стараеся пôвурядовыми комуникатами успокоити опинiю въ справѣ высланя французкихъ офицерôвъ до Грецiи. Мисiя тая мае пôсля завѣреня правительства тôлько техничне выобразованье греческого войска такъ що офицеры французкй совсѣмъ не мѣшалибыся въ вôйну, на случай колибы до неи прiйшло.

НОВИНКИ.

— **Управляючiй совѣтъ „Народного Дому“** рѣшивъ просити Намѣстника, щобы Народный Дôмъ бувъ взятый въ програму посѣщень Цѣсаря.

— **Комитетъ рускiй для принятя Цѣсаря** во Львовѣ рѣшивъ на засѣданю своѣмъ минувшои суботы заждати на ôтповѣдь Намѣстника, чи „Народный Дôмъ“ буде внятый въ програму цѣсарскихъ посѣщень. Ôтъ тои ôтповѣди зависятъ дальшй кроки комитета. Помимо того однако обновляеся „Народный Дôмъ“ зъ надвору и въ серединѣ, именно же велика саля, въ котрôй очевидно Русины торжественно принималибы Цѣсаря. Такожь Ставропигiйскiй Институтъ рѣшивъ докôнчити обновленье вежѣ, уставити на нѣй балюстрады а желѣзный частокôлъ ôтъ всходу на готовыхъ вже ôтъ давна пôдмурованяхъ. Такъ званый „скарбець“ вже розôбраный и румовище вывозится. Всѣ роботи будутъ до 1 вересня укôнченй.

— **Комитетъ краевый** для принятя Цѣсаря ухваливъ вже цѣлый начеркъ програму принятя. Выконанье его зависитъ ôтъ затвердженя самого Цѣсаря.

— **Его Вел. Цѣсарь** удѣливъ погорѣлцямъ громады Семикôвцѣ станиславôвского повѣта 200 зр. запомоги; громадѣ Бабинцѣ, рогатыньского пов. 100 зр. на внутренне украшенье церкви.

— **Руско-народный театръ** панѣ Романовичь переѣхавъ зъ Бучача до Зарваницѣ пôдъ Вишневчикомъ, где дасть 5 представлень. Надѣемось, що въ тыхъ сторонахъ знайде театръ нашь сердечне принятье у Русинôвъ, звѣстныхъ зъ жертволюбивости для всѣхъ руско-народныхъ дѣлъ.

— **Школа реальна въ Стрыю** пôсля найвысшого цѣс. рѣшеня зъ 6 липня. с. р. мае бути постепенно перемѣненою въ гимназiю съ обовязковою наукою рисункôвъ въ чотырохъ низшихъ клясахъ, пôдъ условiемъ, що громада стрыйска задержитъ и на дальше всѣ зъобовязаня, якй взглядомъ школы реальнои на себе приняла.

— **Въ гимназiи станиславôвскôй** було сего року клясификованыхъ ученикôвъ 477, межи тыми 152 Русинôвъ. Испытъ зрѣлости здали слѣдуючй Русины: Цеглиньскiй Романъ, Коршакъ Михаилъ и Мартинець Михаилъ; поправку зъ одного предмету одержали: Бурачиньскiй Андрей, Кобриньскiй Омелянъ, Коржиньскiй Несторъ и Федюкъ Григорiй.

— **Калушь погорѣвъ** сими днями. Огонь почався о 9 год. зъ вечера и тревавъ до рана, надъ 12 годинъ. Згорѣло 80 домôвъ. Страты дуже великй.

— **Конкурсъ.** Рогатыньска громада розписуе конкурсъ на стипендiю имени Францъ-Iосифа въ квотѣ 100 зр. рôчно, котру одержати могутъ тôлько сыны рогатыньскихъ мѣщанъ, ученики гимназiи або реальнои школы. Прошенье мае внестися до 3. (15) серпня с. р. въ рогатыньскiй магистратъ.

— **Сервитутовй справы.** До кôнця липня сего року зголошено 29.873 справъ въ 5391 громадахъ. До кôнця червня с. р. залагоджено остаточно 29.689 справъ, остае отже незалагодженыхъ 184. Доси признано еквивалентôвъ: 159.786 морг. 1558□° лѣса а 112.914 морг. 924 □₀ иншихъ грунтôвъ.

— **Товариство педагогичне** выбрало на загальныхъ зборахъ въ Дрогобычи своимъ предсѣдателемъ Жигмонта Савчиньского а его заступникомъ Герстмана.

— **Декорацiя.** Кс. Людвикъ Водзиньскiй, лат. парохъ и емерит. деканъ въ Кроснѣ, одержавъ ôтъ Цѣсаря золотый крестъ заслуги съ короною.

— **Спека.** Въ окрестностяхъ Царицина надъ Волгою пановала въ половинѣ липця страшенна спека. Термометръ мавъ вказувати 48° R.(?) Конѣ падали на улицяхъ пôдъ ударами сонѣчныхъ лучѣвъ и гинули, якъ ихъ не злито студеною водою. Зъ Филядельфiи доносятъ: Во вторникъ дня 13. липня бувъ день найгорячѣйшiй сего лѣта. Вздовжь побережiй Атлянтика и въ Чикаго термометръ въ тѣни показовавъ 100° Фаренгайта (38° С.). Того дня було 20 случаѣвъ смерти зъ причины сонѣчного удару.

— **Соборъ екуменичный** задумуе скликати папа до Флоренцiи, щобы управильнити справы законôвъ и опредѣлити становище церкви до державы.

— **Ôтъ Устя зеленого.** Дня 8 н. ст. с. м. прибувъ въ деканатъ нашь для осмотру каноничного нашь Впреосв. митрополитъ Iосифъ. О осмотрѣ самôмъ не маемъ ничого нового сказати. Якъ всюда такъ и ту Архiерей неутомимо и ревно катехизувавъ молодѣжь, старшихъ наставлявъ въ дѣлахъ вѣры и моральности, поучавъ явногрѣшникôвъ, заохочувавъ до просвѣты, до посыланя дѣтiй до школы, до дѣлъ любви ближнёго, до заводжуваня шпихлѣрѣвъ и касъ громадскихъ. При осмотрѣ въ церквахъ найбôльшу вагу клавъ Архiерей на книги церковнй. Где знаходилися книги выданя Почаѣвского або зъ печатнѣ Кiевопечерскои Лавры съ особлившою увагою переходивъ всѣ картки и вычеркувавъ оловцемъ все, що не знаходивъ умѣстнымъ, не схожимъ съ унiею. Що до принятя, то кождый душпастырь зъ всѣхъ силъ своихъ бувъ радъ такъ высокодостойного гостя у себе якъ найлучше угостити. Що же до принятя зъ стороны иншихъ станôвъ, то выразити можемо съ вдоволеньемъ, що въ деканатѣ нашôмъ и въ тôмъ взглядѣ выпало дуже хорошо. Гдеякй помѣщики просили Архiерея до себе; именно дуже радо гостивъ Архiерей у панѣ Старжиньскои, дѣдички зъ Задарова, котра Архiерея истинно мовь евангельскй Марта и Марiя въ однôй особѣ прiймала въ своѣмъ домѣ. Мусимъ замѣтити, що п. Старжиньска дуже благосклонна нашому обрядови; предприняла она теперь на выключный свôй коштъ безъ принятя навѣть дрôбныхъ услугъ ôтъ громадянъ-прихожанъ, будову церкви новои, котрои кошта обчислено на 30.000 злр. в. а. Плянъ на будову выготовивъ найпершiй у насъ инжинеръ, професоръ политехники Львôвскои, п. Захарiясевичь. — Рѣдкимъ явищемъ такожь була асистенцiя самого ц. к. старосты Бучацкого пана Льорша, котрый въ униформѣ на границы повѣта свого Архiерея повитавъ, въ кôлькохъ мѣстцевостяхъ при визитѣ сопроводжавъ, а въ кôнци навѣть до дворця ôтпровадивъ. — Що до принятя Архiерея черезъ самъ народъ, то сказати можемо, що повитанье було дуже сердечне. Помимо розпочатыхъ жнивъ народъ збирався численно и старався пожитокъ ôтнести зъ ôтпусту, еще ôтъ Папы бл. п. Пiя IX. Въ часѣ Службы Божои въ бôльшôй части спѣвали зъ нотъ спѣваки-селяне зъ Нижнева. Немиле однако впечатлѣнье зробила на всѣхъ, особливо же на духовеньствѣ, слабôсть Архiерея, черезъ котру ажь понехати мусѣвъ осмотръ и зъ Задарова дня 17 с. м. до Львова ôтъѣхати, лишивши $^1/_3$ часть деканата на часъ пôзнѣйшiй.

Въ кôнци зъ обовязку новинкарского не можемъ поминути еще одного обстоятельства, котре дуже немило вразити мало Архiерея а то именно: слаба участь кондеканальныхъ при визитахъ. Причиною того по при незвычайнôмъ розкиненю нашого деканата мае бути еще, о скôлько вѣсти кружатъ, и причина моральна, котра початокъ свôй мае въ сегорôчнôмъ зборѣ ôтпоручникôвъ до фонда вдовичо-сиротиньского, где то священики повидѣлися съ предсѣдателемъ своимъ епископомъ суфраганомъ публично скомпромитоваными.

Що до вѣстiй такихъ, кôлько где спалено пороху, кôлько було козакôвъ, зъ ôтки и доки они спро- и ôтпроваджували, якй були брамы, где красше принятье, коли где правилась Служба Божа, где вдоволяли отвѣты и кто ревностiю ôтзначився и т. д. полишаю то дописователеви до „Сiона“, котрого подôбнй справозданя звычайно съ муравлиною старанностiю поскладанй. До справоздань такихъ маю за слабу память.

— **Зъ Черновець** находимъ въ „Одесскôмъ Вѣстнику“ слѣдуючу оригинальну кореспонденцiю, котру задля еи цѣкавости передаемъ нашимъ читателямъ майже въ цѣлости: „Коли дръ Андрiсвичь-Морарiю зôставъ поставленый митрополитомъ прав. буковиньскои епархiи, многй надѣялися, що ôнъ побѣдитъ въ собѣ ненависть до Русинôвъ и все буде мавъ на оцѣ, що его епархiя населена не тôлько Ромунами, але и Русинами. На жаль, надѣя тая не сповнилася. Дня 3 червня высвящувався въ дiяконы укôнченый семинаристъ Козарищукъ. Козарищукъ по трехъ поклонахъ пôдойшовъ до архiерея коло престола. Архiерей замѣсть сповняти обрядъ священя, обертаеся рѣзко до Козарищука съ словами: „Ты чого сюда прiйшовъ? Ступай до Сембратовича!“ Козарищукъ въ отвѣтъ ему: „Я восточно-православного обряду.“ — „Для чогожь ты находився въ Садагурѣ пôдчасъ принятя Сембратовича?“ — „Я нiякъ не мôгъ бути тамъ, бо я въ ту пору не видѣвъ Садагуры, гостячи у свого тестя въ Галичинѣ.“ По такôй розмовѣ при престолѣ дае архiерей Козарищукови молитовникъ ромуньскiй, щобы зъ него щось тамъ читавъ. Козарищукъ попросивъ славяньского молитовника, бо ôнъ ромуньского языка не знае. Зъ того почалася нова инквизицiя. Пôдчасъ принятя св. Тайнъ архiерей выповѣвъ по ромуньскй: potrivesce tainele. Козарищукъ взявъ чашу. Тогды архiерей кликнувъ: „То ты тое зрозумѣвъ по ромуньски, а иншого не розумѣешь?“ По двохъ дняхъ митр. Андрiевичь лично перепросивъ Козарищука, переконавшися, що тойже не бувъ въ Садагурѣ, що не есть отже „приверженцемъ Сембратовича.“ Андрiевичь дôставъ письмо зъ Садагуры, въ котрôмъ були списанй всѣ участники принятя ВПрев. митр. Сембратовича. Дня 13. червня прiйшовъ до соборнои церкви укôнченый правникъ Вильчиньскiй. По Богуслуженю архiерей выходячи зъ церкви ставъ кричати по руски: „На дворъ, на дворъ, я знаю вашй пляны!“ Вильчиньскiй зъ-разу не знавъ, до кого тй слова сказанй а переконавшися що до него, удався до правосл. священика Попескула и той налягъ на Андрiевича перепросити Вильчиньского. Коли Вильчиньскiй заявивъ, що ôнъ православнои вѣры, архiерей ôтповѣвъ: „Якбы я бувъ то знавъ, бувбымъ мовчавъ“. Запытавъ дальше Вильчиньского, чи знаеся съ Коцекомъ, тымъ чоловѣкомъ, що то недавно оскорбивъ архiерея.“

— **О убiйнику панѣ Скобелевои** подаютъ газеты слѣдуючй подробности: Убiйникъ называеся Узатисъ, числитъ доперва 27 лѣтъ и уважаеся дуже хоробрымъ офицеромъ. Выобразовався ôнъ въ петербурскôй школѣ инжинерôвъ. Въ р. 1870, здавши знаменито испытъ, зôставъ прапорщикомъ саперôвъ съ рангою офицера. Коли въ Боснiи выбухло повстанье ôнъ выѣхавъ 1876. р. въ Чорногору. Князь Никита декоровавъ его ордеромъ Данила за хоробрôсть. Въ 1877 р. за посредництвомъ ген. Скобелева взявъ Узатисъ участь въ вôйнѣ россiйско-турецкôй яко охотникъ въ дивизiи Скобелева. За велику ôтвагу надѣливъ его Скобелевъ степенемъ офицера и покликавъ его навѣть до службы ординансовои. За незвычайну ôтвагу въ битвѣ на Зеленôй горѣ а пôзнѣйше пôдъ Шивиномъ одержавъ Узатисъ ордеръ Володимира IV. кл. и крестъ Георгiя а навѣть золоту шаблю за хоробрôсть. За помочiю Скобелева зôставъ наконець капитаномъ инжинерiи и въ тôмъ характерѣ по ôтходѣ войскъ россiйскихъ оставъ въ службѣ войска румелiйского. Ôтдячився свому протекторови ген. Скобелеву тымъ, що замордовавъ его матѣрь. За причину убiйства подаютъ рабунокъ, бо Скобелева мала съ собою значну суму грошiй. Ольга Скобелева числила 56 лѣтъ. Ôтъ весны минувшого року пробувала въ Болгарiи яко управителька болгарскои филiи „Червоного креста“. По смерти мужа посвятилася на услуги хорыхъ и раненыхъ а тягло еи до Болгарiи, бо тамъ еи сынъ оставивъ по собѣ славну память. Теперь власне везла зъ Константинополя бѣлье и медикамента для болгарскихъ шпиталѣвъ всходнои Румелiи. На дорозѣ до Чирпаня недалеко ôтъ Филипополя напавъ на ню о год. пôвъ до десятои вечеромъ Узатисъ съ трома Болгарами. Скобелева, еи гардеробяна и стангретъ зôстали въ хвили вымордованй. Пôдофицеръ Ивановъ дôставъ двѣ раны въ рамя але успѣвъ утечи въ Филипополь и давъ знати властямъ. Заразъ кинулось кôлькохъ офицерôвъ и 30 кôнныхъ въ погоню. Догонили злочинцѣвъ въ вывозѣ. Узатись стрѣливъ собѣ въ лобъ а Чорногорцѣ пôддалися. Грошiй зрабованыхъ не знайдено. Тѣло панѣ Скобелевои набальсамоване мае перевезтися въ Петербургъ.

Ôтозва.

Комитетъ братства и бурсы имени св. О. Николая въ Золочевѣ мае прiятнôсть завѣдомити Ч. Ч. Родимцѣвъ, що уставы тогоже товариства одобренй зôстали черезъ выс. Намѣстництво рескр. зъ дня 4. червня 1880 Ч. 27.959 и черезъ Всесв. Ординарiятъ рескриптомъ зъ дня 26. цвѣтня 1880 Ч. 3499.

Основателѣ тогоже товариства, маючого на цѣли перестерѣгати моральности въ загалѣ, пôддержувати и скрѣпляти обрядъ гр. кат. заведеньемъ хорального спѣву, старався о порядокъ и украшенье церковъ а надôвсе удержати бурсу для учащоися молодежи школьнои, становлятъ пôсля §. 46. статутôвъ братства комитетъ, котрого задачiю есть збирати членôвъ, фонды и натуралiя на удержанье питомцѣвъ. — Вывязуючися отже зъ своеи задачи, позволяе собѣ ôнъ мати надѣю, що Ч. Ч. Родимцѣ не тôлько повѣта Золочѣвского, но и цѣлого краю съ сильнымъ пересвѣдченьемъ о конечности такого заведеня въ Золочевѣ, поспѣшатъ якъ найскорше съ датками чи то вспомагательными, чи членьскими и для того многокористного товариства зволятъ ласкаво причинятися словомъ и дѣломъ.

Комитетъ мае заразомъ честь запросити всѣхъ членôвъ на загальнй зборы, котрй ôтбудутся дня 13. серпня с. р. (на Маковея) въ Золочевѣ, о 9. г. рано, по ôтправленôмъ богослуженю.

Канцелярiя братства и бурсы имени О. Николая мѣстится тымчасомъ у гр. кат. приходника о. Чемериньского, коло другои церкви св. Николая на валахъ за ставкомъ. Отворена щоденно ôтъ 4—7 по полудни. До комитету входятъ: А. Чемериньскiй, Емилiянъ Мѣльницкiй, Плятонъ Сѣнкевичь, Михаилъ Вагилевичь, Николай Матiяшъ, Иванъ Саноцкiй, Т. Луцыкъ.

Комитетъ братства и бурсы имени св. О. Николая. — Въ Золочевѣ въ липцю 1880.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦIИ.

Всч. о. Добр. въ Сл. „Дѣло“ складаеся на окреме препорученье почтового уряду пôсля приписôвъ почтовыхъ. Коли же поодинокй числа часто приходятъ до рукъ ВП. Предплатникôвъ ушкодженй и подертй, то мы постараемось у почтовыхъ властiй тôй неправильности зарадити.

Курсъ львôвскiй зъ дня 26. л. липця 1880.

	платятъ (без текучого куп. безъ купону)	жадаютъ		
		австр. валютою		
		р.	кр.	р.	кр.
1. Акцiи за штуку.				
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.		271	—	275	—
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.		165		169	—
Банку гип. галиц. по 200 р.		296	—	300	—
2. Листы заст. за 100 р.				
Общ. кредит. галиц по 5% ав.		98	—	99	—
„ „ „ по 4% ав.		91	60	92	60
„ „ „ по 5% ав. период.		98	—	99	—
Банку гип. галиц. 6% ав.		102	—	103	—
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%		101	50	103	50
3. Листы довжнй за 100 р.				
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ		92	—	94	—
4. Облиги за 100 р.				
Индемнизацiи галиц. 5% м. к.		97	25	98	25
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%		99	—	100	-
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%		100	—	102	—
5. Лосы мѣста Кракова		19	—	21	—
„ „ Станиславова		25	50	27	50
6. Монеты.				
Дукатъ голендерскiй		5	42	5	54
„ цѣсарскiй		5	47	5	57
Наполеондоръ		9	34	9	44
Пôвимперiялъ		9	60	9	72
Рубель россiйскiй срѣбный		1	60	1	72
„ „ паперовый		1	23	1	25
100 марокъ нѣмецкихъ		57	40	58	20
Серебро		99	50	100	50

Товариство Просвѣта

набувши на власнôсть

першiй и найлучшiй

НѢМЕЦКО-РУСКIЙ СЛОВАРЬ

Ом. Партицкого

обôймаючiй 820 сторôнъ

рѣшилось знижити цѣну Словаря зъ 3 злр. **на 1 злр. 50 кр.**,

щобы тымъ чиномъ улегшити Вп. Публицѣ рускôй купно такъ въ кождôй хвили потрѣбного пôдручника.

Адреса: **Товариство Просвѣта во Львовѣ.**

Для консументôвъ и торговельникôвъ

поручае

КАВУ

включно съ цломъ и опакованьемъ, franco на кожду почтову стацiю австрiйско-угорскои монархiи за попереднымъ присланьемъ або послѣплатою належитости за килограмъ

1а Цейлонъ найлучша перлова	зр.	2. –	Въ пачкахъ à $4^3/_4$ килло netto.
1а великозерниста Куба	„	1.90	
1а арабска правдива Мокка	„	1.70	
1а найлучша Ява	„	1.55	
1а доснонала Рiо	„	1.35	
1а найлучша Порторико	„	1.70	
1а Ст. Доминго	„	1.55	
1а найлучша Сантосъ	„	1.50	

Г. Зингеръ, Трiестъ.

(G. Singer, Triest.)

Докладный цѣнникъ (Preis-Courant) высылаю на жаданье franco. (1—10)

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцiю ôтповѣдае: **Маркилъ Желехôвскiй.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 56. Львôвъ, Субота 19. (31.) Липня 1880. Рочникъ I.

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

☞ **Съ днемъ 1. (13.) липня розпочався другій пôврôкъ, тожь просимо о скоре надôсланье предплаты и вырôвнанье всѣхъ залеглостій.**

Рôвноуправненье народôвъ
ВЪ АВСТРІИ.

Арт. XIX. основныхъ законôвъ запоручає всѣмъ народамъ Австріи повне рôвноуправненье въ школахъ, урядахъ и судахъ и дає имъ право плекати и розвивати свою народнôсть. Сей артикулъ нашихъ конституційныхъ законôвъ належитъ безперечно до найважнѣйшихъ основъ нашои конституціи именно зъ того взгляду, що австрійска держава складаєся зъ рôжнородныхъ самостôйныхъ народностій такъ, що Австрія тôлько при успѣшнôмъ розвою всѣхъ своихъ народôвъ може статися сильною державою. Однакожь доси остаєся артикулъ XIX. по бôльшôй части лише на папери и всякѣ внутрѣшнѣ борбы и кризы державнѣ выходятъ въ нашôй державѣ головно зъ тои причины, що коли однѣ народы добиваются повнои, симъ артикуломъ нашои конституціи запорученои рôвноправности, другѣ народы, якъ Нѣмцѣ, Поляки, держачѣ доси гегемонію надъ прочими народами въ своихъ рукахъ, не хотятъ допустити, щобы разъ вже осуществилась въ житю тая головна основа нашого державного существованя и дальшого успѣшного розвою а тымъ самымъ пôддержуютъ неустаючѣ споры межинароднѣ. Єще давнѣйше звернувъ о. Качала увагу на тоє, що у насъ не достає переводовыхъ розпоряджень до постановъ конституційныхъ. Се именно треба сказати о згаданôмъ артикулѣ XIX-ôмъ. Тожь съ радостію витаємо вѣдомôсть подану всѣма вѣденьскими дневниками, що министерство гр. Таффого приготовляє проєктъ закона для переведеня постановъ XIX-го артикулу основныхъ законôвъ. Тутъ ходитъ передовсѣмъ о тоє, щобы кождому народови була дана свобода користати зъ конституційнои постановы XIX. артикулу и щобы обезпечити слабшѣ и меншѣ народности противъ насилія сильнѣйшихъ. Законъ, котрый бы сповнивъ тую задачу, бувбы правдивымъ добродѣтельствомъ для Австріи и єи народôвъ. Потребу такого закона переводового до арт. XIX. наглядно выказуютъ теперѣшнѣ споры межинароднѣ въ Австріи, и єсли министерство гр. Таффого хоче сповнити свою задачу: помиреня народôвъ Австріи, то головного средства до осущеня сеи цѣли повинно шукати въ справедливôмъ законѣ переводовôмъ до арт. XIX. основныхъ законôвъ. Замѣтна рѣчь, що Gaz. Nar. подаючи вѣдомôсть о тôмъ замѣрѣ гр. Таффого выразилась лаконично, але для Русинôвъ зрозумѣло: jest to rzecz arcy niebezpieczna. Нѣмецкѣ дневники кличутъ знову, щобы оголосити нѣмецкій языкъ яко державный (Staatssprache). Ческа Politik витає сю вѣдомôсть о переводовôмъ законѣ до арт. XIX. дуже недовѣрчиво и має обаву, чи гр. Таффе не схоче тутъ на коштъ конституціи робити якихъ уступокъ въ користь Нѣмцѣвъ.

„Економична“ пожичка!
III.

„Тôлько тѣснѣ погляды на великѣ задачѣ економичнѣ станутъ на перешкодѣ затягненю десятимиліоновои *економичнои* пожички — погляды мѣряючѣ потребы краю лôктемъ zaściankowych pojęć“ — кличе Dz. Pol. „Въ сей а не въ иншій способъ ростутъ богацтва на заходѣ, а краѣ якъ Франція, Нѣмцѣ и Волохи затягаютъ миліярдовѣ пожички, щобы побôльшити сѣти желѣзниць безъ обавы о руину.... Поняли се послѣдными часами такожь и Угры находячѣся въ такихъ самыхъ а може єще и гôршихъ условіяхъ економичныхъ, бо що року борются съ величавымъ дефицитомъ въ державнôмъ буджетѣ, а мимо того затягнули сего року одинацятимиліонову пожичку на цѣли економичнѣ, въ первôмъ рядѣ на розширенье сѣти другорядныхъ желѣзниць“. Франція — Нѣмеччина — Угорщина! Треба справдѣ совсѣмъ незнати исторіи економичного розвою що ино вычисленыхъ краѣвъ и ихъ теперѣшного стану, щобы ставити на рôвнѣ съ Францією Нѣмеччину и економично зруйновану Угорщину и сю послѣдню представляти яко примѣръ до наслѣдованя. Чи знає „економиста“ Dz. Pol., що робила Франція для розвою свого добробыту и якою дорогою поступала она до свого теперѣшного могущества? Чи знає сей „економиста“, що Франція єще въ XVI вѣцѣ за часôвъ Франца I и Кароля IX положила головнѣ основы для розвою свого питомого промыслу, державнымъ покровительствомъ вышлекала краєву продукцію шовковыхъ, баволняныхъ, лняныхъ, золотыхъ, срѣбныхъ и т. п. выробôвъ, що францускѣ королѣ закликали въ Францію зъ заграницѣ учителѣвъ штуки и ремесла, закладали артистичнѣ школы для ремѣсникôвъ, школы промысловѣ и т. д., — чи знає сей „економиста“, що здѣлали Richelieu, Colbert, Lebrun, Blondel, Turgot для розвою продуктивности Франціи, для образованя францускихъ робôтникôвъ, для пôднесеня вартости и свѣтлости францускихъ выробôвъ, — що Франція здвигнула єще въ XVII и XVIII вѣцѣ свои: Manufacture royale des meubles de la couronne, Academie royale de peinture et sculpture, 'Ecole des mines, 'Ecole des ponts et chausées, 'Ecole des travaux publics, — словомъ, що Франція єще въ минувшихъ столѣтяхъ положила тревалѣ пôдставы свого економичного розвою, знялася до первостепенной силы продуктивнои, а доперва выробивши у себе пребогатѣ жерела продукціи отворила для неи дешевѣ артеріи, котрыми розплываются францускѣ выробы по цѣлôмъ свѣтѣ? Але економистамъ Dz. Pol. и Gaz. Nar. вôльно про тоє все не знати, а мимо того сѣдати на высокого коника, перевертати хôдъ економичного розвою комôть головою. Галичина пôсля думки сихъ „економистôвъ“, малабы перескочити все тоє, надъ чимъ трудилась Франція бôльше якъ два вѣки и ôтъ разу зачати ôтъ того, чимъ Франція довершила ту свою працю економичну, та ôтакъ ити разомъ за прикладомъ Франціи и — Угорщины, се значитъ рôвночасно и въ передъ и въ задъ! Мы справдѣ не можемо поняти такои „економичнои“ програмы.

Коли однакожь вже згадано о Франціи, Нѣмеччинѣ и въ загалѣ о заграницѣ ширшôй и тѣснѣйшôй (Угорщина се тожь заграниця для насъ, хочь заграниця тѣснѣйша), такъ слѣдовалобы придивитись близше тымъ ôтношенямъ, якѣ вытворюются при „дешевôй и скорôй“ комуникаціи желѣзничôй межи Галичиною а заграницею. Вправдѣ єще неôтреставрованый краковскій королевскій замокъ коштомъ „краю“ и Краковъ не єсть єще столицею короля Галичины, Володимиріи и Вел. княжества краковского, але всежь таки Галичина вже теперь вважаєся звѣстными краєвыми политиками яко самостôйне королевство. И по правдѣ кажучи доси вже зроблено гдечого богато для политичнои самостôйности сего королевства, такъ що намъ Русинамъ день въ день приходится почувати тую самостôйнôсть. Забули однакожь нашѣ политики клопотатись про економичну ôтрубнôсть и самостôйнôсть королевства и єдина справа, яку доси въ тôмъ взглядѣ пôднесено, се замкненье границѣ ôтъ стороны Россіи для ввозу збôжа и худобы. За тоє границя нашого королевства на захôдъ совсѣмъ отворена и чужѣ захôдно-европейскѣ продукта користаючи зъ „дешевои и скорои комуникаціи“ наплываютъ совсѣмъ свобôдно до нашого королевства. Може бути, що се такъ зроблено, щобы зъ однои стороны обезпечити насъ ôтъ пôвнôчного варварства а зъ другои стороны близше прихилити до захôднои цивилизаціи. Тажь и трансверзальна желѣзниця має сповнити тую саму задачу: тѣснѣйше звязати насъ съ цивилизованою Европою, а стратегично охоронити противъ пôвнôчного кольоса. Пригляньможся теперь, якъ ôтбуваєся цивилизація нашого краю на поли економичнôмъ при „скорôй и дешевôй комуникаціи“. Чи добре намъ дѣєся?

Чимъ дешевшѣ и бôльше розширенѣ желѣзницѣ въ нашôмъ краю сполучаючѣ насъ съ заходомъ, тымъ скорше ôтбуваєся у насъ обмѣна продуктôвъ съ заходомъ. Збôже зъ нашихъ ланôвъ, волы зъ нашихъ горалень, шкôры зъ нашихъ коней, коровъ, телятъ и овецъ, лахи зъ нашои краєвои господарки, безроги, сôль зъ Велички, нафта зъ Борыславскихъ копалень, — всѣ тѣ и тымъ подôбнѣ сыровцѣ нашои краєвои продукціи ôтправляются желѣзницями на захôдъ. Чимъ дальше сягаютъ нашѣ желѣзницѣ, тымъ бôльше и лекше вывозити тіи продукта нашого краю, а коли транспортъ дешевшій, то й выски бôльшѣ. Такъ отже видима користь зъ дешевои и скорои комуникаціи. Нашѣ сырѣ продукта можемо лекше позбувати и дальше завозити, а се значитъ кругъ консументôвъ для нашихъ сырыхъ продуктôвъ бôльшає и конечно ихъ цѣна пôдносится. Кто однакожь користає найбôльше зъ того пôдвысшеня цѣны? Ôтповѣдь на се знайдемо, скоро спытаємо, кто занимаєся у насъ перевозомъ нашихъ продуктôвъ, кто торгує нашими краєвыми продуктами. Звѣстна рѣчь, що съ вынятокъ однои тернопôльскои спôлки рôльничои вся торговля збôжемъ, вся торговля шкôрами, лахами, вовною, прядивомъ и т. д. находится въ рукахъ жидôвъ, що тожь само майже вся продукція нафты находится въ рукахъ жидôвскихъ, що копальнѣ въ Величцѣ заставленѣ у Ротшильда, а що ледви перевôзъ галицкихъ волôвъ и безрогъ остаєся въ рукахъ самыхъ обывателѣвъ и краєвыхъ згôнникôвъ, хочь не обôйдеся безъ того, щобы бодай при кождôмъ другôмъ транспортѣ галицкихъ волôвъ не сидѣвъ галицкій жидокъ-факторъ. Коли отже краєвѣ продуценты майже все позбуваютъ свои продукта на мѣстци торговельникамъ жидамъ, то очевидна рѣчь, що зыски зъ лекшого перевозу йдутъ коли не выключно то що найменше въ переважнôй части въ кишенѣ жидôвъ-торговельникôвъ. Якъ вже попереду сказано, одинъ сей взглядъ самъ по собѣ наказує намъ глядѣти менше рожево на желѣзницѣ яко средство пôднесеня краєвого богацтва.

Погляньмо однакожь єще дальше. Нашѣ краєвѣ желѣзницѣ служатъ не тôлько для вывозу нашихъ краєвыхъ сырыхъ продуктôвъ, але такожь и для ввозу чужосторонныхъ продуктôвъ зъ заграницѣ. Пригадуємо собѣ, якъ недавно єще Dzien. Pol. и Gaz. Nar. въ демократичнôмъ унесеню пôдняли галасъ на тоє, що одна польска дама спровадила въ Парижа на баль сукню за 5000 франкôвъ. Такѣ случаѣ не рѣдкѣ. Недавно подали дневники вѣдомôсть, що для молодои польскои магнатки спроваджено выправу зъ Парижа за 200,000 зр. Рôкъ тому назадъ весь Львôвъ говоривъ о тôмъ, очевидно съ примѣшкою зависти, що жѣнка одного адвоката спровадила зъ Парижа балеву сукню за 500 зр. Та вконець досыть заглянути на першій лѣпшій баль устроєный въ користь якихъ тамъ zaściankowych sierótek, щобы пересвѣдчитися, скôлько гроша краєвого йде у насъ за границю на строѣ, привоженѣ до насъ „дешевыми и скорыми средствами комуникаційными“. Тôлькожь не хочемо опирати нашихъ выводôвъ на однôй историчнôй слабости краєвого марнотравства. И безъ желѣзниць выправляно зъ нашого краю особныхъ курієрôвъ до Парижа за брабантскими коронками и ліоньскими шовками. Мы хочемо звернути нашу увагу на житье цѣлои соспôльности нашои, на вплывъ желѣзниць на тоє житье и на тôй широкôй основѣ оперти нашѣ выводы. Слѣдує приглянутись нашимъ торговельнымъ магазинамъ. Оттутъ побачимо не тôлько парискѣ дамскѣ капелюхи, брабантскѣ коронки, ліоньскѣ шовки и парискѣ горсеты, але парискѣ рукавички, „правдиво францускѣ камгарны“, францускѣ, вѣденьскѣ и парискѣ капелюхи, сукна, шкôры, францускѣ паперцѣ, англійскій папѣръ, францускѣ або нѣмецкѣ шпильки, голки, нитки, перкалѣ, полотна, ба навѣть юхтъ францускій або англійскій, не згадуючи вже за францускѣ пахнила и воды „piękności“, словомъ все, въ що строится наша соспôльнôсть ôтъ головы до стôпъ, чимъ наповненѣ нашѣ магазины, навѣть приряды и машины рôльничѣ спроваджає нашъ край зъ заграницѣ, навѣть и шкôру мусятъ нашѣ шевцѣ спроваджувати зъ поза нашого краю! Порцеляна, шкла, дамске и мужеске платье, повозы, возы, плуги и серпы, меблѣ и т. д. все тоє побирає Галичина зъ чужины. Память про краєвѣ суконнѣ, кушнѣрскѣ, гарбарскѣ, ткацкѣ и тымъ подôбнѣ выробы майже совсѣмъ счезла або счезає и заховуєся ледви єще у старыхъ людій. Остаются намъ єще тôлько краєвѣ волы, бараны и ослы. Чимъ бôльше присувались до насъ „дешевѣ и скорѣ средства комуникаційнѣ“ зъ заходу, тымъ бôльше почала строитись наша галицка соспôльнôсть въ заграничнѣ пера, по тôй простôй причинѣ, що заграничнѣ продукта маючи дешеву и скору комуникацію собѣ до услуги, могли дуже легко вытиснути зъ торгу краєвѣ продукта. Нынѣ доходитъ до того, що заграничнѣ „барханы“, перкалики и „дрелихи“ навѣть въ масахъ народу выпираютъ краєвѣ сукманы и полотна.

Зробѣможь теперь билянсъ нашого вывозу и привозу. Вывозимо збôже, дерево, шкôры, вовну, прядиво, кости, лахи и т. д. — и намъ здаеся, що маемо велику користь зъ нашихъ „дешевыхъ средствъ комуникаційныхъ“ и що край богатѣе нашими желѣзницями, а не памятаемо, що тіи нашû сырû продукта шкôра, вовна, лахи и т. д. вертаютъ ôттакъ до насъ пôдъ формою французкои або гамбурскои шкôры, парискихъ меблѣвъ, французкого „камгарну“, саксоньского полотна, вѣденьского або й англійского юхту, французкихъ паперцѣвъ и т. д. Щожь зъ сего выходитъ? Ото попереду платитъ намъ заграниця за нашû сырû продукта, ôттакъ переробляе ихъ у себе и пересылае ихъ въ змѣненôй формѣ намъ назадъ и *мы еи звертаемо не тôлько тое, що она намъ заплатила, але еще и вартôсть ихъ роботы съ додаткомъ торговельно-промыслового заробку.*

Якъ жежь при такôмъ складѣ рѣчій розвиваеся наша краева економія? Заграниця одержуючи ôтъ насъ сырû продукта переробляе ихъ у себе своими робочими силами, а маючи у насъ забезпеченыхъ консументôвъ своихъ товарôвъ *ôтбивае на насъ не тôлько свои кошта, якû намъ заплатила,* але **и цѣну своеи працѣ и свôй заробокъ,** *значитъ, заграниця розвиваеся продуктивно на нашъ коштъ и вызыскуе нашъ край на нашу власну страту а на свôй зыскъ.* Тое, що зыскуе нашъ край на торговлѣ своими сырыми продуктами, вытягае зъ него заграниця за цѣну импортованыхъ до насъ товарôвъ своихъ. Пôдъ напоромъ заграничнои конкуренціи, при недостачѣ хочьбы найпримитивнѣйшихъ шкôлъ ремѣсничихъ и промысловыхъ, не може розвинутися краева продукція и при тôмъ складѣ выходитъ такъ, що нашû желѣзницѣ служачи конкуренціи заграничнои продукціи помагаютъ забивати нашû краевû ремесла и краевый промыслъ. Зыскъ изъ желѣзниць потягаютъ лише торговельники вывозячû нашû продукта а засыпаючû насъ чужими продуктами. Тожь и бачимо, що ôтъ часу заведеня и розширеня желѣзниць не пôднимаеся краева продукція въ гору але богатѣютъ однû жиды-торговельники. Набивавши великû капиталы въ своихъ рукахъ при помочи лихвы и банковыхъ интересôвъ переводятъ они ôттакъ вывлащенье землѣ нашои на свою користь. До такихъ результатôвъ муситъ доходити край, коли ôнъ, замѣсть систематично братися за здорову организацію своеи продукціи, йде дорогою указуваною нашими краевыми „економистами“ Dz. Pol. и Gaz. Nar. и перевертае все на ôтворотъ, перше будуе желѣзницѣ и отверае поле для заграничнои експлюатаціи а занедбуе плекати краевû ремесла и промыслъ. Коли ôттакъ пôдôймаются крики и жалѣ на бѣду и що разъ взростаючу нужду въ краю, никто зъ тыхъ „економистôвъ“ не помѣчае, що **вина сего лиха лежитъ въ нашôй власнôй не тôлько безпрограмовôй, але впростъ переворотнôй краевôй господарцѣ,** котру не безъ причины ославлено яко polnische Wirthschaft.

ДОПИСЬ.

Зъ Черновець. (*О Буковиньскôй Радѣ Рускôй*). Буковиньска Рада Руска, основана 1870 року въ Чернôвцяхъ, спала сномъ блаженныхъ ажь до 1880 року, задоволявшися лишень щорôчнымъ выборомъ выдѣла. Но 1880 року збудивъ Раду Руску д-ръ Іонъ (по волоски, по нашому Иванъ) Зотта, дѣдичь Киселева въ Заставнецкôмъ повѣтѣ зô сну. Не думайте однаковожь, що Зотта хотѣвъ Буковиньскихъ Русинôвъ збудити. Нѣтъ! Ôнъ щиро бажае Буковиньскихъ Русинôвъ вынародовити, ихъ зволощити. Одинъ замахъ задавъ народови рускому въ соймѣ Буковиньскôмъ своимъ внесеньемъ, щобы въ всѣхъ школахъ Буковиньскихъ учити по волоски и щобы въ всѣхъ урядахъ и судахъ пересправляти по волоски. Другій же замахъ задавъ народови рускому Буковиньскому въ думѣ державнôй, поставивши внесенье, щобы на православнôмъ теольогичнôмъ выдѣлѣ въ Чернôвцяхъ выключно выкладати лишь въ волоскôмъ языцѣ. Гадка сего внесеня була така, що позаякъ зъ буковиньскихъ шкôлъ гимназіяльныхъ дуже маленьке число Русинôвъ йде на теольогію, котрû въ прочѣмъ ледво що умѣютъ по руски читати та писати, — такъ выходилибы съ часомъ люде зъ теольогіи, не маючû найменшого понятя о славяньскôмъ рускôмъ богослуженю и такû люде помѣщалибыся ôттакъ въ приходахъ чисто рускихъ.

Мимоходомъ мушу тутъ пôднести, що сегодня не выкладаютъ на тутешнôй теольогіи ани одного предмету по руски, що навѣтъ нема катедры для науки церковного языка, що всѣ предметы выкладаются або по нѣмецки або по волоски, що зъ гимназіи ни одинъ кандидатъ не приноситъ съ собою найменшого знаня церковно-славяньского языка, що сей языкъ, якъ и языкъ рускій тутъ на теольогіи такъ зненавидженый, що коли одинъ рускій питомець, не знаючій по волоски, просивъ проф. Репту, родомъ Русина, толкуючого съ питомцями новый Завѣтъ зъ греческого на нѣмецке або на волоске — щобы позволивъ и на руске переводити, якъ котрый студентъ схоче, бо предсѣ святе письмо въ рускихъ громадахъ треба по руски а не по нѣмецки або по волоски выкладати, такъ проф. Репта розгнѣвався нечуванымъ у него способомъ на сего питомця, заскарживъ его до деканату, що питомець робитъ бунтъ; деканъ ославленый рускій перекиньчикъ Миронъ Калиновскій теперь Calinescul, позвавъ питомця до строгои отвѣчательности; и съ тяжкою бѣдою выкрутився питомець, що ему дали ôттакъ спокôй. Однакожь проф. Репта уже не дававъ дальше студентамъ толковати, тôлько самъ толковавъ все — по нѣмецки.

Якъ бы отже повысша думка Зотты сповнилася, такъ тогды нашъ Русинъ не почувôбы иншого слова въ церквѣ крôмъ по волоски, що для него сегодня такъ само, якъ по турецки.

Такого то чоловѣка, такого то добродѣя выбрали нашû рускû люде въ выключно рускôмъ Заставнецкôмъ повѣтѣ на свого заступника до сойму Буковиньского; такого то чоловѣка выбрали ôттакъ лишь нашû рускû люде въ выключно рускихъ повѣтахъ: Заставна, Кôцмань, Выжниця, Путилôвъ и Станôвцѣ на свого заступника до рады державнои въ Вѣдни!

Отжежь ажь тогды, якъ пôднявъ Зотта новый замахъ на руску народнôсть въ Буковинѣ, тогды пробудилася Буковиньска „Рада Руска“ и выслала петицію на руки вп. посла Василія Ковальского, щобы и рускû выклады на православнôй теольогіи въ Чернôвцяхъ завести. Вп. В. Ковальскій боронивъ справу Буковиньскихъ Русинôвъ съ повнымъ знаньемъ рѣчи, за що Буковиньска „Рада Руска“ выслала ему адресу довѣрія. То все дѣялося 1880 року до загального збору Бук. Рады Рускои дня 2. червня 1880. 2. червня 1880 явилося на загальнôмъ зборѣ вправдѣ числомъ маленьке но патріотизмомъ щиро рускимъ велике кôльце интелигенціи, — и зо 3 до 4 разы тôлько селянъ зъ Раранча и Дорошовець, где суть заложенû читальнѣ.

Постановлено подати пропамятне письмо до правительства, щобы не кривджено Русинôвъ при народочисленю. Постановлено дальше, щобы удатися до правительства о заведенье однои гимназіи въ пôвнôчнôй выключно рускôй части Буковины съ выкладомъ рускимъ зъ фондôвъ Буков. прав. фонда религійного, понеже Волохи вже маютъ одну цѣлу гимназію въ Сучавѣ, на котрôй ôтъ будущого року постепенно ôтъ I-ои клясы почавши всѣ предметы будутъ по волоски выкладатися. Постановлено дальше, щобы удатися до правительства о заведенье руского языка яко предмета науки при маючôйся утворити ц. к. школѣ торговельнôй въ Чернôвцяхъ, позаякъ малибы тамъ пôсля пляну лекційного учити кромѣ фаховыхъ предметôвъ, языкôвъ: нѣмецкого, французкого, ромуньского, а навѣть польского, а полишено лише краевый языкъ рускій! Постановлено дальше удатися до дирекціи желѣзницѣ львôвско-черновецкои о написи рускû на таблицяхъ перестороги при желѣзници (Warnungstafeln), бо тіи таблицѣ, мѣстячû въ собѣ важнû розпорядженя, писанû лишь по нѣмецки та по польски, котрыхъ бесѣдъ народъ рускій на Буковинѣ ани въ зубъ не розумѣе. Постановлено въ кôнци, удатися до православного митрополита Буковиньского о введенье циркуляра консисторіяльного до Ч. 4920/871, котрый повставъ еще за покôйного митрополита Гакмана а котрый по невѣдомôй менѣ причинѣ ажь по его смерти 1873 року зôставъ оголошеный. Сей циркуляръ розпоряджае, щобы въ приходахъ рускихъ правити все по руски, а въ приходахъ волоскихъ по волоски — и щобы рускû уряды приходскû кореспондовали съ консисторіею по руски, а волоскû по волоски. За житя митрополита Гакмана, руского патріота, дѣялося такъ и безъ циркуляра. Но въ остатныхъ рокахъ дѣются въ тôмъ взглядѣ страшеннû надужитя а то пôдъ проводомъ давнѣйшого Архимандрита а теперѣшного митрополита Андрієвича. Сей митрополитъ — фанатикъ Волохъ — хотѣвшій, щобы и славяньского духа тутъ не пахло, посылае на чисто рускû приходы священикôвъ, що не въ силѣ правити руского богослуженя; въ такихъ громадахъ николи люде не чуютъ проповѣди, нема николи катихизацій; а теперь не дивоватися, якъ тамъ люде и перехреститися не знаютъ, а не то, щобъ хоть „Отченашъ“ умѣли. То суть факта, о котрыхъ наочно пересвѣдчивемься. Дѣланье такого священика не Русина въ рускôй громадѣ есть дуже шкодливе; его ничь не вяже до громады, ôнъ не мае серця для неи, для того звычайно вважае руску громаду выключно лишь яко предметъ вызыскованя для себе. Щожь тыкаеся кореспонденціи, то она ведеся теперь въ консисторіи выключно по волоски. Отжежь введенье повысшого циркуляра въ житье есть доконче потрѣбне и для того постановила Рада Руска о тое постаратися.

Выбрано ôттакъ до выдѣлу Рады Рускои на рôкъ 1880/81 Вп. О. Екзарха Василія Продана изъ Лашкôвки, старенького и знаного руского патріота, О. Евзевія Андрейчука зъ Дорошовець, дуже дѣятельного и ревного Русина, Ивана Тыминьского и Омеляна Левицкого зъ Черновець и Тита Реваковича зъ Новои Зучки.

На пôдставѣ повысшихъ постановъ выготовивъ и выславъ выдѣлъ пропамятне письмо взглядомъ справедливого переведеня народочисленя до рукъ президента краевого бар. Алезанёго, выславъ поданя до министерства просвѣты взглядомъ утвореня рускои гимназіи и запровадженя руского языка при школѣ торговельнôй, выславъ ôттакъ поданье до генеральнои Дирекціи желѣзницѣ львôвско-черновецкои о рускû таблицѣ и рускû оголошеня, — выславъ въ кôнци поданье о докладне выповненье повысшого циркуляра, котре предсѣдатель Рады Рускои Вп. О. Проданъ и тогожь заступникъ О. Андрейчукъ въ осôбнôй депутаціи митрополитѣ предложили.

Кромѣ сего выславъ выдѣлъ до редакціи „Науки“ житепись Стефана Дутки, котрый основавъ и съ великими жертвами удержуе читальню въ Раранчи, на котру все жиды Раранецкû и двôрникъ съ своими причепами сильно ворогуютъ, и котра все еще солею въ оцѣ п. старостѣ Цукрови, котрый хоче въ нѣй видѣти „kommunistische Bestrebungen“ (sic! sic!).

Выдѣлъ выславъ такожь привѣтственну телеграму славяньскимъ студентамъ въ Вѣдни, святкуючимъ 1000-лѣтне заведенье славяньского богослуженя. Въ кôнци завôзвавъ выдѣлъ Черновецку „Бесѣду Руску“, щобы еи члены приступали до Бук. Рады Рускои, позаякъ дуже мало зъ интелигенціи рускои належитъ до „Рады“. Але дивна рѣчь, що хоть въ тôмъ взглядѣ по прочитаню повысшого ясно написаного завôзваня на загальныхъ зборахъ „Бесѣды“ дня 14. липня с. р. еще выдѣловû „Рады“ Тыминьскій и Реваковичъ горячо попирали тое завôзванье и выказовали фактичну хосеннôсть, то однакожь члены „Бесѣды“ остались совсѣмъ рôвнодушными — съ малыми выпятками, котрû вже суть членами „Рады Рускои“. Не дивуе насъ, що православнû Русины, особливо священики не розбудженû въ загалѣ до духового и политичного житя, а надто перепудженû теперѣшнымъ тероризмомъ митрополита — ôттягаются ôтъ политичного товариства „Рада Руска“, — але дивно намъ, що нашû Галицкû Русины, котрû тутъ въ всѣхъ заводахъ заступленû и такъ своимъ становищемъ якъ и интелигенціею моглибы заняти поважне мѣстце, такъ рôвнодушнû для добра руского народа, для его пôднесеня зъ морального и матеріяльного упадку, для его обороны ôтъ всѣхъ напастій. Повздержуемося на теперь съ поименованьемъ тыхъ людій, бо маемо надѣю, що они отямлятся и чимъ скорше приступлятъ до Рады Рускои.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Подорожь Цѣсаря до Галичины.*) Поголоски о занедужаню Цѣсаря и понеханю подорожи до Галичины оказалися совсѣмъ неправдивыми. Всюда укладаются програмы принятя Монархи и можна сподѣватись, що принятье буде въ цѣлôмъ краю якъ найсвѣтлѣйше устроене. Русины выпертû зъ офиціяльного удѣлу въ привитаню Цѣсаря и не маючи до розпорядимости краевыхъ фондôвъ на принятье свого Монархи, постараются, щобы коли не помпатичною свѣтлостію то щиростію и одушевленностію привѣту заявити Цѣсареви свою непоколебиму бôльше якъ столѣтною исторіею славно стверджену вѣрнôсть.

Wien. Allg. Zeitung звертае въ вступнôй статіи увагу на тое, яке политичне значенье може мати подорожь Цѣсаря до Галичины. Подорожь тая не може мати того характеру, що подорожь доЧехъ и до Моравіи, где треба було усмирити розъяренû умы, она не може мати того характеру, якъ подорожь свого часу до Угорщины, щобы приеднати для династіи захитану вѣрнôсть угорского народа. Теперѣшна подорожь Цѣсаря до Галичины похожа бôльше на такужь подорожь до Дальмаціи передъ повстаньемъ въ Герцоговинѣ и Босніи. Она малабы скрѣпити политичне становище Австріи на внѣ именно супротивъ Россіи и чимъ була Боснія и Герцоговина въ дальматиньскôй подорожи, тымъ есть, а властиво може бути Конгресôвка и Русь-Украина въ галицкôй подорожи. Въ симпатіи конгресовыхъ Полякôвъ и украиньскихъ Русинôвъ може мати Австрія на случай певныхъ политичныхъ завѣрюхъ сильну опору противъ Россіи. Сама W. Allg. Ztg. уважае такû выводы о значеню цѣсарскои подорожи до Галичины бôльше яко гипотезу тымъ бôльше, що рядомъ съ такою цѣлію повиннû йти дѣла австрійского правительства, котрûбы приеднували симпатію закордонныхъ Полякôвъ и Русинôвъ для Австріи.

(*Нѣмецкû Parteitage.*) Пôсля того, якъ недавно ôтбуте торжество стрѣлецке въ Вѣдни не далося вызыскати для демонстраціи политичнои противъ министерства Таффого, устроюютъ нѣмецкû послы зборы партійнû, щобы на нихъ вести дальше политичну агитацію. На 7 серпня заповѣдженый збôръ въ Финкирхенъ, а за симъ послѣдуютъ и иншû зборы въ Моравіи, Стиріи и т. д. Якабы ни була цѣль такихъ зборôвъ, всежь таки свѣдчитъ се о политичнôмъ житю у Нѣмцѣвъ, коли тымъ часомъ Русины маючи о богато бôльше пекучихъ справъ до всенародного обговореня не можутъ знятися до оживленя масъ народныхъ. Чижь и у насъ не можнабы устроювати такихъ зборôвъ и въ той способъ причинитися до бôльшого житя?

ЗАГРАНИЦЯ.

Туреччина. Дня 27 липня Порта дала ôтповѣдь на ноту колективну. Порта, якъ то можна було надѣятись, не принимае постановлень берлиньскои конференціи, заявляючи, що пропонована конференціею гранична линія, розсмотрена пôдъ взглядомъ стратегичнымъ, политичнымъ и етнографичнымъ, не творитъ сильнои оборонной границѣ для Турціи. Линія тая обнимае Мецово, дуже важный стратегичный пунктъ и Янину, столицю низшои Альбаніи, ко-

трои ôтступленье спровадилобы за собою тяжкй путаницѣ; дальше мѣсто Лярисcу, котре сегодня есть въ повнôмъ розцвѣтѣ, а черезъ выдаленье зъ него жителѣвъ музулманьскихъ мусѣлобы совсѣмъ упасти. Султанъ муситъ дбати о судьбу могаметанъ. Порта заявляе, що зъ тыхъ причинъ годѣ ѣй зречись Мецова, Лярисcы и Янины, однакожь она готова до уступствъ для Греціи. Наконець проситъ Порта державы, щобы уповажнили амбасадорôвъ въ Константинополи порозумѣтися съ нею въ справѣ рѣшучого, остаточного вызначеня граничныхъ линій.

Демонстрація фльотъ есть рѣчею вже рѣшеною. Комендантомъ межинародной ескадры мае бути именованый англійскій вицеадмиралъ Сеймуръ, уродженый 1802 р, бувшій вже кôлька разôвъ вождомъ фльотъ англійскихъ на моряхъ середземнôмъ и хиньскôмъ.

Англія. Въ парляментѣ англійскôмъ зôставъ принятый такъ въ палатѣ низшôй якъ и высшôй биль въ справѣ ирляндскихъ фермерôвъ (чиншôвникôвъ землѣ). Ухвалою того билю може радоватися Глядстонъ яко удачею, котрои ему не пророковано. Ôтъ теперь получшится тяжка доля бѣдныхъ фермерôвъ, бо ухваленый биль признае фермерамъ платячимъ не бôльше якъ 30 фунтôвъ штерлингôвъ за наемъ землѣ мовьбы обмежене право власности на вынаймленыхъ фôльваркахъ. Теперь не буде вже вольно властителеви фôльварку выкинути фермера зъ наймленои землѣ не выповѣвши еи або безъ судового поступованя, въ случаю коли фермеръ не платитъ чиншу найму. Выкинути зъ наймленыхъ земель можна вже лишь на пôдставѣ судового выроку а и тогды тôлько за вынагородою чиншовникови его працѣ и капиталôвъ вложеныхъ въ господарство. Коли фермеръ предкладае властителеви, що хоче дальше за чиншь землю держати, то властитель не може того предложеня ôткинути безъ причинъ, але муситъ съ чиншовникомъ порозумѣтися взглядомъ ôтповѣдной ôтправы и справедливого еквиваленту.

Що до заграничной политики Англіи, то мусимо пôднести сегодня важный фактъ, а именно, въ Афганистанѣ Англичане зôстали сими днями побитй. Телеграмъ доноситъ: Генералъ Бурровъ зôставъ сильно побѣдженый черезъ Еюба бея. Корпусъ Буррова дôзнавъ дôткливыхъ стратъ, зôставъ розбитый и три милѣ переслѣдованый войсками Еюба бея. Малыми групами доспѣли Англичане до Кандагару, стративши двѣ гарматы. Въ парляментѣ 28 и 29 липця ôтчитавъ Гартингтонъ телеграфичнй депешѣ про нещастну битву Баррова. Силы Еюба хана мали выносити 12.000 людій и 36 добре обслугуваныхъ гарматъ. Залога Кандагару цофаеся до цитаделѣ. Всѣ войска, якй тôлько суть до розпорядимости въ Азіи, зôстануть высланй до Кандагару. Вѣдомôсть о нещастю стрѣтившôмъ войска англійскй выкликала въ Англіи сильне обрушенье. Здаеся, цѣла бригада пôдъ командою ген. Баррова, зôстала знищена. Якъ удержуютъ, 2500 до 3000 жовнѣрôвъ мало упасти на поли битвы. Не вѣдомо еще, кôлько зъ помежи полеглыхъ есть Индôвъ а кôлько Англичанъ.

Франція. О становищу Франціи въ пытаню всхôднôмъ именно же греческôмъ пише парискій кореспондентъ до Tagblatt-у: Правительство француске разъ-наразъ глядитъ теперь на тое, якои народъ францускій думки и пересвѣдчився, що цѣлый край не бажае политичныхъ непевныхъ авантуръ. Правительство, котребы пôшло противъ такои думки народа, мусѣлобы упасти. Для того то Франція буде старалася о миръ межи державами а що найменше о миръ для себе. Король греческій пôдчасъ свого пробуваня въ Парижи пересвѣдчився, що ôтъ Франціи годѣ ему надѣятися чинной помочи. Франція згодилась була вправдѣ на высланье офицерôвъ до Греціи яко войсковыхъ инструкторôвъ, але якъ доноситъ найновѣйшій телеграмъ зъ Парижа, высланье тыхъ офицерôвъ зôстало ôтложене. Такожь що до демонстраціи фльотъ, Франція згодилася взяти участь, але она не згодится, щобы высланй нею кораблѣ взяли участь въ такôй акціи, котрабы скомпромитовала еи мирну политику и мимохôть пôрвала въ виръ выпадкôвъ. Въ такôмъ случаю Франція выцофалабыся чи то передъ полученьемъ ескадръ, чи вже пôдъ часъ самои демонстраціи. Temps выразно пише въ тôмъ дѣлѣ: Доки буде згôдне дѣланье, порозумѣнье межи державами, доки будутъ шанованй интереса всѣхъ,—доти и Франція, взявши участь въ конгресѣ и конференціи берлиньскôй, не усунеся ôтъ концерту европейского. Але еслибы державы перестали дѣлати згôдно, спôльно, ôтъ тои хвилѣ Франція занялабы становище неутральне.

Якій Франція благословеный край пôдъ взглядомъ економичнымъ, можна бачити зъ того, що доходы зъ податкôвъ несталыхъ перевысшили въ першôй половинѣ сего мѣсяця прелиминовану буджетомъ суму о 12 миліонôвъ франкôвъ. Пôсля обчисленя въ министерствѣ скарбу знижено податки ôтъ р. 1872 до нынѣшного дня о 307 миліонôвъ франкôвъ.

НОВИНКИ.

— **50-тй роковины уродинъ Цѣсаря**, припадаючй 18 серпня с. р. ухвалила рада мѣста Вѣдня обходити великимъ народнымъ фестиномъ съ льотерією, зъ котрои чистый дохôдъ призначеный для убогихъ. На памятку тои рôчницѣ зôстане заложеный дôмъ притулку на 100 хорыхъ сирôтъ.

— **Подорожь Цѣсаря въ Галичину**. Нѣмецкй газеты розпустили були вѣсть, що Цѣсарь захоровавъ та що подорожь его до Галичины сталася въ послѣдныхъ часахъ заквестіонованою. Показалось, що вѣсти тй були безосновнй. Цѣсарь пріѣде 1 вересня до Кракова. Зъ министрôвъ никто не буде сопроводжавъ Цѣсаря. Намѣстникъ гр. Потоцкій выѣхавъ до Вѣдня и мае уложити съ адъютантомъ цѣсарскимъ бар. Мондлемъ програму подорожи. Програма уложена краевымъ комитетомъ слѣдуюча: Во Львовѣ на дворци кар. Людвика привитае Цѣсаря Выдѣлъ краевый и рады повѣтовй—при въѣздѣ въ мѣсто, передъ дворцемъ рада мѣста Львова. — Въѣздъ до Намѣстництва пôйде улицями: Городецкою, Зигмунтовскою, Мицкевича, Ягайлоньскою, Кароля Людвика, пляцомъ Маріяцкимъ, ул. Бернардиньскою и Паньскою. — Вздовжь улиць стояти будутъ корпораціи, школьна молодѣжь — а власти передъ Намѣстництвомъ. — Мѣсто буде илюминоване и ôтбудеся похôдъ съ факлями, — кантаты — театръ paré — принятье въ ратуши — авдіенціи — звидженье институцій и заведень — проѣздка въ Дрогобыжь. — Довшй перестанки по дорозѣ въ Львôвъ будутъ вѣроятно въ Вѣличцѣ, Ярославли и въ Перемышли.

— **Ординаріятъ митрополичій** удався рôвно якъ Народный Дôмъ съ просьбою до Намѣстника, щобы церковь св. Юра була внята въ програму посѣщень Цѣсаря.

— **На посла соймового** зъ округа станиславôвского на мѣстце старосты гр. Лося предкладае коломыйска „Р. Рада“ о. Рудольфа Моха.

— **Крадѣжь въ церквѣ св. Юра**. Дня 15. (27.) с. м. давъ замкнутися непостережено въ церквѣ св. Юра злодѣй докладно обзнакомленый съ всѣми сховками, ключами и т. д. Порозбивавши скарбонки забравъ зъ одной 30 зр., зъ другои 10, зъ третои 5 а оставивъ въ кождôй мовь на кпины по 1 крейцарови. Ôттакъ добувши ключь ôтъ ризницѣ зъ пôдъ обруса напрестольного ввôйшовъ въ ризницю, повыривавъ зъ 3 митръ дороге камѣнье, кресты, взявъ архіерейскій золотый ланцухъ съ крестомъ, украшенымъ дорогими каменями, двѣ золотй ложечки, — наконець выпивши цѣлу бутельку вина призначеного для богослуженя выйшовъ зъ церкви о $2^1/_2$ год. по полудни, коли власне отворили на вечерню. Добувався и до ковчега, але надаремно. Розбивъ такожь зъ середины колодку при головныхъ дверехъ церковныхъ. Доси полиція не могла еще впасти на слѣдъ злодѣя.

— **Театрови народно-рускому** п. Романовичь ведеся въ Зарваници дуже добре. Помѣщенье мае безплатне. Дирекція задумала теперь ѣздити по малыхъ мѣсточкахъ.

— **Директоромъ полиціи во Львовѣ** и совѣтникомъ правительственнымъ зôставъ именованый староста повѣтовый Владиславъ Кшачковскій.

— **Процесъ о соціялизмъ**. Передъ судомъ карнымъ въ Коломыѣ ôтбулася недавно цѣлодневна розправа противъ Анны Павликъ о ширенье въ коссôвскихъ сторонахъ писемъ соціялистичныхъ. Судъ засудивъ еи на 2 мѣсяцѣ вязницѣ. Противъ прочихъ 4 довгій часъ вязненыхъ осôбъ (молодшои сестры Анны, господаря Гладѣя, сельского учителя и писателя Франка) прокураторія ôтступила ôтъ обвиненя.

— **Именованя и перенесеня учителѣвъ**. Андрей Чичкевичь суплентъ при гим. академичнôй во Львовѣ зôставъ именованый дѣйстнымъ учителемъ при гимн. въ Тернополи; Юліянъ Дольницкій супл. при тôйже гимн. академичнôй именованый дѣйстнымъ учителемъ при гимн. въ Золочевѣ; Григ. Цеглиньскій суплентъ при тôй академ. гимн. именованый дѣйстнымъ учителемъ тамже; Тома Гарлицкій именованый учителемъ при гимн. въ Бережанахъ; Франц. Томашевскій учитель гимн. въ Перемышли зôставъ перенесеный до гимназіи св. Анны въ Краковѣ.

— **Вôйта зъ Ганусовець**, якъ доноситъ „Р. Рада“ увязнено за передержуванье краденыхъ коній.

— **Испытъ зрѣлости въ коломыйскôй** гимназіи. Сѣдало до испыту абитурієнтôвъ 23 звычайныхъ (11 Русинôвъ) а 7 екстернистôвъ (2 Русинôвъ). Зъ Русинôвъ здали: Колянковскій Фр. (съ ôтзначеньемъ), Ярошевичь Романъ, Кульчицкій Климентъ, Мудракъ Теодоръ, Валявскій Ив., Вандыкъ Ив., Весоловскій Николай, зъ екстерн. Дорундякъ Семенъ. Поправку одержали: Онуцкій Ив., Островскій Вас., Зражевскій Конст. и Жураковскій Ив. Ôтступивъ ôтъ испыту Гиль Антôнъ.

— **О обнятю въ зарядъ державный** желѣзницѣ архкн. Альбрехта зôстало вже дотычне розпорядженье министерства торговлѣ зъ дня 21 липня с. р. въ урядовыхъ часописяхъ обвѣщене.

— **Директоромъ** закладу для божевôльныхъ **на Кульпарковѣ** зôставъ провизорично на одинъ рôкъ заименованый Выдѣломъ краевымъ дръ Густавъ Найсеръ, примарь шпиталю божевôльныхъ св. Духа въ Краковѣ.

— **Нотаремъ** въ Старôмъ Мѣстѣ именованый кандидатъ нотаріяльный зъ Станиславова Евгеній Курыловичь.

— **Карты кореспонденційнй** съ оплаченою ôтповѣдію входятъ въ обѣгъ съ днемъ 1 л. серпня с. р.

III. **Рускій языкъ выкладовый „на папери“**. Учитель народный зъ Тернопôльского округа школьного (котрого имя и мѣстце побыту записуе собѣ редакція для своеи вѣдомости) звѣщае насъ, що въ его школѣ казавъ инспекторъ окружный учити всёго по польски, хочь въ селѣ есть ледво три-чотыри дворакôвъ лат. обряду. Пôддаючись лишь всемогучôй воли инспектора мôгъ сей учитель добитись признаня приналежного ему додатку пятилѣтного.

— **Зъ Сераева** одержали мы ôтъ нашого кореспондента пôдъ днемъ 23 с. м. слѣдуюче донесенье: Нынѣ опубликовано намъ ôтозву фельдцайгмайстра Виртемберга до всѣхъ урядôвъ и властій, котру, яко дотыкаючу Галичины, передаю въ ôтписѣ моимъ землякамъ. Ôтозва мѣститъ пересторогу передъ вандрôвками до Сербіи. Понеже часописи галицкй обговорюютъ тôлько вывандрованя до Америки, а не згадуютъ ничо о вандрôвкахъ до Сербіи, длятого я пересылаю тую пересторогу до „Дѣла“, пôзнавши зъ власного досвѣду, що намъ Русинамъ еще завчасно по за границѣ нашои рôднои землѣ пускатися а треба намъ въ своѣй хатѣ лучшои долѣ добиватися. Згадана ôтозва звучитъ: „Высоке ц. к. вспôльне министерство завѣдомило насъ пôдъ дн. 29. мая с. р., що въ наслѣдство сербского закона кольонизаційного въ послѣдныхъ часахъ многй родины зъ всхôднои Угорщины (Русины угорскй) а найбôльше зъ Галичины до Сербіи вывандрували, щобы осѣсти на новонабутыхъ областяхъ княжества. Пôсля донесень ц. к. конзуляту въ Бѣлгородѣ вывандровавшй австрійскй пôдданй въ Сербіи терплятъ найбôльшу нужду не маючи ніякихъ средствъ и не знаходячи занятя и тôлько безнастанно докучаютъ ц. к. конзулятови жаданьемъ запомоги на поворотъ до рôдного краю. Понеже рôвночасно такожь и до сербскихъ зверхностій съ тымъ самымъ удаются, то имовѣрно для того правительство княжеске оповѣстило въ дневнику урядовôмъ, що вступнй працѣ задля переведеня закона кольонизаційного еще не скôнченй, отжежь осаджуванье кольонистôвъ еще не може початися. Поручаемъ тое обвѣщенье сербского правительства где тôлько дасться ширити, щобы завчасно запобѣгчи евентуальнымъ змаганямъ безсовѣстныхъ агентôвъ, котрйбы може жителѣвъ приналежныхъ до окупованыхъ провинцій до вандрôвокъ въ Сербію намовляли. — Сераево 3 липня 1880. Виртембергъ, фцм.

— **П. Михаилъ Спожарскій**, похвально звѣстный властитель переплетничои робôтнѣ во Львовѣ, приготовляе на выставу коломыйску филіи тов. им. Качковского нарочно для тоижь выставы дуже красно и искусно переплетенй книги церковнй и свѣтскй, котрй укладомъ своимъ представляти будутъ прегарный иконостасъ. Зъ львôвскихъ выставителѣвъ кромѣ п. Спожарского приготовляютъ свои выробы на туюжь выставу еще п. Ивахôвъ, властитель склепу съ власными выробами кушнѣрскими и п. Мартинôвъ властитель склепу и робôтнѣ всякого обуву.

— **Пожаръ въ Роздолѣ**. Дня 22. с. м. о 2ôй год. до свѣта выбухъ огонь въ Роздолѣ и знищивъ 18 домôвъ. Надъ 70 родинъ жидôвскихъ остало безъ притулку. Шкоду оцѣнено на 57.000 зр. а зъ тои сумы ледво 800 зр. було убезпеченыхъ. Намѣстництво выслало на разѣ 200 зр. запомоги для погорѣлцѣвъ.

— **Въ бурсѣ станиславôвскôй** братства св. о. Николая есть на сей рôкъ школьный опорожненыхъ 5—6 мѣстць для уталантованыхъ а убогихъ ученикôвъ гимназіи або школы реальнои а выняткова зъ IV. кл. нормальнои за отвѣтною доплатою. Речинець подаваня до праздника Преображеня Господнёго.

— **Фестинъ стрѣлецкій въ Вѣдни**. Вѣдень занятый бувъ цѣлый минувшій тыждень фестиномъ стрѣлецкимъ, такъ названымъ „першимъ австрійскимъ звязковымъ“, котрый розпочався въ недѣлю, 18 с. м. Устроило его вѣденьске товариство стрѣлецке, починило приготованя, якъ кажутъ, ажь на 20.000 сподѣваныхъ стрѣлцѣвъ (хотяй только не прибуло) и выпросило ôтъ Цѣсаря и Цѣсаревои дорогоцѣннй дары на нагороды найзнаменитшимъ стрѣлцямъ. Однакожь фестинъ хоть названый „звязковый австрійскій“, мавъ бôльше характеръ нѣмецко-централистичный, понеже не взяли въ нѣмъ участи товариства стрѣлецкй ческй, польскй, италійскй и. др. а то для того, що товариство вѣденьске запрошувало по найбôльшôй части Нѣмцѣвъ а до Славянъ розсылало запрошеня тôлько въ нѣмецкôмъ языцѣ. Велике число стрѣлцѣвъ прибуло и зъ заграницѣ, именно же зъ Нѣмеччины и Швайцаріи. Фестинъ ôтбувся дуже пышно. Въ недѣлю ôтъ рана цѣла Ringstrasse була засыпана несчисленными товпами. Стрѣлцѣ вырушили ôтъ кошаръ Рудольфа до кошаръ Францъ-Іосифа. Тутъ въ присутности цѣсарскои родины и министрôвъ посвятивъ кардиналъ архіепископъ вѣденьскій звязкову хоругвь. Цѣсарева даровала для хоругви ленту, котру заразъ и притверджено. Першій гвôздь вбила Цѣсарева, другій Цѣсарь, ôттакъ архикнязѣ, министры и. т. д. Цѣсарева вручила хоругвь президентови тов. стрѣлецкого др-ви Коппови. По тôй церемоніи пустився похôдъ на стрѣлницю въ Пратерѣ. Тутъ уряджено въ величезнôй сали вспôльный обѣдъ и до 128 столôвъ засѣло 5336 стрѣлцѣвъ. Розумѣесь, пили тоасты. По обѣдѣ почали стрѣляти. Першого дня стрѣляло 500 стрѣлцѣвъ и выграно 21 чашъ. И такъ день въ день стрѣлянье и забавы тягнулися ажь до сеи недѣлѣ. Однако не обôйшлося и безъ непріятнои пригоды. Въ понедѣлокъ вечеромъ, коли стрѣлцѣ гостилися въ сали съ жѣнками и дѣтьми, зôрвалася нагло буря и злива, труба вихорна урвала кавалокъ даху и ранила двѣ женщины и двохъ мущинъ.

— **Такожь фантазія!** Зъ россійского мѣста Орла доносятъ цѣкавый случай. Въ лѣтнôмъ театрѣ якійсь офицеръ куривъ цигаро. Полиційный приставъ прійшовъ до него и пригадавъ ему кречно, що въ театрѣ заказано курити. Офицеръ почавъ съ холодною кровію гасити цигаро придушуючи до лиця пристава и добре таки попѣкъ лице. Вмѣшалася въ дѣло прокураторія и виновникъ буде, имовѣрно, потягненый до отвѣчательности.

— **Експльозія**. При паленю огнѣвъ штучныхъ въ Франкфуртѣ дня 28 липня пукъ моздѣрь желѣзный. Кавалки желѣза убили дѣвчину и тяжко ранили 20 осôбъ. Зъ раненыхъ чотыри особы мусѣли пôддатися ампутаціямъ.

— **Новый карабинъ** вынайдено въ Берлинѣ. Той карабинъ дае въ 24 секундахъ 12 выстрѣлôвъ.

— **Загадка для лѣкарѣвъ**. Въ Нусдорфѣ пôдъ Вѣднемъ ôтъ двохъ лѣтъ вже спитъ по 3—9 днѣвъ не пробуджуючись, двацять кôлькалѣтный челядникъ столярскій. По такôмъ кôлькадневнôмъ снѣ зрываесь, выбѣгае на дворъ, хутко вертае зновъ до хаты, розглянесь довколо постелѣ и коли побачитъ що до ѣды, то троха зъ того спожіе, а коли не ма коло него ніякои ѣды, то й такъ ляже до нового довгого сну; ѣсть найрадше овочѣ и пье бѣлу каву, мяса не зноситъ. За кождый разъ пробудженя свого помолится дуже горячо, хоть коротко. Говорити ничого майже не говоритъ. Есть ôнъ дуже ослабленый на силахъ и въ снѣ подобае на трупа.

— **Еще про убійство Скобелевои**. Въ недѣлю, 17 л. липня намѣряла Скобелева удатися до Чирпаня запомочи тамошный шпиталь. День бувъ парный, отже выпадало ѣй ѣхати холодомъ Передъ еи ôтъѣздомъ бавивъ у неи капитанъ Узатисъ яко пріятель родины до 8 год. О $8^1/_2$ выѣхала Скобелева съ покоѣвкою и локаемъ на однôмъ вынайменôмъ возѣ а на другôмъ возѣ пôдпроваджували еи милосерна сестриця Россіянка и надпоручникъ Петровъ. Ôтпровадивши за мѣсто послѣднй обое вернули назадъ, Скобелева поѣхала дальше. Ледво вôзъ проѣхавъ зô 2 кильометры, почулись крики: стôй! и до воза пустився гальопомъ на кони офицеръ съ другимъ еще ѣздцемъ. Погоничь спинивъ конѣ а генералова пріязно промовила до надлетѣвшого офицера: „Добрый мôй Узатисъ, вы прійшли еще разъ попрощатися зô мною!“ Але еи локай добачивъ, що Узатисъ стискае въ руцѣ блискучу дамасценку-шаблю а два якйсь чоловѣки, котрыхъ ôнъ пôзнавъ яко воякôвъ Узатиса, летятъ до воза. Локай домѣркувався заразъ всего и ухвативши за револьверъ крикнувъ: „Капитане Узатисъ, що вы чините, я маю револьверъ.“ Але Узатисъ въ тôй хвили ударивъ его такъ сильно шаблею по рамени, що ôнъ скотився зъ козла. Тогды взявся до него одинъ зъ воякôвъ, зарубавъ его другій разъ въ рамя ôттакъ кôлька разъ уколовъ его шаблею. Середъ того зачувъ ôнъ якъ его панѣ благала Узатиса: „Любый мôй Узатисъ, берѣтъ всё, тôлько житье менѣ даруйте“ а ôттакъ и побачивъ, якъ самъ Узатисъ генераловôй кôлька разôвъ шаблю въ шію встромивъ. Локай тымчасомъ зôрвався и почавъ утѣкати къ Филипополю. За нимъ упавъ стрѣлъ и ôнъ не зъ раны але зô змученя упавъ на землю. Кровь бухала зъ его рамени и ôнъ роздягся зъ сурдута, обмотавъ рану и притискаючи рукою поволѣкся полями до Фи-

липополя. Такъ добѣгъ до касарнѣ и упавъ при вартѣ зъ страшенной знемоги. Тутъ ему подали першій ратунокъ и ôнъ розказавъ все, що и якъ случилося. По мѣстѣ бухнула передъ пôвночію вѣсть, що генералова Скобелева замордована та що того огидного злочиньства допустився капитанъ Узатисъ. Никто зъ разу не хотѣвъ вѣру дати; всѣ предсѣ знали, що Узатисъ въ пріязни жіє съ матерію свого добродѣя, героя зъ пôдъ Плевны. Але локай, переслуханый черезъ генерала Штрекера обяснивъ все докладно. Рѣшено заразъ пуститися въ погоню за розбôйниками, щобы заки що не втѣкли въ горы родопскі, гдебы и ихъ слѣдъ пропавъ. Ротмистръ Гошекъ, Моравaнинъ, выпросився заразъ у генерала, щобъ ему позволивъ здогоняти злочинцѣвъ, котрі имовѣрно будутъ находитись теперь въ селѣ Дермендере, где капитанъ Узатисъ мавъ малу власнôсть земску. Другимъ офицерамъ наказано переглядѣти мешканье Узатиса въ Филипополи. Самъ же генералъ съ адъютантомъ и трома офицерами удались на мѣстце злочиньства. Ту застали таке страшне зрѣлище. По правôй руцѣ гостинця лежавъ переверненый въ ровѣ вôзъ; при возѣ стояло двоє коній съ пôрваною запряжею; одному коневи кровь текла зъ шіи. Чотыри кроки ôтъ воза лежали побôчь себе двѣ женщины въ калюжи крови. Старша то була Скобелева, молодша, еи покоѣвка; тая послѣдна зложила свою голову на рамени своеи панѣ. Коло трупôвъ лежала розбита касета и отворена мошонка а о 140 крокôвъ отворена вализа. Погонича знайдено ажь рано о 150 крокôвъ въ багнѣ съ розсѣченою головою. Тымчасомъ ротмистръ Гошекъ пустився зъ 12 кавалеристами до Дермендере, села 10 кильом. ôтъ Филипополя, при пôднôжю самыхъ родопскихъ гôръ. Капитанъ Узатисъ мавъ на своѣмъ грунтѣ водный млынъ, при котрôмъ було занятыхъ 25 осôбъ. Въ половинѣ дороги межи Филипополемъ и Дермендере выславъ Гошекъ 4 кавалеристôвъ съ вахмистромъ на передъ, щобы замкнули лѣсъ ôтъ стороны села. Якъ разъ коли гузары до села въѣзжали стрѣтили Узатиса самого одного. Ôнъ першій заговоривъ до вахмистра: „Что же ты здесь галубчикъ?“ Вахмистръ замѣсть схопити Узатиса ôтповѣвъ: „Маю приказъ зъ села никого не выпускати“. На тое Узатисъ совсѣмъ спокôйно: „А то для чого?“ Вахмистръ ôтказавъ: „Мадамъ Скобелева убита.“ По тыхъ словахъ Узатисъ вытягнувъ зъ пôдъ плаща револьверъ и стрѣливъ собѣ въ ротъ. Ледво ôнъ упавъ, патроль побачила неподалеко якогось чоловѣка, котрый зъ револьвера до неи цѣливъ. Пôдофицеръ бувшій при патроли кинувся на него и зарубавъ. Головный ôтдѣлъ учувши стрѣлы прилетѣвъ гальопомъ, але заставъ Узатиса вже конаючого. Пôслано по лѣкаря, але Узатисъ умеръ, нѣмъ прибувъ лѣкарь. Ôттакъ зацерновано млынъ. Тутъ застали двохъ чоловѣкôвъ, котрі въ сухихъ тôлько що надягненыхъ сорочкахъ лежали. Одинъ еще защѣплювавъ собѣ сорочку. Въ млынѣ знайдено скинену одѣжь покровавлену и оружье. Сконстатовано, що генералова Скобелева мала съ собою 2000 турецкихъ золотыхъ лиръ и надъ 1600 рублѣвъ паперами (всего около 30.000 зр. а. в.) До сеи поры не ôтнайдено зъ тыхъ грошій ничого. Про саму особу капитана Узатиса и его ôтношеня до родины Скобелевои була вже въ минувшôмъ числѣ нашои часописи згадка.

Вѣсти епархіяльні.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Каноничну институцію получивъ Всч. О. Теодоръ Величковскій на прих. Вишневъ.

Презенту получивъ Всч. О. Як. Подлящецкій на прих. Добряны.

Въ пропозицію принятый на кап. *Молотковъ* Всч. О. Левъ Авдыковичь.

Душпастырскі посады получили Всч. ОО.: Мелетій Недельскій сотруд. въ Братышевѣ; Алекс. Мудрикъ префектуру закристіи при святоюрскôмъ соборѣ въ Львовѣ; Іеромонахъ Атаназій Максимовичь сотр. въ Глибоцѣ; Теодоръ Дронь зав. Путилова.

Введені въ душпастырство Всч. ОО.: Іосифъ Домбчевскій яко завѣд. Милошовичь; Евгеній Шухевичь яко сотр. въ Березовѣ; Мих. Руденьскій яко завѣд. Банѣ березôвскои.

Увôльненье ôтъ испыта конкурсового получили: Всч. ОО.: Северинъ Литвиновичь, Григорій Хоминъ, Василій Ткачкевичь, Стефанъ Левицкій, Николай Лукавецкій.

Личный додатокъ получили: Всч. ОО.: Григорій Левицкій зъ Ходорова, Теодоръ Нестайко, Модестъ Дембицкій.

Зъ епархіи Перемыскои.

Презенту получивъ Всч. О. Петро Воляньскій зъ Татарынова на пар. Бѣличь дек. Дрогобыцкого.

Увôльненье ôтъ испыту конкурсового получивъ: Всч. О. Вас. Демчукъ пар. въ Бѣлôй дек. Потел.

Личный додатокъ на дальшій три лѣта по 100 зр. получили: Всч. ОО. Іоанъ Дуркотъ зъ Новои веси дек. Мушинь.; Іоанъ Павловскій пар. въ Башни дек. Любачѣвского.

Въ пропозицію принятій: на пар. Старево дек. Мостиского Всч. ОО.: І. Емил. Горницкій, II. Михаилъ Ольшаньскій, III. Емиліанъ Крыницкій; дальше Емил. Менциньскій, Іоанъ Отто, Василій Мацюракъ, Антоній Бачиньскій, Александеръ Грушкевичь, Апол. Менциньскій.

Упокоився дня 22. Червня с. р. Всч. О. Иляріонъ Ильницкій, парохъ въ Сѣлци дек. Мокряньского въ 70 роцѣ жизни а 45 р. священьства. — Вѣчная Єму память!

Ôтозва
до рускихъ выборцѣвъ у Снятынѣ!

Незадовго маютъ ôтбутися выборы до рады громадскои. Понеже до теперь выбирано такихъ людій, котрі не то, щобы щось помочи, але еще зашкодити старалися громадѣ, — для того постановили мы перестерегчи рускихъ выборцѣвъ и показати имъ дорогу, котрою маютъ поступати, щобы выборы выпали въ користь Русинôвъ. Насамперѣдъ выборцѣ повинні постаратися, щобы до рады выбрати самыхъ Русинôвъ щирыхъ, жичливыхъ громадѣ, бажаючихъ еи добра, розцвѣту и славы, а не выбирати людій, котрі радше суть ворогами громадѣ. Ôткликуємось до ч. 45. „Дѣла“, зъ ôтки многоповажні мѣщане могли довѣдатися, якъ н. пр. радный мѣста п. Польончикъ поступає собѣ взглядомъ всего, що руске та якъ публично зъ професорскои катедры промовляє о тыхъ мѣщанахъ, котрі его раднымъ выбрали и котрі съ нимъ разомъ засѣдаютъ въ радѣ. Снятыньска громада передъ кôлька роками посѣдала кôлькадесять тысячь въ касѣ — сегодня каса пуста и рôкъ за рокомъ тягары ростутъ. А для чого? — Бо громада выбирає самыхъ тякихъ радныхъ, котрі не знаютъ тягарôвъ громадскихъ и при довшôй своѣй господарцѣ моглибы довести мѣсто до страшенной руины. Завзываємо для того всѣхъ ЧЧ. выборцѣвъ-Русинôвъ, щобы крѣпко и однодушно голосы свои ôтдавали на людій честныхъ свого роду а не на уцекинерôвъ зъ 1863. р. та латиньского пробоща, котрі все що руске нищатъ и котрі ничого доброго для чисто рускои громады снятыньскои не зробили. Остерѣгаємо пп. выборцѣвъ нашихъ, що якъ передъ всякимъ выборомъ такъ и теперь завязався въ мѣстѣ таємный польскій комитетъ, котрый задумує и симъ разомъ агитовати при помочи — горѣвки! Творцѣ того комитету переконані, що „ruski mieszczanin sprzeda za kieliszek horiwki nie tylko glos ale i matkę“... Рускі мѣщане повинні съ погордою ôткинути всякі честь ихъ ображаючі трактаменты келишкові а голосовати якъ имъ совѣсть наказує. Маємъ надѣю, що выборцѣ-мѣщане наші станутъ солидарно рука въ руку такъ якъ при послѣдныхъ выборахъ до Рады державнои, за що належится имъ честь и слава!

Подяка.

Неумолима смерть забрала менѣ найлюбезнѣйшу жену Савину зъ Туркевичѣвъ Полеръ, котра по короткôй, а тяжкôй недузѣ уснула въ Бозѣ на дни 9 (21) юлія с. р. Похороны еи ôтбулися 11 (23) с. м.

Въ тôмъ тяжкôмъ горю було единою ôтрадою и утѣшеньемъ для тяжко опечаленого мужа и всеи родины сочувствіе оказане имъ зъ стороны щирыхъ людій, котрі не щадили труда, щобы ôтдати покойнôй послѣдну прислугу.

За тое сердечне сочувствіе почитаю собѣ святѣйшимъ довгомъ именемъ своимъ и всеи родины зложити всенародну подяку Впр. оо.: крыл. Ю. Сембратовичу, дек. И. Юркевичу, В. Хойнацкому, Н. Стрельбицкому, І. Лопатыньскому, А. Юркевичу, А. Василевскому и о. Стаккему лат. сотр. при катедр. храмѣ, почт. пп. питомцямъ руского сѣменища, въ особенности же п. Кисилевскому за хорошій спѣвъ при похоронахъ, въ кôнци другамъ, знакомымъ и всѣмъ приспѣвшимъ на той сумный обрядъ и засылаю Имъ щире „Спасибôгъ“!

Едвардъ Полеръ
съ донькою и родиною покôйнои.

ÔТЪ АДМИНИСТРАЦІИ.

Черезъ Администрацію „Дѣла“ прислали: Для Батькôвщины: о. Д. Г. въ Зав. 1 зр. 30 кр.; п. Ольга Г. въ Зав. 1 зр. 30 кр.; о. Иляр. Ал. въ М. 1 зр. 30 кр.; о. Лев. въ Белзци 1 зр. Для Зорѣ: о. Боб. Викт. 1 зр.; п. Вас. П. въ Краковѣ 2 зр.; о. Л. Лев. въ Б. 1 зр.; Для Сіона: о Л. Лев. въ Б. 1 зр. На фотографію Тар. Шевченка: о. А. Л. въ О. 60 кр.

Цѣна збôжа зъ 29. л. липця, Вѣдень: пшениця 10·50—11·50 зр., жито 9·30—9·55 зр.

Курсъ львôвскій зъ дня 29. л. липця 1880

	платятъ (безъ купону)		жадаютъ (безъ текучого куп.)	
	австр. валютою			
	р.	кр.	р.	кр.
1. Акціи за штуку.				
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	274	—	277	50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	165		168	50
Банку гип. галиц. по 200 р.	296	—	300	—
2. Листы заст. за 100 р.				
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98	--	99	—
„ „ „ по 4% ав.	91	60	92	60
„ „ „ по 5% ав. період.	98	—	99	—
Банку гип. галиц 6% ав.	102	—	103	—
Листы дов. гал. рует. банку п. 6%	102	-	104	—
3. Листы довжні за 100 р.				
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92		94	
4. Облиги за 100 р.				
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97	25	98	25
Облиги комунальні Гал. банку рустик. 6%	99	—	100	-
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	100	-	102	—
5. Лосы мѣста Кракова	19	—	21	—
„ „ Станиславова	25	50	27	50
6. Монеты.				
Дукатъ голендерскій	5	42	5	54
„ цѣсарскій	5	47	5	57
Наполеондоръ	9	32	9	42
Нôвимперіялъ	9	60	9	73
Рубель россійскій срѣбный	1	60	1	72
„ „ паперовый	1	22	1	24
100 марокъ нѣмецкихъ	57	50	58	20
Серебро	99	50	100	50

Для консументôвъ и торговельникôвъ
поручає

КАВУ

включно съ цломъ и опакованьемъ, **franco** на кожду почтову стацію австрійско-угорскои монархіи за попереднымъ присланьемъ або послѣплатою належитости за килограмъ

1а Цейлонъ найлучша перлова	зр.	2. —	Въ пачкахъ à 4¾ кило netto.
1а великозерниста Куба	„	1.90	
1а арабска правдива Мокка	„	1.70	
1а найлучша Ява	„	1.55	
1а доснонала Ріо	„	1.35	
1а найлучша Порторико	„	1.70	
1а Ст. Доминго	„	1.55	
1а найлучша Сантосъ	„	1.50	

Г. Зингеръ, Тріестъ.
(G. Singer, Triest.)

Докладный цѣнникъ (Preis-Courant) высылаю на жаданье franco. (2—10)

Ц. к. упривилеёваный галицкій

АКЦІЙНЫЙ БАНКЪ ГИПОТЕЧНЫЙ

рѣшивъ удѣляти

пожички на добра земскі

такожь въ 5% Преміованыхъ Листахъ гипотечныхъ.

Пожички удѣлені въ 5% листахъ гипотечныхъ звертаются въ 79 пôврôчныхъ ратахъ.

Пôврочна рата выноситъ $3\frac{3}{10}$% ôтъ капиталу пожичкового.

5% Преміовані Листы гипотечні

будутъ выльосовані въ протягѣ 40 лѣтъ. Льосованье ôтбуваєся що пôвъ року.

За кождый выльосованый 5% листъ гипот. выплатитъ Банкъ капиталъ
съ премією 10 процентовою
то єсть за 100 зр. а. в. по 110 зр. а. в.

Пожички **въ 6% Листахъ гипотечныхъ** будутъ **якъ доси и на дальше удѣлюватися.**

5% Преміовані Листы гипотечні

суть, рôвно якъ 6-процентові, найпригôднѣйші для **умѣщеня капиталу** и можутъ пôсля закона зъ д. 2. липня 1868. Д. з. д. XXXVIII. Ч. 93. бути ужиті на умѣщенье капиталôвъ фондовыхъ, на умѣщенье капиталôвъ заведень публичныхъ, пôдъ надзоромъ правительства стоячихъ, на умѣщенье капиталôвъ пупилярныхъ, фидеикомисовыхъ и депозитовыхъ, якъ такожь, въ наслѣдство найвысшого рѣшеня зъ д. 17. грудня 1870, на забезпеченье кавцій супружескихъ войсковыхъ, а по курсѣ гелдовôмъ на кавціи службові и вадія.

Загальна сума въ обѣгу находячихся листôвъ гипотечныхъ не може николи перевысшати суму рôвночасныхъ вѣрительностій гипотечныхъ, не може бути высша надъ двацятиразову суму капиталу акційного, дѣйстно вплаченого.

Купоны платні д. 1. марта и 1. вересня кождого року, якъ такожь листы гипотечні выльосовані послѣднѣго лютого и послѣднѣго серпня кождого року, зъ котрыхъ одні и другі не пôдлягаютъ ніякому оподаткованю, выплачують безъ всякои ôтшибки:

во Львовѣ, головна каса Банку гипотечного и Филіи тогожь въ **Краковѣ, Чернôвцяхъ и Тернополи;**
въ Вѣдни, канторъ вымѣны банковои низшо-австр. Товариства есконтового;
въ Празѣ, Ческій Union-Банкъ и Ческій Банкъ есконтовый;
въ Бернѣ, Филія Банку Англо-австрійского;
въ Линцу, Банкъ для горѣшнои Австріи и Сольногороду;
въ Берлинѣ, S. Bleichröder;
въ Варшавѣ, Варшавскій Банкъ дисконтовый;
въ Сольногородѣ, Karol Steininger;
въ Грацу, Poldenegg & Czernadak;
въ Тріестѣ, Филія Union-Банку;
въ Бѣльску, Bielitz-Bialaer Handels- und Gewerbe-Bank.

(Передрукъ не буде плаченый.) (1—3)

„LA ROYALE BELGE“

Акційне Товариство убезпеченъ на житье

узнане въ Бельгіи королевскимъ рескриптомъ зъ дня 17 лютого 1853 р. (Дневникъ урядовый зъ дня 22 лютого 1853 ч. 53),
концесіоноване въ монархіи Австрійско-угорскôй дня 21 сѣчня 1874 р.

Капиталъ Акційный Товариства выноситъ	франкôвъ	3,000.000
„ резервовый съ днемъ 31/XII 1879	„	5,481.943·89
Загальный капиталъ гваранційный	франкôвъ	8,481.943·89

Головна Репрезентація для Австріи въ Вѣдни IX. Kolingasse, 10.

Низше пôдписаный має честь завѣдомити Почтенну П. Т. Публику, що **одержавъ Генеральну Агенцію для Галичины & Буковины** ôтъ Тов. „La Royale Belge“, котре то Товариство, якъ звѣстно, убезпечує пôдъ найкористнѣйшими условіями и въ рôжныхъ комбинаціяхъ, а убезпечені капиталы выплачує въ случаю шкоды въ якъ найкоротшôмъ часѣ.

Близшихъ выясненъ на ласкаві зголошеня удѣляє дуже радо въ всякôмъ часѣ устно чи письменно въ рôжныхъ языкахъ

Генеральный Агентъ для Галичины & Буковины Акційного Товариства Убезпеченъ на житье „La Royale Belge“ въ Брукселі

Юрій гр. Дунинъ Борковскій
Львôвъ, ул. Рейтана, ч. 2. (1—3)

Выдає: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдає: **Маркилъ Желехôвскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 157. Львôвъ, Середа 23. Липня (4. Серпня) 1880. Рочникъ I.

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

Подорожъ

Е. В. Цѣсаря до Галичины.

Єще цѣлый мѣсяць дѣлитъ насъ ôтъ тои хвилѣ, коли нашъ край, наша Галицка Русь повитає свого Найяснѣйшого Пана и Монарху на своѣй земли, а вже тая хвиля сталася мовбы теперѣшностію, зайняла всѣ умы и вызвала живу дискусію надъ способомъ торжественного привѣту и надъ єго значеньемъ краєвымъ, державнымъ и межинароднымъ. Не тôлько въ краю и въ цѣлôй державѣ, але й за границею живо занимаются подорожію Цѣсаря до Галичины. Се знакъ, що подорожь Цѣсаря має далеко бôльше якъ одну краєву вагу. Тôлькожь въ голосахъ о значеню сеи подорожи озвалась така сила фалшивыхъ тонôвъ, що конечно треба ихъ розôбрати, щобы тая фалшива музика часомъ и у насъ гдекого не приглушила.

Найживѣйша дискусія розвелася надъ пытаньемъ, чи Русины и Поляки получатся разомъ до спôльного привѣту Цѣсаря, чи може выявится въ тôй хвили межи обома народами антагонизмъ и Русины заманифестуются ôтрубно? Однѣ запевняютъ, що пôдчасъ цѣсарскои подорожи не обявится ніякій антагонизмъ межи Поляками а Русинами, бо обѣ народности получилися спôльно до торжественного привѣту, а въ краєвôмъ комитетѣ въ тôй цѣли установленôмъ побôчь Полякôвъ засѣдає двохъ знаменитыхъ достойникôвъ рускои народности, Еп. Сил. Сембратовичъ и Еп. Ступницкій. Другѣ часописи указуютъ, що Русины рѣшили ôтрубно заманифестоватися и въ тôй цѣли выбрали вже свôй комитетъ, котрый буде руководити манифестаціею Русинôвъ въ цѣлôмъ краю и постараєся, щобы рускій народъ яко такій достойно и торжественно привитавъ и угостивъ свого Монарху. Озвались єще и третѣ голосы и почали вызыскувати и розжарювати антагонизмъ межи Русинами а Поляками що до прійнятя Цѣсаря въ тôй цѣли, щобы тую подорожь унеможливити, якъ бы на знакъ, що єсть партія (централистична), котрôй не на руку ся подорожь. Тіжь самѣ голосы почали розносити вѣстку, що Цѣсарь тôлько тогды ôтвѣдає Галичину, єсли межи Русинами а Поляками не буде ніякого антагонизму, с. є. єсли Поляки и Русины получатся спôльно до торжественного прійнятя, въ противнôмъ же случаю малабы подорожь бути залишеною. Одна газета опираючись на тôй мѣшанинѣ публицистичныхъ гадокъ признаюча сама єще недавно, що Русины повиннѣ осôбно выступити и яко народъ заманифестоватися при торжественнôмъ прійнятю Цѣсаря, звинула наразъ тую хоруговь и дає розумѣти, що Русины за цѣну побôльшеня комитету кр. Выдѣломъ установленого кôлькома членами зъ помежи рускихъ послôвъ, готовѣ залишили ôтрубну манифестацію. До всѣхъ тыхъ такъ рôжнородныхъ голосôвъ замѣшались єще и выводы о политично-державнôмъ значеню цѣсарскои подорожи, такъ що остаточно цѣла справа замѣсть выяснитись єще бôльше затемнилася. Розъяснѣможь тую темряву и поставмо пытанье по можности ясно. Яка може бути цѣль цѣсарскои подорожи до Галичины? Не инша, якъ ôтвѣдати одинъ зъ найбôльшихъ а давно вже не ôтвѣдуваныхъ краѣвъ коронныхъ и безпосередно приглянутись єго теперѣшному станови. Цѣлій политичныхъ тая подорожь безпосередно не може мати ніякихъ, а то ани на внѣ ани на внутръ, по тôй простôй причинѣ, що внутрѣшный устрôй державы почиває на системѣ конституційнôй и всяка змѣна внутрѣшно-державнои политики муситъ опиратися на спôвудѣлѣ всѣхъ конституційныхъ факторôвъ. Тожь само и на внѣ не має ся подорожь ніякихъ цѣлій политичныхъ такъ якъ Австрія власне якъ найбôльше стараєся удержати миръ межи всѣма державами и далеко стоитъ ôтъ всякихъ агресивныхъ плянôвъ. Такъ отже цѣсарска подорожь до Галичины не єсть ніякою державною акціею политичною ани на внутръ ани на внѣ. Тымъ самымъ поясняєся и способъ, въ якій нашъ край має витати Цѣсаря. Не соймъ краєвый съ своими послами яко конституційными заступниками краю, ани якѣ небудь партіи политичнѣ маютъ выключне право витати Цѣсаря, але цѣлый край, такъ якъ ôнъ єсть, и оба народы такъ якъ они заселюютъ Галичину, Русины и Поляки маютъ витати свого Монарху. Самъ фактъ, що въ краю жіє два ôтрубнѣ и самостôйнѣ народы поясняє, для чого кождый зъ тыхъ народôвъ самъ про себе має не тôлько право але й обовязокъ витати Цѣсаря на своѣй земли и всякѣ выводы, будьтобы въ ôтрубнôмъ выступленю обохъ народôвъ передъ лицемъ Цѣсаря бувъ якійсь демонстраційный антагонизмъ, не суть ничимъ иншимъ якъ тôлько каламученьемъ чистои воды. Чижь Коронѣ невѣдомо и безъ подорожи до Галичины, що въ нашôмъ краю жіє два народы, зъ котрыхъ кождый хоче свобôдно жити и розвиватись пôдъ конституційнымъ правленьемъ Габсбурскои Династіи? Чижь доперва зъ причины цѣсарского пріѣзду выявилобыся, що Русины не хочутъ бути Поляками, а Поляки Русинами? Чижь теперь доперва сталобы звѣстнымъ, що Русины добиваются своихъ правъ народныхъ, и чи можна припускати, що Цѣсарь, котрого санкціи завдячуютъ Русины свои найдорожшѣ права конституційнѣ, не хотѣвбы бачити, що Русины хочь осôбно ôтъ Полякôвъ, бо яко осôбный и самостôйный и въ Австріи узнаный народъ, але такъ якъ и польскій народъ съ одушевленьемъ витаютъ свого Монарху, за котрого добро почавши ôтъ 1848 р. ажь до боснійскихъ и герцеговиньскихъ подвигôвъ радо ôтдавали не тôлько своє майно але и своє житье? И чижь не булобы се що найменше анормально, колибы не два короною и конституційными законами узнанѣ и хоронені народы, але лише одинъ народъ витавъ Цѣсаря и чи можна жадати ôтъ Русинôвъ, щобы они зреклися сего найдорожшого права яко народъ повитати на своѣй земли свого Найдостойнѣйшого Гостя?

Кто говоритъ о антагонизмѣ въ прійнятю Цѣсаря Русинами и Поляками, сей пôдсуває одному зъ тыхъ народôвъ замѣръ усунути другій народъ зъ передъ лиця Цѣсаря. Признаємо, що не тôлько въ польскихъ, именно всхôдно галицкихъ дневникахъ, але й въ дотеперѣшнôмъ поступованю краєвого Выдѣлу, а взглядно сойму, пробиваєся замѣръ, о скôлько можна закрыти Русинôвъ передъ лицемъ Цѣсаря, а зъ другои стороны не допустити, щобы Русины осôбно яко народъ привитали Цѣсаря. Чи однакожь таке поступованье дасться погодити съ политичнымъ тактомъ, о тôмъ напевно можна сомнѣватися. Представити Галичину передъ Цѣсаремъ яко вповнѣ сполонизовану, не тôлько съ польскими урядами и школами, але навѣть въ польскôй одежѣ, замкнути уста рускому народови въ хвилѣ витаня Цѣсаря, выкрислити Русинôвъ яко народъ зъ привѣтнои програмы — сежь значилобы дати Нашому Цѣсареви найлучшій, до неба вопіющій доказъ, яку заплату одержавъ рускій народъ за свою непохибну, столѣтною исторіею свѣтло доказану вѣрнôсть для Габсбурскои Династіи. Таке поступованье власне моглобы надати цѣсарскôй подорожи характеръ политичный, бо ніякъ не можемо припустити, щобы нашъ Цѣсарь мôгъ не замѣтити неприсутности репрезентантôвъ руского народа, що такъ одушевленно и торжественно витавъ Єго на тôй самôй земли р. 1851, — и не поспытавъ, зъ чіеи вины замкнено уста рускому народови въ такъ торжественнôй хвили.

Тожь думаємо, що тôлько припущенье руского народа до участи въ прійнятю Цѣсаря черезъ репрезентантôвъ руского народа, рускѣ депутаціи и рускѣ товариства — може усунути всѣ обавы о свѣтлôсть, єдинодушнôсть и торжественну повагу привѣту Цѣсаря въ нашôмъ краю. Сему не зараджено черезъ покликанье двохъ рускихъ епископôвъ до комитету зложеного зъ иниціятивы кр. Выдѣлу а взглядно сойму а то зъ тои причины, що симъ достойникамъ церкви рускои вже яко такимъ належится мѣстце при прійнятю Цѣсаря черезъ край, що дальше соймъ єсть вправдѣ тѣломъ репрезентаційнымъ краю въ справахъ конституцією єму зазначеныхъ, але не єдинымъ выключнымъ заступникомъ краю, именно же въ хвили, коли Цѣсарь навѣщує не соймъ але цѣлый край и радъ побачити єго въ повнôмъ свѣтлѣ, съ цѣлымъ єго житьемъ и бутьемъ. Рускій народъ повиненъ заманифестоватися въ повнôмъ своѣмъ народнôмъ житю, а не лише яко обрядомъ ôтмѣнна частина галицкои людности и яко господарь на своѣй земли повитати свого Монарху. Зъ другои стороны не думаємо посуватись ажь до тои крайности, высказанои нашимъ Вп. дописувателемъ зъ Хотима, щобы рускій комитетъ наклонивъ нашихъ Епископôвъ усунутись зъ комитету кр. Выдѣломъ покликаного. Рускѣ епископы вôйшли до сего комитету не зъ выбору руского народа и ихъ задача передовсѣмъ заступати руске духовеньство. Можна жалѣти надъ тымъ, що до сего комитету не покликано рускихъ послôвъ, однакожь надъ досяглостію сего поступованя сойму а взглядно кр. Выдѣлу повиннѣ застановитись самѣ Поляки и поставити собѣ пытанье: чи добре заманифестуєся наша соймова репрезентація передъ Цѣсаремъ, єсли наглядно докаже, що посередъ неи нема мѣстця дла руского посла и що краєва репрезентація замыкає уста рускому народови передъ Цѣсаремъ? Таке поступованье єще съ тымъ бôльшою силою доказує потребу, щобы Русины по можности самѣ мимо краєвои репрезентаціи подумали, якъ привитати и угостити Цѣсаря. Що наше прійнятье не може выпасти такъ выставно, якъ по другôй сторонѣ, се поясняєся тымъ, що фонды краєвѣ, въ котрыхъ суть тожь само грошѣ руского народа, призначенѣ на прійнятье Цѣсаря, находятся не въ нашихъ рукахъ, але въ рукахъ другои стороны. Маємо повне право жадати, щобы комитетъ Выдѣлу краєвого устроюючи торжественне прійнятье памятавъ, що розпоряжає такожь рускими грôшми и що задля того своимъ манифестаціямъ не може надавати выключно польскій характеръ. Русины витаючи свого Монарху можутъ численностію заступникôвъ своихъ товариствъ и своихъ депутацій, сердечностію и свѣтлостію привѣту на случай, колибы Цѣсарь ôтвѣдавъ основаный Нимъ рускій „Дôмъ Народный“, заявити свою вдячнôсть и привязанôсть для свого Монархи. Се буде привѣтъ достойный руского народа. Тожь рускій комитетъ повиненъ вчасно постаратися, щобы манифестація руского народа ôтбулася якъ можь величаво, поважно и свѣтло. Се правда, що програма прійнятя Цѣсаря въ краю уложена безъ насъ, єсли однакожь зъ тои причины манифестація руского народа мала бути обмеженою, або й ударемненою, тогды певно отвѣчальнôсть не спаде на Русинôвъ.

„Економична“ пожичка!

IV.

Въ попередныхъ статіяхъ показали мы, що желѣзницѣ, навѣть дотеперѣшнѣ, а не то новопроєктованѣ, не причиняются до пôднесеня добробыту нашого народа, що мимо тыхъ желѣзниць упадає край, упадаютъ селяне, мѣщаны, ремѣсники, а богатѣютъ тôлько жиды именно черезъ тоє, що держачи въ своѣмъ монополю майже всю торговлю они тôлько однѣ тягнутъ зыски зъ „дешевыхъ и скорыхъ средствъ комуникаційныхъ“, зъ „дешевого и скорого обороту“ краєвыми и заграничными товарами. Дальше показали мы, що въ нашôмъ краю не сотворено навѣть найконечнѣйшихъ условій розвою краєвого ремѣсництва и промыслу, черезъ що желѣзницѣ тôлько помагаютъ добивати нашѣ краєвѣ ремесла и краєвый промыслъ засыпуючи нашъ край заграничными продуктами, съ котрыми нашѣ краєвѣ продукта при теперѣшнôмъ нужденнôмъ станѣ краєвои продукціи ніякъ не можутъ выдержати конкуренціи, — що наконець при дотеперѣшнôй господарцѣ краєвôй желѣзницѣ по бôльшôй части служатъ лише експлоатаціи (вызыскуваню) краю черезъ заграницю.

Чомужь побиваются не тôлько нашѣ краєвѣ „економисты“ Dz. Pol. и Gaz. Nar. але й многѣ послы такъ горячо за будовою новыхъ желѣзниць та до того єще коштомъ краю и поодинокихъ повѣтôвъ? Можна се приписати поверховности погляду и тôй „шляхотнôй“ навычцѣ нашихъ великихъ господарѣвъ за пожиченѣ грошѣ братися до великихъ предпріємствъ не тôлько ризиковныхъ але й ихъ господарству не ôтповѣдныхъ. Тôлькожь въ тôмъ случаю повинно було правительственне предложенье о трансверзальнôй желѣзницѣ остерегчи нашихъ „предпріємцѣвъ“ передъ сею запопадливостію за новыми желѣзницями. Передовсѣмъ пôднесло правительство въ своѣмъ комуникатѣ до сойму, що проєктованѣ желѣзницѣ, а именно трансверзальна желѣзниця не даютъ найменшои поруки своеи рентовности. По друге, правительство пôдноситъ будову трансверзальнои желѣзницѣ головно зъ стратегичныхъ взглядôвъ, а по трете мимо сего выключно державного интересу центральне правительство ухиляєся ôтъ будовы сеи желѣзницѣ зô взглядôвъ финансовыхъ. Тожь слѣдує лише зôбрати разомъ тіи три момента, щобы

мати певну пôдставу рѣшитись, чи край може чи не може братися за будову сеи желѣзницѣ. Єсли желѣзниця не має условій рентовности, то рѣчь ясна, що и єи економична потреба дуже сомнительна; єсли желѣзниця потрѣбна зъ стратегичныхъ взглядôвъ, то очевидно єсть тутъ интересъ загально-державный, а не специяльно краєвый и держава а не край повинна братися за єи будову; єслижь мимо сего державного интересу держава не хоче будувати сеи желѣзницѣ, а то зô взгляду на финансы, то о скôлькожь менше интересу и користи може мати край въ будовѣ желѣзницѣ нерентовнои и бôльше милитарнои якъ торговельнои, — край, котрый финансово стоитъ найгôрше зъ всѣхъ краѣвъ Австріи? Чижь при такôмъ станѣ рѣчій може край брати на себе тягаръ, котрого держава на собѣ не може перенести?

Тожь, якъ сказано, треба тôлько руководитись правилами здоровои логики, щобы зрозумѣти, скôлько шовинизму, коли не простои недорѣчности, єсть въ тыхъ желѣзно-дорожныхъ проєктахъ яко ремедіяхъ на нашу галицку нужду. Зъ ôткижь наставъ сей шовинизмъ желѣзничій? Предсѣ кôлька день передъ тымъ, нѣмъ затрублено у насъ въ велику трубу „ратунку краю черезъ будову новыхъ желѣзниць“, мали наши шовинисты случайнôсть чути бесѣду пос. Гавзнера о дотеперѣшныхъ желѣзницяхъ и могли глубше застановитись надъ тымъ „великимъ добромъ“. Зъ сеи бесѣды могли були довѣдатись, що нашъ край платитъ рôкъ-рôчно на субвенціонованье дотеперѣшныхъ желѣзниць 700.000 зр. (зъ загальнои сумы субвенційнои для тыхъ желѣзниць 5,824.000), що доходы зъ тыхъ желѣзниць далеко не повертаются въ добро краю, що дотеперѣшни заряды желѣзниць такъ далеко посуваютъ свою старанность о пôднесенье краєвого ремесництва и промыслу, що навѣть кожухи для своеи службы и лопаты спроваджуютъ зъ заграницѣ! Єслибы отже наши економични шовинисты були хоть троха мали розваги и взгляду на правдиви интереса економични нашого краю и на правила логики, тогды певно не посмѣлибы такъ голосно славословити новои будовы новыхъ желѣзниць коштомъ краю яко спасеніє краю, а бодай булибы поспытали себе попереду, яки то користи може мати край и народъ зъ тои будовы.

На кождый случай не думаємо, щобы супротивъ досвѣду съ дотеперѣшными желѣзницями и урядово высказанои обавы о нерентовности проєктованыхъ желѣзниць наши „мужѣ стану“ пересвѣдчилися о потребѣ и користи будовы сихъ желѣзниць слѣдуючимъ дуже переконуючимъ аргументомъ Dz. Pol.: „potrzeba tych trzech duktów kolejowych jest tak powszechnie uznaną (sic), że snadnie pominąć możemy wszystko, co za nimi przemawia“!

Однакожь мимо сего всего не хочемо припускати, щобы наши „мужѣ стану“ а съ ними разомъ такъ практични редакторы Gaz. Nar. и Dzien. Pol. унеслися наразъ тымъ желѣзничимъ шовинизмомъ задля одного шляхотного нерозуму. Обявы сеи послѣднои недуги розвиваются постепенно въ нашôй краєвôй „kołowaciznie, wobec narodu pracą organiczną zwanej“, а не въ неожиданыхъ выскокахъ. Слѣдує тôлько приглянутись цѣлôй справѣ, якъ она розвивалась. Коли єще справа трансверзальнои желѣзницѣ обговорювалась въ Вѣдни, никому не снилося будувати єи коштомъ краю, а єще менше представляти єи будову яко лѣкъ на краєву нужду, хоть въ ту пору нужда доходила ажь до голодовои смерти. Противно, тогды удалась депутація до Вѣдня, щобы за вплывомъ короны наклонити министерство до будовы желѣзницѣ коштомъ державы. Сей замѣръ не удався мимо стратегичнои важности трансверзальнои линіи, за тоєжь могли гдеяки члены близше познакомитися съ членами бельгійского товариства, котре убѣгалось и доси убѣгаєся о будову сеи желѣзницѣ. Колижь отворено соймъ и правительство заявило, що не думає будувати сеи желѣзницѣ задля финансовыхъ взглядôвъ, именножь зъ тои причины, що бельгійске товариство жадає безплатного уступленя грунтôвъ пôдъ желѣзницю (а взглядно вывлащеня сихъ грунтôвъ и устроєня доѣздôвъ до желѣзницѣ коштомъ державы), тогды наразъ Gaz. Nar. и Dzien. Pol., що то єще день передъ тымъ ломали собѣ головы надъ способомъ покрытя недоборôвъ краєвыхъ, черезъ нôчь выдумали цѣлу програму не тôлько, якъ покрыти недоборы, але й якъ спасти край зъ упадку. „Економична пожичка“ и будова желѣзниць — се спасеніє краю! Край повиненъ затягнути 10-миліонову пожичку, зъ того дати два миліоны яко безповоротну субвенцію на будову желѣзницѣ, выкупити (вывластити) 2643 моргôвъ и поробити своимъ коштомъ доѣзды до желѣзницѣ. Съ такимъ пляномъ выступивъ Dzien. Pol. выводячи дальше, що тыми двома миліонами выкинеными зъ народнои кишенѣ притягнемо до краю ажь 60 миліонôвъ чужихъ капиталôвъ! Забувъ однакожь пояснити, що тыхъ 60 миліонôвъ має бути закладовымъ капиталомъ, зъ котрого зыски вразъ съ двома „краєвыми“ миліонами повандрують въ кишенѣ заграничныхъ капиталистôвъ. Єще лучше стала адвокатувати Gaz. Nar. въ користь бельгійского товариства. Она почала доказувати, що вже не тôлько край, але навѣть поодинокі повѣты, черезъ котрі буде переходити желѣзниця, мають обовязокъ безплатно ôтступити бельгійскому миліоновому товариству грунта пôдъ будову желѣзницѣ и побудовати доѣзды до стацій! Шпекуляційне товариство бельгійскихъ капиталистôвъ було наразъ представлене сими адвокатами яко товариство гуманитарне, що радо пожертвує свои миліоны для добра краю пôдъ однымъ условіємъ, єсли край безплатно ôтступитъ єму 2643 моргôвъ землѣ, построитъ своимъ коштомъ доѣзды и єсли правительство звôльнитъ се товариство ôтъ всякихъ податкôвъ и додаткôвъ до податкôвъ достаточно оплачуваныхъ нашимъ народомъ! Бачте, якъ малесенькои уступки жадало се гуманитарне товариство бельгійскихъ акціонерôвъ. Можна справдѣ думати, що й Gaz. Nar. и Dz. Pol. розжалені такъ безъинтересовнымъ гуманитаризмомъ бельгійского товариства совсѣмъ безплатно и безъ надѣи на яки небудь зыски стали такъ горячо адвокатувати за симъ товариствомъ и спасати край безплатнымъ ôтступленьемъ землѣ, безплатною роботою народа и звôльненьемъ ôтъ податкôвъ заграничныхъ шпекулянтôвъ. Що за патріотичне пожертвованье, що за економичный розумъ Gaz. Nar. и Dz. Pol.! Можнабы тутъ приложити слова „Czas-у“ высказани недавно о дѣятельности нашого сойму: „wypadałoby nam poniekąd hamować nasze szlachetne zapędy“. Краковскій „Czas“ мôгъ мати тутъ на оцѣ пос. Матковского, котрый съ своими „szlachetnymi zapędami“ загнався єще дальше и поставивъ въ соймѣ внесенье: „взывається правительство, щобы не удѣлювало ніякому Товариству концесіи на будову желѣзницѣ зъ Тернополя до Гусятына, доки линія Живець-Гусятынъ не буде забезпеченою“. Се невинне внесенье подане безъ мотивôвъ, а пôдписане ажь 80 послами має свою исторію, котра дуже добре поясняє, чи тымъ желѣзничимъ шовинистамъ ходитъ о добро краю чи о яке инше „добро“. Якъ вѣдомо, освѣдчило консорціюмъ желѣзницѣ Кароля-Людвика, що выбудує желѣзницю зъ Тернополя до Гусятына безъ всякои державнои або краєвои запомоги и помочи своимъ коштомъ. Чомужь зажадавъ пос. Матковскій, щобы правительство такъ довго не призволяло на будову сеи желѣзницѣ, якъ довго не буде забезпечена трансверзальна желѣзниця? Чому пôдписало се внесенье ажь 80 послôвъ и для чого ôттакъ прійнято се внесенье яко ухвалу соймову? Якъ сказано, желѣзниця Тернопôль-Гусятынъ може бути выбудованою безъ всякихъ коштôвъ и тягарôвъ зъ стороны краю, а до будовы трансверзальнои желѣзницѣ жадає бельгійске товариство безплатного ôтступленя грунтôвъ, увôльненя ôтъ всякихъ податкôвъ и додаткôвъ ôтъ податкôвъ, будовы доѣздôвъ коштомъ краю, безповоротнои субвенціи 2 миліоны и т. д. Якъ бачимо, рôжниця тутъ совсѣмъ не малозначна. Але крôмъ того показується єще, що колибы була выбудована желѣзниця зъ Тернополя до Гусятына, тогды желѣзниця трансверзальна сталабыся коли не совсѣмъ злишною, то що найменше дуже проблематичною, а то зъ тои причины, що дорога зъ Гусятына проєктованою желѣзницею трансверзальною до Вѣдня єсть о 976·6 кильометрôвъ довшою ôтъ дороги желѣзницею Кароля Людвика, дорога зъ Гусятына на Станиславôвъ тоюжь трансверзальною желѣзницею до Вроцлавя о 816·6 кильометрôвъ довшою якъ такажь дорога зъ Гусятына до Вроцлавя желѣзницею Кароля Людвика, дорога зъ Гусятына на Станиславôвъ тоюжь трансверзальною желѣзницею до Львова о 222 кильометрôвъ довшою ôтъ дороги зъ Гусятына желѣзницею Кароля Людвика до Львова!

Якъ бачимо, конкуренція межи желѣзницею Кароля Людвика а трансверзальною не абы яка. Щожь могло приклонити пос. Матковского и всѣхъ тыхъ соймовыхъ послôвъ, що голосували за высше згаданымъ внесеньемъ, на сторону трансверзальнои желѣзницѣ а противъ желѣзницѣ Кароля Людвика? Чи интересъ краю? Тажь желѣзниця Кароля-Людвика не жадає найменшои жертвы ôтъ краю. Для чогожь заказувати сю будову желѣзницѣ зъ Тернополя до Гусятына? Не для чого иншого якъ зъ тои причины, що пôсля сеи будовы желѣзницѣ зъ Тернополя до Гусятына будова желѣзницѣ трансверзальнои оказується злишною. Самъ Dzien. Pol. забувши, що недавно такъ горячо славивъ желѣзницю трансверзальну, признавъ въ Ч. 174, що „трансверзальна желѣзниця тягнеся въ своѣй переважнôй а найдорожшôй части сторонами, немаючими до вывозу ни плодôвъ рôльничихъ ни выробôвъ промысловыхъ, бо въ тыхъ сторонахъ горы неурожайни, съ вынищеными лѣсами и безъ всякихъ богацтвъ“. А предсѣ внесенье пос. Матковского принято въ соймѣ и желѣзници Кароля Людвика малабы бути будова линіи зъ Тернополя до Гусятына доти зборонено, поки не настане злишна и економично безвартна желѣзниця трансверзальна! Щожь перехилило вагу въ користь трансверзальнои желѣзницѣ? Не интересъ загалу, не добро краю, але интереса особисти, привата — ся характеристична черта польскои господарки въ нашôмъ краю — *привата найбруднѣйша руководитъ нашими желѣзничими шовинистами*, котрі не маютъ навѣть встыду нынѣ голосити спасительнымъ тое, що вчера єще сами узнавали за шкодливе и на ôтворотъ! Що скорумпована львôвска журналистика польска легко надається для такихъ маневрôвъ, се може здивувати необôзнаныхъ съ исторією сеи журналистики, але що соймова бôльшôсть ступила на тую дорогу запропащеня найживотнѣйшихъ интересôвъ краю, се найсумнѣйше свѣдоцтво глубокого упадку морального верховодячои бôльшости соймовои и булабы крайна пора, щобы наша найвысша автономична репрезентація була вже разъ очищена зъ тыхъ деморализуючихъ елементôвъ.

ДОПИСЬ.

Зъ пôдъ Хотима. (*Въ справѣ принятя Е. В. Цѣсаря въ Галицкôй Руси.*)

„Майте Вы, Поляки, свою Польщу,
а намъ наша Русь нехай остається!“

Слова повставшого народу руского правительству польскому въ 17 вѣцѣ.

Якъ вычиталисьмо въ 54 Ч. „Дѣла“, запрошено до комитету покликаного выдѣломъ краєвымъ до принятя Цѣсаря зъ Русинôвъ лишь Впр. епископôвъ Ступницкого и Сильвестра Сембратовича.

Позаякъ всѣ Поляки, жіючі въ Галицкôй Руси, все и всюда стараются представити, що мы Русины яко народъ дбаючій о свôй самостôйный розвôй перестали вже существовати, и понеже нашому краєви силомôць накидаютъ характеръ польскій мимо живыхъ неустаючихъ протестôвъ зъ стороны Русинôвъ, про тое думаємо, що теперь лучается добра пора, щобы мы Русины заявились передъ Є. В. Цѣсаремъ яко жіючій народъ и що мы не идентификуємося съ Поляками въ ніякôмъ взглядѣ а найменше въ политичнôмъ, и що мы бажаємо розвиватися пôдъ єго опѣкунчимъ крыломъ тымъ, чимъ намъ Богъ судивъ, т. є. Русинами.

Належалобы про тое, щобы Львôвскі Русины занялися якъ найскорше и найенергичнѣйше принятьемъ Цѣсаря ôтъ имени Русинôвъ.

Треба доконче, щобы Львôвскихъ Русинôвъ пôдперли въ тôмъ взглядѣ усѣма силами всѣ Русины зъ всѣхъ сторôнъ Галичины и на покликъ комитету руского до принятя Цѣсаря чимъ скорше спѣшили съ грошевыми бодай скромными жертвами, на яки кого старчити може. Кто не має очій закрытыхъ, той знає, що насъ галицкихъ Русинôвъ ôтъ довгихъ вѣкôвъ такъ матеріяльно придоптано, що мы не можемо мѣрятися маєтково съ польскими дѣдичами и жидôвскими капиталистами на Галицкôй Руси. Для того принятье Цѣсаря зъ стороны Русинôвъ малобы вправдѣ бути торжественне, величаве, — але не получене съ надмѣрными коштами. Наши институціи „Дôмъ Народный“ и Ставропигія повинни прійти въ помôчь загалу Русинôвъ своими засобами матеріяльными. Слѣдовалобы такожь, щобы комитетъ рускій завôзвавъ Русинôвъ зъ всѣхъ сторôнъ Галичины въ означеный часъ явитись во Львовѣ, щобы привитати Є. В. Цѣсаря въ имени руского народа.

Въ кôнци слѣдовалобы, щобы рускій комитетъ наклонивъ нашихъ рускихъ епископôвъ Впр. Іоана Ступницкого и Впр. Сильвестра Сембратовича, щобы они яко Русины ухилилися ôтъ удѣлу въ высше згаданôмъ комитетѣ покликанôмъ выдѣломъ краєвымъ имовѣрно лише для того, щобы рускій народъ представити въ очахъ Є. В. Цѣсаря лише яко обрядовый ôттѣнокъ польского народа „державного“. Якъ довго наши найсправедливѣйши жаданя несповнені а ногами доптані, якъ довго дотеперѣшный для Русинôвъ невыносимый станъ нашого краю не змѣненый, такъ довго не можемо мы Русины инакше дѣлати и передъ лицемъ Є. В. Цѣсаря закрывати сего сумного положеня. Не наша въ тôмъ вина, а вина тыхъ, що довели насъ до такого стану въ нашôмъ краю, а теперь хотѣлибы закрыти передъ лицемъ Є. В. Цѣсаря овочи своихъ власныхъ трудôвъ вымѣреныхъ на погибель Русинôвъ.

Выпадає намъ лишь повторити слова народа руского, котрыми ôтповѣвъ повставшій народъ Полякамъ въ часахъ Хмельниччины: „Майте вы, Поляки собѣ свою Польщу, а намъ нехай наша Русь остається“.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Англія. Пôзнѣйши вѣсти про нещасливу для Англичанъ битву пôдъ Кандагаромъ въ Афганистанѣ успокоили трохи Англичанъ, понеже показалося, що перши депешѣ пересадно подали страты англійского войска. На всякій однако случай страты Англичанъ великі именно ôтъ сильнои и добре веденои непріятельскои артилеріи. Англичане стратили двѣ каноны, котрі дôсталися въ руки побѣдникôвъ. Войска англійски зъ многихъ сторôнъ наплываютъ до Кандагару, щобы тамъ сконцентрованими силами стояти крѣпко на поготовю передъ дальшими евентуальностями. Не тôлько войска пробуваючі въ Афганистанѣ, але и зъ Индій а навѣть зъ самои Англіи маютъ прибути въ помôчь до Кандагару. Кромѣ войска въ Кандагарѣ має находитись въ Афганистанѣ всѣхъ англійскихъ войскъ 44.000 людій, а именно: въ Кабули и окрузѣ 20.000, въ просмыку Кейбъ 16.000, въ долинѣ Курумъ 8000. Генералъ Бурровъ въ Кандагарѣ мавъ передъ нападомъ Еюбъ хана бôльше-менше 3000 людій. Въ битвѣ мало

упасти до 2000 людій. Tagblatt-ови телеграфуютъ зъ Лондону, що Еюбъ ханъ мавъ при собѣ россійскихъ войсковыхъ дорадникôвъ. Англійска печать обговорює въ загалѣ справу афганьску дуже повздержно и однодушно высказує конечнôсть дальше вести вôйну съ цѣлою енергією доти, поки Англія повнои сатисфакціи не добуде. Вѣсть о несподѣванôмъ нещастю пôдъ Кандагаромъ страшно велике зробила впечатлѣнье на Индіяхъ. Вицекороль индійскій скликавъ заразъ достойникôвъ на нараду и завôзвавъ телеграфомъ губернаторôвъ, щобы тіжь якъ найскорше надôслали списъ диспозиційныхъ войскъ. Зъ Индій маютъ ôтойти въ помôчь генералови Буррови до Кандагару двѣ сильнѝ бригады артилеріи и кавалеріи.

Въ министерствѣ англійскôмъ выявилося непорозумѣнье зъ причины билю о ирляндскихъ фермерахъ. Зъ тои причины министерство стратило вже трехъ членôвъ. Теперь жежь пытанье всхôдне подѣлило габинетъ зновъ на два сторонництва. Одно припускає вôйну противъ Турціи и на его чолѣ стоитъ Глядстонъ, друге, котрого шефомъ єсть Бригтъ, думає, що для удержаня теперѣшного либерального габинету мирна политика єсть необходима. Поки всѣ европейскѝ державы будутъ згôдно дѣлати, доти еще габинетъ англійскій не розпадеся, але на случай дальшого рѣшучого опору Турціи, а въ наслѣдство того на случай можливыхъ заколотôвъ межи европейскими державами, Англія мусѣлабы при непевнôй помочи Россіи присиловати Турцію до послушеньства и тогды такои непопулярнои вôйны либеральне нынѣшне министерство Глядстона не пережилобы.

Телеграмъ зъ Лондона пôдъ днемъ 2. серпня доноситъ, що Глядстонъ занедужавъ.

Туреччина. Турція зробила своє — дала ôтповѣдь на колективну ноту и жде дальшихъ крокôвъ державъ европейскихъ. Демонстрація фльотъ не перелякала еи дуже. Она пересвѣдчена, що ôтъ демонстраціи фльотъ до дѣйстного ужитя насилія еще далеко. Впрочѣмъ колибы навѣть прійшло до насильныхъ мѣръ противъ Турціи, то она пересвѣдчена, що тоє насильне дѣланье державъ не буде згôдне, та що она буде мати своихъ союзникôвъ. Тымчасомъ поки що Порта чинитъ приготованя до вôйны съ Греціею, концентрує войска въ Тесаліи и Епирѣ такъ що може довшій часъ сильно опиратися. Въ пытаню чорногорскôмъ єсть она бôльше уступчива, якъ въ пытаню греческôмъ. Съ ôтповѣдію еи на колективну ноту въ справѣ чорногорскôй кто знає, чи й не згодятся въ основѣ державы, то тогды, якъ гдеякѝ газеты припускаютъ, навѣть она сама выслалабы два кораблѣ демонстраційнѝ противъ Чорногоры. Въ пытаню же греческôмъ Порта упертѣйша, божь ту и бôльше болючу ампутацію державы еи готуютъ. Найновѣйшѝ вѣдомости зъ Берлина голосятъ, що Бисмаркъ предложивъ державамъ еще одну конференцію державъ надъ ôтповѣдію Порты въ пытаню греческôмъ — то значитъ, що Бисмаркъ хоче проволочи справу. Колибы така конференція дѣйстно мала зôбратися, то переговоры съ Портою протягнулибыся, якъ гдеякѝ удержуютъ, ажь до весны. Впрочѣмъ и англійскій габинетъ Глядстона по нещастю постигшôмъ англійскѝ войска въ Афганистанѣ много спустивъ зъ тону а Франція занята домашными справами все що разъ бôльше ôтклонюєся ôтъ якои нибудь чиннои политики на всходѣ.

Сербія. Вѣденьскѝ газеты розпустили новѣйшими часами вѣсти, що Сербія мобилизуєся, ба навѣть, що тая мобилизація вымѣрена противъ Болгаріи. Телеграмъ зъ Бѣлграду до вѣденьского Parlamentär дементує рѣшучо подôбнѝ поголоски. Противно, въ Бѣлгородѣ пробуває теперь вицепрезидентъ болгарского збору Сукнаровъ, котрый, якъ кажутъ, стараєся привести въ дѣло вспôльну зачѣпно-ôтпорну угоду межи Сербією и Болгаріею на той случай, колибы прійшло до полученя всхôднои Румеліи съ Болгаріею, а не можнабы уникнути вôйны. Сукнаровъ має яко бувшій ученикъ бѣлгородскои школы звязи съ сербскою омладиною, тожь може бути, що Ристичь присилованый „публичнымъ мнѣніемъ“ прихилится до жадань Болгаріи.

Франція. Сими днями ôтбувалися въ Франціи доповняючѝ выборы до радъ генеральныхъ. Выборы выпали щасливо для републиканôвъ. Зъ 507 доси звѣстныхъ результатôвъ выбору выпало 357 въ дусѣ републиканьскôмъ а 124 въ дусѣ консервативнôмъ. Републикане зыскали 75 крѣселъ. Потѣшный то знакъ для републики.

НОВИНКИ.

— **Програму подорожи и побыту Цѣсаря** въ Галичинѣ оголосила вже урядова львôвска газета. И такъ дня 1 вересня цѣсарь прибуде о год. 8 рано до Кракова, где на двôрци повитаютъ его Намѣстникъ, Маршалокъ краєвый, депутаціи радъ повѣтовыхъ и иншихъ властій. Маршалокъ повитає Цѣсаря промовою. Въ Краковѣ замешкає Цѣсарь въ палатѣ гр. Артура Потоцкого. Дня 4 вересня о год. 5 рано выѣде зъ Кракова до Перемышля. Потягъ цѣсарскій задержится по кôлька минутъ на стаціяхъ въ Бохни, Тарнови, Дембици, Решовѣ и Ярославлю. До Перемышля прибуде Цѣсарь о год. $10^1/_2$. Тутъ повитаютъ Єго епископы, власти и рада мѣска. Замешкає въ староствѣ. Зъ Перемышля выѣде о год. 7 вечеромъ до Мостискъ а зъ ôттамъ екипажемъ до Крисовичь, где въ палатѣ гр. Стадницкого замешкає. Дня 5 вересня розпôчнутся великѝ маневры и потреваютъ до 11 вересня. Того то дня выѣде Цѣсарь о год. 7 рано зъ Мостискъ до Львова. У Львовѣ стане о год. $8^1/_2$ рано. На двôрци привитаютъ Єго Намѣстникъ, Маршалокъ кр. промовою, власти войсковѝ и цивильнѝ а на Городецкôй улици при брамѣ тріюмфальнôй президентъ мѣста съ мѣскою радою и вручитъ Єму ключѣ до мѣста. Ôттакъ похôдъ справится черезъ улицѣ: Городецкою, Зигмунтовскою, Ягайлоньскою, Кароля-Людвика, пляцомъ Бернардиньскимъ и улицею Чарнецкого до Намѣстництва, где Цѣсарь на весь часъ свого побыту у Львовѣ замешкає. По обохъ бокахъ улиць, котрыми Цѣсарь буде проѣжджати, уставлятся корпораціи и молодѣжь школьна. О год. 11 передъ полуднемъ Цѣсарь буде принимати власти. О год. 6 обѣдъ. Вечеромъ илюминація и проѣздка улицями мѣста, ôттакъ похôдъ съ факлями и серенада ôтспѣвана товариствомъ музичнымъ. Дня 12 вересня въ недѣлю Цѣсарь выслухає о год. 7 тиху службу Божу въ лат. катедрѣ а о год. 9 удасться до Дроговыжа, где навѣститъ институтъ сирôтъ гр. Скарбка и закладъ стадничій. О год. $3^1/_2$ по пол. поверне до Львова. О год. 6 обѣдъ. Въ вечерь Théatre paré. Дня 13. вересня Цѣсарь удасться до митрополичои церкви св. Юра; о год. 10 удѣляти буде авдіенціи, ôттакъ буде посѣщати заклады публичнѝ, науковѝ и доброчиннѝ. О год. 6 обѣдъ. Вечеромъ баль въ ратуши. Дня 14 вересня Цѣсарь буде дальше посѣщати заклады публичнѝ. О год. 4 удасться на высокій замокъ. О год. 6 обѣдъ. Дня 15 вересня опуститъ Цѣсарь о год. 7. рано Львôвъ и удастся до Черновець. Въ дорозѣ задержится потягъ въ Бôбрцѣ, Галичи и Станиславовѣ. О год. $11^1/_2$ Цѣсарь пріѣде до Коломыѣ и огляне етнографичну выставу тов. Татряньского, о чѣмъ Намѣстникъ завѣдомивъ уже предсѣдателя выставы дѣдича Пшибыславского. О 1 выѣде Цѣсарь до Черновець. Вертаючи зъ Буковины имовѣрно 17 або 18 вересня Цѣсарь удасться на Снятынъ, Коломыю, Станиславôвъ, Стрый до Дрогобыча, зъ ôтки проѣдеся въ Борыславъ. Ôттакъ ôтъѣде до Самбора, где стане въ будынку правительственнôмъ а на другій день о год. 5 рано ôтъѣде на Хирôвъ и Лупкôвъ до Чегледъ на Унграхъ.

— **Зъ Станиславова** телеграфуютъ до Neue freie Presse, що на посла до сойму краєвого зъ дрôбныхъ посѣлостій станиславôвского округа кандидує о. Иванъ Наумовичь. Ся вѣдомôсть здаєся намъ бути не имовѣрною, бо якъ намъ вже по неудачныхъ выборахъ зъ округа Калушь-Войнилôвъ свого часу доносили, о. Наумовичь задумавъ ухилитися ôтъ всякои публичнои акціи политичнои и посвятити свои силы выключно просвѣтѣ народа. Противъ повысшои вѣдомости N. fr. Presse промовляє и тоє, що коломыйска „Руска Рада,“ стояча въ найблизшихъ ôтношеняхъ съ о. Н. и маюча въ тôмъ взглядѣ безперечно найавтентичнѣйшу информацію, минувшого тыждня пôднесла кандидатуру не о. Наумовича, але о. Рудольфа Моха. Булабы вже пора, щобы Русины станиславôвского округа порозумѣлися остаточно що до надходячихъ выборôвъ и увзглядняючи мѣстцевѝ ôтношеня поставили на кандидата мужа, котрыйбы не тôлько мавъ довѣріє у народа, але такожь скôлько можь найлучшу квалификацію заступати въ соймѣ правнѝ и економично-народнѝ интереса Русинôвъ. Послѣдна сесія сойму якъ не можна лучше выказала потребу мужѣвъ спеціяльно обзнакомленыхъ съ науками економичными и правничими а самѝ найперші патріоты нашѝ не разъ вже пôдносили, що для Русинôвъ конечно старатися о способныхъ пословъ-юристôвъ, котрыхъ намъ такъ дуже недостає въ репрезентаціяхъ автономичныхъ.

— **Батькôвщины ч. 15.** сконфисковала ц. к. прокураторія.

— **Ректоратъ** львôвского дух. семинаря приказавъ всѣмъ питомцямъ належачимъ до хору, щобы въ день пріѣзду Цѣсаря до Львова явилися въ семинари. До хора належитъ 45 питомцѣвъ.

— **Речинець до принятя** въ львôвскій духовный семинарь назначеный по день 13 (25) вересня а въ вѣденьскій (на 3 опорожненѝ мѣстця) по день 2 (14) вересня с. р.

— **Пожаръ** навѣстивъ 26 липня громаду Заболотôвцѣ въ жидачѣвскôмъ повѣтѣ. Згорѣло 17 осадъ. Шкода выноситъ 13.000 зр. Въ огни утратила житье дитина. Намѣстництво выслало заразъ на першу запомогу погорѣлцѣвъ 100 зр.

— **Для погорѣлцѣвъ въ Роздолѣ** ухвалила рада мѣста Львова дати 500 зр. запомоги.

— **О испытѣ доспѣлости въ бережаньскôй гимназіи** пишутъ намъ: До письменного испыта зголосилося 44 ученикôвъ, але зъ тыхъ одинъ екстерниста не явився до устного испыта, сѣдало отже до устного испыта 34 ученикôвъ публичныхъ, 1 приватиста и 8 екстернистôвъ. Обстали при испытѣ: а) съ ôтличіємъ 1) Новосѣльскій Михаилъ, 2) Луцыкъ Анатоль (Русинъ), 3) Гамерскій Владиславъ; испытъ здѣлали Русины: 4) Тыховскій Казимиръ, 5) Свѣженькій Мих., 6) Ивасьечко Волод., 7) Днѣстряньскій Іосифъ, 8) Демчишинъ Николай, 9) Мовчко Василій, 10) Высочаньскій Стефанъ, 11) Бачиньскій Николай, 12) Луцыкъ Теофиль, 13) Сойка Володим., 14) Галькевичь Юліянъ, 15) Розлуцкій Дмитрій, 16) Чомкевичь Левъ (екстер.), 17) Майковскій Іоанъ (екстер.); не-Русины: 18) Шрайберъ Александеръ, 19) Райхъ Арнольдъ (жидъ), 20) Лысаковскій Яковъ, 21) Розмаринъ Шая, 22) Зьембицкій Людвикъ, 23) Ковальскій Викторъ, 24) Кагане Гершь (жидъ) 25) Готлѣбъ Мечиславъ, 26) Шидловскій Казимиръ и 27) Завадзкій Іосифъ (приват.); поправку зъ одного предмета по празнинахъ получило 8 ученикôвъ публичныхъ и 2 екстернистôвъ; репробовано на $^1/_2$ року 1 уч. публич. и 1 екстер., на 1 рôкъ одного публич.; на часъ неозначеный 3 екстернистôвъ.

— **Львôвскій руско-народный театръ** пôдъ дирекцією п. Т. Романовичь переѣзджає сими днями зъ Зарваницѣ-Вишнѣвчика въ Пôдгайцѣ. Въ недѣлю 1 лат. серпня дано прощальне представленье въ Зарваници: „Гальку“. Що до артистичного выконаня выпала тая мельодрама пôдъ кождымъ взглядомъ знаменито. Численно зôбрана публика обсыпала сердечными бравами нашихъ артистôвъ а особливо п-ну Марію Романовичь, котру нарочно до ролѣ „Гальки“ спроваджено (п-на Марія Романовичь перебуває въ Залѣщикахъ за-для днѣстровыхъ купелѣвъ въ цѣли поратованя здоровля). Хочемо въ сѣй дописи головно то пôднести, що театръ нашь рѣдко где стрѣтивъ такъ сердечну гостинность, якъ власне въ Зарваници-Вишнѣвчику. Зарваниця, се село, а Вишнѣвчика такожь годѣ мѣсточкомъ назвати, а однакожь моглибы они за примѣръ стати жителямъ великихъ навѣть нашихъ мѣстъ, котрѝ славлятся цивилизацією, значилобы, и почутьемъ всякои штуки, отже и штуки драматичнои. Треба було бачити, якъ въ Зарваници-Вишнѣвчику вся публика, можна сказати: все, що жило, горнулося кождого вечера до притулку Мельпомены и радо, съ свѣдомостію пôддержували сю такъ важну народну институцію.

Зазначуємъ при случаю на сѣмъ мѣстци той дирекцією руско-народного театру досвѣдченый фактъ, що театръ нашь пôдчасъ сегорôчнои вандрôвки своеи по Галичинѣ кромѣ Зарваницѣ-Вишнѣвчика зазнавъ сердечного, щирого принятя въ самыхъ тôлько меншихъ мѣстахъ, якъ въ Городенцѣ, Товмачи а по части и Бучачи, коли противно такѝ мѣста якъ Перемышль, Станиславôвъ, ба навѣть Львôвъ, далися дуже болючо почути рускому театрови.

Перше представленье въ Пôдгайцяхъ має вже ôтбутися вô второкъ т. є. 3 лат. серпня, коли тôлько не зайдутъ якѝ непередвидженѝ перешкоды. Дальшѝ представленя ôтбуватися будутъ въ днѣ звычайнѝ т. є. въ четверъ, суботу, недѣлю и вô второкъ въ тыждни. Театръ нашь буде гостити лише короткій часъ въ Пôдгайцяхъ (заанонсовано лише 6 представлень) ôттакъ ôтвѣдає еще передъ выставою Коломыйскою або Рогатынъ або Бурштынъ, пôсля того, котре зъ сихъ мѣстць покажеся ôтповѣднѣйше.

(*В.*) **Зъ надъ Буга.** (*Золочѣвска Бурса. Исторія еи завязаня и нынѣшный еи станъ.*) Одно, що дуже спыняє розвôй нашихъ народныхъ справъ єсть тоє, що Русины самѝ недовѣряютъ своимъ силамъ. Хотѣти зреализовати яку нибудь гадку — заразъ учуєшь замѣты: „Въ нынѣшныхъ часахъ годѣ Русинамъ жити, все на насъ ворогує, навѣть свои, мы бѣднѝ, нами никто не опѣкуєся, мы не маємо своихъ заступникôвъ“ и т. п. Така малодушнôсть опанувала высшѝ и низшѝ верствы руского народу, тожь не дивно, що при недостачи солидарности иде тупо всяка, хотьбы и найужиточнѣйша робота.

Правда, що годѣ нынѣ Русинамъ за свою льояльнôсть а навѣть услужливôсть надѣятись на яку нибудь „концесію“ або по народному на „опихане“ чи ôтъ правительства чи ôтъ Полякôвъ; алежь се тымъ бôльше насъ увѣряє, що „безъ борбы не ма побѣды.“

Звôльняємо себе не ôтъ однои роботы, звиняючись тымъ, що на нашôмъ народѣ годѣ опертись, бо ôнъ темный и бѣдный. Поминаю тоє, кто тому виненъ, а пôдношу лише тоє, що мы предсѣ маємо много свѣтлыхъ людій въ кождôмъ станѣ, а ôтъ коли гдеякѝ зъ нихъ пôзнали, що народъ то цѣла наша сила и взялися до его просвѣты — тожь мы вже не такѝ дуже й темнѝ. Другій разъ кажемо, що народъ бѣдный, годѣ вже зъ него що выдушити, але коли зъ того народу выдушуютъ миліоны на збытковѝ будовы, на самѝ меблѣ берутъ у него 13.000 зр., коли на кишеню того бѣдного народу установленѝ синекуры для цѣлыхъ родинъ збанкрутованыхъ дармоѣдôвъ, коли тому народови при его нынѣшнôй нуждѣ кажутъ здвигати по селахъ школы за 11.000 зр., и ôнъ здвигає, — то той народъ не пожалує дати крейцаръ або пригорщу збôжа на удержанье своихъ бѣдныхъ!

Такѝ гадки находятъ мене, коли беруся писати исторію завязаня „Бурсы Золочѣвскои“.

Пôдъ конець р. 1878 завязалася въ Золочевѣ „филія Просвѣты“ — и заразъ на однôмъ зъ першихъ засѣдань пôднѣсъ о Н. Пачовскій зъ Жуличь гадку: Тов. филіи „Просвѣты“ повинно постаратися о заснованье Бурсы въ Золочевѣ съ цѣлію моральнои и матеріяльнои пôдпомоги бѣднои молодежи школьнои. Въ слѣдъ за тымъ выготовилъ звѣстный патріотъ о. Данило Танячкевичь статутъ, котрый по поновнôмъ справленю и зредагованю ц. к. Намѣстництво пôдъ д. 16 грудня 1879 до Ч. 58.982 одобрило. — Теперь зайшла нова труднôсть, именно въ призбираню членôвъ, бо хотяй статутъ (§. 9) якъ найяснѣйше толкує, що членомъ може бути кождый Русинъ безъ рôжницѣ вѣку, стану и пола, то треба було цѣлый пôврôкъ чекати, закимъ Русины сконсолидовалися до марного числа 20, якого до уконституованя комитету Бурсы статутъ вымагає. На послѣдувавшихъ зборахъ членôвъ дня 15 липня с. р. уконституовався зарядъ Бурсы въ тôй формѣ — що на предсѣдателя выбрано катих. гимн. о. Исидора Єзерского; на заступника проф. гимн. Плятона Сѣнкевича; на касієра адъюнкта судового Кипр. Коцовского; на контролёра о. К. Винтоняка зъ Бужка; а на выдѣловыхъ: адъюнкта суд. І. Товарницкого, проф. гимн. Володислава Танячкевича, о. Ив. Левицкого зъ Питричь, о. Н. Пачовского зъ Жуличь, кандидата адвоката Кон. Телишевского и проф. гим. Ник. Матіяша.

Съ узнаньемъ и вдячностію належитъ пôднести патріотизмъ мѣстцевыхъ Русинôвъ именно пп. урядникôвъ и проф. гимназіяльныхъ, котрѝ придивляючися щоденно нуждѣ тои бѣднои молодежи школьнои заявили всяку готовôсть служити народному дѣлу. Єсть надѣя, що и околичнѝ Русины именно оо. духовнѝ переймутся тою самою гадкою, божь ихъ цѣле званье основуєся на дѣлахъ любви христіяньскои.

И такъ мы доповнили формальности и уконституовалися — але то еще слабый объявъ нашои роботы, наша цѣль: скора моральна и матеріяльна пôдпомога тыхъ — котрѝ безъ роду, безъ засобу выйшли зъ пôдъ чорнои стрѣхи а бажаютъ побачити свѣтло науки!

Нашѝ средства дуже слабѝ, — у насъ всего 20 зр. ав.; а мы хотячи оказати нашу жизненнôсть, розписуємо конкурсъ на удержанье двохъ ученикôвъ! Тожь належится надѣяти, що рускій народъ, котрый николи не ôтказавъ своеи помочи, и намъ допоможе до того святого дѣла, а честнѝ Редакціи рускихъ газетъ не ôткажутъ пріймати и доставляти хотьбы и найдрôбнѣйшій датокъ жертвованый въ користь нашои Бурсы.

— **Зъ Кутъ** пишутъ намъ: Въ Суботу минувшого тыждня с. є. 25 с. м. ôтбулося въ селѣ Испасѣ на Буковинѣ посвященье гр. кат. церкви. Въ тôмъ селѣ мешкає кôлька захожихъ зъ Галичины родинъ обряда гр. кат. але якъ звычайно на Буковинѣ нашь народъ дуже бѣдный, такъ дѣдичь сего села графъ Л. Цигаля (Cigala) Италіянинъ побудовавъ для нихъ церковь власнымъ коштомъ, и выпосаживъ еи. Но не досыть на тôмъ, ôнъ постарався такожь о якъ найторжественнѣйше посвященье храма. Въ тôй цѣли запросивъ Преосв. Сильв. Сембратовича и Впрепод. крылошанъ оо. Готоровского, Сингалевича и Величка якъ такожь и нашихъ спѣвакôвъ-питомцѣвъ. Посвященье ôтбулося съ цѣлою величавостію при удѣлѣ численного духовеньства окрестного. Особливо прехорошій спѣвъ плѣнявъ всѣхъ — а сама торжественнôсть причинилася не мало до пôднесеня духа побожности и нашого обряда въ тôмъ закутку Руси окруженôмъ доокола неприхильными елементами. Честь за то най буде такъ великодушному основателеви церкви въ Испасѣ. — На другій день ôтбулося зновъ посвященье церкви въ Выжницѣ, на котре зôйшлося множество народа зъ окрестности. Кобы то бодай теперь по здвигненю святынь почалася бôльша праця надъ добромъ и просвѣтою народа, а тогды и нашь закутокъ оживбы иншимъ житьемъ.

— **Сорокъ днѣвъ посту.** Въ Америцѣ докторъ, именемъ Таннеръ заложився, що потрафитъ жити 40 днѣвъ безъ ніякои ѣды. Цѣла Америка говоритъ теперь о тôмъ чоловѣцѣ, котрый на перекôръ всякимъ нау-

камъ медицины голоситъ, що черезъ 40 днѣвъ ничо до устъ не возьме а мимо того остане при житю. Дня 28 червця розпочавъ Таннеръ свôй „великій пôстъ“ и ôтъ тои хвилѣ остае безъ-устанно пôдъ надзоромъ комитету лѣкарского. Надзоруючи лѣкарѣ оголошуютъ все справозданье о станѣ тѣла и духа Таннерового и справозданье тое лѣкарске розходится телеграфичными дорогами по всѣй земли. Оголошено вже справозданье зъ 20 дня посту. Таннеръ въ першихъ дняхъ навѣть воды не пивъ; въ 16 дни посту пивъ ôтъ часу до часу по капли воды, въ 20 дни посту переставъ знову уживати воды, бо таяжь мае его ослабляти. Головну вагу кладе Таннеръ на воздухъ. Комната въ котрôй ôнъ мешкае и спитъ есть простора и въ здоровôмъ мѣстци; кромѣ того ôнъ на кони верхомъ що дня выѣжджае въ товариствѣ лѣкарѣвъ на вольный свѣжій воздухъ. Дръ Таннеръ поваливъ дотеперѣшну думку, що чоловѣкъ не може безъ ѣды прожити довше девятъ днѣвъ.

— **Ne rozumime**! Якъ въ Галичинѣ Русины борются съ Поляками о рôвноправнôсть руского языка въ школахъ, судахъ и урядахъ — такъ въ Чехахъ Чехи борются съ Нѣмцями о рôвне право ческого языка съ нѣмецкимъ. Однакожь въ боротьбахъ тыхъ рускôй а ческôй есть тая величезна рôжниця, що боротьба Русинôвъ мае характеръ чисто теоротичный, коли тымчасомъ боротьба Чехôвъ ведеся зъ становища цѣлкомъ практичного. Русины жалуются, ôтказуютъ на нетерпимôсть руского языка и письма въ судахъ и урядахъ а самй не тôлько пріймаютъ польскй ôтповѣди урядовй на рускй поданя, але навѣть не користаютъ зъ запорученого имъ законами права и вносятъ поданя по польски. Якъ же Чехи поступаютъ въ тôмъ взглядѣ найлучше показуютъ численнй факта зъ найновѣйшихъ часôвъ, якъ они, чи то одиницѣ, чи громады не принимаютъ совсѣмъ писемъ судовыхъ и урядовыхъ въ нѣмецкôмъ языцѣ, и тымъ чиномъ присиловуютъ всѣ власти переписуватися съ ними по чески. Сими днями стався въ Чехахъ такій случай, що одинъ судъ зажадавъ ôтъ ческои громады якоись реляціи, и ôтнѣсся до громады въ нѣмецкôмъ языцѣ. Начальникъ громады на обвертцѣ нѣмецкого судового завôзваня написавъ: „Ne rozumime!“, прибивъ громадску печать и ôтославъ письмо судови. Судъ якъ не пышный мусѣвъ друге письмо слати — та вже по чески написане... Тогды ажь дôставъ ôтповѣдь. Оттакъ то Чехи борются съ Нѣмцями за рôвне право языкове!

— **Вивôзъ збôжа россійского** мае за недовгій часъ заказати правительство россійске. Причиною того заказу маютъ бути сегорôчнй злй жнива въ Россіи, зъ котрыхъ надѣются мати до 30 миліонôвъ пудôвъ збôжа менче, анѣжь лѣтъ попередныхъ.

(*Ц.*) **Зъ пôдъ Солотвины** доносятъ намъ: Сумно въ нашôй Гуцульщинѣ. Ôтцѣ родинъ далеко на роботѣ, а тутъ появилася мѣжь дѣтьми люта епидемія, котра забирае тыхъ, що задавка (дифтерія) въ послѣдныхъ трехъ лѣтахъ при житю лишила. Слабôсть починаеся коромъ або кашлемъ (коклюшемъ) а кôнчится червôнкою. Зъ всѣхъ слабыхъ выходитъ ледво чи половина. До гдеякихъ селъ нашого пôдгôря, якъ до Космача, до Марковы, до Монастырчанъ зъѣздятъ ôтъ часу до часу делегованй черезъ Намѣстництво лѣкарѣ и записуютъ на коштъ ряду лѣки, та щожь, коли въ записуваню тыхъ лѣкôвъ не вôльно лѣкареви переступити приписанои цѣны ôтъ рецепты а тымъ самымъ и помôчь не може бути скуточна, тымъ бôльше, що лѣкарѣ заледво разъ на тыждень до села зъѣздятъ. Смерть прискоруютъ дѣтямъ зъ невѣжества власнй ихъ матери, подаючи слабôй дитинѣ недостигли яблока, „щобы собѣ закваснило душу.“ Въ липню умерло въ Манастырчанахъ 25 майже самыхъ дѣтій; колибы такъ, що хорони Боже, цѣлый рôкъ тревати мало, выносилабы смертельнôсть 30% цѣлои людности села. Кобыжь на тôмъ скôнчилося. А тутъ друга бѣда а за тою трета. Похоронець, щобы уже якъ, коштувати буде 5 злр., а тутъ пусто въ чересѣ, пусто въ коморѣ, пусто и въ оборѣ и зъ города еще взяти не ма що, — Богъ высоко, а мужь чи отець далеко гдесь, горюе на роботѣ. Але ось, жидъ близенько! Заглянувъ уже лихварь и то непрошеный у ôкно, чи вернувъ уже Василь зъ выжену и чи принѣсъ уже грошій, бо каже, що довше уже ждати не буде. Давъ однакъ въ кôнци упроситися, вже и до Спаса зажде и еще 5 злр. дожичивъ, але Богъ знае, чи не прійдеся Василеви пôйти осенію съ цѣлою родиною съ костуромъ и чи лихварь не спровадится на его дѣдѣвщину. Есть еи уже чи мало по нашихъ селахъ, тои жидовы. Кто не видѣвъ нашого кута зъ десять рокôвъ, не пôзнавъ бы нынѣ его. Зъ кождои другои або третои хаты шкѣрятся противъ тебе брудни барлоги жидôвскй, переповненй жидôвскими здоровыми и повнолицыми дѣтваками, въ кождôмъ селѣ суть уже хайдеры, школы а гдекуды и лазнѣ жидôвскй, а коли перейдешся головною улицею, побачишь въ кождôмъ ôкнѣ фляшку горôвки, кôлька сухихъ струцлѣвъ и зô двѣ свѣчки Кобыжь хоть „вереме“, щобы зôбрати зъ поля працю, такъ годѣ, ночи теплй и парнй, — а ранкомъ „самаряе“, незабавомъ затягнулося небо хмарами и дощѣ падаютъ зъ перестанками цѣлый день, такъ що ни жнива, ни косовицѣ, а що найгôрше, заносится на тое, що и „рѣпа“ (бульба) гнити буде. Куды глянь, всюды смутокъ и плачь; не чути ни спѣву веселого, ни голосу фуярки, навѣть ватры не свѣтятъ уже вечерами по полонинахъ, що перейшли въ руки жидôвскй. Тяжко самаряе нашимъ людямъ зъ усѣхъ бокôвъ! Сумно въ нашôй Гуцульщинѣ.

— **Виллю** славного професора и писателя-историка **Момзена** пôдъ Берлиномъ навѣстивъ минувшого мѣсяця пожаръ. Въ тôй виллѣ мѣстилася добôрна библіотека Момзена, сягаюча до 40.000 том. друкôвъ и цѣнныхъ рукописій ôтносячихся до римскои исторіи. Тая библіотека згорѣла разомъ съ виллею. Момзенъ радъ бувъ выратовати хоть що найцѣннѣйше зъ своеи библіотеки, именно свои власнй рукописи приспособленй до друку и выставивъ на велике небезпеченьство свое житье. Вправдѣ удалося ему спасти зъ огню свои рукописи, хоть по части надшкодженй, але середъ пожару попѣкся, щастье що не небезпечно та що поволи выгоюеся зъ ранъ.

— **Новый островъ**. Зъ Азорôвъ доносятъ, що на островѣ скт. Жоржь выбухло землетрясенье а наслѣдствомъ его було, що о 600 лôктѣвъ ôтъ побережя повставъ наразъ новый досыть значный островъ.

— **Лѣкъ на книгосушь**. Властитель дôбръ зъ Королевства, Завадскій, оголосивъ нехибный, якъ удержуе, лѣкъ на книгосушь. Тымъ лѣкомъ есть квасъ карболевый (acetum carbolicum crudum). Худобѣ дававъ его въ слѣдуючій способъ: на 87 штукъ своеи худобы бравъ чотыри гарцы житнои муки, розчинивъ водою съ одною четвертою частію гарца кухоннои соли а додавши пôвъ фунта квасу карболевого робивъ тѣсто, зъ котрого, добре вымѣсивши, утворивъ 87 кульокъ и кождôй худобинѣ дававъ одну таку кульку що два тыжднѣ, коли не було погиблицѣ въ краю, а що тыждень, коли була. Кромѣ того намазувавъ квасомъ карболевымъ жолобы и ясла, що такожь дуже помôчне, яко презерватива.

— **Въ Сучавѣ** сповнивъ самоубôйство въ приступѣ мелянхоліи професоръ гимназіяльный Кржижь, протявши собѣ жилы. Кржижь бувъ мужь дуже поважаный и любленый. Лѣкарѣ приспѣли вже за пôзно; одинъ молодый здоровый чоловѣкъ давъ собѣ навѣть пустити кровь, котру впроваджено въ жилы Кржижа, але и тое вже не помогло.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Увôльненье ôтъ испыту конкурсового получили: всч. ОО. В. Дорожиньскій зъ Велцнева, а Заклиньскій зъ Каменнои, И. Мардаровичь зъ Волчинця, и Я. Рожка зъ Микитынець.

А. Даниловичь сотрудн. въ Дерновѣ получивъ сотрудничество въ Роздолѣ.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Всч. О. Юліанъ Крыницкій сотр. въ Радымнѣ, получивъ опорожнене мѣстце докторанда въ заведеню св. Августина въ Вѣдни.

Всч. О. Генрикъ Поляньскій сотр. самост. въ Островѣ дек. Перемышльского— получивъ сталу ремунерацію въ квотѣ 52 зр. 50 кр. за помôчь при прест. церквѣ въ Перемышли.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— Выйшло сими днями зъ печати **„Сяте письмо нового завѣту**. Мовою руско-украиньскою переклали вкупѣ П. А. Кулишь и дръ П. Пулюй. Вѣдень 1871. Печатано у Львовѣ въ друкарни товариства им. Шевченка. 1880. VIII- ка. Сторôнъ 464. Цѣна 70 кр.

ВСЯЧИНА.

— **Страшна легенда**. Дыня мае свою трагичну легенду. Султанъ Амурадъ пристрастно любивъ дыню. Одного разу рано прибѣгъ его садôвникъ въ страшнôмъ непокою и розпуцѣ до султана и заявивъ ему, що дыню вже доспѣлу, призначену на султаньскій стôлъ ктось зъ ночи укравъ. До саду мали приступъ тôлько однй евнухи; очевидно, никто другій кромѣ нихъ, не мôгъ украсти дынѣ. Щожь чинитъ султанъ? Ото скликае всѣхъ евнухôвъ, укладае ихъ въ одинъ рядъ и каже катови пороти имъ животы. Зернята дынѣ знайшлися въ черевѣ ажь — ôсѣмнайцятого евнуха.

— **На недѣльнôй науцѣ**. Священикъ въ недѣльнôй школцѣ запытавъ разъ одну дѣвчину: „Скажи менѣ Маріо, чи знаешь въ якій способъ моглабы ты показати вдячнôсть твоимъ родичамъ за ихъ многй труды для тебе?“ Дѣвчина подумала хвильку тай ôтповѣла: „Знаю.... коли собѣ знайду якъ найборше мужа....“

Курсъ збôжя зъ дня 30. липня 1880.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	ôтъ зр.	ôтъ кр.	до зр.	до кр.
Пшениця	9	30	10	—
„ бѣла	9	30	10	—
„ жовта	8	75	9	-
„ осѣнна	8	75	—	—
Жито	8	20	8	80
Ячмѣнь	5	50	—	—
„ паст.	4	80	5	—
Овесъ	6	40	6	50
Горохъ до варки	8	50	9	—
„ паст.	6	50	7	—
Выка	5	25	5	25
Кокорудза стара	7	—	7	25
„ нова	6	—	6	50
Рѣпакъ зимовый	11	40	11	50
„ лѣтный	10	—	10	-
Лнянка	—	—	—	50
Насѣнье лняне	11	—	12	—
Конюшина	32	—	35	-
Кминъ	—	—	—	—
Анижь	—	—	—	—
„ плоскій	—	—	-	-

Курсъ львôвскій зъ дня 2. л. серпня 1880

	платятъ р.	платятъ кр.	жадаютъ р.	жадаютъ кр.
	австр. валютою			
1. Акціи за штуку. (безъ купону)				
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	274	50	277	50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	165		168	—
Банку гип. галиц. по 200 р.	296	—	300	—
2. Листы заст. за 100 р. (безъ текучого куп.)				
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98	--	99	—
„ „ „ по 4% ав.	91	60	92	60
„ „ „ по 5% ав. период.	98	—	99	—
Банку гип. галиц 6% ав.	101	80	102	80
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	102	—	104	—
3. Листы довжнй за 100 р.				
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92	—	94	
4. Облиги за 100 р.				
Индемнизація галиц. 5% м. к.	97	20	98	20
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	99	—	100	-
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	100	—	102	—
5. Лосы мѣста Кракова	19	—	21	—
„ „ Станиславова	25	50	27	50
6. Монеты.				
Дукатъ голендерскій	5	41	5	53
„ цѣсарскій	5	47	5	57
Наполеондоръ	9	32	9	42
Пôвимперіялъ	9	60	9	73
Рубель россійскій срѣбный	1	60	1	72
„ „ паперовый	1	22	1	23½
100 марокъ нѣмецкихъ	57	40	58	10
Серебро	99	50	100	50

АНТ. ЩЕРБА

МУЖЕСКІЙ КРАВЕЦЪ

вô Львовѣ при улици Коперника Ч. 10 мае честь поручити Вч. Пт. Публицѣ и Всеч. Духовеньству свою

РОБÔТНЮ

МУЖЕСКОИ ОДЕЖИ

пôсля найновѣйшои моды, зъ найлучшихъ товарôвъ и по цѣнахъ якъ найдешевшихъ, Упрашаючи яко Русинъ о ласкавй взгляды В. П. Т. Публики и Всеч. Духовеньства поручася ласкавому покровительству.

Всѣ ласкавй замовленя выконуются въ найкоротшôмъ часѣ.

8- 12

Товариство „Просвѣта“

мае великій запасъ формулярôвъ для касъ кредитовыхъ сельскихъ и продае ихъ по дуже низькôй цѣнѣ. (6 -?)

Для консументôвъ и торговельникôвъ

поручае

КАВУ

включно съ цломъ и опакованьемъ, **franco** на кожду почтову стацію австрійско-угорскои монархіи за попереднымъ присланьемъ або послѣплатою належитости за килограмъ

1а Цейлонъ найлучша перлова	зр. 2. -	Въ пачкахъ à 4¾ кило netto.	
1а великозерниста Куба	„ 1 90		
1а арабска правдива Мокка	„ 1.70		
1а найлучша Ява	„ 1.55		
1а доснонала Ріо	„ 1.35		
1а найлучша Порторико	„ 1 70		
1а Ст. Доминго	„ 1.55		
1а найлучша Сантосъ	„ 1.50		

Г. Зингеръ, Тріестъ.

(G. Singer, Triest.)

Докладный цѣнникъ (Preis-Courant) высылаю на жаданье franco. (3—10)

Ц. к. упривилеёваный галицкій

АКЦІЙНЫЙ БАНКЪ ГИПОТЕЧНЫЙ

рѣшивъ удѣляти

ПОЖИЧКИ на добра земскй

такожь въ 5% Преміованыхъ Листахъ гипотечныхъ.

Пожички удѣленй въ 5% листахъ гипотечныхъ звертаются въ 79 пôврôчныхъ ратахъ.

Пôврочна рата выноситъ $3\frac{3}{10}$% ôтъ капиталу пожичкового.

5% Преміованй Листы гипотечнй

будутъ выльосованй въ протягѣ 40 лѣтъ. Льосованье ôтбуваеся що пôвъ року.

За кождый выльосованый 5% листъ гипот. выплатитъ Банкъ капиталъ

съ премією 10 процентовою

то есть за 100 зр. а. в. по 110 зр. а. в.

Пожички **въ 6% Листахъ гипотечныхъ** будутъ **якъ доси и на дальше удѣлюватися.**

5% Преміованй Листы гипотечнй

суть, рôвно якъ 6-процентовй, найпригôднѣйшй для **умѣщеня капиталу** и можутъ пôсля закона зъ д. 2. липня 1868. Д. з. д. XXXVIII. Ч. 93. бути ужитй на умѣщенье капиталôвъ фондовыхъ, на умѣщенье капиталôвъ заведень публичныхъ, пôдъ надзоромъ правительства стоячихъ, на умѣщенье капиталôвъ пупилярныхъ, фидеикомисовыхъ и депозитовыхъ, якъ такожь, въ наслѣдство найвысшого рѣшеня зъ д. 17. грудня 1870, на забезпеченье кавцій супружескихъ войсковыхъ, а по курсѣ гелдовôмъ на кавціи службовй и вадія.

Загальна сума въ обѣгу находячихся листôвъ гипотечныхъ не може николи перевысшати суму рôвночасныхъ вѣрительностій гипотечныхъ, не може бути высша надъ двацятиразову суму капиталу акційного, дѣйстно вплаченого.

Купоны платнй д. 1. марта и 1. вересня кождого року, якъ такожь листы гипотечнй выльосованй послѣднѣго лютого и послѣднѣго серпня кождого року, зъ котрыхъ однй и другй не пôдлягаютъ ніякому оподаткованю, выплачуютъ безъ всякои ôтшибки:

во Львовѣ, головна каса Банку гипотечного и Филіи тогожь въ **Краковѣ, Чернôвцяхъ и Тернополи;**

въ Вѣдни, канторъ вымѣны банковои низшо-австр. Товариства есконтового;

въ Празѣ, Ческій Union-Банкъ и Ческій Банкъ есконтовый;

въ Бернѣ, Филія Банку Англо-австрійского;

въ Линцу, Банкъ для горѣшнои Австріи и Сольногороду;

въ Берлинѣ, S. Bleichröder;

въ Варшавѣ, Варшавскій Банкъ дисконтовый;

въ Сольногородѣ, Karol Steininger;

въ Грацу, Poldenegg & Czernadak;

въ Тріестѣ, Филія Union-Банку;

въ Бельску, Bielitz-Bialaer Handels- und Gewerbe-Bank.

(Передрукъ не буде плаченый.) (2—3)

Выдае: **Михаилъ Коссакъ**. — За редакцію ôтповѣдае: **Маркилъ Желехôвскій**.

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 58. Львôвъ, Субота 26. Липня (7. Серпня) 1880. Рочникъ I.

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

Политичне значенье

подорожи Цѣсаря до Галичины.

Подорожь Цѣсаря до Галичины не перестае бути предметомъ дневникарскихъ розговорôвъ. Гдеякѣ чужосторонни дневники посуваются навѣть до того, що удѣляютъ „перестороги и науку“ Русинамъ, якъ они маютъ выступити передъ Цѣсаремъ. Можнабы поминути тіи голосы мовчаньемъ, колибы въ нихъ не пробивався ôтгомонъ денунціяціи вымѣренои противъ Русинамъ. Такій замѣръ пробиваеся въ варшавскôй(?) дописи Dzien. Poznańsk-ого повторенôй Gaz. Nar., где супротивъ „ентузіястичнои“ льояльности Полякôвъ пôдносится „мара московскои пропаганды“ межи Русинами, а и ческа Politik обговорююча въ Ч. 209 цѣсарску подорожь силится навязати Русинамъ якійсь замѣръ демонстраціи по тôй причинѣ, що Русины хотятъ яко самостôйный съ польскимъ неидентичный нарôдъ привитати Цѣсаря на своѣй земли. Що варшавскій кореспондентъ Dzien. Pozn. тôлько на пôдставѣ поголосокъ о легіонахъ россійскихъ шпіонôвъ высланыхъ до Галичины, а Politik на пôдставѣ совсѣмъ неправдивои исторіи послѣдныхъ выборôвъ до рады державнои и на пôдставѣ перекрученыхъ фактôвъ доходятъ до такихъ выводôвъ, се не змѣняе рѣчи. Калюмнія кинена на Русинôвъ радо повторяеся въ польскихъ дневникахъ, а навѣть нѣмецкѣ дневники йдутъ за сею ооманю.

Супротивъ такъ ложныхъ голосôвъ о значеню выступленя Русинôвъ мусимо еще зъ нашои стороны додати кôлька слôвъ о цѣсарскôй подорожи. Вже въ послѣднôй статіи показали мы, що тая подорожь сама по собѣ безпосередно не мае ніякого политичного значеня. Недавно ôтвѣдувавъ Цѣсарь Чехію, где найживѣйше розгорѣлась межинародна борба двохъ народôвъ. И тогды не переставали дневники голосити, що подорожь Цѣсаря до Чехъ мае велике внутрѣшнополитичне значенье, що Цѣсарь безпосередно вплыне на помиренье обохъ народôвъ въ Чехахъ и перехилитъ своимъ вплывомъ вагу на сторону министерства гр. Таффого. Отжежь всѣ тіи выводы оказалися безпôдставными. Цѣсарска подорожь до Чехъ доказала якъ найлучше, що нашъ конституційный Монарха стоитъ понадъ межинародными и партійными спорами и тôлько въ конституційнôй дорозѣ радбы перевести задачу помиреня народôвъ Австріи, а не на взôръ Александра мечемъ перетинати гордійскій узелъ внутрѣшно-австрійскои политики. Мимо того однакожь и теперь не перестаютъ дневники приписувати якусь спеціяльну мисію цѣсарскôй подорожи до Галичины и наново повторяеся исторія политичныхъ выводôвъ, здогадôвъ и бажань, яка вже разъ ôтбулася мѣсяць тому назадъ, доказавши лише одно, що у насъ не жалѣютъ псувати паперу. Якъ ни радо бажалибы мы, щобы политика помиреня австрійскихъ народôвъ на пôдставѣ справедливости и рôвноправности народôвъ осуществилася бодай у насъ въ Галичинѣ, такъ зъ другои стороны не уносимося ніякими илюзіями и дуже добре понимаемо, що сеи задачи не мае и не може мати замѣрена подорожь Цѣсаря до Галичины зъ тыхъ самыхъ причинъ якъ и цѣсарска подорожь до Чехъ. Зъ другои стороны мусимо застерегчися совсѣмъ рѣшучо противъ сего, будьтобы ôтрубне выступленье Русинôвъ на привѣтъ Цѣсаря могло мати характеръ демонстраційный и будьтобы тôлько спôльне выступленье Русинôвъ и Полякôвъ було ôтповѣдне. Що Русины выступлятъ яко нарôдъ осôбно ôтъ Полякôвъ, якъ выступали Чехи осôбно ôтъ Нѣмцѣвъ, се есть природна консеквенція существованя въ краю двохъ народôвъ. Въ чѣмъ жежь тутъ тая немила демонстраційнôсть? Чи не въ тôмъ, що гдекому зъ нашихъ политикôвъ забаглося закрыти рускій нарôдъ передъ лицемъ Цѣсаря, щобы опôсля сказати, якъ то лише однѣ Поляки витали Цѣсаря, и тымъ легше кинути на Русинôвъ клевету нельояльности? И чижь на случай спôльного выступленя Русинôвъ и Полякôвъ при повитаню Цѣсаря можнабы сказати, що тымъ самымъ вже полагодженѣ нашѣ споры межинароднѣ, нашѣ жаданя о рôвнѣ права съ Поляками, нашѣ обопôльнѣ ôтношеня краевѣ?

Цѣсарскôй подорожи до Галичины приписуютъ такожь вагу политичну супротивъ заграницѣ а именно супротивъ Россіи. Найдальше посунулась W. Allg. Zeitung и выповѣла совсѣмъ отверто, що Поляки привязуютъ до цѣсарскои подорожи свои пляны реставраціи польскои державы. Подорожь до Галичины малабы тое саме значенье, яке мала свого часу цѣсарска подорожь до Дальмаціи для Босніи и Герцеговины. Конгресôвка мае бути тою галицко-польскою Боснією и Герцеговиною, гдебы озвалися симпатіи для Австріи, на случай, колибы она схотѣла привернути Польщу. Тіи задушевнѣ бажаня и надѣи назвала сама W. Allg. Ztg. мріями, але польскѣ дневники дуже радо повитали сей ôтзывъ нѣмецкои газеты мовбы на знакъ, що дѣйстно Поляки плекаютъ въ своѣмъ лонѣ тую гадку коопераціи съ Австріею, и тôлько зъ тои причины такъ демонстраційно заявляютъ теперь свою льояльнôсть для Австріи. Никто однакожь зъ поважномыслячихъ не схоче пôдсувати цѣсарскôй подорожи такои цѣли. Якъ мы вже въ попереднôй статіи выказали, цѣсарска подорожь до Галичины не мае ніякого характеру политичного. Тôлько посередно може мати тая подорожь свою вагу политичну.

Симпатія и привязанôсть народôвъ для пануючои династіи не перестала бути головною пôдставою державного могущества такъ въ конституційнôй якъ и абсолютнôй монархіи. Смѣло можна сказати, що сосѣднѣ державы глядятъ съ певною завистію на привязанôсть австрійскихъ народôвъ до Габсбурскои Династіи. Не досыть на тôмъ, що Австрія силою тои симпатіи народôвъ для пануючои Дунастіи щасливо перебула тяжкѣ часы завѣрюхъ р. 1848 а въ 60-ихъ рокахъ тоюжь силою скрѣпила свôй конституційный устрôй, — послѣдными лѣтами, коли майже въ кождôй державѣ монархичнôй объявились заговоры противъ пануючихъ царѣвъ и королѣвъ, въ однôй Австріи не тôлько не ослабли але еще бôльше скрѣпились и въ величавыхъ объявахъ розвинулись звязи живои симпатіи межи пануючою Династією а австрійскими народами. Торжественнôсть и величавôсть привѣту, съ якимъ людность всѣхъ краѣвъ повсюду витае Цѣсаря въ подорожахъ по краяхъ коронныхъ, есть тôлько дальшимъ доказомъ тои неустаючои силы, якою крѣпко держится австрійска держава. Тая сила тымъ потужнѣйша, що она не тôлько почиває на особистыхъ симпатіяхъ, але выплывае такожь зъ духа конституціи выповѣдаючои рôвноправнôсть всѣхъ народôвъ Австріи. Чимъ бôльше сей духъ рôвноправности народôвъ переходитъ въ житье и чимъ бôльше удомашняются народы въ Австріи, тымъ сильнѣйшою стае тая звязь и бôльше крѣпшае австрійска держава и тымъ живѣйшѣ стаютъ объявы правдивои привязаности народôвъ для Монархи, котрого волею сей духъ конституційный стаеся дѣйстнымъ житьемъ. Тая сила Австріи есть особенной ваги супротивъ сосѣднихъ державъ замешкалыхъ въ меншôй або бôльшôй части народами одноплеменными съ народами Австріи. Австрія не перестала бути предметомъ пожаданя заборовои политики своихъ сосѣдôвъ, а если тая политика часами затихае и на другій плянъ ôтсуваеся, то лише зъ обавы передъ тою силою, яка выявляеся въ що разъ живѣйшôй и щоразъ бôльше свѣдомôй звязи австрійскихъ народôвъ однодушною симпатією для свого конституційного Монархи. Для того то мае Австрія живый интересъ, всѣма силами скрѣпляти тую тѣсну звязь межи Династією а народами а то черезъ справедливе и певне переведенье рôвноправности всѣхъ народôвъ. Чимъ повнѣйшою станеся тая рôвноправнôсть тымъ бôльшою буде сила Ав-

---

Що снѣгъ розказовавъ.

Образокъ.

Кôмнатка була пышно убрана, мала, любо й привѣтно уладжена. На коминку горѣвъ огонь яснымъ поломѣнемъ.

При ôкнѣ сидѣла женщина. Голову оперла на обѣ руки и притиснувши чоло до зимнои шибы, съ задумою глядѣла въ сѣрый сумеркъ вечѣрный.

На долинѣ, въ улици, выгрававъ якійсь Италіянець на катаринцѣ, а въ тишинѣ вечера мельодія плыла далеко и дрожала въ воздусѣ, якбы ôтъ грудневои стужи.

Женщина слухала, еи чорнѣ, великѣ очи задивились въ темну даль...

На дворѣ падавъ снѣгъ платками, що крутились и мигтѣли летючи тихенько на землю, та такъ якось рôвно, одностайно, якбы до такту музики и жѣночого серця, що било теперь сильнѣйше пôдъ наплывомъ згадокъ минувшости.

Такъ само порошивъ снѣгъ, коли она, малою шестилѣтною дѣвчинкою стояла разъ съ батькомъ на рундуку (ганку) сельского двора.

Докола було пусто, бѣло, тихо, а снѣговѣ платки фуркали якъ величезный рôй метеликôвъ. Отець усмѣхався до неи весело бачучи, якъ она дитинячими очима дивилась съ подивомъ то въ небо то на землю и силовалась пôзнати, въ ôтки то и кто то сыпле тôлько снѣгу.

Пôдставивъ потôмъ руку, на котру кôлька бѣлыхъ платкôвъ упало и показавъ дитинѣ зъ близька тѣ малесенькѣ звѣздки и кôльцятка, розказуючи ѣй о кришталахъ ледовыхъ, о вплывѣ студени на пару водну, о мракахъ и иншихъ красныхъ рѣчахъ.

Дѣвчинка слухала, кивала головкою на знакъ, що розумѣе, дивилась батькови въ очи и усмѣхалась до него, якбы зъ задиву, що ôнъ ажь тôлько о тôмъ знае, що на небѣ дѣеся. Кудлатый Бурко прибѣгъ зъ подвôря и перервавъ науку та почавъ скакати и гавкати розвеселеный и лапати въ воздусѣ снѣговѣ платки — все для забавы своеи панночки. Отець зробивъ велику кулю изъ снѣгу и розбивъ еи на хребтѣ Бурка, псиско удававъ, що не розумѣе жарту и строивъ найпотѣшнѣйшѣ химеры, а дѣвчинка смѣялась, плескала въ червонѣ ôтъ зимна руки и була такъ щаслива, якъ николи передъ тымъ и.... потôмъ майже...

Нынѣ, пригадуючи собѣ тѣ хвилѣ, усмѣхалась.... крôзь слёзы.

Где тѣ часы, той двôрокъ тихій пôдъ снѣгомъ, где отець?

Десять, дванацять лѣтъ тому, въ такій самъ зимовый день, гналось гостинцемъ на кôльканацяти саняхъ веселе товариство запустне, середъ смѣхôвъ, крикôвъ, бренькоту дзвôнкôвъ, лосканя батогôвъ. Снѣгъ падавъ, якъ нынѣ, великими платками.

Въ великихъ залубняхъ при батькови и мамѣ сидѣло дѣвчатко, якъ ангеликъ бѣленьке, румяне, щебетливе, съ чорными якъ теренъ очима, загорнене кожушкомъ и усмѣхалось тымъ усмѣхомъ дѣвочои весны, въ котрôмъ еще дзвонятъ всѣ несполошенѣ соловѣѣ шѣснацяти лѣтъ житя.

Въ саняхъ сидѣвъ еще ктось четвертый, его черты найвыразнѣйше выхилялись сегодня зъ рамъ образка передъ очами женщины, его найлучше тямила въ сѣй хвили — на тôй запустнôй забавѣ пôзналися, першого вальца съ нимъ гуляла, першій разъ чула зъ его устъ тôлько занимаючихъ, гарныхъ слôвъ и бавилась съ нимъ дуже добре. Потôмъ розмовляли частѣйше, але що разъ сумнѣйше, ажь зновъ въ таку снѣжницю прійшовъ попрощатись на довго.... Дѣвча не могло слова промовити, дрожало ôтъ студени, чи зрушеня, розмова тяглася тяжко, якъ по грудѣ.

Въ кôнци мати выйшла зъ кôмнаты — молодѣ люде приступили къ собѣ близше, рука найшлася въ руцѣ, очи зôткнулися поломѣнемъ и.... въ прощальнôмъ цѣлунку, короткôмъ якъ людске щастье, дôткнувъ ôнъ еи дѣвочихъ усточокъ першій и послѣдный разъ въ житю.

Зновъ кôлька лѣтъ минуло... Передъ мѣскимъ соборомъ стоявъ рядъ повозôвъ, громадка весѣльныхъ гостій мала за хвилю выйти зъ святынѣ, обрядъ слюбный скôнчився. Молоду выведено зъ церкви; була сумна, але усмѣхалась зъ обовязку до тыхъ, що чудовались еи красѣ и до тыхъ, що чудовались еи щастю, котре добачали въ тôмъ, що она такъ добре иде за мужь, хоть за чоловѣка трохи старшого, не Аполлона, але богатого, якъ Набобъ.

Лице матери сіяло радостію и она була щаслива за себе и за доньку, котра для матери удавала, що ôтходячи ôтъ престола, усмѣхаеся...

Коли всѣдали въ повôзъ, на бѣлу китицю молодои не знати зъ ôтки, якъ символъ, чи пригадка, упавъ платокъ снѣгу. Не знати зъ ôтки, бо небо було того вечера ясне и погôдне и люде ворожили добру будучнôсть подружю.

Слёзы станули въ очахъ молодои и она здôйняла дрожачими устами зъ китицѣ бѣлый платочокъ, зимный, якъ та думка, котра черезъ розпалену еи головку прошибла теперь на споминку тои — весѣльнои хвилѣ.

стріи не тôлько на внутрь але и на внѣ. Сердечнôсть и щирôсть торжественныхъ привѣтôвъ, якими стрѣчаютъ народы Австріи свого Цѣсаря, есть для того бôльше якъ звычайнымъ церемоніяломъ. Тожь совсѣмъ понятно, для чого за границею такъ живо занимаются подорожію Цѣсаря до котрого небудь зъ краѣвъ коронныхъ, а именно до Галичины. Ôтгомонъ народного торжества несеся за границѣ нашого краю и тамъ выкликае розвагу надъ политичнымъ положеньемъ. Торжества Галичины заселенои Русинами и Поляками не можутъ оставатись безъ ôтгомону у закордоньскихъ Русинôвъ и Полякôвъ, котрû мимо волѣ силою асоціяціи гадокъ порôвнуютъ свою долю съ долею своихъ въ Австріи проживаючихъ братôвъ. Результатъ сего порôвнаня не може бути некористный для Австріи. Въ нынѣшныхъ часахъ не дадутся державы ôтграничувати хиньскимъ муромъ и духова атмосфера свобôдного житя не дасться запынити граничными стовпами. Если одна держава числится съ волею народôвъ, то сосѣдна держава не може на довго остоятись неволею народôвъ. Сосѣдство мае свои права такожь и въ сферѣ духового житя, тымъ бôльше сосѣдство спорôдненыхъ народôвъ. Такъ отже цѣсарска подорожь не сама собою и безпосередно, але яко торжественна а свобôдна овація народôвъ для конституційного Цѣсаря за надане житье конституційне — мае свою вагу политичну и для сосѣдныхъ народôвъ. Держава, котра умѣе собѣ зъеднати повагу сосѣдныхъ народôвъ, не потребуе боятися о свое существованье.

Не будемо дальше розводитись надъ симъ предметомъ, а скажемо еще кôлька слôвъ въ ôтповѣдь тымъ, що стараются кинути тѣнь нельояльности на Русинôвъ. Тôлько нечесть и политична тенденційнôсть може пôдносити такû замѣты противъ Русинôвъ. Жіемо еще въ Австріи, а не въ Польщи и если не хочемо солидаризоватися съ Поляками, если допоминаемося нашихъ правъ конституціею запорученыхъ, если заявляемося передъ лицемъ Цѣсаря яко осôбный нарôдъ, то тымъ выповняемо лише нашû права обывательскû и народнû, а маемо надто честну минувшôсть въ австрійскôй исторіи, щобы ажь потребували мы боронитись противъ замѣту нельояльности. Кто говоритъ о симпатіяхъ, а навѣть о гравитаціи Русинôвъ до Россіи, сей видимо не знае стану Русинôвъ въ Россіи а галицкимъ Русинамъ приписуе продайнôсть свого власного народа. Чижь Русины не знаютъ, що въ Россіи не тôлько не можна въ школахъ учити по руски, але навѣть рускихъ найневиннѣйшихъ книжокъ печатати? Чижь галицкû Русины не знаютъ, що Россія стоптала ногами всѣ права руского народа и съ Русинами обходится далеко гôрше якъ съ Поляками, котрымъ предсѣ и въ Россіи вольно печатати польскû книжки, выдавати польскû часописи и мати свои польскû школы? Чижь супротивъ сихъ фактôвъ може честный Русинъ симпатизувати съ такимъ поступованьемъ Россіи, а тымъ бôльше гравитувати пôдъ покровъ такого правительства? На се повиненъ памятати кождый, кто хоче говорити о ôтношеняхъ Русинôвъ до Россіи.

ДОПИСИ.

(*О.*) **Зъ Черновецъ.** Ôтъ часу до часу проявляеся середъ нашои интелигенціи прудъ громадной емиграціи въ Россію. И такъ ôтъ часу нещасливои памяти выходу Головацкого, Попеля та иншихъ видимъ вже кôлька такихъ емиграцій, повторяючихся съ дивною правильностію що кôлька лѣтъ. То намовами гдеякихъ звѣстныхъ нашихъ галицкихъ „патріотôвъ“, котрû емиграцію уважаютъ за актъ патріотизму, то пôдшептами россійского правительства даются зводити молодû люде и покидаютъ рôдный свôй край.

Теперь сталося мѣсто Чернôвцѣ и его молодый университетъ мѣстцемъ найчиннѣйшихъ агитацій и шварцованя нашихъ интелигентныхъ людій въ Россію. Удѣленьемъ стипендій на рôкъ на два, то знову обѣцянкою золотыхъ гôръ позыкуе тамошный конзулятъ руску академичну молодѣжь для своихъ цѣлій и переводитъ ихъ потôмъ при данôй случайности за границю.

Отъ передъ нами поважне число нашихъ молодыхъ людій, котрû въ протягу кôлькохъ послѣдныхъ лѣтъ опустили край: Билинкевичь, Мильковичь, Шармаркевичь, Кубіовичь, Грегоровичь, Грабовичь, Семака, Війчукъ, Головацкій, Шушковскій, а кромѣ того звѣстнû намъ еще имена гдеякихъ (далеко не всѣхъ) рускихъ людій, котрû зъобовязалися въ найкоротшôмъ часѣ вступити въ службу россійску, а теперь суть слухачами университету черновецкого, якъ: Чеховскій, Фôльваркôвъ и другû.

Сумно то, дуже сумно згадати, що въ протягу такъ короткого часу стративъ край нашъ такъ богато людій, котрыхъ выгодувавъ кровавымъ своимъ грошемъ въ надѣи, що они будутъ колись щирыми заступниками народа въ краю. Справдѣ, дуже сумно згадати що часть молодежи нашои такъ здеморализована, що боится труду въ своѣмъ краю, не дбае про нарôдъ, не памятае на свои обовязки взглядомъ него а спѣшитъ глядати легкого хлѣба на чужинѣ.

И для чогожь то выходятъ нашû интелигентнû люде за границю? Звычайно говорятъ, що туда жене ихъ наша краева политика, нашû безъôтраднû ôтношеня краевû и гнетъ Полякôвъ. Але чижь не есть се власне доказомъ малодушности тыхъ галицкихъ емигрантôвъ, що они лишаютъ нарôдъ въ недоли, а самû не задля якои идеѣ але задля выгоды власнои опускаютъ свою землю, свôй нарôдъ и затрачуютъ свои силы? Чижь они зменшаючи черезъ емиграціи число рускои интелигенціи не помагаютъ самû поконувати нашъ нарôдъ? Якжежь можна жадати, щобы темный нарôдъ твердо стоявъ за свои народнû права, коли интелигентнû люде не маютъ тои ôтваги потерпѣти за добро свого народа? Кто покидае нарôдъ въ его тяжкôй борôбѣ, той поповняе здраду на найсвятѣйшихъ интересахъ народныхъ.

Але спытаймо себе, що дѣлае дальше наша галицка емиграція? Чи добившись выгôдного житя и великихъ доходôвъ памятае она на рôдный край и свôй нарôдъ и трудится для его добра? Где тамъ! Запопавши легкого хлѣба перевертаеся она въ найгрубшихъ матеріялистôвъ и егоистôвъ, зъ котрыхъ ани рускій нарôдъ ани Россія не мае найменшого хôена. Россійска соспôльнôсть ôттрунула ôтъ себе галицкихъ емигрантôвъ, недопускае ихъ въ кругъ товариского житя, яко людій безъ всякои идеѣ а готовыхъ лише служити мамонѣ. Интелигенція Россіи съ погордою дивится на такихъ Галичанъ, зъ котрыхъ, якъ кажутъ, „ни Богови свѣчка, ни чортови кочерга“. А до насъ и вѣсть не доходитъ о якихъ нибудь дѣлахъ тыхъ Галичанъ, бо здаеся тôлько ихъ дѣла, що выгôдно жити и все споживати.

Еще не такъ болѣлабы насъ тая емиграція рускихъ людій, якбы въ нашôмъ краю була надпродукція рускихъ интелигентныхъ силъ та колибы нашъ нарôдъ живъ безпечно ôтъ ворогôвъ, въ свободѣ, достаткахъ, — але у насъ власне що разъ меншае интелигентныхъ нашихъ людій а нарôдъ жіе въ темнотѣ, нуждѣ, въ политичнôй и соспôльнôй невыгодѣ.

Памятай о тôмъ руска интелигенціе, а именно ты, академична молодежи! Памятай на обовязки твои взглядомъ краю и народа! Не покидайте краю тому, що ôнъ бѣдный, не покидайте народа тому, що ôнъ въ нуждѣ и недоли. Не пхайтесь яко „Kulturträger-ы“ туда, где васъ найменше потребуютъ, где васъ чекае навѣть ненависть (гляди дописи нашихъ холмскихъ емигрантôвъ въ „Словѣ“ зъ сего року). Бôльше чести та патріотизму!

(*Р.*) **Зъ надъ Стрвяжа.** (*Кандидатъ на школьного окружного инспектора въ Самбôрскôмъ округѣ. Мисіи езуитскû и участь руского духовеньства въ мисіяхъ. Цѣкавый епизодъ.*) Незадовго, якъ звѣстно, маютъ наступити именованя новыхъ окружныхъ инспекторôвъ школьныхъ. До сего часу есть инспекторомъ въ самбôрскôмъ округѣ лат. ксёндзъ Г. Кулишь, директоръ жѣночои школы въ Самборѣ. Не злый то вправдѣ инспекторъ, бо и енергичный и добрый педагогъ и польскій патріотъ, — але мае тую кардинальну хибу, що часомъ въ гдекотрôй сельскôй рускôй школѣ ставитъ пытаня зъ руского, зъ рускои исторіи и таки жадае ôтъ учителѣвъ, щобы и по руски рускихъ дѣтій учили. Певно, не що инше якъ тôлько тая хиба въ системѣ науки теперѣшного инспектора суть причиною, що панове-шляхтичѣ округа самбôрского хотятъ на мѣстце теперѣшного инспектора перефорсовати кого другого. Ну, а когожь бы такого? Розумѣеся, чоловѣка, котрыйбы найлучше знавъ бытъ нашого мужика, котрыйбы бувъ прихильнымъ нашому мужикови. Ктожь той найбôльшій прихильникъ мужика? Ахъ, кто буде смѣвъ тому перечити, що тымъ найбôльшимъ пріятелемъ мужика, то — дѣдичь. Ergo, кто може бути лучшимъ школьнымъ инспекторомъ якъ не дѣдичь? Розумѣеся, дѣдичь принимаючи посаду инспектора окружного робитъ зъ себе жертву, тôлько зъ любови до того темного мужика. Таку жертву зробитъ зъ себе и п. Скаржиньскій дѣдичь селця Слохинѣ (межи Хировомъ а Фульштыномъ); ôнъ то хоче теперь брати на себе бремя инспекторства окружного. П. Скаржиньскій ôтъ давна вже, видко, мавъ думку пожертвуватися тяженькôй працѣ коло пôддвигненя зъ темноты нашого народа, бо бувши перше дѣдичемъ двохъ селъ, одно, Сушицю продавъ жидови зъ Старого Мѣста а въ другôмъ, Слохиняхъ такожь жидôвъ въ господарство впровадивъ. П. Скаржиньскій дуже добре пересвѣдченый о великôй муцѣ, яку возьме на себе съ достоиньствомъ инспектора школьного, бо самъ найлучше о тôмъ знае, що ôнъ не педагогъ, — але ôнъ и о тôмъ пересвѣдченый, що любовь до мужика все переможе.... И такого то славного инспектора готово наше Пôдгôрье дôстати, бо въ околици величаеся не на жартъ п. Скаржиньскій, що посаду мае вже запевнену, що сама панѣ гр. П. его кандидатуру попирае!

Школа и церковь мусятъ ити разомъ, тогды доперва може гараздъ бути. Коли отже п. Скаржиньскій хоче нашû рускû школы двигнути и насъ розуму научити, такъ знову патры Єзуиты памятаютъ на спасенье нашихъ душъ. Они знаютъ, що нашû священики матеріялисты, въ сѣй порѣ за жнива дбаютъ, — томужь то Єзуиты въ самû жнива зъѣхали въ нашû стороны и осадовившись въ монастырѣ Кармелитôвъ въ Сусѣдовичахъ розпочали 11. л. липня свои мисіи. Кармелиты позапрошували на мисію всѣхъ сусѣдныхъ священикôвъ обохъ обрядôвъ. Тутъ знову показалося „нерадѣнье“ нашихъ священикôвъ. Где имъ въ гадцѣ що другого якъ не жнива — ледви кôлька показалося, и то лишь на службу божу. Одинъ лише рускій сотрудникъ изъ Фульштына о Е. Ю. уважавъ своимъ довгомъ черезъ цѣлый часъ мисій бути при патрахъ; але й не дивниця, не мае свого господарства, тожь и жнива его не пекутъ. Годѣ сему отцю дорѣкати, що ôнъ такъ дуже пильновавъ мисій, котрû ôтбуваются въ его филіяльнôмъ селѣ (самъ рускій парохъ Фульштына хорый), бо богато сходится тамъ и руского народу, треба отже ихъ причащати и другû требы духовнû заспокоювати.

Але о. Ю. не читавъ еще въ „Дѣлѣ“, якъ то въ Єзуполи принявъ п. графъ Дѣдушицкій нашихъ попôвъ, а що ôнъ еще молоденькій, то не богато гдечого й чувавъ, томужь то не вдоволявся лише церковными богослуженями въ часѣ мисій, але захотѣлось ему и межи лат. священьствомъ въ монастыри при обѣдахъ та вечерахъ репрезентовати рускій клиръ. До 16 л. липня все ишло добре, а що 16 приключилося, ось послухайте. По всѣхъ ôтправахъ мисійныхъ зôйшлись, якъ кождого дня, всѣ священики до монастыря на вечерю, а съ ними и нашь молоденькій представитель руск. клира, та вдався въ бесѣду съ кс. Кулишемъ о школахъ и другихъ рѣчахъ. По хвили приставъ до розмовы и лат. парохъ зъ Самбора кс. Смолиньскій и по довшôмъ рôвнодушнôмъ розговорѣ зôйшовъ на тое, якъ католицку вѣру всюды гноблятъ: въ Прусахъ Бисмаркъ, въ Россіи правительство при помочи галицкихъ емигрантôвъ священикôвъ, та що рускû владыки въ Галичинѣ навѣть не запротестовали прилюдно проти такому „niesłychanemu pogwałceniu religii“, та що и молодшû рускû священики не бôльше варта. О. Ю. хотѣвъ на тое щось сказати, але кс. Смолиньскій не допустивъ его до слова, а въ присутности многихъ законклюдовавъ, звернувшися до о. Ю.: „wyście wszyscy łotry a wasi biskupi to pierwsi łotry!“ и выйшовъ до другои комнаты. — О. Ю. зъѣвъ еще смачно при однôмъ столѣ съ кс. Смолиньскимъ вечерю, но опôсля удався до свого декана и зложивъ протоколярне зôзнанье заприсягнувши его правду. О. деканъ мае се заприсягнене зôзнанье ôтослати до рускои консисторіи въ Перемышли, и цѣкавû мы всѣ дуже, якій наша консисторія зробитъ зъ сего ужитокъ, та що скаже на тое латиньска перемыска консисторія?! Слибы поважився такъ нашъ рускій священикъ прилюдно весь латиньскій клиръ поименовати „łotrami“, а епископôвъ латиньскихъ „pierwszymi łotrami“, то здався, вже сама руска консисторія далабы ему за тое науку, ба, здався, и карнû §§. булибы примѣненû. Якъ въ сѣмъ случаю станеся, побачимо! Цѣлый фактъ подаемо на пôдставѣ заприсягненого зôзнаня о. Е. Ю., для котрого нехай се послужитъ на будуще за научку: Коли уважае своимъ довгомъ гдесь на польско-латиньскихъ мисіяхъ сповнювати церковнû требы для своихъ рускихъ прихожанъ, то нехай же ѣде на вечерю домôвъ, бо такû кс. Смолиньскû подыблются всюда!

Та у насъ бѣда и цѣла бѣда, що мы много знаемо, якъ треба робити, о всѣмъ пишемо, всякû пляны, и то добрû, робимо, але якъ прійде до ихъ переведеня, до самого дѣла, тамъ ни на крокъ на передъ, ни въ роботѣ, ни въ поступованю съ ворожими намъ стихіями! Кôлько то разôвъ написалися нашû часописи про ароганцію лат. священикôвъ, коли зôйдутся съ нашими, — ничо не помагае, конечно таки до нихъ пхаемось, та се еще за честь

На дворѣ порошивъ и порошивъ снѣгъ однаково, сумеркъ западавъ що разъ густѣйшій, якъ въ душѣ бѣдной женщины, для котрои все въ будучности выдавалось сѣро и сумно, пусто и зимно.

Платки снѣгу фуркали въ воздусѣ, здавалось ѣй, що всѣ одинъ по другôмъ падаютъ на еи серце.

Въ тôмъ ôтчинилися дверѣ бôчнои комнаты съ лоскотомъ, струя свѣтла бухнула, въ дверехъ станувъ мужчина, не Аполлонъ, але якъ можна було догадатись зъ чертъ лиця, зъ золотого ланцюха и спинокъ брилянтовыхъ у манкетахъ чоловѣкъ богатый якъ Набобъ. — Щожь то? — обôзвався, приступаючи до ôкна— любуетесь, панѣ, концертомъ катаринкаря, якъ убога швачка? Маемо гостѣ, думаю, що господини выпадае выйти до нихъ — додавъ на кôнци жорстоко.

— Такъ, я слухала катаринки—шепнула женщина пôдводячись зъ фотелю, якбы зъ тяжкого сну розбуджена — и того, що менѣ снѣгъ розказовавъ....

Перевѣвъ Левъ Сапогôвскій.

собѣ маємо, що они изволятъ насъ збезчестити!

Пора вже намъ научитися стояти на сторожи своеи чести!

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Туреччина. Переговоры въ справѣ оріентальнôй вправдѣ помалу но всежь поступаютъ въ передъ. О остаточныхъ ихъ результатахъ годѣ теперь сказати щось позитивного, але зъ симптомôвъ показуеся, що иде до лучшого та що хмары починаютъ розсуватися. Два найновѣйшиѝ факта даютъ намъ право до такого заключеня. Першій фактъ, то предложенье англійского кабинету державамъ, щобы всѣ державы закимъ приступлятъ до демонстраціи флôтъ, впередъ пôдписали родъ протоколу „de désintéressement" (безинтересовности) то значитъ, зъобовязанье, що жадна зъ державъ на случай спôльнои акціи противъ Туреччины не буде мати на оцѣ своихъ особенныхъ интересôвъ „ni aggrandissement territorial, ni avantage quelconque" (ни збôльшеня територіяльного ни якои бы то ни було користи). Такѝ зъобовязаня передъ спôльною акціею вже практиковалися неразъ сего столѣтя въ Европѣ. Кабинеты державъ европейскихъ пріймутъ, надѣятися, тое предложенье британского кабинету. Другій фактъ, котрый увѣряе насъ о прояснюваню горизонту политичного есть той, що одна зъ двохъ справъ пытаня всхôдного, именно справа чорногорска вже дуже близька щасливого рѣшеня. Ультиматумъ въ справѣ чорногорскôй зôстало вже Портѣ вручене и есть повна надѣя, що Порта ему пôддасться. Ультиматумъ взывае Порту, щобы сповнила ухвалу конвенціи зъ 12 цвѣтня с. р. т. зв. конвенцію Корти-го, на пôдставѣ котрои малабы Порта ôтступити Чорногорѣ або область Зему або мѣсто и область Дульциньо. Вѣроятнôсть есть майже певна, що Порта ôтдасть Дульциньо Чорногорѣ. Теперь ишлобы тôлько о тое, до трехъ тыжднѣвъ въ фактичне посѣданье Чорногорѣ тую область ôтдати, щобы она не впала знову въ руки Альбанцѣвъ. Колибы такъ сталося, тогды державы занехалибы демонстрацію флôтъ на Адріятику. Осталабы, розумѣеся, справа греческа а тая мусить бути рѣшена въ мысль берлиньскои конференціи. Але рѣчь певна, що коли Порта залагодитъ пытанье чорногорске а державы зъобовяжутся „протоколомъ безинтересовности," тогды ситуація о много буде злагоджена. Вже и теперь пытанье греческе не мае такого заостреня якъ передъ двома тыжднями. Нынѣ дуже выразно видко, що жадна держава не радабы вести вôйну, кожда то задля лихого стану финансôвъ то задля порядкованя домашныхъ пекучихъ справъ бажалабы спокою — и то власне дае намъ право надѣятися, що колибы теперь прійшло до вôйны, то боевищемъ бувбы тôлько пôвостровъ балканьскій — по за него поломѣнь вôйны не перейшлабы. Розумѣеся, що то бувбы великій тріюмфъ вздыхаючои за европейскимъ миромъ европейскои дипльомаціи, колибы и на пôвостровѣ балканьскôмъ запановали порядокъ и згода межи поодинокими краями безъ пролыву крови. Якъ станеся, годѣ теперь вже на вѣрно сказати.

Франція. Ôтъ недѣлѣ ôтбувалися сего тыждня майже въ всѣхъ департаментахъ (въ 86 на 90) выборы до радъ генеральныхъ въ Франціи. Скрутиніюмъ показало, що републикане ôтнесли побѣду, якои навѣть не надѣялися. 240 мандатôвъ перейшло зъ монархистôвъ на републиканôвъ. Тіи послѣднѝ ôтнесли побѣду въ такихъ 11 департаментахъ, въ котрыхъ доси все мали меншôсть. Додавши тыхъ 11 до 59 департаментôвъ, въ котрыхъ републикане мали давнѣйше бôльшôсть, показуеся, що републикане въ 70 департаментахъ верховодятъ.

Тая побѣда мае для партіи републиканьскои дуже важне значенье политичне, хотяй безпосередна политика зъ компетенціи радъ генеральныхъ выключена. Рады генеральнѝ маютъ одинъ важный привилей, котрымъ посередно вплываютъ и на политику Франціи а тымъ суть выборы до сенату. Періодично трета часть сенаторôвъ складае мандатъ а на ихъ мѣстце выбираютъ рады департаментальнѝ новыхъ сенаторôвъ. На слѣдуючій рôкъ наступитъ власне така змѣна однои третины сенату, а понеже републикане при сеготыждневыхъ выборахъ ôтнесли такъ сильну побѣду, то въ наслѣдство тоижь значно зредукуютъ въ слѣдуючôмъ роцѣ число сенаторôвъ монархистичныхъ. Доси бо републикане не мали еще достаточнои силы въ сенатѣ, на що яко наглядный доказъ послужитъ ôткиненый сенатомъ арт. 7 уставы Ферри-ого або недавна справа амнестійна. Сеготыждневѝ выборы до радъ генеральныхъ выказали великій упадокъ бонапартизму у Франціи. Навѣть въ Корсицѣ, колыбели бонапартизму побѣдивъ републиканьскій кандидатъ самого кн. Іеронима Бонапарте.

Англія. Першимъ наслѣдствомъ нещастя постигшого Англію въ Афганистанѣ на внутренну политику Англіи есть роздвоенье въ партіи либеральнôй. Група вигôвъ стоитъ за якъ найскоршимъ енергичнымъ дѣланьемъ, партія же радикалôвъ готова выречися всего, щобы тôлько не выставлятися на дальшѝ неудачѣ и жертвы. Одинъ органъ тыхъ послѣднихъ пише: „Боятися належитъ, щобы льордъ Гартингтонъ и его дорадники хотячи зробити добро, зблудивши не надѣлали шкоды и нещастя. Дивимося съ непокоемъ, якъ правительство съ скоростію приготовляе много свѣжихъ полкôвъ до службы индійскои. Пôсля насъ одинокою певною, достойною и политично розумною думкою булобы радше, що можъ найбôльше войскъ англійскихъ и индійскихъ выцофати поки живѝ зъ Афганистану". Дальше поступованье Англіи въ Афганистанѣ зависитъ ôтъ того, котре зъ тыхъ двохъ направлень возьме верхъ въ габинетѣ англійскôмъ.

Глядстонъ занедужавъ на запаленье легкихъ. Бюлетины лѣкарскѝ звѣщаютъ вправдѣ, що станъ здоровля премієра полѣпшаеся, але приватнѝ вѣдомости зъ Лондона перечатъ тому.

Греція. До Standard доносятъ зъ Атенъ, що декретъ наказуючій мобилизацію арміи греческои зôставъ уже черезъ короля пôдписаный; оголошенье того декрету зôстало однакожь вздержане пôдъ напоромъ державъ. Тымчасомъ жителѣ округôвъ, котрѝ Греція надѣеся позыскати, даютъ ѣй розумѣти, що правительство греческе не може числити на ихъ помôчь, если не розпочне хутко своеи дѣятельности.

Пôсля кореспонденціи зъ Константинополя до Polit. Corresp. въ правительственныхъ турецкихъ кругахъ суть того мнѣнія, що миръ може буде еще удержаный, если Греки повздержатся ôтъ всякои зачѣпки и Альбанцѣ потрафлятъ запановати надъ своимъ фанатизмомъ. Именно боятся за нерозважныхъ Альбанцѣвъ. Завѣряютъ, що послѣдными днями надôслали начальники альбаньскои лиги депешѣ до султана и министра Аббедина, взываючѝ до явного розпочинаня вôйны съ Грециею. Альбанцѣ покладаютъ великѝ надѣѣ на султанѣ Абдуль-Гамидѣ, котрый дуже симпатизуе съ Альбанцями, покликавъ Альбанцѣвъ до министерствъ, окружився адъютантами Альбанцями и выучився въ послѣднихъ часахъ альбаньского языка. Тая симпатія султана пôдохочуе ихъ и утверджуе въ намѣреню выступати опоромъ противъ Греціи.

НОВИНКИ.

— **Рускій комитетъ для принятя Цѣсаря.** Понеже пôсля комунікату гр. Намѣстника внято такожь „Народный Дôмъ" въ програму посѣщень Цѣсаря, розвинувъ комитетъ рускій живу дѣятельнôсть, щобы завчасу приготовитись до торжественного и свѣтлого принятя Цѣсаря въ „Народнôмъ Домѣ". На двохъ послѣднихъ засѣданяхъ уложено дотычащу програму. Цѣсаря пріймати будутъ при вступѣ до Дому Народного предсѣдатель тогожь института съ двома членами совѣта. Въ проходѣ ôтъ брамы до сходôвъ дѣвчата устелятъ помôстъ цвѣтами. Въ великôй сали Дому Народного, будутъ провожати Цѣсаря до трону предсѣдатель вразъ съ протекторомъ Дому Народного Впреосв. митрополитомъ Іосифомъ и двома членами совѣта. Хоръ рускихъ спѣваковъ рôвночасно ôтспѣвае першу строфу имну народного, по чѣмъ предсѣдатель Дому Народного привитае Цѣсаря промовою въ рускôмъ языцѣ, на котру, якъ довѣдуемося зъ достовѣрного жерела, Цѣсарь мае ôтповѣсти въ рускôмъ языцѣ. На даный знакъ ôтспѣвае хоръ „Многая лѣта". Заступники всѣхъ рускихъ Товариствъ займутъ мѣстце въ сали у стôпъ трону Цѣсаря въ двохъ пôвкругахъ. Комитетъ рускій уложивъ такожь ôтозву до руского народа, котрою взывае всѣхъ Русинôвъ, щобы якъ найчисленнѣйше и найторжественнѣйше витали Цѣсаря пôдчасъ Его подорожи по нашôмъ краю. Тая ôтозва вразъ съ подрôбнѣйшою програмою буде сими днями розôслана по цѣлôй галицкôй Руси.

— **Руску выставу** тов. им. Качковского въ Коломыѣ посѣтитъ Цѣсарь рôвно якъ и выставу тов. Татряньского. Гр. Намѣстникъ завѣдомивъ о тôмъ комитетъ рускои выставы.

— **Хоръ товариства музичного,** поповненый спѣваками зъ цѣлои Галичины ôтспѣвае въ день пріѣзду Цѣсаря передъ Намѣстництвомъ вечеромъ, коли похôдъ съ факлями прибуде вже передъ Намѣстництво, кантату композиціи п. Микулього, руску композицію п. Вахнянина, польонесъ зъ „Гальки" и гимнъ народный. На представленье театральне прибуде зъ Варшавы звѣстный теноръ львôвскои оперы Закревскій.

— **Для принятя Цѣсаря** во Львовѣ зъорганизовався комитетъ мѣскій, выбраный черезъ репрезентацію мѣску зъ рôжныхъ верствъ соспôльности. Предсѣдателемъ того комитету президентъ мѣста д-ръ Гноиньскій. Комитетъ подѣлився на 6 пôдкомитетôвъ: безпеченьства, кватерунковый, декораційный, театральный, балевый и комитетъ походу съ факлями. Тіи пôдкомитеты нараджуются впередъ зъ окрема а ôттакъ ôтбуваютъ всѣ разомъ повнѝ засѣданя. Подаемо кôлька важнѣйшихъ подрôбностій зъ ухвалъ поодинокихъ пôдкомитетôвъ. Службу безпеченьства пôдчасъ въѣзду Цѣсаря и всѣхъ урочистостій повнити буде сторожа обывательска зъ 300 членôвъ; тое число буде имовѣрно еще збôльшене. Похôдъ съ факлями буде складатися що найменше зъ 6000 особъ. Комитетъ декораційный, до котрого належитъ такожь проф. Захаріевичь, працюе надъ плянами пріоздобленя улиць, саль ратушевыхъ, въ котрыхъ буде даный баль, и салѣ театральнои. Комитетъ театральный уложивъ вже програму представленя. Представленье розпôчнеся ôтспѣваньемъ имну народного, ôттакъ наступлятъ двѣ сцены съ танцями зъ оперы „Страшный дворъ", потому комедійка Фредры „Панъ Бенетъ" а на послѣдокъ образъ зъ живыхъ особъ, представляючихъ народнѝ типы нашого краю.

— **Новый комитетъ** зложеный зъ **самои шляхты** занимаеся устроеньемъ великого свѣтлого балю въ честь пріѣзду Цѣсаря. Баль ôтбудеся въ саляхъ редутовыхъ театру въ послѣдный день побыту цѣсарского во Львовѣ, т. е. 14 вересня.

— **Попытъ за карабелями,** литыми поясами, конфедератками, контушами змôгся дуже въ послѣдныхъ дняхъ во Львовѣ. Шляхта мае досыть грубо платити за выпожиченье на часъ пріѣзду Цѣсаря тыхъ приналежностій національного костюму.

— **Станиславôвска рада мѣска** ухвалила выслати на повитанье Цѣсаря до Кракова депутацію зъ 3 членôвъ: бурмистра дра Каминьского, орм. крыл. Исаковича и властителя млына парового Фрайнда. Депутація буде просити Цѣсаря, щобы по дорозѣ на Буковину вступивъ до Станиславова.

— **Генер. директоръ желѣзницѣ Кароля-Людвика,** дръ Сохоръ прибуде въ недѣлю або понедѣлокъ въ Галичину, щобы лично управляти великими приготованями до принятя Цѣсаря на головныхъ пунктахъ желѣзнои дороги, именно же во Львовѣ.

— **Впреосв. Митрополитъ** выѣхавъ въ середу до Унева, зъ ôтки по якôмсь часѣ удасться до Перегиньска.

— **Впр. О. Іоанъ Озаркевичь,** посолъ думы державнои получивъ ôтъ урядникôвъ телеграфичныхъ адресъ подяки für die mannhafte Interessenvertrettung der Telegrafenanstalte при буджетовыхъ росправахъ въ державнôй думѣ. Самъ адресъ прекрасно выготовленый съ численными пôдписами вручила депутація зъ двохъ урядникôвъ тои бранжи особисто пч. послови въ Белелуѣ.

— **Министерство просвѣты** позволило, якъ обвѣщуе Gaz. Lwowska, на провизоричне отворенье першои гимназіяльнои клясы въ Сяноку при надходячôмъ школьнôмъ роцѣ.

— **Великѝ, незвычайнѝ бурѣ, тучѣ и громы** розгулялися вô второкъ и середу сего тыждня въ цѣлôй майже всхôднôй Галичинѣ и начинили немало шкоды. У Львовѣ въ середу о г. 3 по пол. пустився зъ грубыхъ валôвъ хмаръ уливный дощь съ градомъ и тревавъ цѣлу годину. Гдеякѝ улицѣ перемѣнились буквально въ потоки. Громы въ короткихъ ôтступахъ лускали въ будôвлѣ мѣскѝ. Ôтъ бурѣ утерпѣли плянтаціи огородôвъ мѣскихъ и Высокого Замку. Въ лѣсахъ мѣста Львова именно сосновыхъ натворивъ орканъ шкоды на 1200 метрôвъ кубичныхъ. Въ окрестностяхъ Львова н. пр. межи Львовомъ а Яновомъ буря порозносила копы въ поляхъ, туча позамулювала землю, градъ знищивъ огороды а громы погдекуда спровадили пожары. Такѝ самѝ шкоды поробила буря въ околицяхъ Жовквы, Станиславова, Бережанъ, Тернополя и Золочева. Вô второкъ вечеромъ буря съ громами лютувала надъ Пôдгайцями. Два громы ударили въ лат. костелъ, ушкодили два олтары и стѣны на 1500 зр. Вихоръ позрывавъ дахи, поваливъ комины. Въ ту саму пору вихоръ зôрвавъ три гонтянѝ дахи въ Пôдволочискахъ.

— **Ôтъ Пѣстыня** пишутъ намъ: Въ нашихъ сторонахъ ôтъ 3-ои недѣлѣ неустанна слота, блыскавицѣ и громы. Дня 3 серпня забивъ грôмъ въ Испасѣ 16-лѣтну дѣвчину. Того самого дня и наступуючого падавъ градъ брылами величины курячого яйця надѣлавши въ Мышинѣ и другихъ селахъ великѝ шкоды. Слота не позволяе людямъ скошене сѣно зôбрати, черезъ що худоба дуже подешевѣла.

(*Б.*) **Ôтъ Озѣрнои** пишутъ намъ: Градъ съ страшною навальницею въ ночи зъ вôвтôрка на середу зробивъ у насъ таке страшне спустошенье, якого никто не памятае. Вô второкъ около 7 год. вечеромъ высунулися ôтъ полудня, ôтъ стороны Козлôвскои, чорнѝ хмары и сунули на Озѣрну и Ярчôвцѣ. Вѣтеръ взмагався що разъ сильнѣйшій, почалася неустаюча блыскавиця и громовиця, и сыпнувъ навальный дощь. Вѣтеръ не втихавъ, взмагався и стававъ хвилями правдивымъ вихромъ такъ сильнымъ, що и найсильнѣйшѝ будынки трѣщали, здавалося, земля западаеся. О $^1/_2$ до 10 сыпнувъ градъ великости перепилячихъ яецъ. Всѣ ôкна на полудень и захôдъ повыбивало, навѣть позасуванѝ дверѣ высаджувало, а вихоръ, здавалося, всё горѣ коренемъ выверне. Така буря, блыскавиця и громовиця та дощь съ градомъ тревали майже до самои пôвночи.

Ся нечувана и незапамятана навальниця съ градомъ наробила неслыханои шкоды почавши ôтъ Озѣрнои и Ярчовець въ селахъ: Осташôвцѣ, Данилôвцѣ, Мшана, Яцкôвцѣ, Богданôвка, Сервиры, Бѣлкôвцѣ, Бзовиця, Нетерпинцѣ, Бѣляголовы, Несторôвцѣ, Кукуткôвцѣ, Серединцѣ, Цебрôвъ а може и еще дальше. Пашнѣ, чи то на пни, чи на покосахъ, якъ: ячмѣнь, овесъ, гречка, просо, коноплѣ — (жита и пшеницѣ майже всюды въ копахъ) зсѣкло и змолотило такъ, що тôлько стерня лишилася; а бараболю и всю городину стовкло, позмулювало и позносило. Полукôпки по поляхъ порозкидало, а гдекуды въ долы съ водою позабирало, деревину выломило, гдекуды будынки а навѣть хаты порозвалювало. Страхъ було дивитися, якъ въ Середу (4 серпня) рано люде повыходили шкоду оглядати, та видячи замѣсть пашнѣ вже тôлько голѝ стернѣ и ажь чорнѝ поля, ломали руки, плакали и заводили, — бо жити сего року въ насъ вже не буде чимъ.

— **Зъ Боянъ,** повѣта черновецкого доносятъ про страшну бурю съ градомъ, яка тамъ 2 с. м. шалѣла а якои найстаршѝ тамошнѝ люде не запамятали. Вихоръ зрывавъ дахи зъ домôвъ, перевертавъ парканы и плоты. Градъ величины курячихъ яецъ падавъ черезъ пôвтора годины и вытовкъ всю ростиннôсть по огородахъ и поляхъ. Шкода величезна.

— **Велика навальниця** навѣстила сими днями пôвнôчну часть Моравы. Моравска Острава съ окрестностію залита. Мôстъ пôвнôчнои желѣзницѣ пôдъ Грушовою ушкодженый, для того рухъ желѣзничій перервано на кôлька днѣвъ. Не обôйшлося безъ выпадкôвъ смерти. Коло Богумина и Фрайбергъ кôлька селъ стоитъ пôдъ водою.

— **Заразу на худобу** сконстатовала комисія санитарна въ окрестностяхъ станиславôвского округа: въ Пацыковѣ, Єзуполи, Пасѣчнôй, Павельчи и др. Зъ тои причины ярмарка припадаюча на 6 серпня въ Станиславовѣ зôстала ôткликана.

— **П. Павль,** совѣтникъ гôрничій зъ Вѣдня, объѣздитъ теперь повѣты перемыскій и ярославскій въ цѣли уложеня геольогичнои мапы Галичины.

IV **Рускій язикъ на папери.** Въ мѣстѣ Яворовѣ есть головна 4-клясова школа. Директоромъ провизоричнымъ тои школи есть п. Szeliga, полякъ зъ Мазурôвъ, кôнчившій семинарію учительску въ захôдный Галичинѣ и не маючій квалификаціи зъ языка руского. Ôнъ бувъ первѣстно учителемъ при знесенôй шестиклясовôй школѣ выдѣловôй въ Яворовѣ и удѣлявъ тамъ наукъ природныхъ и математики. Понеже выкладъ въ тôй школѣ бувъ не знати якимъ правомъ польскій, то и ôнъ не знаючи, якъ то кажутъ, „въ зубъ" руского языка мôгъ бути при нѣй учителемъ. По знесеню школы выдѣловои хотѣла рада школьна его зъ Яворова ôтдалити для того, що бувъ тôлько провизоричнымъ учителемъ а не знавъ руского языка, въ рускôй головнôй школѣ конечно предсѣ потрѣбного. Але за вплывомъ бувшого яворôвского старосты гр. Руссоцкого не тôлько лишився въ Яворовѣ при головнôй школѣ, але навѣть зôставъ именованый директоромъ провизоричнымъ; не бувъ же стабилизованый для того, що не мавъ квалификаціи зъ руского языка. Минувшого шкôльного року провадивъ ôнъ низшій ôтдѣлъ I. клясы. Пôсля пляну наукового въ 2-ôмъ курсѣ мавъ ôнъ учити руского языка, тымчасомъ ôнъ его не учивъ и на испытѣ совсѣмъ руского не пытавъ. Зъ того низшого ôтдѣлу I. клясы лучшѝ дѣти переходятъ до II. клясы а слабшѝ до высшого ôтдѣлу I. клясы. Въ высшôмъ ôтдѣлѣ I. кл. учитель учивъ дѣтій по руски. По вакаціяхъ прійдутъ до II. клясы дѣти зъ высшого ôтдѣлу и здôбнѣйшѝ зъ низшого. Першѝ знаютъ по руски, другѝ нѣ. Въ II. клясѣ есть вправдѣ одинъ мѣсяць на повтарянье, але чи дѣти зъ низшого ôтдѣлу, провадженѝ п. Szelig-ою будутъ въ силѣ догонити тое, що занедбали зъ вины п. директора? Чи таке веденье науки годится съ педагогичными правилами? Звертаемо увагу дотычныхъ властій, щобы постаралися усунути таку недбалôсть въ науцѣ руского языка. Коли директоръ не вмѣе рущины учити — нехай призначитъ другого учителя до того, а що вже найрозумнѣйше, — нехай иде на Мазуры, — тамъ квалификаціи зъ руского языка не потреба!

— **Арештованѝ въ Пôдволочискахъ** два россійскѝ пôдданѝ, Лозиньскій и Василевскій, котрѝ недавно дали причину до нарушеня кордону черезъ россійску граничну сторожу, не будутъ выданѝ россійскимъ властямъ але выправленѝ за границю, куда самѝ схо-

тятъ. Капитанъ росс. жандармеріи въ Пôдволочискахъ Радошевскій ôткликаный зъ стаціи Пôдволочискъ.

— **Станъ фундаціи бл. п. Ст. Зубрицкои.** Недавно помѣщене було въ новинкахъ „Слова“ запытанье, якъ стоитъ дѣло съ домомъ пôдъ ч. 145 во Львовѣ, завѣщанымъ покôйною дочкою бл. п. историка нашого Дениса Зубрицкого на посаги для бѣдныхъ рускихъ дѣвчатъ а стоячимъ теперь пôдъ зарядомъ митрополичои Консисторіи. На тоє пытанье доносятъ намъ: Покôйна Станислава Венява Зубрицка умерла 22 августа 1874 въ Краковѣ лишаючи два розпорядженя послѣднои волѣ, оба зъ даты 1 липня 1874, зъ котрыхъ однымъ записала реальнôсть свою пôдъ ч. 145 м. во Львовѣ на фондъ сирôтъ, просячи митр. Консисторію о опѣку надъ тою фундаціею, а именно, щобы рôкъ-рôчно доходы зъ тои реальности роздѣлювавъ межи двоє дѣвчатъ гр. кат. вѣроисповѣданя не маючихъ бôльше 14 лѣтъ, безъ жадного удержаня, котрыхъ сама Консисторія за ôтповѣдныхъ и гôдныхъ узнасть. Зъ того рôчного доходу велѣла однакожь покôйна выдѣлити що року 100 зр. на поминальну службу Божу въ церквѣ св. Юра за ню и за родину. — Пôсля того записала она реальнôсть ч. 145 м. на двѣ фундаціи, стипендійну и поминальну, котрыхъ заступництво пôсля инструкціи фискальнои зъ 16 лютого 1855 ч. 34 Дн. п. д. ажь до ихъ уконституованя належитъ выключно ц. к. Прокураторіи скарбу и доперва по впровадженю ихъ въ житье переходитъ пôсля розпорядженя послѣднои волѣ на гр. к. митр. Консисторію. Фундація до нынѣ не вôйшла въ житье, а то головно для того, що обома повысшими завѣщанями не покликала покôйна никого ни до цѣлои своеи спадщины, ни до певнои части тоижь, и задля того впровадивъ судъ краєвый Львôвскій пертрактацію на пôдставѣ уставничого порядку наслѣдія а по безуспѣшнôмъ завôзваню незвѣстныхъ наслѣдникôвъ доперва по роцѣ признавъ спадокъ яко бездѣдичный фискусови и увѣдомивъ гр. к. Консисторію, що на єго жаданье выдасть єму посвѣдченье, що фондъ сирôтъ зôстаючій пôдъ зарядомъ митр. Конс. за властителя реальности ч. 145 м. заинтабульованый бути може съ тымъ, що зъ доходôвъ реальности що року 100 зр. має обернутися на службу Божу, а решта роздѣлитися межи двѣ сироты. Тому спротивився фискусъ и зô взгляду на то, що фундація єще неуконституована и єму заступництво прислугує, просивъ суду о неувзглядненье дальшихъ прошень митр. Консисторіи, котрыбы она сама безъ призволеня фискуса внесла. Судъ увзгляднивъ супротивленье фискуса и увѣдомивъ мит. Консисторію, що на будуще єи подань безъ призволеня фискуса внесеныхъ не буде увзглядняти. Зъ тои то причины не зôстала фундація до нынѣ за властителя реальности заинтабульована и фискусъ заступає теперь фундацію и спадщину за бездѣдичну узнану.

Що до заряду тымъ домомъ, то заразъ по смерти въ пертрактаціи нотарь п. Квасницкій зô взгляду на повысшій записъ ôтдавъ тымчасову администрацію того дому Архидіяконови и оф. Впр. Малиновскому дня 15 вересня 1874, що судъ краєвый принявъ до вѣдомости. — Въ той способъ провадивъ администрацію о. Михаилъ Малиновскій ажь до дня 15-го цвѣтня 1878 року, въ котрôмъ то дню впровадивъ судъ краєвый въ дорозѣ екзекуціи на заспокоенье вѣрительности Арнольда Выскочиля 2000 зр. на реальности гипотекованôй секвест. доходôвъ реальности, черезъ що администрація кр. Малиновского устала. — Вѣрительнôсть Арнольда Выскочиля вже въ инвентарѣ спадковôмъ вымѣнена єсть межи довгами на реальности гипотековаными, где яко гипотечнѝ довги вымѣненѝ суть кромѣ того довгъ ОО. Кармелитôвъ въ сумѣ до 1914 злр. а. в., 446 зр. Кульчицкихъ, 3600 зр. Штанда, и 300 зр. Товариства заличкового — разомъ отже въ сумѣ капитальнôй 8260 зр. а. в. Знаючи той сумный станъ, выробила була єще за житя покôйна Зубрицка на повысшу реальнôсть въ банку гипотечнôмъ двѣ пожички 7500 зр. и 1500 зр., и то по капиталахъ ОО. Кармелитôвъ 1914 зр., котрѝ мали мимо тыхъ новыхъ пожичокъ позôстати на гипотецѣ. Пожички тѝ банку гипотечного въ сумѣ 9000 зр. були вже навѣть заинтабульованѝ, однакъ не пôднесла ихъ вже покôйна З. Заразъ дня 11 грудня 1874 до Ч. 70.732 гр. к. консисторія внесла прошенье до суду, щобы сей позволивъ пôдняти зъ банку тіи пожички, а то на сплаченье утяжливыхъ и наглячихъ довгôвъ на реальности гипотекованыхъ. Судъ позволивъ мит. Консисторіи взглядно тогожь выказаному повномочникови Впр. М. Малиновскому пôднести обѣ тіи пожички въ сумѣ 9000 зр. съ тымъ, щобы зъ пôднесеной пожички 9000 зр. довги гипотечнѝ наглячѝ сплативъ и зъ того справу здавъ. Пожички зôстали пôдняти и банкъ гипотечный, якъ донесло „Слово“, на заспокоенье ихъ розписавъ лицитацію реальности на 31 серпня — доси однакожь не знаходимо въ актахъ судовыхъ справозданя зъ пôдняныхъ пожичокъ.

По тôй причинѣ не можна сказати, якъ и на що ужито пôдняту пожичку 9000 зр., знаємо тôлько, що секвестрація на заспокоенье довгу гипотечного 2000 зр. Арнольда Выскочиля до нынѣ тревае, и що той вѣритель лицитацію провадитъ, зъ чого выходитъ, що довгъ єго не зôставъ зъ затягненои пожички сплаченый, помимо, що пожичку власне на сплаченье довгôвъ гипотечныхъ затягнено. Несплаченье того довгу мусить тымъ бôльше застановляти, що въ той способъ гипотека єсть нынѣ бôльше обтяжена, якъ була пôсля инвентаря. Пôсля инвентаря було, якъ высше, на гипотецѣ 8260 зр., а теперь самъ банкъ має 9000 зр., а дочисливши до сего капиталы Кармелитôвъ котрѝ, якъ сказано, передъ банкомъ позôставали, 1914 зр., повысшу претенсію Арнольда Выскочиля 2000 зр. и убезпечену, а незаплачену належитôсть спадщинну 1065 зр. буде разомъ 13979 зр., затымъ о 5719 зр. бôльше якъ було передъ затягненьемъ пожички. Тоє обтяженье до сумы 13.979 зр. тымъ менше понятне, що реальнôсть пôсля инвентаря спадкового, має вартôсть лишень 12,000 зр., зъ чого бы выходило, що на нѣй бôльше довгôвъ, якъ она варта. Насувается отже пытанье, чи при тôмъ станѣ може повстати фундація, о котрôй высше згадано? Можливымъ булобы се лишень тогды, єслибы зъ пôднятои пожички 9000 зр. и зъ администраціи реальности въ першихъ рокахъ позôстали значнѝ ощадности, котрыми можнабы було не тôлько довгъ Выскочиля 2000 зр., але и залягаючѝ раты банковѝ сплатити и секвестрацію и лицитацію реальности задля обохъ сихъ довгôвъ проваджену знести, а зарядъ реальности на ново до власныхъ рукъ ôтобратн. Чи однако такѝ заощадженѝ капиталы суть до розпорядженя, мôгбы, якъ довго рахунки зъ администраціи и ужитя пожичокъ 9000 зр. въ актахъ судовыхъ не знаходятся, сказати лишень Впр. М. Малиновскій, котрому такъ одно, якъ и друге повѣрене було.

— **Складки на костелъ въ Сераєвѣ.** Министеръ скарбу завôзвавъ зъ препорученя Цѣсаря архіепископôвъ вѣденьского, зальцбурского, грацкого, праского, голомуцкого, задарского, гр. кат. и орм. кат. львôвскихъ, епископôвъ краковского и вроцлавского, щобы межи духовеньствомъ и вѣрными своихъ діецезій збирали складки на будову католицкого костела въ Сераєвѣ.

ВСЯЧИНА.

— **Люде — звѣры...** Сктъ-Петербурскѝ Вѣдомости розказуютъ слѣдуючій трагичный случай, котрый свѣдчитъ о здичѣлости обычаѣвъ петербурскои буржуазіи. Три мѣсяцѣ тому назадъ п. Б. зъ Петербурга замовивъ собѣ зъ Швайцаріи гувернантку для дѣтій. То була бѣдна але образована молода 18-лѣтна дѣвчина; матери не мала а батько старенькій радъ бувъ примѣстити любиму дочку въ порядной якôй родинѣ и заключивъ съ п. Б. контрактъ на 5 лѣтъ. Дѣвчина прибула въ Петербургъ и ревно взялася до науки дѣтій. Але въ короткôмъ дуже часѣ почали обоє господарѣ переслѣдовати дѣвчину. Бѣднôй дѣвчинѣ, завезенôй въ чужѝ краѣ, не знаючôй ни слова по московски, боязливôй, благôй, ставало съ кождымъ днемъ тяжше и прикрѣйше. Кôлька разôвъ писала батькови, щобы якимъ чиномъ вызволивъ єи зъ того пекла, але не одержувала ніякои ôтъ батька вѣсти не для чого иншого, якъ тôлько для того, що батько умеръ. Три мѣсяцѣ доперва минуло, а вже єи житье стало тяжше тяжкои каторги — а щожь то єще буде дальше, — пôсля контракту передъ нею єще 57 мѣсяцѣвъ! Разъ панъ Б. выѣхавъ въ Москву, а єго жена выгнала середъ ночи гувернантку на улицю на зливный дощь въ однôмъ ситцевôмъ платю. Бѣдна дѣвчина въ хвили промокла до рубця, продрогла и заливаючися слезами благала, молила паню Б. впустити єи до дому — але на дармо. Одна недалеко живша мѣщанка вертала до дому и узрѣла плачущу дѣвчину, домѣрковалася о єи нужденнôй доли — взяла съ собою до своєи хаты, огрѣла, напоила чаємъ и потѣшала якъ могла. По якôмсь часѣ мѣщанка намовила гувернантку вернути до панѣ Б., надѣючись, що чей вже гнѣвъ панѣ проминувъ и прійме єи на нôчлѣгъ. Дѣвчина послухала и знову почала проситися пôдъ дверми своєи панѣ, почала голосно ридати, але на дармо—дощь пустився на ново ажь шумѣвъ и бѣдна терпяща дѣвчина въ мокрôмъ ситцевôмъ платю на студенôмъ вѣтрѣ змерзла, зубами дзвонила... Въ тôй хвили опущеня и роспуки мелькнула сиротѣ страшна думка — побѣгла до Невы и верглася въ єи филѣ. Два офицеры проходившѝ въ той самъ часъ тою стороною, бачили, що якась женщина бѣгла до Невы и донесли о тôмъ городовому. Закимъ городовый приспѣвъ на мѣстце — то никого вже не заставъ. Панъ Б. вернувъ другого дня до Петербурга, а на третій день заявивъ полиціи, що єго гувернантка утѣкла а по людехъ пустивъ вѣсть, що она утѣкла съ любовникомъ. Але мовбы на грыжу совѣсти паньства Б. Нева выкинула трупъ гувернантки передъ самѣсенькій ихъ дôмъ. У нихъ не знайшлося навѣть простирала, щобы завинути трупа. Обвито єго въ рогожу и такъ на простôмъ возѣ перевезено на вѣчный упокôй. На лици покôйнои видко було синяки и розсѣчену губу.

— **Д. Миль о консерваторахъ.** Славный Миль державъ разъ въ парляментѣ бесѣду, въ котрôй назвавъ консерваторôвъ найдурнѣйшою партією парляменту. Противъ Милю выступивъ якійсь торисъ и почавъ єго потягати до отвѣчательности, якъ ôнъ смѣвъ назвати консерваторôвъ дураками. Миль ôтповѣдаючи торисови, сказавъ преспокôйно: „Я не говоривъ, що всѣ консерваторы дураки, я тôлько сказавъ, що всѣ дураки звычайно консерваторы“.

ÔТЪ АДМИНИСТРАЦИИ.

Сконфискованє ч. 57 розôслано всѣмъ Вп. нашимъ Предплатникамъ ажь въ четверъ рано, зъ причины, що конфиската наступила дуже пôзно, — цѣлый накладъ готовый мавъ ôтноситися на почту. Кто не одержавъ того числа, зволитъ рекламовати. Мусимо при случайности на сѣмъ мѣстци заявити, що експедиція нашои часописи ôтбуваєся правильно и точно, а тôлько зъ вины гдеякихъ почтовыхъ урядôвъ гдекотрѝ нашѝ Вп. Предплатники не одержуютъ поодинокихъ чиселъ.

(Надôслане.)

До Честнои Редакціи „Дѣла“ зô Збаража.

Пôдписанѝ въ имени всѣхъ мѣщанъ мѣсточка Збаража и прилученыхъ до парохіи збаразкои, заявляютъ прилюдно, що неправдою єсть, будьтобы мы загадали змѣнити нашу вѣру руску-католицку на яку иншу. Въ тôй вѣрѣ, въ котрôй мы родилися, въ котрôй выховуємо свои дѣти, хочемо и будемо умирати. За свою святу вѣру мы готовѝ положити все, навѣть житье!.. Єсть двохъ межи нами, (называются Савчучиньскій и Залускій) котрѝ задля якоись личнои уразы до нашого пароха, ôтгрожуются, що перейдутъ на иншу вѣру. Зъ ôтки имъ найшла така гадка, сего не знаємо, — бути може, порадивъ ихъ кто такъ во Львовѣ, бо доки не ѣздили до Львова, о змѣнѣ вѣры не говорили ничого. Тіи то два, будучи недавно тому во Львовѣ, удалися до Консисторіи и тамъ представилися яко депутаты ôтъ цѣлои громады, за якихъ ихъ такожь Консисторія приняла. Мы однакожь заявляємо тутъ съ цѣлымъ натискомъ, що мы не высылали жаднои депутаціи до Консисторіи — а тымъ бôльше згаданыхъ двохъ мѣщанъ, бо до Консисторіи мы не мали ніякого дѣла, а єслибы и було, то умѣлибысьмо выбрати людій такихъ, котрѝ достойнѣйше заступалибы насъ и нашу справу.

Газета „Слово“ Ч. 76., а за нею въ слѣдъ другѝ газеты, несвѣдомѝ справы, пописали, що мы задумали „направду“(!) о переходѣ на православіє, — а то по тôй причинѣ, що будьтобы нашъ Парохъ называвъ православіє — „вѣрою діявольскою“, епископôвъ православныхъ — „антихристами“, евхаристію православну — „сѣдалищемъ сатаны“, — якъ такожь, що має перемѣняти слова: „православныхъ христіянъ“ на „правовѣрныхъ“... Зъ обовязку справедливости стаємо въ оборонѣ нашого Пароха и перечимо съ цѣлои силою тому, якобы нашъ Парохъ выражався съ подôбною погордою и злостію о вѣрѣ православнôй, о єи евхаристіи и о епископахъ православныхъ, напротивъ всѣ науки, якѝ коли чули мы зъ устъ нашого Пароха, ôтзначаются новагою, повнѝ правдивои любови, о чѣмъ не тôлько мы, але такожь люде посторонни, котрѝ зъ часта заходятъ до нашои церкви, сумлѣнно посвѣдчити могутъ; перестерѣгавъ лише Парохъ людій, щобы не ходили до Почаєва сповѣдатися, але бôльше ничого не говоривъ, а и тогды не называвъ ніякъ вѣры православнои. Дай Боже, щобы хвала Божа процвитала такъ всюды, якъ въ нашôмъ Збаражи. За стараньемъ нашого Пароха, зъ добровôльныхъ даткôвъ, ôтновили мы нашу церковь, такъ що въ цѣлôй околици подôбно красной церкви не подыбати; за стараньемъ єго нашѝ мѣщане спѣваютъ на богослуженяхъ зъ нотъ, тожь якъ прійде недѣля, що жіє поспѣшає до церкви, и то не тôлько свои але и посторонни люде...

По такôмъ выясненю справы, надѣємося, що такъ газета „Слово“, якъ такожь и другѝ газеты ôткличутъ безъосновнѝ *очерненя пописанѝ на насъ и на нашого* Пароха, — бо въ противнôмъ разѣ, чулибысьмося оскорблеными на нашôй чести. — Збаражь дня 2. серпня 1880. Давидъ Цурыньскій, мѣщанинъ; Михаилъ Добротворъ, старшій провизоръ; Василій Истеревичь, мѣщанинъ; Колоденщукъ Андрей, провизоръ; Кинахъ Илія, провизоръ; Добротворъ Іоанъ, мѣщанинъ; Игнатій Заячкôвскій, мѣщанинъ; Василій Добротворъ, мѣщанинъ; Андрей Панасюкъ, мѣщанинъ.

☞ **Просимо о якъ найскорше выровнанье всѣхъ залеглостій въ передплатѣ. Тымъ, що не заплатятъ своихъ залеглостій, не будемо дальше высылати нашои часописи.**

Курсъ львôвскій зъ дня 5. л. серпня 1880

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	274 50	277 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	165	168 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	296 —	300 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98 —	99 —
„ „ „ по 4% ав.	91 60	92 60
„ „ „ по 5% ав. період.	98 —	99 —
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 80	102 80
Листы дов. гал. рует. банку п. 6%	102 —	104 —
3. Листы довжнѝ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94 —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 20	98 20
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%	99 —	100 —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	100 —	102 —
5. Лосы мѣста Кракова	19 —	21 —
„ „ Станиславова	25 50	27 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 41	5 53
„ цѣсарскій	5 47	5 57
Наполеондоръ	9 32	9 42
Пôвимперіялъ	9 60	9 73
Рубель россійскій срѣбный	1 60	1 72
„ „ паперовый	1 22	1 23½
100 марокъ нѣмецкихъ	57 40	58 10
Серебро	99 50	100 50

(безъ текучого куп. безъ купону)

„LA ROYALE BELGE“

Акційне Товариство убезпечень на житье

узнане въ Бельгіи королевскимъ рескриптомъ зъ дня 17 лютого 1853 р. (Дневникъ урядовый зъ дня 22 лютого 1853 ч. 53),

концесіоноване въ монархіи Австрійско-угорскôй дня 21 сѣчня 1874 р.

Капиталъ Акційный Товариства выноситъ	франкôвъ	3,000.000
„ резервовый съ днемъ 31/XII 1879	„	5,481.943·89
Загальный капиталъ гваранційный	франкôвъ	8,481.943·89

Головна Репрезентація для Австріи въ Вѣдни IX. Kolingasse, 10.

Низше пôдписаный має честь завѣдомити Почтенну П. Т. Публику, що **одержавъ Генеральну Агенцію для Галичины & Буковины** ôтъ Тов. „La Royale Belge“, котре то Товариство, якъ звѣстно, убезпечує пôдъ найкористнѣйшими условіями и въ рôжныхъ комбинаціяхъ, а убезпеченѝ капиталы выплачує въ случаю шкоды въ якъ найкоротшôмъ часѣ.

Близшихъ выясненъ на ласкавѝ зголошеня удѣляє дуже радо въ всякôмъ часѣ устно чи письменно въ рôжныхъ языкахъ

Генеральный Агентъ для Галичины & Буковины Акційного Товариства Убезпечень на житье „La Royale Belge“ въ Брукселі

Юрій гр. Дунинъ Борковскій

Львôвъ, ул. Рейтана, ч. 2. (2–3)

Выдає: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдає: **Маркилъ Желехôвскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 59. Львôвъ, Середа 30. Липня (11. Серпня) 1880. Рочникъ I.

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

До Его Ексц. гр. Потоцкого

ц. к. Намѣстника Галичины:

Ваша Ексцеленціо!

Єще передъ рокомъ подали многѣ громады долиньского и калуского повѣта до рады школьнои краєвои петицію, щобы въ ихъ чисто рускихъ селахъ усунено въ школахъ обовязкову науку польского языка. На доказъ справедливости нашого желаня покликувалися мы въ нашихъ петиціяхъ на яснѣ приписы законôвъ, а именно на §. 19 основныхъ законôвъ, котрый постановляє, що жадна народнôсть не може бути примушеною до науки другого краєвого языка, — и на законъ зъ дня 22. червня 1867, арт. III. высказуючій, що тôлько „въ тыхъ школахъ людовыхъ, въ котрыхъ часть учащоися молодѣжи уживає польского, часть же руского языка, той языкъ, котрый не єсть выкладовымъ, буде обовязковымъ предметомъ науки.“ Мы покликувалися въ кôнци на школы въ селахъ чисто польскихъ, въ котрыхъ другого краєвого (руского) языка не учатъ, и домагалися переведеня того самого правила и въ нашихъ чисто рускихъ селахъ.

Не дала намъ Рада школьна краєва до сего часу ніякого отвѣта, хотяй (якъ знаємо зъ часописій) рôвночасно внесенѣ петиціи спольщеныхъ громадъ о выключенье въ ихъ школахъ науки руского языка давно (єще минувшого року) залагодила и рускій языкъ въ ихъ школахъ усунула.

Мы не можемо довше терпѣти нашои кривды и дивитися на доптанье законôвъ даныхъ черезъ нашого Найясн. Монарху. Мы рѣшилися, єсли не доступимо въ найкоротшôмъ часѣ справедливости, выслати депутацію до Найясн. Монархи до Львова або (єсли се въ Львовѣ буде неможливе) до Вѣдня, и представити Монарсѣ высше згадане поступованье Рады школьнои краєвои съ рускими школами.

До сего кроку приступаємо однакожь не радо. Мы не хотѣлибы мѣшати радости нашого Монархи черезъ представленье темного образу нашихъ кривдъ.

Мы звертаємося тому попередно до Вашои Ексцеленціи — знаючи, що Ваша Ексцеленція уже не разъ брали руску народнôсть въ оборону противъ єи покривдженю, — и просимо, щобы вглянули въ тую справу и зарядили, щобы нашому справедливому желаню було безъ проволоки удовлетворено.

Интересованѣ громады долиньского и калуского повѣта.

ПАМЯТАЙМО НА НАШѢ ПРАВА!

Навычка нарѣкати на недолю, на ворогôвъ и непріязнѣ ôтношеня и тымъ оправдувати нашу апатію и нашу бездѣльнôсть, такъ глубоко вкоренилася середъ загалу Русинôвъ, що за лѣсомъ тыхъ, впрочѣмъ справедливыхъ жалѣвъ не бачимо много єще иншихъ причинъ нашои недолѣ и нашого упадку. Не перечимо, що середъ теперѣшныхъ обстоятельствъ тяжко жити Русинамъ, а єще тяжше розвиватись и скорымъ ходомъ поступати на передъ. Яко живый народъ чуємо нашѣ кривды и справедливо пôдносимо нашъ голосъ жадаючи, щобы нашѣ противники перестали насъ кривдити и упослѣджувати. Чи однакожь на тôмъ повинна кôнчитись наша народна дѣятельнôсть? Чи дѣйстно обстоятельства нашѣ такъ вже непріязнѣ, а противники нашѣ такъ вже всемогущѣ, що мы ничого не можемо робити?

Не разъ вже пôдношено въ нашôй часописи, що такожь и самѣ Русины не безвиннѣ въ своѣй теперѣшнôй недоли. Тая навычка, всю нашу дѣятельнôсть кôнчити на одныхъ жаляхъ и не перебираючи все складати въ вину нашихъ противникôвъ, не позволяє намъ доглянути всѣхъ причинъ нашого упадку и доглянути власнои вины, котрою причиняємось до непріязности обстоятельствъ, до могущества противникôвъ. Вмовилисьмо въ себе, що вже ничого не можемо зробити, ничимъ нашои долѣ поправити и жіючи въ тôмъ пересудѣ навѣть не пытаємо, чи справдѣ не маємо правъ, котрыми можемо користатися, чи не маємо поля, на котрôмъ моглибы мы успѣшно працювати и правъ нашихъ добиватись. Правда, новѣйшими часами почали зъ посередъ нашихъ патріотôвъ пôдноситись поодинокѣ голосы о бôльшихъ або меншихъ реформахъ, о новыхъ дѣлахъ и т. д., але всѣ тіи ôтзывы, якъ небудь дуже справедливѣ, не можутъ знайти загального ôтгомону середъ Русинôвъ для того, що переважна часть Русинôвъ все таки не могла доси выхилитись зъ свого задумчивого — контемпляційного становища. Мало єще сказано! Якъ довго загалъ Русинôвъ не здобудеся на бôльше енергіи и кождый не буде дѣлати того, що вже на пôдставѣ дотеперѣшныхъ правъ и то самъ про себе и о власнôй силѣ зробити може, — такъ довго тяжко думати о новыхъ дѣлахъ и о здобуваню новыхъ правъ. Отжежь приглянувшись нашому житю съ жалемъ помѣчаємо, що много Русинôвъ не користає зъ переважнои части наданыхъ намъ правъ, черезъ що тіи права очевидно що разъ бôльше запропащуются и забуваются. Якъ пр. можемо жадати, щобы посторонніи люде знакомились съ нашимъ языкомъ, єсли многѣ Русины съ купцями, котрымъ даютъ заробокъ, съ банками и асекураціями, котрыхъ удержуютъ, пересправляютъ въ нѣмецкôмъ або польскôмъ языцѣ, єсли до судôвъ и урядôвъ вносятъ поданя тожь само по польски або по нѣмецки, єсли у себе дома говорятъ польско-нѣмецкою мѣшаниною, єсли навѣть гдеякѣ „Рускѣ Дамы“ выступаючи офиціяльно съ рускимъ фестиномъ навѣть въ розмовѣ съ Русинами послугуются польскимъ языкомъ? А щожь на тоє сказати, єсли навѣть гдеякѣ знаменитшѣ патріоты, хоть и нарѣкаютъ на гнетъ ворогôвъ на поли нашого школьництва и словами домагаются рускихъ школъ, але на дѣлѣ посылаютъ своихъ сынôвъ до польскихъ або нѣмецкихъ школъ, хоть маютъ пôдъ бокомъ руску школу? Єще сумнѣйше, що власне ôтъ такихъ людій можна почути въ формѣ высоко патріотичныхъ бесѣдъ оборону такои недбалости нашои, такого неповажаня своими людьми своєи народности и свого рôдного языка. Не будемо надъ симъ довше застановлятись и дальше выказувати, якъ и на иншихъ поляхъ нашого житя дуже часто самѣ завдаємо собѣ глубокѣ раны и самохôть полишаємо нашѣ права. Хочемо лише звернути увагу загалу Русинôвъ на одну справу, щобы вчасно можна єи обговорити, о нѣй нарадитись и зъєднатися до спôльного дѣла. Думаємо тутъ о правѣ жадати рускихъ паралельокъ въ случаю, єсли въ нашихъ середныхъ школахъ до однои клясы зголосится що найменше 25 ученикôвъ и зажадає науки въ рускôмъ выкладовôмъ языцѣ. Якъ небудь се право въ многихъ взглядахъ для Русинôвъ невыгôдне, всежь таки дає оно намъ способъ, въ котрый при ôтповѣднôй енергіи и при спôльнôмъ порозумѣню моглибысьмо побôльшити число нашихъ рускихъ школъ середныхъ. Щобы однакожь осягнути певнѣ результаты треба по перше розвинути енергію и не дати ôтстрашитися неприхильностію чи недбальствомъ гдекотрыхъ настоятелѣвъ школьныхъ, а по друге дѣлати соединеными силами порозумѣвшися попереду межи собою що до способу, якъ перевести дѣло. Вѣдома рѣчь, що число рускои молодежи въ середныхъ школахъ дуже зменшилося ôтъ часу заведеня польского языка, а що зъ другои стороны условія посыланя молодѣжи до середныхъ

Повѣсть о тôмъ,

якъ мужикъ харчувавъ двохъ генералôвъ,

Салтикова (Щедрина).

Зъ россійского перевѣвъ *И. Нечуй.*

Жили собѣ два генералы. Тѣ генералы всю жизнь служили въ якôйсь регистратурѣ, тамъ родились, выгодувались и постарѣлись и тымъ то ничого не розумѣли, окрôмъ: „примите увѣреніе въ совершенномъ моемъ почтеніи и преданности“. Скасували ту регистратуру, бо була совсѣмъ непотрѣбна и выпустили генералôвъ на волю. Зôставшись „за штатомъ“ они оселились въ Петербурзѣ на Пôддяческôй улици, на осôбныхъ квартирахъ. Кождый мавъ свою кухарку и бравъ пенсію. Тôлько разъ якось прокинулись они въ ранцѣ и бачатъ, що лежатъ оба пôдъ однымъ одѣяломъ и лежатъ — на безлюднôмъ островѣ. Зъ першу они ничого не розумѣли и почали розмовляти, мовбы то имъ ничого не лучилось.

— Чудный, Ваше Превосходительство, снився менѣ сегодня сонъ, промовивъ одинъ генералъ. Снится менѣ, що я нѣбы жію на безлюднôмъ островѣ..

Тôлько що сказавъ се та якъ скочитъ! Скочивъ и другій генералъ.

— Господи! Щожь се таке! Где се мы! крикнули оба не своимъ голосомъ. И почали они пытати одинъ другого, чи справдѣ се все тôлько сонъ, чи таки й на дѣлѣ лучилась имъ така оказія. Але якъ ни силувались они запевнити себе, що все те тôлько сонъ, а таки прійшлося доконатись, що то була сумна правда. Передъ ними съ одного боку шумѣло и простиралось сине море; по другій бôкъ — лежавъ невеликій клапоть землѣ, а по за нимъ геть, геть розстелялося скрôзь однакове безбережне море. Заплакали генералы вперве пôсля того, якъ скасували регистратуру. Стали они роздивлятись одинъ на другого и побачили, що они въ нôчныхъ сорочкахъ, а на шіи въ кождого висить червоный ордеръ св. Анны I степени.

— Отъ теперь бы добре було выпити наливочки, промовивъ одинъ генералъ, але згадавши, яка єму лучилась оказія, заплакавъ въ друге. — Щожь мы отсе будемо робити? говоривъ ôнъ крôзь слёзы, — коли теперь и „докладъ“*) написати, та якажь выйде зъ того користь?

— Знаєте що? обôзвався другій генералъ. — Идѣтъ вы, Ваше Превосходительство, на схôдъ сонця, а я пôйду до заходу, а въ вечерѣ знову зôйдемось на тôмъ мѣстци. Може що й найдемо.

Почали они шукати, где схôдъ, где захôдъ сонця. Згадали они, якъ колись начальникъ говоривъ: коли хочешь знайти схôдъ сонця, то стань лицемъ до пôвночи и въ право буде, чого треба. Почали они шукати пôвночи, ставали сюды и туды, спробували всѣхъ сторôнъ свѣта, але тому, що цѣле житье служили въ регистратурѣ, то ничого й не знайшли.

— Або отъ що! Ваше Превосходительство, вы йдѣтъ въ право, а я въ лѣво, такъ буде красше! промовивъ одинъ генералъ, котрый окрôмъ регистратуры служивъ єще въ школѣ военыхъ кантонистôвъ учителемъ калиграфіи и тымъ бувъ розумнѣйшій. Якъ сказали такъ зробили. Одинъ генералъ пôйшовъ въ право и бачитъ ôнъ — росте дерево, а на деревѣ всякѣ овочѣ. Хотѣвъ генералъ дôстати хочь одно яблучко, але всѣ висѣли такъ высоко, що треба було лѣзти. Спробувавъ лѣзти — ничого не выйшло, тôлько сорочку пôрвавъ. Прійшовъ ôнъ до потôчка, бачитъ: тамъ рыба грає, нѣбы на фонтанцѣ въ засѣкахъ (въ Петербурзѣ) такъ ажь кишитъ, ажь кишитъ!

— Отъ якъ бы такои рыбы на Пôддяческу! подумавъ генералъ и навѣть єго лице змѣнилось ôтъ апетиту.

Зайшовъ ôнъ у лѣсъ, а тамъ рябчики свищутъ, тетерѣ кричатъ, заяцѣ бѣгаютъ.

— Ой Господи! Скôлько тутъ ѣды, скôлько тутъ ѣды! промовивъ генералъ почувши, що єму стало вже нудно. Ничого робити, треба вертатись на мѣстце змовы съ порожными руками. Приходитъ ôнъ, а другій генералъ вже й дожидає єго.

— Ну що, Ваше Превосходительство? чи промыслили що небудь?

— Та ось найшовъ старый нумеръ „Московскихъ Вѣдомостей“, а бôльше ничого!

Полягали генералы знову спати, але не спалось имъ натщо. То ихъ тревожила думка, кто за нихъ буде брати пенсію, то згадували они ту рыбу, овочѣ, рябчикôвъ, тетерь, заяцѣвъ, що бачили въ день.

— И ктобы подумавъ, Ваше Превосходительство, що людска страва въ первѣстнôмъ станѣ лѣтає, плаває и на деревѣ росте? сказавъ одинъ генералъ.

— И справдѣ, ôтказавъ другій генералъ — сказати правду, я до сего часу думавъ, що бублики и родятся такими, якими ихъ подаютъ въ ранцѣ до кавы.

— Такъ оно, на прикладъ, коли кто схоче зъѣсти куропатву, такъ повиненъ попереду єи пôймати, вôбити, обскубати, спечи... Алежь якже все те зробити?

— И якъ єго все те зробити? немовъ луна (ôтголосъ) промовивъ другій генералъ. Замовкли они и почали сплющувати очи, щобы заснути; але голодъ совсѣмъ проганявъ сонъ. Рябчики, индики, поросята такъ и мигали передъ ихъ очима та такѣ сочистѣ, трохи прирумяненѣ съ огôрками и съ всѣлякою салатою.

— Теперь, здаєся, я бы зъѣвъ свôй власный чобôтъ! промовивъ одинъ генералъ.

— Тай рукавички буваютъ смачнѣ, якъ довго ихъ поносити — зôтхнувъ другій генералъ.

Коли се генералы разомъ зырнули одинъ на другого, въ ихъ очахъ заблыщавъ злый огонь, зубы зацокали, зъ грудій вылетѣло лихо знаменуюче гарчанье. Они почали стиха пôдскакувати одинъ до другого и въ одинъ мигъ ока розлютувались. Полетѣло шматье, рознѣсся пискъ и оханя: той генералъ, що бувъ учителемъ калиграфіи, ôткусивъ у свого товариша ордеръ и зъ разу проковтнувъ. Але текуча кровь мовбы троха ихъ заспокоила.

— Духъ святый при насъ! промовили они разомъ, — та сежь мы, якъ чого доброго, зъѣмо одинъ одного! И якъ мы сюда залѣзли? И яка злодюга такъ жартує съ нами?

— Требабы, Ваше Превосходительство, якою небудь розмовою трохи забавитись, а то въ насъ тутъ буде убійство! промовивъ одинъ генералъ.

— Починайте, ôтповѣвъ другій генералъ.

---

*) справозданье.

шкôлъ стали дуже тяжкими задля загального упадку матеріяльного. Въ гдеякихъ мѣстахъ, якъ пр. въ Тернополи, Станиславовѣ и т. п. тіи условія сталися задля мѣстцевои дорожнѣ просто невыносимыми для бѣднѣйшихъ родичѣвъ. Тожь забираючися до дѣла треба мати всѣ тіи перешкоды на увазѣ, а при тôмъ памятати, що зъ взглядôвъ науковыхъ требабы надати утвореню паральельокъ якъ можна найбôльшу постôйнôсть такъ, щобы разъ заведенѝ паральельки неуставали але що разъ въ гору розвивалися. Сему можна зарадити тôлько черезъ якъ найбôльшу концентрацію учащоися молодежи въ означеныхъ а якъ найлекше приступныхъ мѣстцяхъ. Дуже мало що можна тутъ сказати зъ загального становища, такъ якъ се бôльше пытанье практики и мѣстцевыхъ ôтношень. На мѣстця такои концентраціи рускои молодежи треба бы выбирати мѣста, где не панує дорожня, где доѣздъ неутрудненый и где суть а бодай легко можутъ утворитися бурсы, котрыхъ надстоятелѣ моглибы улекшати таку концентрацію молодежи якъ пр. въ Золочевѣ, въ Станиславовѣ, въ Бережанахъ, въ Стрыю и т. д. Дуже много улекшилобыся тôй справѣ, колибы проектъ Впр. о. Дзеровича о рускихъ бурсахъ бувъ переведеный, такъ якъ сей проектъ дуже много пôдмагає перевести рускѝ паральельки въ житье. Тожь думаємо булобы на часѣ, щобы рускѝ родичѣ завчасу порозумѣлися межи собою такъ що до выбору гимназій, якъ и що до спôльного поступованя. Булобы такожь ôтповѣдно еслибы иниціятива до такои концентраціи рускои молодежи выйшла ôтъ хв. Выдѣлôвъ рускихъ бурсъ и щобы тая справа сталася предметомъ загальнои обрады на соборчикахъ деканальныхъ и тымъ подôбныхъ зôбраняхъ. Еслибы въ сей способъ далося утворити одинъ, два або и бôльше центрôвъ (осередкôвъ) рускои молодежи, тогды рускѝ паральельки малибы поруку своеи тревалости и съ часомъ малибысьмо на дѣлѣ бôльше якъ одну руску школу середну на цѣлу Галичину. Треба тôлько дѣлати енергично и соединеными силами. Тожь ôтзываємося до всѣхъ рускихъ родичѣвъ, до всѣхъ щирыхъ патріотôвъ, щобы памятаючи на долю своихъ дѣтій и на будучнôсть руского народа единодушно взялися до дѣла и осуществили вже разъ довго выжидане право наше.

Гадки Подолянина

о нашихъ народныхъ потребахъ.

„Поможи собѣ самъ!“
„Все соединеными силами всѣхъ!“

V.

(Школы народнѝ. Рускѝ учитель народнѝ. Товариство шкôльне руске. Часопись педагогична.)

Зайдѣмъ наконець до шкôлъ народныхъ и придивѣмся, чи й тамъ наука ôтбуваєся ôтповѣдно до потребъ педагогичныхъ, ôтповѣдно до призначеня народнои школы и правъ рускои народности. Урядовѝ справозданя, отъ якъ и послѣдне оголошене недавно въ Gaz. Lwowsk-ôй и иншихъ польскихъ дневникахъ, выказуютъ великій поступъ що до числа шкôлъ, будынкôвъ школьныхъ, фреквенціи ученикôвъ и успѣхôвъ въ наукахъ. Всё то дуже красно звучитъ на папери, але не всё оно такъ на дѣлѣ, якъ побачимо троха дальше. Та никомубъ и на думку не прійшло, яке то ôткрытье зробивъ въ послѣднôмъ справозданю референтъ рады шк., обговорюючи школы народнѝ пôдъ взглядомъ языка выкладового! Ото якъ на долони (*бо цифрами!*) *выложивъ*, що бôльше єсть въ Галичинѣ шкôлъ народныхъ съ выкладовымъ языкомъ рускимъ, якъ бы Русинамъ належалося ôтповѣдно до проценту населеня руского въ краю. Справдѣ може собѣ подумати якій тамъ совѣтникъ министерскій, або й самъ министеръ просвѣты, дôставши то справозданье, чого бо тѝ Русины такъ неустанно жалуются и нарѣкаютъ на Раду шк., коли она така великодушна, що имъ бôльше дає, якбы належалося. Однакожь досвѣдъ (отъ хочбы й фалшованѝ билянсы паперні Черляньскои) показує, що фалшиво скомбиноваными цифрами можна покрыти всяку несправедливôсть и вопіющу кривду представити якъ совсѣмъ правный станъ рѣчи. Чижь примѣромъ не бачимо то на статутахъ выборовыхъ, уложеныхъ на пôдставѣ такои „хитрои математики?“ Чи „на папери“ не выросла такимъ способомъ значно менша числомъ народнôсть польска въ Галичинѣ по надъ руску, котра фактично творитъ бôльшôсть населеня въ краю?*) Отже подôбно приключилось и урядовому референтови Рады шк. Передовсѣмъ замѣтимо, що Рада шк. выробила собѣ таку вже добру славу, що никто въ се не повѣритъ, щобъ она бôльше дала Русинамъ шкôлъ, якбы имъ належалося!**) По друге, референтъ помылився троха въ тôмъ, що всѣхъ латинникôвъ вчисливъ par force до Полякôвъ (коли мѣжь тыми єсть пôсля урядовои статистики 68.000 Русинôвъ, та й єще Нѣмцѣ-католики) и оперши на тôй пôдставѣ свое обчисленье мусѣвъ дôйти до хибного результату. Наконець треба памятати, що выкладовый языкъ рускій допустила Рада кр. лишь въ школахъ сельскихъ (котрѝ суть лишь одно- або двоклясовѝ), а тымчасомъ всѣ школы бôльшеклясовѝ маютъ польскій языкъ, хочбы тамъ на цѣлу школу найшлось хочь 5 Полякôвъ (recte Русинôвъ-латинникôвъ), якъ то писавъ недавно дописователь зô Снятына. Отже єсли опремося на троха справедлившôй статистицѣ, то побачимо, що выводы референта совсѣмъ фалшивѝ. Впрочѣмъ вже передъ кôлькома роками въ статіи совѣстнôй и дуже основнôй пôдъ з. „Руска народнôсть въ Галицкихъ школахъ“, умѣщенôй въ „Правдѣ“, схоплено референта рады шк. на горячôмъ учинку тенденційного представленя датъ статистичныхъ дотычно шкôлъ. Рѣчь се загально звѣстна и стверджена урядовыми документами наведеными въ „Дѣлѣ“, що школы народнѝ зôстаютъ пôдъ тероризмомъ школьныхъ радъ окружныхъ, котрѝ не зважаючи на ніякѝ уставы, маютъ лишь польонизаційнѝ цѣли на думцѣ. Такъ знаємо зъ власного досвѣду, що въ многихъ подôльскихъ селахъ єсть языкъ выкладовый польскій, хочь тамъ звычайно не ма ни одного Поляка и ледво по кôльканацять латинникôвъ. Походитъ то ôтси, що инспекторъ окружный при организаціи не пытався громады о волю въ тôмъ взглядѣ, лишь закликавши вôйта до себе жадавъ категоричнои ôтповѣди, що громада хоче польского языка выкладового и вôйтъ промовлявъ именемъ цѣлои рады безъ неи. Гдеякѝ громады, котрѝ не розумѣли, що то значитъ „język wykładowy“, нахилено пôдступомъ до такого зôзнаня, бо они думали, що дѣти ихъ будутъ учитись польского языка лишь яко предмету и въ тôй мысли ихъ власне успокоювано. Тымъ способомъ заведено въ школахъ народныхъ одинъ способъ марнованя дорогого часу на „языкове калѣцтво“. Съ „językiem ojczystym“ впроваджено, закрываючись потребою „науки реалѣвъ“ пôсля новои методы „historyą ojczystą“ (не краю родинного, але исторію польску) и нужь набивати рускимъ дѣтямъ сельскимъ головы казками „o Krakusie i Wandzie, o pięknej królowej Jadwidze, o koniu i batożkach Kościuszki“ и такими иншими дивами, а якъ учителеви удалось утресувати хлопцѣвъ въ тôмъ дусѣ, то мôгъ бути певный, що на внесенье окружного инспектора дôстане похвалу письменну ôтъ рады окружнои. Въ школахъ мѣскихъ та польономанія дôйшла до того, що хлопцѣ и дѣвчата мусятъ куповати собѣ историчнѝ панегирики Chociszewsk-ого, Morelowsk-ого и такѝ иншѝ та твердити на память „Genealogią książąt i królów polskich“, котра конечно мусить бути вывѣшена по клясахъ. А найбы учитель поважився вывѣсити въ школѣ портретъ Хмельницкого, Шевченка и инш.! Та не досыть, що годины языка польского, исторіи и географіи (нибыто rodzinnego kraju) гайнуєся по нашихъ школахъ на patryotyczne ćwiczenia, але кожда случайнôсть до того уживаєся*). Досыть переглянути Początki języka niemieckiego, призначенѝ яко пôдручникъ до науки языка нѣмецкого въ III и IV кл. нар. шкôлъ, а побачимо, що цѣла книжка начинена лишь Косцюшками, Чарнецкими, Вандами, Кракусами, назвами дрôбныхъ мѣсцевостій зъ краковского (Ojców, Łobzów и т. и.), а лишь одинъ примѣръ „Die Einwohner von Galizien sind Polen und Ruthenen“ зволивъ авторъ „для рôвноуправненя“ умѣстити, котрый нагадує, що суть и Русины на свѣтѣ. Книжка та на поглядъ такъ невинна має велику досяглôсть при теперѣшнôй засадѣ педагогично-дидактичнôй, що всё треба ученикамъ и пôдъ взглядомъ рѣчи самои выяснити. Отже за кождымъ майже реченьемъ подає та начинка учителеви нѣмецкого языка способнôсть (котра зъ взгляду на повысшу засаду єсть конечностію) розправляти о славѣ польскихъ королѣвъ, рицарѣвъ, замѣсть учити самого предмету. О науцѣ языка руского не ма що й говорити. Въ школахъ, где рускій языкъ не єсть выкладовымъ, вызначено для него 3 годины въ тыждень. Та щобы бодай той часъ ужито совѣстно на науку; а то все то диктатъ або заданье зъ попереднои годины перетягнеся на годину руску, або розговорившись о славѣ „naszych przodków“ уважає учитель конечнымъ не перерывати розпочатого оповѣданя, и такъ всякими можливыми позорами обтинаєся часъ и такъ скупо вымѣреный. Чижь дивно, єсли ученики скôнчивши школу народну ледво слабо читаютъ а о вправѣ письменнôй ани гадай! Чи дивно, єсли

---

*) Гл. Гадки Подолянина о новôй конскрипціи Ч. 8. „Дѣла.“

**) Найкрасшими доказами: справа рускои школы народнои во Львовѣ, петиціи рускихъ громадъ о выключенье языка польского зъ шкôлъ чисторускихъ. Чи Рада шк. хоче тутъ признати Русинамъ то, що имъ признаютъ найвыразнѣйше уставы, а навѣть рѣшеня державного трибуналу?! Авт.

*) Примѣромъ диктаты такихъ реченій: „Dorzecza Wisły, Sanu i Dniestru były kolebką Polski“!

— Якъ, наприкладъ, вы гадаєте: чому сонце попереду сходитъ, а потôмъ заходитъ, а не на ôтворотъ?

— Чудный зъ васъ чоловѣкъ, Ваше Превосходительство! Атжежь и вы попереду встаєте, йдете до департамента, тамъ пишете, а потôмъ лягаєте спати!

— Та чомужь не припустити такій переворотъ: попереду лягаю спати, бачу всякѝ сны, а потôмъ встаю?

— Гмъ... гмъ.. а я, сказати правду, якъ служивъ у департаментѣ, то все такъ думавъ: отъ теперь ранокъ, а потôмъ буде день, а потôмъ подадутъ вечерю и— спати часъ!

Але згадка про вечерю знову навела на нихъ смутокъ и перервала розмову зъ самого початку.

— Я чувавъ, якъ одинъ лѣкарь казавъ, що нѣбы людинѣ довго можна годуватись своими власными соками, почавъ знову одинъ генералъ.

— Якъ оно такъ?

— А такъ..... Свôй власный сôкъ нѣбы породитъ иншій сôкъ, а той сôкъ, якъ прійде єму черга, єще наробитъ соку и такъ дальше, ажь поки соки совсѣмъ не высхнутъ.

— А тогды що?

— Тогды треба щось ѣсти...

— Пху!

Словомъ сказати, про що ни почали они розмову, она все якось перескакувала на споминъ про ѣду, а се єще гôрше роздражнювало ихъ апетитъ. Постановили: розмову покинути и згадавши про нумеръ „Московскихъ Вѣдомостей“ нападомъ почали єго читати.

„Вчера“, почавъ дрожачимъ голосомъ читати одинъ генералъ, „у шановного начальника нашои древнои столицѣ (Москвы) бувъ парадный обѣдъ. Стôлъ бувъ накрытый на сто особъ съ дивною роскошею. Дары всѣхъ земель призначили собѣ немовъ ранде-ву на тôмъ чарôвничôмъ празнику. Тутъ була и „шепниньская стерлядь золотая“ и годованець кавказкихъ лѣсôвъ, фазанъ, и дуже незвычайнѝ на нашôй пôвночи въ лютôмъ мѣсяци суницѣ и полуницѣ“....

— Пху, Господи! Чи вжежь, Ваше Превосходительство, не зъумѣєте таки знайти иншои рѣчи? крикнувъ генералъ зъ переполоху и взявши ôтъ товариша газету прочитавъ ось що:

„Зъ Тулы кореспондуютъ: вчера по случаю пôйманя въ рѣчцѣ Унѣ осетра (фактъ якого не памятаютъ навѣть старожилѝ) бувъ въ тутешнôмъ клюбѣ баль. Повинного въ тôмъ торжествѣ принесли на прездоровôмъ деревянôмъ полумиску, обложеного огôрочками и держачого въ щеленахъ кусокъ зеленины. Докторъ Б., що бувъ на той день дижурнымъ старшиною, дуже старанно наглядавъ, щобы всѣ гостѣ взяли по шматочку“...

— Ваше Превосходительство, и вы, здаєся, не дуже обережнѝ на выбôръ читаня! перервавъ єму другій генералъ и взявши по черзѣ газету прочитавъ: „Зъ Вятки кореспондуютъ: одинъ зъ тутешныхъ старожилôвъ выготовивъ ось якій оригинальный способъ варити юшку: взявши живу рыбу, ôнъ велѣвъ єи попереду высѣчи рѣзками, тогды, якъ ôтъ болю печѣнка въ нѣй побôльшає...“ Генералы похилили головы. Все, на що они тôлько кидали очима, все нагадувало про ѣду. Ихъ веселѝ мысли замышляли лихо противъ нихъ, бо хочь они и хотѣли ôтогнати думку про ѣду, все тѝ образы чѣпались до нихъ черезъ силу... Ажь се наразъ одушевленье освѣтило того генерала, що бувъ учителемъ калиграфіи.

— А що, Ваше Превосходительство, колибъ намъ знайти мужика, промовивъ ôнъ радôстно.

— Якъ же то мужика?

— Та такъ, простого мужика... якѝ звычайно буваютъ мужики. Вжебы намъ заразъ и бубликôвъ подавъ и птицѣ наловивъ и рыбы!

— Гмъ... мужика; але гдежь єго взяти того мужика, коли єго не ма?

— Якъ то, не ма мужика? Мужикъ єсть всюда, тôлько треба єго пошукати! Напевно ôнъ гденебудь сховався, ôтъ роботы ôтхиляєся!

Ся мысль такъ пôдкрѣпила генералôвъ, що они скочили мовь божевôльнѝ и побѣгли шукати мужика. Довго ходили они по островѣ безъ щастя, але наконець острѝ пахощѣ ôтъ хлѣба и кислого кожуха навели ихъ на слѣдъ. Пôдъ деревомъ, лицемъ до горы и пôдклавши кулакъ пôдъ головы, спавъ прездоровый мужичище и видимо втѣкавъ ôтъ роботы. Не було мѣры злости генералôвъ.

— А ты спишь, капшукъ! кинулись они до него — ты спишь, а тутъ генералы вже другій день, якъ зъ голоду умираютъ! Заразъ до роботы!

Вставъ мужичиско; бачитъ, що генералы лютѝ. Блиснула у него думка, дати драпака, але они такъ вчепилися до него, що й никуды було повернутись. Почавъ ôнъ передъ ними працювати. Попереду полѣзъ на перше дерево и нарвавъ для генералôвъ по десятку самыхъ стиглыхъ яблукъ; потôмъ взявъ два кавалки дерева, потеръ ихъ одинъ до другого и дôставъ огню. Потôмъ зъ свого волося зробивъ сѣльце и зловивъ рябчика. А въ кôнци росклавъ огонь и напѣкъ стôлько всякои провизіи, що генераламъ прійшла въ голову думка, чи не дати и дармоѣдови частинку? Дивились генералы на ту мужичу працю, а серце въ нихъ весело грало. Они вже й забули, що вчера трохи не померли зъ голоду, и думали: отъ якъ добре бути генераломъ, нигде не загинешь!

— Чи вы вдоволенѝ, панове генералы? пытавъ тымъ часомъ мужикъ-дармоѣдъ.

— Вдоволенѝ, милый друже, бачимо твою ревнôсть, ôтповѣли генералы.

— Чи не позволите теперь ôтпочити?

— Ôтпочинь, дружище, тôлько скрути попереду мотузокъ. Мужикъ заразъ набравъ дикихъ конопель, розмочивъ въ водѣ, побивъ, помявъ и надъ вечеръ мотузокъ бувъ вже готовый. Тымже мотузкомъ привязали генералы мужика, щобы не втѣкъ, а самѝ лягли спати.— Минувъ день, минувъ другій, мужичиско дôйшовъ до того, що почавъ въ пригорщахъ варити борщъ. Поробились нашѝ генералы веселѝ, пухкѝ, гладкѝ, бѣлѝ. И почали они говорити, що тутечки они жіютъ на всѣмъ готовôмъ, а тымъ часомъ ихъ пенсія въ Петербурзѣ складаєся та складаєся.

— А якже вамъ здаєся, Ваше Превосходительство, чи й справдѣ то було „вавилоньске столпотвореніе“, чи то тôлько такъ иноязычіє? каже знову одинъ генералъ другому поснѣдавши.

— Думаю, Ваше Превосходительство, що й справдѣ було, бо якже пояснити собѣ те, що на свѣтѣ богато языкôвъ.

ученики скôнчивши школу народну не вмѣютъ кôлька рядкôвъ зъ книжки ôтписати, щобъ не зробити въ кождôмъ словѣ що найменше по однôй ошибцѣ?!

Єще гôрше, якъ въ школахъ мужескихъ, ôтбуваєся наука руского языка въ школахъ женьскихъ, где звычайно ôтдаютъ сей предметъ учителькамъ, котрымъ бы єще самымъ пôйти на добру науку. Та не досыть, що они ничого дѣвчатъ не научатъ и тымъ знеохочуютъ до всякои науки загаломъ, але тутъ ведеся добре обдумана пропаганда противъ рускому языкови, щобъ єго въ очахъ дѣвчатъ обсмѣяти, понижити, ба навѣть заказуєся нимъ розмовляти и тымъ способомъ выховуєся ренегатокъ, котрѝ суть ракомъ нашои соспôльности. Афера Перемыска дуже сумне кидає свѣтло на тѝ обстоятельства. Та що було въ „Дѣлѣ“ розказано о Перемыскихъ школахъ, то дається mutatis mutandis приложити до всѣхъ. Такъ примѣромъ у Львôвскихъ лат. Бенедиктинокъ такожь не можна рускимъ дѣвчатамъ молитись по руски, але за те повиннѝ они (пôдъ утратою ласки dobrodziejki) належати до „towarzystwa dzieciństwa Jezusowego“ и складати грошѣ удѣленѝ родителями на другій снѣданокъ въ користь того товариства, що має нибыто на цѣли „выкупляти дѣти хиньскѝ призначенѝ на голодову смерть зъ причины перелюдненя“; они повиннѝ такожь зносити старѝ зошиты и паперы, котрѝ опôсля продаєся на „świętopietrze“. Ба и зъ рускои школы вправъ водится дѣвчатъ до єзуитского костела и даєся тôй образокъ або книжочку, що навчилась по польски Ojcze nasz и т. д. Зъ Тернопôльскои шлолы женьскои подамо фактъ, котрый илюструє досаднѣйше направленье тои школы, якъ широкѝ описы. Дѣвчина честного урядника тернопôльского, котрого не хочемо поименно назвати, походивши якійсь часъ до школы, съ часомъ формально „занѣмѣла“, якъ прійшла зъ школы до дому. Родичѣ не могли надивуватись, що сталось дѣвчинѣ, що якъ прійде зъ школы — и губы не отворитъ. Загадка небавомъ розъяснилась: щобъ не зробити прикрости родителямъ, въ котрыхъ дома лишь по руски говорено — не хотѣла промовляти по польски, а по руски вже — соромилась говорити, натхнена цивилизаційнымъ духомъ въ школѣ. Отже конечно було — мовчати! *(Д.б.)*

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Англія. Глядстонъ потерпѣвъ важку неудачу въ палатѣ лордôвъ. Тая палата ôткинула въ другôмъ читаню значною бôльшостію голосôвъ ухваленый въ палатѣ пословъ биль о ирляндскихъ фермерахъ. Давно вже палата лордôвъ не була такъ численно зôбрана и съ такою завзятостію не боронила привилеѣвъ англійскои шляхты, якъ власне того засѣданя, коли на на порядку дневнôмъ бувъ биль о ôтшкодованю чиншôвникôвъ ирляндскихъ. По промовахъ за билемъ лорда Гранвиля а противъ билю лорда Биконсфильда и другихъ ôткинула палата биль въ другôмъ читаню. Неудача въ внутреннôй политицѣ дôткнула Глядстона не менше болючо, якъ неудача въ Афганистанѣ. Зъ причины ôткиненя биля о фермерахъ боятся теперь розрухôвъ въ Ирляндіи, — правительство высылає длятого до Ирляндіи ôтряды войска. Зъ Плимутъ ôтплыло вже кораблями 1000 воякôвъ маринарки а 10 с. м. має ôтплынути войско зъ Коркъ до Ирляндіи. Правительство побачило конечну потребу скрѣпленя силъ войсковыхъ въ Ирляндіи, бо тамъ мѣжь народомъ кипитъ и дуже легко моглобы прійти до выбуху розрухôвъ въ рôжныхъ сторонахъ. Сими днями О'Донель интерпелювавъ въ палатѣ низшôй шефа-секретаря для Ирляндіи, що намѣряє правительство учинити (по ôткиненю биля черезъ палату лордôвъ), щобы ухоронити бѣдныхъ чиншôвникôвъ передъ выгнаньемъ зъ наймленыхъ грунтôвъ зъ причины, що въ наслѣдство тогорôчного неурожаю и нужды въ Ирляндіи не будутъ въ станѣ заплатити панамъ-лордамъ чиншу; чи правительство думає ужити войска въ Ирляндіи на выкиненье зъ грунтôвъ тыхъ убогихъ чиншôвникôвъ? Форстеръ ôтповѣвъ, що правительство дуже жалѣє надъ тымъ, що палата панôвъ ôткинула биль принятый палатою низшою, але правительство по зрѣлôй розвазѣ не узнало практичнымъ на ново сеи сесіи вносити новый биль. Форстеръ надѣєсь, що до якого небудь ужитя войска противъ фермерôвъ ирляндскихъ не прійде и заявляє, що правительство буде урядникôвъ судовыхъ въ повненю законôвъ пôдпирати и хоронити. Впрочѣмъ надѣєся, що сегорôчный урожай злагодитъ нужду въ Ирляндіи.

Англійскій выдѣлъ вôйны має теперь немало роботы, бо съ великою енергією и и поспѣхомъ приготовляє такожь высылку войскъ въ помôчь до Индій. Всѣ догадуются, що правительство англійске одержало зъ Индій якѝсь важнѝ вѣдомости, котрѝ держитъ въ секретѣ. Зъ Бомбаю одержує Neue fr. Presse потребуючу єще стверджения вѣдомôсть, що Кандагаръ находится въ облозѣ та що войска Еюбъ-хана острѣлюютъ цитаделю, въ котрôй схоронилося войско англійске. Тымчасомъ безпосереднѝ вѣдомости зъ Кандагару зъ 3 с. м. завѣряютъ, що англійскѝ войска безпечнѝ; силы англійскѝ въ Кандагарѣ выносятъ 3.500 людій пѣхоты, 1000 кôнноты и 15 гарматъ.

Глядстонъ приходитъ помалу до здоровля. Лѣкарѣ препоручаютъ єму спокôй, але о спокою въ теперѣшнôй порѣ годѣ Глядстонови думати. Три безконечно важнѝ справы стоячѝ нынѣ на порядку дневнôмъ набавляютъ клопоту премієра англійского. Перша справа то Афганистанъ, друга: Балканьскій пôвостровъ, третя: Ирляндія. Въ всѣхъ тыхъ трехъ справахъ въ теперѣшнôй хвили не має Англія твердого грунту пôдъ ногами.

Греція. Армія греческа зôстала вже змобилизована. Пôсля греческои конституціи король має рôвночасно съ мобилизацією арміи скликати парляментъ. Але закимъ парляментъ дѣйстно збереся промине не мало часу якъ рôвно не мало часу уплыве, закимъ мобилизована армія греческа буде готова до бою. Всѣ газеты годятся на тоє, що мобилизація арміи греческои єще не значитъ близьке выповѣдженье вôйны Турціи. До вôйны съ Турцією а взглядно съ Турцією въ Тессаліи и Альбанцями въ Епирѣ, ледви выстане Греціи 60-тысячна армія, и то армія невправна и лихо зъорганизована. Треба бо знати, що Греція довгѝ часы не звертала уваги на своє войско, божь и не мала ніякихъ причинъ готовитися до зачѣпнои чи ôтпорнои вôйны. Въ Греціи велися все пристрастнѝ вôйны габинетовѝ дома, котрѝ всѣ силы краю абсорбовали. Доперва послѣдна вôйна на Балканьскôмъ пôвостровѣ пригадала Грекамъ на єи армію, котра все таки богато богато занедбана, такъ що говорячи о мобилизаціи арміи греческои, годѣ туюжь мобилизацію брати въ такôмъ значеню, якъ у иншихъ державъ. Одна часопись называє на теперь мобилизацію арміи греческои тôлько демонстрацією, подôбною до намѣренои демонстраціи фльотъ.

Якже греческій народъ ôтносится до предстоячои вôйны? Народъ греческій принявъ вправдѣ ухвалы послѣднои берлиньскои конференціи съ ентузіязмомъ; всѣмъ єще въ памяти тіи тридневнѝ илюминаціи, богослуженя благодарственнѝ въ Атенахъ по обвѣщеню черезъ министра Трикуписа колективнои ноты, — зъ того здавалобыся, що народъ рвеся до вôйны, вербуєся въ охотники, складає жертвы на цѣли военнѝ... такъ здавалобыся — але въ дѣйстности не єсть такъ. Кореспонденціи зъ Греціи завѣряютъ, що народъ греческій на дѣлѣ не показує того ентузіязму посвященя, охоты до вôйны; найлучшимъ доказомъ єсть тоє, що доси зголосилося тôлько дуже мале, ледви кôлька сотъ выносяче число охотникôвъ, вступившихъ до арміи. Народъ и теперь бôльше занятый пытаньемъ домашнымъ: кто має стояти на чолѣ министерства, чи Трикуписъ чи Коммундуросъ, анижь вôйною съ Турцією. Великій вплывъ на теперѣшне успособленье въ Греціи зробило правительство француске, котре зъ-разу було о много прихильнѣйше Греціи якъ теперь. Фрейсине мавъ власне дати раду правительству греческому мобилизовати армію — теперь же правительство француске охолодло, не прислало Греціи обѣцяныхъ офицерôвъ и пôсля информацій французкои печати, не думає и шелюга тратити для Греціи. Гамбета пôрвавбыся може до якои авантуры, але весь народъ французкій тому противный. Для того всѣ газеты французкѝ остро нападаютъ навѣть на демонстрацію фльотъ и спыхаютъ цѣлу вину нынѣшнихъ путаниць въ пытаню всхôднôмъ на Глядстона.

Туреччина. Зъ Константинополя доносятъ зъ дня 9 серпня, що Порта рѣшила сповнити жаданье державъ въ дѣлѣ ôтступленя Дульциня Чорногорѣ. Тымъ чиномъ булабы фактично ôтдѣлена справа чорногорска ôтъ греческои и въ наслѣдство того булабы бôльше певна порука, що демонстрація фльотъ не состоится. Помимо того однакожь, що спôръ чорногорско-турецкій вже такъ близькій рѣшеня межи Чорногорцями а Альбанцями не обходится безъ дрôбныхъ кровавыхъ стычокъ. И такъ телеграфуютъ зô Скодара, що 4 серпня пôдъ Туси Альбанцѣ побили два разы Чорногорцѣвъ. Розумѣєся, що по обохъ сторонахъ страты незначнѝ.

Нѣмеччина. Вчера, дня 10. серпня прибувъ до Ишль цѣсарь нѣмецкій, щобы побачитися съ цѣсаремъ австрійскимъ. Князь Милянъ сербскій прибувъ такожь єще 7 серпня. Въ Берлинѣ приписуютъ тому зъѣздови монархôвъ важне политичне значенье. Загальна думка така, що начата Глядстономъ дипломатична кампанія на всходѣ може привести до розгару цѣлого балканьского пôвострова; на той случай Нѣмеччина и Австрія дѣлалибы спôльно, щобы убезпечити вплывъ Австріи на Балканьскôмъ пôвостровѣ. Розумѣєся, що обѣ державы постаралибыся вôйти въ союзъ съ Россією. Обѣ тіи державы рôвно якъ и Франція не хотятъ морскои демонстраціи, але дальшихъ переговорôвъ.

Россія. Ôтъ часу якъ Лорисъ Меликовъ ставъ диктаторомъ въ Россіи, не чути було по покушеню Младецкого на самого Лорисъ-Меликова за ніяке бôльше явне покушенье нигилистôвъ. Здавалося, що всякѝ нигилистичнѝ заходы и заговоры вже придушенѝ; россійска печать коли заговорила о внутрѣшнôмъ станѣ царскои державы, за кождый разъ не позабула съ тріюмфомъ проголосити, що нигилистôвъ въ Россіи вже и слѣду нема, печать же загранична не позабула за кождый разъ выславити Лорисъ-Меликова, єго политичный змыслъ, котрый здужавъ въ такъ короткôмъ часѣ выкоренити до нащадка духа нигилистичного. Тымчасомъ въ найновѣйшихъ часахъ знову ôтозвалися нигилисты. И такъ ось недавно по довгôй-довгôй мовчанцѣ выйшло нове число нигилистичного тайного письма: „Народнои Волѣ“ а на дни 6 лат. серпня показалося, що въ столици царскôй въ Петербурзѣ помимо хмаръ полиціянôвъ и шпигунôвъ, помимо страшного военного суда, знаходятся нигилисты съ револьверами пôдъ одежію, готовѝ при случаю стрѣляти на сторожѣвъ порядку. Дня 6 лат. серпня одна зъ головныхъ улиць Петербурга була свѣдкомъ свѣжого политичного злочиньства. Телеграмы доносятъ: Кôлька тыжднѣвъ слѣдивъ полиціянъ ревировый Шличь одного чоловѣка зъ Кронштату, котрый пробувавъ въ Петербурзѣ яко робôтникъ и бувъ пôдозрѣный яко нигилистъ. Дня 6 серпня полиціянъ ревировый побачивъ єго идучого въ товариствѣ трохъ другихъ робôтникôвъ. Полиціянъ приблизився до нихъ и спытавъ пôдозрѣного нигилиста о прôзвище. Тôй ôтповѣвъ, що полиціянъ не має права єго о тоє пытати. Тогды и полиціянъ схопивъ пôдозрѣного. Двôрникъ Китовъ зъ дому при Проспектѣ середнôмъ и портієръ другого поблизького дому, Степановъ, поспѣшили полиціянови въ помôчь и хотѣли нигилиста звязати; полиціянъ державъ єго зъ заду за руки. Але нигилистъ выхватився, добувъ зъ пôдъ одежи револьверъ, стрѣливъ насамперѣдъ до полиціяна — хибивъ, стрѣливъ другій разъ до Китова — прострѣливъ горѣшну часть руки, нарештѣ стрѣливъ третій разъ до портієра Степанова (выслуженого вояка и батька пятеро дѣтій) — и вгнавъ єму кулю въ живôтъ. Три товаришѣ нигилиста утѣкли. Проходящѝ, котрѝ тымчасомъ надбѣгли, вспѣли схопити и звязати стрѣлявшого, хотяй ôнъ зô всѣхъ силъ боронився и кричавъ до окружаючихъ єго людій: „Я одинъ зъ вашихъ освободителѣвъ, а вы помагаєте мене вязати!“ Але збурена товпа мало що єму таки на мѣстця кôнци не зробила; увязнено єго и знайдено при нѣмъ отруту. Увязненый має лѣтъ 25, середного зросту, худый, Россіянинъ, въ звычайнôмъ але дуже чистôмъ одягу робôтника. Раненыхъ ôтнесли до шпиталю. Рана Степанова смертельна, хочь ôнъ єще жіє. Зъ трехъ товаришѣвъ схопленого нигилиста увязнено одного єще тои самои ночи, двохъ другихъ на слѣдуючій день рано.“ — Зъ Петербурга телеграфуютъ, що также має бути зложена комисія для ревизіи уставы прасовои. Вѣдомôсть о такôй комисіи незмѣрно всѣхъ порушила. Президентомъ тои комисіи єсть гр, Валуєвъ а яко члены засѣдаютъ въ нѣй гр. Лорисъ-Меликовъ, министры: Сабуровъ, и Абаза и кôлькохъ редакторôвъ, якъ: Краєвскій редакторъ „Голоса“ и Цитовичь редакторъ „Берега.“

НОВИНКИ.

— **Комитетъ Русинôвъ** для принятя Цѣсаря ôтбуває майже щоденно нарады пôдъ предсѣдательствомъ Впр. крыл. М. Малиновского. Въ понедѣлокъ обрадувавъ комитетъ надъ специяльною програмою торжественного принятя Цѣсаря въ „Домѣ Народнôмъ“, а именно застановлявся надъ тымъ, въ якій спосôбъ и въ якихъ розмѣрахъ уможливити удѣлъ Русинôвъ зъ провинціи въ тôмъ торжествѣ. Якъ вже звѣщали мы, займутъ мѣстце въ сали „Дому Народного“ представителѣ всѣхъ рускихъ товариствъ а такожь представителѣ руского мѣщаньства и селяньства въ народныхъ строяхъ. Зъ причины, що въ сали може заняти мѣстце тôлько певне обмежене число людій, узнавъ комитетъ отвѣтнымъ на передъ зарадити можливымъ невыгодамъ и поручивъ пôдкомитетови выпрацювати точный плянъ розмѣщеня заступникôвъ рускихъ товариствъ, мѣщаньства и селяньства въ сали якъ и цѣлого устроєня торжества. Священики, мѣщане и селяне прибуваючѝ зъ провинціи на часъ пріѣзду Цѣсаря до Львова будутъ могли знайти примѣщенье въ гр. к. семинаріи, розумѣєся, на кôлько выстане мѣстця. Въ тôмъ предметѣ буде єще выдана окрема инструкція що до часу, доки можна буде зголошуватися до участи въ торжествѣ, якъ и кому може бути забезпечене умѣщенье въ семинаріи.

— **Посѣщенье „Народного Дому“ Цѣсаремъ** наступитъ 14. лат. вересня о 3. годинѣ по полудни. При тôй случайности посѣтитъ Цѣсарь такожь академичну гимназію, помѣщену въ „Народнôмъ Домѣ“. Є. Вел. пробувати буде въ мурахъ „Народного Дому“ три чверти годины.

— **Урядники двору цѣсарского** прибули вже до Кракова, щобы предприняти остаточнѝ приготованя на часъ побыту Цѣсаря и розкладъ кватиръ. Двôръ складатися буде зъ 170 особъ.

— **Генеральный директоръ желѣзницѣ** Кароля Людвика д-ръ Сохоръ, объѣжджає всѣ тіи стаціи, на котрыхъ пôсля програмы цѣсарскій потявъ задержится. Директоръ удѣляє лично инструкцій взглядомъ декорацій двôрцѣвъ и руху потягôвъ войсковыхъ. Дня 8. серпня пробувавъ д-ръ Сохоръ въ Перемышли, ôттамъ удався до Ланцута а ôттакъ до Львова.

— То оно выходитъ, що й потопъ бувъ?

— И потопъ бувъ, бо якбы инакше, то чимъ же й доказати, що були допотоповѝ звѣры?

— Та єще и тымъ, що въ „Московскихъ Вѣдомостяхъ“ повѣствують...

И отъ знайдутъ нумеръ, сядутъ въ тѣни, прочитаютъ ôтъ дошки до дошки: якъ ѣли въ Москвѣ, ѣли въ Тулѣ, ѣли въ Пензѣ, ѣли въ Рязанѣ, ѣли въ Вятцѣ — и теперь ничого не занудитъ.

Чи довго такъ було, чи не довго, а генераламъ стало скучно. Они частѣйше почали споминати про покинутыхъ въ Петербурзѣ кухарокъ и тихенько навѣть плакали.

— Якъ то теперь на Пôддяческôй, Ваше Превосходительство? пытавъ одинъ генералъ другого.

— И не говорѣтъ, Ваше Превосходительство! все серце переболѣло! ôтказувавъ другій генералъ.

— Оно то й тутъ добре! Нема що казати! Але все, знаєте, якось не до ладу баранцеви безъ ягнички! Та й мундура шкода!

— Єще й якъ шкода! А найбôльше, якъ четвертого клясса! подивишся на одно вышиванье и голова тобѣ заморочится.

И почали они силовати мужика: повези та повези насъ на Пôддяческу! И щожь бы вы думали! Мужикъ знавъ навѣть Пôддяческу, ôнъ тамъ бувъ, медъ-вино пивъ, по усахъ текло, въ ротъ не попало. И зробивъ ôнъ корабель не корабель, а таку посудину, щобы на нѣй можна було переплысти океанъ-море якъ разъ до самои Пôддяческои.

— Та гляди ты, шельмо, не втопи насъ! сказали генералы побачивши, що на водѣ захитався човенъ.

— Заспокôйтесь, панове генералы, се не вперве! ôтказавъ мужикъ и почавъ лагодитись въ дорогу. Набравъ мужикъ пуху бѣлого, лебединого, постеливъ єго на днѣ човна. Постеливши поклавъ на дно генералôвъ и перехрестившись поплывъ. Кôлько генералы набралися страху дорогою ôтъ бурѣ та ôтъ всякихъ вѣтрôвъ, якъ они лаяли мужичиска за єго дармоѣдство — сего не можна ни перомъ списати ни въ казцѣ розказати. А мужикъ все гребе, та гребе, та годує генералôвъ оселедцями. Отъ вже и Нева-матушка, отъ и Катерининъ славный каналъ, а отъ и Пôддяческа! Плеснули кухарки въ долонѣ побачивши, якѝ ихъ генералы стали гладкѝ, бѣлѝ та веселѝ. Напились генералы кавы, наѣлись гарныхъ паляниць, и надѣли мундуры. Поѣхали они въ казначейство (до касы) и скôлько тутъ грошій нагребли, того ни въ казцѣ розказати ни перомъ описати!

Але и про мужика не забули. Выслали єму чарку горѣвки и десять шагôвъ мѣды...

— **Декорацією львôвского двôрця** управляє маляръ-декораторъ зъ Вѣдня, Рыбковскій. Обчислено, що потреба буде на 7 километрôвъ фестонôвъ зъ дубового та соснового листя. На площади передъ двôрцемъ уставленый буде ôтрядъ войска съ генералицією и офицерами а при въѣздѣ зъ площади въ алею буде здвигнена брама тріюмфальна, при котрôй президентъ мѣста вручитъ Цѣсареви ключѣ мѣста.

— Зарядъ желѣзничій выславъ **вагонъ двôрскій** для ôтновленя до Семеринга, зъ ôтки его ôтошлютъ сими днями до Кракова. Зъ ôттамъ ôтбудеся проба ѣзды двôрскимъ потягомъ до Львова, щобы машинистъ привчився здержати на кождôй стаціи потягъ такъ, щобы вагонъ цѣсарскій станувъ якъ разъ противъ самои депутаціи, витаючои Цѣсаря.

— **Впреосв. Митрополитъ** повернувъ зъ Унева до Львова.

— **Д-ра проф. Антоневича**, бувшого посла до сойму краевого, якъ довѣдуєсь Neue freie Presse, ставлятъ Русины на кандидата до рады державнои въ мѣстахъ Перемышль-Городокъ.

— **Доповняючій выбôръ посла** до рады державнои зъ мѣстъ Перемышль-Городокъ ôтбудеся 1. вересня с. р. Перемыска газетка „San" доноситъ, що въ Перемышли завязався вже комитетъ польскій, маючій занятися агитаціею выборчою. „San" взываe комитетъ перемыскій, порозумѣтися съ выборцями Городка и предложити имъ, щобы они подали свого кандидата, на котрого и перемыскій Поляки голосовалибы; малабы то бути ôтплата городецкимъ выборцямъ за ихъ солидарнôсть при попередныхъ выборахъ.

— **Рускій аматорскій театръ въ Коломыѣ** дасть въ сали п. Бѣлоуса (1 поверхъ) въ недѣлю дня 3 (15) серпня 1880 на 8-ме представленье: „Герой нашого времени", водевиль въ 1 актѣ З. Н. Собецкого. Закôнчитъ: „Украинцѣ", народна оперетка въ 1 актѣ, — слова и музыка Янковского. — Початокъ о годинѣ $^1/_2$ до 8 вечеромъ.

— **Цѣсарь подаровавъ** зъ своихъ приватныхъ фондôвъ: громадѣ Турье, старомѣского повѣта 150 зр. а громадѣ Корналовичѣ, самбôрского и Нова весь, сандецкого пов. по 100 зр. запомоги на будову школы.

— **Пожаръ** навѣстивъ громаду Батятичѣ коло Камѣнки струмиловои. Згорѣло 29 господарствъ съ сегорôчнымъ вже збôжьемъ и сѣномъ. Шкода обчислена на 22.700 зр. а було заасекуровано всего на всего на 400 зр.

— **Про грады, тучѣ, громы** доносятъ зô всѣхъ сторôнъ Галичины. Всюда майже такій самій шкоды, зô всѣхъ сторôнъ несеся тая сама зловѣща вѣсть: „градъ вытовкъ". Бѣдный нашъ край! Була надѣя, що тамтогорôчный неурожай буде щедро вынагороджений урожаемъ сегорôчнымъ. Пôсля справозданя товариства господарского жнива озимины въ Галичинѣ выпали въ загалѣ дѣйстно добре; найновѣйшій нещастя елементарній немовь позавидували того нашимъ хлѣборобамъ и въ грôзный способъ показали свою могучу, шкôдну силу на яринахъ и огородовинахъ.

(*К.*) **Зъ Бутынъ** пишутъ намъ: Ледво где въ всхôдной Галичинѣ шалѣла буря въ минувшу середу съ такою силою, якъ въ Жовкôвщинѣ. Примѣромъ въ Бутынахъ (коло Мостôвъ великихъ) градъ величины голубячихъ яецъ попередивъ ураганъ, котрый зôрвавшися по 4. год. по пол., поваливъ много селяньскихъ економичныхъ будынкôвъ и плотôвъ, повырывавъ на пôвмилевôмъ просторѣ всѣ вербы передъ кôлькадесять лѣтами при дорозѣ густо засадженій и наробивъ въ лѣсѣ величезнои шкоды. По поляхъ ледви кто може розпôзнати свôй хлѣбъ; пôдчасъ бурѣ можь було бачити, якъ ковпаки и снопы позрываній зъ полукôпкôвъ лѣтали воздухомъ, мовь бы альбатросы морскій, гралися та вывертали млынки надъ землею. Зъ церкви зôрвала буря бляшаный дахъ. Не обôйшлося и безъ людскихъ жертвъ: падаюче дерево убило 24-лѣтного парубка, що ѣхавъ съ сѣномъ. Загибло такожь кôльканацять штукъ худобы.

— **Зъ Керестура** (въ Банатѣ). Любимій братя! Поздравляю Васъ любезно и объявлюю Вамъ, що у насъ урожай того року добрый и почалися жнива ôтъ Рôздва Іоана Крестителя и то такъ нагло, що еще сме пшеницу не покосили а ужь овесъ дозрѣвъ; въ день св. Ап. Ап. Петра и Павла жито ся охабило а овесъ сме косили. Люде радосно свою роботу окôнчували, ажь дня 19. липня въ суботу, пришла погода передъ захôдъ сонца зо страшною бурою и лядомъ, котра намъ велику шкоду уробила; що нашла на полю у снопахъ, у марадикахъ: жито, ячмѣнь, овесъ, вшитко однесло такъ, що ся ани не зна, где було. Але еще и домы намъ такъ порушило, що ани єдинъ не оставъ нерушимый; зосъ (зъ) хаты кровъ (дахъ) якъ взяло, такъ однесло, що дни му слѣду нѣтъ, а древа що наймоцнѣйшій, найгрубшій такъ повывалювало, що за два днѣ не можь було дорогами ѣздити возомъ. Що було у полю: возы, конѣ, коровы, вшитко стадо, якъ хопила буря, такъ несла и на милю далеко; куда чоловѣкъ попатритъ всюда ту вôзъ поломаный, ту колесо, ту драбины, ту калапъ, ту шаты всѣлякій єдна на другôй; що сме мали, вшитко отъ насъ забрало; еще и зосъ падлашу збоже однесло; голубы, гуси, куры и вшиткій летучій птицѣ позабивало. Въ сусѣднôмъ селѣ Вепровачѣ чоловѣка съ возомъ двома кôньми, зосъ женою и двома дѣтьми до Францъ-каналу вергло и всѣ ся потопили. Въ селѣ Филипове и въ мѣстѣ Апатинѣ церкви повалило. Въ Бачкôмъ комитатѣ була тота страшна буря ôтъ Дунаю ажь по Тису въ тыхъ мѣстахъ и селахъ: Апатинъ, Сонта, Дорословъ, Брестовацъ, Размилитичь, Филипова, Вепровацъ, Керестуръ, Куля, Кучура, Сентомасъ, Кискеръ, Бечей; у тыхъ вшиткихъ селахъ и мѣстахъ такъ великій страхъ бувъ, що сме думали, що ужь судный день пришовъ; еще до теперь незвѣстно за вшитко убійство людій отже не можемъ писати, лемъ то що отъ того часу такій дощѣ ліются, що ажь стѣны розмываютъ, и то що остало не можемо оратувати; коноплы, кукуриза, лемъ тôлько ся зна, где були. Въ Кулѣ, где бувъ ярмарокъ шатры майстрôвъ и вшитко, що тамъ було, рознесла буря такъ якъ вѣтеръ молгу (мглу).

Съ тымъ оставаме въ Керестуре здравій але устрашеній и жалосній; лемъ то ми на думѣ: асекуровавемь овесъ, коноплы, кукуризу на 905 золотыхъ, — чи дôстанемъ дещо чи може нѣ. Поздравлямъ Васъ, всѣхъ Русинôвъ горячою любовію отъ насъ жалосныхъ Русинôвъ; — най Господь Богъ сохранитъ Васъ и всѣхъ ôтъ такого страху, у котрôмъ мы були въ суботу. Поздравлямъ Васъ Вамъ понижный и благожелательный братъ и пріятель І. В. Д. Письмо писано у Керестуре, вô второкъ вечеръ, дня 22. липня, 1880 року.

— **Учителька Русинка** съ испытомъ до школъ народныхъ може убѣгатися о посаду учительки при 5-клясовôй школѣ женьскôй ЧЧ. Василіянокъ въ Яворовѣ. Убѣгательки маютъ зголоситися лично чи письменно до настоятельки того монастыря.

— **П. Денисъ Сѣнкевичь** именованый генеральнымъ секретаремъ при дирекціи Аціенды въ Тріестѣ.

— Крылошанинъ пряшевскои епархіи, **Мих. Котрадовъ** жертвовавъ, якъ звѣщае „Карпатъ" 1000 зр. на будову рускои школы въ Торисѣ.

— **Спростованье.** Зъ достовѣрного жерела довѣдуемося, що вѣдомôсть подана въ дописи зъ Черновець въ ч. 58. нашои часописи, будьтобы пп. Чеховскій и Фôльваркôвъ мали вступити въ службу за границею єсть блудна. Противно, намѣряютъ они посвятити свои силы добру нашого краю и народа, що съ пріятностію на сѣмъ мѣстци нотуемо.

— **Добровôльне моренье себе голодомъ** англійско-американьского доктора мед. Таннера, о котрôмъ мы недавно згадували, будитъ повсюды велику цѣкавôсть и зачудованье. Таннеръ розпочавъ свою тяжку пробу 28. червня въ Новôмъ Іорку пôдъ контролею лѣкарѣвъ и иншихъ особъ. Не піючи въ першихъ 14 дняхъ ани краплѣ воды, стративъ на вазѣ зъ тѣла 25 фунтôвъ; по кôлькохъ дняхъ, коли ставъ пити воду, побôльшилася его вага зновъ о кôлька фунтôвъ; воду пивъ зимну и горячу. Що дня ôтбувавъ проѣздку и проходжувався, розумѣеся, пôдъ строгимъ надзоромъ. Для бôльшои контролѣ уставлено его лôжко на великôмъ столѣ посередъ кôмнаты. Кождого дня збиралось въ его мешканю велике число гостій, котрій цѣкавій були приглянутися тому незвычайному чоловѣкови. Въ послѣдныхъ дняхъ свого посту представлявъ Таннеръ дуже нужденный видъ; похилився, змарнѣвъ, ставъ роздражненый — такъ, що ажь жаль ставало дивитись на него. Лѣкарѣ не могли згодитись въ своихъ догадахъ; одній припускали, що Таннеръ не выдержитъ свого закладу, другій думали противно, а иншій еще твердили, що его умыслъ буде пораженый. Однакъ, якъ доносятъ послѣдній телеграмы, укôнчивъ Таннеръ 7. с. м. свôй голодовый закладъ. Першимъ его поживленьемъ було молоко, котрого пивъ склянку за склянкою; казавъ подати собѣ такожь мельона. Але чи зможе организмъ вернути зновъ въ нормальный станъ, чи потрафитъ зруйнованый жолудокъ ôтбувати функціи травленя — се велике пытанье! — Одинъ лѣкарь доводитъ въ „Standard-ѣ", що се рѣчь неможлива, щобы Таннеръ выконавъ совѣстно свôй закладъ; пôдозрѣвае отже, що мусѣвъ тайкомъ поживати екстрактъ кавы або гербаты, або и иншу яку поживу того роду. Однакъ часопись „Lancet" наводитъ гдеякій вже бувалій примѣры незвычайно довгого посту: Въ роцѣ 1829. одинъ Американецъ, именемъ Ревбенъ Кельсей, котрый терпѣвъ на галюцинаціи, поставъ черезъ 53 днѣвъ, мовлячи, що робитъ се зъ высшого розказу. Въ 42 дни бѣгавъ еще по лѣсахъ, але выглядавъ такъ страшно, що дѣти передъ нимъ утѣкали, мовь передъ якимъ страхомъ. Умеръ въ 53 дни посту. Минувшого року одинъ молодець въ Валіи, попавшій въ гистерію, умеръ доперва по кôлькохъ мѣсяцяхъ посту. Въ 1874 роцѣ перебули три женщины въ Піемонтѣ пôдъ лявою 38 днѣвъ безъ поживы. Вѣдомо такожь и тое, що 1809 року сѣмь розбиткôвъ на мори Балтицкôмъ жили ôтъ 24. марця до 9. цвѣтня самымъ тôлько топленымъ ледомъ. Доказано єсть, що безъ воды наступае скорше смерть, якъ коли голодуючій еи піе. На кождый случай показавъ намъ докторъ Таннеръ незвычайный фактъ, а такожь сталеву силу своеи волѣ и такъ нынька въ цѣлôмъ свѣтѣ бôльше о нѣмъ говорятъ, якъ о не однôмъ могучôмъ достойнику. Єслибы можна дѣйстно ограничити до minimum скôлькôсть поживленя безъ ушкодженя организму (на чѣмъ самъ Таннеръ опираеся), то се вплынулобы певно на загальну економію, котра, якъ гдеякій выражаются, єсть тôлько справою жолудка. Але чи схоче кто хоть въ части наслѣдувати Таннера, то мы сомнѣваемся и — не дуже радимъ.

Вѣсти епархіяльній.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Имонованій: Всч. о. Ю. Левицкій, дек. Жукôвскій ординаріятскимъ школьнымъ комисаремъ на тойже деканатъ. Всч. о. Юл. Онышкевичь приходникъ въ Конюхахъ дек. бережаньского поставленый завѣдателемъ того деканата.

Похвальну грамоту за ревну дѣятельнôсть для школъ яко ординаріятскій школьный комисарь получивъ Всч. о. Игнатій Губчакъ, деканъ калускій. Кромѣ того получили въ тôмъ самôмъ деканатѣ слѣдуючій Всч. оо. похвалу за школы: Бобикевичь изъ Студинки, Долиньскій изъ Пôдмихайля, Коржиньскій зъ Медынѣ, Кушликъ зъ Вѣстовы, Матѣѣвъ зъ Новицѣ, Скоробогатый зъ Завадки, Третякъ зъ Угнова сер. и Шкурганъ зъ Красного.

Получили душпастырскій мѣстця: Всч. оо. И. Ярымовичь сотруд. въ Толщевѣ сотрудничество въ Глѣбовичахъ великихъ, а К. Скоморовскій сотр. въ Залановѣ сотрудничество въ Дашавѣ.

Намѣстництво признало плату для сотрудника приходского въ Соколовѣ.

На конкурсъ розписана пар. Керниця дек. городецкого, прив. над. съ терм. до 7. л. жовтня с. р.

ÔТЪ АДМИНИСТРАЦИИ.

Черезъ Администрацію „Дѣла" прислали: Для Батькôвщины: дръ С. въ. Б. 1 зр. 35 кр.; Ник. Б. въ Кук. 2 зр. 50 кр. Для Сіона о. Ант. Р. въ Коз. 2 зр. На Studien dra Огоновского п. С. въ Буч. 2 зр. 45. кр.

Курсъ львôвскій зъ дня 9. л. серпня 1880

	платятъ		жадаютъ	
	австр. валютою			
	р.	кр.	р.	кр.
1. Акціи за штуку.				
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	272	—	275	—
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	164		167	—
Банку гип. галиц. по 200 р.	296	—	300	—
2. Листы заст. за 100 р.				
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97	85	98	85
„ „ „ по 4% ав.	91	50	92	50
„ „ „ по 5% ав. період.	97	85	98	85
Банку гип. галиц. 6% ав.	101	70	102	70
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	101	50	103	50
3. Листы довжній за 100 р.				
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92	—	94	-
4. Облиги за 100 р.				
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97	20	98	20
Облиги комунальній Гал. банку рустик. 6%	99	—	100	-
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	100	—	102	—
5. Лосы мѣста Кракова	19	—	21	—
„ „ Станиславова	25	50	27	50
6. Монеты.				
Дукатъ голендерскій	5	40	5	52
„ цѣсарскій	5	45	5	55
Наполеондоръ	9	30	9	40
Пôвимперіялъ	9	57	9	72
Рубель россійскій срѣбный	1	60	1	72
„ „ паперовый	1	$21^1/_2$	1	$23^1/_2$
100 марокъ нѣмецкихъ	57	30	58	—
Серебро	99	50	100	50

(Курсы текучого куп. безъ купону)

Для консументôвъ и торговельникôвъ

поручае

КАВУ

включно съ цломъ и опакованьемъ, franco на кожду почтову стацію австрійско-угорскои монархіи за попереднымъ присланьемъ або послѣплатою належитости за килограмъ

1а Цейлонъ найлучша перлова	зр.	2. –	Въ пачкахъ à $4^3/_4$ кильо netto.
1а великозерниста Куба	„	1.90	
1а арабска правдива Мокка	„	1.70	
1а найлучша Ява	„	1.55	
1а доснонала Ріо	„	1.35	
1а найлучша Порторико	„	1.70	
1а Ст. Доминго	„	1.55	
1а найлучша Сантосъ	„	1.50	

Г. Зингеръ, Тріестъ.

(G. Singer, Triest.)

Докладный **цѣнникъ** (Preis-Courant) высылаю на жаданье franco. (4—10)

Ц. к. упривилеёваный галицкій

АКЦІЙНЫЙ БАНКЪ ГИПОТЕЧНЫЙ

рѣшивъ удѣляти

пожички на добра земскій

такожь въ 5% Преміованыхъ Листахъ гипотечныхъ.

Пожички удѣленій въ 5% листахъ гипотечныхъ звертаются въ 79 пôврôчныхъ ратахъ.

Пôврочна рата выноситъ $3^3/_{10}$% ôтъ капиталу пожичкового.

5% Преміованій Листы гипотечній

будутъ выльосованій въ протягѣ 40 лѣтъ. Льосованье ôтбувае що пôвъ року.

За кождый выльосованый 5% листъ гипот. выплатитъ Банкъ капиталъ

съ премією 10 процентовою

то єсть за 100 зр. а. в. по 110 зр. а. в.

Пожички **въ 6% Листахъ гипотечныхъ** будутъ **якъ доси и на дальше удѣлюватися.**

5% Преміованій Листы гипотечній

суть, рôвно якъ 6-процентовій, найпригôднѣйшій для **умѣщеня капиталу** и можутъ пôсля закона зъ д. 2. липня 1868. Д. з. д. XXXVIII. Ч. 93. бути ужитій на умѣщенье капиталôвъ фондовыхъ, на умѣщенье капиталôвъ заведень публичныхъ, пôдъ надзоромъ правительства стоячихъ, на умѣщенье капиталôвъ пупилярныхъ, фидеикомисовыхъ и депозитовыхъ, якъ такожь, въ наслѣдство найвысшого рѣшеня зъ д. 17. грудня 1870, на забезпеченье кавцій супружескихъ войсковыхъ, а по курсѣ гелдовôмъ на кавціи службовій и вадія.

Загальна сума въ обѣгу находячихся листôвъ гипотечныхъ не може николи перевысшати суму рôвночасныхъ вѣрительностій гипотечныхъ, не може бути высша надъ двацятиразову суму капиталу акційного, дѣйстно вплаченого.

Купоны платній д. 1. марта и 1. вересня кождого року, якъ такожь листы гипотечній выльосованій послѣднёго лютого и послѣднёго серпня кождого року, зъ котрыхъ одній и другій не пôдлягаютъ ніякому оподаткованю, выплачують безъ всякои ôтшибки:

во Львовѣ, головна каса Банку гипотечного и Филіи тогожь въ **Краковѣ, Чернôвцяхъ и Тернополи;**

въ Вѣдни, канторъ вымѣны банковои низшо-австр. Товариства есконтового;
въ Празѣ, Ческій Union-Банкъ и Ческій Банкъ есконтовый;
въ Бернѣ, Филія Банку Англо-австрійского;
въ Линцу, Банкъ для горѣшнои Австріи и Сольногороду;
въ Берлинѣ, S. Bleichröder;
въ Варшавѣ, Варшавскій Банкъ дисконтовый;
въ Сольногородѣ, Karol Steininger;
въ Грацу, Poldenegg & Czernadak;
въ Тріестѣ, Филія Union-Банку;
въ Бѣльску, Bielitz-Bialaer Handels- und Gewerbe-Bank.

(Передрукъ не буде плаченый.) (3—3)

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Маркилъ Желехôвскій.** Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 60. Львôвъ, Субота 2. (14.) Серпня 1880. Рочникъ

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

Зъ причины свѣтлого праздника Преображенія Господнёго припадаючого въ середу выйде слѣдуюче Ч-ло ажь въ суботу.

Братя Русины!

Вѣсть, що Єго ц. и к. Апостольске Величество завитає до нашого краю, урадовала и одушевила всѣхъ Русинôвъ. На першій ôтгомонъ сеи радôстнои вѣсти зôбрався комитетъ Русинôвъ зложеный зъ представителѣвъ всѣхъ рускихъ товариствъ, щобы приготовити торжественный привѣтъ для Єго Величества въ имени руского народа.

Галицка Русь має повитати на своѣй земли свого Наймилостивѣйшого Монарха. Столѣтна исторія руского народа пôдъ покровомъ Габсбурскои Династіи має проговорити нашими устами и живо объявитись въ торжественнôмъ обходѣ всѣхъ Русинôвъ. Щирôсть, величавôсть и однодушнôсть нашого привѣту буде доказомъ нашои щирои любови для Єго Величества, нашои глубокои вдячности для конституційного Монарха, нашои непоколебимои, столѣтною исторією свѣтло заявленои вѣрности для Габсбурскои Династіи.

Тожь ôтзываємося до всѣхъ Русинôвъ, щобы въ такъ важнôй хвили якъ найчисленнѣйше спѣшили витати Найяснѣйшого Монарха всюда и по всѣхъ мѣстцяхъ нашого краю, когрй Єго Величество посѣтити зволитъ. А коли межи иншими такожь и наша народна институція „Дôмъ Народный“ має удостоитись посѣщеня Єго Величества, то надѣємося, що вся Галицка Русь, высылаючи зъ всѣхъ сторôнъ до сего народного торжества своихъ представителѣвъ, дасть тымъ новый доказъ своеи глубокои и неусыпаючои вдячности для свого Наймилостивѣйшого Монарха за Єго великодушне основанье и покровительство сеи для розвою народного житя Русинôвъ призначенои институціи, а тымъ самымъ наново заявитъ Єго Величеству свою любовь и преданнôсть за Єго покровительство надъ рускимъ народомъ.

Щобы всѣмъ Русинамъ обвѣстити се народне торжество и щобы Русины всѣхъ окрестностій нашои Руси могли вчасно зголоситися и приготовитись до участи, подаємо програму торжественного прійнятя Єго Величества въ „Домѣ Народнôмъ“:

1. При входѣ въ Народный Дôмъ сжидаютъ Єго ц. к. Величество предсѣдатель и два члены управляючого Совѣта Народного Дома и вводятъ Єго Величество въ велику салю, где въ дверяхъ протекторъ прилучаєся и сопроводитъ Єго Величество до приготовленого трону.

2. При вступѣ въ салю хоръ ôтспѣває по руски имнъ народный (першу строфу).

3. Предсѣдатель Народного Дома привитає Єго Величество короткимъ словомъ ôтъ имени руского народа и представителѣвъ всѣхъ рускихъ товариствъ, тамже зôбраныхъ.

4. Представленье товариствъ.

5. На условленый знакъ ôтспѣває хоръ Єго Величеству „многая лѣта“.

Братя Русины! По бôльше якъ двацять пять лѣтахъ рускій народъ наново має щастье повитати посередъ себе свого Найяснѣйшого Цѣсаря. Повитайможь въ пріѣздѣ Єго Величества зорю нашои ôтрады и нашихъ лучшихъ надѣй, ôтдаймо нашу всенародну почесть Найсвѣтлѣйшому Покровителеви рôвноправности руского народа а свѣтлу путь Єго посѣщеня по нашôмъ краю уквѣтчаймо одушевлеными объявами щирои любови и преданности нашои.

Ôтъ руского комитету.

Ревизіи.

Пониже замѣщена допись зъ Тернопôльщины представляє одинъ зъ сумныхъ фактôвъ, якй послѣдными часами дуже часто повторяются въ нашôмъ краю. Не першій се разъ довѣдуємося, що у сельскихъ учителѣвъ, у нашихъ селянъ и мѣщанъ ôтбуваются ревизіи. Для чого, за чимъ? — не знаємо и не можемо вгадати. Одно тôлько знаємо, що всѣ тіи ревизіи були безплоднй, не выкрыли ни найменшого слѣду якои небудь провины, ни однои книжки заказанои. Якимъ жежь правомъ ôтбуваются тіи ревизіи? Такъ основный законъ зъ дня 27. жовтня 1862. Ч. 88 Д. з. д. якъ и XII. ôтдѣлъ карнои процедуры выразно приписуютъ, що домова ревизія правильно може бути предпринята тôлько на пôдставѣ судейского приказу и то въ случаю, єсли заходитъ узасаднене пôдозрѣнье, що въ домѣ укрываєся особа пôдозрѣна о сповненье злочиньства або якои провины, або що тамже находятся предметы, котрыхъ посѣданье и оглядъ може мати вагу для певного слѣдства (карного). Правильно може бути ревизія предпринята лише черезъ судейского урядника, а тôлько въ надзвычайныхъ случаяхъ, именно коли заходитъ обава проволоки, може бути ревизія зарядженою безъ студейского приказу — черезъ судовыхъ и полиційныхъ урядникôвъ, або черезъ начальника громады, — але николи черезъ инспектора окружного, котрый до ревизіи домôвъ и помешкань, хочьбы лише учительскихъ, не має найменшого права. Въ всѣхъ вѣдомыхъ намъ случаяхъ домовои ревизіи у сельскихъ учителѣвъ, селянъ и мѣщанъ не заховано высше наведеныхъ приписôвъ закона. Роблено ревизіи не тôлько безъ судейского приказу, хоть совсѣмъ не заходила обава проволоки и не шукано ніякого злочинцю, але навѣть безъ поданя причины и цѣли ревизіи, безъ обвѣщеня кого чи чого шукаютъ. Навѣть по довершенôй ревизіи не объявлено ніякого урядового приказу, котрымъ бы можна хочь формально оправдати предприняту ревизію. Всюда, где ôтбувались ревизіи, забрано лише книжки выданй „Просвѣтою“ або товариствомъ им. Качковского, або часопись „Батькôвщину“ и „Науку“. Се единй corpora delicti, а коли зважится, що всѣ тіи книжки и часописи перейшли вже цензуру и суть правно дозволенй, що про тоє ніякій жандармъ чи инспекторъ окружный не має найменшого права ихъ конфискувати, — то супротивъ всего того буде злишнымъ довше застановлятися надъ нелегальностію такого поступованя.

Нынѣ Русинъ не знає, чи обовязує законъ о правѣ домовôмъ и чи єсть для него яка охорона нетыкальности дому. Ôнъ не може бути певный, чи въ день або въ ночи не спаде на єго дôмъ ревизія, чи не заберутъ єму книжокъ, котрй ôнъ яко членъ получає ôтъ просвѣтныхъ и правно дозволеныхъ товариствъ и чи задля такои ревизіи безповинной не спаде на єго дôмъ въ очахъ несвѣдомыхъ права людій пятно злочиньства, бунту и т. д. А коли такъ въ однôмъ, другôмъ, третôмъ мѣстци наши селяне и мѣщане побачатъ, що книжки призначенй для ихъ просвѣты конфискуются жандармами, що задля сихъ книжокъ спадаютъ ревизіи на ихъ домы, (що доси лучалося лише въ случаяхъ слѣдженя за злодѣями и т. д.), то чижь не муситъ народъ тымъ ôтстрашуватися не тôлько ôтъ просвѣтныхъ товариствъ, але и ôтъ самои просвѣты и набути того пересвѣдченя, що сама наука, сама просвѣта, кожда книжка єсть вже щось недоброго, коли задля неи перешукуютъ домы, тягаютъ людій и наводятъ жандармôвъ? Таке поступованье конечно пôдрываєвъ очахъ народа не тôлько повагу законôвъ и нашои конституціи, але й повагу и значенье самои просвѣты и науки. Тожь думаємо, булабы пора, щобы высшй власти застановились надъ тою справою и вглянули въ сумный станъ, въ якôмъ находится нашъ рускій народъ.

Вправдѣ має кождый покривдженый право жадати ôтъ суду, щобы за беззаконне предпринятье ревизіи узнано дотычащого „ревизора“ виннымъ переступства противъ обовязкôвъ публичного уряду §§. 331 и 332. закона карного на пôдставѣ §. 4 закона зъ 27 жовтня 1862, чи однакожь можна жадати, щобы селянинъ знавъ, якъ тутъ дôйти свого права? А впрочѣмъ, чижь можна бути певнымъ, що сею дорогою осягнеся якои небудь сатисфакціи? Позаякъ высше представлене поступованье єсть дуже шкодливе для розвою правно дозволеныхъ товариствъ „Просвѣта“ и „им. Качковского“, котрй предсѣ мають право и обовязокъ ширити просвѣту межи народомъ за помочію своихъ популярныхъ книжокъ, то, пôсля нашои думки, повиннй оба тіи товариства представити всѣ тіи факта неоправданыхъ ревизій Є. Е. гр. Намѣстникови якъ и Є. Е. министрови гр. Таффому. Пригадуємо, що два лѣтъ тому назадъ загальный зôбръ „Просвѣты“ выбравъ осôбну комисію правничу, котрабы спеціяльно занималася такими и имъ подôбными справами о надужитяхъ ôтносячихся до руского народа и єго просвѣты, тожь булабы крайна пора, щобы тая комисія принялася за подôбнй справы и предприняла въ тôй цѣли ôтповѣднй мѣры.

ДОПИСИ.

Зъ Кутковець (пôдъ Тернополемъ). *(Руска читальня. Ревизіи жандармеріи за книжками. Полиційна дѣятельнôсть окружного инспектора Е. Михаловского — до вѣдомости рускихъ пословъ).* Письменнй громадяне зъ нашого села, котрй суть членами товариства „Просвѣта“ и „им. Качковского“ заложили собѣ руску читальню и зайшла лишь та неформальнôсть, що выбраный выдѣлъ не донѣсъ старостству о своѣмъ уконституованю. Зъ того скористало староство и выслало до нашого села жандармôвъ, котрй робили ревизіи по домахъ и позабирали людямъ популярнй книжочки тов. „им. Качковского“ и „Просвѣты“. За тымъ зъявився инспекторъ окружный п. Е. Михаловскій въ школѣ и заявивши, що пріѣхавъ „z polecenia starostwa“, робивъ ревизію въ учителя, у котрого такожь найшовъ книжочки тов. им. Качковского. Учитель запытаный, ôтки взявъ тй книжочки, ôтповѣвъ, що тіижь дарувавъ приходникъ для школы, за що и приходникови яко предсѣдателеви рады школьн. мѣстцевои прійшло письмо зъ намѣстництва, въ котрôмъ выражаєся ubolewanie, що ширитъ такй книжки. Господареви, котрый въ старостве домагався, щобы єму звернено забраныхъ жандармами трицять кôлька книжочокъ, комисарь ôтраджувавъ, щобы не вдавався съ тыми товариствами. — Фактъ сей, одинъ зъ многихъ, якй теперь ôтбуваются по нашихъ селахъ и мѣсточкахъ, подаємо до вѣдомости нашихъ послôвъ, щобы зволили при ôтповѣднôмъ случаю пôднести таке прослѣдованье всего що руске, хочьбы и найневиннѣйше, а хвальну редакцію просимо, щобы въ интересѣ загалу пояснити схотѣла, чи арт. IX. законôвъ основныхъ може бути въ такôмъ случаю поминутый и чи инспекторъ окружный має власть робити ревизіи.

Фирштенгофъ. Беру за перо та не одно далобыся написати зъ того щасливого устороня, где жида не здыбати. Се власне поводує мене мыслити о рѣчахъ домашныхъ, где до того голова єще не вышумѣла ôтъ остатного сойму. Соймъ скôнчився не ôтповѣвши надѣямъ, якй гдекотрй въ него покладали. Для дешевого кредиту для селянъ не зроблено ничого; за тоє Поляки по давному свому звычаю пôдносили жидôвъ и упослѣджували Русинôвъ.

Русинамъ ôтмовлювано якъ звычайно въ ихъ справедливыхъ жаданяхъ, за те дано жидамъ: а) въ Бродахъ нѣмецку гимназію, въ надѣи, що въ короткôмъ часѣ жиды самй просити будутъ о языкъ выкладовый польскій, а то зъ причины, що всюда въ урядахъ єсть языкъ польскій; б) ухвалено дати платныхъ зъ фонду краєвого учителѣвъ религіи въ польскôмъ языцѣ по мѣсточкахъ и мѣстахъ для жидôвскои молодѣжи; в) дано навѣть запомогу для приватнои дѣвочои школы жидôвскои такожь въ Бродахъ, бо въ тôй школѣ учатъ гдеякихъ предметôвъ по польски.

Послѣдный фактъ заслугує на бôльшу увагу. Коли не мылюся, якійсь Іоанъ Гавель заложивъ дѣвочу жидôвску школу въ Бродахъ и просивъ соймъ о запомогу. Справоздатель Зыбликевичь пропонувавъ ôтмовити сему прошеню, але тому оперся Смаржевскій и сказавъ: „Панове! тамъ учатъ по польски, коли хочемо польщити жидôвъ, польщмо перше жидôвокъ...“ и соймъ ухваливъ дати по 250 зр. черезъ два роки.

Вже то жиды, треба признати, умѣютъ вихôснувати для себе кожду спосôбнôсть таными обѣцянками: а легкодушнй Поляки тѣшилися, плескали въ долонѣ, коли имъ сказавъ Гольдманъ, що ôнъ не знає жидôвъ въ Галичинѣ нѣмецкои народности, розумѣєся, що то Поляки вызнаня мойсеєвого.

Чи жиды въ Бродахъ станутъ просити о языкъ выкладовый польскій, або, коли будутъ учитися мойсеєвои религіи по польски, чи станутся бôльше Поляками, та чи Поляки успѣютъ спольщити жидôвокъ, а черезъ тоє жидôвъ, котрыхъ цѣлй вѣки не змогли вынародовити? О тôмъ най вôльно буде усомнѣватися, особливо коли знаємо, що н. пр. въ Франціи жиды говорили и убиралися давно по французски, а мимо того позôстали жидами, що въ Россіи для кандидатôвъ на рабинôвъ закладано семинаріи, где учено

вляроссійски, а однакожь жиды позôстали еще бôльше загорѣлыми жидами. Противно, придивившись объективно всему тому, що у насъ дѣеся, окажеся правдоподôбнымъ, що жиды въ короткôмъ часѣ, загорнувши маєтности мѣскій въ свои руки, посѣвши землю по краю, обернувши Русинôвъ и Полякôвъ въ пролетаріятъ, а увидѣвши себе въ бôльшости въ радахъ мѣскихъ, дальше въ радахъ повѣтовыхъ а наконець и въ соймѣ, зажадають не польского але нѣмецкого языка не тôлько въ школахъ але и въ урядахъ.

Однакожь повысшій слова Смаржевского: „Польщѣмъ жидôвокъ, коли хочемо спольщити жидôвъ"..., мають и для насъ Русинôвъ велике значенье. Єсли хочемо, щобы Русины позôстали Русинами, то треба намъ старатися, щобы нашій дѣвчата въ школахъ не вынародовлялися.

Вже ôтъ давна у насъ говорится и пишеся о потребѣ рускои школы дѣвочои, но все дотеперь позôставало въ словахъ и на паперѣ.

Въ новѣйшихъ часахъ пôднесено гадку заложити таку школу во Львовѣ, а на конець повзято мысль о переведеню тои гадки черезъ перенесенье Василіянокъ зъ Словиты до Львова и умѣщенье ихъ на передмѣстю стрыйскôмъ.

Потреба рускои школы дѣвочои во Львовѣ єсть необходима. Для основаня и удержаня такои школы кождый по можности причинятися повиненъ. Гадка однакожь ôтповѣсти тôй потребѣ черезъ перенесенье Василіянокъ до Львова и умѣщенье ихъ на стрыйскôмъ, чи єсть щаслива, надъ тымъ требабы добре застановитися. Єсли школа має ôтповѣсти потребѣ, повинна бути обширна, бôльшеклясова, щобы могла мѣстити дѣтій зъ цѣлого краю, щобы тіи не були змушенй учащати до школъ чужихъ. Така школа вже сама собою потребує обширного будынку, а тымчасомъ для Василіянокъ на стрыйскôмъ потребабы разомъ еще монастыря и церкви. Церковь маємо досыть во Львовѣ; они съ изъятіємъ церкви волоскои въ недѣлѣ и свята майже порожній. Чи не далобыся близше коло котрои церкви умѣстити школу, бо можна обавлятися, щобы о будову новои церкви не розбилася школа, и бодай не змалѣла до незначныхъ розмѣрôвъ и потребѣ не ôтповѣла.

Ст. Качала.

Гадки Подолянина

о нашихъ народныхъ потребахъ.

„Поможи собѣ самъ!"
„Все соединеными силами всѣхъ!"

V.

(*Школы народнй. Рускій учитель народній. Товариство школьне руске. Часопись педагогична.*)

(*Дальше.*)

Такимъ способомъ замѣсть въ школахъ народныхъ вправити молодѣжь въ устнôмъ и письменнôмъ уживаню єи языка и подати ѣй вѣдомости практичній и конечній потôмъ въ житю господарскôмъ, громадскôмъ и соспôльнôмъ, и дати ѣй религійно-моральне выхованье, у насъ стались они ареною латиньско-польскои*) пропаганды. Чижь можна отже дивоватись, що нашь селянинъ криво дивится на величавй будынки школьній, котрыхъ будованьемъ збирали собѣ инспекторы окружній „zasługi", заганяючи цѣлй громады въ руки лихварôвъ и банкôвъ? Чи можна справдѣ сказати, що нашй селяне не хотятъ просвѣты, бо посылають дѣти лишь пôдъ гнетомъ „przymusu szkolnego" на науку, котру они уважають змарнованымъ часомъ? Чи можна дивуватись, що великй села подôльскій, якъ примѣромъ Каменки, або, єсли не ошибаємось, и Лубянки доси не хотятъ завести школы, мимо найтяжшихъ екзекуцій? Причины того всего треба глядѣти въ злонамѣренôмъ схибленю школъ народныхъ и науки тамъ призначенои. Що нынѣшній школы народній совсѣмъ не ôтповѣдають своѣй высокôй и для нашого краю и народу важнôй цѣли, о тôмъ не лишь Русины пересвѣдченй. Вже и зъ польскои стороны пôдносятся поважній голосы, котрй выказують конечну потребу реформы науки въ школахъ народныхъ. Въ „Czas"-ѣ (ЧЧ. 118 и 119) замѣстивъ Казимиръ гр. Водзицкій вступну статю, въ котрôй причины застрашаючого упадку морального и матеріяльного народа добачає въ невластивôмъ уладженю народныхъ школъ. Та позаякъ авторъ дивитъ на всё скрôзь паньскій окуляры, тожь діягноза сеи моральнои и матеріяльнои хоробы нашого народа не совсѣмъ правдиво переведена. Спыхаєся очевидно богато на стереотипну фразу „leniwstwa ruskiego chłopa" и добачаєся найрадикальнѣйшого на то лѣку въ „zrównaniu kalendarza" (!), а не хочеся признати, що пропинація паньска съ арендарями и лихй дворы съ економами, писарями, атаманами и иншими дворами — то два раки, котрй точатъ тѣло нашого народа. Не вдаючись въ близше опроверженье выводôвъ автора, скажемо лишь коротко: не забивайте дѣтямъ памороки польскою исторіею и ojczystym językiem, а кажѣтъ учити господарства и иншихъ потрѣбныхъ въ житю селянина вѣдомостій; замѣсть давати маленьку плату за роботы съ додаткомъ двохъ або й трохъ пôвкватиркôвъ горѣвки, або ôтсылати робôтника по выплату съ квиткомъ до коршмы, давайте єму приналежну заплату готôвкою, чи солію; замѣсть выплачувати въ недѣлю и свята пôдчасъ службы божои, перенесѣтъ то на иншій часъ, най селянинъ иде до церкви; замѣсть помагати розростови коршемъ, ôтки ширится всяка гниль соспôльна (крадѣжи, шахрайства, лихварство и т. д.) наставайте на закладанье касъ, шпихлѣрѣвъ и читалень громадскихъ; замѣсть марнувати грôшь на выборовй пiятики, обертайте єго въ користь громадъ та не форитуйте на вôйтôвъ и громадскихъ писарѣвъ своихъ слѣпыхъ служальцѣвъ и заушникôвъ, а людій тверезыхъ, статочныхъ и характерныхъ а на учителѣвъ не допускайте жидôвъ. Та еще богато воды и горѣвки уплыне, поки нашй высокй економисты краєвй ôтступлятъ ôтъ своєи засады: „rozpić chłopa, to będę mieć robotnika!" и може нѣмъ сонце зôйде — роса очи выѣсть!

Ч. редакція и П. Т. читателѣ выбачатъ намъ за сей епизодъ, однакъ справа порушена гр. Водзицкимъ дотыкає такожь школъ народныхъ, такъ що годѣ було єи промовчати, хочь кôлькома словами не згадавши.

Теперь бажаємо подати способы, якй пôсля нашои гадки можутъ противважити польонизаційному духови въ школахъ народныхъ и котрй моглибы допомочи нашимъ школамъ сповнити хочь въ части ихъ властиве призначенье.

Передовсѣмъ потреба намъ корпорацій, котрй стоялибы такожь и въ справахъ выхованя рускои молодежи на сторожи правъ рускои народности, запорученыхъ законами. Такими справами могутъ займатись лишь рады народній, котрыхъ кругъ дѣланя мы вже давнѣйше загально означили. Они повинній выступати въ оборонѣ покривдженои народности, где зависимый ôтъ тôлько радъ учитель народный не може выступати, они повинній громады доводити до свѣдомости правъ, якй имъ прислугують на поли школьництва. Для недостачи такихъ корпорацій при нынѣшныхъ обстоятельствахъ потреба справдѣ героичного духа, щобы здобутись на таке смѣле дѣло, якъ примѣромъ громады калуского и долиньского повѣту.

Другимъ важнымъ дѣломъ на тôмъ поли булобы ось що: скупити и оживити руске учительство. По нашихъ школахъ народныхъ переважно а бодай въ значнôй части бачимо учителѣвъ-Русинôвъ. Зъ пôдъ консисторского надзору попались они ôтъ разу пôдъ строгій доглядъ Рады школьнои, котрôй до помочи додано рады окружній съ старостами и инспекторами, а по селахъ рады мѣсцевй пôдъ начальствомъ звычайно польскихъ дѣдичѣвъ и лат. ксёндзôвъ. Для довершеня єго строгого надзору (въ звѣстнôмъ направленю) утворено товариство педагогичне съ численными филіями и „kółk"-ами по краю и органомъ тогожь „Szkoła". Розпочались теперь „walne zjazdy" що рôкъ уряджуванй въ иншôмъ мѣстѣ переважно всхôднои Галичины, котрымъ надано справдешный характеръ польского „Drang nach Osten". На тыхъ зъѣздахъ, зборахъ филій и „kółek pedagogicznych" розпочались ôтчиты на тему: jak należy udzielać historyi ojczystej (въ значеню польскои) або języka ojczystego (розумѣєсь польского) w szkole ludowej, о komisyi edukacyjnej и т. п. Для притягненя руского учительства товариство се оказалось було одного часу нѣбы прихильнымъ Русинамъ и два разы запрошено рускихъ професорôвъ съ ôтчитами въ рускôмъ языцѣ. Однакъ съ часомъ прибрало оно ексклюзивно-польскій характеръ, бôльше патріотичный, якъ педагогичный, а то само направленье ôтбилось и въ органѣ тогожь товариства, котрый накидувано рускимъ громадамъ або для рускихъ школъ предплачувано зъ фондôвъ радъ окружныхъ. Пôдъ тымъ вплывомъ „nadzorów szkolnych" и дѣятельности товариства педагогичного съ єго филіями, „kółk"-ами и „Szkoł"-ою упали нашй учителѣ-Русины якбы обухомъ прибитй и здавалось имъ, що крôмъ языка польского не можна иншимъ говорити и учити въ школѣ, що крôмъ „Szkoły" не вôльно ничого иншого предплачувати и читати.

(*Конець буде*)

*) Въ Ч. 43. подало „Дѣло" вѣсть зъ пôдъ Заболотова (котру вычитальсьмо вже по написаню сеи статіи), що Снятыньска рада шк. окр. наказала учити въ школахъ сельскихъ исторіи изъ звѣстного панегирика перетолкованого зъ Chociszewsk-ого п. з. „Исторія Польщи, Литвы и Руси". Замѣчаємо, що въ школахъ народныхъ крôмъ катехизма, читанокъ и книжочокъ рахунковыхъ не вôльно уживати ніякихъ иншихъ пôдручникôвъ, хочбы они були и найлѣпше написанй, а не то такй памфлеты историчній! Учителѣ тамошній повинній опертися такому безправному накидованю книжокъ, котрыхъ жаденъ плянъ не приписує, а впрочѣмъ не читальсьмо, щобы навѣть Рада шк. кр. зачислила ту книжочку „w poczet książek dozwolonych do nauki szkolnej" або „poleciła do użytku dla nauczycieli szkół lud., bibliotek szkolnych i na premie". Поступованье таке рады окружнои єсть отже самовольне и противозаконне и тамошнй Русины повинній внести зажаленье впростъ на руки Намѣстника. — Авт.

Pro memoria Gazety Nar.

Gazeta Narodowa посвятила кôлька увагъ нашôй статіи о цѣсарскôй подорожи до Галичины. На нашу замѣтку, що тôлько нечесть и политична тенденційнôсть може пôдносити замѣты нельояльности противъ Русинôвъ — ôтповѣдає Gaz. Narodowa: „жадному Полякови не снится для того помавляти Русинôвъ о стремленье до Россіи, що они выступаютъ яко ôтрубный нарôдъ. Тую ôтрубнôсть мала Русь забеспечену въ Польщи якъ найторжественнѣйше — мала свои особнй права и кодексы и рускй трибуналы, свои рускй академіи. Мала тй знаки ôтрубности, котрыхъ въ Австріи николи (?) мати не може, якъ ихъ тожь само не маютъ Поляки".

Не будемо такъ далеко сягати, якъ Gaz. Nar. и не хочемо розкрывати гробôвъ нашои минувшости. О. Качала пояснивъ вже дуже основно се пытанье въ своѣй книжцѣ „Polityka Polaków względem Rusi" и тамъ знайде Gaz. Nar. ôтповѣдь на поставлене пытанье що до историчныхъ ôтношень межи Поляками и Русинами. Мы повернемось до теперѣшности и пригадаємо кôлька новѣйшихъ фактôвъ, щобы показати, чого стоитъ тая благосклоннôсть Gaz. Nar. для Русинôвъ и чи справдѣ „жадному Полякови не снится для того помавляти Русинôвъ о гравитацію до Россіи, що они выступаютъ яко ôтрубный нарôдъ"? Ктожь то пôднявъ крикъ противъ Русинôвъ за тое, що они хотятъ заманифестоватися передъ Цѣсаремъ тымъ, чимъ суть т. є. ôтрубнымъ народомъ рускимъ, кто якъ не та сама Gaz. Nar. а съ нею разомъ и другй польскй газеты? „Cesarz przyjedzie, program uroczystości już zatwierdzony, więc przynajmniej osłabić wrażenie, jakoby przybywał do narodu polskiego, jakoby przez niego tylko i od niego doznawał przyjęcia, propagować mowy rusińskie, deputacye, przyjęcia rusińskie, byleby tylko ów rusiński żywioł oddzielić od polskiego, pokazać cesarzowi i całemu światu, że stronnictwo to jest jednolite, silne, wielkie i karne — a w gruncie dać mu uczuć, że to rusińskie, nazywające się teraz oficyalnie ruskiem, ciąży sympatyami swemi ku Rossji i że z niem się może liczyć kiedyś będzie należało", — тіи слова написавъ Dziennik poznański, а за нимъ повторили тожь само Dziennik polski и Gazeta Narodowa. Предсѣ тіи слова заключаютъ въ собѣ якъ найнечестнѣйшу денунціяцію на всѣхъ Русинôвъ о ихъ мнимôй симпатіи и гравитаціи до Россіи и то не задля иншои причины, якъ задля того, що Русины хочутъ такожь и передъ Цѣсаремъ заявитись яко ôтрубный нарôдъ а не допустити „do wrażenia (въ найвысшихъ сферахъ) jakoby Cesarz tylko przez polski naród i tylko od niego doznawał przyjęcia! Якжежь може Gaz. Nar. кôлька день пôсля напечатаня такого пашквилю безъ встыду писати, що „жадному Полякови не снится за тое ôтрубне выступленье Русинôвъ помавляти ихъ о нельояльнôсть" а до того еще теперь бризкати намъ въ очи „nieuczciwemi insynuacyami"? Єсли дальше згадаємо, що никто иншій якъ тажь сама Gaz. Nar. недавно мимо рѣшеня державного Трибуналу горячо повставала противъ заведеня во Львовѣ рускои школы народнои и выводила, що во Львовѣ нема Русинôвъ, що тажь сама Gaz. Narod. разомъ съ Dziennikiem pol. свого часу наробили шуму о страшныхъ аграрныхъ и россійскихъ агитаціяхъ межи рускимъ народомъ въ Галичинѣ и тымъ вызвала ажь подорожь Намѣстника, „щобы втихомирити край", — то вже тыхъ кôлька фактôвъ пояснитъ кождому тую благосклоннôсть Gaz. Nar. для Русинôвъ.

Ôтъ кôльканацяти лѣтъ збуває польска журналистика всѣ жаданя Русинôвъ безперестаннымъ розсѣваньемъ ложнои помовки о гравитаціи Русинôвъ до Россіи и съ замѣромъ выкликає мару руссофильства, щобы нею закрыти всѣ несправедливости заподѣянй Русинамъ. Тою самою марою хотѣла польска журналистика закрыти Русинôвъ передъ лицемъ Цѣсаря и не повстыдалась на ново кинути инфамію на цѣлый нарôдъ. Чижь се єсть поступованье достойне журналистики хоть троха честнои, хоть троха совѣстнои и справедливои? Просиможь намъ указати, коли то польска журналистика хоть разъ вступилася за якимъ небудь правомъ Русинôвъ, и що она зробила зъ своеи стороны, щобы уможливити честный modus vivendi межи Поляками а Русинами въ нашôмъ краю? Теперѣшный станъ ôтношень Полякôвъ до Русинôвъ безперечно такъ сумный, а для розвою краю такъ шкодливый, що самй Поляки всѣма силами стараются закрыти єго передъ очами Цѣсаря и радйбы представити „wspaniały obraz braterskiej zgody, olśniony promieniami wspólnej radości" забуваючи, що для такои згоды Поляки доси ничого а ничого не зробили.

Тожь єсли Gaz. Nar. такъ чувствительна на свою честь, найжежь зволитъ намъ пояснити высше представленй факта.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Нѣмецкій Parteitag.*) Дня 8. л. серпня ôтбувся въ Медлингъ низшо-австрійскій Parteitag, въ котрôмъ участвувало 400 вѣрноконституційныхъ Нѣмцѣвъ. Головна цѣль сего митингу: выправити демонстрацію противъ внутрѣшнои политики министерства гр. Таффого и выявити силу Нѣмцѣвъ въ Австріи — не осягнена, такъ якъ вѣрноконституційнымъ не удалося привернути згоду межи ихъ поодинокими сторонництвами и поставити спôльну активну програму цѣлого вѣрноконституційного сторонництва. Резолюція, котру прійнято на тôмъ митингу, пôдноситъ, що нѣмецкій елементъ (das Deutschthum) въ Австріи находится въ небезпеченьствѣ и взывае всѣхъ австрійскихъ Нѣмцѣвъ до спôльного поступованя. Дальше звертаєся резолюція противъ звѣстного розпорядженя о языцѣ въ урядахъ и судахъ Чехъ и Моравіи — яко небезпечного для нѣмецкого елементу а шкодливого для цѣлости державнои администраціи, — вытыкає министерству гр. Таффого, що оно выставило нещиру програму и старалося уколысати людность оманчивыми обѣтницями, що помѣшало интереса политичній съ матеріяльными и починило поодинокимъ народностямъ ничимъ неоправданй уступства. Резолюція взывае наконець всѣхъ вѣрноконституційныхъ и либеральныхъ Австрійцѣвъ до спôльнои борбы за нѣмецкй интереса, за цѣлôсть державы и ненаруши-

мôсть конституціи, щобы тымъ приготовити путь правительству, котребы хоронячи конституцію и нѣмецтво поручило державѣ добру, ощадну и прихильну администрацію, прозорливу и постôйну политику, якъ не менше и обывательску и политичну свободу.— Якъ зъ одной стороны тая резолюція рѣшучо и въ многихъ взглядахъ совсѣмъ несправедливо выступае противъ министерству гр. Таффого, такъ зъ другои стороны не заключае она ніякои позитивнои програмы и самй нѣмецкй часописи признаютъ, що вѣрноконституційнй не змогли заявити свѣтови, що они способнй управляти дѣлами Австріи. Референтъ д-ръ Копп згадавъ въ своѣй бесѣдѣ такожь и о Русинахъ, яко единôмъ народѣ славяньскôмъ, на котрого позабувъ гр. Таффе. О скôлько справедлива ся замѣтка, о стôлько знову марна надѣя нѣмецкихъ централистôвъ теперь заманити Русинôвъ сиреньскими голосами на сторону вѣрноконституційныхъ. Мы вже неразъ выказували, для чого Русины не можуть стояти по сторонѣ вѣрноконституційныхъ. Нынѣ съ задоволеньемъ констатуемо, що цѣла австрійска Русь признала справедливôсть нашихъ выводôвъ и не вѣритъ вже сиреньскимъ голосамъ вѣрноконституційныхъ, котрй радйбы знову ужити Русинôвъ за жертвенного баранця своихъ експериментôвъ. Русины твердо стоятъ за рôвноправностію всѣхъ народôвъ Австріи и маютъ надѣю, що министерство, котре схоче осуществити ту для Австріи единоспасительну програму, муситъ сповнити желаня руского народа и привернути Русинамъ повну рôвноправнôсть. Чи се буде министерство гр. Таффого — чи инше — се лишаеся отвертымъ пытаньемъ.

(*Зъѣздъ въ Ишль.*) До Ишль, где теперь пробувае нашъ Цѣсарь, пріѣхавъ нѣмецкій цѣсарь Вильгельмъ а рôвночасно такожь и сербскій князь Милянъ. Въ зъѣздѣ Цѣсаря Австріи съ нѣмецкимъ цѣсаремъ добачаютъ новый доказъ скрѣпленя австрійско-нѣмецкого союзу. До Вѣдня прибувъ такожь и румуньскій князь. Зъ сего пріѣзду сербского и румуньского князя вносятъ, що Австріи удалося позыскати вплывъ на Сербію и Румунію и вырвати ихъ зъ пôдъ выключнои а для Австріи небезпечнои опѣки Россіи.

ЗАГРАНИЦЯ.

Туреччина. Найновѣйшій телеграмъ зъ Парижа до Wiener Allg. Ztg. доноситъ, що султанъ стався въ послѣднôмъ часѣ уступчивый не тôлько въ чорногорскôй, але и въ греческôй справѣ. Думка, що пытанье всхôдне скôнчится мирно, переважае въ кругахъ парискихъ. Таку саму гадку подала Agence Russe, котра такъ пише: „Справы всхôднй поступаютъ безъупинно путемъ щасливого и бажанямъ державъ ôтповѣдного рѣшеня, а алярмуючій тонъ гдеякихъ органôвъ выходитъ зъ загального занепокоеня, котре черезъ залагодженье головнѣйшихъ на порядку дневнôмъ стоячихъ справъ борзо счезне“. Гдеякй россійскй органы, о котрыхъ згадуе Agence Russe, що алярмуючимъ тономъ ôтзываются о пытаню всхôднôмъ, предсказуютъ рѣшучо недалеку вôйну на Балканьскôмъ пôвостровѣ. Они такъ говорятъ: Греція мобилизуеся официяльно, Сербія чинитъ тожь само, въ Болгаріи и всхôднôй Румеліи, хотяй не официяльно а все таки оружатся; наконець въ Македоніи выбухнуло повстанье. Тамъ то пôсля звѣстокъ болгарскихъ и чужосторонныхъ газетъ утворилася болгарско-македоньска лига, котрои покликомъ: „свобода або смерть“. Тая лига добиваеся гарантіи автономіи именно религійнои, яку признавъ берлиньскій трактатъ; въ Македоніи есть 700.000 Болгаръ, котрй ôтъ р. 1872 були на жаданье вынятй зъ пôдъ патріярха греческого а ôтданй ексархови болгарскому. По вôйнѣ россійско-турецкôй Порта не позволила имъ залежати ôтъ ексархату болгарского и ось для того то въорганизовалася въ Македоніи славяньска лига. Великими державами, говорятъ россійскй органы, руководятъ въ справахъ всхôдныхъ егоистичнй и партикулярнй интересы. Найлучшій доказъ того видко зъ слѣдуючого найновѣйшого факту: Мидгатъ-паша перенесеный зъ губернатора Сиріи до Смирны. Мидгатъ-паша бувъ великимъ прихильникомъ Англіи, якъ кажутъ, навѣть агентомъ англійскимъ, бажаючимъ, щобы Сирія, подôбно якъ Кипръ, дôсталася Англіи. Мидгатъ хотѣвъ зъ-разу автономіи Сиріи и дѣлавъ все противъ интересôвъ Франціи. Французы налякалися проектованои будовы александрійско-багдадскои желѣзнои дороги, котра ôтдалабы Англійцямъ всю торговлю межи Европою и Азіею, и имъ удалося вымогчи на Портѣ перенесенье Мидгата зъ Сиріи въ Смирну, где ôнъ для Франціи буде нешкôдный. И ось вамъ коалиція, спôльне безъинтересне дѣланье державъ! Повысшій фактъ поясняе, длячого Франція такъ нагле змѣнила свою политику взглядомъ Греціи, длячого она теперь стае такъ дуже неутральною, не хоче на себе брати ніякои отвѣчательности.

На звѣстну ôтповѣдь Порты въ справѣ греческôй державы подадутъ ѣй нову колективну ноту. Кому поручено зредагованье тои ноты доси на певно не звѣстно, бо газеты подаютъ ажь три державы: Англію, Францію и Нѣмеччину. Зъ того видко, якъ мало неразъ въ якôй справѣ есть звѣстного, а кôлько то вже о нѣй здогадôвъ розпустится, котрй ôттакъ по десятый разъ треба ôткликовати. Nordd. Allg. Ztg. перечитъ, будьтобы въ Берлинѣ мала бути редагована тая нота.

Зъ Константинополя доносятъ пôдъ днемъ 10 с. м. до Polit. Corresp., що Порта рѣшучо постановила ôтдати Дульциньо Чорногорѣ, хотяйбы навѣть прійшло ѣй оружно спертися съ Альбанцями. На всякій случай небавомъ станеся Дульциньска область зрищемъ цѣкавыхъ выпадкôвъ, бо навѣть можлива рѣчь, що Альбанцѣ будутъ ставляти опôръ министрови вôйны Гусни-Гуссейнови-паши, котрый тамъ съ 4000 людьми ôтойде.

Agence Havas доноситъ навѣть, що лига альбаньска фортификуе Дульциньо и готова стати опоромъ оружнымъ противъ демонстраційнои европейскои фльоты. Громады уоруженыхъ Альбанцѣвъ прибуваютъ до Туси а заптыи (жандармы турецкй) утѣкаютъ зô Скодару и вступаютъ въ ряды повстанцѣвъ.

Нѣмеччина. Цѣсарь нѣмецкій пôдчасъ побыту свого въ Ишль бувъ на обѣдѣ въ виллѣ цѣсаря австрійского а ôттакъ въ товариствѣ его ôтъѣхавъ на дворець, где оба монархи попрощалися. Цѣсарь Вильгельмъ выѣхавъ.

Въ соспôльнôмъ житю Нѣмеччины наступила цѣлковита тишина. Кн. Бисмаркови удалося розбити партію національно-либеральну. — Въ Кобургъ зôбралися були всѣ министры финансôвъ нѣмецкихъ державъ, щобы порозумѣтися и згодитися въ дѣлѣ загальныхъ финансовыхъ реформъ а именно, якимъ чиномъ можнабы вынайти новй жерела доходôвъ. Министры розъѣхалися не достигнувши ніякого результату.

Франція. Три президенты а именно президентъ републики Греви, президентъ палаты послôвъ Гамбета и президентъ сенату Сей (Say) ôтбули сими днями подорожь до торговельного французского мѣста Шербурга. Людность французска витала достойникôвъ Франціи съ ентузіязмомъ и въ самôмъ Шербургу и по дорозѣ. На бенкетахъ даныхъ въ честь ихъ промовляли всѣ три президенты. Именно велике значенье прикладаютъ до промовы Гамбеты на однôмъ зъ бенкетôвъ, въ котрôй будущій президентъ републики французкои поклавъ твердый натискъ на высоке становище арміи французкои, котрои задачею есть двигнути Францію до давнои еи могущои силы: „нашй серця бьютъ бажаньемъ осягнути власне тую цѣль“. Тіи слова Гамбеты розбираютъ газеты надаючи имъ глубоке значенье.

Цѣкава думка радикала Рошфора въ тôмъ взглядѣ. Рошфоръ розкрываючи замыслы Гамбеты увѣряе, що плянъ Гамбеты есть такій, щобы вступленье его въ президентство сталося въ одинъ часъ съ ôтвоёваньемъ Ельзаса-Льотарингіи въ давныхъ границяхъ зъ 1870 р. — Впрочѣмъ о всѣхъ бесѣдахъ президентôвъ высказуются газеты французкй дуже симпатично. Поѣздка президента републики до Шербурга заманифестовала могущество републики. При поворотѣ до Парижа духовнй поодинокихъ мѣстцевостій просили президента Греви-го, щобы взявъ въ опѣку религію и заявляли свое довѣріе и преданнôсть републиканьскому правительству. Греви ôтповѣвъ, що религія находится пôдъ охороною законôвъ и правительства и коли духовеньство всюды буде мати таке довѣріе и преданнôсть правительству, якъ витаючій его въ тôй хвили священикъ, то ôтношеня межи правительствомъ а церквою значно будутъ улегшенй.

Россія. Въ послѣднôмъ числѣ подали мы вѣдомôсть, що правительство россійске намѣрило звôльнити троха каганця, наложеного на уста россійскôй печати. Телеграмы донесли, а мы за телеграмами повторили вже и складъ комисіи, котра малабы выробити новый законъ прасовый. До тои комисіи пôсля вѣстій телеграфичныхъ мали входити и репрезентанты прасы, однакъ найновѣйшй вѣсти рѣшучо тому перечатъ.

НОВИНКИ.

— Neue freie Presse одержала зъ Праги вѣдомôсть, що **архикнязь Рудольфъ** прибуде вразъ съ Цѣсаремъ до Галичины. Урядового однакожь ствердженя тои вѣдомости доси не ма.

— Не тôлько Народный Дôмъ, але и **прочй рускй институты и церкви** прилагоджуются вже до внѣшного украшеня и освѣтленя въ честь пріѣзду Цѣсаря. Ставропигійскій институтъ асигновавъ кôлькасоть зр. на закупно флягъ и лямпъ для илюминаціи институтскихъ домôвъ и вежи церковнои. Св. Юръ буде такожь украшеный флягами и свѣтло илюминованый.

— **Комитетъ мѣскій для принятя Цѣсаря** во Львовѣ и пôдкомитеты ôтбуваютъ щоденно нарады. Найбôльше перепонъ стрѣчае комитетъ въ устроеню илюминаціи. Товариство газове не мае отвѣтныхъ приладôвъ а по друге жадае величезныхъ сумъ. Зъ тои причины треба обдумати иншй способы освѣтленя а именно лямпіонами а бальконы лямпами и. т. д. Баль приготовленый на 1000 особъ и ôтбудеся въ 2 саляхъ, 2 комнатахъ призначеныхъ для Цѣсаря и въ 11 комнатахъ для прочихъ гостій. Яко господинѣ балю запрошено дамы зъ высокои аристократіи и зъ мѣста Львова, всѣхъ числомъ 17.; зъ аристократіи: гр. Потоцку, гр. маршалкову Водзицку, кн. Адамову Сапѣжину, гр. Россоцку, Дѣдушицку Володимірову и Сѣменьску. Члены сторожи обывательскои, маючои удержувати ладъ маютъ бути въ строю чорнôмъ польскôмъ або французскôмъ. На похôдъ съ смолоскôпами удѣливъ комитетъ центральный кредиту на 3.500 зр. а хорови тов. музичного на спроваджене до Львова замѣстцевыхъ спѣвакôвъ 300 зр.

— **Въ товариствѣ музичнôмъ** ôтбувалися на дняхъ пробы зъ кантатъ рускои и польскои. Кантата руска сопроводжена майже цѣлою оркестрою выкликуе значный ефектъ. Середуща часть еи заснована есть на мотивѣ народнôмъ и черезъ тое мае характеръ руско-народнои кантаты. Подôбно и кантата польска мѣститъ въ середущôй части мотивъ мазурки. До того мусимо примѣтити, що зарядъ мужеского хору товариства музичного запрошуе до участи не тôлько провинціональнй товариства музичнй, але и поодинокихъ любителѣвъ спѣву. Кто зъ Русинôвъ хотѣвбы взяти участь, зволитъ докладный адресъ свôй подати до вѣдомости п. Макаревича, ул. Коперника ч. 8., а одержитъ безплатный билетъ на подорожь желѣзницею. До сего часу зголосилося до 200 спѣвакôвъ.

— **Ратушь львôвскій** мае бути пôдчасъ пробуваня Цѣсаря во Львовѣ вразъ съ вежею рясно освѣтленый газомъ. Въ тôй цѣли увôйшло мѣсто въ переговоры съ вѣденьскою фабрикою о доставу сѣтій руръ и фигуръ илюминаційныхъ.

— **Высокій замокъ**, на котрый удастся Цѣсарь пôдчасъ свого пробуваня во Львовѣ, буде пріукрашеный и съ великимъ ефектомъ освѣтленый. При въѣздѣ буде здвигненый тріюмфальный лукъ зъ зелени и цвѣтôвъ съ двома великими алегоричными фигурами. Самъ паркъ буде освѣтленый рôжноцвѣтными банями, на поблизькихъ узгôряхъ горѣти будутъ смоловй бочки и будутъ палитись штучнй огнѣ.

— **До депутаціи зъ рады повѣтовои въ Стрыю** выбрано зъ Русинôвъ: о. Льва Шанковского, яко депутата до Кракова а о. Вас. Залозецкого и господаря зъ Корчина Теодора Онуфрова ако депутатôвъ до Львова.

— **Велика буря**, зливный дощь, безнастаннй блискавицѣ и громы знову навѣстили Львôвъ коло самои опôвночи зъ сеи середы на четверъ. Блискавицѣ не згасавшй и на хвилю, шумъ уливного дощу, гуркоты громôвъ розбудили жителѣвъ львôвскихъ, поки страшна гроза въ воздусѣ не утихомирилася и не перейшла. Шкодъ однакожь тая послѣдна буря не поробила.

— **Комната радна** львôвского суду краевого рѣшила залишити вступне слѣдство о обманьство противъ пп. Смаржевского и Симона въ дѣлѣ фабрики Черляньскои. Противъ тои ухвалы заповѣла прокураторія державна рекурсъ до суду апеляційного.

— **Соймовый будынокъ**, именно же фронтова часть, фасада и обѣ побôчнй башты вже майже на окôнченю. Фронтъ будынку зверненый до поезуитского городу выглядае съ хорошо выконаными филярами, декораціями, штукатурами дуже величаво. Въ бôльшôй части фронту вже руштованя усунено а при поспѣху, якій видко зъ великого числа робôтникôвъ занятыхъ при будовѣ, буде що найменше фронтъ будынку совсѣмъ выкôнченый до пріѣзду Цѣсаря. Рôвночасно такожь съ поспѣхомъ вымощуеся шестистѣнными великими камѣнями площадь и улиця межи соймовымъ будынкомъ а огородомъ поезуитскимъ маюча получити улицю Маєрôвску съ улицею Мицкевича.

(*О*) **Зъ Тернопôльщины**. (*Езуитска премудрôсть.*) Сими днями розôславъ ректоратъ Тернопôльского монастыря оо. Єзуитôвъ до руского духовеньства въ окрестности запросины слѣдуючого содержаня: „Przewielebny Księże Proboszczu Dobrodzieju! Ponieważ rekolekcye Kleru są jednem z głównych naszego Zakonu zadań, a powaga Stolicy św. jako też trzywiekowe doświadczenie o ich zbawiennych owocach orzekły, uważam za święty i miły obowiązek przyjmować pod naszym dachem Czcigodnych Duszpasterzy, którzyby raczyli z naszej usługi duchownej korzystać. Obecnie mam zaszczyt prosić Przewielebnego Księdza Proboszcza Dobr. na trzydniowe rekolekcye, mające się odprawić w naszem Kolegium Tarnopolskiem od 23-go wieczór do 27-go z rana b. m. Z prawdziwym szacunkiem i poważaniem Przewielebnego Księdza Proboszcza Dobrodzieja Uniżony sługa w Chrystusie X. M. Morawski rektor konw. Tarnop. Tarnopol dnia 3/8 1880. Oczekuję łaskawej odpowiedzi.“ — Не знаемо, яку ôтповѣдь дадутъ нашй отцѣ духовнй на повысше письмо, думаемо однакъ, що надъ тымъ нема що довго нагадоватися и що така ôтповѣдь выпасти муситъ одномысльно — non possumus. О. О. Єзуитамъ мабуть звѣстно буде, що нашй священики окрôмъ справъ духовныхъ мусятъ добре сушити собѣ голову хлѣбомъ насущнымъ, котрого имъ никто дурно не дасть и що теперь сама найгорячѣйша жнивна робота а потôмъ сѣйба. Дальше повиннйбы оо. Єзуиты, котрй взялися такъ ревно до апостольства середъ руского народа, знати, що 27 л. серпня припадае у насъ урочисте свято (въ многихъ церквахъ окрестныхъ, а навѣть въ тернопôльскôй ôтпусты) и що дня попередного належитъ ôтправити вечерню, а 27 л. серпня рано всенощне и инше богослуженье. Наконець поминаючи trzechwiekowe doświadczenie o zbawiennych owocach езуитскихъ реколекцій замѣтити мусимо, що наше духовеньство не потребуе ажь у оо. Єзуитôвъ шукати премудрости и що соборчики деканальнй даютъ доволѣ способности нашимъ отцямъ духовнымъ скрѣпити свого духа до трудной працѣ въ винограде Христовôмъ. Тожь скажемо имъ съ незабутнымъ Шевченкомъ:

„Теплый кожухъ, тôлько, шкода,
Не на мене шитый!“

(*А.*) **Зъ Долиньского** пишутъ намъ, що тамошнй Русины обохъ партій загадуютъ заразъ по жнивахъ основати у себе повѣтову „Раду руску“. Товариство се буде мати на цѣли: 1) обговорювати соспôльнй и національнй потребы народа и имъ зараджувати, 2) слѣдити пильно за всѣми покривдженями рускои народности, и старатися о ихъ усуненье въ дорозѣ права. — Гадку тую, практиковану уже въ р. 1848, и ôтновлену въ нашôмъ „Дѣлѣ“ въ письмахъ Подолянина, можемо лишь похвалити. Одно товариство политичне во Львовѣ далеко не достаточне на цѣлу Галичину; длятого и дѣются въ цѣлôмъ краю зъ стороны польскои такй нечуванй надужитя. Желаемо, щобы всюды основано такй „Рады рускй“, щобы въ кождôмъ повѣтѣ стояла своя власна сторожа, котрабы жаднои и найменшои нашои кривды не пропустила. Въ кождôмъ повѣтѣ повиннобы найтися кôлькохъ неустрашимыхъ патріотôвъ, котрйбы взяли на себе провôдъ въ сѣй справѣ.

(*Н.*) **Зъ Ярославского**. Подаютъ у насъ яко певну рѣчь, що староста п. Бенешекъ, котрый теперь пробувае въ купеляхъ, а котрый нашимъ читателямъ звѣстный есть яко великій противникъ „Батькôвщины“ и въ своѣмъ часѣ пильненько довѣдувався черезъ уряды почтовй, котрй учителѣ тую часопись предплачуютъ, не верне уже на свою посаду. Русины Ярославского повѣта и околична шляхта радо повитали тую вѣсть...

(*С.*) **Зъ Гусятыньского**. Подаемъ до загальнои вѣдомости новый фактъ, якъ умѣютъ нашй противники шанувати права Русинôвъ. Зъ причины пріѣзду Цѣсаря маютъ всѣ рады повѣтовй выбрати депутацію, котрабы въ имени округôвъ, ними репрезентованыхъ, повитала Єго Величество во Львовѣ. Позаякъ до рады повѣтовои Гусятыньскои належитъ значне число рускихъ священикôвъ и селянъ, зъ помежи котрыхъ выпадалобы выбрати бодай одного до депутаціи, для того розписавъ п. Еразмъ Воляньскій, посолъ до рады державнои и презесъ рады повѣтовои Гусятыньскои засѣданье рады повѣтовои на день 18 с. м. т. е. на руске свято Спаса, въ надѣи, що жаденъ священикъ ни селянинъ на той день до Гусятына не прибуде, и сама шляхта поѣде витати Цѣсаря, въ имени Русинôвъ Гусятыньского округа.

— **Зъ Лежайска** пишутъ намъ: Дѣлимось съ вами милою вѣдомостію, що наше мѣщаньство, хотяй въ щоденнôмъ житю уживае языка польского, мимо того дбае дуже о пôднесенье свого обряду. Мужчины и женщины спѣваютъ тутъ майже кождои недѣлѣ службу Божу зъ нотъ. Заслуга належится нашому ревному хотяй вже старенькому пѣвцеви церковному, котрого обѣ дочки одаренй дуже милыми и звучными голосами. Такъ то и мы, на окраинахъ Руси, причиняемося по змозѣ до славы нашого обряду и народности.

— **Страшна буря зъ середы** минувшого тыждня розтягнулася широкою полосою ажь до пôвнôчныхъ окраинъ Любельщины и Волыня россійского ба навѣть въ Берестю литовскôмъ вже о год. 7. вечеромъ шалѣла съ нечуваною силою. На Волыню въ гдеякихъ окрестностяхъ падавъ градъ величины курячихъ яецъ. Въ Грубѣшовѣ ураганъ позрывавъ много дахôвъ, повырывавъ старй дерева и наробивъ дуже богато шкоды въ огородахъ. Зъ Берестя Литовского доносятъ: Хмары засунули небосклôнъ — зробилося темно якъ найтемнѣйшои ночи; кожда людина, идуча дорогою, въ хвили лежала на земли; три возы съ сѣномъ перевернулись заразъ горѣ колесами, дахи пôшли въ тысячѣ кавалкôвъ, дерева молодй и старй, овочевй и лѣсовй повырывало. Однôй жѣнцѣ, що схоронилася була пôдъ грушу на поли,

поломало ноги; кôлька штукъ худобы погибло пôдъ заваленою шопою.

— **Єзуитска мисія** въ Майданѣ, повѣта Ярославского, принесла найбôльшѝ користи россійскимъ пограничнымъ объѣздчикамъ. Якъ вѣдомо, цѣль сеи мисіи була, пôддержати упадаючій католицизмъ межи жителями латиньского обряду въ Люблиньскôй губерніи. На мисію зôбралось народу зъ заграницѣ досыть значне число. Объѣздчики перепускали ихъ радо, не пытаючи за пропустки, але на вертаючихъ наложили податокъ по 10 рублѣвъ ôтъ особы. Щобы кордонъ лѣпше замкнути, спровадивъ капитанъ объѣздчикôвъ ôтповѣдне число козакôвъ, такъ, що ни одна душа не змогла безъ оплаты прокрастися черезъ кордонъ. Цѣкава рѣчь, що люде идучи въ Галичину на мисію, знали вже на передъ, що имъ прійдеся при поворотѣ окуповати свою богомольнôсть. На мисіи бувъ такожь епископъ краковскій Дунаевскій (братъ министра.) На обѣдѣ поданôмъ у князя Владислава Чарторыйского пôднѣсъ сей достойникъ церкви потребу, щобы латиньске духовеньство греческій обрядъ шановало и поважало и не старалося поодинокихъ людій переводити на обрядъ латиньскій, понеже се не лежитъ въ интенціяхъ престола римского. Одинъ зъ присутныхъ рускихъ священикôвъ подякувавъ єму рускимъ словомъ за тую для Русинôвъ дуже пожадану инструкцію. Еп. Дунаевскій ôтповѣвъ на тоє такожь въ рускôмъ языцѣ а на другій день зробивъ визиту рускому пароху Сѣнявскому.

— **Зъ Сѣнявы** доносятъ намъ цѣкаву вѣдомôсть, що поодинокѝ жиды переселилися на дняхъ до Америки. До сего часу вынеслись двѣ дѣвчины, одинъ кравець и голярь. Листы, котрѝ зъ ôттамъ приходятъ, говорятъ о дуже дешевôмъ житю и що ремѣсники скоро знаходятъ тамъ для себе занятье. Впрочѣмъ, гдебы жидъ не знайшовъ способу до житя.

— **Урядъ почтовый** въ Мѣльници, пов. Борщѣвского, дôставъ на зажаленье гдеякихъ Русинôвъ, ôтъ дирекціи приказъ, щобы всѣ почтовѝ рускѝ друки удержувавъ. Почт. Родимцѣ тыхъ сторонъ зволятъ тому теперь лишь рускихъ друкôвъ (кореспондентокъ, переказôвъ и т. п.) домагатися.

— **Въ Ярославщинѣ**, якъ намъ звѣщаютъ, озимины дуже мѣрнѝ. Сподѣватись, що и на сей рôкъ гдеякимъ селамъ треба буде запомоги правительственнои.

— **Трѣски сосновѝ** и всякѝ ôтпадки зъ рубаного дерева сыпанѝ на дороги пѣсковѝ надоблятся, якъ показавъ досвѣдъ, дуже добре, щобы тіи дороги зробити твердыми. Пробу того вынайденя, у насъ нового, здѣлано на дорозѣ семикильометровôй зъ Монастыря до Сѣнявы. Трѣска въ пѣску консервуеся лѣпше якъ камѣнь на твердôй дорозѣ.

— **Товариство „Слявія“ въ Цириху.** Доносили мы вже разъ о завязавшôмся въ Цириху товариствѣ славяньскôмъ „Слявія“ и подали за статутомъ цѣли, якѝ тоє товариство має. Головна цѣль єго есть: творити духовый центръ Славянъ жіючихъ въ Цириху и причинятися до ширеня культуры и литературы славяньскои. Яко средства до тои цѣли служатъ: ôтчиты съ оговорами, библіотека, журналы, часописи и товарискѝ вечерницѣ. Ôтъ часу завязаня „Слявіи“ по сю пору були читанѝ членами на зборахъ слѣдуючѝ ôтчиты: 1. Цивилизація славяньска въ порôвнаню съ захôдною. 2. Славяньскѝ женщины въ порôвнаню съ женщинами захôднои Европы. 3. Арійскѝ народы межи другими Европейцями. 4. Тарасъ Шевченко, єго житье и дѣла. (Въ день смерти Шевченка бувъ устроеный вечеръ музикально-декляматорскій, котрый такъ гарно удався, що всѣ товаришѣ и гостѣ съ повагою о нѣмъ згадуютъ). 5. Біографія Слядковского. 6. Исторія козацка (въ двохъ частяхъ). 7. Исторія сопружества. 8. Исторія религійныхъ сектъ въ Россіи. 9. Религійнѝ и соціяльно-политичнѝ понятя старыхъ Євреѣвъ. 10. Талмудъ и талмудисты въ порôвнаню съ Христіяньствомъ. 11. Старинни жителѣ балканьского пôвострова, и т. д. Всѣ сказанѝ выклады и рефераты були съ розправами полученѝ. Товариство посѣдає невеличку библіотеку и читальню съ 32 газетами и журналами; зъ рускихъ часописій має: „Дѣло“, „Слово“, „Правду“ и „Руску Раду“. Въ библіотецѣ кромѣ поезій Шевченка и кôлькохъ невеличкихъ брошуръ не має бôльше ничого. Средства товариства ледви можутъ читальню и другѝ поменшѝ розходы оплатити, — якъ то все на початкахъ буває. Годилобыся для того пôдпомочи тоє многоважне товариство, именно єго читальню и библіотеку нашими часописями и книжками, щобы другѝ Славяне могли знакомитися съ нашою литературою и сочаснымъ єи розвоємъ. Надѣємось, що нашѝ литературнѝ и просвѣтнѝ товариства, редакціи и выдавцѣ не ôткажутся прійти въ помôчь такъ благому дѣлу.

— **Именованя учителѣвъ.** Рада школьна именовала дѣйстными учителями школъ етатовыхъ: Захарія Садовского въ Самолускôвцяхъ, Алекс. Корчиньского въ Заздростю, Илію Кобыляньского въ Городници, Стеф. Ироденкавъ Делятынѣ, Ив. Пшевлоцкого въ Оришкôвцяхъ, Ив. Кузьму въ Полюховѣ вел., Юл. Гулина въ Озернôй, и Казимиру Михальчевску при женьскôй школѣ въ Рогатынѣ.

— **Умеръ во Львовѣ** дръ Еман. Блюменфельдъ, совѣтникъ цѣс. и адвокатъ краєвый въ 79. р. житя.

— **Францускѝ офицеры** могутъ пôсля найновѣйшого регулямину въ всѣхъ мѣстахъ гарнизоновыхъ по 5 годинѣ вечеромъ перебиратися въ одѣжь цивильну.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Именованѝ: Совѣтниками Митроп. Консисторіи Вс. ОО. Теодоръ Герасимовичь парохъ въ Дубôвцяхъ, Василій Зарицкій приход. въ Полевôмъ, Михаилъ Попель парохъ зъ Чернелицѣ. Вс. О. Теоф. Горникевичь парохъ зъ Гошова поставленый II вицедеканомъ деканата Болехôвского.

Получили душпастырскѝ мѣстця: Всч. ОО. Іоанъ Гургаль зъ Бережанъ сотрудничество въ Золочевѣ; Іоанъ Чировскій зъ Золочева сотрудничество въ Ходачковѣ; Мих. Олексѣй завѣдательство въ Грабôвцѣ. Алекс. Мудрыкъ поставленый пров. капеляномъ при домѣ инквизитôвъ во Львовѣ. —

ВСЯЧИНА.

— **Цѣкавѝ заклады о ѣду.** Доказавъ чуда докторъ Таннеръ — выгравъ закладъ за щасливо перебутый сорокдневный пôстъ, — але не меншого чуда доказавъ недавно одинъ молодый чоловѣкъ зъ Великого Вараздина, котрый о закладъ зъѣвъ наразъ пôдвечѣрокъ въ такôмъ порядку стравъ: печеню волову съ паприкою и съ бараболями — шницель вѣденьскій съ горохомъ — котлєтъ воловый — печеню вепрову съ огôрками — чверть качки — порцію печенои гуски — половину печеного куряти — (другій разъ) печеню волову — бифштикъ съ яйцями — печѣнку телячу — порцію мозку — порцію нирокъ — порцію телятины — печѣнку гусячу — потравку зъ теляти. До того выпивъ $1^1/_2$ литра пива, $2^1/_2$ литра старого вина и 3 фляшки квасной воды. По тôмъ всѣмъ казавъ собѣ — на велике зачудованье свѣдкôвъ того ужасного акту — подати єще понадъ закладъ яєчницю, за котрою тôлько облизався. Але на всякій способъ насытився разъ порядно и въ додатку выгравъ закладъ. Розумѣєся, що оставъ здоровъ якъ рыба. Не такъ щасливо скôнчився закладъ, о якôмъ розказуютъ газеты россійскѝ. Въ Новочеркаску забавлялося въ коршмѣ веселе товариство. На пôдпитку закладаєся швець съ муляремъ о 3 рублѣ, що зъѣсть єго „сапогъ“ (чобôтъ). Мулярь розувся и подавъ шевцеви чобôтъ. Швець почавъ ѣсти... Кусникъ по куснику — зъѣвъ холяву, и пришву, ба й запятокъ — прійшло до пôдошвы и обцаса — годѣ, не можна... Мулярь, розумѣєся, не хотѣвъ дати 3 рублѣвъ, кажучи, що швець не сповнивъ того, о що закладъ пôшовъ, бо зъѣвъ саму „мякушку“ а тверде лишивъ. Швець знову протестовавъ противъ того, доказуючи, що предсѣ и при споживаню мяса никого не можна силовати ѣсти кости — а пôдошва и обцасъ то власне кости въ чоботѣ. Зъ того прійшло до бійки и полиція явилася яко помиритель, забравши обохъ соперникôвъ до „холодной“.

ПОСЛѢДНѝ ВѢДОМ. и ТЕЛЕГРАМЫ.

Константинополь 13. л. серпня. Замѣсть министра вôйны Гусни пашѣ Порта высылає до Альбаніи генерала Риза пашу, котрого заразомъ именовано генералъ-губернаторомъ Скодару на мѣстце Изета пашѣ. Риза удаєся заразъ зъ 2000 войска до Альбаніи — другѝ 2000 будутъ тамже высланѝ зъ Креты. Риза буде старатися напередъ выконати конвенцію зъ 18. цвѣтня а колибы то показалося неможливымъ, приступитъ до ôтдачи Дульциня Чорногорѣ.

Римъ 12. серпня. Глядстонъ прибуде на кôлька днѣвъ на море середземне, вѣроятно до Неаполю для цѣлковитого выздоровленя.

Вѣдень 3. серпня. До Presse доносятъ зъ Скодару: Племена католицкѝ згодилися на ôтступленье Дульциня съ застереженьемъ автономіи и правъ територіяльныхъ.

Въ Призрени лига подѣлилася на двѣ фракціи, одна жадає акціи, друга мирного залагодженя справы.

Курсъ збôжя зъ дня 12. серпня 1880.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	ôтъ зр.	ôтъ кр.	до зр.	до кр.
Пшениця	9	—	10	50
„ бѣла	-	-	—	—
„ жовта	—	-	-	-
„ осѣнна	—	-	—	—
Жито	7	50	9	—
Ячмѣнь	5	—	6	75
„ паст.	—	—	—	-
Овесъ	5	40	7	—
Горохъ до варки	8	—	9	—
„ паст.	6	70	7	10
Выка	5	75	6	—
Кокорудза стара	7	—	7	10
„ нова	5	50	6	60
Рѣпакъ зимовый	—	-	—	—
„ лѣтный		—	—	
Лиянка	8	60	9	25
Насѣнье лияне	12	—	12	50
Конюшина	26	—	46	—
Кминъ	—	-	—	—
Анижъ	—	—	—	—
„ плоскій	—	—	-	

Курсъ львôвскій зъ дня 12. л. серпня 1880

	платятъ р.	платятъ кр.	жадаютъ р.	жадаютъ кр.
	австр. валютою			
1. Акціи за штуку. (безъ текучого куп.)				
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	274	—	277	—
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	166		169	—
Банку гип. галиц. по 200 р.	296	—	300	—
2. Листы заст. за 100 р.				
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97	80	98	80
„ „ „ по 4% ав.	91	50	92	50
„ „ „ по 5% ав. період.	97	80	98	80
Банку гип. галиц 6% ав.	101	70	102	70
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	101	50	103	50
3. Листы довжнѝ за 100 р.				
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92	—	94	
4. Облиги за 100 р.				
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97	20	98	20
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%	99	—	100	-
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	100	—	102	—
5. Лосы мѣста Кракова	19	—	21	—
„ „ Станиславова	25	50	27	50
6. Монеты.				
Дукатъ голендерскій	5	41	5	52
„ цѣсарскій	5	46	5	56
Наполеондоръ	9	30	9	40
Пôвимперіялъ	9	57	9	72
Рубель россійскій срѣбный	1	60	1	72
„ „ паперовый	1	$21^3/_4$	1	$23^3/_4$
100 марокъ нѣмецкихъ	57	30	58	—
Серебро	99	50	100	50

Для консументôвъ и торговельникôвъ

поручає

КАВУ

включно съ цломъ и опакованьемъ, **franco** на кожду почтову стацію австрійско-угорскои монархіи за попереднымъ присланьемъ або послѣплатою належитости за килограмъ

1а Цейлонъ найлучша перлова	зр. 2. —	Въ пачкахъ à 4¼ кильо netto.
1а великозерниста Куба	„ 1.90	
1а арабска правдива Мокка	„ 1.70	
1а найлучша Ява	„ 1.55	
1а досконала Ріо	„ 1.35	
1а найлучша Порторико	„ 1.70	
1а Ст. Доминго	„ 1.55	
1а найлучша Сантосъ	„ 1.50	

Г. Зингеръ, Тріестъ.

(G. Singer, Triest.)

Докладный цѣнникъ (Preis-Courant) высылаю на жаданье franco. (5—10)

Книгу дра Ом. Огоновского: **Studien auf dem Gebiete der ruthenischen Sprache** можна набути въ товариствѣ „имени Шевченка“, въ книгарни Миликовского, книгарни польскôй и книгарни Зейфарта & Чайковского во Львовѣ и въ головныхъ книгарняхъ на провинціи.

Товариство Просвѣта

набувши на власнôсть

першій и найлучшій

НѢМЕЦКО-РУСКІЙ СЛОВАРЬ

Ом. Партицкого

обôймаючій 820 сторôнъ

рѣшилось знижити цѣну Словаря зъ 3 злр. **на 1 злр. 50 кр.,**

щобы тымъ чиномъ улегшити Вп. Публицѣ рускôй купно такъ въ кождôй хвили потрѣбного пôдручника.

Адреса: **Товариство Просвѣта во Львовѣ.**

„LA ROYALE BELGE“

Акційне Товариство убезпеченъ на житье

узнане въ Бельгіи королевскимъ рескриптомъ зъ дня 17 лютого 1853 р. (Дневникъ урядовый зъ дня 22 лютого 1853 ч. 53), **концесіоноване въ монархіи Австрійско-угорскôй дня 21 сѣчня 1874 р.**

Капиталъ Акційный Товариства выноситъ	франкôвъ	3,000.000
„ резервовый съ днемъ 31/XII 1879	„	5,481.943·89
Загальный капиталъ гваранційный	франкôвъ	8,481.943·89

Головна Репрезентація для Австріи въ Вѣдни IX. Kolingasse, 10.

Низше пôдписаный має честь завѣдомити Почтенну П. Т. Публику, що **одержавъ Генеральну Агенцію для Галичины & Буковины** ôтъ Тов. „La Royale Belge“, котре то Товариство, якъ звѣстно, убезпечує пôдъ найкористнѣйшими условіями и въ рôжныхъ комбинаціяхъ, а убезпеченѝ капиталы выплачує въ случаю шкоды въ якъ найкоротшôмъ часѣ.

Близшихъ выясненъ на ласкавѝ зголошеня удѣляє дуже радо въ всякôмъ часѣ устно чи письменно въ рôжныхъ языкахъ

Генеральный Агентъ для Галичины & Буковины Акційного Товариства Убезпечень на житье „La Royale Belge“ въ Брукселі

Юрій гр. Дунинъ Борковскій

Львôвъ, ул. Рейтана, ч. 2. (3–3)

Переплетниче заведенье

МИХАИЛА СПОЖАРСКОГО

Вô Львовѣ, въ Ставропигійскôмъ Институтѣ,

принимає въ переплетъ: Напрестолнѝ **Евангелія** ôтъ найвеличолѣпнѣйшихъ до найскромнѣйшихъ, **Служебники** и другіи книги церковнѝ, **молитвословы** іерейскѝ, молитвословы для **дамъ** въ аксамитъ, скôру, всякого рода англійскѝ полотна и пр., молитвословы другого рода, дешевшѝ, всѣ книги **школьнѝ**, науковѝ, **цѣлѝ библіотеки** приватнѝ, — тоже **брошурованье** всякого рода сочиненій въ всякихъ объемахъ и въ найбôльшôмъ числѣ. На складѣ має **Книги тверезости**, розличнѝ молитвословы для дамъ въ дуже красныхъ переплотахъ и другѝ дешевѝ. **Окутья** и иннѝ металевѝ **украшеня** на Евангеліяхъ очищуются, поправляются, доповняются и позолочуются пôдъ єго доглядомъ. **Цѣны приступнѝ** навѣть для бѣдныхъ громадъ або поодинокихъ людей. Евангелія и пр. можна присылати почтою и уговоритись письменно о цѣнѣ и т. п. Всѣ роботы выконуются

ТОЧНО, СОЛИДНО, СОВѢСТНО И ВЪ КОРОТКÔМЪ ЧАСѢ.

5—?

Выдає: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдає: **Маркилъ Желехôвскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 61. Львôвъ, Субота 9. (21.) Серпня 1880. Рочникъ I.

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

Новый списъ людности.

Ч. XXXVI. Вѣстника законôвъ державныхъ оголошуе розпорядженье министерства внутрѣшныхъ справъ о переведеню нового спису людности (конскрипціи) назначеного на день 31. грудня с. р. Способъ, въ якій мае ôтбуватися новый списъ людности, основуеся на законѣ зъ 29. марта 1869 (Ч. 67 В. з. д.). Формуляры, долученѣ до згаданого розпорядженя министеріяльного, рôжнятся головно въ однôмъ ôтъ попередъ (р. 1869) уживаныхъ формулярôвъ, а именно рубрикою: языкъ звычайного обходу (розговору) (die gewöhnliche Umgangssprache). Министеріяльне розпорядженье такъ поясняе значенье сего языка: „Есть се той языкъ для дотычащои особы, котрого она въ звычайнôмъ (щоденнôмъ) обходѣ съ другими уживае, въ кождôмъ однакожь случаю лише одинъ зъ слѣдуючихъ языкôвъ: нѣмецкій, ческо-моравско-словацкій, польскій, рускій, словеньскій, сербско-хорватскій, италіяньсю-лядиньскій, румуньскій, мадярскій. Щобы сконстатовати, котрый языкъ уживае въ своѣмъ обходѣ дотычаща особа, повиненъ комисарь, списуючій людность, спытати голову родины и при ôтповѣди повздержатися ôтъ всякого вплыву зъ своеи стороны. Для особъ, котрѣ задля малолѣтности, тѣлесной уломности, або совершенной недостачи духового розвою не уживаютъ на дѣлѣ ніякого языка, належитъ вписати одинъ зъ тыхъ языкôвъ яко языкъ звычайного обходу, котрый зô взгляду на ôтношеня повиненъ принятися яко языкъ звычайного розговору такихъ особъ и котрый наведутъ родичѣ або заступники ихъ родичѣвъ“.

Симъ способомъ задумало министерство гр. Таффого ôтповѣсти голосно заявленымъ жаданямъ, щобы при новôмъ списѣ людности увзгляднено такожь и народность. Не будемо тутъ розбирати, на скôлько министерство выдаючи повысше розпорядженье дѣйстно ôтповѣло тôй задачѣ. Принимаемо готовый фактъ, такъ якъ ôнъ бôльше не дасться на теперь змѣнити, и хочемо завчасно звернути увагу всѣхъ Русинôвъ на ту многоважну справу. Не потребуемо наново повторяти того всего, що нашъ дописователь Вп. Подолянинъ еще въ Ч. 8-ôмъ основно высвѣтивъ, ани того, що мы самѣ свого часу о тôмъ предметѣ писали. Звертаемо лише увагу на тое, що власне пôсля повысшого роспорядженя министеріяльного всѣ мешканцѣ нашого краю латиньского обряда уживаючѣ руского языка въ своѣмъ щоденнôмъ житю, въ звычайнôмъ житю, въ звычайнôмъ обходѣ съ другими, повиннѣ подати языкъ рускій до высше згаданои рубрики, такъ якъ есть загально звѣстною правдою, що всѣ селяне-латинники всхôднои Галичины, съ выключеньемъ немногихъ чистомазурскихъ осадъ, уживаютъ въ своѣмъ щоденнôмъ розговорѣ руского языка, и суть такъ задля языка, якъ и задля своихъ домашныхъ обрядôвъ, по своѣмъ строю и по цѣлôй зверхности правдивыми Русинами рôжнячимися лише латиньскимъ обрядомъ ôтъ другихъ Русинôвъ.

Якъ жежь осягнути тую цѣль? Очевидно треба намъ неустрашимо стояти на сторожи нашихъ правъ, треба дбати намъ самымъ, щобы списъ людности а именно выповненье высше згаданои рубрики що до языка ôтбувались ôтповѣдно до дѣйстнои правды и щобы комисарѣ повздержовались ôтъ всякого тенденційного вплыву и не баламутили нашихъ малопросвѣченыхъ людій.

Чи се однакожь выстарчитъ для точного и правдивого обчисленя нашого народа въ Австріи? Не треба забувати, що само розпорядженье грѣшитъ неясностію, а що тая неясность въ неприхильнôмъ орудованю може статися еще темнѣйшою, особливо при мало розвиненôмъ національнôмъ образованю нашихъ селянъ-Русинôвъ латиньского обряду. Не забуваймо дальше, що тіи латинники-Русины остались Русинами тôлько своею власною силою, силою народного консерватизму вродженого нашому народови, а що наша руска интелигенція майже ничого не здѣлала, щобы оживити и розъяснити почутье народности у тыхъ тысячѣвъ рускихъ латинникôвъ. Не забуваймо наконець, що руска интелигенція лишила и лишае доси тыхъ латинникôвъ-Русинôвъ пôдъ выключнымъ вплывомъ польскихъ ксёндзôвъ, що ôтъ нихъ стоитъ далеко руске духовеньство, що въ ихъ громадахъ несправедливо заведено польскѣ школы и що всюда приготовано доволѣ апаратôвъ рôжнородныхъ, щобы при ихъ помочи довершити польонизацію Русинôвъ латиньского обряду. Борючися за обрядъ наша интелигенція забула, що Русинамъ въ Галичинѣ не можна бути выключными обрядовцями, если не хочемо потеряти значнои части руского народа и добровôльно ôтдати десятки тысячь руского народа задля обряду въ жертву польонизаціи. Якъ бачимо, не мало тутъ нагромадилось трудностій, съ котрыми приходится намъ теперь боротись.

Тожь при всѣй старанности о точнôсть переведеня спису людности треба намъ дбати еще о позитивнѣ дѣла въ тôмъ направленю. Нашѣ просвѣтнѣ товариства повиннѣ звернути свою головну увагу на розбудженье и образованье народного почутя въ нашôмъ народѣ. Обороняючи справы нашого обряду повиннѣ мы заразомъ памятати, що народнôсть у насъ есть ширшимъ понятьемъ ôтъ обряду, и не впоювати въ народъ того пересвѣдченя, що кождый латинникъ въ Галичинѣ есть вже тымъ самымъ Полякомъ. Для розбудженя народного почутя маемо надто богате жерело въ нашôй исторіи, въ нашôй народнôй литературѣ, въ нашихъ народныхъ обрядахъ и звычаяхъ, въ нашихъ пѣсняхъ и думахъ народныхъ зарôвно спôльныхъ, зрозумѣлыхъ и дорогихъ всѣмъ Русинамъ такъ греческого якъ и латиньского обряду. Удармо лише въ тіи звучнѣ струны нашого народного житя, розкрыймо народови историчне житье не тôлько князѣвъ але цѣлого народа, пригадаймо ему спôльнѣ, однодушнѣ подвиги руского народа за людску правду и волю, — а въ грудехъ всѣхъ Русинôвъ озвеся могучимъ голосомъ чувство народнои спôльности, народнои єдности.

Просвѣтнѣ товариства, якъ и нашѣ популярнѣ часописи повиннѣ вчасно пояснити справу конскрипціи и выдати поучаючѣ книжочки о тôмъ предметѣ, а наша интелигенція повинна постаратись, щобы въ кождôй рускôй хатѣ така книжочка знайшла приступъ и щобы опôсля нашъ народъ свѣдомо приступавъ до дѣла и знавъ, якъ мае ôтповѣдати на ставлянѣ ему пытаня.

Наконець повинна наша интелигенція сама зôбрати етнографичный и статистичный матеріялъ о Русинахъ латиньского обряда, зôбрати всѣ доказы и факта посвѣдчаючѣ, що маемо цѣлѣ десятки тысячь Русинôвъ, котрыхъ несправедливо зачисляютъ до Полякôвъ. Тіи матеріялы и дата, хочь неурядовѣ, можутъ послужити въ нашôй народнôй працѣ яко важна основа нашого дальшого поступованя и нашои народнои политики. Тожь не засыпляймо, а берѣмся до дѣла и не тôлько дбаймо о правдиве обчисленье нашои народности, але й самѣ обчислѣмся!

Гадки Подолянина

о нашихъ народныхъ потребахъ.

„Поможи собѣ самъ!“
„Все соединенными силами всѣхъ!“

V.

(Школы народнѣ. Рускѣ учителѣ народнѣ. Товариство школьне руске. Часопись педагогична.)

(Конець.)

Доперва якъ появилась „Газета Школьна“, очунѣли рускѣ учителѣ троха зъ того патріотичного ошоломленя а здôбнѣйшѣ зъ помѣжь нихъ, отже й смѣлѣйшѣ, стали домагатись ôтъ инспекторôвъ, щобы для нихъ въ фондôвъ окружныхъ предплачовано „Газету Школьну“, щобы въ громадахъ чисторускихъ змѣнено языкъ выкладовый на рускій и т. д. За тымъ пôшло, що й громады стали

Цѣсарь Францъ-Іосифъ I.

во Львовѣ р. 1851.

Коли теперь вся Галицка Русь лагодится до всенародного привѣту свого Монарха, не безъ интересу буде, думаю, розвернути карты нашои новѣйшои исторіи и пригадати, якъ то майже трійцять лѣтъ тому назадъ наша Русь витала того самого Цѣсаря на своѣй земли. Може разомъ съ тыми споминками свѣтлого торжества ôтжіе память часôвъ нашого народного ôтродженя пôсля першихъ проблескôвъ конституційнои свободы, згадаеся доба першого живѣйшого руху Русинôвъ галицкихъ и може, порôвнуючи недавну минувшôсть съ теперѣшностію, заблысне не одна нова гадка, що просвѣтитъ намъ хочь троха нашу дальшу дорогу.

Дня 16. жовтня 1851 р. пристроився цѣлый Львôвъ у святочну одежу. На высокôмъ замку повѣвала чорножовта хоругвь австрійска, мовбы зъ далека завзывала людій спѣшити до старого города князя Льва. А день бувъ гарный, погôдный, сонце грѣло мовь середъ лѣта, золотилось на синёму небѣ и здавалось, мовбы повысше высокого замку, повысше чорно-жовтои хоругви розпялося величаве синє знамя съ золотымъ сонцемъ посередъ, мережане золотыми промѣнями, якъ бы на знакъ, що тутъ правѣчна земля Русинôвъ... Зъ всѣхъ сторôнъ товпилось множество народа зъ ранку поспѣшаючи до Львова. Въ самôмъ мѣстѣ бувъ шумъ, гамôръ, клекôтъ и гуркôтъ мовбы шумѣло розколысане море. Вежа ратушева пристроена австрійскою хоругвою а по бокахъ краевыми червоно-синими хоругвами выставала въ гору мовбы кораблевый маштъ зъ посередъ безчисленныхъ хоругвъ позатыканыхъ на всѣхъ домахъ. На городецкôмъ гостинци за рогаткою була поставлена тріюмфальна брама съ написомъ: „Willkommen Franz Joseph“. Дальше въ мѣсто на тôмже гостинци уставивъ одинъ рускій мѣщанинъ Львова своимъ коштомъ тожь тріюмфальну браму по бокахъ и верхахъ украшену синёжовтыми а въ серединѣ чорножовтыми стяжками. На брамѣ стояла нѣмецка напись: „Es lebe Franz Joseph“. Такожь на пляцу Фердинанда (нынѣшнôмъ Маріяцкôмъ) стояла тріюмфальна брама пристроена въ синёжовтѣ и чорножовтѣ хоругви, съ надписію: „Viribus unitis“.

Десять минутъ передъ другою годиною зъ полудня 101 пушковыхъ выстрѣлôвъ зъ высокого замку обвѣстили пріѣздъ Цѣсаря а въ той же самъ часъ *озвалися дзвоны* всѣхъ церковь и костелôвъ. При брамѣ за городецкою рогаткою повитала Цѣсаря депутація мѣскои рады львôвскои съ заступникомъ бурмистра на чолѣ. На Городецкôй улици дожидало Цѣсаря духовеньство Св. Георгіевскои парохіи съ знаменами церковными. При касарни Фердинанда привитали Цѣсаря комендеруючій Галичины кн. Шварценбергъ и Намѣстникъ гр. Голуховскій. Тутъ всѣвъ Цѣсарь на коня и въ супроводѣ численнои свиты въѣхавъ до мѣста. При тріюмфальнôй брамѣ на пляцу Фердинанда повитавъ Цѣсаря бурмистръ мѣста Бергендорфъ нѣмецкою промовою и вручивъ ключѣ мѣста. По тôмъ промовивъ радный Сѣдоровичь по польски. Цѣсарь ôтповѣвъ на обѣ промовы по нѣмецки, а ôттакъ удався до палаты Намѣстника. Вечеромъ стоявъ цѣлый Львôвъ въ рясномъ свѣтлѣ. На валахъ, на ставропигійскôй и бернардиньскôй вежи запалено бенгальскѣ огнѣ, а спѣваки ôтспѣвали гимнъ народный, розумѣеся въ нѣмецкôмъ языцѣ.

На другій день 17. жовтня о годинѣ 8 рано удався Цѣсарь до латиньскои катедры, где выслухавъ литургіи ôтслуженои самымъ лат. Архіепископомъ. При поворотѣ Цѣсаря до палаты Намѣстника въ отвертôмъ повозѣ множество селянъ кидало петиціи до цѣсарского повозу. Межи безчисленными товпами народа стоявъ одинъ селянинъ въ святочнôмъ народнôмъ строю. Въ однôй руцѣ державъ петицію о своѣй вопіющôй кривдѣ, а въ другôй поважну баранячу шапку на завѣсахъ съ синимъ дномъ. На его лици малювалась глубока покора. Запершись сильно ногами ôтперавъ ôнъ съ цѣлою холоднокровностію своими сильными плечима и грудьми всѣ атаки волнуючоися товпы народа. Але коли роздалися голоснѣ оклики на честь проѣзджаючого Цѣсаря, коли заблистѣли передъ его очима золотѣ мундуры и показався цѣсарскій поѣздъ а въ нѣмъ довго выжиданый Монарха, — серце такъ радôстно забилось въ его грудяхъ, що ôнъ зъ радости кинувъ до повозу замѣсть петиціи — свою шапку. Урадованый бѣдакъ навѣть не спостерѣгъ своеи ошибки и съ богоговѣніемъ приклонивъ передъ Цѣсаремъ голову. На щастье Цѣсарь здивованый незвычайною петиціею въ формѣ баранячои шапки замѣтивъ мужика притискаючого пôдъ пахою аркушь паперу замѣсть шапки и съ ласкавымъ усмѣхомъ казавъ подати собѣ правдиву петицію. О девятôй годинѣ представлялись Цѣсареви войсковѣ начальники, духовеньство, около 250 членôвъ „высокихъ станôвъ“ краевыхъ (шляхты) въ становыхъ мундурахъ и польскихъ строяхъ, урядники, учителѣ и т. д. О 11 годинѣ посѣтивъ Цѣсарь Намѣстникову Марію гр. Голуховску, а опôсля ôтвѣдавъ касарнѣ, шпиталѣ и цитаделю. Пôсля обѣду, на котрôмъ було 94 особъ, межи тымъ 18 зъ шляхты а зъ рускихъ крылошанъ Куземскій и Ижакъ, навѣстивъ Цѣсарь о 7 год. стрѣльницю, а потôмъ удався до театру на нѣмецке представленье.

Дня 18 жовтня выѣхавъ Цѣсарь о 7-ôй год. на маневры войска на Янôвскôмъ, а о $^1/_2$ до 10-ои год. приспѣвъ заложити угольный камѣнь Дому Народного и другои церкви мѣскои. „Зоря Галицка“ такъ описуе заложенье угольного каменя: „Сей камѣнь заложено ôтъ стороны валôвъ (властиво ôтъ стороны „каструмъ“), куда мае переходити улиця межи Домомъ Народнымъ а церквою. Стѣну ôтбудованои части давнои академіи пристроено адамашками, въ серединѣ вѣнцемъ, по бокахъ двома рускими хоругвами а на верху австрійскою. Надъ кроквами ôтбудованои части повѣвала руска хоругвь. По правôй сторонѣ ôтъ стѣны бувъ приготованый тронъ для Цѣсаря, низше

приходити до свѣдомости своихъ правъ въ тôмъ взглядѣ — и то вже були достаточнѝ поводы, щобы Рада знищила Газету Школьну, котра справа добре звѣстна чч. читателямъ „Дѣла“. Щожь то значить? Значить тôлько, що выперто насъ зъ однои важнои позиціи, котра доминує надъ выхованьемъ нашои молодежи, отже и нашою будучностію.

Не треба розводитися надъ тымъ, якъ важна така позиція для Русинôвъ, бо се кождый розумѣє*); досыть, що всѣма силами треба намъ старатись взяти ту позицію утрачену назадъ. Та що перше вспѣло вчинити предпринятье одного чоловѣка, проф. Партыцкого, на то теперь потреба бôльшои силы. Отже такою силою булобы учительство руске злучене въ товариство школьне. Находилисьмо въ початковыхъ числахъ сегорôчнои „Зорѣ“ згадку, що во Львовѣ має завязатись таке товариство, однакъ до нынѣ не ма ани чутки о тôмъ бôльше. Отже пôдносимо ту гадку на ново съ гдеякими замѣтками зъ нашои стороны. Руске товариство школьне повинно поставити собѣ яко задачу плекати розвôй науки въ рускихъ школахъ народныхъ и въ тôй цѣли крôмъ центрального товариства во Львовѣ повиннѝ повстати филіи въ значнѣйшихъ мѣстахъ. Щобы була звязь межи центромъ а филіями и щобъ товариство скорше и лекше могло переводити своє заданье, повинно оно воскресити „Газету Школьну“ и зробити єи своимъ органомъ, бо годѣ вымагати, щобъ одинъ чоловѣкъ посвящувавъ всѣ свои силы такому дѣлу. Вкладка не повинна бути высока такъ, щобъ всѣ учителѣ могли приступити до товариства, а еще лучше булобы, якбы товариство положило хочьбы троха высшу вкладку рôчну, але за то членамъ безплатно давало „Газету Школьну“.

Дальшимъ такимъ способомъ до выхованя молодежи въ народнôмъ дусѣ моглобъ послужити ôтповѣдне выдавництво „Рускои библіотечки педагогичнои“ въ тôмъ родѣ, якъ згаданѝ вже попередно нѣмецкѝ выданя. Така библіотечка повиннабы выходити при удѣлѣ товариства школьного и всего руского учительства яко додатокъ мѣсячный до „Газеты Школьнои“ и подавати въ легкôй, принаднôй и до понятя ученикôвъ приложенôй формѣ рôжнѝ вѣдомости пôсля засадъ педагогичныхъ, але съ увзглядненьемъ національного выхованя. Головну бачнôсть выдавництво таке повинно звернути на женьскій полъ, котрому всѣ нашѝ дотеперѣшнѝ выданя не посвящають майже ніякои уваги.

Наконець при успѣшнôмъ розвою моглобы товариство школьне подумати о основуваню школъ и институтôвъ для рускихъ дѣвчатъ и школокъ промысловыхъ для розбудженя и пôднесеня дрôбного промыслу. Єсли очевидно зъ матеріяльныхъ взглядôвъ потребабы до того пôдмоги иншихъ рускихъ институцій и товариствъ, то организацією и педагогичнымъ веденьемъ такихъ школъ повинно займатись конечно товариство школьне.

Иниціятиву въ тôмъ дѣлѣ повинно взяти якъ найскорше львôвске учительство, утворити комитетъ, котрыйбы занявся уложеньемъ статутôвъ и въ тôй справѣ ôтнѣсся до всѣхъ рускихъ учителѣвъ (безъ рôжницѣ школъ) и загаломъ всѣхъ Русинôвъ, котрымъ на серци лежитъ выхованье молодежи, ôтзвою, оголошеною въ рускихъ часописяхъ и розôсланою помежи всѣхъ учителѣвъ и пріятелѣвъ рускои молодежи въ осôбныхъ ôтбиткахъ. Не чекаймо, бо вже ôтъ пôврку не выходитъ „Газета Школьна“, а наше учительство тымчасомъ выставлене на чужѝ вплывы. Берѣмся скоро до дѣла, щобы найпôзнѣйше съ новымъ рокомъ стала знову выходити педаг. часопись съ пôддержкою всѣхъ силъ учительскихъ, бо соединеными силами и на тôмъ поли осягнемо въ короткôмъ часѣ великѝ успѣхи.

На тôмъ перерываємо нашѝ гадки о народныхъ потребахъ, хочь доси еще не всѣ потребы порушилисьмо и розяснили. Однакъ думаємо, що еще не пора тыкати иншихъ справъ, бо еще не совсѣмъ завладѣвъ у насъ духъ объективнои, спокôйнои розваги надъ пристрастію и субъективностію одиниць въ поглядахъ на нашѝ народнѝ справы и потребы. Розпочиналисьмо писати нашѝ гадки въ хвили розсѣяня и розстрѣленя силъ народныхъ, нынѣ однакъ съ задоволеньемъ споглядаємо, що Львôвскѝ Русины зробили початокъ и зôбрали до дѣла всѣ живѝ и о руску справу щиро дбалѝ силы и дали добрый примѣръ провинціи. Дай Боже, щобы и Русины на провинціи скоро пôшли за тымъ примѣромъ и пробудились зъ дотеперѣшнои дрѣмоты.

Тожь взываємо всѣхъ бажаючихъ добра и розвою народови рускому, щобы щиро застановилися надъ тыми потребами народными, котрѝ мы пôднесли въ „Дѣлѣ“. Єсли они хибно и неôтповѣдно поясненѝ, то просимо нашѝ гадки справити або доповнити, єслижь наведеными въ тыхъ статяхъ способами можнабы дѣйстно пôднести пôдупавшу народнôсть руску, то берѣмся до скорого переведеня и заспокоєня потребъ народныхъ, бо не поможе намъ ніяка дискусія и писанина, якъ то всё лишится словомъ, а не стане дѣломъ. Помагаймо собѣ самѝ и не оглядаймося на никого, а така власна, своя помôчь може лишь тогды для нашои Руси принести хосенъ, єсли будемо живо и скоро дѣлати соединеными силами всѣхъ живыхъ и о добро народа дбалыхъ Русинôвъ!

*) Отъ до всѣхъ польонизаційно патріотичныхъ способôвъ уживаныхъ въ нашихъ школахъ вынайшовъ „Dziennik polski“ въ Ч. 120 зъ 27 лат. мая новый способъ, котрый мѣстится въ самôмъ написѣ, вступнои статіи „Rocznice narodowe“ и взывае ospałe w swej czynności oddziały tow. pedag., щобъ занялись переведеньемъ сеи гадки въ школахъ нашихъ. Еще того намъ треба! Авт.

ДОПИСЬ.

(В. К.) **Зъ Черновець.** *(Въ справѣ принятя Е. В. Цѣсаря въ Буковинѣ.)* Буковиньскій соймъ поручивъ выдѣлови краєвому все приготовити до найдостойнѣйшого принятя Є. В. Цѣсаря. Выдѣлъ выбравъ комитетъ въ сѣй цѣли (Landescomité), до котрого входятъ: прав. митрополитъ Андрієвичь Мораръ, всѣ послы соймовѝ, делегованѝ мѣстъ Черновець, Серета, Радовець и Сучавы, ôттакъ п. п. Мих. бр. Капри, Ник. Ф. Кирсте, О. бр. Петрино, д-ръ Гаммеръ, Лейбука Барберъ, д-ръ Кляйнвехтеръ, директоры школъ середныхъ Исопескуль, д-ръ Корнъ, Ляйцнеръ, Вольфъ, р. кат. деканъ д-ръ Корницкій, гр. кат. деканъ Максимовичь, ôрм. кат. деканъ Митульскій, заступники презвитеріи евангелицкои и жидôвскои громады, командантъ охотничои сторожи огневои и мѣщаньскихъ стрѣльцѣвъ Шнирхъ jun., архитектъ Герляхъ, огородникъ университетскій Баверъ, ц. к. надъинжинеръ Павловскій, презесъ товариства музичного д-ръ Векелеръ и секретарь выдѣлу Захаръ.

Понеже въ тôмъ великôмъ колѣ комитету ани одного Русина не ма, бо гр. к. деканъ Максимовичь заступає лишь вѣроисповѣдну громаду грекокатоликôвъ, и понеже пôсля повысшого складу комитету лишь Нѣмцѣ та Волохи Буковину передъ Цѣсаремъ заступати маютъ, про тоє удалися 2. серпня с. р. о. Василь Проданъ предсѣдатель „Рады Рускои“ и Ив. Тыминьскій, секретарь тоижь рады до президента краєвого бар. Алезанёго съ петиціею „Рады Рускои“, щобы вставлено въ програму принятя Є. В. Цѣсаря: принятье депутаціи зъ общества „Рада Руска“, котрабы Є. В. Цѣсаря въ имени Буковиньского народа руского привитати могла.

Президентъ Алезани опирався тому жаданю „Рускои Рады“ и представлявъ, що „не заступництво народôвъ въ Буковинѣ жіючихъ, но заступництво краю буде тутъ Цѣсаря принимати“, що ôнъ (президентъ) не бажає, щобы при повитаню Цѣсаря таке роздвоєнье въ Буковинѣ оказалося, якъ недавно въ Чехахъ а теперь правдоподôбно въ Галичинѣ, що якбы ôнъ вдоволивъ жаданье Русинôвъ, то и Липоване и другѝ малѝ народы моглибы сего жадати, щобы они осôбно Цѣсаря витали, що въ конець ôнъ „Раду Руску“ о своѣмъ рѣшеню на єи петицію письменно завѣдомитъ.

Тіи переговоры тревали у президента $1^1/_2$ годины. Результатъ ихъ бувъ сей, що заразъ ôтбуто нараду въ правительствѣ и принято въ повысшій комитетъ еще поважаного всѣми руского патріота д-ра Василя Воляна зъ Черновець. До сегодня не ôтповѣвъ президентъ на повысшу петицію. Дивна рѣчь, що президентъ забуває, що Русины становлятъ бôльшу половину народонаселеня Буковиньского и що ôнъ ихъ въ политичнôмъ взглядѣ ставитъ на рôвнѣ съ Липованами, Мадярами и Поляками, въ Буковинѣ жіючими.

Впрочѣмъ ничобы дивного не було, якбы и тіи дрôбонькѝ народности Буковиньскѝ Цѣсаря хотѣли повитати. Се лише певно, що якбы президентъ повысшу справедливу петицію „Рады Рускои“ ôткинувъ, то знову запише австрійска Русь одну карту своєи исторіи бôльше, якъ правительственнѝ органа ôтпихали Русинôвъ, хоть тіи такъ богато жертвъ на своѣмъ майнѣ и своѣй крови для державы австрійскои все поносили и все поносити готовѝ.

Що пишутъ газеты?

Стукнуло, пукнуло и показався — синенькій дымокъ! Сими словами можна ознаменувати такъ шумно заповѣджену а такъ тихенько закôнчену дѣятельнôсть нашои высокои автономіи краєвои. Скôлькожь то було крику на центральне правительство задля нескликуваня краєвого сойму, скôлько шумныхъ фразъ о заткаными устахъ и звязаныхъ рукахъ молодои автономіи, якъ горячо высказувалась потреба широкои всесторонной працѣ соймовои, ба й самъ краєвый Маршалокъ при ôтвореню сойму не забувъ пожалуватись на правительство, що не дає соймови часу полагодити дуже численныхъ, дуже важныхъ и зъ давна — зъ давна залягаючихъ справъ краєвыхъ. Отжежь стукнули и пукнули нашѝ „организаторы краєвѝ“, — а пôсля сего всего розплылися всѣ шумнѝ фразы о органичнôй працѣ краєвôй синенькимъ дымомъ на нашôмъ галицкôмъ небосклонѣ. Нынѣ все затихло

стоявъ стôлъ, на котрôмъ лежала грамота о заложеню угольного каменя и пляны намѣренои будовы. По лѣвôй сторонѣ ôтъ стѣны уставлено престолъ для Богослуженя. По серединѣ межи престоломъ а трономъ находився угольный камѣнь въ проломанôй и украшенôй стѣнѣ. Тогдашный Митрополитъ кард. Левицкій бувъ на той часъ занедужавъ, тожь заступали єго при торжествѣ заложеня угольного каменя еп. Григорій Яхимовичь и епископъ-суфраганъ Бохеньскій въ супроводѣ крылошанъ львôвскои и перемыскои капитулы, съ чиномъ монахôвъ ОО. Василіянъ пôдъ проводомъ провинціяла о. Максимовича. Такожь явилась старшина Ставропигійского Института пôдъ проводомъ сеніора Льва Сосновского и комисія Дому Народного пôдъ проводомъ кр. Куземского и намѣстника гр. Голуховского. Зъ помежи рускои шляхты явились Г. Лодыньскій и дръ Тустановскій въ національнôмъ строю. Такожь приспѣло множество руского духовеньства и народа зъ селъ. По обохъ сторонахъ були уставленѝ трибуны: по лѣвôй сторонѣ для спѣвакôвъ, по правôй для дамъ. Для удержаня ладу уставлено навколо баталіонъ рускихъ гренадієрôвъ. Цѣсарь зсѣвши зъ коня сказавъ до своєи численнои свиты: Hier bin ich unter meinen Ruthenen. Коли Цѣсарь станувъ на тронѣ, промовивъ кр. Куземскій въ нѣмецкôмъ языцѣ высказуючи Цѣсареви вдячнôсть руского народа за основанье руского „Дому Народного“, котрый подасть средства до просвѣты и образованя руского народа, обôйме въ собѣ музей, кабинеты и библіотеку руску и пригорне пôдъ свои широкѝ крыла — „Руску Матицю“. По тôмъ ôтчитавъ Гр. Шашкевичь грамоту заложеня угольного каменя. Цѣсарь пôдписавъ власноручно грамоту, почѣмъ оба епископы начали священнодѣйствіе. Грамоту вложено до угольного каменя, а Цѣсарь три разы наложивъ вапна и три разы ударивъ клевцемъ о камѣнь. Переглянувши еще пляны замѣренои будовы „Дому Народного“, ôтъѣхавъ Цѣсарь при прекраснôмъ спѣвѣ многочисленного хору рускихъ спѣвакôвъ „Многая лѣта!“ На тôмъ закôнчилось памятне торжество — „емуже, якъ кôнчитъ „Зоря Галицка“ — ясне сонце присвѣщало и противустоящa луна приглядалась!“

Тогожь самого дня ôтвѣдавъ Цѣсарь рôжнѝ доброчиннѝ заведеня, а о 2-ôй годинѣ зъ полудня церковь св. Юрія, где Єго витало цѣле руске духовеньство на чолѣ съ еп. Гр. Яхимовичомъ и Бохеньскимъ. Вечеромъ тогожь дня була величава илюминація мѣста. Дуже свѣтлою була илюминація церкви св. Юрія. Въ мѣстци, где строився „Дôмъ Народный“, выставлено транспарентъ представляючій „Дôмъ Народный“ и другу церковь мѣску въ повнôмъ выкôнченю. Руска семинарія выставила красный транспарентъ представляючій славяньску богиню Живу (жизни) державчу гербъ Галичины. Впрочѣмъ були написи на транспарентахъ латиньскѝ, нѣмецкѝ и польскѝ. Тôлько въ рынку въ камяници давнѣйше Архіепископекôй выставлено транспарентъ такожь съ нѣмецкимъ, польскимъ, рускимъ, латиньскимъ, ормяньскимъ и жидôвскимъ написомъ.

Тогожь самого вечера ôтбувся въ закладѣ Оссолиньскихъ баль шляхоцкій, котрый розпочався не польонесомъ але вальцемъ. Цѣсарь пробувъ цѣлу годину на балю.

Дня 19 жовтня ôтбулося въ войсковôмъ станѣ на Янôвскôмъ богослуженье, почѣмъ Цѣсарь вернувшись до палаты Намѣстника удѣлявъ авдієнціи. По другôй годинѣ розпочався народный фестинъ на высокôмъ замку. Тысячѣ народа облягли цѣлу гору устроєну численными хоругвами. Приспѣло такожь много селянъ зъ рôжныхъ сторôнъ. Рускѝ и мазурскѝ селяне представляли свои весѣльнѝ обряды, що дуже подобалось Цѣсареви. Одинъ рускій селянинъ першій проговоривъ до Цѣсаря по руски, дякуючи за знесенье паньщины.

Вечеромъ бувъ Цѣсарь въ театрѣ на польскôмъ представленю. По представленю комедіи: „Staroświeczczyzna i postęp czasu“ выведено на сценѣ національнѝ танцѣ, межи тымъ такожь и руску коломыйку, котра звернула на себе особенну увагу Цѣсаря. Дня 20 жовтня опустивъ Цѣсарь Львôвъ удаючись въ дальшу подорожь по нашôмъ краю.

По майже трійцяти лѣтахъ богато змѣнилось въ нашôмъ краю. Тожь и теперѣшне прійнятье Цѣсаря ôтразитъ на собѣ тіи змѣны. Мѣстце пануючого нѣмецкого елементу урядового займе по значнôй части елементъ польскій, але наша Русь выступитъ бôльше свѣдомою, бôльше дозрѣлою... Въ самôмъ Львовѣ маємо одинацять рускихъ товариствъ, котрѝ вышлютъ своихъ заступникôвъ на привѣтъ Цѣсаря именемъ руского народа. По провинціи тожь само маємо численнѝ рускѝ товариства, а бодай филіи головныхъ товариствъ просвѣтныхъ. Русь видимо розрослася. Тôлькожь коли поглянути на тіи численнѝ товариства, коли згадати на нашѝ первостепеннѝ институціи народнѝ потужнѝ маєткомъ и своимъ довгимъ существованьемъ, — мимо волѣ насувався гадка, що тому числу нашихъ товариствъ и институцій не ôтповѣдає така жива и всесторонна дѣятельнôсть, якабы могла и повинна выйти зъ ихъ гармонійного спôвдѣланя для добра руского народа. Мимо волѣ звертаются очи на тую Институцію, котрои камень угольный заложено передъ мало що не трійцяти лѣтами и пригадуются слова — бажаня бл. п. Куземского: „щобы тая Институція сталася огнищемъ просвѣты и образованя руского народа, огнищемъ руского житя, обняла пôдъ свои крыла руску библіотеку, руске музеумъ, рускѝ кабинеты“, — насувався думка, чи не булобы добре и красно, щобы всѣ товариства и всѣ Русины такъ якъ разомъ стають витати Цѣсаря, гармонійно працювали для правдивои просвѣты и науки народа и не замыкаючись самѝ въ собѣ ставалися справдѣ народными институціями и товариствами!...

г.

забулося, навѣть „реманентъ соймовый“ пôйшовъ въ непамять. Справдѣ найвысша политика краєва выразилась въ словахъ: нехай буде якъ бувало! — бо хочь противъ сихъ слôвъ пôднималося богато голосôвъ, але всѣ остаточно на нихъ въ практицѣ годятся и ихъ придержуются.

„Безплоднôсть сойму галицкого — пише краковскій Czas — єсть ôтъ певного часу фактомъ, передъ котрымъ не можна закрывати очій. Радше треба застановитись надъ єго причинами. Короткôсть соймовыхъ сесій або неотвѣтнôсть часу ихъ скликаня не поясняє достаточно сего зъявища. Тажь и давнѣйшй соймы жалувались завсѣгды на бракъ часу, а однакожь лишали по собѣ слѣды законодательнои працѣ и зазначували свою дѣятельнôсть въ исторіи державы. Теперѣшный соймъ має въ своѣмъ складѣ все, що можна було зôбрати найлучшого въ краю (розумѣєся зъ помежи Полякôвъ), такъ що годѣ вказати десять людій, котрыхъ бы тамъ неставало. Тожь тымъ важнѣйше пытанье, для чого ôтъ якогось часу въ нѣмъ проявляєся щоразъ бôльшій упадокъ, для чого такъ часто въ нѣмъ говорится о продуктивности, коли ôнъ самъ перестає бути продуктивнымъ?“ — „Апатія политична — пише Gaz. Nar. — обгорнула нашь край ôтъ часу, коли сталисьмося бôльшостію въ радѣ державнôй и партією правительственною. Теперь тая апатія переходитъ въ анемію. На хвилинку и тôлько зъ легка перервана обрадами соймовыми запанувала она теперь наново съ цѣлымъ давнымъ тягаремъ, хиба що приготованя на прійнятье цѣсаря схочемо уважати яко актъ политичный. Критика цѣлои публичнои опиніи була для минувшого сойму, въ котрôмъ остаточно скупляєся наше легальне житье политичне, совсѣмъ непохвальною, бо соймъ не дôткнувъ ніякои животнои справы, тымъ часомъ коли край стоячи надъ пропастію економичнои руины и администраційнои анархіи сподѣвався ôтъ него помочи и ратунку. Сподѣвалисьмося реформы администраційнои, але нашй надѣи завели насъ и показалося, що соймъ не умѣвъ пôднестися до вышины нынѣшнои ситуаціи и волѣвъ позôстати бездѣльнымъ, до всякои акціи неспособнымъ.“

Се голосы польскихъ дневникôвъ о дѣятельности сойму. Видимо самй Поляки чуютъ и пôзнаютъ лихо, въ якôмъ находится край. Поляки, якъ справедливо замѣтила Gaz. Nar., суть теперь правительственною партією особливо въ краю. Въ ихъ рукахъ почиває теперь управа нашихъ краєвыхъ справъ, ихъ вина, коли справы ведутся не такъ, якъ бы сего вымагали добро и розвôй краю.

Пôзнати, що зле дѣєся, значитъ ступити одною ногою на дорогу поправы, але тôлько въ тôмъ случаю, єсли съ пôзнаньемъ зла лучится охота поправы. Сего не можна сказати о верховодячôй бôльшости Полякôвъ, а се зъ двохъ причинъ. Поперше, що не ма у нихъ єще пôзнаня властивого зла, жерела чи причинъ лиха, яке всѣ бачатъ передъ собою. Они признаютъ лише тоє, що муситъ признати кождый скôлько небудь видющій, що не дасться ніякъ заперечити и що на кождôмъ кроку нашого краєвого житя силою крайно сумныхъ фактôвъ разъ въ разъ пригадуєся. Признавати однакожь самъ фактъ зла, не пôзнаючи а навѣть не стараючись пôзнати правдивои причины лиха, сежь не єсть пôзнаньемъ зла — се єсть скорше десперація — ôтчаянье, а бодай крайна непораднôсть. Въ ôтзывѣ такъ Czasu якъ и Gaz. Nar. не бачимо причинъ того лиха всѣми признаваного, не бачимо ніякои анализы нашого краєвого упадку. Тожь при такôмъ станѣ не ма й бесѣды о щирôй волѣ поправы и се єсть друга причина, для чого не можна пріймати сихъ впрочѣмъ правдивыхъ ôтзывôвъ польскихъ газетъ яко доказъ звороту до поправы.

Щожь, примѣромъ, радитъ Czas на тую безплоднôсть автономичну? Ото радбы ôнъ утворити „раду коронну галицку“ чи „rząd krajowy“ зъ намѣстника, маршалка сойму, министра для Галичины (Земялковского) и презеса польского кола (Грохольского). Оттака рада коронна малабы зноситися „poufnie“ съ центральнымъ правительствомъ и съ короною, она малабы укладати плянъ кождои парляментарнои кампаніи чи въ радѣ державнôй, чи въ соймѣ, она малабы давати иниціятиву и руководити въ всѣхъ справахъ краєвыхъ... Таку раду дає Czas. Чижь се єсть пôзнанье зла и лѣкъ ôтповѣдный? Навѣть Gaz. Nar. замѣчає на тоє: „се булабы для насъ небезпечна олигархія, тымъ бôльше, що не бачимо въ тôмъ складѣ потрѣбнои рухливости и енергіи а навѣть и знакомости администраціи.“ Але понеже и Gaz. Nar. не хоче чи не може пôзнати властивои причины зла, а при тôмъ николи не страхаєся хочь бы въ тôй самôй строчцѣ написати двѣ суперечности, тожь додає дальше — „яка небудь буде иниціятива, все буде она лучша якъ ніяка, для того принимаємо всѣ проєкта реформы“ (раду коронну пôсля проєкту „Czasu“.)! Чижь така аргументація двохъ головныхъ органôвъ польскихъ не доказує, що упадокъ єсть єще бôльшій, якъ самй они описуютъ? Щожь се за рада коронна? Чижь намѣстникъ, маршалокъ, галицкій министеръ и презесъ польского кола не берутъ вже доси удѣлу въ руководствѣ нашихъ краєвыхъ справъ, чижь доси они були противниками, конкурентами и чи мали зборонене право иниціятивы въ краєвыхъ дѣлахъ? И чижь може чотырохъ людій, хочь дуже высокопоставленыхъ, знайти въ собѣ бôльше енергіи, пôзнати лучше потребы краєвй и взятися до бôльшои працѣ, якъ стокôлькадесять послôвъ зъ цѣлого краю?

А колибы дѣйстно така рада коронна зъ чотырохъ мужѣвъ могла зробити все тоє, що цѣлый соймъ має зробити, чижь тогды далобыся оправдати существованье такого сойму? Тымжежь способомъ давъ „Czas“ найсумнѣйше свѣдоцтво соймовымъ посламъ и теперѣшному соймови, бо не приписує єму навѣть стôлько енергіи, знаня потребъ краю, охоты до працѣ и иниціятивы, жизненности, — скôлько приписує чотыромъ мужамъ. Въ своѣй остаточнôй консеквенціи проєктъ „Czasu“ єсть признаньемъ злишности сойму, съ чимъ мы николи згодитись не можемо. Тая безплоднôсть польскихъ органôвъ навѣть въ реформовыхъ гадкахъ, єсть дуже замѣтна. Она показує, що не въ соймѣ, але въ самôй партіи верховодячôй лежитъ причина соймовои анеміи.

Одну велику правду сказавъ „Czas“, може и не свѣдомый єи значеня, именно: „o wszystkich polskich sejmach można było to samo powiedzieć co o obecnym“. Що можна сказати о всѣхъ давнѣйшихъ соймахъ польскихъ, сего не потребуємо повторяти. Ихъ жежь дѣло — упадокъ Польщи. Щожь теперь дѣєся? Великй посѣдателѣ маютъ бути легальными заступниками интересôвъ малыхъ посѣлостій, жидъ заступає интереса мѣщаньства, панъ — интереса селяньства. Mutatis mutandis — ôтповѣдно до змѣны въ станѣ bene natorum et pessesionatorum — осталася репрезентація та сама и ексклюзивнôсть майже та сама, а до того лишилися и давнй хибы: незнанье потребъ краю, недостача якои небудь яснои програмы, непораднôсть, оспалôсть и неохота до „органичнои працѣ“ при рôвночаснôмъ нахилѣ до давнои приваты. Въ такôмъ складѣ репрезентаціи єсть очевидно жерело застою и упадку. На се не поможе ніяка рада коронна, а треба сотворити здорове житя автономичне ожививши теперѣшну автономію допущеньемъ новыхъ силъ руского народа, немаючого доси приналежного єму заступства. Доки не осущится рôвноправнôсть Русинôвъ, доти буде хирѣти наша автономія, а непораднôсть и клопотливôсть, въ якôй находятся Поляки мимо доминуючого становища єсть найлучшимъ доказомъ, що не ма тутъ иншого выходу зъ взростаючого лиха, якъ тôлько признанье рôвныхъ правъ Русинамъ и допустъ ихъ до спôвудѣлу въ автономичнôмъ житю.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Першй роковины министерства гр. Таффого. Жаданя змѣны въ администраціи державнôй.) Дня 12. л. серпня минувъ рôкъ ôтъ часу, якъ гр. Таффе станувъ на чолѣ нового министерства. Органъ Ригера Pokrok обговорюючи цѣлорôчну дѣятельнôсть гр. Таффого пише межи иншими такъ: „На похвалу заслугує реконструкція габинету, котра перевела Чехôвъ зъ непріязнои опозиціи супротивъ давнѣйшихъ министерствъ до пріязнои неутральности супротивъ нового министерства. Зъ тои выжидаючои неутральности не могла доси выробитись пріязнь и щирôсть межи правительствомъ а бôльшостію парляментарною, такъ щобы оба тіи факторы могли получитися въ однôмъ стремленю до лучшого стану державного. Сему годѣ дивоватись. Чехи не можутъ вдоволитись такою справедливостію и такимъ сполученьемъ, що существує лише въ теоріи. Они жадаютъ дѣлъ и наданя тыхъ правъ, якй имъ належатся. Може бути що гр. Таффе має волю сповнити обѣтницѣ тронови мовы, але се певно, що въ першôмъ роцѣ свого правленя не здолѣвъ ôнъ зближитися до зазначенои цѣли. Недостача рѣшимости стаєся слабостію. Щобы рѣшучо ступити на передъ, до сего треба змѣны выборчои ординаціи для Чехъ и реформы выборчои ординаціи до рады державнои. Треба радуватись, що министерству неудалося утворити посередного сторонництва зъ елементôвъ вѣрноконституційныхъ, бо таке сторонництво запинилобы тôлько получшенье ôтношень. Ческій народъ не зрѣкся ни одного зъ своихъ правъ, а єсли радъ попирати єще дальше теперѣшне министерство, то тôлько въ тôмъ пересвѣдченю, що правительство тôлько тогды удержится, коли поможе осуществитись тымъ правамъ.“ До сихъ слôвъ ческого органу мало що маємо додати. И Русины радо повитали обвѣщену програму помиреня всѣхъ австрійскихъ народôвъ на пôдставѣ рôвноправности, але они дожидаютъ зъ стороны правительства дѣлъ, котрй бы вели до осущеня сеи програмы. Безперечно становище гр. Таффого дуже тяжке, але тôлько консеквентне стремленье до вызначенои цѣли може выдобути єго зъ тяжкого положеня. Гр. Таффе має поконати єще много вступныхъ перепонъ, має пôдготовити поле для свого дальшого дѣланя, але при тôмъ всѣмъ повиненъ оказувати бôльше памяти и прихильности для правъ всѣхъ народôвъ, якъ се доси объявлялося. До ряду такихъ вступныхъ працъ належитъ реформа державнои администраціи пôднесена послѣдными часами черезъ ческй дневники. Справедливо указує Politik на тоє, що всѣ высшй посады въ державнôй администраціи суть зайнятй майже выключно урядниками зъ школы централистичнои и на скрôзь германизаторскои. При такôмъ складѣ не може гр. Таффе легко и безъ тяжкои и часто дуже небезпечнои, бо потайнои, внутрѣшнои борбы бюровои переводити своихъ плянôвъ. Вже гр. Гогенвартъ запинився съ своими плянами о опôръ централистичнои бюрократіи. Тожь совсѣмъ природно, щобы послѣдувала змѣна въ складѣ верховнои администраціи державнои. Тоє въ загалѣ совсѣмъ справедливо пôдняте пытанье зводится однакожь въ дневникарскихъ выводахъ до хибныхъ крайностій и переносится на поле національности. Чехи жадаютъ именованя Чехôвъ, Поляки Полякôвъ, а вжежь и мы Русины совсѣмъ справедливо можемо жадати, щобы и нашь елементъ увзгляднено. Тôлькожь не въ тôмъ рѣчь, щобы найвысшй посады администраційнй роздѣлити межи поодинокй народности, а въ тôмъ, щобы для такихъ посадъ дôбрати зъ всѣхъ народностій, никого не выключаючи задля самои народности, найспособнѣйшихъ и найôтповѣднѣйшихъ кандидатôвъ, що власне доси не бувало. Треба оживити администрацію новыми силами въ дусѣ рôвноправного розвою конституційного нашои державы, але не зводити сеи справы до пытаня матеріяльныхъ аспирацій народныхъ Чи гр. Таффе приступитъ до такои реформы, се остаєся пытаньемъ.

(Сумнй признаки въ Угорщинѣ.) При выборахъ до угорского парляменту въ Великôй-Канисѣ ôтнесло опозиційне сторонництво велику побѣду надъ правительствомъ. Правительственный кандидатъ Маврикій Іокай знаменитый повѣстеписатель угорскій и найпопулярнѣйшій кандидатъ, якого мôгъ вышукати Тиса, упавъ при выборахъ передъ кандидатомъ лѣвицѣ Унгаромъ, чоловѣкомъ доси совсѣмъ незвѣстнымъ на поли политичнôмъ. Єсть се новый доказъ, що министеръ Тиса що разъ бôльше тратитъ грунтъ пôдъ собою, коли навѣть въ мѣстцевости, котра все доси высылала деакиста, выходитъ противникъ теперѣшного дуализму. „Выборы въ В. Канисѣ зробили враженье въ цѣлôмъ краю — пише Pesti Naplo — а смѣла скрайна лѣвиця зыскає нову силу особенно, коли К. Тиса и надальше буде своимъ поступованьемъ пôдмагати опозицію“. „Результатъ голосованя — пише N. Pester Journal — выказавъ пропасть, надъ котрою стоитъ край. Цѣлй лѣта угоды съ Австрією ворушили край, а теперь на ново має она закаламутити наше публичне житье. Се дѣло теперѣшного правительства“. И справдѣ придивляючись житю въ Угорщинѣ треба конечно признати, що министерство Тисы не вспѣло на передъ двигнути публичного житя въ Угорщинѣ, не змогло перевести найконечнѣйшихъ реформъ въ краю, а мимо волѣ посуваєся дальше въ дôлъ по похилости. Недавно такъ голосній поєдинки розкрыли сумный образъ внутрѣшнои деморализаціи угорскои шляхты якъ и упадокъ тамошнои администраціи, котра служитъ по бôльшôй части полемъ наживы для поодинокихъ протегованыхъ людій. Значна часть Угрôвъ почуває той сумный упадокъ свого краю, а Славяне угнетенй Уграми конечно не можутъ числитись до задоволеныхъ. Такъ отже загальне незадоволенье що разъ бôльше взростає, а Тиса не має силы ступити на нову дорогу поправы. Взрôстъ скрайнои лѣвицѣ, котра стремится розôрвати дуалистичну звязь съ Австрією, єсть безперечно сумнымъ признакомъ упадку державного розуму Мадярôвъ, котрй предсѣ не маютъ найменшои пôдставы посередъ славяньского моря творити гегемоничну державу угорску надъ славяньскими народами. Тôлько союзъ съ Австрією може спасти ихъ на якійсь часъ, а програма опозиціи въ найдальшôй консеквенціи веде до дуже сумныхъ замѣшанинъ, котрыхъ рѣшенье може закôнчитись тôлько на некористь Угрôвъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Англія. Ôткиненье биля о ирляндскихъ фермерахъ (чиншôвникахъ) черезъ палату льордôвъ набавило правительство англійске немалого клопоту. Въ Ирляндіи, якъ тоє впрочѣмъ можна було предвидѣти, запановала анархія, маюча выразнй признаки близькои ворохобнѣ. Въ Англіи боятся на серіо, щобы въ осени не выбухла революція. Вѣдомости, якй доходятъ зъ Ирляндіи суть самй неприятнй для Англіи, такъ якъ свѣдчатъ о широко розтягненôй агитаціи межи народомъ ирляндскимъ противъ Англіи. Въ Ирляндіи позавязувалися тайнй звязки, котрй дôстаютъ значну грошеву помôчь зъ Америки, въ Дублинѣ розкуплено въ послѣдныхъ часахъ множество оружія а селяне зôстали завѣдомленй о розрухахъ не за довгій часъ. Do Journal des Débats телеграфуютъ зъ Дублина, що тамъ ôтбулося кôлька дуже численныхъ митингôвъ для запротестованя противъ ôткиненя биля о фермерахъ. На тыхъ митингахъ выголошувалися бесѣды тономъ острымъ, грôзнымъ. Бесѣдники говорили, що коли правительство англійске не увзгляднитъ бажань народа ирляндского, то лига выступитъ съ 300.000 народа вправленого и готового до бою. Въ Глясговѣ Гомерулѣ стерлися 15 с. м. съ партією оранжистôвъ а коли вмѣшалася полиція, Гомерулѣ ранили кôлькохъ полиціянтôвъ. При тôмъ случаю арештовано до 20 особъ. Въ портѣ ирляндскôмъ Коркъ банда зложена зъ кôлькадесятъ Феніянъ зрабувала недавно нôчною порою оружіє зъ приставшого антверпского корабля Juno. Нападъ рабôвничій на корабель бувъ довершеный смѣло и зухвало. 40 50 людій увôйшли на покладъ корабля, замкнули выходы, поставили при дверахъ уоружену сторожу а капитана и урядникôвъ ôтъ мыта держали въ запертѣ, — самй за той часъ забрали оружіє. Фактъ той кидає дуже сумне свѣтло на станъ въ Ирляндіи спровадженый ôткиненьемъ черезъ магнатôвъ биля, — и хотяй пôдсекретарь стану Ирляндіи, Форстеръ, представивъ въ парляментѣ тую справу яко звычайный рабунокъ безъ характеру революційного о кôлько мôгъ невинно, то все таки *опинія публична* и печать англійска тымъ не далася запевнити и пересвѣдчена, що той рабунокъ оружія зъ корабля Juno бувъ однымъ зъ учинкôвъ зъорганизованого революційного елементу. Що така думка не безосновно потвердивъ и найновѣйшій фактъ, о котрôмъ донесли телеграмы зъ Коркъ, а именно, що тамже ôткрыто приготовленя до высадженя касарнѣ въ воздухъ; пôдъ касарнею знайдено двѣ бочки пороху. Якже заховуєся Англія взглядомъ такого небезпечного революційного стану въ Ирляндіи? Якъ вѣдомо, до Ирляндіи выслано войска англійскй; що ихъ выслано не на показъ, але для удержаня порядку въ случаю явного бунту, розумѣєся само собою, — але пытанье, чи Ирляндія при сегорôчнôмъ урожаю не притихне на якійсь часъ, кажемо: на якійсь часъ, бо справа чиншôвнича въ Ирляндіи муситъ бути борше чи пôзнѣйше конче залагодженою въ користь чиншôвникôвъ. Много помоглабы поки що до утихомиреня Ирляндіи запомога бѣднѣйшимъ чиншôвникамъ въ сумѣ 2 миліонôвъ фунтôвъ штерлингôвъ, котра пôсля информаціи Wien.

Allg. Ztg. мае бути въ палатѣ пословъ внесена.

Зъ Афганистану надойшла вѣдомость, що Еюбъ-ханъ розпочавъ роботы до облоги Кандагару а найновѣйшій телеграмъ зъ Кетти звѣщае вже о острѣлюваню черезъ Еюба цитаделѣ кандагарскои, до котрои схоронилися войска англійскі. Помочь англійска посувасся дуже помало зъ причины посухи и недостачи живности. Генералъ Робертсъ потребуе отбувати маршѣ до Кандагару еще довше якъ два тыжднѣ.

До Daily News пишутъ зъ Вѣдня, що зъ Константинополя выслано до Индій велике число отозвъ подбурюючихъ жителѣвъ могаметаньскихъ въ Индіи противъ англійскому правительству. Daily News звертае увагу свого правительства, що отозвы тіи высылаются съ вѣдомостію Порты.

Франція. Бесѣда Гамбеты въ Шербургу, про котру мы згадували послѣдного разу, все еще есть предметомъ толковъ печатныхъ. Тонъ бесѣды Гамбеты на всякій случай бувъ несподѣванкою для Французовъ и для заграницѣ. Въ Берлинѣ здивовалися, длячого Гамбета при теперѣшномъ мирномъ успособленю народа французского и по неда вныхъ освѣдченяхъ за политикою мира, — наразъ заговоривъ про отвоёванье Альзаци-Льотарингіи. Гамбета предсѣ недавно самъ ширивъ повурядові освѣдченя, що Франція змѣнила свое поступованье взглядомъ Греціи только для того, що бажае мира а не хоче ніякихъ заколотовъ военныхъ. Гамбета тою своею мовою немовъ признався, що формальне обнятье въ будущинѣ власти черезъ него принеслобы съ собою войну о отзысканье утраченыхъ въ 1870 р. провинцій. Гдеякі газеты не кладутъ великои ваги на тую бесѣду, догадуючись, чи то на бенкетѣ не подиктовало вино президентови законодательнои палаты тыхъ словъ — — другі однакожь газеты звертаютъ увагу на звычайну розвагу и оглядность въ кождочасныхъ промовахъ Гамбеты а пруска National Zeitung такъ пише: Людвикъ XIV оставивъ по собѣ школу, котра до сего дня еще тревае а посля науки котрои сила Франціи зависла отъ слабости сусѣдныхъ державъ: Нѣмеччины и Италіи. А републиканеф французскі маютъ такій самый поглядъ, хотяй вправдѣ сегодня явно не зачѣпаютъ цѣлости полученои Италіи и поки що, не зачѣпаютъ такожь цѣлости Нѣмеччины. Однакожь въ промовѣ Гамбеты вылѣзло шило зъ мѣшка. Nat. Ztg. протестуе противъ забаганкамъ Гамбеты и французскихъ републикановъ отвоювати Альзацію-Льотарингію и каже, що поки тіи провинціи остаютъ при Нѣмеччинѣ, доти запоручена ровновага и миръ межи европейскими державами. Парижскій дневникъ Vérité оголосивъ листъ Гамбеты, въ котромъ говорится явно и дуже рѣшучо о конечности отзысканя Альзаціи-Льотарингіи. Письмо тое дало причину до рожныхъ увагъ, — однакожь органъ самого Гамбеты, Republique Française выясняе, що той листъ хотяй автентичный, писаный и напечатаный еще въ 1871. р. нынѣ отже не може вже мати ніякого значеня. Зъ того видко, що Гамбета стараеся злагодити за острый може тонъ своеи промовы тымъ радше, що печать француска або узнае промову Гамбеты не на часѣ або совсѣмъ не годится съ нею. Сими днями успокоивъ публичну опинію президентъ кабинету Фрейсине въ промовѣ до делегаціи роботниковъ зъ Монтобанъ — онъ сказавъ: „Будемъ старатися о удержанье мира, котрому на щастье ничо не грозитъ. У внутрѣ Франціи забезпечимо повагу и пошанованье права, а то есть найважнѣйшою порукою и охороною свободы кождого чоловѣка.“ Що нынѣшна верховодяча партія републиканьска стала дѣйстно дуже крѣпко и забезпечилася противъ консерватистовъ и крайныхъ републиканьскихъ партій о томъ свѣдчатъ и найновѣйші выборы бюръ радъ генеральныхъ, котрі выпали дуже а дуже користно для нынѣшного републиканьского правительства. Зо всѣхъ департаментовъ французскихъ только въ 17 выбрано бюра консервативні, въ всѣхъ прочихъ републиканьскі. Всѣ министры выбрані президентами бюровъ, въ котрыхъ засѣдаютъ. Они въ своихъ промовахъ констатовали розвой благобыту въ Франціи и запевнювали о мирѣ у внутри и на внѣ.

Туреччина. Межи державами отбуваеся теперь жива вымѣна нотъ въ справахъ балканьского повострова. Вѣсти однакожь газетні приняли въ послѣдныхъ часахъ характеръ такихъ путаниць, що годѣ зъ нихъ вырозумѣти правдивый станъ нынѣшныхъ отношень такъ державъ спорячихъ межи собою якъ и державъ неинтересованыхъ до сторонъ спорячихъ. То только рѣчь певна, що Турція дуже зручно баламутитъ европейскі габинеты та що дуже способно выкористуе кожде непорозумѣнье межи державами. Недавне ославлене згодне дѣланье державъ въ справахъ балканьского повострова стаеся съ кождымъ днемъ все больше пустою теоретичною фразою — вже сегодня о демонстраціи фльотъ, не то думки, але и згадки не ма. Порта обѣцяла отдати Чорногорѣ область Дульциньо — въ найновѣйшихъ часахъ зновъ заявила охоту отдати область Зему, наконець зновъ вернула до Дульциня але захотѣла выключити зъ него округъ Диношь, — досыть, баламутствамъ еи не ма конця. Тымчасомъ якъ доноситъ телеграмъ до Neue fr. Presse дня 17 серпня прибуло до Призреня 2000 войска, высланого черезъ Али бея до Гусиня. Али бей приславъ до комисіи лиги альбаньскои письмо заохочуюче до опору ба навѣть до крокôвъ зачѣпныхъ противъ Чорногоры и обѣцяе, що самъ въ потребѣ прибуде до Туси. Князь же чорногорскій, якъ звѣщаютъ, поставивъ вже 20.000 не войско противъ Альбанцямъ. Зобрані баталіоны и 14 гарматъ стоятъ въ Подгорици, где самъ князь удаеся. Перейдѣмъ до справы турецко-греческои. Англія предложила державамъ подати Портѣ ultimatum въ справѣ греческой съ загроженьемъ вспольнои екзекуціи державъ. Правительства француске и италіяньске откинули тую пропозицію. Навѣть Россія отповѣла, що не возьме участи въ крокахъ примусовыхъ противъ Турціи для сповненя въ интересѣ Греціи берлиньского договору. Противно, Россія теперь пріязнится съ Турціею и робитъ еи пріязні предложеня, щобы она дозволила на полученье всходнои Румеліи съ Болгаріею.

Россія. Арештованый на Василевскомъ островѣ въ Петербурзѣ нигилистъ, котрый ранивъ зъ револьвера двѣ особы, зовеся Пресняковъ и есть подозрѣный о политичне убійство сповнене въ Москвѣ.

Въ Кіевѣ закончився недавно процесъ политичный противъ двацятъ двомъ обвиненымъ особамъ о нигилистичну пропаганду. Межи иншими бувъ обвиненый такожь звѣстный Юрковскій, званый „Сашка“ о обокражу за помочію подкопу херзоньскои губерніяльнои касы. Двохъ головныхъ обвиненыхъ Попова и Иванова засудивъ судъ военный на шибеницю а многихъ на каторги по 20 и по 15 лѣтъ.

НОВИНКИ.

Въ имени Его Величества Цѣсаря!

Ц. к. Судъ краевый для справъ карныхъ во Львовѣ рѣшивъ на подставѣ §§. 489 и 493 п. к. и §. 37 зак. печ., що основа статіи умѣщенои въ ч. 57 часописи „Дѣло“ зъ дня 23. липня (4. серпня) 1880 подъ написомъ: „Економична пожичка IV.“ у вступѣ отъ словъ: „Не интересъ загалу“ ажь до конця мѣститъ въ собѣ знамена выступку зъ арт. III. закона зъ дня 17. грудня 1862, що про тое заряджена черезъ ц. к. прокураторію державну конфиската того числа часописи „Дѣло“ есть усправедливленою, розширенье того уступу зборонене и що забраный накладъ мае бути знищеный.

Поводы:

Въ инкриминованомъ уступѣ усилуе авторъ розбудити погорду и ненависть противъ соймови въ Галичинѣ, що становитъ истоту выступку зъ арт. III. зак. зъ 17. грудня 1862. ч. 8. Дн. з. д. и зъ §. 300 з. к. и для того застосовано повысші приписы законовъ.

Во Львовѣ 7. серпня 1880.

Піонтковскій.

— **Инструкція комитету руского для принятя Цѣсаря.** I. До участи въ торжественномъ принятю Цѣсаря въ Домѣ Народномъ можна зголошуватися найдальше до дня 1 лат. вересня (20 серпня). Всѣ зголошеня слѣдуе пересылати подъ адресою: „До руского комитету для принятя Его Величества во Львовѣ, въ Домѣ Народномъ, на руки предсѣдателя Впр. крыл. М. Малиновского. II. Число участниковъ и представителѣвъ рускихъ корпорацій и складъ депутацій маютъ бути точно означені. III. Участники маютъ по можности явитися въ народныхъ (святочныхъ) строяхъ рускихъ. IV. На вступъ до салѣ „Народного Дому“ будутъ выдані особні карты въ обмеженомъ числѣ. V. Для примѣщеня участниковъ принятя Цѣсаря во Львовѣ въ церквѣ св. Юра и въ „Нар. Домѣ“ призволивъ митроп. Ординаріятъ отступити гдеякі комнаты и музеа въ гр. к. духовной семинаріи. Ктобы хотѣвъ мати таке умѣщенье, зволитъ въ той цѣли зголоситися подъ высше поданою адресою долучаючи марку почтову на 5 кр. на отповѣдь, такъ якъ лише обмежене число може знайти примѣщенье въ гр. к. семинаріи. VI. По всѣхъ мѣстцяхъ витаютъ Русины Цѣсаря окликами „слава“ и „многая лѣта“, а домы пристроюютъ въ народно-рускі (синё-жовті) хоругви. VII. Познѣйші обвѣщеня руского комитету будутъ оголошені въ рускихъ часописяхъ.

— **Програму подорожи Цѣсаря** до Галичины оголосила урядова газета Львовска вже съ всѣми подробностями. Подаемо зъ тои програмы що найголовнѣйше дотыкаюче всходнои Галичины. До Перемышля прибуде Цѣсарь о 10 г. 45 м. рано; на дворци повитае Его межь иншими гр. кат. капитула съ Епископомъ. О год. 7 веч. отъѣде до Мостискъ взглядно до Кресовичъ. До Львова прибуде Цѣсарь дня 11 вересня о $8^1/_2$ г. р. Въѣздъ на дворець звѣститъ 101 сальвъ пушковыхъ зъ цитаделѣ и дзвоны всѣхъ церковь и костелѣвъ. Цѣс. удасться зъ дворця въ повозѣ до Нам.; по дорозѣ шпалеръ зъ корпорацій, закладовъ, братствъ церковныхъ и молодежи школьнои. Передъ Намѣстництвомъ уставлятся власти цивільні и войскові, сенатъ универс. и техники,— епископы, начальники властій краевыхъ и достойники двору передъ самымъ въѣздомъ до палаты. О 11 г. буде Ц. принимавъ: 1. достойниковъ двору, 2. духовеньство, 3. шляхту, 4. корпусъ офицерскій, 5. Выдѣлъ кр., 6. президента мѣста съ Радою, 7. греміюмъ Намѣстництва съ Радою шк. и санитарною, директоромъ полиціи, почтъ и телегр., 8. Высшій судъ кр. съ судомъ краевымъ и карнымъ и надпрокураторомъ держ., 9) Дирекцію и прокурат. скарбу, 10. Ректора унив. съ сенатомъ, 11. Ректора политехники, 12. зверхность церкви евангелицкои и 13. жидовскои, 14. Комнату торгов. и промыслову, 15. предсѣдателѣвъ комнатъ адвокатскои и нотар., 16. Выдѣлъ гал. тов. господ., 17. Дирекціи шк. середн., семинарій и шк. промысловыхъ, 18. Депутацію тов. ветеранôвъ. Вечеромъ илюминація, проѣздка Ц. по улицяхъ, походъ съ факлями и серенада хору гал. тов. муз. Дня 12 вересня о 7 рано тиха служба Б. въ лат. катедрѣ. О 9 выѣздъ до Дроговыжа. Вечеромъ о 8 г. балъ въ ратуши. Дня 13 вересня. О 7 год. навѣститъ Ц. церковь св. Юра, политехнику и касарню Фердинанда съ школою кадетовъ. О 10 год. авдіенціи. О 2 г. посѣщеня закладовъ и институцій: 1. Соймъ, 2. Инвалидовъ, 3. Инст. Оссолиньскихъ, 4. Семин. учит., 5. Университетъ, 6. Школу лѣсничу, 7. Домъ сиротъ. Вечеромъ о 8 год. театръ paré. Дня 14 вересня. О год. 1 дальші посѣщеня: 1. Шпиталѣ, 2. Инст. для темныхъ и глухонѣмыхъ, 3. Шпиталь гарниз., 4. Школа нар. св. Антонія, 5. Гимн. Францъ-Іосифа, 6. Мѣскій музей промысл., 7. Музей гр. Дѣдушицкого, 8. Домъ Народный о год. 3 мин. 15, 9. Гимн. руску о год. 3 м. 30. (Въ стѣнахъ Народн. Дому пробуде Цѣс. 20—25 минутъ), 10. Гимн. нѣмецке, 11. Мѣска стрѣльниця, 12. Высокій Замокъ. Дня 15 вересня. О 7 год. выѣде Ц. до Черновець. Въ дорозѣ задержится въ Бобрцѣ 5 мин., въ Галичи 5 м., въ Станиславовѣ 6 м., а до Коломыѣ прибуде о год. 11, 30 м. Тутъ оглядати буде выставу етнографичну черезъ 1 годину. О год. 1 отъѣде до Черновець, где прибуде о год. 2. м. 40 по пол. Дня 18 вересня выѣде зъ Черновець о год. 6 рано на Снятынъ, Коломыю, Станиславовъ, Стрый (тутъ спожіе снѣданокъ) до Дрогобыча, где стане о год. $2^1/_2$. Зъ Дрогобыча до Борыслава. О 5 год. веч. до Самбора. О 5 г. рано 19 вер. выѣде зъ Самбора до Чегледъ.

— **Впреосв. Митрополита Іосифа Сембратовича** именовавъ Е. В. Цѣсарь дѣйстнымъ тайнымъ совѣтникомъ съ освобожденьемъ отъ таксъ.

— **Зъѣздъ академиковъ Русиновъ** въ Коломыѣ отбудеся дня 17. вересня, въ третій день выставы.

— **До рускои духовнои семинаріи,** якъ довѣдуемось, съ слѣдуючимъ рокомъ школьнымъ будутъ принятні на першій рокъ богословія зъ львовскои архіепархіи только 20 питомцѣвъ.

— **Рада мѣста Коломыѣ** одержала отъ Выдѣлу краевого 2500 зр. на принятье Цѣсаря. По звидженю выставы етнографичнои мае отбутися въ павилонѣ на тую цѣль збудованомъ бенкетъ въ честь Цѣсаря.

— **Въ справѣ карной** противъ Смаржевского и Симона зъ причины ликвидаціи фабрики паперу въ Черлянахъ судъ высшій откинувъ ухвалу суду краевого и зарядивъ доповненье слѣдства.

— **Коломыйска господарско-промыслова выстава** отворится по причинѣ пріѣзду Цѣсаря не 16 л. вересня якъ було обвѣщено, але **15 л. вересня.** Зъ тои то причины мусятъ експоненты свои предметы до дня 9 вересня включно надослати т. е. о одинъ день скорше, якъ въ програмѣ було призначено. Павильонъ на выставу строится, небавомъ буде скончеуый. Выстава, есть надѣя, удасться; вже доси много мѣстць замовлено а много оказовъ вже приспѣло. Такожь Буковинцѣ именно зъ подъ Дорны численно зголошуются до участи въ выставѣ. Филія товариства им. Качковского въ Станиславовѣ мае выслати повный вагонъ оказовъ до Коломыѣ.

— **Въ Станиславовѣ** розпочався 4 (16) серпня с. р. курсъ науково-практичныхъ отчитовъ зъ ветеринаріи, въ котромъ установлено такожь преміи для селянъ. Курсъ той, заложеный министерствомъ рольництва, потреває 14 днѣвъ.

— **Записы ученикôвъ** до львовскои семинаріи учительскои и полученыхъ съ нею школъ народныхъ отбуватися будутъ въ дни 29, 30, и 31 серпня, до школы съ вывыкладовымъ языкомъ рускимъ въ канцеляріи школьной въ „Домѣ Народномъ.“

— **Декорація.** Вицепрезидентъ львовского суду краевого Кароль Лидль одержавъ ордеръ желѣзнои короны третёи клясы.

— **Именованя.** Министеръ просвѣты именовавъ С. Даниловича, суплента при высшой школѣ реальной въ Черновцяхъ, дѣйстнымъ учителемъ при тойже школѣ, а дра Ст. Кубишталя дѣйстнымъ учителемъ при реальной гимназіи въ Коломыи.

— **На посады учительскі** розписуе Снятыньска рада школьна окружна конкурсъ, а именно: на двѣ посады учительокъ при 5 клясовой женьской школѣ и на одну посаду молодшого учителя при выдѣловой школѣ въ Снятынѣ; на двѣ посады молодшихъ учителѣвъ при 5-клясовой школѣ въ Городенцѣ; дальше на посады учительскі въ Карловѣ, Заболотовѣ, Рожновѣ, Обертынѣ, Борщевѣ, Ганковцяхъ, Княжи, Незвискахъ, Залучи, Живачевѣ, Белелуи, Глушковѣ, Попельникахъ, Видыновѣ, Вербовчику и Копачинцихъ. Речинець поданя до 3 (15) вересня с. р.

Вѣсти епархіяльні.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Каноничну институцію получивъ Всч. о. Петро Воляньскій зъ Татаринова на парох. Бѣльче дек. Дрогобыцкого.

Въ пропозицію приняті: а) на парохію Брухналь дек. яворовского Всч. оо. I. Вас. Левъ, II. Іосифъ Созаньскій, III. Емил. Крыницкій; дальше: Сим. Лонцкій, Левъ Паппъ, I Козакъ, Вол. Левицкій, Іоанъ Сиротиньскій, Викторъ Крвавичь, Теоф. Глушкевичь, Алексей Маляркевичь, Вас. Мацюракъ, Андр. Теленъ, Юл. Плятекъ, Але. Грушкевичь, Генрикъ Поляньскій. б) На парохіи Курилôвка дек. Канчуцкого Всч. оо. Емил. Крыницкій, Несторъ Грошевичь, Тома Шумило, Антон. Масляникъ: в) на капелянію: Татары, дек. Мокряньского Всч. оо. Юліянъ Плятекъ, Кирилъ Рудавскій.

Ч. 2/80.

Конкурсъ.

Въ новозаложеной Бурсѣ филіи Просвѣты суть опорожнені на рокъ школьный 1880/81 два безплатні мѣсця.

До Бурсы тои принимаеся только ученикôвъ школъ середныхъ (гимназіяльныхъ) рускои народности и обряду руского — однако сироты-дѣти рускихъ селянъ и мѣщанъ маютъ при ровной квалификаціи съ иншими компетентами першеньство, и доперва тогды, еслибы такихъ компетентовъ недоставало, принимаются сыны убогихъ родичѣвъ рускихъ, а еслибы и такихъ не було, сыны и засобнѣйшихъ родичѣвъ, однакъ за доплатою, котру комитетъ Бурсы въ порозумѣню съ родичами, а взглядно опѣкунами установитъ.

Ктобы отже хотѣвъ на рокъ школьный 1880/81 въ бурсѣ той помѣстити сына або выхованка свого, мае найдальше до дня 16 (28 лат.) серпня 1880 на руки п. Константина Телишевского кандидата адвокатского и секретаря Бурсы въ Золочевѣ надослати просьбу дотычну заосмотрену:

1. въ свѣдоцтво крещеня
2. въ свѣдоцтво убожества и
3. въ свѣдоцтво укончено съ похвальнымъ успѣхомъ четвертои клясы народнои або низшихъ клясъ гимназіяльныхъ.

Просьбы по 16 (28) серпня 1880 внесені не увзгляднюся.

Отъ комитету Бурсы филіи Просвѣты въ Золочевѣ дня 29 липня (10 серпня) 1880.

Конст. Телишевскій секретарь. **Г. Езерскій** голова.

Одна родина желае собѣ **приняти студентовъ** зъ клясъ низшихъ гимназіяльныхъ и реальныхъ, тоже школъ народныхъ на **мешканье, стравунокъ и подъ надзоръ домовый.**

Близша вѣдомость въ дому Ч. $12^1/_4$ при улицѣ Калечой, дверѣ Ч. 2.

Важне для Родичѣвъ!

Ученики и Ученицѣ

принимаются на станцію и харчь (стравунокъ) по дешевой цѣнѣ при улици ормяньской ч. 25 II поверхъ. Обезпечаеся правдиво родительска опѣка и старанный доглядъ. Тамже могутъ побирати такъ хлопцѣ якъ и дѣвчата умѣщені на станціи — науку француского языка и всѣхъ предметовъ школьныхъ, якъ такожь и науку музики.

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію отповѣдае: **Маркилъ Желехôвскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, подъ зар. К. Беднарского.

Ч. 62. Львôвъ, Середа 13. (25.) Серпня 1880. Рочникъ I.

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

Рôвноправнôсть руского языка.

Єще стоитъ въ живôй памяти всѣхъ сумный фактъ, що ц. к. Турчаньске Староство звернуло рускому священикови рускѣ выказы и письма до сего старостьа внесенѣ съ завôзваньемъ пôдъ строгостію гривны, щобы тіи письма и выказы предложивъ въ языцѣ польскôмъ, а нынѣ знову маємо занотувати новый фактъ, що ц. к. Староство въ Пôдгайцяхъ звернуло поданье въ рускôмъ языцѣ просячому безъуспѣшно съ поученьемъ, що поданье слѣдує внести въ польскôмъ або нѣмецкôмъ, лише не въ рускôмъ языцѣ. Єсть се новый доказъ, яка незавидна доля припала новѣйшими часами рускому языкови въ нашôмъ краю.

Не суть то выняткови факта, бо и зъ иншихъ сторôнъ доходятъ насъ вѣсти, що рускій языкъ не може собѣ здобути приналежного права въ нашихъ урядахъ, именно же въ урядахъ политично-администраційныхъ. Супротивъ такихъ сумныхъ объявôвъ мусимо пригадати всѣмъ, кому се вѣдати належитъ, що рускій языкъ пôсля существуючихъ законôвъ и розпоряджень повиненъ мати повну рôвноправнôсть въ всѣхъ ц. к. урядахъ въ Галичинѣ и Буковинѣ.

Интимація найвысшого постановленя о рôвноправности руского языка въ всѣхъ ц. к. властяхъ и урядахъ зъ р. 1861 обвѣщає въ оригинальнôмъ урядовôмъ текстѣ слѣдуюче:

Seine k. k. Apostolische Majestät haben mit Allerhöchster Entschliessung vom 10 April l. J. (1861) Allergnädigst anzuordnen geruht, dass unter Aufhebung der entgegenstehenden Bestimmung der Allerhöchsten Entschliessung vom 20 October 1852 (Justitz-Ministerialerlass vom 22 October 1852 Zl. 16571) *sämmtliche k. k. Behörden und Aemter, sowie die Gemeinde-Aemter und Magistrate in den zu dem ehemaligen Lemberger Verwaltungsgebiete gehörigen Kreisen Galiziens und in der Bukowina* **verpflichtet seien**, *ruthenische Eingaben*, auch mit cirillischen Schriftzeichen, *anzunehmen und der gesetzlichen Amtshandlung zu unterziehen*, und dass es ferner sämmtlichen k. k. Behörden und Aemtern und insbesondere den Magistraten und Gemeindeämtern in den oben bezeichneten Kreisen Galiziens und in der Bukowina gestattet sei, bei Aufnahme von ruthenischen Verhandlungsprotokollen oder bei Hinausgabe von ruthenischen Erledigungen an Partheien sich auch der cirillischen Schriftzeichen zu bedienen.

Hievon wird das Oberlandesgerichtspräsidium zur eigenen Darnachhaltung und allsogleichen Mittheilung an die unterstehenden k. k. Gerichte Ostgaliziens mit dem Beifügen in Kenntniss gesetzt, dass obige Allerhöchste Anordnung auch den Gerichten in der Bukowina zur Wissenschaft für den inneren Dienst bekannt zu geben sei, dass Uebrigens die Verlautbarung dieser Allerhöchsten Entschliessung durch die Lemberger-Zeitung bereits dem Lemberger k. k. Statthalterei-Präsidium durch das k. k. Staats-Ministerium aufgetragen und hievon auch der Herr Landesschef des Herzogthums Bukowina in Kenntniss gesetzt worden sei.

Се найвысше постановленье обвѣщене для судôвъ розпорядженьемъ министерства справедливости зъ дня 21 цвѣтня 1861 Ч. 3297, для финансовыхъ властій, розпорядженьемъ министерства финансôвъ зъ дня 25 цвѣтня 1861 Ч. 1907 F. M., а также розпорядженьемъ державного министерства, о котрôмъ згадуєся въ высше наведенôмъ текстѣ, для ц. к. Намѣстництва а взглядно для пôдвладныхъ єму старостъ, — обовязує до нынѣ, бо оно не зôстало ніякимъ пôзнѣйшимъ Найвысшимъ постановленьемъ змѣнене, а противно Арт. XIX основного закону зъ дня 21 грудня 1867 утвердивъ єще бôльше се Найвысше постановленье выповѣдаючи ясно, що „держава узнає рôвноуправненье всѣхъ краєвыхъ языкôвъ въ школѣ, урядѣ и житю публичнôмъ.“ Въ ничѣмъ не змѣнило сего припису розпорядженье всѣхъ министрôвъ зъ дня 5 червня 1869 Ч. 2354, котрымъ заведено въ урядахъ и судахъ въ ихъ внутрѣшнôмъ дѣловодствѣ языкъ польскій яко урядовый, а то вже зъ тои причины, що въ §§. 2. и 5-ôмъ сего розпорядженя выразно застережено ненарушимôсть попередныхъ розпоряджень що до зношень правительственныхъ властій съ сторонами приватными, отже й ненарушимôсть высше наведеного Найвысшого постановленя цѣсарского, а по друге и для того, що се розпорядженье зъ р. 1869 Ч. 2354 ôтносится лише до внутрѣшного языка урядового.

При такôмъ станѣ рѣчій не пôдлягає ніякому сомнѣнію, що розпорядженье ц. к. Староства въ Пôдгайцяхъ подане въ дописи зъ Бокова супротивляєся обовязуючимъ законамъ и що всѣ уряды, котрѣ супротивляются принимати рускѣ поданя и ôтповѣдати на нихъ по руски, поступаютъ противъ высше наведеного Найв. постановленя Цѣсарского. Тожь булобы дуже на часѣ, щобы Є. Ексц. гр. Таффе пригадавъ пôдвладнымъ своимъ властямъ высше наведенѣ законы и постановленя о рôвноправности языка руского пъ всѣхъ урядахъ и судахъ и наказавъ имъ строго перестерѣгати всѣхъ приписôвъ и разъ на все залишити самовôльне поступованье съ рускими поданями. Пошанованя нашихъ правъ домагаємося съ цѣлою рѣшимостію и маємо надѣю, що интересованѣ стороны ужіютъ всѣхъ законныхъ средствъ, щобы привернути пошанованье правъ Русинôвъ черезъ всѣ власти и уряды въ нашôмъ краю.

ДОПИСЬ.

Зъ Бокова. (*Пôдгаєцке ц. к. Староство а рускій языкъ.*) Знаючи, съ якою ревностію бороните въ Вашôй часописи правъ нашого руского народа, пересылаємо Вамъ ôтписъ рѣшеня ц. к. староства пôдгаєцкого, яке получивъ тутешный селянинъ на своє руске поданье о увôльненье свого сына зъ войска. Дословно звучитъ оно:

L. 6354. Zwracam Proszącemu Eustachemu Poczyhajło w Bokowie z pouczeniem, iż podania o wyłączenie z wojska wraz ze wszystkimi załącznikami, jako przeznaczone także i do użytku władz wojskowych muszą być wnoszone w języku polskim lub niemieckim.

Ewentualne podanie uzupełnić należy w myśl §. 39 ust. wojsk. arkuszem gruntowym i książką podatkową.

Podhajce 9 sierpnia 1880.

C. k. Starosta
Ziembicki.

Дуже радѣ булибъ мы дôзнатись на пôдставѣ якого §-у законôвъ державныхъ удѣлено намъ таке поученье? Дивнажь бо рѣчь! Грошѣ рускимъ кровавымъ потомъ запрацёванѣ — добрѣ, податокъ рускои крови такожь добрый, а чомужь то руске письмо не до ладу? Та для чогожь то до войсковыхъ властій не можна писати по руски, а лише по польски, коли ихъ урядовый языкъ єсть нѣмецкій, а не польскій? А коли можна писати по польски, такъ чомужь не можна писати и по руски, коли рускій языкъ такъ само краєвый якъ и польскій и войсковѣ власти повиннѣ єго добре знати, хотьбы для лучшого удѣлюваня науки екзецирки для рекрутôвъ? Такъ то, мимо порученя намъ конституційныхъ правъ, нашъ рускій языкъ не має приступу до урядôвъ и Русинъ не може того робити, що конституція позволяє, єго заразъ „поучаютъ“ писати по польски, а рускѣ поданя звертаютъ, або складаютъ въ кутъ. До чого се веде? Предсѣ нашъ народъ вже на стôлько розвиненый и „поученый“, що знає конституцією єму признане людске право: плекати свою народнôсть и свобôдно уживати свого языка узнаного рôвноправнымъ съ другими. Щожь подумає ôнъ, коли ôтъ староства, котре повинно шанувати всѣ права, одержитъ таку ôтповѣдь, котра єсть що найменше запôзнаньемъ права? И на щожь єсть урядъ? Чи урядъ для народу, чи народъ для уряду?

ЄЩЕ СЛОВО О РЕВИЗІЯХЪ.

Въ справѣ ревизій предпринятыхъ въ селѣ Куткôвцяхъ, о котрыхъ донесено

Давнѣ звычаѣ,
а модна псевдоцивилизація.

Котру небудь возьми руску газету въ руки, въ кождôй жалѣ, що у насъ не ма просвѣты, що мы темнѣ и що цивилизація европейска дуже поволи Русина пріймаєся. Мы, щосьмо уже 50 лѣтъ съ накладомъ прожили и уже ôтъ давна слѣдимо за розвоємъ нашого народа, скажемо смѣливо тымъ критикамъ: „Вы песимисты, скиньте чорнѣ окуляры, погляньте безъ упередженя а переконаєтеся, що той консерватизмъ ненавистный — хоть кажутъ, що ôнъ уратовавъ колись то нашу народнôсть и вѣру — зникає передъ сильнымъ напоромъ цивилизаціи“. Возьмѣтъ 10 лѣтъ назадъ а нынѣ, що за змѣна! Мы маємо на оку нашъ маломѣщаньскій станъ, и кажемо смѣливо: першій вѣщунъ цивилизаціи въ мѣсточку, то камизоля. Горе тамъ старосвѣтскимъ капотамъ, шаравамъ, мѣщаньскому капелюхови чи кучмѣ, що укрывае довге волося, где уже камизоля натягнена. Довга, по кôстки сягаюча, въ рясныѣ фалды уложена капота и синій чи червоный поясъ, що єи опоясувавъ, зникаютъ насамперѣдъ, — розумѣєся само собою, бо бы закрывали камизолю, — а натомѣсть натягаєся блюзку або сурдутину, на разѣ крою якого небудь, бо кто глядитъ на рѣчь, тому про форму байдуже. Теперь приходитъ другій степень цивилизаціи: волосье утинаєся, кучму продаєся жидови або якому простому мѣщукови, а натягаєся капелюшокъ паньскій за 50 кр.; шаравары въ кутъ, чоботы съ холявами, хотьбы и „пальоными“ на банты а натягаєся споднѣ и штифлеты, и... готовый паничь. Дѣвчина мѣщаньска — чому бы не мала хотѣти зôстати панною? Тою самою драбиною, що нею мѣщукъ вылѣзъ въ панича, она выйде въ панну. Бекешу, лисомъ пôдбиту, єще добру, купила жидôвка за 5 злр., а мати додала по неволи другихъ 5 злр. и куплено паньскій плащь, та хоть уже надходженый, але съ новыми гудзиками. Тихцемъ спродалося (щобы старѣ не видѣли) по троха то сего то того зъ хаты и докупилося черевики и парасольку — и готова панна. Заледво покажеся въ мѣсточку одинъ такій домородный паничь, а вже за нимъ паничѣ якъ грибы за дощемъ вылазятъ, такъ що закимъ 10 лѣтъ по першôмъ паничу мине, уже роится мѣсточко паничами. А запытайте себе самыхъ, чія то заслуга такъ скорого поступу цивилизаціи, а певно прійдете до того, що въ тôмъ заслуга не нашихъ рускихъ товариствъ науковыхъ, але... панôвъ писарѣвъ зъ канцелярій. Pan pisar буде съ паничомъ уже бесѣдувати, заграє съ нимъ въ карты, пôйде съ нимъ на кругольню, бо и ôнъ самъ паничь; що pan pisar завсѣгды панича обôграє, въ тôмъ не дивота, божь ôнъ уже зъ давна, може зъ малку паничує и всего добре умѣє, чи въ карты, чи въ круглѣ грати, по польски говорити а навѣть съ псами полювати. Всего того може паничь по при него научитися и за тоє радо платитъ єму въ шинку пиво, цигара, сыръ швайцарскій, ковбасу. Наколи лише канцелярію замкнутъ, уже паничѣ дожидаютъ писарѣвъ въ знанôмъ мѣстци. Одно лише стоитъ тымъ паничамъ на завадѣ, що за мало або цѣлкомъ неписьменнѣ а тымъ нема для нихъ и надѣи, щобы коли идеалъ цивилизаціи, якимъ єсть самъ pan pisar осягнути могли и сумно муситъ то дуже бути, коли згадаєся, що хоть паничь, а николи не буде ôнъ писати ни суплики, ни скарги, ни реплики, и що отже за тоє не буде брати такъ ладныхъ грошикôвъ якъ то паничѣ зъ канцеляріи оповѣдаютъ.

Той скорый поступъ въ цивилизаціи пригадує намъ, якъ то дуже тяжко приходило передъ 200 лѣтами галицкому владицѣ бл. п. А. Шумляньскому руске духовеньство діецезіи львôвскои впровадити на высшій степень культуры. Преосвященный нарѣкає вправдѣ въ своємъ „Нравоꙋченію къ Іерєѡмъ“ на латинникôвъ, що у нихъ „хочай свѧщенникъ въ Словенскомъ ꙗзыкꙋ и Писмѣ бꙋдетъ добре оучоный и оумѣетный.... але же Латинского ꙗзыка або Полского оумѣетъ, то южъ оу Пана простакъ“, однакъ мы совсѣмъ не дивуємося зъ тыхъ словъ, высказаныхъ зъ „катедры львовскіѧ, ꙗже по благодати Божій єстъ єдиѡ свѣтило Всеѧ Рѡссіи“, наколи пригадаємъ собѣ, якій бувъ тогды станъ просвѣты тогожь духовеньства и коли порôвнаємо єго съ модною культурою нашихъ мѣщаньскихъ паничѣвъ. Такъ н. пр. мусѣвъ тогды владика священикôвъ научати, що „Оплатство тѣла або ѡхендожность на тымъ належитъ, абы свѧщенникъ завше, а ѡсобливе гды до Церкве Божои на слꙋженіе идетъ, на собѣ мѣлъ сꙋкманꙋ пристойнꙋю, не захлѧпанꙋю; Головꙋ и Бородꙋ оучесанꙋю, Рꙋки оумытіи, пазꙋры ѡбрѣзаніи, ба и оусы єсли вкоторогѡ сꙋть великіи навѣслыи на оуста могꙋтъ быти безъ сꙋмнѣніѧ на передѣ пристриженіи, и ѡбꙋвѧ на ногахъ нехай бꙋдетъ чистое и не дегтѧное, анѣ ходаки, або постоли Личаніи, але ѡбшеки боти або приламнѣй сандаліѧ папꙋцѣ повиненъ свѧщенникъ кождый мѣти до слꙋженіѧ ѡсобніи“, — а въ „сꙋпплементѣ“ до того „Наказаніѧ“ єще разъ нарѣкає, що священики „въ сермѧжискахъ бѣлыхъ, дрꙋ-

було въ Ч. 60 нашои часописи, одержалисьмо ôтъ п. Е. Михаловского, окружного инспектора слѣдуюче письмо, котре печатаемо безъ всякои змѣны:

„Ôдповѣдно до постановлень §. 19 закона прасового упрашаю Честну Редакцію о умѣщеніе слѣдующого спростованія въ найôближшôмъ числѣ часописа „Дѣло“.

На артикулъ умѣщений въ числѣ 60 зъ дня 2 (14) Серпня 1880 пôдъ написомъ „Дописи“ Зъ Кутковецъ“ а именно на уступъ дотичний моей особи а починаючий ся ôдъ слôвъ „За тымъ зъявився инспекторъ окружный“ освѣдчаю, же поданй точки суть цѣлковито ложнй, же въ жаднôмъ мѣсци ніякой ревизій не предпринимявимъ а въ Куткôвцяхъ бôльше якъ пôвъ року вже не бувимъ.

Зъ почтеніемъ
Емиль Михаловскій
инспекторъ окружный“.

Въ тôйже самôй справѣ замѣщуе такожь Gazeta lwowska въ Ч. 191 поясненье, въ котрôмъ межи иншими сказано: „На пôдставѣ точныхъ информацій можемо запевнити, що въ протягу сего року ôтъ тернопôльского староства були зарядженй лише двѣ ревизіи, а именно 16 червня у учителя Антонія Рыбачика въ Микулинцяхъ, зъ причины промыслового веденя спродажи книжокъ безъ належного уповажненя и дня 17 червця въ Куткôвцяхъ у учителя Рогозиньского и селянина Василя Болюха зъ причины узасадненого пôдозрѣня, що занимаются розповсюдненьемъ сконфискованои ц. к. Прокураторіею державною во Львовѣ брошуры: *Посланникъ Владимира Великого.* Обѣ тіи ревизіи предпринявъ зъ порученя ц. к. старосты урядникъ, а не инспекторъ шкôлъ Михаловскій, котрый съ тыми фактами не бувъ въ ніякôй стычности“.

Мы мусимо замѣтити, що въ дописи зъ Кутковець совсѣмъ не було сказано, будьтобы инспекторъ окружный робивъ ревизіи у селянъ. Если Gaz. lwowska хоче що небудь писати о „Дѣлѣ“, зволитъ перечитати попереду нашу часопись, а не пôдсувати намъ того, що Gaz. Narod. блудно подала. Впрочѣмъ радуемося, що справа нами порушена выкликала поясненя зъ стороны интересованои. Замѣтимо еще, що такожь N. fr. Presse подала дня 8 (20) с. м. оригинальну кореспонденцію зъ Тернопôльщины, въ котрôй такожь подано, будьтобы инспекторъ робивъ ревизію въ Куткôвцяхъ. Справа теперь въ тôмъ взглядѣ пояснена, однакожь мы сподѣвалися ôтъ урядовои Gazety lwow. еще другихъ важнѣйшихъ поясненъ, такъ якъ остаточно дѣло не въ тôмъ, кто предпринимавъ ревизіи, але въ тôмъ, чи ревизіи ôтбулися законно и для чого при тыхъ ревизіяхъ забрано книжки „Просвѣты“ и тов. „им. Качковского“, котрй предсѣ не суть заборонений, а противно, якъ многй зъ выдань „Просвѣты“, навѣть до ужитку для молодѣжи школьнои урядово порученй? Хотѣлибы мы такожь знати, для чого, если „пôдозрѣнье було узасаднене“, ревизіи не предпринявъ покликаный до того судія, але политичный урядникъ, котрый тôлько выняткова, въ случаяхъ закономъ точно означеныхъ, може мати право робити ревизіи? Дальше пригадаемо, що не тôлько въ Тернопôльскôмъ окрузѣ, але и въ Вербôвци, (коло Будзанова) еще далеко передъ напечатаньемъ „Посланника“ робивъ вôйтъ Сень разомъ съ жандармомъ ревизію у селянина, у котрого забравъ правно дозволенй числа „Батькôвщины“. Поминувши самъ нелегальный способъ переведеня такои ревизіи, мусимо замѣтити, що въ той способъ впоюеся въ темный нарôдъ пересвѣдченье, будьтобы кожда книжка руска була чимсь беззаконнымъ и заказанымъ, черезъ що ôтстрашуесь нарôдъ ôтъ просвѣты въ рôднôмъ языцѣ.

Тожь булобы дуже пожаданымъ, щобы урядова Gazeta lwowska близше пояснила цѣлу ту справу.

При тôй случайности остерѣгаемо всѣхъ и звертаемо увагу на тое, що „Посланникъ Володимира Великого“ есть книжочка заборонена, котрои навѣть несвѣдоме посѣданье, якъ показуютъ факта, може принести злй наслѣдства, а бодай неприятности, що про тое кождый повиненъ остерѣгатися передъ сею брошуркою.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Объявы льояльности австрійскихъ народôвъ а Italia irredenta.*) Середъ однодушныхъ, щирыхъ а такъ величавыхъ объявôвъ привязанности всѣхъ австрійскихъ народôвъ до свого Цѣсаря въ день его 50-ыхъ уродинъ озвався лише одинъ немилый тонъ въ Тріестѣ, котрый зновъ пригадавъ на пôдземну дѣятельнôсть Itali-и irredentae. Пôдчасъ урочистого обѣду въ день Цѣсарскихъ уродинъ даного въ Тріестѣ знайдено въ столовôмъ накрытю двѣ картки, на однôй зъ нихъ була нарисована шибениця съ написами и стихами. Пôдписано було: Il circolo Triestino Garibaldi. Картки були литографованй. Не ма ніякого сомнѣнія, що тіи картки походили ôтъ членôвъ Italii irredentae, котра, якъ видно, не перестае закидати свои сѣти на Тріестъ. Заразъ заряджено численнй арештованя, а въ однôй зъ значнѣйшихъ кавярнь мали знайти компромитуючй паперы. — Илюминація въ Тріестѣ въ день цѣсарскихъ уродинъ выпала дуже нужденно, а коли вечеромъ переходила войскова музика по мѣстѣ, пукли петарды въ двохъ мѣстцяхъ коло полиціи на улици Via Nuova и на Barriere Vecchia. Кто пôдкинувъ петарды, не дослѣджено. Въ кождôмъ случаю показуютъ тіи факта, що ирридентисты италійскй що разъ бôльше ширятъ свою аспираторску пропаганду въ Тріестѣ и що Австрія муситъ звернути на се бачнѣйшу увагу, якъ доси.

(*Гр. Таффе а ческій университетъ.*) Передъ кôлькома днями заименовано для праского университету двохъ надзвычайныхъ професорôвъ съ выкладовымъ языкомъ ческимъ — звычайными професорами при тôмже университетѣ. Се часткове увзглядненье ческого елементу дуже вразило Нѣмцѣвъ. Они боятся, що коли въ той способъ пôде дальше, ческй професоры будутъ мати бôльшôсть въ сенатѣ университету, а тогды университетъ въ Празѣ станеся цѣлкомъ а не на половину ческимъ, якъ доси жадали Чехи.

(*Вѣсти зъ Босніи и Герцеговины.*) Зъ окупованыхъ краѣвъ доходятъ вѣсти, що дотеперѣшна администрація сихъ краѣвъ не могла зъеднати собѣ симпатіи у тамошнои людности а то задля того, що за мало увзглядняе славяньскій елементъ. Але и магометаньска людность невдоволена и выслала депутацію до Цѣсаря о справедливôсть и ласкаве знесенье дотеперѣшнои системы находячоися въ рукахъ дуже переважно нѣмецкихъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Зъ Петербурга наспѣла урядова вѣдомôсть: Указъ царскій зноситъ найвысшу розпорядительну комисію и III-е отдѣленье и тайнои царскои канцеляріи и установляе нове министерство почтъ и телеграфôвъ. Гр. Лорисъ Меликовъ именованый министромъ справъ внутрѣшныхъ а ген. Черевинъ, дотеперѣшный управитель III-го ôтдѣлу тайнои царскои канцеляріи пôдсекретаремъ стану при тôмже министерствѣ. Дотеперѣшный министеръ справъ внутрѣшныхъ, Маковъ, именованый министромъ почтъ и телеграфôвъ и шефомъ департамента чужихъ вѣроисповѣдань; тайный совѣтникъ Кохановъ именованый адъюнктомъ министра справъ внутрѣшныхъ а Мартиновъ усуненый зъ тои посады. Зъ такои змѣны внутреннои администраціи въ царствѣ россійскôмъ зрадувалися не тôлько Россіяне, котрй чувствували на собѣ тяжкій гнетъ самоволѣ царскои тайнои полиціи, але и всѣ цивилизованй народы, бажаючй свобôднѣйшого житя пôдданымъ самодержавного царя. „III-ое отдѣленье тайнои царскои канцеляріи“ — було институціею ніякъ не годячоюся съ поступомъ цивилизаціи въ Европѣ, съ понятями державы въ XIX столѣтю — III-ый ôтдѣлъ бувъ уникатомъ въ Европѣ, бо тайна полиція руководила внутренною политикою царства россійского а начальникъ III ôтдѣлу тайнои канцеляріи мавъ щоденный доступъ до царя и зъ свого становища мавъ першеньство передъ всѣми прочими органами правительственными. Нашй читателѣ будутъ навѣрно цѣкавй знати историчный розвôй тои тайнои царскои канцеляріи, отже мы коротесько его подамо. Институція тая для такихъ цѣлій, для якихъ она въ послѣднôмъ часѣ существовала, зôстала введена доперва за Петра Великого, коли ôнъ при переводженю реформъ стрѣтивъ опôръ въ консервативныхъ масахъ народа. Въ XVIII. вѣцѣ роля тайнои канцеляріи все крѣпла и росла. Петро III., хотячи позыскати собѣ популярнôсть, знѣсъ бувъ тайну канцелярію, але незабавомъ она на ново повстала называючись при Катеринѣ II. и Павлѣ „тайною експедиціею“, при Александрѣ I. „министерствомъ полиціи“ а при Николаю „III-имъ отдѣленіемъ собственной Его В. канцеляріи“. Якъ за Петра Вел. тайна канцелярія здѣлалася ненавистною народови такъ и до найновѣйшихъ часôвъ тая ненависть „политичнои полиціи“ все вызначалася у народôвъ россійскихъ зъ щоразъ крѣпшою силою. Згадати тôлько на атентаты зъ послѣднихъ лѣтъ, вымѣренй головно противъ начальникôвъ III-го отдѣленя. За панованя царя Александра II. именно по р. 1866 т. е. по выстрѣлѣ Каракозова на царя, III-е отдѣленье подъ начальствомъ гр. П. А. Шувалова сталося центромъ всеи внутреннои политики Россіи. На ласку и неласку III-го ôтдѣленя були зданй не тôлько анархистичнй, революційнй елементы, але всякій проявъ опозиціи правительству, проста критика административныхъ чинностій. Такій станъ мусѣвъ тôлько множити „преступникôвъ государственныхъ“ и дѣйстно намноживъ ихъ таку силу, що она въ послѣдныхъ рокахъ кулею и динамитомъ встрясла спорохнавѣлыми основами строю державного Россіи. Гôркй плоды для царя и его заушникôвъ принесли обмеженя суду, земства, печати, науки, заборона рôдного языка кôльканацять-миліоновому народови... Лорисъ Меликови, котрый принявъ въ свôй зарядъ й III. ôтдѣленье, удалося намовити царя знести тую институцію. Царь послухавъ Лорисъ Меликова и освободивъ нарôдъ россійскій ôтъ ненавистного III. ôтдѣленя своеи тайнои канцеляріи.

Двомъ преступникамъ политичнымъ засудженымъ черезъ военный судъ въ Кіевѣ на шибеницю змѣнивъ царь кару на довѣчнй роботы въ каторзѣ.

Зъ причины заименованя гр. Лорисъ Меликова министромъ справъ внутрѣшныхъ прибрали велику правдоподôбнôсть вѣсти о близькôмъ знесеню стану облоги военныхъ судôвъ, о змѣнахъ въ атрибуціи генералъ-губернаторôвъ и о иншихъ реформахъ въ администраціи.

Якъ звѣстно, на пôдставѣ указу царского зъ дня 5. цвѣтня зажадавъ Л. Меликовъ ôтъ всѣхъ губернаторôвъ справозданя о особахъ остаючихъ пôдъ надзоромъ полиціи. Якъ телеграмъ зъ Петербурга пôдъ дн. 22. с. м. доноситъ, справозданя тіи вже надôйшли и будутъ небавомъ залагодженй.

Англія. Зъ Ирляндіи надходятъ все непокоячй вѣдомости. Дня 15. с. м. на митингу въ Кильдаръ депутованый Диллонъ зъ сторонництва „умѣркованыхъ“ радивъ чиншôвникамъ ирляндскимъ зробити stricke (змову) на велику скалю и совсѣмъ перестати платити чиншь. Гарнизонъ ирляндскій числитъ теперь 33.000 людій, а тое на случай выбуху повстаня за слаба сила. Въ палатѣ высшôй заявило правительство, що агитацію въ Ирляндіи уважае грозячою спокоеви, але не намѣряе заводити тамже средствъ выняткових. Теперь обовязуючй законы будутъ тамъ достаточнй а правиземлю батькôвску пуститъ скоро въ жидôвскй руки а може не одинъ зъ нихъ пôйде на старôсть съ костуромъ по селяньскихъ хатахъ, коли не стане силъ, жидамъ воду носити; 3) що съ тымъ загирится у него и вѣра, едина керма, що бы его еще ôтъ погибели здержати могла и любовь до свого обряда. Тожь лячно намъ робится, коли споглянемъ на той матеріялъ до руского пролетаріяту мѣщаньского и думаемъ, що святымъ обовязкомъ кождого мыслячого патріота есть спиняти всѣми силами поступъ такои лже-цивилизаціи.

гіи хоча то въ сѹкманахъ, але ѡсныхъ еще зъ гѹзѣками въ мѣсто срѣбрныхъ циновыми звыкли ходити, на Головѣ або Кѹчмискѡ ѡкое, абѡ Гарловѹю, абѡ Баранюю Шапкѹ цале простацкѹю, а на ногахъ абѡ дегтяніи Чоботи, абѡ шпетніи ходаки носячи и въ такомъ ѡдѣню не тылкѡ въ Домѹ приватне, але и межи Людми Пѹбличне не встыдаютъ сѧ ходити“. „Жадаемо теди и Пастирскѡ Росказѹемо“, додае въ кôнци архіерей, „абы жаденъ зъ дѹховеньства Нашего не важилъ сѧ нѣгде на Пѹбликѹ въ едной тылкѡ Сѹкманѣ ѡкъ снопъ подпасавшисѧ зъ домѹ выходити.... Сѹкмана маетъ быти Чорнаѧ абѡ приймнѣй Лазѹроваѧ, або тежъ ѹ оубожшого изъ Габи зробленаѧ, а пїекне чорнѡ оуфарбованаѧ, Гѹзѣковъ срѣбрнихъ анѣ Цѣновыхъ, анѣ Шнѹрковъ фарбы варшовои, червонои и ѡснои жаднои не маючаѧ, тылко подлѹгъ чорного Колорѹ и потребы потрека прибирати чорніе. Шапка если неможетъ быти оуного Соболемъ, Оґонками, Бобромъ, то приналмнѣй кѹною пїекне шероко ѡбложеннаѧ...“ Чимъ же рôжнився рускій священикъ 17 вѣка, що ходивъ въ довгôй сукманѣ ѡкъ снопъ подпасавшисѧ, що на ноги надѣвавъ ѡбѹвѧ дегтяное а на голову натягавъ Кѹчмискѡ ѡкое абѡ Баранюю Шапкѹ цале простацкѹю ôтъ нынѣшныхъ старыхъ и поважныхъ мѣщанъ, що еще не повымерали и що ихъ еще всюды подыбуемъ? Якъ тамтй, такъ и тй переховуютъ до нынѣ стародавнй правила житя чесного: крыютъ въ серцю любовь до свого рôдного, до языка батькôвского, до вѣры прадѣдôвъ и до святои землицѣ рускои; въ ихъ домахъ переховуются разомъ съ молитвами и старй пѣснѣ, давнй переданя про бувальщину, давну славу.... Побôчь тыхъ примѣрникôвъ старого мѣщаньства зъ оусами навѣслыми выкололася пôдъ нашими очима нова цивилизована генерація мѣщаньска въ штифлетахъ и блюзкахъ, генерація паничѣвъ, неписьменныхъ вправдѣ, але такихъ, що вже запôзналися добре съ шинкомъ, картами и кругляими, що поглядаютъ зъ горда на плугъ и варстатъ, и на своихъ батькôвъ-простакôвъ, що такъ тяжко горюютъ коло рôлѣ и ремесла. Переѣжджаючи сего лѣта въ будень черезъ мѣсточко Б., мусѣли мы для попасу задержатися въ однôй „вистеріи“, где була и кругольня. Паничѣ грали само тогды въ круглѣ а малй хлопята придивлялися грѣ съ великою охотою, пôдносячи ôтъ разу до разу крикъ: „Ceś pójdzie dobrze“ або „ceś zaleci w dziuru“ або таке инше. Позаякъ то була шкôльна година, запытали мы одного школяря въ мѣщаньскôмъ строю, але безъ жупана на хребтѣ, — чому ôнъ не пôйшовъ до школы? „Proszę Pana“, перебивъ за него одинъ паничь, „wun chodzi w żupanie, ta tak go bardzo wczoraj obchlapał, co go musiał dzisiaj wyżmykać a tera go suszy“. Такъ говоритъ лишь той, що прійшовъ вже до повнои самовѣжи, що блюза то не жупанъ.

Тая борба межи станомъ давного простацтва а модною цивилизацією завелася у всѣхъ майже нашихъ мѣсточкахъ. Мы приглядалися ѣй на цѣлôмъ шарѣ ôтъ Ярославя и Хирова ажь до Снятына и Залѣщикъ, та спостерегли всюды однаковый результатъ, т. е. рѣшучу побѣду цивилизаціи; рôжниця лишь тота, що въ меншихъ мѣсточкахъ старосвѣтчина тугѣйше держится, черезъ що поступъ спиняеся, такъ що тамъ доперва прійшло до камизолѣ, коли мѣжь тымъ въ бôльшихъ уже паничами роится.

Щожь патріоты рускй на тое?

Мы зъ нашои стороны тѣшилибыся такимъ паничемъ, кобы не тое, що: 1) такій паничь не мае ніякого образованя, ни засадъ, ни свѣдомости того, що годится а що не годится, що ôнъ працювати и не умѣе и не хоче, а тымъ самымъ пустится на людску кривду и на дорогу ховзку; 2) що тратитъ свѣдомôсть своеи народности, позаякъ руске а простацке у него тото само, ôтцураеся ôнъ ôтъ свого народу, зненавидитъ селянина и мѣщанина,

---

— **Нещасливй случаѣ на англійскихъ желѣзницяхъ.** Зъ официяльныхъ выказôвъ довѣдуемося, що зъ причины нещастныхъ случаѣвъ на англійскихъ желѣзницяхъ въ протягу 1879 р. погибло 1032 людій, а раненыхъ було 3513 людій. Въ числѣ убитыхъ находится 160 пасажирôвъ (вчисляючи вже въ тое погибшихъ при переломаню мосту на Теѣ) и 452 особъ зô службы желѣзничои. Решта 420 людій утратили житье зъ власнои вины або черезъ самоубійство. Понеже число пасажирôвъ выносило въ минувшôмъ роцѣ около 562,732.890, то припадае одинъ убитый на 3,517.000, а одинъ раненый на 430.000 душъ.

тельство постановило всѣми средствами боронити житя власности, справедливости и права.

Войско англійске въ Кандагарѣ обляженôмъ и острѣлюванôмъ теперь черезъ Еюба хана не понесло доси значнѣйшихъ стратъ. Гарнизонъ заосмотреный въ живнôсть и воду на довшій часъ, якъ одинъ мѣсяць. Залога числитъ 1243 жовнярôвъ европейскихъ, 3386 индійскихъ и 382 хорыхъ. Приступомъ брати Кандагарь доси Еюбъ ханъ еще не пробовавъ.

Туреччина. Вчера минувъ 3-тыждневый речинець вызначеный Портѣ черезъ державы для залагодженя справы Чорногоре. Порта въ ôтповѣди на ноту державъ зажадала продовженя того речинця о 24 дни т. є. до 17 вересня а то въ тôй цѣли, щобы ôтступленье Дульциня могло бути переведене безъ насильныхъ потрясень и трудностій. Ôтповѣдь Порты кôнчится заявленьемъ, що коли єи предложенье буде ôткинене и державы допоможутъ Чорногорѣ заняти насильемъ Дульциньо, — то она не возьме участи въ ніякôй такôй чинности, на котрубы и она не згодилась и не призволила. Чи державы згодятся на продовженье речинця, чи допоможутъ Чорногорѣ заняти признану єи областъ, — доси еще не звѣстно.

Италія. Папа на консисторѣ дня 20 с. м. мавъ аллькуцію, въ котрôй говоривъ тôлько о Бельгіи, жалѣвъ надъ ôткликаньемъ бельгійского посольства добачуючи въ тôмъ дуже тяжку образу. Вôйна противъ церквѣ пôднята сильно въ Бельгіи а министерство бельгійске переняте духомъ антикатолицкимъ. Церковь не могла згодитися на бельгійскій законъ школьный. Папа похваляе поступованье епископôвъ бельгійскихъ, згадуе при тôмъ о оказанôй повздержности и о радѣ, удѣленôй бельгійскимъ епископамъ, щобы були повздержными. Папа все ôткидавъ жаданье белгійского правительства, щобы ôнъ давъ епископамъ нагану. Дальше згадуе папа о фалшивыхъ обвиненяхъ пôднесеныхъ черезъ бельгійске министерство противъ апостольскôй столици. Церковь мае право установляти своихъ репрезентантôвъ въ краяхъ католицкихъ. Папа готовъ знести личну образу, але николи не знесе образы столицѣ апостольскои, хотяйбы и житьемъ оплатити прійшло. Папа пôдноситъ тую жалобу, щобы почули єи народы и монархи. О иншихъ причинахъ горя и тревоги для церкви папа згадае при другôмъ случаю, бо не тôлько въ Англіи зроблено кривду церквѣ. Очевидно, папа мавъ на думцѣ Францію.

НОВИНКИ.

— **Є. В. Цѣсарь** выдавъ до гр. Таффого письмо, въ котрôмъ дякуе народамъ Австріи за заявленѣ єму чувства вѣрности и преданности при случаю торжества 50-тыхъ Єго уродинъ, котрѣ припадали 6 (18) серпня. Згадане письмо цѣсарске було черезъ Намѣстника оповѣщене во Львовѣ плякатами въ языцѣ рускôмъ, польскôмъ и нѣмецкôмъ.

— **Начальники стацій на желѣзницяхъ** I. угорско-галицкôй, Днѣстряньскôй, Тарнôвско-Лелюхôвскôй и Львôвско Черновецкôй зôстали уповажненѣ выдавати зъ причины пріѣзду Цѣсаря билеты I. и II. кл. легитимованымъ корпораціямъ за $^1/_3$ цѣны важнѣ до 20. вересня. Репрезентаціи же повѣтовѣ одержатъ до диспозиціи за дармо 3 билеты III. кл. тамъ и назадъ, важнѣ до 20. вересня. Репрезентаціи повѣтовѣ и корпораціи маютъ у дотычныхъ начальникôвъ стацій выказатися посвѣдченьемъ презеса рады повѣтовои, чи бурмистра. То само дотычитъ такожь осôбъ запрошеныхъ черезъ Выдѣлъ краєвый.

— **Въ Крисовичахъ** буде ôтъ д. 1. вересня с. р. на часъ побуту Цѣсаря отвореный ц. к. урядъ почтовый, котрый буде комуниковати съ кождымъ черезъ Мостиска переходячимъ потягомъ поспѣшнымъ, особовымъ и мѣшанымъ.

— **Вписы учениць** въ мѣскôй школѣ выдѣловôй будутъ ôтбуватися въ дни 28, 29, 30 и 31. с. м. въ ратуши на 2. поверсѣ.

— Министеръ просвѣты зôзволивъ **на отворенье семои клясы въ гимназіи золочѣвскôй.**

— **Въ Тысьменици** выпали выборы до рады громадскои не найлучше. На 36 радныхъ выбрано 12 жидôвъ, 6 Полякôвъ а 18 Русинôвъ. Кандидатôвъ попираныхъ рускимъ мѣщаньствомъ выйшло тôлько 13, а прочихъ 23 поставили жиды. Русины намѣряютъ внести рекурсъ противъ выбору III. кола а то для того, що неправно уневажнено 10 голосôвъ христіяньскихъ и ктось незвѣстный ушкодивъ замокъ ôтъ урны выборчои.

— **До п. п. гр. к. питомцѣвъ спѣваковъ:** Понеже всесвѣтлѣйшій Ректоратъ гр. к. генер. Семинаріи во Львовѣ завзывае насъ, щобысьмо прибули до Львова на торжество принятя Єго Величества Найяснѣйшого нашого Цѣсаря, улекшаючи намъ побытъ во Львовѣ въ той способъ, що будемо мали ôтъ 8. до 16. вересня помѣщенье и пропитанье въ нашôмъ заведеню (гл. Рускій Сіонъ ч. 15. Новинки) про тое не сомнѣваюся, що п.п. питомцѣ спѣваки не тôлько зъ повысшои причины, але такожь и зъ почутя патріотичного, щобы принятье наше якъ найсвѣтлѣйше выпало и для звеличеня нашого св. обряда всѣ явитися схотятъ. Додаю, що при тôй способности буде можна зробити кôлька пробъ зъ кусникôвъ свѣтскихъ въ цѣли запропонованôй намъ ôтъ нашого диригенса М. Конка, и разомъ зô Львова удатись въ умовлене еще передъ вакаціями мѣсце. Пожаданымъ булобы такожь, щобы нашъ диригенсъ завѣдомивъ насъ черезъ нашѣ часописи о єго мнѣнію и о часѣ нашого зъѣзду до Львова. — И. С. питомець-спѣвакъ.

— **Зъ Сераєва** (въ Босніи) пишутъ намъ межь иншимъ: „Спасибôгъ Вамъ, пане редакторе, за „Дѣло", котре намъ высылаете. Мы дôстаемо єго правильно що понедѣлку и четверга и любуемось кождою, хотьбы и найсумнѣйшою звѣсткою зъ нашого рôдного краю, за котрымъ такъ дуже бануемо. Тутъ бесѣдуютъ або по хорвацки або по нѣмецки; хоть не совсѣмъ легко, але можемо Хорвата, бесѣдуючого своимъ языкомъ — тымъ майже самымъ, що и сербскій — порозумѣти. Сераєво лежитъ межи горами въ глубокôй провалѣ, якими наша Красова сторона мовбы пошаткована. Домы, — тутъ зовутъ ихъ кучами — дуже воздушнѣ; стѣны въ нихъ збудованѣ зъ легкого матеріялу и не стосованѣ добре, такъ що вѣтеръ одною стѣною заганяеся а другою выходитъ. Грубъ до опалюваня майже нигде, а въ кухняхъ простѣ припѣчки. Житье дороге. Гдеякѣ артикулы дешевѣ и коштуютъ тôлько, що у насъ, але иншѣ за тое осягаютъ нечувану цѣну. Мясо коштуе 1 клгр. 40 кр., мука за $^1/_2$ клгр. 14, 16, 20 и 22 кр., крупъ ніякихъ не дôстане, кромѣ перловыхъ, за тое рыжь дешевый. Ярина и овочѣ, (тутъ все скорше дозрѣвае, якъ у насъ) дуже дорогѣ: за 1 клгр. фасолѣ зеленои въ стручкахъ платится 12 кр., картофель 24 кр., такъ що одна картофля и то не конче велика, коштуе 2 кр., капусты зеленои 24 кр., буряковъ 16 кр., петрушки 18 кр., цибулѣ 8 кр., хреню 42 кр., яблукъ, грушокъ чи сливокъ 18 кр. а калярепы 20 кр. Тутъ все продаеса на вагу, навѣть молоко. Око молока коштуе 30 кр. а. в..."

— **Ôтъ выдѣлу Братства и Бурсы св. о. Николая въ Золочевѣ.** Загальнѣ зборы нашого Братства и Бурсы ôтбулися дня 1. (13.) с. м. и заявили найвысшу животнôсть предпріймнятя. Около 100 участникôвъ зъѣзду зôстало повитаныхъ черезъ предсѣдателя Впр. о. Чемериньского и розпочали обряды ôтспѣваньемъ: Царю небесный. По величавôмъ тôмъ и ôтъ серця походячôмъ хорѣ Впр. о. Чемериньскій, користаючи зъ §. статутôвъ запропоновавъ выбрати почестного ad hoc продсѣдателя. Представленый яко найстаршій вѣкомъ Впр. о. Левицкій зъ Ольшаницѣ ôтказався, почѣмъ черезъ аклямацію выбрано Впр. о. Грабиньского зъ Куткора. По поясненю черезъ предсѣдателя о важности и цѣли заведеня Бурсы ôтбулася жива дискусія надъ §§. статутôвъ и приступлено до выбраня выдѣлу а зъ розличныхъ сторонъ приступило 62 членôвъ. Зъ послѣдныхъ однакожь не всѣ уплатили свою вкладку обѣцявши будьто доповнити туюже, будьто надослати. Тяжка пора жнивъ усправедливляе вправдѣ неявленьеся навѣть найзаслуженнѣйшихъ благодѣтелѣвъ, не хочемо однакожь припускати, щобы такъ животна справа не порушила всѣхъ загаломъ. Зôбраного въ готôвцѣ маемо лише 160 зр. Вседостойніи члены! Не дайте упадати заведеню такъ многоспазаемому, не дайте соромитися людямъ запомагаючимъ бурсу! Маемо надѣю, що въ коротцѣ поспѣшите съ вкладками, якъ кто може, сплачуючи цѣлу а бодай часть залеглости. Кôлько кто може, най збирае такъ въ грошахъ якъ и въ натураліяхъ. Жнива дякувати Богу выйшли хорошо а памятаючимъ на бѣдныхъ школярѣвъ, зъ котрыхъ колись пôдпора бѣдного нашого народу выйти мае — Богъ сторицею ôтдасть. Соединеными силами доказати можемо много, не збѣднѣвши! Малижбы члены и заложителѣ Бурсы на тое дозволити, щобы питомцѣ нашѣ голодували, щобы пропала наша институція заложена для спôльного добра? Боже борони! — Семохъ ученикôвъ, котрѣ зголосилися за поменшою оплатою и кôлькохъ ученикôвъ безплатно удержати о нашихъ силахъ загадалисьмо вже ôтъ початку слѣдуючого року школьного и позволяемо питомцямъ зголошуватися до дня 15 (27) с. м.

„Кто за нами, Бôгъ за нимъ,
Наше дѣло есть святымъ."—

На I ôмъ своимъ засѣданю выдѣлъ Братства и Бурсы св. О. Николая уконституовався якъ слѣдуе: Предсѣдатель: Пр. О. Александеръ Чемериньскій парохъ Золочева. Мѣсто предсѣдатель: П. Иванъ Саноцкій учитель гимназ. Секретарь: П. Плятонъ Сѣнкевичь проф. гимн. Касіеръ бурсы: О. Иванъ Гургаль сотрудникъ мѣсцевый. Касіеръ церковный: П. Григорій Борсукевичь мѣщанинъ Золочева. Господарь церковный: П. Иванъ Дорощакъ господарь зъ Воронякъ. Префектъ I. П. Николай Матіяшъ учитель гимн. Префектъ II: П. Михаилъ Вагиле-вичь учитель гимназ.

Заступники.

1) Бл. П. Іосифъ Громницкій субституть нотаря въ Золочевѣ. 2) Пр. О. Іосифъ Мѣльницкій приходникъ зъ Ясеновець 3) П. Никита Пѣтушевскій мѣщанинъ Золочева. —

А. Чемериньскій — предсѣдатель. *П. Сѣнкевичь* — секретарь.

— **Змѣны въ приналежности громадъ.** Борки великѣ, Дичкôвъ, Пôдсмыкôвцѣ, Красôвка и Ходачкôвъ съ Константинôвкою вылученѣ зъ округа повѣтового суду въ Скалатѣ а прилученѣ до мѣско-делегованого суду въ Тернополи; Турôвка, Познанка Гнила, Сороцко съ Іосифôвкою и Мытниця вылученѣ зъ округа пов. суду въ Грималовѣ а Пôдволочиска, Старомѣщина, Заднишôвка, Мыслова, Дорофіѣвка и Супранôвка, зъ округа пов. суду въ Новôмъ селѣ и прилученѣ всѣ до округа повѣтового суду въ Скалатѣ. Розпорядженье тое входитъ въ житье съ днемъ 1 л. грудня с. р.

— **Полиція россійска** мала переняти недавно пакунки съ динамитомъ на однôмъ зъ чужосторонныхъ кораблѣвъ въ Кронштатѣ. Зъ тои причины заострено теперь надзôръ надъ портами въ Кронштатѣ и Ревли.

— **Страшна буря**, котра 4. (лат.) с. м. шалѣла въ рôжныхъ сторонахъ нашого краю, знищила майже совсѣмъ знану фабрику начинь фаянсовыхъ въ Глиньску коло Жовкви. До того причинилась головно вода, що съ шумомъ и гукомъ котилась зъ поблизькихъ гôръ, несучи съ собою величезнѣ каменѣ, котрѣ сильными ударами розбивали стѣны фабрики и нищили внутренне єи устроенье. Шкода выноситъ тысячѣ.

— **Россійска газета „Недѣля" оповѣдае цѣкавый фактъ**, якій лучився въ мѣстѣ Томбовѣ. На одного генерала напавъ на улици сердитый индикъ. Хотяй генералъ боронився всѣми способами, не мôгъ ôтогнати напастника; индикъ скакавъ на него щоразъ высше, колючи его безпощадно. Надбѣгъ врештѣ якійсь діяконъ и выбавивъ нещастливого генерала ôтъ страшного индика тымъ способомъ, що зловивъ индика ôтважно за шію. Надôйшла полиція, списала протоколъ — и цѣла пригода прійшла передъ судъ. Тамъ показалось, що властителемъ индика бувъ такожь генералъ, але не войсковый, но „штатскій". Положенье мирового судіи було дуже клопотливе; зъ одной стороны судить такѣ высокопоставленѣ особы по такôй дивнôй причинѣ — рѣчь небувала и ризиковна, а зъ другои стороны — не находится ничого въ законахъ о сердитыхъ индикахъ. О недоглядану худобы суть певнѣ установы, але о индику хиба тôлько, що о домашныхъ птицяхъ въ загалѣ говорится, коли роблятъ шкоду въ гумнѣ, на поли або где-инде. Але предсѣколенье дзюбомъ особы то не пожива, а генералъ — не поле ани лугъ. Наконець вымотався судія зъ того безвыхôдного положеня: ôнъ вынайшовъ въ законахъ якусь установу и наложивъ на властителя индика кару 10 копѣекъ.

— **Не клени!** Управительство въ Сераєвѣ выдало розпорядженье, котре мае запобѣгчи дуже закорененому а згôршаючому проклинаню межи тамошнымъ народомъ. Розпорядженье гласитъ: Кто публично або въ присутности кôлькохъ людій лихословитъ вѣру або религійнѣ звычаѣ другихъ, буде потягненый ôтъ политичнои власти першои инстанціи до отвѣчальности и кары, хотяй за тое не пôдпадавбы пôсля загального права карного судовôй карѣ. Въ тôй цѣли установляются грошевѣ кары ôтъ 1 до 25 зр. або вязниця ôтъ шести годинъ до пяти днѣвъ, а въ разѣ повторного засудженя на вязницю, заостряеся таяжь еще постомъ. Тѣ самѣ кары установляются такожь на дѣтій, єсли тѣ числятъ вже 10 лѣтъ вѣку и коли по домашнôй карѣ не можна надѣятися доброго наслѣдку. Ôткликанье противъ такои кары не истнуе.

— **Межинародна выстава въ Римѣ** мае бути устроена въ рр. 1885-86. Вже теперь ведеся енергична агитація, щобы тая выстава свѣтло удалася.

— **Судъ военный въ Генуи** засудивъ сими днями жовнѣра за ударъ въ лице майора, коменданта фортецы, на 57-лѣтну вязницю. Змягчено опôсля засудъ на 20-лѣтну вязницю.

— **Вегетаріянизмъ.** До Парижа прибула недавно одна учена женщина, именемъ Мистриссъ Кингсфордъ, котра звернула на себе увагу жителѣвъ великого мѣста. Женщина тая вже черезъ 8 лѣтъ здержуеся ôтъ ѣды мяса, твердячи, що чоловѣкъ не есть ничимъ иншимъ, якъ тôлько рослиножирнымъ сотворѣньемъ, длятого совсѣмъ не повиненъ ѣсти мяса. Она одержала въ Парижи степень доктора медицины и голоситъ тую теорію въ академіи наукъ и въ медичныхъ курсахъ végétarisme. Сама называе себе végétarienne.

— **Вельонъ слюбный королевни Стефаніи**, надъ котрымъ працювало 100 робôтницъ черезъ 4 мѣсяцѣ, вже скôнченый. Вельонъ представляе вартôсть 25.000 зр., цѣлый зъ коронокъ брюксельскихъ, а такій великій, що королева може нимъ цѣлкомъ окрытись. На серединѣ вельона гербъ австрійскій, въ долинѣ посередъ рожь и цвѣтôвъ по правôмъ боцѣ умѣщенѣ гербы семи провинцій бельгійскихъ а по лѣвôй семи найзнаменитшихъ мѣстъ австрійскихъ.

Просимо о якъ найскорше вырôвнанье всѣхъ залеглостій въ передплатѣ. Тымъ, що не заплатятъ своихъ залеглостій, не будемо дальше высылати нашои часописи.

Курсъ збôжя зъ дня 23. серпня 1880.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.	ôтъ зр.	ôтъ кр.	до зр.	до кр.
Пшениця	9	—	9	80
„ бѣла	—	—	—	—
„ жовта	—	—	—	—
„ осѣнна	—	—	—	—
Жито	8	50	9	25
Ячмѣнь	5	25	6	50
„ паст.	—	—	—	—
Овесъ	6	—	6	50
Горохъ до варки	7	—	9	50
„ паст.	5	25	6	25
Выка	5	—	5	50
Кокорудза стара	6	—	7	25
„ нова	5	75	6	25
Рѣпакъ зимовый	—	—	—	—
„ лѣтный	10	20	11	
Лянка	8	50	9	50
Насѣнье лняне	11	—	11	50
Конюшина	28	—	44	—
Кминъ	—	—	—	—
Анижъ	—	—	—	—
„ плоскій	40	—	42	

Курсъ львôвскій зъ дня 23. л. серпня 1880.

	платятъ (безъ текучого купону)		жадаютъ (безъ текучого купону)	
	австр. валютою			
	р.	кр.	р.	кр.
1. Акціи за штуку.				
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	273	50	276	50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	165	75	168	75
Банку гип. галиц. по 200 р.	296	—	300	—
2. Листы заст. за 100 р.				
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97	75	98	75
„ „ „ по 4% ав.	91	50	92	50
„ „ „ по 5% ав. період.	97	75	98	75
Банку гип. галиц. 6% ав.	101	70	102	70
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	102	—	103	50
3. Листы довжнѣ за 100 р.				
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92	—	94	-
4. Облиги за 100 р.				
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97	15	98	15
Облиги комунальнѣ Гал. банку рустик. 6%	99	—	100	-
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	100	—	102	—
5. Лосы мѣста Кракова	19	25	21	—
„ „ Станиславова	24	50	26	50
6. Монеты.				
Дукатъ голендерскій	5	43	5	54
„ цѣсарскій	5	49	5	59
Наполеондоръ	9	31	9	41
Пôвимперіялъ	9	58	9	72
Рубель россійскій срѣбный	1	56	1	68
„ „ паперовый	1	$21^3/_4$	1	$23^3/_4$
100 марокъ нѣмецкихъ	57	45	58	15
Серебро	99	50	100	50

Оповѣстка.

Въ имени головного заряду галицкого товариства музичного маю честь запросити тыхъ Всч. пп. питомцѣвъ-спѣваковъ, котрѣ бажалибы взяти удѣлъ въ ôтспѣваню кантатъ въ честь Цѣсаря, щобы безъ проволоки зголосилися листовно до п. Макаревича секретаря товариства приватныхъ офиціялистôвъ, Львôвъ, улиця Коперника ч. 8. Въ письмѣ належитъ подати докладный адресъ, на якій маютъ бути высланѣ ноты, якъ и такожь голосъ спѣваючого. Карты поѣздки желѣзницею, о скôлько выстане, вышлются. Головна проба ôтбудеся 10-го буд. м., на котру доконечно треба явитись.

Нат. Вахнянинъ.

Оповѣстка.

Маю честь запросити всѣхъ членôвъ рускои Бурсы въ Тернополи на загальнѣ зборы, котрѣ ôтбудутся въ Бурсѣ дня 19 (31) серпня 1880 о 2 годинѣ по полудни, а колибы приписане число членôвъ не явилося, то на всякій случай о 3 годинѣ по полудни того же дня.

Въ Тернополи дня 8 серпня 1880.

Левъ Шеховичь.

Для родичѣвъ!

При улици Ôрменьскôй, число 29. III. поверхъ, принимаеся **на мешканье пôдъ дозоромъ родительскимъ за дуже мѣрною вынагородою 2 або 3 ученикôвъ**, пôсля жаданя съ виктомъ або безъ викту съ услугою и праньемъ. — Близша вѣдомôсть пôдъ буквою Д., улиця Ôрменьска ч. 29. III. поверхъ.

Ц. к. прив.

АЦІЕНДА АССИКУРАТРИЦЕ

ВЪ ТРІЕСТЪ.

56-е заключенье рахункôвъ за рôкъ 1879.

Доходы.	зр.	а.	зр.	а.
Резерва премій по потрученю всѣхъ росходôвъ зъ 55-го закрытя рахункôвъ перенесена:				
за зр. 518,646.485 огневыхъ обезпеченій	786.180	25		
за зр. 1,528.543 транспортовыхъ обезпеченій	9.014	30	795.194	55
Резерва шкôдъ перенесена зъ 55-ого закрытя рахункôвъ:				
за неуправильненй огневй шкоды	62.000	—		
за неуправильненй транспортовй шкоды	13.000	—	75.000	—
Дохôдъ зъ премій зъ заключеныхъ 151.539 договорôвъ на:				
зр. 803,344.561 обезпеченій ôтъ огня	2,217.912	89		
зр. 84,077.835 обезпеченій транспортовыхъ	281.128	58		
зр. 10,101.584 градовыхъ обезпеченій	183.236	03	2,682.277	50
Дохôдъ зъ капиталôвъ, по потрученю процентôвъ, припадаючихъ на секцію обезпеченій на житье	223.986	15	41.710	80
Дохôдъ зъ трехлѣтнои операціи на житье (согласно съ билянсомъ)			111.407	13
			3,705.589	98

Розходы.		зр.	а.	зр.	а.
Шкоды въ 1879 роцѣ по потрученю реасекураційнои части:					
за огневй обезпеченя	зр.	1,473.169·50			
за транспортовй обезпеченя	„	239.685·43			
за градовй обезпеченя	„	238.249·36	1,951.104	29	
Реасекурація по потрученю ристорнôвъ и розходôвъ:					
за огневй обезпеченя	„	505.522·52			
за транспортовй обезпеченя	„	30.017·41			
за градовй обезпеченя	„	37.060·64	572.600	57	
Резерва премій за важнй єще 31. грудня 1879 р.:					
зр. 520,142.906 обезпеченій ôтъ огня	„	562.781·00			
зр. 1,174.389 обезпечиній транспортовыхъ	„	2.447·88	565.228	88	
Резерва за неурегульованй єще 31. грудня 1879 р.:					
огневй шкоды	„	52.000·00			
транспортовй шкоды	„	13.000·00	65.000	—	
Провизіи, належитости агенгôвъ и кошта на аквизаціи:					
за огневй обезпеченя	„	330.841·06			
за транспортовй обезпеченя	„	35.540·49			
за градовй обезпеченя	„	23.841·86	390.223	41	
Емолюменты дирекціи пôсля §. 30 статутôвъ	„	6.000·00			
Плата урядникôвъ бюра центрального и филіяльныхъ бюръ	„	88.090·16			
Порторіи, кошта подорожи, наємъ убикацій, доходовый податокъ, ôтписанье сомнительныхъ контôвъ	„	247.097·91	341.188	07	3,885.345	22
Страта въ интересѣ 1879 року					179.755	24
До резервового фонду, котрый 1. липня 1879 року выносивъ					195.419	4
дописуєся: зыскъ зъ акцій ôтъ 1878 р., держаный въ резервѣ по мысли §. IV. статутôвъ товариства					7.404	—
такъ що квота того же выноситъ теперь					202.823	4

СТАНЪ МАЕТКУ,

предложеный и выказаный на загальнôмъ зôбраню акціонерôвъ по мысли §. 224 загального торговельного закона.

Актива.	зр.	а. в.
Въ записахъ довговыхъ на 3383 акцій, на котрй уплачено по 300 зр. готôвкою, кожда запись по 700 зр.	2,368.100·00	
Въ векслях и довговыхъ записахъ, платныхъ въ розличныхъ мѣстцевостяхъ въ краю и заграницею	1,642.444·78	
Въ реальностяхъ въ Тріестѣ зр. 1,719.300		
„ „ „ Венеціи „ 503.000		
„ „ „ Вѣдни „ 223.000		
„ „ „ Будапештѣ „ 590.000	3,035.300·00	
„ пожичкахъ на гипотеку	10.850·00	
„ державныхъ и др. цѣнныхъ паперахъ	934.222·11	
„ пожичкахъ на полицы житевй и на пережитье	400 559·15	
„ готôвцѣ въ касахъ въ Тріестѣ и въ касахъ репрезентацій	125.060·00	
„ плынныхъ належитостяхъ ôтъ рôжныхъ кредитовыхъ заведень и асекураційныхъ товариствъ въ краю и заграницею	392.268·64	
„ инвентарѣ, именно же: въ мебляхъ, огнетревалыхъ касахъ, картахъ суши и моря, плянахъ, написяхъ центрального бюра и филій въ краю и заграницею	65.250·00	
„ дебиторахъ пôдъ рôжными титулами	386.116·42	
„ сальдо зъ рахункôвъ зô всѣми филіями заведеня въ краю и заграницею	980.800·60	
	10,340.971·70	

Пасива.	зр.	а. в.
Въ акційнôмъ капиталѣ, складаючôмся зъ 4000 акцій по 1000 зр., зъ котрыхъ однако стягнено 617 акцій для того емитовано 3383 акцій въ цѣнѣ	3,383.000·00	
Въ резервѣ премій: за огневй обезпеченя*)	562.781·00	
„ „ „ „ транспортовй обезпеченя	2.447·88	
Резерва для неурегульованыхъ шкôдъ:		
въ огневôмъ обезпеченю 52.000		
въ транспортовôмъ обезпеченю 13.000		
въ обезпеченю на житье 45.000	110.000·00	
Въ довгахъ гипотечныхъ, тяжачихъ на реальностяхъ товариства	344.116 65	
Въ резервовôмъ фондѣ секціи обезпеченій на житье	5,909.558·37	
Въ емолюментахъ дирекціи	6.000 00	
Въ контѣ зыскôвъ и стратъ	23.067·80	
	10,340.971·70	

*) Портфель будучихъ премійныхъ ратъ выноситъ 1,012.000 зр.

Тріестъ, 1. червня 1880. Сталй директоры: **А. Вардакка. Ц. Ф. Бургеръ. К. Гольдшмидтъ.**

Заступники директорôвъ: **Ед. Гаштейгеръ. Г. Порента.**

Ревизоры: **А. Клеменчичъ. М. Пристеръ.**

Генеральный секретарь: **Георгій Фортманъ.**

Выдає: Михаилъ Коссакъ. — За редакцію ôтповѣдає: Маркилъ Желехôвскій. Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 63. Львôвъ, Субота 16. (28.) Серпня 1880. Рочникъ I.

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

Клеветникамъ Руси.

I.

Цѣсарска подорожь до Галичины звернула увагу ширшихъ кругôвъ на нашъ край. Не тôлько всѣ галицкѣ и австрійскѣ але и заграничнѣ дневники живо занимаются недалекою вже подорожію Цѣсарскою, а при тôмъ и нашими краевыми справами. Треба признати, що подорожь Цѣсаря до Галичины припадає въ пору живыхъ комбинацій политичныхъ, бо не тôлько въ Австріи ôтбуваєся поворотъ на нову дорогу внутрѣшнои политики и ôтграєся завзята борба межи старымъ централистичнымъ а новымъ автономистичнымъ чи федералистичнымъ стремленьемъ, але и въ цѣлôй Европѣ помѣчаєся нове групованье народôвъ супротивъ надходячихъ найблизшихъ а доси еще неполагодженыхъ пытань европейского межи народного житя. При тѣснôй звязи межи внѣшною а внутрѣшною политикою совсѣмъ природно вяжутся комбинаціи одной политики съ комбинаціями другои. Зъ тои точки пояснили мы вже свого часу значенье цѣсарскои подорожи и мы не верталибы до сего предмету, колибы въ дневникарскихъ голосахъ о тôй подорожи не пробивалася дуже видна тенденція злонамѣренои клеветы на Русинôвъ. Тѣ еще до недавна всѣма забутѣ Русины не даютъ теперь ôтпочинку дневникарскимъ языкамъ и найдивоглядднѣйшѣ поголоски пускаются въ свѣтъ о замѣрахъ и стремленяхъ Русинôвъ зъ тои причины, що и Русины постановили яко нарôдъ повитати Цѣсаря. Мы першѣ пояснили причины, для чого Русины повиннѣ выступати яко осôбный нарôдъ на привѣтъ Цѣсаря, и при тôмъ доказалисьмо, що въ тôмъ выступленю никто зъ здорово мыслячихъ не може бачити якои небудь демонстраціи. Ôтозва выдана рускимъ комитетомъ, а промовчана Gazeto-ю lwow. и всѣма польскими дневниками, повинна була остаточно кождого переконати, що Русинамъ далека всяка демонстраційнôсть по причинѣ пріѣзду Цѣсаря, а що тоє выступленье Русинôвъ має бути лише выразомъ житя руского народа и кождому народови прислугуючого права, на своѣй земли Найдостойнѣйшому Гостеви заявити свою гостиннôсть и высказати свои чувства любови и вдячности. Тожь справа тая повинна бы бути совсѣмъ ясною для кождого и всѣ блуднѣ вѣсти о якихъ то демонстраціяхъ Русинôвъ повиннѣ були утихнути. Тымъ часомъ, чимъ близше надходитъ часъ подорожи, тымъ частѣйше появляются вже не тôлько блуднѣ вѣсти, але и простѣ клеветы на Русинôвъ. И такъ недавно межи иншими замѣстивъ Pester Lloyd цѣлу статю о галицкихъ Русинахъ переповнену злосливыми клеветами на Русинôвъ. За нимъ повторили тоє саме и многѣ нѣмецкѣ дневники а Gaz. Narodowa подала тую статію въ повнôмъ текстѣ безъ примѣтокъ, якбы на доказъ, що тая статія выйшла по еи духу. Поки дамо ôтповѣдь на ту статію подаємо еи дословно:

„Много дневникôвъ вѣденьскихъ — пише Pester Lloyd — перепечетало сими днями допись походячу зъ мутного жерела о галицкихъ Русинахъ, котрѣ зъ причины цѣсарскои подорожи маютъ приготовити великѣ демонстраціи и заявити своимъ поступованьемъ рѣшучій протестъ противъ польскои гегемоніи. Тутешнѣ дневники видимо бажаютъ заохотити галицкихъ Русинôвъ до такои роботы, щобы на дѣлѣ показати, якъ горячо всѣ ожидаютъ кôнця ческо-польского союза и зближеня Полякôвъ до партіи вѣрноконституційныхъ. Не треба мати надто великого такту, ани бути надто льояльнымъ, щобы вже зъ загально-политичного становища не жалѣти надъ подôбнымъ замѣромъ „Рускои Рады“, если она дѣйстно має сей замѣръ. Припускаємо, що Русины нетерпеливо ожидаютъ осущеня своихъ управненыхъ жадань, припускаємо, що съ ними часто обходятся по мачушиному, але при тôмъ здаєся намъ, що сему всему винна лише политика Русинôвъ, а теперѣшне ихъ поступованье може тôлько до того причинитись, що утратятъ симпатію всѣхъ тыхъ, що могутъ похваляти лише таке дѣланье, котрого остаточна цѣль не выходитъ поза границѣ державнои идеи австрійскои монархіи. Булобы предсѣ блудомъ непризнавати факту, що теперѣшный рухъ Русинôвъ прибравъ характеръ всероссійского руху (!!) и для того теперѣшна хвиля якъ найменше ôтповѣдна для объявленя политичнои чувствительности. Духъ Головацкихъ, здаєся, особенно завертає головы рускои молодежи а Россія стараєся скрѣпляти сего духа. Вѣденьскѣ дневники дуже блудятъ, скоро хотятъ пôзнати тенденцію и направленье народныхъ стремленій зъ книжокъ и придержуются перестарѣлои и утертои фразы. Може бути правдою, що черезъ довгѣ лѣта Русины були найспокôйнѣйшимъ и найбôльше згôдливымъ народомъ середъ австрійскихъ народôвъ и що въ всхôднôй Галичинѣ не знано иншого понятя кромѣ двохъ: цѣсарь и держава. Але та ступидна льояльнôсть, той духъ слѣпого и безсамовольного послуху, котрый єсть выразомъ всѣхъ народôвъ стоячихъ на низкôмъ степени цивилизаціи, має свои властивости. Завсѣгды знайдутся тамъ индивидуа, що пôднявшися на вышину образованя цивилизованыхъ народôвъ взносятъ голову понадъ своихъ побратимôвъ и съ легкостію здобуваютъ собѣ вплывъ на нихъ, — вплывъ, котрый у людій не маючихъ свого перосвѣдченя може утворити формы ôтповѣднѣ свому поглядови. Бувъ часъ, коли то першій-лучшій урядникъ приписувавъ Русинамъ, якъ маютъ заховуватися, коли то Русины черпали свои пересвѣдченя въ канцеляріи начальника политичного повѣта. Тогды удалося духовеньству вхопити власть въ свои руки и политику фабриковано въ плебаніяхъ. Р. 1848 выслала всхôдна Галичина тлумъ селянъ до рады державнои, р. 1873 выслала она туда справдѣшный синодъ. Ктожь може поручити, що за пять або десять лѣтъ не будутъ надавати политицѣ Русинôвъ тону: адвокаты, лѣкарѣ и богатшѣ властителѣ дôбръ земскихъ? А чижь вѣдомо въ Вѣдни, що власне тая часть будущои интелигенціи рускои вже нынѣ почасти образуєся въ россійскихъ закладахъ науковыхъ, а почасти въ Вѣдни повертаєся за панслявистичнымъ направленьемъ“.

(Дальше буде.)

ДОПИСЬ.

Зъ Сяноцкихъ гôръ. *(Сяноцка гимназія и гимназіи въ загалѣ.)* По многихъ ожиданяхъ и великихъ трудахъ мѣста Сянока а особенно его бурмистра п. Ладыжиньского дочекалисьмося отвореня гимназіи въ мѣстѣ Сяноку. Вже має бути и директоръ именованый, учитель зъ Кракова п. Ямругевичь.

Не будемо близше обговорювати сеи номинаціи, щобы не здавалося, що выступаємо противъ личностій, котрѣ може и совсѣмъ безвиннѣ въ теперѣшнôй системѣ, але констатуємо лише фактъ упослѣдженя Русинôвъ въ обсаджуваню навѣть такихъ посадъ, котрѣ моглибы бути найôтповѣднѣйше замѣщенѣ Русинами, тымъ бôльше, що маємо дуже много прекрасно квалификованыхъ Русинôвъ-учителѣвъ, котрѣ здаєся засудженѣ вѣкувати на учительскихъ посадахъ для того лишь, що они Русины...

Съ 1. слѣд. мѣсяця розпочинаєся новый школьный рôкъ, тринацятый пôдъ правленьемъ Рады школьнои. Ôтъ часу, якъ въ перемыскôй гимназіи на пôдставѣ уставы соймовои першій разъ зголосились ученики на рускій языкъ выкладовый, — ôтъ часу интерпеляціи въ тôмъ дѣлѣ въ львôвскôмъ соймѣ сов. Ковальскимъ,— ôтъ того часу не споминали николи часописи, щобы на якôй небудь гимназіи рускѣ родичѣ упрашали о рускѣ паралельки. Видимо забулисьмо на наше право, або стратилисьмо надѣю на якій успѣхъ въ тôмъ взглядѣ. Однакожь не годится засыпляти нашого права, а смѣло допоминатися его переведеня. Где лише назбираєся 25 рускихъ ученикôвъ, тамъ повиннѣ ихъ родичѣ съ цѣлою енергією допоминатись руского языка выкладового. А если где и не можна на передъ знати, чи набереся тôлько рускихъ ученикôвъ, то все таки родичѣ повиннѣ зажадати въ дирекціи списаня протоколу, що они домагаются руского языка выкладового, такъ щобы въ сей способъ: 1) на случай, если буде 25 рускихъ ученикôвъ, — були заведенѣ паралельки рускѣ, 2) если не буде стôлько ученикôвъ, бодай щобы остався актъ урядовый, що Русины допоминаются рускихъ выкладôвъ, а тôлько задля непрактичности самого закона не все могутъ

БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ.

Образокъ зъ галицкого житя.

I.

На ôтсторонь ôтъ давного шляху, куда спѣшивъ Богданъ Хмельницкій пôдъ Зборôвъ, проплываєе глубокимъ яромъ невеличка, тиха, але болотниста рѣчка. На право ôтъ головного шляху горою по надъ тымъ яромъ стелится рôвна дорога на пôвъ милѣ до бѣлои каплички обсадженои трема старыми липами. Тутъ повертаєся дорога спусковатымъ горбкомъ у низъ и болотами переходитъ на стареньку греблю. За греблею пôднимаєся знову довга, лыса гора, вся жовта ôтъ чистои глины, а по горѣ мовбы вѣнкомъ розкинулося невелике село середъ зеленыхъ садôвъ, густыхъ липъ и розлогихъ берестôвъ. Надъ самою греблею стоитъ недавно вкопаный стовпъ, а на стовпѣ розмалёваный гербъ съ якоюсь дивовижною птицею на червонôмъ поли и съ написомъ: *паньство Голопяты.* Оттутъ не мало посыпалось проклонôвъ на тіи Голопяты, а ни за що иншого, якъ за погану дорогу, що и въ осени и на веснѣ кисне непроходимою глиною. Тутъ выявилась вся практичнôсть галицкои уставы о дорогахъ, що саме въ той часъ вôйшла въ житье. Голопятска громада мала давати роботу, а голопятскій двôръ матеріялъ. Станиславъ de Ślepowron Бжушковскій властитель Голопятъ а заразомъ „przełożony obszaru dworskiego“ покликувався на стародавный звычай, що дорогу треба направляти глиною а не якимъ небудь иншимъ матеріяломъ и що ôнъ не боронитъ громадѣ брати „двôрскои“ глины на направу дороги. Громадяне говорили помѣжь собою, що тутъ треба бы и тарасу и камѣня загатити трясовины, але почухавши головы и поглянувши на дивовижну птицю пôдъ пятизвѣздною короною на червонôмъ поли, возили що весны и що осени десятки фѣръ глины, засыпували дорогу, гатили греблю, а глина кисла ôтъ дощу и разъ въ разъ розплывалась жовтыми смугами по зеленôй муравѣ. Але приписы галицкои уставы о дорогахъ були сповненѣ: двôръ дававъ матеріялъ, громада копала, возила, насыпала и гатила, а дорога кисла, кисла непроходимымъ багномъ. Скôлько тутъ осей поломано, скôлько коней потратовано! А всежь таки люде ѣдутъ и ѣдутъ тою дорогою голопятскою безъ кôнця и мѣры. Та й якжежь не ѣхати? До всѣхъ мѣсць ôтпустовыхъ, до Пôдкамѣня, до Збаража, до Почаєва, до Зарваницѣ, — не згадуючи про иншѣ ôтпустовѣ и ярмарковѣ мѣсця — всюды найблизша дорога на Голопяты. А до того ще й славна коршма, якъ тôлько пôдберешся до половины голопятскои горы. Славна коршма, простора, мурована и пôдъ гонтовымъ дахомъ и на червоно малёвана! Хочь бы прійшлось ѣхати цѣлу днину черезъ трястя та пôдъ лысу гору розмѣшеною глиною, а всежь можна ôтпочити въ коршмѣ, переночувати и роздумати, якъ то мудро выгадали у насъ будувати дороги. Тай самѣ Голопяты не такѣ поганѣ, якъ здаєся. Самъ панъ Бжушковскій бувъ знаменитый не тôлько на цѣлѣ Голопяты, але й на цѣлый повѣтъ яко вѣчный кандидатъ на повѣтового маршалка и посла. Сама голопятска коршма свѣдчила доволѣ ясно о пропинаційнôй силѣ пана Бжушковского, а паньскій двôръ съ высокою, далеко видною вежою, съ старымъ, заржавѣлымъ, ôтъ десять лѣтъ мовчаливымъ годинникомъ, съ численною псярнею, здавався якоюсь твердинею середновѣчного пана. Була въ Голопятахъ такожь и церква, правда, мала, за коршмою захована, зъ старости похилена, бувъ и панъ-отець духовный, старенькій, була и школа, а въ нѣй панъ професоръ Семенъ Квашиньскій. Школа стояла повысше коршмы при дорозѣ. Зъ широкого ôкна школьного якъ на долони видко було и церкву и коршму и круту дорогу и греблю.

Було се на веснѣ въ першихъ дняхъ мая. Май бувъ мокрый и день въ день хлюскотѣвъ дощь. Голопятска дорога знову розмоклася, розквасилась. А до того припавъ еще ôтпустъ св. Антонія у Збараскихъ Бернадинôвъ и богато интелигентныхъ и мѣщаньскихъ богомольцѣвъ переѣзджаючи на ôтпустъ черезъ Голопяты розбили дорогу до крихты. Въ самъ день св. Антонія показалось весняне сонце, потѣшило людій, але надъ вечеромъ знову сховалось за густѣ хмары. Дощь лявъ цѣлу нôчь якъ зъ ведра. Не могло бути лучшои поры до сну. Монотонный плюскôтъ дощу ажь заколысувавъ до сну. А предсѣ не спалось професорови. Съ зморщеными бровами, съ захмаренымъ лицемъ, съ стиснеными кулаками сидѣвъ ôнъ передъ деревянымъ столомъ весь палаючи ôтъ злости и гнѣву мовъ тая свѣчка, що палахкотѣла передъ нимъ широкимъ поломенемъ. Панъ Семенъ глядѣвъ крôзь ôкно въ далеку, темну даль, мовбы хотѣвъ огнистыми очима пробити темноту и якъ розлюченый Зевсъ, громомъ вдарити въ недалеку плебанію. Цѣлый ôнъ ажь дрожавъ зъ досады и крѣсло разъ въ разъ скрипѣло пôдъ нимъ.

„Обида, обида — компромитація!“ проговоривъ панъ Семенъ тихимъ, але сычачимъ голосомъ, еще бôльше стискаючи кулаки.

„До мене присылати дяка! Дякомъ

осягнути осущеня свого природного права. Жадаючи безперерывно рускихъ выкладôвъ мы не тôлько заявимося живымъ народомъ, але й улекшимо осягненье нашихъ правъ, бо тогды и нашй послы чуючи силу за собою и указуючи на живй факта моглибы смѣлѣйше выступити за признаньемъ нашихъ правъ и за змѣною утяжливого закона и остаточно вымоглибы хоть на кôлькохъ гимназіяхъ рускй паралельки. Доси мы мовчали, а Рада шк. тѣшилась, що зъ тои стороны мае спокôй. Про тое теперь, коли Чехи домагаются навѣть въ самôмъ Вѣдни ческихъ школъ, повиннйсьмо при записѣ нашихъ дѣтій и то лично освѣдчати директорамъ гимназій, що желаемо руского выкладового языка. Тажь не можна припустити, щобы по гимназіяхъ: въ Тернополи, Бережанахъ, Станиславовѣ, Коломыи, Перемышли, Дрогобычи, Самборѣ, по гимназіяхъ, где суть по 2 або по 3 паралельки першои клясы, а навѣть и въ Сяноку не найшлося 25 отцѣвъ рускихъ, котрй бы для своихъ сынôвъ не могли домагатися рускои паралельки. Залежитъ то лише ôтъ доброи волѣ нашои и ôтъ солидарного, ôтважного выступленя передъ дотычною властію. Мы здѣлаймо свое, а про успѣхъ на передъ не сомнѣваймося. „Толците а отверзется“ хотьбы симъ „отверзающимъ“ мавъ бути доперва державный трибуналъ, котрый мимо далеко бôльшихъ перепонъ признавъ Русинамъ во Львовѣ право на руску народну школу и довѣвъ до того, що нынѣ вже и рада школьна муситъ клопотатись о тую школу.

Наконець запытуемо Васъ, чи не чували що про дѣвочу бурсу въ Перемышли, котру крыл. Л. Кордасевичь вже ôтъ кôлькохъ лѣтъ намѣряе заложити? Для насъ Русинôвъ, особенно зъ Сяноцкого, есть то крайна необходимôсть, бо у насъ кто мае о чѣмъ, посылае свои дѣвчата ажь до Яворова, а кто не мае о чѣмъ, везе ихъ до Перемышля; а якъ въ Перемышли на Засаню нашй дѣвчата, що то маютъ бути женами священикôвъ рускихъ и матерями рускими, выховуются, звѣстно всѣмъ намъ будь то зъ власного досвѣду, будь то зъ часописьмъ и статій о sercu Jezusowem. Кого стати, дае доньку до конвикту п. Гильдъ; и я доньку мою тамже умѣстивъ. Конвиктъ сей мае тое передъ школою Засаньскою, що тое саме учатъ, якъ и на Засаню, а кромѣ того гденещо и на нѣмецкôмъ языцѣ, та до того еще не бавлятся въ политику ни въ перетяганье до serc Jezusowych. Желательнымъ було бы лише, щобы бôльше рускихъ родичѣвъ свои доньки тамъ умѣщали, бо тогды могли бы жадати и науки руского языка, чого доси, коли тамъ лише 2 Русинки конвикторки находилися, годѣ було домагатись, божь зарядъ конвикту не може для 2 дѣвчать осôбного учителя руского языка оплачувати. — Тожь скрѣпѣмся и упоминаймося смѣло о свое!

Що пишутъ газеты?

Передъ кôлькома днями ôткликнувся захôдно-галицкій шляхтичь Павло Попель до цѣлои галицкои шляхты, щобы bene nati et posessionati зробили разомъ раду и выслали свою осôбну, шляхотску депутацію на привѣтъ Цѣсаря. Сей ôтзывъ появився въ краковскôмъ „Czas-ѣ“ и въ „Gazet-ѣ lwowsk-ôй“, за тежь пôдняли Gazeta Narod. и Dziennik pol. разомъ съ дрôбнѣйшими всхôдно-галицкими газетами польскими крикъ на „шляхотно урожоныхъ“, якъ писалось въ давныхъ грамотахъ, що теперь вже не тіи часы, щобы шляхта выступала яко ôтрубна каста, що теперь не вѣкъ середный процвѣту феодализму, а XIX столѣтье, що „въ Польщи вже злялася шляхта разомъ съ плютократіею и мѣщаньствомъ“! И щожь выйшло зъ сего крику? Выйшло тое, що мусѣло выйти: крикъ пôйшовъ луною, а шляхта своею дорогою и будемо мати не тôлько шляхотску депутацію, але й шляхотскій баль. Сей фактъ, якъ не можна лучше, показуе, якъ безсильна всхôдно-галицка журналистика польска, якъ слабый, коли не совсѣмъ ничтожный еи вплывъ на польску соспôльнôсть. И не можна дивуватись сему, що такъ сталося, а можна дивуватись хиба наивности польскои журналистики, котра думала, що черезъ нôчь можна перевернути край до горы ногами и зробити польску соспôльнôсть иншою, якъ она була и доси есть. Польскимъ дневникамъ покрою Gazet-ы Nar. и Dziennik-a pol. приснилося, що шляхта польска зрослася съ мѣщаньствомъ и давно забула на тое, що она bene nata, хочь не конче вже bene posessionata; тымъ польскимъ дневникамъ здается, що они вытворили вже за собою цѣлу польску демократію. Тымъ часомъ не дасться заперечити, що въ Галичинѣ существуе ôтрубна шляхотска каста, и мимо хвилевыхъ крикôвъ Gaz. Nar. и Dzien. pol. вважае себе до нынѣ ôтрубнымъ тѣломъ та поки що все таки мае свою перевагу и въ соймѣ и въ польскôй делегаціи райхсратовôй и въ всѣхъ краевыхъ справахъ. Хибажь упадокъ демократичного товариства львôвского заснованого пôсля нещасливого повстаня, коли то бôльша часть польскихъ голосôвъ спихала вину неудачи польского повстаня на шляхту, не показавъ наглядно, що демократизмъ дуже — дуже тупо хапается польского грунту и що шляхотство еще дуже сильнй корѣня запустило въ организмъ польскои соспôльности? Чижь колишнй львôвско-польскй демократы не поробились причепами тоижь шляхты, котрои они теперь, здается, соромлятся? Та чижь се въ першій разъ выступае польска шляхта яко ôтрубна каста и чи не тіи то самй дневники величались рôкъ тому назадъ, якъ то велично и z szykiem парадувала польска шляхта въ контушахъ на торжествѣ срѣбного весѣля? Нынѣ, коли цивилизована Европа якось иншимъ окомъ поглянула на ту кастовôсть и коли навѣть конгресовй Поляки на такій поглядъ прикривили лице, всхôдно-галицка журналистика польска засоромилась наразъ тои кастовости и хотѣлабы еи черезъ одинъ день однымъ почеркомъ пера вымазати зъ польскои соспôльности. Тôлькожь забувае она, що такй рѣчи не дѣются николи наразъ, а що бôльше она забувае на тое, що самажь на дѣлѣ въ всѣхъ справахъ краевыхъ тягне вôзъ интересôвъ bene natorum et posessionatorum. Пригадаймо собѣ якй небудь розправы соймовй чи проекта краевого устрою, хочьбы пр. громадску и дорожну уставу, всѣ законы о якихъ небудь конкуренціяхъ и т. д. а всюда побачимо, що польска журналистика совсѣмъ не вступалася за интересами мѣщаньства, або хорони Боже селяньства, а твердо и непоколебимо тягнула „rydwan swoich chlebodawców“. Ктожь дальше, якъ не тая сама журналистика помагае брати жидамъ перевагу надъ мѣщаньствомъ по нашихъ мѣстахъ и мѣсточкахъ, кто помагае держати на долинѣ нарôдъ и мѣщаньство, а на верха выставляе „природными заступниками народа“ тыхъ самыхъ bene natos, на котрыхъ нынѣ кидае камѣнемъ? Gaz. Nar. и Dziennik pol. прилѣпились чи причѣпились до шляхты, ôткинувши ôтъ себе всѣ засады демократичнй, а имъ здавалося, що се до нихъ навернулася шляхта! Тая всхôдно-галицко-польска журналистика и доси еще не выробила ніякои хочь троха яснои програмы, котрою рôжнилабыся ôтъ шляхотскои партіи, она не мае за собою ніякого тямущого и зъорганизованого сторонництва — а нынѣ дивуеся, що шляхта смѣе осôбно выступати, тая сама шляхта, котра черезъ два сильнй органы: Czas и Gazet-y lwow. опановуе польску опинію публичну, а въ краю мае сильне, добре зъорганизоване и своеи цѣли свѣдоме сторонництво!

Коли всхôдно-галицка журналистика польска соромится того, що польскій елементъ заявляеся кастовостію середновѣчною и не може твердо станути на основахъ новои цивилизаціи, то найжежь сама перше себе зреформуе, най сама не колышеся въ темрявахъ кастовости, а придержуеся програмы справдѣ народнои, поступовои. Часами здаеся, що галицко-польскй дневники попадаютъ въ lucida intervalla, але скоро, коли не въ тôмъ самôмъ числѣ, то въ слѣдуючихъ можна побачити, що се було тôлько хвилеве „унесенье“. Такъ недавно заговорила Gazeta Narod. о просвѣтѣ народнôй. Звѣстна рѣчь, що народна просвѣта не поступае у насъ такъ скоро, якъ бы слѣдовало, и якъ бы при пріязныхъ обстоятельствахъ могла поступати. Gazeta Nar. розбирае, якъ ôтносится шляхта до просвѣты народа й пытае: „Чи руководимося мы (с. е. паны) милостію до люду и вырозумѣлостію? Противно! Правильно жадаемо ôтъ хлопа, щобы намъ кланявся вже зъ далека, щобы передъ нами державъ шапку въ рукахъ, стоявъ за дверима, щобы насъ титуловавъ що найменше „Вельможными панами“ коли не „Ясновельможными“ и т. д. За все тое не зволимо навѣть его поздоровити и ôтзываемось до него звычайно ты, дурню и т. д. Такъ само поступаютъ съ людомъ не тôлько особы приватнй, але й веѣлякй урядники, не выключаючи и автономичныхъ. Нашь хлопъ не знае, якъ до тыхъ панôвъ приступити. Звычайно чуе ôнъ гремучій голосъ, горде вôзванье, такъ що забувае языка, толкуеся зле и незрозумѣло, що знову еще бôльшу нетерплячку наводитъ на урядника, котрый остаточно выкидае бѣдолаху за дверѣ канцеляріи. Найблизше наслѣдство зъ сего таке, що або засудъ выходитъ несправедливый, або назначуеся новй термина безъ кôнця и мѣры и тягаеся селянина по цѣлыхъ дняхъ, мовбы то день страченои роботы не мавъ ніякои ваги“. Gaz. Nar. представляе дальше незавидну долю нашихъ селянъ и згадуючи о жаляхъ на неôтповѣдне направленье просвѣты, котра, якъ кажутъ робитъ „хлопа гордымъ и зарозумѣлымъ“, ôтповѣдае на тіи жалѣ ось якъ: „Се не хлопъ виненъ, ани просвѣта, котру ôнъ набувъ, се тôлько ваша (панôвъ) вина, бо вы хотѣлибы его все держати въ зависимости и правообывательства признавати лише на паперѣ а не на дѣлѣ. Хотѣлибы вы, щобы селянинъ бувъ ажь до пôдлоты покôрный, щобы на кождôмъ кроку выслугувався вамъ за низащо и щобы васъ вважавъ за пôвбогôвъ, котрыхъ повиненъ безусловно слухати. Якъ жежь хочемо, щобы при такôмъ станѣ рѣчій селянинъ довѣривъ намъ и шанувавъ насъ? Селянинъ и лучшимъ зъ насъ не довѣряе, бо жаль сказати, належимо до выняткôвъ дуже рѣдкихъ“. Дальше дотыкае Gaz. Narod. дуже важного пытаня, для чого у насъ власти автономичнй, а именно рады повѣтовй потеряли свою по-

---

переказувати, дякомъ пересылати коша— менѣ!“ крикнувъ вже голосно Семенъ вдаривши кулакомъ о стôлъ ажь свѣчка пôдскочила. „Може еще було прислати наймичку, кухарку, пастуха... Дяка, дяка, отъ якого вынайшовъ свата! Черезъ дяка дае менѣ знати, щобы я не сватався до его дочки, бо, бачь, не для кота сало! Яке менѣ паньство! Абожь то я що? Пôдождѣтъ, еще не такимъ мене побачите. Не черезъ такй пороги я ступавъ, та й не на такихъ помостахъ бувавъ.“

И вставъ панъ Семенъ та почавъ ходити по своѣй невеликôй хатинѣ. Згадалось ему цѣле житье, живымъ образомъ стало передъ его душею. Згадавъ ôнъ, що й его батько колисьто бувъ на добрôй парафіи, що и ôнъ зазнавъ того добра, духовного хлѣба, весело бѣгавъ молодымъ хлопцемъ по широкôмъ городѣ, по просторôмъ обôйстю, безъ журбы забиравъ яблука та обарѣнки зъ церковныхъ приносôвъ, неразъ товкъ кулаками пôддячого, не разъ лѣпивъ собѣ зъ паперу церковнй фелоны и выспѣвувавъ весело, безжурно... Якъ то весело тогды проплывали лѣта молоденькй, якй то збытки не выгадувались, якй переверты не вывертались!.. И егожь посылали до школы, тѣшили надѣею, що й ôнъ зôстане колись „ксёндзомъ“. Та и ôнъ самъ сильно вѣривъ въ тй пророцтва, такъ вѣривъ, що й не дуже прикладався до науки. Еще тамъ въ школѣ нормальнôй якось переплылося, перепхалося. Панъ директоръ любивъ пристрастно медъ и пшеничну муку, а у Семенового батька була славна пасѣка и родилась гарна пшениця. Семенôвъ батько бувъ добрый чоловѣкъ и не поскупивсь чи то на Рôздво, чи пôдъ Великдень, чи на малй вакаціи заслати директорови на споминъ меду, муки, а мати додала ôтъ себе солонинки або свѣжого масла. Чомъ жежь не заслати за родительску опѣку?! А панъ директоръ, не безъ толку чоловѣкъ, знався на рѣчахъ — и перепхавъ Семенка черезъ школу нормальну. Отъ ставъ вже Семенко и парвистою. Радôсть була несказана. Отъ-отъ, еще кобы перейти гимназію, тай хвала Богу можна ôтдыхнути и выйти у люде. Та горенько, якою страшно нелюбою показалась ся гимназія. Скôлько тутъ всѣлякои науки: и латины и нѣмеччины и математики и географіи! Завертѣлась, застрашилась Семенова голова. А тутъ еще й для всего осôбный професоръ, — рвутъ на всѣ боки. Догодишь одному, другій на тебе нападе, а тамъ и третій присѣкаеся. Не знати и не вгадати, якъ кôнця вывести. Плакавъ молодый Семенъ и передъ родичами жалився, а далѣ здався на Божу волю. Веселй товаришѣ розôгнали его тугу. Хочь тяжко приходилось въ школѣ, за тежь веселѣйше жилося поза школою. Тамъ то гралося и въ гузики и въ пилку и въ кѣчку и шуры-буры, плыли дни за днями безжурно, весело. Дарма, що професоры ославили Семена круглымъ туманомъ, ôнъ найлучше лапавъ „кампу“, обгрававъ всѣхъ студентôвъ въ гузики и зложивъ мало що не цѣлый крамикъ тыхъ гузикôвъ пообрѣзуваныхъ ôтъ всѣхъ камизельокъ та сурдутôвъ. Якъ нынѣ згадае Семенъ на тіи щасливй часы, жаль стане ему тои безжурнои свободы, того житя гулящого, тыхъ товаришѣвъ веселыхъ съ пôдтрѣзуваными гузиками. Мало що его дôткнуло, якъ при кôнци курсу прочитали ему трету клясу. Що его те журило! Ôнъ вже давно бувъ затиснувся до послѣднои лавки и не ждавъ иншои клясы. Сежь не его вина, а вина тыхъ професорôвъ, що прозвали его „круглымъ туманомъ“ и видимо совсѣмъ зненавидѣли. Господиня, въ котрои Семенъ стоявъ на станціи, сказала навѣть батькови, що се професоры зненавидѣли его „дитину“, а Семенъ зложився такъ невинно якъ жертвенный баранчикъ. Кинувся батько до професорôвъ съ мольбами и просьбами, выходивъ сѣмь дорôгъ до семи професорскихъ дверей, обрадився и прійнявъ Семенови директора. Але знову проминувъ курсъ, проминули веселй днѣ веснянй и лѣтнй, такъ непригожй для науки, а такй любй щебетаньемъ пташокъ, цвѣтами и забавами, — проминули и Семенъ знову очутився межи „третяками“. Прійшлося Семенови „репетувати“. Зъ того часу ôнъ, здалося, зрôсся съ тою остатною лавкою и съ непочеснымъ именемъ „репетента“ и не мôгъ вже бôльше ôтъ нихъ ôторватися. Приходилось ему пересиджувати въ однôй клясѣ по два и по три роки. Вся наука здалася ему якоюсь такъ поганою, томлячою, нелюдскою, учителѣ такими непріязными, злющими та ôтразливыми людьми, що вся школа ему осточортѣла. Тôлько на силу пхали его до школы, садили на школьну лавку за книжкою, а его думки ôтлѣтали далеко ôтъ сего школьного примусу въ веселе товариство, на зеленй луги, въ пышноцвѣтнй городы. Ôтхотѣлось ему выйти на „ксёндза“, а налялось его серце жаждою гулящого житя далеко ôтъ учительского ока середъ охочихъ друзякъ. Покидавъ Семенъ и школу и книжку и свою станційку и пробирався до гамôрливого товариства своихъ давныхъ школьныхъ товаришѣвъ, що то съ лѣтами промѣнювали веселй „шуры-бурскй“ крики на безпамятне гулянье, а гру въ гузики на забаву въ карты.

(Дальше буде.)

пулярнôсть у народа. Людъ въ початкахъ не дивився такимъ неприхильнымъ окомъ, ôнъ мавъ надѣю, що въ радахъ повѣтовыхъ знайде помôчь, пораду и охорону. А щожь сталося? Разъ и другій дôзнавъ ôнъ заводу, а що гôрше зневаги и ганьбы и ôткинувся ôтъ сеи институціи, котрои урядники ничимъ не лучшй ôтъ давныхъ бюрократôвъ. Маршалокъ повѣтовый рѣдко коли самъ урядує. На єго мѣстци розсѣдаєся секретарь, канцеляриста або й навѣть простый писарь и правитъ справами по своєй воли, обходится съ селяниномъ нечесно".

Велика правда — скажемо на тіи слова Gaz. Nar. а властиво якогось J. W., котрый подавъ сей голосъ зъ краю до Gazet-ы Nar. Продѣлъ межи найвысшою верствою, межи тыми bene nati et posessionati а народомъ существує дуже великій, просвѣта народа запиняєся на перепонахъ ставляныхъ зъ стороны тыхъ „далекихъ ôтъ народа", запиняєся на тôй системѣ, що въ школѣ хотѣлабы мати орудіє польонизаціи народа и кôнчити всю науку селянъ на славословію польскихъ королѣвъ и короленятъ, а не подати народови того, що ôнъ для свого розвою потребує; просвѣта народна запиняєся на тяжкихъ условіяхъ економичныхъ и политичныхъ, середъ котрыхъ приходится єму теперь жити, на убожествѣ, на експропріяціи селянъ, на деморализуючôмъ вплывѣ коршемъ, на взростѣ силы жидôвъ и т. д. Се все суть сумнй але правдивй факта и п. И. В. пôднимаючи свôй голосъ зъ краю совсѣмъ справедливо жадає реформы скорои и рѣшучои. Здавалося, що редакція Gaz. Nar. повиннабы була въ слѣдъ за такимъ ôтзывомъ зъ краю смѣлѣйше пôднести цѣлый рядъ такихъ реформъ, хочьбы тыхъ, що лишились въ реманентѣ соймовôмъ, а по крайнôй мѣрѣ бодай тыхъ, якй недавно сама уважала наглячими, якъ пр. пытаня жидôвского, котре широко розъяснене въ книжцѣ Меруновича „Żydzi", освѣтилось єще новымъ свѣтломъ въ статистичныхъ датахъ статистичного бюра кр. Выдѣлу.

Щожь зробила Gaz. Narod.? Ото згадуючи майже въ тôмъ самôмъ часѣ про жидôвске пытанье пише редакція Gaz. Nar. такъ: „Въ Уграхъ творятся стоваришеня противъ жидôвъ на взôръ такихже стоваришень завязаныхъ въ Нѣмеччинѣ противъ щоразъ бôльше взростаючои експлюатаціи христіяньскои людности черезъ жидôвъ. Єсли мы (Gaz. Nar.) жадаємо ôтъ жидôвъ, щобы старалися присвоити собѣ польскій языкъ и щобы почувалися до єдности съ нашимъ народомъ — єсли дальше супротивъ шпекуляціи жидôвскои хочемо стояти (въ якій же спосôбъ?!) на сторожѣ нашихъ економичныхъ интересôвъ, то агитація въ нашôмъ краю въ антижидôвскôмъ направленю не ишла дальше (!), бо не хотѣлибы мы борбы съ людностію 600-тысячною, котра передъ 500 лѣтами знайшла въ Польщи гостинне прійнятье, тогды коли єи выганяно зъ иншихъ освѣченыхъ краѣвъ, якъ дикого звѣря". Отъ такіи то сиреновй пѣсни спѣває Gazeta Nar. жидамъ. За польско-жидôвскій языкъ готова Gaz. Nar. ôтдати все и всѣхъ. Най и дальше сидятъ жиды по сельскихъ коршмахъ, най експлюатуютъ нарôдъ, щобы они лише говорили по польски, а пытанье жидôвске не буде бôльше существувати для Gaz. Narod.! За цѣну тои „Neopolakei", якъ дотепно назвавъ Szczutek, рада Gaz. Nar. пожертвувати цѣлу Галичину семитскому племени. На щожь тутъ заходитися надъ ludkiem чи chłopkiem, на що ломати голову надъ реформами — коли Gazet-ѣ Nar. красшою выдаєся польска Палестина! Справдѣ и консеквенція редакторска и понятье народности польскои не абы-яке! Тôлькожь годѣ дивуватись, що така журналистика не може выробити якого небудь здоровомыслячого сторонництва польского и що єи хвилевый демократизмъ не лучшій ôтъ жидоватѣючого націонализму!

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Туреччина. Речинець вызначеный Портѣ до ôтдачи Дульциня Чорногорѣ вже минувъ, а Порта не сповнила жаданя державъ. Попросила она, якъ звѣстно, продовженя речинця. Въ сѣй хвили, коли отсе пишемъ, годѣ на вѣрно знати, чи державы згодилися на продовженье речинця, чи ôткинули єи прошенье: вѣсти телеграфичнй зъ Константинополя и Риму пôдъ днемъ 25. с. м. доносятъ, що бôльшôсть амбасадорôвъ одержала ôтъ своихъ правительствъ инструкціи въ тôмъ дусѣ, що годѣ надѣятися, щобы державы згодилися на продовженье речинця въ справѣ чорногорскôй и для того то амбасадоры мали заявити урядово 24. с. м. Портѣ, що коли Дульциньо не буде якъ найскорше звернене Чорногорѣ, то хутко наступитъ демонстрація фльотъ. Пôсля телеграмы зъ Риму кораблѣ державъ въ случаю демонстраціи фльотъ приплывутъ до Палермо а ôттамъ разомъ на Адріятикъ. Начальнымъ вождомъ сполученои фльоты мавбы бути англійскій адмиралъ Сеймуръ. Наведенй телеграфичнй депешѣ стоятъ въ суперечности съ толками газетъ австрійскихъ, нѣмецкихъ, французскихъ ба й англійскихъ, котрй предвиджуютъ, що речинець Портѣ въ справѣ чорногорскôй буде продовженый. Газеты розумуютъ такъ: продовженье речинця не зашкодитъ предсѣ акціи державъ, — по уплывѣ продовженого речинця они будутъ могли приложити до Турціи тіи самй средства екзекутивы що и сегодня. Pall Mall Gazette, органъ Глядстона, пише такъ въ тôмъ дѣлѣ: „Турція моглабы въ двохъ дняхъ передати Дульциньо Чорногорѣ, божь тамъ и нема ніякихъ физичныхъ перепонъ, щобы ажь ôткладати. Турція отже не для тои неможности жадає нового тритыждневого речинця, але для того, щобы переконатися, о кôлько єсть сконденсованый такъ званый концертъ европейскій. Она собѣ мѣркує: або державы не згодятся продовжити речинець, то въ тôмъ случаю знакъ, що концертъ сильный, котрого треба боятися, або згодятся, то въ тôмъ случаю знакъ, що концертъ то играшка. Що Порта въ такôй а не иншôй цѣли жадає продовженя речинця доказує тоє, що она въ своєй нотѣ навѣть не подає мотивôвъ, задля якихъ жадає продовженя." Pall Mall Gazette кôнчитъ такъ: „Не менше мусимо мы приготовитися и на тоє, що турецкимъ дипломатамъ удасться ихъ маневра. Державы, котрй держатся тактики все ôткладати небезпеченьства и боятся розъярувати ситуацію, прихилятся певно до просьбы Турціи и тымъ способомъ дадутъ єй тôлько заохоту до новыхъ опозицій."

Въ справѣ греческôй згодилися державы на предложенье Турціи другои ноты. На жаданье Порты, щобы амбасадоры державъ дôстали ôтъ своихъ правительствъ уповажненье порозумѣтися съ Портою о нове вызначенье линіи граничнои, ôтповѣдає друга нота, що остаточнй постановленя зôстали згôдно на конференціи берлиньскôй завотованй по основныхъ нарадахъ — для того то державы не можутъ допустити новыхъ оговорôвъ справы граничнои линіи, предложеной до принятя правительствамъ турецкому и греческому; державы обстаютъ отже при ухвалахъ конференціи берлиньскои, котрй и Портѣ яко згôднй съ берлиньскимъ трактатомъ и XIII. протоколомъ берлиньского конгресу до принятя якъ найгорячѣйше препоручаютъ. Що же до другои точки жаданя Порты, т. є. щобы державы, а взглядно ихъ заступники порозумѣлися съ нею взглядомъ способу ôтдачи територіи турецкихъ Греціи и въ загалѣ взглядомъ другорядныхъ подрôбностій — то на тую точку державы згодилися.

Англія. Въ Ирляндіи кипитъ межи народомъ, — митинги ôтбуваются численнй по цѣлôй краинѣ. Шефъ секретарь для Ирляндіи, Форстеръ, дававъ дня 23. с. м. въ палатѣ низшôй выясненя въ справѣ ирляндскôй. Министеръ заявивъ, що нема пôдставы боятися выбуху повстаня въ Ирляндіи и для того правительство не уважає потрѣбнымъ заводити тамъ мѣры выняткови; колибъ однакожь въ осени або въ зимѣ станъ погôршився и ставъ грôзнѣйшій, то правительство зôзве парляментъ на надзвычайну сесію въ цѣли предпринятя отвѣтныхъ мѣръ. — Газеты уважаютъ выясненье Форстера оптимистичнымъ.

Въ Neue fr. Presse появилася кореспонденція зъ Лондону, розъясняюча теперѣшный внутренный станъ въ Ирляндіи. Ôтъ часу повстаня Феніянъ въ р. 1865 николи ôттакъ въ протягу тыхъ кôльканацяти лѣтъ не мало англійске правительство такого клопоту съ Ирляндією якъ власне теперь. На ново появилися ирляндскй тайнй товариства, котрй, здавалося, сильно придушенй въ р. 1865, совсѣмъ щезли були. Девиза тыхъ товариствъ єсть: „мордувати, палити, нищити". Найважнѣйше политичне тайне товариство ирляндске єсть товариство Феніянъ; оно числитъ сегодня 80—100 тысячь запаленыхъ членôвъ, великій капиталъ и оружіє. Тіи Феніяне однакожь не суть правительству такъ небезпечнй, бо въ ихъ програмѣ огонь и знищенье на другôмъ плянѣ а головна ихъ задача: ôтлучити Ирляндію ôтъ Англіи, хотяйбы и оружіємъ, але безъ варварства и жорстокости. Тыхъ людій може Англія легко одолѣти багнетами и канонами. Але съ тайными товариствами, котрыхъ задача єсть мордувати и зажегати, якъ н. пр. съ товариствомъ Molly Maguir правительство не такъ легко упораєся. Тоє товариство выповѣло вôйну тайну, пôдступну, безъ ласки всѣмъ властителямъ землѣ. Оно сказує ихъ на смерть а поодинокй члены звязанй присягою убиваютъ сказаныхъ. Товаришѣ пôзнаются за помочію знакôвъ и паролѣвъ, якъ колись вôльно-мулярѣ. Члены товариства числятся вже на тысячѣ. Въ темнй ночи ôтбуваютъ формальнй выправы. Коли на якого властителя выдало товариство засудъ на смерть, то посылає єму листъ съ завѣдомленьемъ, що буде застрѣленый або заштилетованый а коли не загодитъ того члена, котрый внѣсъ противъ него скаргу передъ товариствомъ, то гине въ кôлькохъ дняхъ, якъ згинувъ Бойдъ въ половинѣ с. м. застрѣленый десятьма кулями. Въ наслѣдство ôткиненя биля о чиншôвникахъ той заговôръ принявъ дуже грôзный характеръ и заповѣдає рѣзню урядникôвъ пôдчасъ зближаючоися зимы. Треба признати, що мальконтенты ирляндскй выбрали собѣ дуже наручну хвилю до розпочинаня вôйны домашнои. Англія теперь власне муситъ выслати значну часть войска регулярного до Индій, правительство мусѣло для удержаня порядку на зеленôмъ островѣ выслати значне число воякôвъ маринарки, котрй творили залогу фортификацій и арсеналôвъ самои Англіи.

Зъ Кандагару принесли телеграмы нову непотѣшну для Англичанъ вѣдомôсть. Залога англійска зробила зъ цитаделѣ кандагарскои выпадъ, котрый єй не пощастився. Згинуло 8 офицерôвъ, и 180 воякôвъ, 5 офицерôвъ ранено а кôлька дôсталося въ неволю. Еюбъ ханъ все острѣлює валы зъ ручного оружя. Генерала Робертса ожидаютъ въ Кандагарѣ 29. с. м.

Парляментъ англійскій буде замкненый около 6. вересня.

Глядстонъ вже поздоровѣвъ и присутствує радамъ кабинету. Лѣкарѣ однакожь радятъ єму повздержуватися ôтъ великои працѣ, щобы хороба не повернула.

Нѣмеччина. Въ гдеякихъ нѣмецкихъ газетахъ появилася петиція до канцлера Бисмарка противъ жидôвъ. Петиція въ скороченю такъ звучитъ: Ôтъ довшого вже часу поважнй и патріотичнй мужѣ всѣхъ станôвъ и партій глядятъ съ безмѣрною обавою на взмагаючійся жидôвскій елементъ. Давнѣйша надѣя многихъ, що семитскій елементъ зôлльеся съ германьскимъ, показалася фалшивою. Теперь вже не иде о рôвноуправненье жидôвъ съ нами, але о опановуванье черезъ жидôвъ нашого народного характеру. Вже нынька наочно видко, якъ германьскій идеалъ рицарскости, честноты и правдивои религійности уступає мѣстце жидôвскому псевдоидеалови. Мы ожидаємъ ôтъ правительства охороны и помочи передъ злораднымъ и погубнымъ вплывомъ чужои расы. Жиды опираючися 1) на законахъ за ихъ содѣйствомъ выданыхъ въ свою користь т. є. капиталистôвъ, 2) на маєткахъ, котрй хитрыми и безпощадными манипуляціями черезъ лихву, грубиржеву, банки и акціи нагромадили не причинившися ничимъ до загального благобыту чи то господарства чи промыслу краєвого, наконець 3) опираючися на бôльшôй части продайнои, безсовѣстнои и здеморализованои печати, — взросли безмѣрно и небезпечно загрозили сегодня благобытови, культурѣ и религіи нѣмецкого народа. Тіи небезпеченьства, мусятъ совсѣмъ природно щоразъ бôльше рости, позаякъ жидамъ удаєся громадами втискатися и занимати урядовй становища, котрй давнѣйше були для нихъ замкненй а котрй и теперь на дальше треба конче замкнути. Якъ жидова єсть фактичною силою, такъ потреба доконечно реальныхъ средствъ, щобы єи побороти. До такихъ средствъ належатъ именно реформа и доповненье законодавства, котрйбы нѣмецку народнôсть вырвали зъ пôдъ невыносимого вже панованя чужинцѣвъ. Въ тôй цѣли просимо, щобы правительство предложило тѣламъ законодательнымъ якъ найскорше внесеня, змѣряючй до перешкодженя дальшого зросту жидôвского народного елементу и жидôвскихъ вплывôвъ".

Россія. Сими днями появилося въ „Правительственнôмъ Вѣстнику" справозданье о особахъ стоячихъ пôдъ надзоромъ полиційнымъ и о особахъ освобожденыхъ зъ пôдъ надзору черезъ бувшу верховну розпорядительну комисію. Число остаючихъ въ теперѣшнôй хвили пôдъ надзоромъ полиціи сягає бôльше-менше пôвтора тысяча особъ. Верховна комисія въ протягу 5 мѣсяцѣвъ освободила совсѣмъ або облегчила положенье тôлько 115 особамъ. Щобы яку выслану, пôдъ надзоромъ полиційнымъ стоячу особу увôльнити, потребує комисія опиніи того начальства, котре засланого надзорує, дальше мнѣнія генералъ-губернатора, котрый выславъ на поселенье, и губернатора тои мѣстцевости, где засланый по поворотѣ желає осѣсти.

НОВИНКИ.

— **Въ програмѣ подорожи Цѣсаря до Галичины** постановлено гдеякй змѣны и такъ: до Львова прибуде Цѣсарь дня 11 вересня о год. 9 рано. Дня 12 вересня проѣздка до Дроговыжа вызначена на год. 8 рано. Дня 13 вересня посѣтитъ Цѣсарь тôлько слѣдуючй заклады: 1) новый будынокъ соймовый; 2) дôмъ Инвалидôвъ; 3) институтъ имени Оссолиньскихъ; 4) школу лѣсничу; 5) школу народну им. Єлисаветы. Дня 14 вересня ôтвѣдає дальше заклады публичнй въ слѣдуючôмъ порядку: 1) шпиталь гарнизоновый; 2) гимназію Францъ Іосифа; 3) мѣскій музей промысловый; 4) музей гр. Дѣдушицкого; 5) „Дôмъ Народный" и гимназію академичну; 6) мѣску стрѣльницю; 7) высокій замокъ. Дня 15 вересня прибуде Цѣсарь до Коломыѣ о год. 12. въ полудне а о год. 1 мин. 15 ôтъѣде до Черновець, где стане о год. 3 пополудни. Дня 18 вересня опуститъ Чернôвцѣ о 5 год. рано и прибуде до Дрогобыча о год. 12½ по пол.; о год. 3 выѣде до Самбора, где прибуде о год. 4 мин. 30.

— **Текстъ рускои кантаты** уложеный о. Гушалевичомъ звучитъ:

На нашôй рускôй тутъ земли
Королю галицкій витай!
Тобѣ зъ преданности-любви
Вѣнець плете народъ и край.

Тй рѣки, горы и поля
Веселй всѣ — Ты къ намъ прибувъ
Къ Тобѣ зритъ руская земля,
Во Ты на ню не призабувъ!

Гости межь нами днесь, гости:
Тутъ вѣрнôсть, щирôсть съ правотовь!
Права народнй намъ святй
Охорони Твоєвъ руковь!

— **Є. В. Цѣсарь** буде удѣлювати авдієнціи во Львовѣ дня 1 (13) вересня. Незадовго пріѣде до Львова секретарь цѣсарскои канцеляріи, до котрого маютъ вноситися прошеня о авдієнцію.

— **Гр. Таффе** має пôсля донесеня Politik сопроводити Цѣсаря въ подорожи до Галичины.

— **Въ „Домѣ Народнôмъ"** розпочалися роботы около пристроєня салѣ и цѣлого забудованя. Доси ôтновлено фронтъ и вызолочено гербъ и написъ на верху. Роботы около украшеня салѣ скоро поступаютъ на передъ.

— **Центральный комитетъ мѣста Львова для принятя Цѣсаря** постарався о безплатне помѣщенье всѣхъ селянъ, котрй прибудутъ до Львова въ депутаціи. Дальше затвердивъ тарифу оплаты за трибуну для публики на площади галицкôй. Льожа въ тôй трибунѣ на 4 особы буде коштувати 12 зр., крѣсло въ першôмъ рядѣ 2 зр. 20 кр., въ дальшôмъ 1 зр. 80 кр. — Сторожа гонорова для удержаня порядку складаєся дотеперь зъ 200 обывателѣвъ мѣста, 200 академикôвъ и 100 членôвъ охотничои огневои сторожи. Дня 11 вересня о год. 6 рано перестанутъ вже курсовати по улицяхъ всякй возы тягаровй и транспортовй, а о год. 7 и фіякры съ выняткомъ тыхъ, котрй ôтвозити будутъ на дворець особы, маючй витати Цѣсаря. Пôдчасъ походу съ смолоскипами замкнутся навѣть для пѣшои публики тіи улицѣ и площади, куда похôдъ маєся двигнути.

— **На привѣтъ Цѣсаря** до Кракова пріѣде дня 1 вересня генералъ-губернаторъ Королества польского, кн. Альбединьскій на чолѣ депутаціи росс. полку имени Францъ-Іосифа.

— **Въ повѣтѣ Станиславôвскôмъ** привитаютъ Цѣсаря насамперѣдъ на двôрци въ **Галичи** депутація галицкои рады громадскои, депутаціи 30-ти громадъ доокрестныхъ, 30-ти громадъ пов. пôдгаєцкого и депутація 3 мѣсточокъ пов. бережаньского. На двôрци въ Станиславовѣ повитаютъ Єго репрезентаціи выдѣлôвъ повѣтовыхъ и 16 громадъ, дальше рада мѣста, шляхта, духовеньство, корпораціи, урядники и всѣ учителѣ. Промовляти будутъ маршалокъ рады повѣтовои по польски а бурмистръ Станиславова д-ръ Каминьскій по нѣмецки.

— **Цѣсарскій даръ.** Цѣсарь Францъ-Іосифъ жертвовавъ голодующимъ Ôрменамъ въ Малôй Азіи 10.000 зр.

— **Впреосв. Митрополитъ** повернувъ передъ вчера до Львова и удався до Унева на праздникъ Успенія пресв. Богородицѣ.

— **Нова газета школьна** въ рускôмъ языцѣ зачне выходити съ днемъ 1 руск.

вересня. Редакцію обôйме вѣроятно п. Гр. Врецьона, учитель при львôвскôй семинаріи педагогичнôй.

— **Кр. Рада школьна** обвѣстила вчера въ газетѣ урядовôй рескриптомъ министра просвѣты зъ дня 16 липня 1880, завѣдомляючій, що Є. В. Цѣсарь зôзволивъ на постепенну перемѣну школы реальнои въ Стрыю на гимназію почавши ôтъ р. шк. 1880/81 съ застереженьемъ, що наука русинкôвъ мае бути обовязковою въ 4 низшихъ клясахъ.

— **Испыты учительскій** розпочинаются с. р. 20 л. вересня въ забудованю львôвскои семинаріи учительскои.

(*Г*) **Зъ Пôдгаєць** пишутъ намъ: **Театръ** народно-рускій пôдъ дирекціею панѣ Т. Романовичь давъ дня 26 с. м. послѣдне представленье въ Пôдгайцяхъ. Зъ Пôдгаєць, где, замѣтимо коротко, не дуже то поводилося нашому театрови, переѣде ôнъ въ **Бурштынъ**, где, по дорозѣ до Коломыѣ на часъ выставы рускои, дасть тôлько 6 представлень. Тіи представленя въ Бурштынѣ ôтбудутся въ дни 29 и 31 серпня и 2, 4, 5 и 7 вересня. Въ Коломыѣ устроюе Дирекція на представленя театральнй арену на площади выставы. Кошта устроеня арены будутъ выносити 500 зр. и то лишь на одинъ мѣсяць. Перше представленье въ Коломыѣ буде дане дня 11-ого вересня. Признати мусимо, що дирекція нашого народного театру докладае всѣхъ силъ моральныхъ и грошевыхъ, щобы задоволити руску публику; не зважае она ани на частй матеріяльнй неповодженя ани на ту частогусто подыбувану апатію землякôвъ, але съ посвященьемъ и неутомимо бореся съ всякими перешкодами, подаючи намъ кормъ духовый, плекаючи рôдне слово, заохочуючи насъ до патріотизму, любови рôдного слова и народности. Зô всѣхъ сторôнъ, где тôлько театръ нашь гостивъ, доходили насъ пріятнй вѣдомости, признаючй заслужену похвалу такъ самôй дирекціи, якъ и цѣлôй трупѣ артистичнôй. Маемо проте повну надѣю, що публика наша прійме за свôй патріотичный обовязокъ пôдпомагати свôй театръ въ кождôмъ мѣстци, а теперь специяльно въ Бурштынѣ и Коломыѣ. Теперь власне, коли дирекція не щадитъ значныхъ заходôвъ и коштôвъ для звеличеня рускои штуки и для пріятности рускои публики пôдчасъ Коломыйскои выставы, повиннй мы тымъ бôльше старатися, щобы пôсля силъ нашихъ прійти въ помôчь дирекціи хоть що найменше тымъ, що якъ найчисленнѣйше громадитися будемо въ сали представлень. Въ Коломыѣ, якъ звѣстно, ôтбудеся такожь друга выстава: етнографична, протое вѣроятно и Поляки будутъ учащати до руского театру; соромъ бувбы, колибы театръ свѣтивъ пусткою. Не дайможь поводу, щобы насъ чужй посуджовали о бракъ патріотизму и замилованя до штуки. Сподѣемось такожь, що и Бурштыньска и околична публика охотно и щиро буде ôтвѣдувати нашь театръ, якъ чинила тое передъ двома роками, коли трупа панѣ Романовичь завитала по першій разъ до Бурштына.

— **Въ Полтавѣ** мае вже незабавомъ, вѣроятно съ початкомъ четвертого чвертьроку выходити „Полтавска газета", призначена для губерніи Полтавскои и сусѣдныхъ. Жаль тôлько, ще тая газета буде выдаватися въ языцѣ россійскôмъ а не рускôмъ; въ губерніяхъ Руси-Украины газета на рôднôмъ языцѣ булабы несомнѣнно о много лучше и сердечнѣйше принята. Однакожь вже и сей фактъ, що правительство въ загалѣ позволило на выдаванье газеты въ Полтавѣ, мусѣло утѣшити россійскихъ Русинôвъ; годѣ не добачити зъ того прихильнѣйше вже успособленье правительства до печати провинціональнои. Звѣстно бо, що газеты въ такъ званыхъ „центрахъ" Россіи (Москвѣ, Петербурзѣ) маютъ незрôвнано бôльшу свободу дискусіи, якъ газеты провинціональнй, котрй гдеякихъ многоважныхъ справъ навѣть не смѣютъ тыкати. Гдекто звязуе фактъ зôзволеня на выдавництво областнои газеты въ Полтавѣ съ найновѣйшимъ проектомъ реформы печати въ Россіи. На всякій спосôбъ територіяльнй газеты въ значнѣйшихъ мѣстахъ украиньскои Руси суть сегодня дуже на часѣ и конечно потрѣбнй, а зручне и совѣстне редагованье такихъ газетъ, хотяй поки-що въ россійскôмъ языцѣ, — може принести велику користь украиньскимъ Русинамъ.

— **Рускимъ родичамъ** записуючимъ своихъ сынôвъ до школъ гимназіяльныхъ пригадуемо, щобы допоминалися для нихъ руского языка выкладового. Звертаемо увагу на тое, що повысше жаданье мусить походити ôтъ самыхъ родичѣвъ чи опѣкунôвъ, а не ôтъ ученика.

— **Въ сегорôчныхъ маневрахъ** въ Галичинѣ возьме участь 40.000 войска. Головну команду обôйме архикн. Альбрехтъ.

— **Зъ Перемышля** доносятъ намъ, що вписы учениць до тамошнои школы женьскои и семинаріи учительскои ôтбуватись будутъ въ дни 28, 30 и 31 серпня що дня ôтъ 8 до 12 г. рано и ôтъ 3 до 6 пополудни. Учениць, вступаючй на першій рôкъ, маютъ выказатися метрикою, що скôнчили 15 рôкъ житя.

— **О. Даміянъ Зваричь** священикъ-ювилятъ въ Соколôвцѣ, деканата коссôвского умеръ 4. (16.) серпня с. р. въ 80. роцѣ житя а 54. священьства. Вѣчная ему память!

— **Погорѣло** село Бабинцѣ, рогатыньского повѣта. Огонь знищивъ 10 хатъ и 21 господарскихъ будынкôвъ. Шкода обчислена на 7.800. зр.

— **Книгосушь** стверджено въ селѣ Завалю надъ Збручемъ, пов. Борщѣвского.

— **Конфиската.** Ц. к. прокураторія державна черновецка сконфисковала 6. ч. часописи Oest. Grenzbote за статію Гр. Купчанка „Die Kaiserreise und die Ruthenen" находячуся въ многихъ газетахъ вѣденьскихъ.

(*X*.) **Ѣхати въ вагонѣ желѣзницѣ Альбрехта** значитъ душитися, мовь оселедець въ бочцѣ. Въ узенькôмъ купé напакувавъ насъ кондукторъ 11 осôбъ — а одинъ священикъ, заплатившій за двое дѣтій по пôвъ билета мусѣвъ для браку мѣстця держати дѣти на колѣнахъ. Мы, пасажеры, занесли скаргу до п. начальника стаціи въ Миколаевѣ и ôнъ намъ обѣцявъ дати еще одинъ вôзъ — але на обѣцянцѣ и стало; мы мусѣли ѣхати въ страшнôй тѣснотѣ ажь до самого Львова, черезъ що наше здоровлье потерпѣло, бо задля тѣсноты и духоты мы мусѣли отворювати ôкна и выставлятися на протягъ. Въ Щирци вписали мы нашу жалобу до книжки т. зв. Beschwerdebuch, може тое хоть на будуще поможе.

— **Зъ Холмскои епархіи** звѣщаютъ, що селяне и мѣщане губерніи седлецкои, константиновского и радзиньского повѣта подали до Лорисъ Меликова прошенье о приверненье уніи. Зъ прошеня оказуеся, що дуже много селянъ и мѣщанъ не хотячи пріймати православныхъ священикôвъ перестали носити дѣти до кресту, брати церковнй слюбы и въ загалѣ участвувати въ якихъ небудь церковныхъ обрядахъ и совершаютъ чинъ крещеня самй.

— **Въ Вѣдни** арештовано сими днями кôлькохъ соціялистôвъ, котрй пôдчасъ обходу цѣсарскихъ уродинъ мали ширити пôдбурюючй ôтозвы.

— **Зъ Берлина и зъ Праги** выѣхали тайно провôдники соціялистôвъ. Догадуются, що они удалися на тайный збôръ соціялистичный.

— **Статистика середныхъ школъ въ Передлитавіи при кôнци 1879 р.** Пôсля оголошеного рôчного справозданя ц. к. статистичною центральною комисією въ Вѣдни було въ Передлитавіи съ кôнцемъ 1879. р. 235 середныхъ школъ, а-то: 163 державныхъ, 24 краевыхъ а 38 громадскихъ; 7 школъ удержували цѣлковито духовнй законы. Пôсля категоріи тыхъ закладôвъ науковыхъ було: 110 гимназій (92 высшихъ а 18 низшихъ), 46 реальныхъ гимназій (25 высшихъ а 21 низшихъ), 79 школъ реальныхъ (62 высшихъ а 17 низшихъ.) Пôсля поодинокихъ краѣвъ припадало середныхъ школъ: на Чехи 66, на Моравію 35, на Австрію низшу 35, на Галичину 27, на Тироль 14, на Истрію 10, на Стирію 9, на Шлезкъ 9, на Дальмацію 7 на Высшу Австрію 6, на Краину 5, на Буковину 5, на Каринтію 4, на Зальцбургъ 3. Языкъ выкладовый бувъ въ 152 школахъ нѣмецкій, въ 41 ческій, въ 24 польскій, въ 11 италіяньскій, 3 сербо-хорветскій, въ 1 рускій, въ 3 мѣшаный (нѣмецко ческій и нѣмецко словацкій.) Въ Передлитавіи выноситъ число всѣхъ жителѣвъ 21,766.000 — припадае отже о-одна середна школа на 92.625 душь. Зъ поодинокихъ краѣвъ Зальцбургъ мае одну середну школу на найменше число душь, бо на 51.662, а Галичина на найбôльше число душь, такъ якъ одна середна школа припадае на 220.925 душь. Во всѣхъ 235 середныхъ школахъ було 1588 клясъ, а 64.125 ученикôвъ, а именно: въ гимназіяхъ (806 клясъ) 34.480 ученикôвъ, въ реальныхъ гимназіяхъ (280 клясъ) 10.453, въ реальныхъ школахъ (502 клясъ) 19.212. Пересѣчно припадае отже на одну школу 272 а на одну клясу 40 ученикôвъ. Зъ всѣхъ гимназій въ Австріи найчисленнѣйшу фреквенцію выказуютъ гимназіи: Францъ-Іосифа во Львовѣ (1047) уч.) и гимназія въ Голомуцу (728 уч.); найменше число ученикôвъ выказуе гимназія кроатска въ Синь (Sinj) въ Дальмаціи (49 уч.) — Въ цѣлôй Передлитавіи припадае одинъ ученикъ середныхъ школъ на 339 жителѣвъ; зъ поодинокихъ краѣвъ на найменше число, бо на 227 припадае 1 уч. въ Моравіи а на найбôльше число бо 1 уч. на 625 жит. въ Дальмаціи. Въ Галичинѣ 1 уч. припадае на 566 жит. — Зъ 64.125 ученикôвъ припадало съ кôнцемъ 1879 р. на Чехи 19.429, на Галичину 10.534 и. т. д. Пôсля народностій було: Нѣмцѣвъ съ жидами 30.485 (жидôвъ 6.664,) Чехôвъ 18.049, Полякôвъ зъ жидами 8.713, Италіянôвъ 2.097, Русинôвъ 1813, Словенцѣвъ 1.392, Сербо-Хорватôвъ 750, Румунôвъ 311. Въ порôвнаню съ 1871 р., въ котрôмъ було 177 середныхъ школъ съ 46.253 учениками, побôльшилось въ 1879 р. число тыхже школъ о 58 а число уч. о 17.872. На поодинокій краѣ припадало въ 1871 р. ученикôвъ: въ Чехахъ 12.380, въ Галичинѣ 8.958, въ Буковинѣ 1280, въ Дальмаціи 700, и. т. д. Пôсля народностій було: Нѣмцѣвъ 21.846, Чехôвъ 11.033. Полякôвъ съ жидами 7.228, Русинôвъ 1.972, и. т. д. Найвысше пôднеслося число уч. ôтъ того часу въ Австріи низшôй (61·2%,) найнизше въ Дальмаціи (8·4%), а въ Зальцбургу поменшилося число уч. о 4%. Пôсля народностій найбôльшу фреквенцію оказали Чехи (63.6%,) найменшу Словенцѣ (6·6%,) коли фреквенція у Русинôвъ поменшилась ôтъ того часу о 8·2%. Въ Передлитавіи числится Нѣмцѣвъ 7,966.000 (466.000 жидôвъ), Чехôвъ 5,135.000 (35.000 жидôвъ), Русинôвъ 3,110.000, Полякôвъ 2,889.000 (зъ того 419.000 жид.), Словенцѣвъ 1,214.000, Италіянцѣвъ 618.000, Сербо-Хорват. 596.000, Румунôвъ 224.000. а иншихъ народностій 14.750. Пôсля тыхъ датъ припадае 1 уч. нѣмецкои народности на 261 жителѣвъ (безъ жидôвъ на 315), ческои на 284 (безъ жидôвъ на 289), италійскои на 295, польскои на 331 (безъ жидôвъ на 339), румуньскои на 720, сербо хорватскои на 796, словеньскои на 872, и 1 уч. рускои народности на 1.704 жителѣвъ. — Удержанье 163 державныхъ середныхъ школъ стояло державу въ 1879 р. 3,937.913 зр., зъ чого на Галичину (на 23 польскихъ и 1 руску сер. шк.) припадае 710.315 зр. а пересѣчно на одного ученика 82 зр. 85 кр. рôчно. — Зъ того видимо, що Словенцѣ и Румуны не маютъ ни однои своеи школы середнои, а Русины въ числѣ 3,110.000 маютъ одну тôлько гимназію акад. во Львовѣ, для котрыхъ припадалобы властиво пôсля числа жителѣвъ и фреквенціи ученикôвъ 14 школъ середныхъ. Въ Моравіи, где есть $^3/_4$ части Чехôвъ, находится 12 краевыхъ школъ середныхъ, зъ котрыхъ въ одной тôлько бувъ съ кôнцемъ 1879 р. языкъ выкладовый славяньскій, въ другихъ же 11 нѣмецкій. Еще гôршій станъ въ Шлеску, где на 250.000 Славянъ не ма ни однои школы середнои а на 1.279 Нѣмцѣвъ ажь 9 школъ серед.; за одного нѣмецкого ученика платитъ тамъ держава 160 зр.! Въ Шлезку и Моравіи отже выставлена народнôсть славяньска на германизацію, а въ Галичинѣ народнôсть руска на польонизацію!

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Презенту получивъ Всч. О. Ѳеофиль Бородайкевичь на приходъ Виноградъ дек. Тысьмян.

Въ пропозицію принятй: 1) на пар. Пôдмонастырь дек. Бобр. Всч. ОО: Филемонъ Огоновскій, Теодоръ Трачь, Теодоръ Дикій, Конст. Яримовичь; — 2) на приходъ Поручинъ дек. Береж. Всч. ОО. Александеръ Кадайскій, Іоанъ Ивановичъ, Сильвестеръ Лепкій; — 3) на кан. Стѣнка дек. Золочев. Всч. О. Левъ Лагодиньскій.

Личный додатокъ получили: Всч. ОО.: Іосифъ Красицкій зъ Дернова, Иполитъ Соловскій зъ Ниговецъ, Лука Левицкій зъ Белзця.

Ôтозва

Товаришѣ!

Въ єдности сила наша! Звязанй узомъ братерскимъ переломимо всѣ перепоны и здобудемо собѣ долю, яка намъ правно належится.

Для загального обговореня справъ народныхъ, для розбудженя и пôднесеня взаеминъ межи академичною рускою молодежію завзываемо Васъ до вспôльного збору до Коломыѣ въ день 17-го вересня с. р., въ третій день выставы товариства „им. Михаила Качковского".

Прибудьте численно въ той день и докажѣтъ своимъ щирымъ спôвудѣломъ, що молодѣжь руску оживляе одна гадка, що еи одушевляе одна вспôльна провôдна идея!

Съ товарискимъ привѣтомъ
Комитетъ першого загального збору
рускои академичнои молодежи.

Я. Окуневскій, Е. Озаркевичь, И. Шухевичь
Зъ тов. „*Січь*".

Ю. Матѣевъ, Король, Павенцкій
Зъ тов. „*Акад. Кружокъ*".

И. Кокорудзъ, С. Даниловичь, К. Левицкій
Зъ тов. „*Дружній Лихварь*".

И. Стоцкій
Зъ тов. „*Союзъ*".

Льокаль збору оголосится пôзнѣйше въ часописяхъ. Всякй кореспонденціи дотычачй збору просимъ адресувати на руки „Я. Окуневского въ Яворовѣ, п. поч. Коссôвъ".

Прочй часописи просимо ласкаво повторити нашу ôтозву.

Курсъ львôвскій зъ дня 26. л. серпня 1880.

	платятъ		жадаютъ	
	австр. валютою			
	р	кр.	р.	кр.
1. Акціи за штуку.				
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	273	50	276	50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	165	75	168	75
Банку гип. галиц. по 200 р	296	—	300	—
2. Листы заст. за 100 р.				
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97	75	98	75
„ „ „ по 4% ав.	91	50	92	50
„ „ „ по 5% ав. період.	97	75	98	75
Банку гип. галиц 6% ав.	101	70	102	70
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	102	—	103	50
3. Листы довжнй за 100 р.				
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92	—	94	
4. Облиги за 100 р.				
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97	15	98	15
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	99	—	100	-
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	100	—	102	—
5. Лосы мѣста Кракова	19	25	21	—
„ „ Станиславова	24	50	26	50
6. Монеты.				
Дукатъ голендерскій	5	43	5	54
„ цѣсарскій	5	49	5	59
Наполеондоръ	9	31	9	41
Пôвимперіялъ	9	58	9	72
Рубель россійскій срѣбный	1	56	1	68
„ „ паперовый	1	$21^3/_4$	1	$23^3/_4$
100 марокъ нѣмецкихъ	57	45	58	15
Серебро	99	50	100	50

(безъ текучого куп. безъ купону)

Ученикôвъ

школъ народныхъ або середныхъ принимаеся на **станцію и стравунокъ** съ услугою. Поручаеся правдиво родительска опѣка.

Близша вѣдомôсть при улици **галицкôй ч. 6.** на III-ôмъ поверсѣ.

Для консументôвъ и торговельникôвъ

поручае

КАВУ

включно съ цломъ и опакованьемъ, franco на кожду почтову стацію австрійско-угорскои монархіи за попереднымъ присланьемъ або послѣплатою належитости за килограмъ

1а Цейлонъ найлучша перлова	зр.	2. —	Въ пачкахъ à $4^3/_4$ кило нетто.
1а великозерниста Куба	„	1 90	
1а арабска правдива Мокка	„	1.70	
1а найлучша Ява	„	1.55	
1а доснонала Ріо	„	1.35	
1а найлучша Порторико	„	1 70	
1а Ст. Доминго	„	1.55	
1а найлучша Сантосъ	„	1.50	

Г. Зингеръ, Тріестъ.

(G. Singer, Triest.)

Докладный цѣнникъ (Preis-Courant) высылаю на жаданье franco. (6—10)

ЦѢННИКЪ
Рускои торговлѣ

ул. Руска Нр. 5. во Львовѣ.

Паперъ 1 либра по 8, 10, 12, 14, 16, 18 кр. и высше							
зошиты по 1 кр., риза	240	шт.	1	зр.	80	„	
„ бôльшй по 3 кр	100	„	1	„	80	„	
„ до рисованя	100	„	2	„	50	„	
1 пуделко рыльцѣвъ	100	„	—	„	40	„	
1 тузинъ ручокъ			—	„	06	„	
1 пуделко перъ R, MG, (Aluminium) по . .			30, 35			„	и высше
1 тузинъ радирокъ по 2 кр.					18	„	
1 кильо крейды краянои .					15	„	
1 тузинъ оловцѣвъ бѣлыхъ (Гардтмута) . .					8	„	
1 фляшка чорнила чорного 10, 15, 20, 30, и 40						„	
1 фляшка чорнила кольорового по . . .			10 и 15			„	
10 грамôвъ атрам. въ порошку					4	„	
таблички паперовй 1 штука					12	„	
„ мармуровй въ рамкахъ по . 8, 10, 12, 14, 16, и 18						„	
билеты визитовй печатанй 100 шт. 45, 50						„	и высше
„ „ литографов. 100			„ 1 зр. 20			„	

Замовленя зъ провинціи выконуются якъ найточнѣйше и ôтворотною почтою.

Поручаючись ласкавôй памяти Высокопочтенной Публики осмѣляемося примѣтити, що мы ведемо торговлю вже ôтъ кôлькохъ лѣтъ и завязалисьмо торговельнй зносины съ найпершими фирмами, тожь можемо ôтдавати нашй товары дешевше и въ лучшôй якости якъ другй торговлѣ сего роду. О тôмъ посвѣдчатъ слѣдуючй два письма, выйнятй зъ помежи численныхъ, якй щоденно майже получаемо.

В. П.! Вже кôлька разôвъ бравъ я въ Вашôй торговли всѣлякй рѣчи для ужитку школьного, якъ: папѣръ, чорнило, оловцѣ, зошиты и пр. и все бувъ я зъ нихъ совсѣмъ задоволеный, тожь поручаю всѣмъ моимъ П. Т. Товаришамъ усердно руску торговлю во Львовѣ.

Нагôрцѣ, дня 20 серпня 1880.

І. Червиньскій
учитель.

Ôтъ року спроваджае пôдписаный ôтъ рускои паперянои торговлѣ всякй снаряды школьнй такъ до писаня якъ и рисункôвъ. Снаряды тй були превосходнй и то не лишь для ихъ дешевости, але еще бôльше для ôтповѣдныхъ свойствъ

Въ наслѣдокъ сего ссьмь обовязаный повысшу торговлю цѣлôй рускôй Публицѣ усердно поручити.

Соколôвъ, дня 7 (с ст) серпня 1880.

(1—?) **Ѳеоф. Головчукъ**

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Маркилъ Желехôвскій.** Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 64. Львôвъ, Субота 20. Серпня (1. Вересня) 1880. Рочникъ I.

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

Клеветникамъ Руси.

II.

Audacter calumniare — сеи максимы видимо придержуются клеветники Руси. Мало було имъ того, що писавъ Dziennik poznański на Русинôвъ, они пôдобрались до угорского Pester Lloyd-а и накормили его своими „шпачками“. Очевидно замѣрили нашѣ клеветники вдарити въ великій дзвôнъ и не зважаючи на тое, що кому якъ кому а Мадярамъ якъ найменше пристоитъ поучати Русинôвъ въ льояльности, — вывѣсили свôй дзвôнъ клеветы середъ своихъ „братанкôвъ“, що то мимо дуализму, мимо ôтданя имъ гегемоніи надъ угорскими Славянами, все таки не можутъ погодитись съ австрійскимъ патріотизмомъ! Не вжежь передъ такимъ трибуналомъ маютъ Русины оправдуватись? „Ктожь есть обвиняй мя“? можутъ спытати Русины. Вѣчнѣ конспираторы противъ Австріи, союзники Бисмарковскои инвазіи зъ р. 1866, ничимъ ненасытнѣ противники єдности австрійско-угорскои монархіи накидаючѣ пута свобôдному, успѣшному розвоеви Австріи, — чижь они маютъ право засѣдати до суду надъ Русинами? Чи не лучше зробивбы Pester Lloyd прочитати лекцію о льояльности своѣй же угорскôй лѣвицѣ и выборцямъ Великои Каписы, а въ конець и свому прасовому товаришови Függetlenség, котрому выточила прокураторія процесъ карный за образу Маестату Цѣсаря?

Кождый муситъ намъ признати, що передъ такими „шафарями“ льояльности намъ ніяково ставати до суду. Однакожь съ жалемъ треба сказати, що сѣвба клеветъ на Русинôвъ перейшла вже звычайнѣ мѣры, а послѣдными часами пôднимаются клеветливѣ голосы майже повсюду съ очевиднымъ замѣромъ добитись до мѣродайныхъ сферъ. Статія Pester Lloyd-а есть тôлько есенціею тыхъ клеветъ, котрѣ ôтъ якогось часу пôдносятся систематично, въ рôжныхъ направленяхъ але съ однаковою цѣлію. Ктожь не пригадае собѣ, якъ недавно еще оскаржувано всѣхъ галицкихъ Русинôвъ о якѣсь аграрнѣ агитаціи, ба навѣть о соціялизмъ, якъ тымъ же Русинамъ задля трираменного креста навязувано „шизматицку“ пропаганду и то въ пору, коли Митрополичій и епископскѣ престолы заняли Владики, котрымъ никто не смѣе ôтмовити католицкои ревности. Щожь значатъ тіи клеветы? Ото ничого иншого, якъ тое, що клеветливôсть ворогôвъ Руси дôйшла вже до цѣлковитои безвстыдности. Мовчати довше — значилобы помагати нашимъ клеветникамъ ихъ ложь продавати за правду. До клеветъ въ религійнôмъ и соспôльнôмъ взглядѣ, прибуває клевета политична: „теперѣшный рухъ Русинôвъ прибравъ характеръ всероссійского руху“. Такъ отже видимо ходитъ о тое, скомпромитувати Русинôвъ религійно, соспôльно и политично, — щобы въ той спосôбъ выкликати и оправдати религійный, соспôльный и политичный гнетъ Русинôвъ! Признаемо хитрôсть такои политики нашихъ противникôвъ, але не бачимо въ нѣй ни крихты политичного такту и льогики.

На якôй же пôдставѣ и задля якои причины пôдносятся тіи замѣты противодержавнои гравитаціи Русинôвъ и где то есть той „фактъ“, що „теперѣшный рухъ Русинôвъ прибравъ характеръ всероссійского руху“? Pester Lloyd признае, що сего мнимого стремленя Русинôвъ не можна пôзнати зъ книжокъ рускихъ, бо еслибы рухъ Русинôвъ дѣйстно мавъ характеръ всероссійскій, тогды певно не розвивалибы Русины своеи питомои литературы, они не плекалибы свого рôдного языка и не закладалибы товариствъ для просвѣты народа въ народнôмъ языцѣ. Pester Lloyd знае, що таке посудженье Русинôвъ о всероссійскѣ аспираціи противорѣчитъ столѣтнôй исторіи житя Русинôвъ въ Австріи, ôнъ знае, що Русины черезъ той часъ свѣтло заявили свою льояльнôсть на картахъ австрійскои исторіи не словами, але дѣлами, жертвами своеи крови и свого майна, ôнъ знае, що року 1848, р. 1859 и 1866 цѣлѣ полки галицкихъ Русинôвъ полягли трупомъ въ оборонѣ Австріи, що навѣть окупація Босніи и Герцеговины не обôйшлась безъ кровавои жертвы Русинôвъ. Pester Lloyd знае, що то суть факта, котрѣ навѣть слѣпый и глухій не може прійняти яко доказъ „всероссійского руху“ Русинôвъ. Тожь на все тое кидае P. L. заслону и столѣтну исторію называе „перестарѣлою и утертою фразою“, а указуе на „духа Головацкого“, котрый, „здаеся, особенно завертае головы рускои молодѣжи“, хочь не поясняе, якій то именно „духъ Головацкого“, чи той, що выдавъ руску граматику и въ „трехъ вступительныхъ предподаваняхъ“ цѣлымъ засобомъ своеи науки боронивъ самостôйности руского языка и его ôтрубности ôтъ россійского, чи той, що переѣхавши до Россіи переставъ вплывати на руску молодѣжь, отже й не може завертати еи головы? Якъ бы тамъ и було, але всежь таки можемо спытати, чижь годится на такôй пôдставѣ кидати на цѣлый рускій народъ въ Австріи калюмнію гравитаціи позадержавнои, „выходячои поза границѣ державнои идеи австрійскои“ — гравитаціи до Россіи? Перегляньте всѣ австрійскѣ народы и спытайте себе, чи на тôй самôй пôдставѣ и то може съ далеко бôльшимъ правомъ не могли бы вы навязати всѣмъ австрійскимъ народамъ такихъ „позадержавныхъ стремлень“? У кождого народа подыбаете поодинокихъ людій, котрѣ буяютъ на блудныхъ калькуляціяхъ политичныхъ неразъ съ великою шкодою власного народа. Чомъ жежь вы не глядите на тыхъ Нѣмцѣвъ, що на австрійскôй земли выправляютъ оваціи Вильгельмови, чому мовчите за Италіянцѣвъ, що кидаютъ петарды въ Тріестѣ, чому мовчите не о поодинокихъ людяхъ, але вже о цѣлôмъ великôмъ сторонництвѣ угорскôмъ, що домагаеся цѣлковитого розрыву съ Австріею? Тутъ жежь вже не „духъ“, але факта выступаютъ на явъ и чи не булобы лучше, если вы дѣйстно такѣ великѣ патріоты, звернути вашу увагу на тіи дѣйстно сумнѣ объявы, а не шукати „здрады державы“ тамъ, где еи не ма? А предсѣ мимо тыхъ фактôвъ вы не смѣете, если у васъ есть совѣсть и крихта любови правды, помовляти цѣлого Тріесту, всѣхъ австрійскихъ Нѣмцѣвъ, всѣхъ Угрôвъ о „противодержавне стремленье“? На якôй жежь пôдставѣ смѣете кидати такій замѣтъ всѣмъ Русинамъ? Гдежь суть доказы вашѣ, що „рухъ Русинôвъ прибравъ характеръ всероссійскій“? Чижь за блуды двохъ-трехъ людій можете вы винити цѣлый народъ? Если пôдъ „духомъ Головацкого“ маемо розумѣти нещасливу гадку емиграціи до Россіи пôсля р. 1866, то чижь беззавидна доля тыхъ емигрантôвъ и ихъ сумна роля въ Россіи вже не розчарувала доси всѣхъ тыхъ малочисленныхъ десперантôвъ? Еслижь пôдъ тымъ „духомъ“ маемо розумѣти еще нещасливѣйшу гадку мнимого „единства“ Русинôвъ съ Великороссами, — то чижь можна тутъ говорити о якôмъ стремленю Русинôвъ, руского народа? Тажь тая гадка не могла и не може бути никому бôльше пригожою, якъ самымъ ворогамъ Русинôвъ, а то не тôлько для того, що дае пôдставу посуджувати Русинôвъ о „противодержавнѣ стремленя“, компромитувати ихъ въ политичнôмъ и религійнôмъ взглядѣ и накликати на нихъ всякій можливый гнетъ нѣбы то за тіи мнимѣ „противодержавнѣ стремленя“, — але и и для того, що таке стремленье мнимо „всероссійске“ есть найлекшою дорогою пхати Русинôвъ въ рамена польонизаціи и довершити ихъ цѣлковитого вынародовленя. Мы жь не потребуемо еще поясняти, що скоро Русины вырекли бы свого рôдного языка, перестали плекати свою питому литературу и хотѣлибы прійняти великорускій языкъ, котрого не тôлько рускій людъ, але и галицка интелигенція руска совсѣмъ не розумѣе, — що тогды польонизація руского народа у насъ булабы вповнѣ довершеною. Мы маемо на угорскихъ Русинахъ сумный, перестра-

БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ.

Образокъ зъ галицкого житя.

I.

(Дальше.)

Хитро добирався Семенъ до такои компаніи, выхилясомъ-выкрутасомъ рвався зъ пôдъ директорского догляду, крывся передъ окомъ господинѣ. Сумували, клопотались родичѣ чуючи недобрѣ вѣсти про починки сына. Доѣздили, на спѣлѣ лѣта нагадували, опамятували. Не помогло!

Згадавъ теперь Семенъ тіи лѣта и серце ему завяло зъ жалю. Ахъ, якъ бы то ôнъ бувъ мавъ тогды той розумъ, що нынѣ, не пустивбы бувъ такъ марно своихъ лѣтъ молодыхъ съ буйными вѣтрами, съ гулящими товаришами за низащо! Бувбы ôнъ день и нôчь сидѣвъ надъ тою латиною стôлько разôвъ проклинаною, бувбы якъ ягничка покорявся передъ учителями, закинувъ гуляще житье, понехавъ товаришѣвъ наустливыхъ, слухавбы батька-матери и не обтовкъ бы свого директора за его добру раду. Булобы сповнилось пророцтво его молодыхъ лѣтъ, булибы вже давно его витали въ всѣхъ домахъ якъ укôнченого алюмна, а панна Северина не глядѣлабы на него такъ зъ высока, съ погордою и — — дякъ не бувбы его сватомъ.

А сей дякъ лѣзъ теперь въ его очи якъ заклята мара, и коловъ его до живого! Вся кровь бурилась на згадку того дяка. Якажь се обида, якій — просто — смѣхъ передъ цѣлымъ свѣтомъ! Дякъ вже певно повеличався своимъ „посланіемъ“ передъ дячихою, дячиха все розказала кривôй Настѣ, а ся баландиха, наточивши въ десятеро свого острого язычка, гдесь вже рознесла по цѣлôмъ селѣ славу про професора сватанье до попадянки. Цѣле село вже гдесь гуторитъ о его нещастю, вже й Мошко мусѣвъ про те дôзнатись — и слава пôйде по цѣлôмъ свѣтѣ, а завтра вся дѣтвора въ школѣ буде смѣятись въ кулакъ и показувати довгѣ носы!

„Страхъ, страхъ, яка обида, яка компромитація“! стогнавъ панъ Семенъ, важкою ступою походжаючи по хатѣ. Свѣтъ стоявъ передъ нимъ такій темный, непривѣтный и нелюдскій, якъ та темна нôчь, съ густыми хмарами и хлюскотячимъ дощемъ. Постати панны Северины, отця Даміяна и дяка высувались мовь тіи блискавки середъ темрявы и, здавалося, смѣялись надъ нимъ якимсь гремучимъ, пекельнымъ смѣхомъ. Задумався панъ Семенъ надъ своею долею и ставъ розважати, чимъ то ôнъ ставъ такъ низько на щебли суспôльности, щобъ ему не можна було безъ смѣху протягнути руки до панны Северины? Тажь ôнъ и професоръ и попôвскій сынъ, значитъ и фамилія есть и титулъ не абы тамъ якій, ну тай зъ лиця тожь собѣ ничого!

Панъ Семенъ взявъ свѣчку зъ стола и приступивъ до невеличкого зеркальця, що було влѣплене въ стѣнѣ. Зеркальце було стареньке, пообдиране, съ плямами, мѣсцями вапномъ захляпане и порохомъ припале. Панъ Семенъ бувъ радъ, що мае передъ собою судію строгого и непôдхлѣбного. Ôнъ протеръ рукою порохъ и зеркало ôтбило здоровый нôсъ, троха похожій на огôрокъ де-де подзьобаный, грубѣ, стрѣпатѣ усы и гладко выголену бороду. Нôсъ, усы й борода були якъ звычайно у людій и панъ Семенъ не замѣтивъ на нихъ ничого смѣшного, ôтразливого. Ôнъ подався троха назадъ, щобы побачити цѣле свое лице въ зеркалѣ. И тутъ ничого поганого. Тажь у пана Бжушковского не таке лице, и нôсъ бараболястый та еще й съ бородавкою, и очи якіись выбалушенѣ и лиця мовь двѣ шинки до купы стуленѣ и борода безгарна, а таки ôнъ панъ на Голопятахъ, — мѣркувавъ панъ Семенъ вдивляючись въ свое лице съ бѣлыми бровами, приплащенымъ чоломъ, сѣрыми троха баранѣючими очима и повными лицями загорѣлыми ôтъ весняного вѣтру. Строгій судъ зеркальця выйшовъ користный. Стареньке припорошене зеркальце накинуло мовбы якій бѣлый серпанокъ*) на професорске лице и оно здавалося якесь чудно бѣле, гладке и деликатне.

Панъ Семенъ почувъ якусь тиху радôсть въ своѣй душѣ пôсля такои муштры и знову почавъ ходити по хатѣ розважаючи надъ своею долею.

„Се тôлько пыха наустила**) ихъ на таке дѣло“, думавъ панъ Семенъ згадавши за посольство дяка. „Стыдно имъ порôднитись съ професоромъ! Ну дай Боже вамъ и до сивои косы дожидати иншого жениха! Щожь зъ того, що мене выгнали зъ школы, що я бувъ у войску?! Сежь лучаеся въ свѣтѣ, а я таки и препаранду скôнчивъ и свого хлѣба добився. Лучше вышумѣти за молоду, якъ дурѣти на старôсть. Кидала мене доля у всѣлякѣ стороны та й не потопила, не втоплюся и теперь. Ой будете еще жалкувати вашои пыхи...“

И кинувся панъ Семенъ на свое лôжко. Охота пôмсты-ôтплаты розжарювалась въ его душѣ. Що разъ то новѣ думки налѣтали въ его голову. Отъ якъ бы то ему выглядѣти где богатои панночки чи й вдовицѣ та оженитись, та гарно прибравшись, якъ павяна пара, пôй-

*) Прозôрна матерія, тюль.

**) намовила = навела.

шаючій примѣръ, до чого веде таке мниме „всероссійске“ стремленье. Ôтъ часу, якъ замовкли Духновичь, Павловичь и др., ôтъ часу якъ угорско-руска интелигенція перестала писати рускимъ языкомъ, а „Карпатъ“ почавъ писати великорускимъ языкомъ, поступила мадяризація угорскихъ Русинôвъ въ перестрашаючій способъ, и нынѣ не ма майже слѣду рускои интелигенціи на Угорскôй Руси, а народъ тôлько о стôлько лишився рускимъ, о скôлько еще низькій степень просвѣты зберѣгъ его ôтъ такои моднои цивилизаціи. Кождый жежь муситъ признати, що мадярскій языкъ незрôвнано дальшій рускому народови ôтъ языка польского. Єсли отже такъ чужій языкъ мôгъ выдержати конкуренцію съ мнимымъ объединяючимъ языкомъ, єсли мадярскій языкъ, скорше прійнявся у Русинôвъ угорскихъ якъ великорускій, то о скôлькожь лекше выдержати польскому языкови конкуренцію съ великорускимъ? Єзуитска политика не могла выдумати ничого пôдступнѣйшого а бôльше згубного для Русинôвъ надъ таке мниме „всероссійске“ стремленье. Она поняла, що галицкі Русины далеко скорше можутъ собѣ присвоити польскій якъ великорускій языкъ, що наші дамы скорше будутъ говорити по польски якъ по великоруски, що до интелигентныхъ домôвъ скорше найде приступъ польска книжка, польска газета и т. д. Тое мниме „всероссійске“ стремленье не єсть на дѣлѣ ничимъ иншимъ, якъ тôлько чистою польонизаціею — тôлько въ иншôй, зручнѣйшôй и небезпечнѣйшôй формѣ. Нынѣ тая политика починае вже ôтносити свои тріюмфи. Хоть стôлько крику пôднимаеся теперь задля мнимого „всероссійского“ стремленя Русинôвъ, доси однакожь галицка литература Русинôвъ не може выказати ни одного тукраєвого литературного плоду въ великорускôмъ языцѣ, ни однои часописи выдаванои въ чистôмъ великорускôмъ языцѣ. Якъ жежь за тое пригодилась тая помовка о „всероссійскôмъ“ стремленю Русинôвъ на тое, щобы нею оправдати всяку кривду здѣлану Русинамъ, нею задусити всякі хотьбы найсправедливѣйші ихъ жаданя и въ имя того „всероссійского стремленя“ на дѣлѣ оголосити Русинôвъ безъ права и всякои охороны. Тажь мимо того щоразъ бôльшого галасу о „всероссійскôмъ“ руху Русинôвъ фалѣ польонизаціи не пôднималися николи высше, якъ теперь, а вынародовленье Русинôвъ нигде не находило бôльшои пôдмоги якъ въ двигателяхъ сего мнимого „всероссійского“ руху. Тажь пôдъ покровомъ того стремленя ширится погорда для всего, що руске, нищится всяка гадка самостôйного розвою рускои народности и затемнюеся почутье народности до того степени, що рускі дѣти блукаются по нѣмецкихъ або польскихъ школахъ, а руска мати забувае руску пѣсню надъ колыскою своеи дитины. Якжежь можна таке стремленье навязувати цѣлому народови, котрый власне почуваеся бути рускимъ народомъ и хоче свою народнôсть розвивати, а не еи зрѣкатися на чіюбы тамъ ни було користь?

Селяньскій банкъ

передъ судомъ соймовои комисіи.

Якъ вѣдомо, справа старого селяньского банку набрала великого розголосу въ першôй половинѣ сего року. По численныхъ дневникарскихъ ôтзывахъ о страшнôмъ задовженю селянъ въ тôмъ банку выступивъ такожь и выдѣлъ повѣтовый въ Перемышли за иниціятивою гр. Круковецкого съ петиціею до сойму о шкодливôмъ вплывѣ дѣятельности селяньского банку. Для сеи справы выбравъ соймъ осôбну комисію, котрôй придѣлено такожь всѣ пôзнѣйші петиціи внесені въ тôйже справѣ до сойму. Якъ много иншихъ важныхъ комисій такъ и тая банкова комисія не могла задля замкненя сесіи предложити соймови свого справозданя, але бодай выпрацювала справозданье о тôй многоважнôй справѣ. Думаемо, що пытанье задовженя селянъ и ихъ руины при помочи такъ званыхъ селяньскихъ банкôвъ повинно у насъ все стояти на дневнôмъ порядку и що особенно интелигентні Русины, єсли хотятъ заявитися справдѣ дбаючими о добро народа, не повинні опускати сего пытаня зъ своеи уваги. Для того подаемо се справозданье банковои комисіи соймовои, котре подае не тôлько много цѣнныхъ увагъ о дѣятельности старого селяньского банку, але кромѣ того може послужити до поясненя, що слѣдуе дальше съ тою справою робити.

Соймова комисія не входитъ подрôбно въ чинности селяньского банку и не дослѣджуе его стану и обороту финансового, она застановляеся лише надъ вплывомъ его кредитовыхъ операцій на економичный станъ народа, щобы дослѣдити причинъ шкодливыхъ наслѣдствій и подати средства того шкодливого вплыву.

Селяньскій банкъ заложено въ часѣ, коли по высвободженю люду, по узнаню загальнои здôбности до пôдписуваня векслѣвъ, по знесеню карныхъ законôвъ противъ лихвы и по самовладнôмъ опанованю капиталу всѣма жерелами соспôльного житя, наконець по знесеню неподѣльности селяньскихъ грунтôвъ — нашь недосвѣдченый селянинъ, неумѣючій въ мѣру користати зъ узысканыхъ правъ, щоразъ бôльше зачавъ попадати въ руки лихварѣвъ и шахраѣвъ запопадливыхъ на его майно, котрі то пôдъ формою векслѣвъ, то пôдъ формою записôвъ и выроковъ компромисарскихъ вызыскали его потребу и легкодушнôсть. Селяньскій банкъ опертый на взаимности съ правомъ выдавати листы заставні зôставъ заложеный съ початкомъ р. 1868 а розпочавъ свою дѣятельнôсть доперва р. 1869. Дѣятельнôсть банку розпочали основателѣ сего банку выданьемъ въ сѣчню 1868 р. ôтозвы до сельского люду, въ котрôй поставили цѣлію селяньского банку ратунокъ селянъ зъ рукъ лихварѣвъ и вôзвали селянъ, щобы численно приступали до сего банку. Тую ôтозву поперла сильна агитація по цѣлôмъ краю густо розсѣяныхъ агентôвъ. Селяне и маломѣщане тлумами горнулися до бюръ банку, такъ що р. 1869 удѣлено селянамъ пожичокъ разомъ въ сумѣ 1,400,000 зр. и выдано листôвъ заставныхъ за суму 1,073.000 зр. По конець р. 1879 удѣлено пожичокъ разомъ въ сумѣ 13,032.941 зр. 59 кр. и выдано листôвъ заставныхъ за 12,953.100 зр., зъ чого съ кôнцемъ р. 1879 позôстало у 47.881 членôвъ (довжникôвъ) — 7,577.887 зр. 84 кр. Отворенье селяньского банку прійняли галицкі финансові сферы съ недовѣріемъ. Листы заставні банку не знайшли покупу въ краю, але по бôльшôй части въ Моравіи, Австріи, Стиріи и иншихъ австрійскихъ провинціяхъ, где ихъ уживано на умѣщенье пупилярныхъ и щадничихъ капиталôвъ. Въ короткôмъ часѣ показалося, що недовѣріе краю було оправдане, бо въ мѣру якъ збôльшалися пожички (найвысше число пожичокъ було р. 1876 бо 8,405.530 зр.) не тôлько економичный станъ народа не пôдносився, але противно селяньство и маломѣщаньство попадало въ щоразъ бôльшу нужду и выродилась емиграція селянъ до Америки именно зъ захôдной Галичины. Залеглости въ банку що разъ побôльшалися и выносили съ кôнцемъ р. 1879 на загальну суму пожичкову 7,577.887 зр. квоту 2,452.909 зр. въ капиталахъ а 1,729.944 въ процентахъ, а кромѣ того еще залягали асекураційні оплаты и кошта судові. Екзекуціи и примусове вывлащенье селянъ зъ землѣ множилися зъ року на рôкъ въ способъ перестрашаючій. Число примусовыхъ лицитацій селяньскихъ и маломѣщаньскихъ господарствъ выносило р. 1867 — тôлько 164, року 1877 вже 2.139 а р. 1879 — 3.164. Ôтъ р. 1867—1879 выставлено на лицитацію въ 6933 мѣстцевостяхъ 12.427 господарствъ селяньскихъ и маломѣщаньскихъ. Колибы такъ дальше вывлащенье въ тôй самôй прогресіи поступало, станъ селяньскій мусѣвбы въ короткôмъ часѣ совсѣмъ счезнути.

(Конець буде)

Зъ судовои салѣ.

(Банкъ селяньскій.) Въ Чернôвцяхъ ôтбулася въ дни 13 и 14 с. м. въ повѣтовôмъ судѣ передъ поодинокимъ судіею, адъюнктомъ Калитовскимъ, розправа о образу чести, о котру заскарживъ шефъ черновецкій рустикального банку, полякъ, Гродскій якогось Адольфа Котляра. Той Котляръ уложивъ бувъ для селяньства зъ округа Сторожинецкого петицію до сойму буковиньского о повздержанье въ Буковинѣ дальшои господарки рустикального банку и о якъ найскорше заснованье банку краевого гипотечного. Тая петиція зôстала на VIII засѣданю соймовôмъ черезъ одного посла внесена. Въ тôй петиціи приходивъ такій уступъ: „Найтяжше той ракъ (банкъ рустикальный) точитъ повѣты: Чернôвцѣ, Сторожинець, Садагуру, Заставну, Станестье и Серетъ, бо львôвска банда лихварѣвъ, звана банкомъ рустикальнымъ, котра властиво за свою вывѣску повинна приняти здерту хлопску школу, настановила такъ званымъ директоромъ въ Чернôвцяхъ К. Гродкого, бувшого давнѣйше надзывателемъ при вытворѣ потажу а пôзнѣйше діюрнистомъ. Ôнъ и его униформованый „амсдинеръ“ становлятъ власть; ôнъ самъ предпринимае чинности, котрі до суду належатъ и горе такому, кто поважився имъ опиратися — въ такôмъ случаю директоръ хватае за револьверъ и нимъ сповняе натискъ и насилія. Такъ ôнъ самъ при помочи свого урядового слуги предпринявъ вывласненье одного селянина, Александра Гросуля въ Магалѣ, а коли тойже селянинъ не хотѣвъ того допустити, ôнъ добувъ револьвера зъ футерала, приложивъ селянинови до чола и кричавъ: „Злодѣю, якъ ся не уступишь, то тя якъ пса застрѣлю!“ Теперь Кароль Гродкій ставъ за заслугу, що выссавъ сельскій народъ, богачемъ и пôдъ охороною львôвскои банды лихварскои сповняе самостôйно судейство въ Буковинѣ, не дбаючи про ніяку судейску помôчь“. Тымъ уступомъ оскорбився Гродкій и Котляра запôзвавъ о оскорбу чести.

На розправѣ запôзваный Котлярь признаеся, що ôнъ тую петицію на просьбу многихъ громадъ и по пересмотрѣ предложеныхъ ему грамотъ беззаплатно написавъ и що ôнъ и въ сѣй хвили може доказъ правды всѣхъ поданыхъ фактôвъ перевести. „И такъ,“ говоритъ ôнъ „яко доказъ, що Гродкій, образившійся тымъ, що я его представивъ яко чоловѣка недорѣсшого до директорства своимъ образованьемъ („надзыратель при вытворѣ потажу“ и „діюрнистъ“), не мае дѣйстно образованя, — послужитъ отсе письмо Гродкого, въ котрôмъ безъ числа похибокъ стилистичныхъ, граматичныхъ и ортографичныхъ (*предкладае письмо.*) Що ôнъ насилія и чинности судейскі разомъ съ своимъ слугою сповняе, доказуе тое, що ôнъ мае блянкеты съ цѣсарскимъ орломъ, котрі съ остереженями селянамъ слугою своимъ посылае. За кожде таке остереженье мусятъ селяне 20—40 кр. денно платити — и дѣйстно платятъ зъ страху передъ цѣсарскимъ орломъ. Колижь у тыхъ бѣдныхъ жертвъ не ма жаданои сумы, то заразъ самовластно ихъ фантуеся а забрані рѣчи за-

---

ти до голопятскои церкви повеличатись передъ цѣлою громадою и передъ панною Севериною и передъ панъ-отцемъ, — отъ якабы була пôмста, якъ бы ôнъ глянувъ зъ горда на вкруги себе на всѣхъ, яку давбы ôтплату за посольство дяка! Цѣлі Голопяты покорилибся передъ нимъ! Довго тлумлена и всѣма топтана честилюбивôсть озвалася въ его душѣ съ цѣлою силою. Ôнъ памятавъ на тыхъ учителѣвъ, що называли его „круглымъ туманомъ“ и запихали до послѣднеи лавки, згадавъ и тыхъ ОО. Василіянъ въ Бучачу, що карбували „препаранду“ на его шкôрѣ, и тыхъ фирерôвъ, капралѣвъ, фельдфеблѣвъ, та официрôвъ, що добре его катували пôдъ часъ недовгои службы войсковои. Цѣлый той довголѣтный гнетъ озвався немилыми споминками и выкликавъ охоту блиснути на разъ розкôшнымъ житьемъ и въ тôй розкоши знайти ôтплату за дотеперѣшне пониженье.

„О, ôтплачуся всѣмъ! Всѣмъ ôтплачуся за мои кривды!“ думавъ самъ про себе панъ Семенъ, хочь не знавъ еще, яка се буде ôтплата. Одно тôлько вертѣлось въ него на думцѣ, що ôнъ теперь ставъ своимъ паномъ на своѣмъ хлѣбѣ и що не потребуе бôльше покôрно переносити на собѣ чужого згнущаня. Посольство дяка розпалило лише бôльше тую жажду и розбудило нову енергію. Панъ Семенъ готовъ бувъ теперь стати до борбы съ цѣлымъ голопятскимъ свѣтомъ.

Довго, довго колысався ôнъ ôттакъ въ всѣлякихъ думкахъ, ажь поки вже мало що не надъ самымъ досвѣтомъ сонъ не склеѣвъ его повѣкъ и не втишивъ его зворушенои душѣ. Та й у снѣ не знайшовъ ôнъ милого супокою. Якісь сонні мары насѣли надъ его головою. Снится ему его першій пріѣздъ до Голопятъ на професорску посаду и здаеся ему, що вся громада вышла на его стрѣчу и якъ вельможному панови поклоняеся до землѣ, хлѣбомъ-солію его витае. Выступаютъ дѣти гарненько повбирані, якъ бы на велике свято, выходятъ хлопцѣ и дѣвчата въ застяжкахъ, биндахъ, заквѣтчаныхъ хусткахъ, выходятъ рядомъ и сыплятъ ему цвѣтами дорогу до замаенои школы. А школа стала якась така велика, розкôшна, ясна, мовбы паньскі палаты. И зновъ вырынае мовъ зъ зеленого лугу чудова постать панны Северины, така гарна, така чаруюча, що ажь серце займае. Єи очи такъ любо всмѣхаются, еи лице якъ рожа паленѣе, еи бѣленька рука на щирый привѣтъ простягаеся, его тверду руку щиро стискае. Якъ любо, якъ весело стало на серцю Семена, яка радôсть обгорнула его душу! Сежь въ першій разъ за его житя поклоняются ему всѣ люде! Ажь тутъ где ни взялася страшна буря, всю радôсть темными хмарами закрыла, всѣхъ людій змела и показалось лице старого дяка съ сынимъ носомъ, забелкотѣли его уста якимсь похороннымъ голосомъ и передъ пана Семена всунувся здоровый гарбузъ. Загорѣвся панъ Семенъ ôтъ гнѣву, цѣлый спахъ поломенемъ. Сежь наруга надъ нимъ самымъ! Добре тямитъ ôнъ, якъ еще за вояцкихъ часôвъ зайшовъ до театру. Тамъ грали штуку про сватанье дурного парубка до молодои, гарнои дѣвчины. Парубкови пôднесли такого самого гарбуза та й передъ цѣлымъ свѣтомъ обсмѣшили. П. Семенови здалося, що се теперь хотятъ съ нимъ ôтограти таку саму комедію и пôдняти его на смѣхъ цѣлыхъ Голопятъ. Ôнъ пôрвався съ кулаками на дяка, але навкруги роздався голосный смѣхъ. Оглянеся панъ Семенъ въ коло себе, а тутъ зновъ вылягла цѣла громада та вже не на привѣтъ въ святочныхъ одежахъ, а съ коцюбами та съ мѣтлами и помелами. Назбиралась цѣла гурма малыхъ дѣтій съ замураными лицями, въ заболоченыхъ кафтанахъ и пôдняла такій крикъ, якъ бы йшла цѣла череда. Сей смѣхъ малои дѣтворы и цѣлои громады до живого вразивъ пана Семена. Єму приходилось ôтъ сорому хиба пôдъ землю провалитись. Але ноги его мовь приросли до землѣ, ôнъ не мôгъ ни ворухнутись, ни крикнути, ни штуханцями почастувати безстыдну гурму хлопачкôвъ, що приложивши обѣ руки до носôвъ скакали навколо него и грали довгого носа. Здавалося, що якась таемна сила прикувала его до мѣсця и казала ему мовчки съ затиснеными губами и безсильными кулаками придивлятись и прислухуватись, якъ надъ нимъ смѣялась цѣла громада. Ôнъ зôбравъ всѣ свои силы и метнувся на передъ.

Руки вдарились мовь о скалу. Панъ професоръ розтворивъ очи и побачивъ передъ собою ясный свѣтъ. Крôзь ôкно било сонячне промѣнье и золотыми струями розливалось по помостѣ, коло ôкна грала до сонця громадка мухъ, а за ôкномъ пôдъ школою чутно було гамôръ, крикъ, якъ на ярмарку. Глянувъ панъ Семенъ черезъ ôкно и побачивъ мало що не цѣлый свôй сонъ. Се выганяли въ першій разъ громадску череду. Коло школы зôбралась мало що не цѣла голопятска громада зганяючи до купы всѣляку товарину. Коровы ревали на все село за ôтлучеными телятами, ôвцѣ и ягнята мечали, якъ плачутъ малі дѣти, а малі хлопцѣ вганялись съ патыками и батогами на всѣ стороны, щобы не розходилась череда, и переглушували своимъ крикомъ ревôтъ товару и мечанье овецъ. Старші люде, мужики и бабы стояли пôдъ школою и

ставляются у шинкаря. А коли селяне хотятъ ôттакъ заставы выкупити, мусятъ за нихъ платити вже 60—80 кр. а дуже часто заставы и продаютъ. Я окрôмъ предложеныхъ судови блянкетôвъ припровадивъ съ собою 4 свѣдкôвъ, котрй потвердятъ мои высказы. До доказу правды исторіи съ револьверомъ, то такожь маю съ собою 2 свѣдкôвъ. Що же тыкае тои точки, що ôнъ, „выссавъ сельскій народъ и богачемъ ставъ“, то я пишучи тіи слова мавъ на думцѣ тое, що ôнъ екзеквовавъ ôтъ довжникôвъ належитости, котрй вже були заплаченй, якъ такожь и кошта процесу, котрй ему не були признанй а котрй ôнъ самъ собѣ вызначувавъ. Такъ н. пр. доказуе отсе письмо *(предкладае)*, що одинъ селянинъ заплативъ 20 зр. яко рату, а по якôмсь часѣ зробилися зъ нихъ кошта судовй. Крôмъ предложеныхъ документôвъ я маю еще около 40 иншихъ случаѣвъ *(показуе на стосъ паперôвъ)*, зъ котрыхъ кождый мѣститъ въ собѣ 3-4 обманьства.“

По такôй оборонѣ запôзваного адвокатъ Гродкого жадае завѣшеня розправы. Запôзваный противится тому. Судія не прихилився до внесеня адвоката и приступивъ до переслухуваня свѣдкôвъ. Свѣдокъ Василь Бендошь, господарь зъ Котолострицѣ, цензоръ руст. банку, 60-лѣтн. — зôзнае, що ôтъ 7 лѣтъ являеся найменше 3 разы до року „амтсдинеръ ôтъ банку“ и ходитъ съ старшиною громадскою, котрый думае що наказъ съ ôрломъ, то цѣсарскій, до поодинокихъ довжникôвъ, завзывае ихъ платити раты и стягае ôтъ нихъ по 40 кр. денно. Кто не мае, мусить дати грабѣжь, котра у жида заставляеся.

Гродкій: Я до нынька ничого о тôмъ не знавъ.

Судія: Яко шефъ вы мусѣли о тôмъ знати.

Запôзваный: Я предсѣ о тôмъ банкови до Львова доносивъ а ôнъ васъ о выясненье запытавъ, отже вы знали о тôмъ. Впрочѣмъ менѣ вашь „амтсдинеръ“ сказавъ, що ôнъ дѣлится съ вами тымъ зôбранымъ грошемъ.

Прочй свѣдки зôзнанями своими потвердили замѣты Котляра а одинъ свѣдокъ бачивъ на власнй очи, якъ одинъ довжникъ мусѣвъ пожичити а дати амтсдинерови „за екзекуцію“ 5 зр., а самъ свѣдокъ пожичивъ въ банку 1450 зр. а выплатили ему тôлько 1100 зр., кажучи, що решта 350 зр. задержуесь на случай, якъ ôнъ ратъ не зможе сплачувати. Тымчасомъ якъ прійшло до екзекуціи, то екзеквували цѣлу вѣрительнôсть 1450 зр. Два свѣдки потвердили такожь исторію съ револьверомъ, ба и самъ Гродкій еи не перечивъ, тôлько казавъ, що селянинъ котрому ôнъ револьверъ до чола приложивъ замахнувся бувъ на него сокирою.

На другій день розправы явився Гродкій съ адвокатомъ и внѣсъ поданье о вызначенье другого судіи, бо адъюнктъ Калитовскій Русинъ, отже противъ него яко Поляка партійный, а дальше, що въ салю допущено газетярѣвъ, стенографа и публику, а ему тое непріятно. Замѣтъ о партійности судіи выкликавъ велике обуренье, такъ якъ адъюнктъ Калитовскій есть дуже поважанымъ и любленымъ урядникомъ.

зновъ собѣ кричали на дѣтій и на товарину. Здавалося, що се яке войско облягло школу, и хотѣло еи приступомъ взяти. Товаръ и конѣ разъ вразъ гналися попередъ ôкна, а куснѣ розмѣшеного болота якъ тй кулѣ вылѣтали зъ пôдъ копытъ и ратиць та зачѣпались то на школьнôй стѣнѣ, то на дверяхъ, то подзвонювали у ôкна.

Панъ Семенъ хотѣвъ вже крикнути зъ досады на цѣлу голопятску громаду, але ôнъ пригадавъ собѣ вчорашный день и свôй поганый сонъ, побоявся громадского смѣху и тôлько сплюнувъ и важко зôтхнувъ прошептавши: „сонъ мара — Богъ вѣра!“

(Дальше буде.)

— **Невинна ôтповѣдь.** Одинъ учитель старався змалювати словами своимъ ученикамъ и ученицямъ понятье злои совѣсти. Задававъ въ тôй цѣли рôжнй пытаня, але все надармо. „Ну, — каже ôнъ до дѣтій — що мае чоловѣкъ, котрый нигде не находитъ спокою, котрый навѣть въ ночи не може спати, але качаеся на лôжку то въ сей то въ той бôкъ?“ Всѣ мовчатъ. Нарештѣ встае мала дѣвчинка. „Скажижь намъ, дитино, — каже учитель — що ôнъ мае?“ „Блоху!“ ôтповѣла невинно дѣвчина.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Цѣсарска подорожь.) Дня 17 (29) с. м. прибувъ Цѣсарь до Оломуца радôстно витаный людностію. На привѣтнй бесѣды ôтповѣдавъ Цѣсарь по нѣмецки и по чески. Ц. к. Староста зъ Просницъ представлявъ Цѣсареви начальникôвъ громадъ въ ческôмъ языцѣ. Цѣсарь выразивъ свою радôсть, що староста такъ добре говоритъ по чески. Ческй оклики „Slava“ дуже часто мѣшаются съ нѣмецкими „Hoch“ и ческій елементъ всюда живо манифестуеся передъ Цѣсаремъ.

(Нѣмецкій загальный „Parteitag.“) Гадка скликати загальный збôръ всѣхъ вѣрноконституційныхъ Нѣмцѣвъ упала остаточно, якъ бы на знакъ, що вѣрноконституційнй сторонництва не чуютъ въ собѣ на стôлько животныхъ силъ, щобы утворити одно сильне сторонництво всѣхъ сполученыхъ вѣрноконституційныхъ. Причина упадку почивае головно въ внутрѣшнôмъ роздѣлѣ вѣрноконституційныхъ Нѣмцѣвъ и въ недостачи позитивнои програмы активнои, котрабы могла злучити ихъ разомъ. Недавно выступивъ одинъ зъ замѣтнѣйшихъ вѣрноконституційныхъ Нѣмцѣвъ гр. Вурмбрандтъ передъ своими выборцями въ Авссе и въ своѣй бесѣдѣ выявивъ слабу сторону вѣрноконституційныхъ, докоряючи имъ за недостачу якоинебудь яснои, всѣмъ спôльнои и осущимои програмы. Вѣрноконституційнй дневники ударили за тое на гр. Вурмбрандта, але конець кôнцемъ гадка загального збору всѣхъ вѣрноконституційныхъ Нѣмцѣвъ упала, а нѣмецкй дневники соромлячись высказати властиву причину понеханя сеи гадки подаютъ, що значна часть провôдникôвъ нѣмецкихъ сторонництвъ пробуваюча теперь на водахъ не могла зъ тои причины порозумѣтись що до зъѣзду.

(Цлово-торговельнй переговоры межи Австрією и Сербією.) Переговоры, якй до недавна велися межи Австро-Угорщиною а Сербією о заключенье цлово-торговельного договору, зôстали послѣдными часами зôрванй и сербскй высланники вернули зъ Вѣдня домôвъ. Австро-Угорщина намѣряе наклонити Сербію, щобы она прійняла цлово-торговельный договôръ, якій заключила Австрія р. 1862 съ Туреччиною, на що Сербія яко на некористне предложенье пристати не хоче. О зôрваню тыхъ переговорôвъ пише Parlamentär: Австрія-Угорщина намѣряе теперь репресаліями криневолити Сербію до заключеня такого договору, о чѣмъ мусимо дуже жалѣти. Сила не завсѣгды рѣшае въ политичныхъ пытаняхъ и мы привязувалибы далеко бôльше ваги до того, щобы по нашôй сторонѣ не тôлько була физична сила, але и сила права. Австрійскй дипломаты покликуются еще на Пассаровицкій миръ, мовбы то зъ того часу ничого въ свѣтѣ, а особливо на балканьскôмъ пôвостровѣ не змѣнилося. Забуваютъ они, що парискій трактатъ зъ р. 1856 (30 марта) ратификованый всѣма европейскими державами поручивъ Сербіи повну свободу законодавства и торговлѣ. Цлово-торговельный трактатъ зъ 22 мая 1862 заключила Австрія съ Туреччиною безъ участи Сербіи, р. 1865 гр. Андраши заключаючи торговельный трактатъ съ Ромунією самъ признавъ засаду, що Туреччина не може ограничати торговельного права балканьскихъ княжествъ, — якимжежь правомъ можна жадати, щобы Сербія прійняла трактатъ зъ р. 1862 заключеный съ Туреччиною?“

(Непорядки въ Спалято.) Дня 6 (18) с. м. обходивъ полкъ (Веберъ) австрійского войска стаціонованый въ Спалято другу рôчницю битвы пôдъ Банялюкою, въ котрôй ôнъ ôтзначився. Не маючи власнои банды прикликали вояки хорватску музику „Narodna Glasba“ до участи въ торжествѣ. Коли въ навечеріе сего торжества переходивъ по улицяхъ Спалята малый ôтдѣлъ войска на чолѣ съ сею музикою, напали на нихъ магистратскй стрѣльцѣ (перейнятй духомъ Italienissim-ôвъ) въ товариствѣ уличникôвъ и прійшло до бôйки, при чѣмъ остаточно вояки, добувши зъ недалекихъ кошаръ шабель, потурбували троха напастникôвъ. Зъ сего факту впрочѣмъ дуже малозначного зробили Спалятскй Italienissimi великого вола и розсѣяли по всѣхъ нѣмецкихъ дневникахъ вѣрноконституційныхъ, дуже ворожо настроеныхъ противъ теперѣшного намѣстника Дальмаціи бр. Родича, що се австрійске войско мѣшаеся до политики и бере сторону Славянъ противъ Италіянцѣвъ. Таке поступованье дневникôвъ и дальматиньскихъ Italienissimi есть однакожь лише доказомъ, якъ навѣть клеветами стараются противники Славянъ въ Дальмаціи усунути бр. Родича, котрый привернувъ Славянамъ належну перевагу надъ малочисленными Италіянцями въ Дальмаціи и не хоче дальше держатись давнои политики, котра вспирала Италіянцѣвъ коштомъ славяньского переважаючого населеня.

ЗАГРАНИЦЯ.

Нѣмеччина. Въ послѣднôмъ числѣ подали мы петицію до кн. Бисмарка вымѣрену противъ жидôвъ а выказуючу небезпеченьства, якй грозятъ ôтъ жидôвского елементу народови германьскому пôдъ взглядомъ господарства, благобыта, просвѣты и религіи. Агитація противжидôвска въ Нѣмеччинѣ есть рѣчь дуже цѣкава, коли зважится, що жиды въ многихъ краяхъ н. пр. славяньскихъ стараются нести культуру нѣмецку — drängen nach Osten. Кажутъ, що вырынувша противожидôвска агитація есть по думцѣ Бисмарка. Протестантска „Газета церковна“ помѣстила цѣкаву статію про взростаючій вплывъ жидôвъ. Она пише: „Въ р. 1840. скликали жиды до Кракова збôръ израильскій, котрый мавъ задачу выткнути и обдумати для себе дороги и средства, щобы жидôвскій елементъ придбавъ собѣ середъ свѣта могуче становище. Одна вплывова особа радила постаратися о запанованье періодичною печатію именно газетами щоденными. Збôръ услухавъ тои рады и рѣшено существуючй газеты зыскати дорогою пренумераты и иными средствами для интересôвъ жидôвскихъ, дальше въ гдекотрыхъ краяхъ набути дневники на власнôсть, не выдаючися зъ разу съ тымъ, що то суть органы жидôвскй, а на послѣдъ позасновувати дневники съ явною чисто жидôвскою програмою. До першихъ належатъ межи иншими газеты: Times, Les Debats, L' Indepedance Belge, Revue des deux Mondes; до другихъ: Daily Telegraph, La Patrie, Le Paris-Journal, Neue freie Presse, Perseveranza; до третихъ: Das Judenthum, Der Israelit, Israelitische Bibliothek, Allgemeine Ztg. des Judenthums, The Jewisch chronik и т. д. Цѣлый апаратъ той побôчь капиталôвъ становитъ могуче оружье въ руцѣ Alliance israelite universelle, межинародного жидôвского товариства, котрого душею есть Сиръ Мозесъ Монтефіоре. Товариство тое существуе ôтъ 30 лѣтъ въ Парижи. Пôдъ фирмою филянтропіи на взорець масоньскихъ льожь, товариство тое мае нибы цѣль ширити просвѣту и вспирати одновѣрцѣвъ, на дѣлѣ жь оно мае совсѣмъ иншй цѣли, що и потвердивъ недавно умершій президентъ товариства Alliance israelite, Кремie (Cremieux). Въ промовѣ, высказанôй въ р. 1861 ôнъ выразився: „На румовищахъ царствъ и папства мусится взнести нове месіяньске царство, новый Єрусалимъ“ а на зборѣ 1865 р. сказавъ: „Поступаемо напередъ скорымъ крокомъ. Alliance стае могучою силою. Жидъ дѣлаючи, дѣлае славно!“ А въ 1866. р. написавъ: „Товариство наше не есть товариствомъ кôлькохъ ревныхъ на боцѣ стоячихъ мужѣвъ — але оно есть звязкомъ сильнымъ и могучимъ, котрый сѣтію своею огорнувъ землю“.

Въ Берлинѣ дуже урочисто обходятъ сего року дни кровавыхъ борбъ, якй армія нѣмецка точила 1870 р. въ Франціи. Газеты пруськй повторяютъ описы битвъ и величаютъ рицарску хоробрôсть войска пруского и союзничихъ князѣвъ нѣмецкихъ. Тымъ чиномъ хотятъ они на ново розбудити патріотизмъ нѣмецкій. Цѣсарь Вильгельмъ такожь бравъ участь въ такихъ обходахъ и промовлявъ до полкôвъ, пригадуючи имъ дни хвалы, дни побѣдъ.

Россія. Петербурскй Вѣдомости доносятъ, що сими днями увязнено въ Петербурзѣ дуже важного политичного переступника, котрый ôтъ трехъ тыжднѣвъ пôдъ прибранымъ прôзвищемъ Мартинова прибувъ зъ заграницѣ. Въ его мешканю малися знайти революційнй письма, прилады друкарскй и динамитъ. Догадуются, що ôнъ есть агентомъ комитету революційного въ Женевѣ.

Царь выѣхавъ 28 серпня до Ливадіи и не верне до Петербурга ажь съ кôнцемъ падолиста. На желѣзницяхъ, куда переѣздивъ царскій потягъ заряджено всякй можливй средства осторожности.

Франція. Ôтъ давна вже существуе непорозумѣнье межи Франціею и Италіею зъ причины справы Туниса въ Африцѣ. Обѣ тіи державы одна попередъ другу стараются здобути собѣ верховодство (супремацію) въ Тунисѣ. Французы уважаютъ Тунисъ за ключь Альгиру, а Италіяне такожь вдираются до того краю. Коли Италіяне закупили желѣзну дорогу Голетто въ Тунисѣ, Французы усильно стараются збудовати нову линію, щобы знеутрализовати вплывъ италійскій. Однакожь бей Туниса не хоче ломати контракту, заключеного съ Италіянами. Правительство французске напосѣлося силою вымогчи на нѣмъ сповнити его жаданя и для того выслало до Туниса ескадру кораблѣвъ, а правительство италійске такъ само пôслало тамъ кôлька кораблѣвъ. Франція очевидно не хоче допустити, щобы еще яка друга держава осадовилася на побережахъ Африки. Въ теперѣшнôй хвили ведеся въ тôмъ взглядѣ досыть остра газетна вôйна межи Франціею и Италіею.

Туреччина. Справа чорногорска близька вже рѣшеня. Ультиматумъ державъ не дае Портѣ вже ніякого выбору и замыкае ѣй всяку дорогу до выкрутôвъ — она теперь або пôддасться, або коли опреся, возьме на себе наслѣдства опору. Въ поступованю державъ пробиваеся знову еднôсть и енергія а то есть запорукою удержаня мира; колибы Европа вагалася, Порта борше суперечилабы еи воли. Телеграмы зъ всякихъ сторôнъ доносятъ о рухахъ кораблѣвъ французскихъ, россійскихъ и англійскихъ.

НОВИНКИ.

— **Намѣстництво** звѣстило вчера рускій комитетъ для принятя Цѣсаря, що зô всѣхъ рускихъ товариствъ львôвскихъ маются представити Цѣсареви въ „Народнôмъ Домѣ“ тôлько репрезентанты институтôвъ: „Нар. Дôмъ“, „Ставропигія“ и „Галицко-руска Матиця“.

— **Рускій комитетъ** для принятя Цѣсаря рѣшивъ на послѣднôмъ своѣмъ засѣданю ôтбутôмъ сего понедѣлка **отворити одну галерію** въ сали Народного Дому **для рускихъ женщинъ** при случаю торжественного привитаня Єго Величества черезъ Русинôвъ въ нашôмъ руско-народнôмъ Институтѣ. Билеты вступнй на згадану галерію можутъ одержати Вп. нашй женщины въ „Домѣ Народнôмъ“. О тіи билеты однакожь належитъ постаратися скоро, позаякъ тыхже выдатися може тôлько ограничене число. Женщины мусятъ явитися на галеріи пôдчасъ тои торжественнои хвилѣ въ строяхъ балевыхъ.

— Слѣдуюче **повне засѣданье** руского комитета для принятя Цѣсаря ôтбудеся въ суботу сего тыждня о годинѣ 6 вечеромъ.

— Въ недѣлю рано **выѣхавъ Є. В. Цѣсарь зъ Вѣдня въ подорожь** до Моравы, Шлезка, Галичины, Буковины и Угорщины. Въ столици моравскôй, Оломуцу, привитано монарха дуже торжественно и сердечно. Сегодня загостивъ Цѣсарь до Кракова.

— Всѣ особы, котрй бажаютъ доступити **авдієнціи у Є. В. Цѣсаря** або вручити Єму лично поданье, маютъ не письменно, але лично зголоситися во Львовѣ у выделегованого для тои цѣли урядника канцеляріи габинетнои а заразомъ предложити письменнй просьбы, котрй Цѣсареви вручити намѣряютъ. Письменнй зголошеня о авдієнціи не будутъ увзгляднені.

— Зъ Петербурга доносятъ, що царь Александеръ именовавъ **цѣсаря Францъ-Іосифа властителемъ росс. полка уланôвъ**, ôтъ котрого прибуде до Кракова для повитаня депутація.

— Цѣсарь зôзволивъ найвысш. постановленьемъ зъ дня 15 серпня **утворити звычайну катедру теольогіи моральнои** и надзвычайну катедру права церковного въ **Краковскôмъ** выдѣлѣ теольогичнôмъ. Такожь признавъ Цѣсарь тому выдѣлови, почавши ôтъ р. шк. 1881 право удѣляти промоціи на степень докторскій отвѣтно до приписôвъ въ тôй мѣрѣ обовязуючихъ. Въ тôй способъ выдѣлъ теольогичный Краковского университету зрôвнаный съ прочими выдѣлами.

— **Бузьки** починаютъ вже насъ покидати. Знакъ що сегорôчна зима приспѣшится.

— Одинъ **метеорольогъ предсказуе** въ Magdeb. Ztg., що подôбно якъ по сухôмъ червни и липни наступивъ мокрый серпень, такъ по мокрôмъ серпни наступитъ сухій и теплѣйшій вересень.

— **Умеръ** во Львовѣ Іосифъ Паіончковскій, директоръ земского товариства кредитового въ 61 роцѣ житя.

— **Радôсть рекрутамъ!** Пôсля розпорядженя министерства вôйны рекруты всѣхъ родôвъ оружя въ всѣхъ краяхъ коронныхъ съ выняткомъ Дальмаціи, розпôчнутъ сего року службу чинну замѣсть 1 жовтня ажь съ кôнцемъ жовтня.

(*С.*) Прикро намъ о тôмъ згадувати, однакожь тяжко и промовчати, що гдеякй Русины львôвскй зробили формальный **заговôръ противъ рускихъ шкôлъ во Львовѣ** и не соромлятся намовляти рускихъ родичѣвъ, привозячихъ дѣтій до львôвскихъ шкôлъ, записувати ихъ до нѣмецкои гимназіи або и до польскои, щобъ тôлько не до рускои. Добрый однакожь Русинъ съ погордою ôтвертаеся ôтъ такого злобивого чоловѣка, бере дитину за руку и провадитъ до рускои школы на незмѣрный смутокъ нѣмецко-польского агента....

— **Поправнй испыты зрѣлости** въ школахъ середныхъ розпôчнутся: въ гимназіи академичнôй и въ школѣ реальнôй во Львовѣ 15 вересня; въ гимн. Францъ-Іосифа и II гимн. во Львовѣ 17 вересня; въ IV гимн. во Львовѣ 20 вересня. Абитуріенты иншихъ гимназій маются зголосити до однои зъ вычисленыхъ гимназій Львôвскихъ и будутъ здавати въ тôмъ языцѣ выкладовôмъ, въ якôмъ здавали испытъ передъ вакаціями. Зголоситися маютъ до дирекціи найменше два дни передъ вызначенымъ речинцемъ.

— **Проба генеральна кантатъ**, котрй маются ôтспѣвати въ день прибутя Цѣсаря, ôтбудеся дня 10 вересня о год. 9. рано въ сали редутовôй въ театрѣ (входъ III бра-

мою, 1 пов. 19 дверѣ. Въ той день маютъ прибути всѣ участники хору зъ провинціи.

— **Гостѣ прибуваючй до Львова** на часъ побыту Цѣсаря будутъ мали случайнôсть звѣдати будынокъ соймовый, такъ якъ Выдѣлъ кр. рѣшивъ отворити его въ тую пору для гостій що дня ôтъ год. 11 до 1 попол. Такожь гр. Вол. Дѣдушицкій позволивъ о тôй самôй порѣ оглядати его музей.

— **Въ Чернôвцяхъ** зачнеся въ гимназіи курсъ школьный зъ причины реставраціи будынку школьного ажь 13. лат. вересня.

— **Зъ Коломыѣ** пишутъ намъ, що тамошный бурмистръ дръ Трахтенбергъ (еврей) мае выступити при повитаню Цѣсаря въ польскôмъ контуши.

— **Взорцѣ промыслу домашного**. Зарядъ львôвского музея промыслового предпринявъ выдавництво взорцѣвъ выробôвъ домашного промыслу на Руси и выдавъ вже I серію, обнимаючу мережаня, котрыхъ уживаютъ рускй селяне. Въ дальшихъ серіяхъ зарядъ музея намѣряе выдати дальше мережки, ôтзначуючйся доборомъ и богатствомъ рисункôвъ и барвъ, опôсля выробы ткацкй якъ: килимки, дерги, запаски, дымки, ôттакъ выробы гончарскй, — словомъ все, що народъ на Руси власноручно вытворюе для свого домашного обходу и що для пріоздобы свого строю уживае. Замѣтимо коротко, що таке выдавництво взорцѣвъ орнаментики народнои мае дуже важне значенье и наукове и практичне. Для того надѣемось, що и нашй земляки съ великимъ интересомъ пріймутъ тое выдавництво.

— Удержуеся упорно во Львовѣ поголоска, будьтобы въ послѣднôмъ часѣ **правительство заказало выставу тов. им. Качковского** въ Коломыѣ. Чи поголоска тая правдива, не можемъ теперь сказати. На всякій случай комитетъ выставы повиненъ якъ найскорше дѣло выяснити.

— **Отроилося грибами** 7 особъ въ селѣ Бущанахъ въ Золочѣвскôмъ. Зъ тыхъ 5 особъ умерло а двѣ спасенй ôтъ смерти хутко вôзваными лѣкарями зъ Поморянъ.

— **Именованя учительскй**. Кр. Рада школьна именовала учительку школы етат. женьскои въ Стрыю Іоану Бобу, дѣйстною учителькою тоижь школы; тымчасову директорку школы выдѣловои въ Тернополи, Юлію Зелингерову, дѣйстною директоркою тои школы; учителя Ант. Ступницкого въ Хлопицяхъ дѣйстнымъ учит. школы етат. въ Челятицяхъ; Казим. Антосевича дѣйстн. учит. управляючимъ етат. школы въ Старôмъ Мѣстѣ; Владислава Стронского, дѣйстн. учит. ет. школы въ Островску и Іосифа Пфава дѣйстн. учителемъ выдѣловои школы въ Снятынѣ.

— **Зъ Верхнои**, калуского повѣта, одержали мы слѣдуюче письмо: Въ нашôмъ селѣ выбухъ дня 25 липня с. р. огонь зъ пôдпалу черезъ одну зарôбницю-жебрачку, котра зô злобы допустилася того чину; згорѣло 23 хатъ и 44 будынкôвъ господарскихъ вразъ зô зборомъ сегорôчного сѣна. Шкода менше-бôльше обчислена на 12.500 зр., а обезпечена на 4680 зр. Пôдпалниця признавалася, що она такожь въ роцѣ 1875 пôдпалила одного тутешного господаря. П. староста зъ Калуша прибувъ заразъ на першу вѣсть до нашого села, щобы подивитися на нужду и бѣду нещасливыхъ погорѣвшихъ селянъ, и тôй нуждѣ хоть по части запобѣгчи. И отъ заразъ розписавъ ôтозву въ своѣмъ окрузѣ, взываючу жителѣвъ до якъ найчисленнѣйшихъ складокъ для погорѣлцѣвъ чи то въ грошахъ чи натураліяхъ; такожь за его иниціятивою завязався ту мѣстцевый комитетъ для вспираня бѣдныхъ и въ нуждѣ зôстаючихъ погорѣлцѣвъ селянъ пôдъ проводомъ п. Скварчиньского дѣдича зъ Верхнои. До комитету выбранй: о. А. Гойданъ парохъ въ Зборѣ, п. Т. Радзиковскій учит. мѣст., Н. Стрѣлець начальн. гром. и П. Перчикъ радный гром. и надзыратель школы.

Усердно просимо Редакцію „Дѣла“ нашу подяку помѣстити, щобы мы могли всѣмъ въ помôчь намъ прибѣгшимъ прилюдно высказати наше правдиво-руске: „Богъ заплать“. Складаемо подяку Вп. п. Старостѣ въ Калуши и всѣмъ Вп. членамъ комитета за ихъ трудъ и захôдъ для добра нашого и нашихъ дѣтій. Дальше дякуемо за дары Вп. Добродѣямъ: С. Коморницкому, дѣдичови въ Завадцѣ за 110 шт. будôвляного дерева; В. Скварчиньскому за 7 злр. 20 осикъ, 100 латъ, и 104 пукôвъ соломы; о. А. Гойданови за 5 зр., 20 верхôвъ ялов., 8 дубôвъ и 100 латъ; Фр. Розвадовскому за 5 зр.; Є. гр. Лосѣви за 5 зр.; К. Соботѣ за 5 зр.; С. Тантъ за 7 зр.; п. Ф. Скварчиньскôй за 5 зр.; Н. Стрѣлцеви за 1 зр.; П. Перчикови за 1 зр.; М. Файнтухови за 50 кр.; Моз. Прессерови за 20 кр.; М. Вайнребъ за 20 кр.; Г. Делько за 20 кр; о. А. Авдыковскому за 8 ôльхъ; Симхе Ердстайнови за 1 зр.; Є. Стиберови за 1 зр.; А. Дудѣ за 2 зр.; В. Коникови за 1 зр.; І. Дудѣ за 20 пукôвъ. Изъ складки въ церквѣ въ Калуши прибуло 5 зр. 17½ кр., изъ складки громады Новицѣ 7 зр. 70 кр.

Ôтъ погорѣлцѣвъ села Верхнои.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Зорѣ ч. 16** зъ дня 15 (27) серпня 1880. мѣститъ: Марія княгиня руска, повѣсть исторична зъ початку XII стол. (докôнченье); Гальшка, княгиня Острожска, историчне оповѣданье дра Из. Шараневича; На Днѣпровй пороги! Зъ записокъ Новицкого подавъ Вас. Лукичъ; Люби!., поезія Ил. Грабовича; Смерть зъ любови, новеля Льва Сапогôвского; До П***, сонетъ М. Сѣльского; Письма рускихъ Галичанъ до Мих. Петр. Погодина въ лѣтахъ 1836 — 1861 (дальше) Ив. Ем. Левицкого; Тундры, Деписа; Рускй лѣтописи и лѣтописцѣ XVIII столѣтя, крит. розбôръ Корн. Заклиньского; Листокъ школьный, и. т. д.

ВСЯЧИНА.

— **Обряды при родахъ королевои ишпаньскои.** Коли зближаеся година родôвъ збираются всѣ выдѣлы парляменту, депутаціи сенату, конгресу, грандôвъ, генералôвъ, рицарѣвъ золотого руна, духовеньства, мѣскихъ радъ зъ всѣхъ провинцій и т. д. до салѣ передъ комнатою, въ котрôй спочивае королева. Нарештѣ являеся король и входитъ вразъ съ министрами до комнаты королевои. По породѣ выноситъ новонароджене дитя, закрыте покрываломъ, до зôбраныхъ депутацій. Предсѣдатель рады министеріяльнои пôдноситъ покрывало и всѣ оглядаютъ народжене дитя, котре ôттакъ при всякихъ церемоніяхъ вписуеся до цивильного регестру. Въ день крестинъ такъ само згромаджуются всѣ комисіи и депутаціи въ сали. Середъ выстрѣлôвъ гарматныхъ удаются всѣ до каплицѣ; покоева несе дитя, по правôй сторонѣ поступае кума, по лѣвôй кумъ а за ними король, его родина и решта гостій. Актъ крестинъ выконуе патріярхъ индійскій, т. е. архіепископъ зъ мѣста Толедо. Послѣдною церемоніею есть ôтданье дитяти чи то хлопцеви, чи дѣвчинѣ ôтзнаки княжества астурійского; коли дитя есть королевичемъ, ôтдаеся ему такожь ôтзнаки золотого руна, Изабелѣ, Кароля IV и Іоанитôвъ. — Теперѣшна королева Кристина зреклася тыхъ церемоній, а за радою своего лѣкаря остане правдоподôбно въ своѣмъ замку la Granja. Тôлько конзуль ишпаньскій въ Єрусалимѣ одержавъ приказъ, постаратися о воду зъ Іордану, котрою окрестится новонароджене дитя королевске. Въ тôй цѣли пôславъ конзуль вже передъ кôлькома тыжднями нарочного посла до Єрихона, щобы тамъ набравъ збанокъ воды. Збанокъ тôй, добре опечатаный, маеся ôтослати до Мадриту.

ПОСЛѢДНЙ ВѢДОМ. и ТЕЛЕГРАМЫ.

Лондонъ 30 серпня. Въ палатѣ высшôй парляменту англійского заявивъ лордъ Гранвиль, що ôтповѣдь Порты въ справѣ чорногорскôй есть невдоволяюча. Державы надумуются надъ ôтповѣдію а тымчасомъ зарядили, щобы кораблѣ воєннй удалися до затоки Рагузы, котру правительство австрійске державамъ отворило.

Берлинъ 30 серпня. Нѣмецка корвета Victoria зôстала призначена до участи въ демонстраціи фльотъ.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

Всч. о. Ил. Сѣч. въ *С.* Ôтъ нынѣшного Ч. высылати будемо Вамъ „Дѣло“ и просимо, донести намъ, котрыхъ ЧЧ. Вамъ хибуе, бо у насъ гдеякй вже вычерпалися, а гдеякй на вычерпаню — значитъ, мы мусимо дорожити давными числами. Черезъ Администрацію „Дѣла“ надôславъ *Всч. о. Пав. К.* въ Вѣстовѣ для Батькôвщины 1 зр. 30 кр.; для Сіона 2 зр.; для Науки 2 зр.; для Слова 6 зр.

Курсъ збôжя зъ дня 28. серпня 1880.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	ôтъ зр.	ôтъ кр.	до зр.	до кр.
Пшеница	9	—	10	—
„ бѣла				—
„ жовта	—	—		
„ осѣнна	—		—	—
Жито	8	60	9	25
Ячмѣнь	5	25	6	40
„ паст.	—	—	—	—
Овесъ	5	60	6	50
Горохъ до варки	7	75	10	—
„ паст.	—	—	—	
Выка	5	25	5	80
Кокорудза стара	6	25	7	25
„ нова	5	75	6	50
Рѣпакъ зимовый	—		—	—
„ лѣтный		—	—	
Лянка	—	—	—	—
Насѣнье лляне	—	—	—	—
Конюшина	28	—	43	—
Кминъ	—	—	—	—
Анижъ	—	—	—	—
„ плоскій	40	—	44	

Курсъ львôвскій зъ дня 30. л. серпня 1880

	платятъ (без куплону) р.	кр.	жадаютъ (без куплону) р.	кр.
	австр. валютою			
1. Акціи за штуку.				
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	281	50	285	—
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	167	50	170	50
Банку гип. галиц. по 200 р.	296	—	300	—
2. Листы заст. за 100 р.				
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97	75	98	75
„ „ „ по 4% ав.	91	50	92	50
„ „ „ по 5% ав. період.	97	75	98	75
Банку гип. галиц 6% ав.	101	60	102	60
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	102	—	103	50
3. Листы довжнй за 100 р.				
Общ. роль. кред. Завед. для Гал и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92	–	94	
4. Облиги за 100 р.				
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97	50	98	50
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	99	–	100	-
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	100	–	102	—
5. Лосы мѣста Кракова	19	25	21	—
„ „ Станиславова	24	50	26	50
6. Монеты.				
Дукатъ голендерскій	5	45	5	56
„ цѣсарскій	5	51	5	61
Наполеондоръ	9	32	9	42
Пôвимперіялъ	9	58	9	72
Рубель россійскій срѣбный	1	58	1	68
„ „ паперовый	1	22	1	24
100 марокъ нѣмецкихъ	57	55	58	25
Серебро	99	50	100	50

Ученикôвъ

шкôлъ народныхъ або середныхъ принимаеся на **станцію и стравунокъ** съ услугою. Поручаеся правдиво родительска опѣка.

Близша вѣдомôсть при улици **галицкôй ч. 6.** на III-ôмъ поверсѣ.

Для консументôвъ и торговельникôвъ

поручае

КАВУ

включно съ цломъ и опакованьемъ, franco на кожду почтову стацію австрійско-угорскои монархіи за попереднымъ присланьемъ або послѣплатою належитости за килограмъ

1а Цейлонъ найлучша перлова	зр.	2. –	Въ пачкахъ à 4¾ кильо netto.
1а великозерниста Куба	„	1 90	
1а арабска правдива Мокка	„	1.70	
1а найлучша Ява	„	1.55	
1а доснонала Ріо	„	1.35	
1а найлучша Порторико	„	1 70	
1а Ст. Доминго	„	1.55	
1а найлучша Сантосъ	„	1.50	

Г. Зингеръ, Тріестъ.

(G. Singer, Triest.)

Докладный **цѣнникъ** (Preis-Courant) высылаю на жаданье franco. (6—10)

Книгу дра Ом. Огоновского: **Studien auf dem Gebiete der ruthenischen Sprache** можна набути въ товариствѣ „имени Шевченка“, въ книгарни Миликовского, книгарни польскôй и книгарни Зейфарта & Чайковского во Львовѣ и въ головныхъ книгарняхъ на провинціи.

ЦѢННИКЪ
Рускои торговлѣ

ул. Руска Нр. 5. во Львовѣ.

Паперъ 1 либра по 8, 10, 12, 14, 16, 18 кр. и высше		
зошиты по 1 кр., риза 240 шт.	1 зр. 80	„
„ бôльшй по 3 кр. 100 „	1 „ 80	„
„ до рисованя 100 „	2 „ 50	„
1 пуделко рыльцѣвъ 100 „	— „ 40	„
1 тузинъ ручокъ	— „ 06	„
1 пуделко перъ R, MG, (Aluminium) по . .	30, 35	„ и высше
1 тузинъ радирокъ по 2 кр.	18	„
1 кильо крейды краянои .	15	„
1 тузинъ оловцѣвъ бѣлыхъ (Гардтмута) . .	8	„
1 фляшка чорнила чорного 10, 15, 20, 30, и	40	„
1 фляшка чорнила кольорового по . .	10 и 15	„
10 грамôвъ атрам. въ порошку	4	„
таблички паперовй 1 штука	12	„
„ мармуровй въ рамкахъ по . 8, 10, 12, 14, 16, и	18	„
билеты визитовй печатанй 100 шт.	45, 50	„ и высше
„ „ литографов. 100 „	1 зр. 20	„

Замовленя зъ провинціи выконуются якъ найточнѣйше и ôтворотною почтою.

Поручаючись ласкавôй памяти Высокопочтенной Публики осмѣляемося примѣтити, що мы ведемо торговлю вже ôтъ кôлькохъ лѣтъ и завязалисьмо торговельнй зносины съ найпершими фирмами, тожь можемо ôтдавати нашй товары дешевше и въ лучшôй якости якъ другй торговлѣ сего роду. О тôмъ посвѣдчатъ слѣдуючй два письма, выйнятй зъ помежи численныхъ, якй щоденно майже получаемо.

В. П.! Вже кôлька разôвъ бравъ я въ Вашôй торговли всѣлякй рѣчи для ужитку школьного, якъ: папѣръ, чорнило, оловцѣ, зошиты и пр. и все бувъ я зъ нихъ совсѣмъ задоволеный, тожь поручаю всѣмъ моимъ П. Т. Товаришамъ усердно руску торговлю во Львовѣ.

Нагôрцѣ, дня 20 серпня 1880.

І. Червиньскій
учитель.

Ôтъ року спроваджае пôдписаный ôтъ рускои паперянои торговлѣ всякй снаряды школьнй такъ до писаня якъ и рисункôвъ. Снаряды тй були превосходнй и то не лишь для ихъ дешевости, але еще бôльше для ôтповѣдныхъ свойствъ

Въ наслѣдокъ сего есьмъ обовязаный повысшу торговлю цѣлôй рускôй Публицѣ усердно поручити.

Соколôвъ, дня 7 (с ст.) серпня 1880.

(2 -?) **Ѳеоф. Головчукъ**

Товариство Просвѣта

набувши на власнôсть

першій и найлучшій

НѢМЕЦКО-РУСКІЙ СЛОВАРЬ

Ом. Партицкого

обôймаючій 820 сторôнъ

рѣшилось знижити цѣну Словаря зъ 3 злр. **на 1 злр. 50 кр.,**

щобы тымъ чиномъ улегшити Вп. Публицѣ рускôй купно такъ въ кождôй хвили потрѣбного пôдручника.

Адреса: **Товариство Просвѣта во Львовѣ.**

Цѣс. кор. надворный

фабрикантъ бѣлизны
Е. ФОГЛЪ

Пляцъ Галицкій, ч. 14. поручае всяку еще оставшу

бѣлизну, полотна и ткацкй выробы

о половину фабричнои цѣны — дешевше якъ всюда

Сорочки мужескй зъ Шифону, Оксфордовй полотнянй або правдиво колёровй зъ кретону, кождои мѣры по . . . . . зр. 1, 1·50, 2
Калисоны мужескй, полотнянй по . . . . . зр. 1
Шкарпетки гладкй або колёровй пôвъ тузина по . . . зр. 1, 1·50, 2
Кафтаники ôтъ поту и дерганй мужескй або дамскй по . . . . зр. 1, 2
Ковнѣрики дамскй чотырекратнй кождого фасону 6 штукъ по . . . зр. 1
Ковнѣрики мужескй: Архикнязя, Линкольна, Шиллера, Майтка, Флоранса, Бисмарка, Ганза, Рихтера и т. д. пôвъ тузина по . . . зр 1
Маншеты мужескй або дамскй кождого фасону пôвъ тузина по . . . зр. 1, 1·50
Сорочки дамскй зъ Шифону або полотнянй по . . . . зр. 1, 1·50, 2, 3
Спôдницѣ дамскй зъ Шифону, полотнянй або зъ Морé съ хорошимъ убраньемъ по зр. 1·50, 2, 3
Кафтаники дамскй нôчнй съ обрубкою або гафтованй дуже тонкй по . зр. 1, 1·50, 1·75
Румбурскй полотнянй хусточки до носа 6 штукъ по . . . зр. 1·50, 2, 2·50
12 штукъ хусточокъ до носа съ колёровыми бережками . . . . зр. 1
6 штукъ полотнянныхъ хусточокъ кольоров. до носа для заживаючихъ табаку по зр. 1·50, 2, 2·50
6 паръ дамскихъ панчохъ по . . . . . зр. 1, 1 50
6 паръ дамскихъ панчохъ колёровыхъ нитяныхъ по . . . . зр. 2·75
Обрусъ на 6 особъ зъ бѣлого дамасту штука по . . . . зр. 1·50, 2
Обрусъ до кавы на 6 особъ полотнянный штука по . . . кр. 75, зр. 1, 2
Серветы бѣлй зъ дамасту въ цвѣты 6 штукъ по . . . . зр. 1 75, 2
Серветы десеровй бѣлй, тонкй 6 штукъ по . . . . . зр. 1
Ручники зъ дамасту 1½ лôктя вѣденьского довгй 6 штукъ по . . . зр. 2
Стирки полотнянй 6 штукъ по . . . . . зр. 1 25
Обрусы полотнянй дамастовй на 12 особъ по . . . . зр. 3, 3·50, 4·50
Найлучшй горсеты нôчнй для дамъ съ пышно выробленою структурою по зр. 2·50, 3 50
Румбурскй полотна вебовй по 50 вѣд. лôктѣвъ 5/4 широкй . . . зр. 20
Румбурска веба по 40 вѣд. лôктѣвъ ôтъ . . . . . зр. 14—16
Полотно румбурске 4/4 и 5/4 широке 30 вѣд. лôктѣвъ по . . . зр 10, 11, 12
Шифонъ найлучшого гатунку метръ ôтъ . . . . . кр. 20—35
Простирала полотнянй безъ обрубки 6 штукъ . . . . . зр. 15
Плащѣ ôтъ дощу суконнй, полотнянй костюмы правдиво колёровй, кретоновй шляфроки по чудно низькихъ цѣнахъ.

Закупуючй товарôвъ въ высокости 30 зр. одержуютъ дармо 12 штукъ найлучшихъ серветъ дамастовыхъ

1—6

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Маркилъ Желехôвскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 65. Львôвъ, Субота 23. Серпня (4. Вересня) 1880. Рочникъ I.

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

Клеветникамъ Руси.

III.

„Але и середъ Русинôвъ озвались голосы за всероссійскимъ рухомъ“, кличутъ нашѣ клеветники, — „голосы о народнôмъ единствѣ Русинôвъ а Великороссôвъ, о ихъ спôльнôмъ однôмъ языцѣ, однôй литературѣ и — и о однôй державѣ! Знаходятся индивидуа, що пôднявшися на вышину образованя цивилизованыхъ народôвъ взносятъ голову понадъ своихъ побратимôвъ и съ легкостію здобуваютъ собѣ вплывъ на нихъ“... Признаемося, що не розумѣемо такои аргументаціи о „всероссійскôмъ руху“ Русинôвъ. Мы знаемо, що ни одинъ народъ не бувъ и не есть на стôлько солидарный въ борбѣ за существованье своеи народности, щобы не знайшлися посередъ него одиницѣ, котрѣ бы не служили своимъ свѣдомымъ або й несвѣдомымъ проневѣрствомъ цѣлямъ противонароднымъ. И якѣжь то вже голосы не пôднималися зъ посередъ Русинôвъ, якѣ то „индивидуа“ не рвалися промовляти въ имени Русинôвъ? Хибажь такѣ самѣ, а мабуть и тіи самѣ „индивидуа“ не пôдносили свого часу дуже грôмкѣ голосы о єдности руского а польского народа, та чи не ставали еще до того на барикадахъ? Хибажь не пôднявся еще въ 50-ыхъ рокахъ голосъ подôбныхъ „индивидуôвъ“ въ россійскôмъ „Современникѣ“, що галицкѣ Русины одинъ народъ съ Нѣмцями?! Тажь и тіи „индивидуа“ пôднялися „на вышину цивилизованыхъ народôвъ“ и выхиляли свои головы понадъ своихъ побратимôвъ! Якихжежь то гравитацій и рухôвъ можнабы пôсля вашои льогики на такôй пôдставѣ „пôднявшихся индивидуôвъ“ навязати Русинамъ! Рускому народови припала доля буйнои ростины въ широкôмъ полю безпріютнôмъ. Налѣтали на насъ вѣками вихры, тучѣ и громы, колысали нами и нагинали на всѣ стороны, кровю напували нашу землицю, громами палили нашѣ буйнѣ вѣти, обдирали наше буйне листя и на чуже поле заносили, — а всежь таки перестояли мы страшнѣ вѣки, хоть нагинались — не вгнулися, корѣня не попустились. Може й для того, що выгинали наше дерево на всѣ стороны, осталось оно просте и корѣнемъ пресильне, а хоть и нынѣ дуютъ еще холоднѣ вѣтры, вже ему не пора вгинатися и скоро тôлько сонце свободы обôгрѣе, поспѣе оно скоро розвинутись и розцвистись повнымъ цвѣтомъ.

Се одно повинно було остерегчи васъ передъ тымъ, такѣ голосы такихже „индивидуôвъ“ брати яко выразъ теперѣшного руху Русинôвъ. Але нашѣ клеветники забули въ своѣмъ запалѣ, що Русины переступили вже вѣкъ малолѣтности и що нынѣ не можна вже пôдносити голосôвъ о такôмъ „всероссійскôмъ“ руху Русинôвъ*) не наражаючись на простый смѣхъ передъ цѣлымъ свѣтомъ. Рускій народъ стався доволѣ давно предметомъ всесторонныхъ и глубокихъ студій науковыхъ. Повну самостôйнôсть и ôтрубнôсть руского языка ôтъ великоруского признали такѣ ученѣ, якъ Шляйхеръ, Микльосичь, Ксав. Малиновскій (польскій фильольогъ), Киркоръ, а зъ россійскихъ: В. Даль, П. Лавровскій, Пыпинъ, О. Миллеръ, а навѣть россійске „министерство народнаго просвѣщенія“ напечатало р. 1867 въ своѣмъ „Журналѣ“ статю доказуючу ôтрубнôсть языка руского ôтъ великоруского. Мы не згадуемо новѣйшихъ творôвъ Житецкого, Потебнѣ и ин., а давнѣйшихъ Максимовича, Могильницкого и Головацкого, мы не згадуемо и о тôмъ, що нынѣ вже цѣлый европейскій свѣтъ науковый уважае Русинôвъ яко совсѣмъ самостôйный народъ маючій свою исторію и свою литературу, — мы спытаемо тôлько, чи супротивъ такъ поважныхъ авторитетôвъ можна пôдносити поважно голосъ о единствѣ руского а великоруского народа и чи можна пôдсувати загалови интелигентныхъ Русинôвъ стôлько игноранціи, щобы они грѣшили вже не тôлько противъ свого народа и свого патріотизму, але и противъ науки? Чи могло въ загалѣ мниме „всероссійске“ стремленье выробитись середъ Русинôвъ на пôдставѣ науки и образованя, чи мае оно яку природну пôдставу и противъ кого оно звертаеся: чи противъ польского елементу чи противъ руского? Єслибы сей мнимый „всероссійскій“ рухъ бувъ природнымъ розвоемъ Русинôвъ, єсли бы дѣйстно Русины були тымъ самымъ народомъ якъ Великороссы и великорускій языкъ бувъ заразомъ языкомъ Русинôвъ, чижь тогды тая єднôсть не выявилабыся сама собою силою природныхъ законôвъ, чижь до того требабы ажь довголѣтныхъ приготовлень и чи й безъ „всероссійского руху“ не говорилибы тогды Русины великорускимъ языкомъ и не жилибы творами великорускои литературы? И чижь моглобы правительство зборонити тогды тую спôльнôсть и єднôсть, єслибы она на дѣлѣ существовала? Тажь еще за строгихъ абсолютистичныхъ часôвъ ожили галицкѣ Русины малорускою литературою, яка тогды розвинулась у Русинôвъ жіючихъ пôдъ россійскою державою, и не пôсля якого довголѣтного попередного приготованя, але пôдъ безпосереднымъ вплывомъ тои литературы почали у насъ писати М. Шашкевичь, Н. Устыяновичь, Я. Головацкій, Вагилевичь и др. тымъ самымъ языкомъ, якимъ писали Русины въ Россіи, а творы россійскихъ Русинôвъ якъ Котляревского, Квѣтки-Основяненка, Шевченка и ин. читались и читаются у насъ якъ свои рôднѣ, безъ коментарѣвъ и словарѣвъ, безъ переиначеня выговору не тôлько интелигенціею, але и простымъ народомъ. Надъ „Марусею“ Квѣтки-Основяненка перепечатаною у насъ р. 1848 Вп. Борысѣкевичемъ плакали не тôлько интелигентнѣ Русины, але и селяне тымъ самымъ плачемъ якъ и Русины въ Россіи. „Наталкою Полтавкою“ любувались Галичане такъ само якъ и закордоньскѣ Русины, хоть она Полтавка а не Галичанка а тіи самѣ рускѣ пѣснѣ спѣвалися и спѣваются мимо кордонôвъ зарôвно въ Галичинѣ якъ и на Украинѣ. Се есть природна єднôсть и спôльнôсть, котрои не можна ни затаити, ни заперечити, ни заказати, котра существуе, объявляеся и розвиваеся силою самои природы, не потребуе ходити крутыми дорогами и не лякаеся передъ ніякими помовками. Для того то еще р. 1848 мôгъ рускій народъ явно и смѣло признатися до тои єдности, для того то головна „Руска Рада“ еще р. 1848 могла въ своѣй програмѣ вывѣсити хоругвь тои спôльности Русинôвъ и признати себе „народомъ 15-ти миліоновымъ зарôвно ôтрубнымъ ôтъ польского якъ и великоруского народа“. Тая єднôсть и спôльнôсть руского народа объявляеся и теперь живыми фактами и все, що руска литература выявила чи въ Галичинѣ чи въ россійскôй державѣ служитъ для духового розвою руского народа зарôвно тутъ якъ тамъ.

Се правда, що національне почутье Русинôвъ не всюда еще розбуджене однаково живо, що суть еще Русины не знаючѣ, кто они такѣ и яку вагу мае руска народнôсть, що навѣть гдеякѣ зъ интелигенціи не знаютъ о рущинѣ того, що знае цѣлый ученый свѣтъ европейскій. Але пытаемося, чія въ тôмъ вина и кому се на руку? Чижь маемо мы приналежнѣ намъ рускѣ школы, чи не есть наука руского языка и рускои литературы тôлько предметомъ надобовязковымъ въ спольонизованыхъ гимназіяхъ всхôднои Галичины? Чи замѣсть учити руску молодѣжь рускои словесности и исторіи не забиваеся еи головы славословіями польскихъ королѣвъ, байочками о Вандахъ и Кракусахъ и т. д.? Гдежь може Русинъ научитися правдивои исторіи свого народа, пôзнати свою народнôсть и познакомитись съ скарбами своеи рôднои литературы? Чижь при такôмъ станѣ рѣчій не може справдѣ завернутись голова многимъ а многимъ Русинамъ

*) Еще до того интелигентныхъ, на що Pester Lloyd кладе притискъ.

Уроки.

(*Д.*) До найдавнѣйшихъ и найбôльше розширеныхъ забобонôвъ затемнюючихъ нашъ духовый свѣтоглядъ належитъ вѣра въ „уроки“ або въ таемничу, навѣть противъ волѣ чоловѣка дѣлаючу, шкôдливу силу „поганыхъ очій“. Кажемо для того, що тая шкôдлива сила очій дѣлати може (пôсля загального пересуду) навѣть по неволи, бо, якъ вѣрятъ, можемо уречи и тое, що есть наше власне а часомъ и тое, що намъ наймилѣйше. Съ вѣрою въ уроки подыбуемося вже въ найдавнѣйшôй нашôй старинѣ и она не тôлько що до нынѣ не угасла мимо того, що церковь христіяньска цѣлымъ натискомъ своеи поваги противъ неи выступала, — якъ о тôмъ найстаршѣ нашѣ памятники и найдавнѣйшѣ до теперь еще захованѣ проповѣди свѣдчатъ, — але еще радше взросла до тои силы, що обнимае нынѣ зъ однои стороны всѣлякѣ способы урѣканя а зъ другои и ôтповѣднѣ способы ôтмовлюваня. Характеристичнымъ объявомъ при тôмъ есть тое, що и свѣтло науки, коли тая съ поступомъ часу наспѣла церквѣ въ помôчь въ еи борбѣ съ „суевѣріемъ“, не то що не розвѣяло тои пôтьмы духовои, але радше еи скрѣпило, позаякъ бачимо, що и свѣтлѣ и розумнѣ люди, хоть може не завсѣгды до того признаются, тому забобонови улягаютъ. Чоловѣкъ такъ похôпный до вѣры въ силы таемничѣ, чи то природнѣ чи людскѣ! Щожь може учинити наука противъ забобонови, коли еи высока и поважна задача есть слѣдити за правдою, а тымъ самымъ не годна она вышукати пôдставы до борбы съ тымъ, чого нема, до выясненя того, що не существуе, бо якбы далася до того знайти яка пôдстава, то тогды забобонъ не бувбы забобономъ, але дѣйстною правдою. Вѣра въ „мезмеризмъ“, яка занимала загально умы ученого свѣта еще въ нашôмъ вѣцѣ, продукціи силы тѣлесного магнетизму, съ якими минувшои зимы выступавъ Дуньчикъ, Ганзенъ по всѣхъ майже великихъ европейскихъ мѣстахъ (закимъ ему того вконець власти не заборонили) и великаньске число ентузіястôвъ, що той заграничный магнетикъ для своеи науки и своихъ експериментôвъ бувъ позыскавъ, не дозволяютъ сомнѣватися, що еще не заразъ появится тая генерація, котра не буде мати вже „поганыхъ очій“. Такъ якъ нынѣ стоятъ рѣчи, смѣливо сказати можемо, що на 100 Русинôвъ вѣритъ 90 въ уроки. Ба, що бôльше, вѣра въ уроки есть зарôвно и у всѣхъ иншихъ славяньскихъ а навѣть германьскихъ и романьскихъ народôвъ розширена, есть она мабуть спôльною спадщиною цѣлого индоевропейского щепу, а може и цѣлого роду людского. Такъ якъ у насъ вѣрятъ, може уречи зарôвно мужчина и жѣнка, знаемый и незнаемый, чужій и своякъ. Все, що у насъ мае вартôсть, пôдлягае урокамъ; сила „непевныхъ очій“ дѣлати може на все, що мае у насъ якусь вартôсть, отже на яке небудь предпринятье, на дôмъ, стодолу, стайню, худобу, тѣсто въ печи або въ дѣжи, або и на самого чоловѣка, а уроки заявляются завсѣгды нещасливымъ выпадкомъ: будынокъ звалится або наступитъ якійсь иншій нещасливый припадокъ, печево не удасться, корова не дасть молока або заслабне, а чоловѣкъ розхорувся. Лише одно ограниченье маютъ уроки, т. е. ограниченье мѣстця, бо тое, на що не упаде безпосередно „погане око“, не пôдпадае его шкôдливому вплывови.

Суть однакожь всѣлякѣ способы ôтмовлюваня и ôтшептуваня и рôжнѣ роды охороны противъ урокôвъ, щобы ихъ не допустити, а коли вже щось уречено, щобы шкôдливѣ наслѣдства усунути. Коли кто входитъ въ чужу хату а боится самъ, щобы чого не урѣкъ, то завсѣгды подивится по привитаню на стелю. Колижь газдиня молоко ôтъ своеи коровы въ чужу хату несе, то насамперѣдъ его солитъ, ôттакъ умочуе въ него малый палець правои руки и значитъ нимъ на одвѣрку крестъ. Краснôй худобинѣ чи маржинѣ треба ôтъ урокôвъ перевязати на шіи або на хвостѣ червону политичку, щобы стягала силу поганыхъ очій на себе, подôбно якъ будôвничій або тесля встромлюе, коли вже будынокъ полатитъ, на зрубъ зелену вѣху, щобы зводила уроки, якъ громозвôдъ блискавку и грôмъ. Якъ що хвалится, чи то красу та вродливôсть худобы и дѣтій, чи збôже, чи хлѣбъ, треба починати ôтъ слова „нѣвроку“ та еще й сплюнути три разы, бо коли кто забувъ въ той способъ власнѣ уроки ôтвернути, муситъ друга сторона, що то до неи тая рѣчь, чи дитина належитъ, сама уроки повздержати словами: „цурахи всѣмъ поганымъ очамъ, тай твоимъ! (часомъ кажеся: „тай моимъ“), „пядь тобѣ межи очи!“, и держитъ при тôмъ свою долоню на ôтлѣть (ôтворотною стороною долонѣ) передъ очима. Уроки можна такожь выссати або зъ углями зôлляти. Намъ лучилося разъ бачити, якъ одна бабка высысала зъ чола свому внукови уроки. Она надôбѣгла нечайно до дитины, котрои довгій часъ не бачила, вхопила еи въ руки и почала съ натискомъ цѣлувати. Въ тôмъ розплакалася дитина. Стара посадила еи чимъ скорше на стôлъ, посмоктала еи чоло, обтерла тое мѣстце рукою на ôтлѣть, сплюнула и поглянула на стелю; ôттакъ повторила тое другій и третій разъ, и уроки були уже зôбранѣ. Зливанье угля ôтбувае ся ось якъ: береся воды не починаной, т. е., щобы вытягнувши коновкою зъ кирницѣ, еще до иншои потребы еи не зачерпнути, мечеся потôмъ до судины наповненои тою водою 9 углѣвъ и кажеся: „не одинъ, не два, не три... не девять углѣвъ“, ôттакъ мыеся тою водою уреченого три разы и утерае ся его кождымъ разомъ рукою на ôтлѣть и выливае ся решту воды на стрѣху. Цѣкава рѣчь, чи часомъ не можутъ бути для чорнобривки „карѣ очи красного парубочка“ погаными або такъ само еи чорнѣ очка для него? Коли и такѣ урѣкаютъ, то хиба лише себе взаимно, томужь то и дѣвчина спѣвае: „якъ поглянешь, серце вяне, и въ тебе и въ мене“. Мы однакъ не чули, щобы коли въ такôмъ случаю дѣвча „цурахами“ урокôвъ ôтпекувалось, хиба коли рукою очи для збыткôвъ закрые.

Вѣра въ уроки есть дуже давна. Найславнѣйшѣ философы грецкѣ розписуются широко о „поганыхъ очахъ“ и стараются за помочію науки и досвѣду той объявъ выяснити и противъ нему

и не диво, що пôдъ такою системою многû блукаютъ въ темрявѣ, а гдекотрû попадаютъ въ всѣлякû „всепольскû“, „всероссійскû“ и т. п. стремленя.

И при такôмъ станѣ рѣчій маютъ нашû клеветники еще ôтвагу съ фарисейскою облудою говорити, що они не противлятся розвоеви руского народа, а що они гамуютъ лише „всероссійскій рухъ“! Мы вже попереду показали, ôтки пôднимаеся у насъ сей мнимый рухъ, мы пояснили, якъ бы слѣдовало его по правдивôмъ имени назвати и для чого то ôнъ такъ дуже пригожій для нашихъ клеветникôвъ. Мы хочемо и дальше ôтповѣдати фактами а не словами. Ктожь то суть тіи малочисленнû „индивидуа“ чи двигателѣ мнимого „всероссійского“ руху? Чи справдѣ суть они борцями противъ польского елементу, противъ польонизаціи Русинôвъ, а оборонцями руского елементу? Єслибы они були дѣйстно такими, они не заводилибы въ своихъ домахъ польского языка замѣсть руского, ихъ жѣнки и дочки не пописувалибыся на рускôмъ фестинѣ остентаційно языкомъ польскимъ, они не посылалибы своихъ дѣтій до польскихъ школъ замѣсть до рускихъ, они не агитовалибы межи рускими родичами, щобы тіи записовали своихъ дѣтій до польскихъ а бодай нѣмецкихъ лише не до рускихъ школъ, они не объявлялибы для руского языка, для рускои словесности и въ загалѣ для всего, що руске, тои погорды и тои ненависти, якои они николи и нигде не объявляютъ для польского языка. Та й для чогожь то появився той мнимый „всероссійскій“ рухъ власне въ пору, коли галицкû польонизаторы пересвѣдчилися, що годѣ Русинôвъ вычеркнути зъ карты однымъ крикомъ: „Niema Rusi“, що давна фраза єдности Полякôвъ и Русинôвъ перестала причаровувати Русинôвъ и що коло польонизаціи треба заходитись новою, бôльше закрытою дорогою? Коли давнѣйше на жаданье рускихъ школъ и руского языка выкладового ôтповѣдали отверто: „niema Rusi“, нынѣ, коли вже годѣ заперечити существованя Руси, робится тое саме мовбы то для того, що се „рухъ всероссійскій“. Зъ тои самои причины не принимаются рускû поданя, у селянъ ôтбираются рускû книжки и часописи, выдумуются тысячнû секатуры, заказуеся держати селянамъ ôтчитъ зъ рускои исторіи, остерѣгаеся селянъ передъ читаньемъ рускихъ книжокъ, передъ рускими просвѣтными товариствами, ôтмавляеся пôдмоги рускимъ выставамъ, „забуваеся“ вложити руску грамоту пôдъ соймовый будынокъ и т. д. Якъ жежь дивно сходится политика тыхъ двигателѣвъ мнимого „всероссійского“ руху съ фактичною политикою нашихъ польонизаторôвъ?! Чижь думаютъ нашû клеветники, що Русины не видятъ тыхъ фактôвъ и що такû факта дадутся закрыти крикомъ о мнимôмъ „всероссійскôмъ“ руху? Се правда, що тая политика була на стôлько хитра и пôдступна, що много Русинôвъ довгій часъ могло обманюватись и Зыбликевичѣвъ въ „всероссійскôй“ шатѣ держати за щирыхъ другôвъ руского народа. Однакожь сумнû факта отворяли очи всѣмъ и нынѣ всѣ Русины пôзнаютъ, чія то „шкôра“ на тыхъ двигателяхъ мнимого „всероссійского“ руху и кто то ширитъ свою пропаганду користаючи зъ того „всероссійского“ руху. Нынѣ стаютъ всѣ Русины спôльно до обороны своихъ загроженыхъ правъ, а хоть може еще не въ всѣмъ вырôвналися погляды и не помирились давнû роздоры, то тымъ не менше вже теперь всѣ щирû Русины зрозумѣли, що тôлько стоячи на народнôмъ грунтѣ, твердо придержуючись свого языка и своеи народности вѣками мимо страшныхъ ударôвъ перехованои, можутъ Русины спôльными, соединеными силами оборонити свое житье и двигнути свôй народъ на передъ. Въ тôй цѣли и зъ тои причины получили львôвскû Русины всѣ свои силы въ справѣ рускои школы народнои, зъ тои самои причины выступили они разомъ до привѣту Цѣсаря въ имени руского народа, а маемо надѣю, що и на дальше въ всѣхъ справахъ народныхъ будутъ поступати солидарно. Се конечно не подобаеся противникамъ Руси, котрû хотѣлибы бачити еи розъединаною и безсильною и для того то они такъ голосно хоть безъ всякои пôдставы пôдносятъ клеветы о „всероссійскôмъ“ руху Русинôвъ!

Селяньскій банкъ
передъ судомъ соймовои комисіи.

(Конець.)

Такимъ сумнымъ станомъ рѣчій занепокоився не тôлько самъ банкъ але и загалъ опиніи публичнои. Въ часѣ свого 11-лѣтного существованя выставивъ банкъ на 68.972 пожичокъ 4877 господарствъ селяньскихъ на лицитацію а продавъ такихъ господарствъ 1852. Банкъ селяньскій старався поробити своимъ довжникамъ гдеякû облегченя пр. обниживъ высокôсть удѣлôвъ зъ 10 зр. на 5 зр., увôльнивъ довжникôвъ ôтъ оплатъ асекураційныхъ, обниживъ процента ôтъ пожичокъ зъ 12 на 10 а процента проволоки зъ 15 такожь на 10, продовживъ часъ сплаты залеглостій и т. д. Мимо того станъ рѣчій не много поправився.

Справозданье соймовои комисіи переходитъ ôттакъ до сумного, економичного стану нашихъ селянъ и маломѣщанъ и справедливо замѣчае, що не можна сказати, щобы самъ банкъ своею дѣятельностію спровадивъ сей сумный станъ економичный въ нашôмъ краю. Складались на него такожь и иншû причины, а именно: нагле и безъ приготованя переведене высвободженье люду, бракъ достаточнои просвѣты и здорового понятя о кредитѣ, его условіяхъ, користяхъ и небезпечности, бракъ замилованя до працѣ и ощадности, легкодушнôсть и неточнôсть въ додержаню терминôвъ и прійнятыхъ на себе обовязкôвъ, а при тôмъ легкôсть затяганя довгôвъ, заведена загальна здôбнôсть выставляти векселѣ, подѣльнôсть грунтôвъ и знесенье законôвъ противъ лихвы, кôльколѣтнû неурожаѣ и т. д. Межи вычислеными черезъ комисію причинами економичного упадку нашого селяньства и маломѣщаньства не подыбуемо однакожь найголовнѣйшихъ причинъ, якъ пр. бракъ (еще и до нынѣшного часу) кредиту ôтповѣдного потребамъ и силамъ селяньскихъ и маломѣщаньскихъ господарствъ, бракъ новыхъ жерелъ заробкованя при що разъ бôльше взростаючôмъ числѣ людности, бракъ ремесничихъ и промысловыхъ школъ, превелике множество публичныхъ тягарôвъ спадаючихъ на народъ, совсѣмъ неотвѣтнû законы о спадковôмъ поступованю и зъ того выплываючû процеса, и т. д.

Въ дальшôмъ справозданю пôдноситъ комисія, що якъ зъ однои стороны узнае пересаднôсть нападôвъ на банкъ селяньскій, такъ зъ другои стороны муситъ признати, що селяньскій банкъ строго придержуючись статуту и осторожно поступаючи при удѣлюваню пожичокъ и строго наглядаючи надъ дѣятельностію своихъ агентôвъ, мôгъ бы бувъ хочь въ части осягнути свою цѣль с. е. выдобути селянъ и маломѣщанъ зъ нужды и рукъ лихварѣвъ. Однакожь сеи задачи не сповнивъ банкъ селяньскій.

Селяньскій банкъ поставивъ своею задачею: удѣлювати властителямъ меншихъ посѣлостій на закупно господарского инвентаря и на щорôчнû выдатки господарскû — дрôбнѣйшû пожички на одинъ рôкъ, а переважно удѣлювати на полѣпшенье грунту, або закупно и розширенье грунту, на сплату спадковыхъ частій або цѣны купна пожички въ сумахъ подѣльныхъ черезъ 100 пôдъ условіями въ статутахъ близше означеными. Головна задача банку була отже не инша якъ удѣлюванье пожичокъ. Пôсля статуту мали бути тіи пожички гипотековаными и мати свое безпеченьство на описаныхъ въ тôй цѣли грунтахъ селяньскихъ. Пôсля розмѣру и ôтношень нашихъ селяньскихъ господарствъ не могли бути тіи пожички великû и дѣйстно порôвнавши число удѣленыхъ пожичокъ съ загальною сумою на тіи пожички розданою припадае на одну пожичку 150 зр. Така пожичка — говоритъ дальше комисія въ своѣмъ справозданю — не може бути ніякимъ способомъ користною для выпожичаючого, бо она потягае за собою значнû кошта, котрû значну часть пожички поѣдаютъ. Коли почислимо, кôлько то муситъ селянинъ заплатити писареви за уложенье и написанье поданя, кôлько коштуютъ его потрѣбнû до поданя документа, кôлько вытягне зъ него несовѣстный агентъ або дорадця, кôлько ôттягаеся ему зъ пожички на процентъ удѣлу, на рôжницю курсу, на асекурацію и иншû належитости — то прійдемо до пересвѣдченя, що *селянинъ беручи пожичку 150 зр. на 12% а взглядно на 15% дôстане на руку що найбôльше около 100 зр. и оплачуе властиво не 12% але 18%, а въ случаю проволоки не дальшихъ 15% але властиво 22½% ôтъ ста!* Колижь залягне кôлька ратъ, то при триразовôмъ обчислюваню щорôчнôмъ и дописуваню процентôвъ до капиталу довгъ селянина первѣстно 150 зр., зъ котрыхъ ôнъ однакожь одержавъ лише 100 зр., росте такъ скоро въ сотки и тысячѣ, що *довжникъ мимо найлучшои волѣ не може заспокоити свого довгу зъ своеи працѣ и зъ свого маетку* а видячи марнôсть своихъ усилій и заходôвъ попадае въ апатію, тратитъ охоту до працѣ и скорою ходою зближаеся до вывлащеня, до цѣлковитои руины. До сего треба додати, що селяньскій банкъ потребуючи якъ найскорше позыскати для себе вымагане число (10,000) членôвъ, щобы розпочати свою дѣятельнôсть, признававъ своимъ агентамъ танціемы за позысканье членôвъ, що наслѣдствомъ сего агенты не дбаючи о личнôсть довжника, о его станъ маетковый, его працёвитôсть и моральнôсть старалися тôлько всѣма силами и способами зôбрати потрѣбне число членôвъ. Дальше, не сповнивъ селяньскій банкъ приписôвъ своихъ статутôвъ що до утвореня повѣтовыхъ выдѣлôвъ и цензорôвъ, але удѣлявъ пожички съ всякою легкостію навѣть бôльшû, якъ були потрѣбнû, а часто и безъ всякои потребы и то людямъ незаслугуючимъ на таке довѣріе. Треба такожь увзглядннити, що пожички по найбôльшôй части не оберталися на властиву цѣль, що селяньскій банкъ и его агенты, для бôльшои популярности межи народомъ, не наглядали сплаты ратъ амортизацій-

---

средства подати. Римскій природникъ Плиній, що згинувъ р. 79 по Хр., засыпаный лявою Везувія, присвоюе тую силу въ своѣй „Historia naturalis“ цѣлымъ гдеякимъ африканьскимъ народамъ и каже, що на самъ ихъ позôръ дерева усыхаютъ а дѣти гинутъ. Тую шкôдливу силу очій, що дѣтій убивала, приписували другû писателѣ женщинамъ иншихъ народôвъ, н. пр. Скитôвъ, Фармазôвъ въ Етіопіи и другихъ. Вѣру въ „непевнû“ очи всѣхъ женщинъ, кромѣ грецкихъ и римскихъ подѣлявъ навѣть Цицеро. Подôбнû шкôдливû наслѣдства мали наносити очи гдеякихъ звѣрятъ, н. пр. свирщка, званого у Грекôвъ „мантисъ“, котрый своимъ поглядомъ мавъ всѣ иншû звѣрята забивати, такъ якъ еще теперь въ таку саму власть очій василиска вѣрятъ. Противъ урокôвъ носили тогды всѣлякû амульеты, чи то золотû або срѣбнû, чи зъ рогу або зъ слоневои кости, найрадше однаковожь зъ коралѣвъ; були они украшенû образами египетскихъ богôвъ н. пр. Сераписа и ихъ навѣшувано на шіи або на раменахъ а часомъ насилювано ихъ на шію худобинѣ, такъ якъ у насъ теперь застяжки худобѣ або маржинѣ навязуютъ. Иншû ôтвертали уроки поначѣплюваными зъ всѣхъ сторôнъ чудными и дивожными, часомъ дуже смѣшно выроблеными тализманами, щобы они очи на себе звертали и шкôдливу силу урокôвъ стягали. Тую саму задачу маютъ вѣхи, заткненû майстрами на новыхъ будынкахъ. Коли римскій тріюмфаторъ выѣздивъ въ величавôмъ походѣ тріюмфальнôмъ на высокôмъ возѣ на Капитоль, щобы въ святини Юпитера богамъ въ имени римского народа за побѣду подякувати, чижь не заходила тамъ обава, щобы зъ помѣжь сотокъ тысячѣвъ людій, споглядаючихъ на него, на его щастье и славу, не упало на него яке погане око котрого завистного чоловѣка або якого задрôсного бога? Противъ тому радивъ ôнъ собѣ тымъ, що пообтягавъ вôзъ цѣлыми шнурками всѣлякихъ амульетôвъ. Турецкû перевôзники на Золотôмъ Розѣ або Босфорѣ навѣшуютъ въ тôй самôй цѣли на обохъ кôнцяхъ своихъ човенъ множество кôльчикôвъ зъ синёго скла а въ однôмъ кутику своихъ суденъ прибиваютъ пушочку съ листкомъ паперу, на котрôмъ есть написане боже имя „Аллагъ“. Намъ лучилося сего лѣта бути на великôй клявзѣ солотвиньскои Быстрицѣ и придивлятися величавôй але и страшнôй сценѣ, якъ Гуцулы зъ нашого и зъ угорского боку спускалися отвертымъ флюдромъ на дарабахъ зъ ставу на 5 сяжнѣвъ въ долину. На всѣхъ сплавахъ позатыкали они були межи бутюки зеленû вѣхи, ôттакъ доперва вбився кождый острогами, привязаными до постолôвъ въ колоды, здôймивъ капелюхъ, перекрестився, ôтмовивъ молитву, плюнувъ въ долонѣ, причѣкнувъ на дарабѣ, вхопився мôцно кермы и... доперва тогды зникъ съ дарабою въ флюдрѣ на катарактахъ середъ пѣны, шуму и гуку фаль водяныхъ. На наше пытанье, по що тота вѣха, ôтповѣвъ коротко угорскій Русинъ: „Ôтъ поганыхъ очій, панчику!“

Въ Краковскôмъ переховуеся старый переказъ про одного польского, можного шляхтича, обдареного природою такъ „погаными очима“, що ними набавлявъ людій и худобу слабостію або навѣть забивавъ а домы и будынки запалявъ. Всѣ ôтъ него повтѣкали, навѣть родина и слуги. Нещасливый чоловѣкъ ставъ пустельникомъ, живъ тôлько для себе и не дивився николи ани въ зеркало ани въ воду, щобы себе самого не уречи. Одного разу заблукалася до него одна красна дѣвчина, утѣкаючи въ лѣсѣ передъ вовками; пустельникъ залюбився въ нѣй, освѣдчився ѣй и она, не знаючи ничо про его „поганû очи“, выйшла за него. Щобы не убити своеи дорогои жѣнки, выбравъ собѣ шляхтичь по весѣлю обѣ очи и загребавъ въ землю; ктось, що ôттакъ ихъ припадкомъ ôтпорпавъ, умеръ на тôмъ самôмъ мѣстци. Хоть уже мертвû, заховали они еще завсѣгды свою плюгаву силу.

Якъ у насъ, такъ и въ Италіи боятся „злого ока“: mal occhio або occhio cattivo, або „кидання ока“ jettatura, и носятъ противъ того „агнця божого“ зъ воску чи смолы або складаютъ пальцѣ до такъ званои „фиги“. Въ Ишпаніи боятся „ѣдовитыхъ очій“ и приповѣдаютъ про одного чоловѣка, що мавъ таке око, що коли нимъ поглянувъ на дитину, тая дôставала сухоты; друге его око мало бути совсѣмъ нешкôдливе. Тожь его змусили, щобы собѣ тое око, що було шкôдливе, платкомъ закрывавъ и тôлько нешкôдливымъ на свѣтъ дивився. Селяне въ Малôй Азіи и Румеліи затыкаютъ на своихъ поляхъ на высокихъ тычкахъ чашки худобячû або кôньскû, щобы уроки ôтвертати, а дѣтямъ вплѣтаютъ въ волосье въ тôй самôй цѣли зубокъ чеснику. Можнû Турчинки хоронятся ôтъ урокôвъ тымъ, що всаджуютъ въ завоѣ крихту алуну и звитокъ паперу съ написію слова „Аллагъ“, а зъ описôвъ подорожій по Египтѣ видко ясно, що тамъ вѣра въ „ѣдовитû очи“ обнимае всѣ верствы товарискû, навѣть найвысшû, до того степени, що жѣнки башôвъ и першихъ достойникôвъ не позволяютъ своимъ дѣтямъ выходити на улицю инакше, якъ лише въ якъ найбруднѣйшôмъ, нехарнôмъ и обдертôмъ одѣню, щобы въ такôмъ видѣ не звертали на себе „плюгавыхъ очій“. Чарôвъ, що зъ урокôвъ повстали, можна пôсля вѣрувань египетстихъ доперва позбутися черезъ кадженье святою смолою; тоту смолу приготовляютъ знахорѣ, розносятъ ôттакъ по домахъ и захвалюютъ еи силу спѣваючи слова: „Лѣкъ на чары очій дѣвочихъ, що острѣйшû якъ игла, очій жѣночихъ, що острѣйшû, якъ нôжь, очій мужа, що острѣйшû якъ сокира“. Арабъ не радо показуе чужому свои конѣ, такъ якъ нашû пчоляре свои пасѣки а рѣзники въ Арабіи закрываютъ въ яткахъ навѣть мясо, щобы кто не затроивъ его своими очима, переходячи улицею. Зъ тои самои причины не хоче въ Нѣмеччинѣ газда чужому чоловѣкови показати своеи худобы и не впуститъ кого небудь до стайнѣ, а на одвѣркахъ кучь и ставнъ въ низшôй Австріи подыбати можна написанû ôтъ урокôвъ три початковû буквы именъ „трехъ Царѣвъ“, що витали Исуса Христа въ Вефлеемѣ. Ôтповѣдно нашому „нѣвроку“ уживаеся въ Нѣмеччинѣ або „Unberufen“ або „Unbeschrien“ и додаеся тû слова тогды, коли выражаеся радôсть и утѣху зъ якогось добра або удачного дѣла.

ныхъ, а дозволяли чи мовчки чи выразно на продовженье и тымъ способомъ доводили до щоразъ бôльшого взросту довгôвъ, до чого причиняеся такожь повôльна процедура судова. Супротивъ тыхъ обстоятельствъ не можна дивоватися, що дѣятельнôсть селяньского банку вплынула некористно на економичный розвôй селяньского люду, и въ краю выкликала незадоволенье, и що навѣть гдеякй суды (якъ пр. судъ въ Краковѣ) старалися тую дѣятельнôсть пôдтягнути пôдъ приписы закона противъ лихвы. Треба обавлятися, що *кожде дальше розширенье дѣятельности селяньского банку въ дотеперѣшнôмъ направленю хотьбы и съ призволеными тымъ банкомъ облегченями буде тôлько шкодливо вплывати на нашъ край.* Петиціи придѣленй комисіи наводятъ много примѣрôвъ, пôсля котрыхъ довжникъ мимо заплаты кôлькохъ ратъ на рахунокъ взятои пожички, въ случаю недодержаня стало вызначеныхъ терминôвъ мае платити далеко бôльшу квоту ôтъ первѣстнои пожички.

Щожь порадити на будуще! Соймова комисія бачитъ головне средство противъ шкодливои дѣятельности банку въ просвѣтѣ люду и въ поученю его о наслѣдствахъ затяганя довгôвъ въ селяньскôмъ банку, якъ и въ закладаню кредитовыхъ институцій, котрй моглибы подавати селянамъ дешевый кредитъ. Комисія признае однакожь, що тіи средства могутъ лише постепенно и помало дѣлати. Безпосередне хочь не дуже то й певне средство бачитъ комисія въ вплывѣ на селяньскій банкъ, щобы строго перестерѣгавъ свои статута, щобы свою дѣятельнôсть розширявъ въ иншôмъ направленю, щобы своимъ давнѣйшимъ довжникамъ признавъ еще дальшу пôльгу въ сплатѣ залеглостій. Въ тôмъ взглядѣ — кôнчитъ комисія свое справозданье — не може соймъ ничого вдѣлати, бо пôсля существуючихъ законôвъ не мае ôнъ ніякого вплыву на кредитовй институціи. Зъ тои причины поперестала соймова комисія на тôмъ внесеню, щобы внесенй до сойму петиціи о селяньскôмъ банку ôтступити правительству до близшого розсмотреня и залагодженя.

Треба признати, що комисія задала собѣ труду основно приглянутися дѣятельности селяньского банку. Єи справозданье въ поважно-холоднôмъ тонѣ прійма навѣть въ многихъ взглядахъ поступованье банку въ оборону противъ пôдношеныхъ замѣтôвъ и есть далеке ôтъ всякои неприхильности для банку. Однакожь и при такôмъ холоднôмъ розглядѣ прійшла комисія до двохъ дуже важныхъ результатôвъ. Она сконстатувала, що банкъ побирае страшенну лихву (якъ для господарствъ), бо 18—22½% и що кожде дальше розширенье дѣятельности селяньского банку въ дотеперѣшнôмъ направленю буде тôлько шкодою для краю. Чижь супротивъ сихъ двохъ такъ многоважныхъ фактôвъ може и повиненъ соймъ поперестати на внесеню комисіи: ôтступити петиціи правительству безъ всякого навѣть вôзваня, безъ всякои опиніи? Єсли не вôльно одиници выконувати лихварскихъ чинностій, для чогожь се мае бути свобôдне такъ великôй, такъ сильнôй а тымъ самымъ небезпечнôй институціи, якъ селяньскій банкъ? Єсли дѣятельнôсть поодинокого лихваря есть шкодливою, о скôлькожь небезпечнѣйшою есть дѣятельнôсть лихварскои институціи маючои розкинену организацію по цѣлôмъ краю? Чомужь то соймъ не може жадати застосованя закона о лихвѣ до институціи, котра, якъ выказуе справозданье комисіи, приноситъ лише шкоду и економичну руину краю? Не хочемо на теперь входити въ близшій розбôръ справозданя, але всежь годится замѣтити, що внесенье комисіи совсѣмъ не ôтповѣдае самымъ фактамъ представленымъ въ справозданю. Комисія побачила страшну пропасть, надъ котрою стоитъ селяньство и маломѣщаньство, але она не мала ôтваги, чи знаня, высказати свою раду, выступити съ позитивнымъ внесеньемъ. Чижь економична смерть тысячѣвъ селянъ и маломѣщанъ, чи загуба цѣлого стану селяньства и маломѣщаньства не стоитъ бôльше зрѣлои розваги и бôльше рѣшучои порады?

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Безнастанно надходятъ зъ Россіи вѣсти, доносячй о дальшихъ змѣнахъ и реформахъ въ росс. администраціи. Найбôльше однакожь толкуютъ о змѣнѣ въ бюрѣ печати. Скт. Петерб. Вѣдомости выказуютъ у вступнôй статіи нездалôсть и шкôднôсть удержуваня превенційнои цензуры и жадаютъ цѣлковитои свободы печати, яко одинокого средства, могучого привернути довѣріе соспôльности до правительства. Жадаютъ дальше, щобы правительство лишило въ засадѣ свободу кождому выдавати газету, кто того зажадае, якъ то дѣесь н. пр. въ Австріи. Така концесія повалилабы множество лихихъ часописьмъ, котрй тôлько для того теперь существуютъ, що нема ніякои конкуренціи. Скт. Пет. Вѣд. кôнчатъ: Чимъ смѣлѣйше ôтзыватися зможе соспôльнôсть въ своихъ органахъ, въ печати, тымъ лекше буде зрозумѣти правительству потребы народнй и тымъ лекше завести роформы потрѣбнй для добра и розвою народа россійского.

Директоръ департамента почтъ Веліо именованый директоромъ департамента полиціи державнои въ министерствѣ внутренныхъ дѣлъ.

Посолъ хиньскій маркизъ Ценгъ зажадавъ ôтъ Россіи змѣны договору въ Ливадіи и повного уступленя черезъ Россію всеи илійскои области, не ôтступаючи Россіи ни пяди зъ давнѣйшихъ владѣнь въ Кульджи. Россія пристае на змягченье ливадійского договору и жадае по перше: скорегованя границь, щобы бути безпечною ôтъ китайскихъ нападôвъ, и друге: невеликои якои небудь части Кульджи для поселеня на нѣй Дунганôвъ, понеже булобы нечестно зô стороны Россіи ôтдавати ихъ на жертву хиньскои мести. На тôмъ переговоры стали; россійска дипломація переноситъ ихъ въ Пекингъ, куда ôтправляеся въ посольствѣ Бютцовъ.

Туреччина. Въ телеграмахъ послѣдного числа донесли мы заявленье льорда Гранвиля въ палатѣ высшôй англійского парляменту въ справѣ турецко-чорногорскôй и демонстраціи фльотъ. Дальше въ своѣй бесѣдѣ выповѣвъ льордъ Гранвиль, що кабинетъ англійскій выготовляе инструкціи для свого адмирала и предложитъ ихъ кабинетамъ прочихъ державъ. Перейшовши до справы греческо-турецкои освѣдчае ôнъ, що друга колективна нота въ тôй справѣ збороняе Портѣ новыхъ пересправъ взглядомъ греческо-турецкои граничнои линіи, дозволяе ѣй однакожь робити предложеня що до способу евакуаціи и передачи Греціи областій турецкихъ. Дальше порушае льордъ Гранвиль еще двѣ справы дотычащй Турціи, а именно, що послы въ Константинополи згодилися на предложенй Портѣ реформы въ Арменіи и що роботы межинароднои комисіи, котра мала уложити проектъ закона для европейскои Турціи, укôнчилися дуже щасливымъ и вдоволяючимъ результатомъ.

Пôсля официяльнои бесѣды Гранвиля и пôвофициялныхъ донесень зъ Берлина есть рѣчію вже совсѣмъ певною, що кораблѣ державъ згромадятся въ отворенôмъ черезъ Австрію портѣ коло Рагузы, зъ ôтки дуже близько до Дульциня. Кораблѣ военнй поодинокихъ державъ вже призначенй до евентуальнои демонстраціи. Положенье Турціи есть въ теперѣшнôй хвили дуже критичне. Не остае ѣй вже иншого выходу, якъ ôтдати якъ найскорше, поки еще фльота не розпочала своеи чинности, Дульциньо Чорногорѣ. Риза баша, якъ доноситъ телеграмъ зъ 1 с. м. зъ Константинополя, завѣдомляе Порту, що въ случаю появленя кораблѣвъ европейскихъ пôдъ Дульциньо, выбухне неминучо повстанье въ цѣлôй Альбаніи, проситъ отже о инструкціи до дальшихъ крокôвъ. Телеграмъ же зъ 2 с. м. до Deutsche Ztg. доноситъ зô Скодару, що Риза баша находится въ незавиднôмъ положеню. Много его войска утѣкло до Альбанцѣвъ, а Миридиты пôдъ вождомъ своимъ Пренкъ-Бобъ-Додою вырушили до Дульциня въ помôчь Альбанцямъ. Такожь охотники зъ другихъ окрестностій спѣшатъ до Дульциня. Самй же Альбанцѣ, якъ доноситъ агенція Havas, выслали до султана недавно телеграму, завѣряючу его о ихъ патріотизмѣ и о намѣреню боронитися до остатку. Панае однакожь загально думка, що Порта пôзнае правдиву свôю користь и ôтступитъ Дульциньо Чорногорѣ. Якъ доноситъ Pester Lloyd, мала Порта сими днями запевнити державы, що она конечно переведе передачу Дульциня Чорногорѣ въ протягу 5—6 тыждневъ хотьбы навѣть съ помочію державъ.

Въ справѣ греческôй Порта выготовила вже ôтповѣдь на другу колективну ноту, о котрôй згадувавъ Гранвиль. Содержанье тои ноты мае бути рѣшуче non possumus. Впрочѣмъ Порта веде дальше военнй приготованя ôтъ стороны Греціи. Мягкій и нерѣшимый Муктаръ баша зôставъ зъ Монастиру ôткликаный а начальникомъ войскъ въ Македоніи буде заименованый мужъ енергичнѣйшій.

Англія. Парляментъ англійскій кôнчитъ вже свои працѣ и буде замкненый 7. с. м. Послѣдна важна справа стоявша на порядку дневнôмъ въ палатѣ низшôй бувъ буджетъ ирляндскій. Засѣданя палаты були дуже бурливй. Послы ирляндскй постановили собѣ користати зъ свободы слова въ парляментѣ и выголошували бесѣды кôлькогодиннй смѣлй и зухвалй, ба навѣть революційнй. Посолъ за посломъ забиравъ голосъ и протягавъ дебату такъ, що гдеякй засѣданя зачиналися одного дня по полудни, тревали безъ перервы цѣлу нôчь а кôнчилися ажь другого дня въ полудне — одно засѣданье тревало 21 годинъ. Щобы мати понятье о многоговôрливости послôвъ ирляндскихъ въ парляментѣ наведемо кôлька выняткôвъ зъ нотатъ статистичныхъ о ихъ бесѣдахъ, выповѣдженыхъ сеи сесіи. И такъ н. пр. въ протягу одного вечера на засѣданю въ червни выповѣли послы ирляндскй 119 бесѣдъ. Въ протягу двохъ засѣдань пôдчасъ найбôльшои спеки въ липни выповѣли одного засѣданя 96, другого заразъ на слѣдуючій день 112. Межи 16. червнемъ а 7 липнемъ говорили: Парнель 222 бесѣдъ, О' Доннель 113, Ролянъ 108 и т. д. Загаломъ же, пôдъ часъ сеи сесіи 7 послôвъ ирляндскихъ промовляло 633 разôвъ.

Бесѣды послôвъ ирляндскихъ не позôстаютъ безъ вплыву на ирляндску людность — доливаютъ оливы до огню. Въ загалѣ, дѣла Ирляндіи маютъ дуже тревожный характеръ и тôлько умѣренне и холоднокровне поступованье теперѣшного правительства, взглядно преміера Глядстона съ Ирляндіею дае надѣю на мирне рѣшенье ирляндского аграрного пытаня. Вже и до теперь поступованье Глядстона именно невводжуванье въ Ирляндіи стану облоги, якъ то предкладали сторонники Биконсфильда, принесло хорошй плоды. Глядстонъ добре тое розумѣе, що правительство придушилобы повстанье, але нанеслобы само собѣ болючу рану.

Зъ Афганистану доносятъ, що Еюбъ ханъ занехавъ облоги Кандагару а яко причину подаютъ бракъ муниціи у хана. Головна причина однакожь ôтступленя Еюба ôтъ Кандагару есть имовѣрно тая, що ôнъ не хотѣвъ стрѣтитись съ новою значною силою генерала англійского Робертса, котрый надôйшовъ ôтъ пôвнôчного заходу. Дневникъ Western Morning News доноситъ, що войска Еюба хана взросли черезъ прилученьеся многихъ сусѣдныхъ племенъ, ненавидячихъ Англичанъ, до 100.000(?) людій. Племена тіи самй доставляютъ Еюбови живностій. Самъ Еюбъ ханъ есть чоловѣкомъ дуже предпріимчивымъ и самъ всего дозоруе. Его кавалерія робила реконесансы далеко на стрѣчу ген. Робертсови и выпалила цѣлыми милями траву на шляку, котрымъ ген. Робертсъ мусѣвъ ôтбувати похôдъ, щобы кôнниця англійска не мала пашѣ. Ген. Робертсъ однакожь прибувъ вже пôдъ Кандагаръ. Нова лиховѣстна вѣдомôсть наспѣла до Лондону, а то тая, що въ самыхъ Индіяхъ починаютъ обявлятися вже признаки повстаня противъ завоёвникôвъ Англичанъ. Суть то природнй а навѣть предвиджуванй наслѣдства неповодженя англійскои арміи въ Афганистанѣ. Розумѣеся, що дальшй судьбы англійского оружія въ земли Афганôвъ рѣшатъ положенье Англіи и въ Индіяхъ, такъ, що колибы Англичане зновъ дôзнали важныхъ стратъ въ Афганистанѣ — въ Индіяхъ закипѣлабы неминуча вôйна. Сими днями телеграмы зъ Индіи донесли до Лондону, що въ Kurrachee, головнôмъ портовôмъ мѣстѣ Синду въ всхôдныхъ Индіяхъ належитъ обавлятися повстаня людности Патаньскои противъ Англичанъ. Суть слѣды широко розгалуженого заговору противъ „бѣлихъ." Дѣти и женщины умѣщено въ корабляхъ сконсигнованыхъ въ портѣ а всѣхъ мущинъ уоружено. Въ цѣлôмъ Синдѣ кипитъ. Посольство магометаньске вдалося въ бôйку съ полиціею и хотѣло нападати на домы бѣлыхъ жителѣвъ. До Бомбаю телеграфовано о присылку войска, понеже задля высланя многихъ войскъ до Афганистану, залога въ Синдѣ дуже мала. Патане громадятся въ рôжныхъ сторонахъ въ банды ворохобникôвъ. Въ однôмъ мѣстци повырывали бунтôвники шины желѣзниць и перервали комуникацію.

Франція. Сими днями зôстали въ мысль мартôвскихъ декретôвъ езуитскй школы въ цѣлôй Франціи черезъ полиційныхъ комисарѣвъ замкненй. Дня 30 серпня прибувъ комисарь до езуитскои школы въ Дижонъ и заставъ тôлько одного езуита яко заступника недвижимого маетку, прочй 22 езуиты выѣхали. Такъ само выѣхали всѣ езуиты зъ трехъ великихъ закладôвъ науковыхъ въ Парижи. Той выѣздъ наступивъ зъ порозумѣня межи собою езуитôвъ цѣлои Франціи. Правительство позамуровувало дверѣ ôтъ каплиць и понаставлювало новыхъ свѣтскихъ директорôвъ. Що до шкôлъ удержуваныхъ прочими духовными конгрегаціями, то тіи зôстанутъ правительствомъ авторизованй, коли тôлько зъобовяжутся, що не будутъ заниматися политикою и не будутъ ворожо выступати противъ теперѣшного републиканьского правительства.

Правительство францускe намѣряе заразъ съ отвореньемъ сесіи парляменту внести въ палатѣ проектъ продажи клейнотôвъ коронныхъ, не маючихъ артистичнои вартости. Грошѣ зъ продажи тыхъ клейнотôвъ малибы ужитися на фондъ музеальный, призначеный для закупна дѣлъ штуки.

Нѣмечччина. Въ нѣмецкôй партіи національ-либералôвъ наступила сецесія. Шѣснацять членôвъ нѣмецкого парляменту и 11 послôвъ пруского сойму оголосили печатно свое рѣшуче заявленье, що выступаютъ зъ того сторонництва. Сецесія тая однакожь не зробила великого враженя межи партіями парляментарными Нѣмеччины вже для самого незначного числа сецесіонистôвъ.

При случаю десятыхъ роковинъ битвы пôдъ Седаномъ выдавъ цѣсарь Вильгельмъ проклямацію до арміи нѣмецкои, въ котрôй выявляе ѣй свое узнанье и подяку и бажае, щобы она и на будуще стояла хоробро и честно на сторожи въ оборонѣ ôтчины.

Дневники нѣмецкй доносили недавно, що начальники нѣмецкихъ соціялистôвъ выѣхали тайно зъ многихъ мѣстъ, вѣроятно на якійсь тайный зъѣздъ. Теперь же дневникъ Baseler Grenzboten доноситъ, що збôръ соціялистичный мавъ дѣйстно ôтбутись дня 24 серпня въ незамешканôмъ замку Виденъ, близь села Осингенъ въ кантонѣ Цирихскôмъ въ Швайцаріи. Въ зборѣ взяло участь около 70 соціялистôвъ. Содержанье нарадъ розумѣеся незвѣстне.

НОВИНКИ.

— **Є. В. Цѣсарь въ Галичинѣ.** Въ Освецимѣ на перонѣ повитали Цѣсаря съ прибутьемъ Его въ границѣ Галичины намѣстникъ, маршалокъ краевый и численнй депутаціи. Маршалокъ промовивъ: „Зволи Найясн. Пане вже ту, на граници нашого краю выразити Тобѣ короткими словами чувства найглубшой любови и вдячности цѣлои людности того краю при случаю ущасливляючого посѣщеня В. ц. и к. Величества". Потôмъ повитавъ промовою Цѣсаря заст. предсѣд. рады повѣтовои Бѣльскои. На конець вôйтъ зъ Березинки подавъ Цѣсареви на пôдставцѣ искусно рѣзьбленôй хлѣбъ и сôль. Ôтъ Освецима до Кракова по дорозѣ витали Цѣсаря товпы народа, братства церковнй, корпораціи съ музикою и т. д. Въ Требинѣ высѣвъ Цѣсарь а гр. Артуръ Потоцкій привитавъ Его промовою въ имени пов. Хшанôвского.

До Кракова прибувъ Цѣсарь о год. 10. На двôрци ожидали Его прибутя депутаціи мѣстъ и повѣтôвъ, выдѣлъ краевый съ маршалкомъ, архикнязѣ Альбрехтъ и Фридрихъ и генералиція. Зъ вагона выйшовъ Цѣсарь, гр. Потоцкій и свита. При вступѣ Цѣсаря на перонъ кр. маршалокъ, гр. Водзицкій, промовивъ до Него по польски: „Ôтъ давна съ нетерпеливостію ожидасмъ хвилѣ, въ котрôй маемъ щастье съ несказаною радостію привитати Ваше имп. Величество. Приносимо Тобѣ заявленье покорности съ просьбою, щобы В. В. зволили приняти выразы нашои вѣрности и вдяки. Мы николи не забудемъ, що Ты обдаривъ насъ свободою и народнымъ языкомъ, нашимъ найдорожшимъ скарбомъ. Память наданыхъ концесій вѣчно жити буде записана невыгаслыми буквами въ нашôй исторіи". Дальше промовивъ маршалокъ по руски: „Зволи дозволити менѣ Найяснѣйшій Пане, щобы я звернувъ В. Цѣс. и Кор. Вел. на згромадженй ту депутаціи репрезентацій повѣтовыхъ, котрй зô всѣхъ навѣть найдальшихъ сторôнъ краю поспѣшили, щобы съ радостію и найглубшою честію повитати возлюбленого Монарха". Цѣсарь ôтповѣвъ по нѣмецки: „Я дуже урадуваный сердечнымъ принятьемъ и принимаю заявляючій Менѣ покорнôсть привѣтъ и увѣреня о вѣрности и льояльности съ найбôльшимъ вдоволеньемъ. Тіи заявленя суть для Мене новымъ доказомъ вашои Менѣ дуже добре звѣстнои и выпробованои вѣрности, съ якою всѣ станы и верствы сего королевства съ высокимъ понятьемъ и горячою участію стоятъ за интересами державы и краю, чимъ они такъ дуже заслужилися у Мене. Коли выповняю Мое давне желанье и пріѣзджаю на якійсь часъ въ Галичину, то можете бути увѣренй, що розважу всѣ вашй интересы. Дай Боже, щобы всѣ маючй задачу стеречи интересôвъ краю згôдно и безъ самолюбства стремѣли до тои цѣли. Тогды вы можете бути пере-

свѣдченй о Моѣй приклонности. Єще разъ пріймѣтъ Мою подяку за таке сердечне и торжественне принятье".

Зъ двôрця выѣхавъ на передъ президентъ Кракова Зыбликевичь а за нимъ Цѣсарь съ архикн. Альбрехтомъ. При Фльоріяньскôй брамѣ повитавъ Цѣсаря президентъ Кракова промовою вручаючи Єму ключѣ мѣста. Цѣсарь ôтповѣвъ и на тую промову по нѣмецки. Опôсля сѣвъ въ повôзъ и при одушевленыхъ привѣтахъ и кликахъ — — жительства поѣхавъ въ мѣсто до палаты пôдъ „Баранами". Передъ резиденційною палатою витало Цѣсаря духовеньство на чолѣ съ еп. Дунаевскимъ и Пукальскимъ. По пріѣздѣ пôдъ „Бараны" Цѣсарь принимавъ депутаціи. При вступѣ въ салю зôбрана шляхта привитала Єго триразовымъ окликомъ: Най жіє! Пав. Попель промовивъ въ имени польскои шляхты. Цѣсарь ôтповѣвъ на промову Попеля: „Дякую Вамъ за свѣтле принятье. Я переконаный о вѣрности польскои шляхты" и т. д.

Того самого дня звѣдавъ Цѣсарь Вавель а по полудни ôтбувъ проѣздку до Лобзова. Въ поворотѣ сопроводило Єго надъ 600 краковякôвъ на коняхъ ажь до самого мѣста. Цѣсарь запытавъ начальника бандеріи: „Кôлько васъ всѣхъ ѣздцѣвъ?" Той ôтповѣвъ: „Єсть насъ бôльше якъ 600, але на одинъ Твôй знакъ, Найясн. Пане, буде насъ 100.000!"

Вечеромъ було мѣсто пышно илюминоване. Цѣсарь проѣзджавъ улицями, витаный людностію. За повозомъ ѣхала бандерія краковякôвъ. 300 гôрникôвъ въ гальовыхъ мундурахъ поступали съ лямпками и смолоскипами. Суконницѣ були освѣтленй щоразъ иншимъ свѣтломъ. На ринку була яснôсть якъ въ бѣлый день. На обѣдъ до Цѣсаря на 2 вересня запрошено много шляхты, маляря Матейка, зъ Русинôвъ еп. Ступницкого.

Дня 2 вересня пріймавъ Цѣсарь рано депутацію сойму, котра въ мысль ухвалы соймовои мала просити Єго о перемѣну Вавелю на резиденцію цѣсарску. Въ имени депутаціи промовлявъ маршалокъ, гр. Водзицкій. Въ промовѣ згадавъ, що до того замку вяжутся и родиннй згадки Цѣсаря а именно, що въ тôмъ замку царствували дочка Альбрехта II и двѣ дочки Фердинанда I. и спочиваютъ мощѣ двохъ сестеръ и дочки Фердинанда II. Цѣсарь обѣцявъ сповнити тую просьбу.

Того самого дня посѣщавъ Цѣсарь всякй заклады а по год 4. повернувъ до резиденціи. Въ университетѣ Ягайлоньскôмъ повитавъ Цѣсаря промовою проректоръ дръ Шуйскій а въ Академіи Наукъ дръ Маєръ. На обѣ бесѣды Цѣсарь ôтповѣвъ. Въ робôтни Матейка оглянувъ Цѣсарь 3 незнанй доси образы. Матейко попросивъ Цѣсаря приняти ôтъ него на споминъ одинъ зъ образôвъ: Зъѣздъ пôдъ Вѣднемъ. Вечеромъ баль въ Суконницяхъ выпавъ пышно. Було до 2000 гостій. Цѣсарь явився въ сали въ мундурѣ уланьскôмъ, подавши рамя архикн. Фридриховôй. За Цѣсаремъ вôйшовъ Архкн. Альбрехтъ съ Намѣстниковою, гр. Потоцкою а архкн. Фридрихъ съ маршалковою гр. Водзицкою и т. д. Танець розпочався польонесомъ, котрый провадивъ Зыбликевичь съ гр. Потоцкою. По польонесѣ наступивъ мазуръ. По год. 9 пробувши тôлько одну годину опустивъ Цѣсарь баль.

— **Хоруговь на вежи ратушевôй** во Львовѣ повѣвае ôтъ того дня, коли Є. В. Цѣсарь вступивъ въ предѣлы Галичины.

— **Пріѣздъ Цѣсаря** до нашого краю многй мѣста галицкй привитали сальвами, богослуженями, илюминаціями и т. д.

— **Депутаціи радъ повѣтовыхъ** буде принимати Цѣсарь во Львовѣ дня 13 л. о годинѣ 10 рано.

— **Гр. Потоцка**, жена намѣстника, запросила дня 2. вересня Цѣсаря на шляхетскій баль во Львовѣ. Цѣсарь принявъ запросины.

— **Для убогихъ мѣста Кракова** жертвовавъ Цѣсарь 2.500 зр. на всякй иншй доброчиннй цѣли 1555 зр.

— **Гр. Артурови Потоцкому**, въ котрого палатѣ Цѣсарь замешкавъ, даровавъ свôй портретъ природнои величины, такій самый якъ подаровавъ бувъ кардиналови Фирстенбергови, у котрого мешкавъ въ Оломуци.

— **Гр. Альбединьскій** одержавъ ôтъ Цѣсаря въ дарѣ минятуру въ хорошôй емалёванôй брилянтами осыпанôй оправѣ.

— **Цѣсарь** выразивъ желанье, щобы при Єго ôтъѣздѣ зъ Кракова не було торжественного прощаня.

— **Ромуньскій министеръ вôйны** Слянцеано, прибуде на привѣтъ Цѣсаря въ имени князя Кароля до Черновець.

— **Дирекція краєвои лѣсовои школы** во Львовѣ взывае ôтозвою всѣхъ теперѣшныхъ и бувшихъ ученикôвъ тоижь школы, щобы прибули до Львова на день 13. вересня и були присутнй при посѣщеню Цѣсарскôмъ тои школы межи 2 а 5 пополудни. Кто зъ нихъ прибуде до Львова мае попередъ зголоситися въ дирекціи о карту легитимаційну.

— **Якй великй шкоды починивъ** минувшого мѣсяця **градъ** въ Галичинѣ, найлучшимъ доказомъ буде тое, що сама одна Краковска асекурація выплатила за шкоды градовй 300.000 зр.

— **Рôвноуправненье языкове**. Хорошій примѣръ допоминаняся о приналежнй Русинови права давъ одинъ священикъ въ Бучацкôмъ повѣтѣ коло Язлôвця, котрый, якъ пише „Батькôвщина", звернувъ староству надôслане єму письмо польске ôтписавши, що ôнъ не розумѣе польского письма а не ма припису, щобы священикъ мусѣвъ умѣти польскій языкъ.

— Лежитъ передъ нами **програма ц. к. II** (нѣмецкои) **гимназіи** львôвскои за р. шк. 1880. Часть наукова мѣститъ двѣ розправы зъ области греческои литературы. Оговôръ тыхъ науковыхъ рѣчій належитъ фаховымъ часописямъ, мы перейдемъ до части урядовои, зôставленои съ рутиною черезъ незрôвнаного педагога и директора дра А. Яновского и выймемо зъ неи тôлько тое, що насъ головно обходити може. И такъ: збôръ учительскій тои гимназіи складався зъ директора, 11 професорôвъ, 1 учителя, 3 проф. придѣленыхъ зъ иншихъ закладôвъ и **16** суплентôвъ. Поминувши вже такъ велике число суплентôвъ, ударити муситъ всякого тое, що ажь 6 суплентôвъ обтяженй значнѣйшимъ числомъ годинъ, бо ажь 19 ба навѣть 20 тыжднево; колижь они маютъ учитися до испытôвъ? Другй супленты учили годинъ 10, 15, 16 навѣть 18 а суть тôлько т. зв. „пôвсупленты", т. є. побираютъ тôлько 300 зр. на рôкъ, а суть майже всѣ испытованй. Гимназія II складалася зъ 19 клясъ (съ клясою пôдготовуючою) а именно: кл. I зъ 4 ôтдѣлôвъ; кл. II и III зъ 3; кл. IV, V и VI зъ 2; а тôлько VII и VIII кл. зъ 1 ôтдѣлу. Въ всѣхъ 19 клясахъ було съ початкомъ року шк. 796 ученикôвъ, съ кôнцемъ 731. Въ тôмъ числѣ було 96 ученикôвъ гр. к. обряда а 90 рускои народности; межи иншими: Площаньскій Александеръ и Володимиръ; Ковальскій Конст. и Евзевій; Павликовъ; Черлюнчакевичь Кирилъ и Миронъ; Децыкевичь Волод. и Изидоръ; Литвиновичь Спиридонъ и Емил.; Савчиньскій и т. д. Питомцѣвъ зъ Бурсы „Народного Дому" було **16**, а питомцѣвъ зъ Бурсы Ставропигійскои 4. Не можемо зрозумѣти причинъ, задля котрыхъ заряды Бурсъ Дому Народного и Ставропигійского Института посылаютъ питомцѣвъ своихъ не до рускои а до нѣмецкои гимназіи?! Не думаемо, щобы таке поступованье дало погодитися съ задачею рускихъ Бурсъ, съ жертвами руского народа на выхованье рускои молодѣжи и съ цѣлію обохъ згаданыхъ институцій народныхъ!... На 731 клясификованыхъ ученикôвъ одержало клясу съ ôтзначеньемъ 105, клясу добру 456, клясу лиху тôлько 58 а поправку зъ одного предмета 107. Испытъ зрѣлости выпавъ рôвно щасливо, бо на 19 публичныхъ абитурієнтôвъ здали: 4 съ ôтзн., 11 добре, 1 репробовано на рôкъ, а 3 позволено поправити по вакаціяхъ; зъ 3 приватистôвъ: 1 здавъ, 2 одержали поправки. Що дотыкае науки руского языка, то далибыся зробити гдеякй уваги; незаперечна рѣчь, що Хрестоматію Головацкого давно належало вже заступити лучшимъ, повнѣйшимъ пôдручникомъ... Мы чули, що проф. унив. дръ Ом. Огоновскій давно вже приладивъ ôтповѣдну читанку,— не знаемо для чого комисія для укладу рускихъ книжокъ здержуе єи напечатанье? Дальше, думаемъ, булобы ôтповѣднѣйше въ клясѣ приготовуючôй учити рускои граматики зъ пôдручника проф. Ом. Партицкого. Нарештѣ не знаемъ, для чого въ II и III кл. не уживаются для науки религіи пôдручники ôтповѣднѣйшй, давно вже выйшовшй зъ друку.

— **Нужда межи сельскимъ народомъ.** Коло Перемышля зголосився одинъ селянинъ до начальства громадского и просивъ, щобы єго взяли до арешту, бо ôнъ не мае зарôбку а голодъ и нужда такъ єму докучила, що продавъ все, що мавъ и не мае где головы приклонити. Коли вôйтъ не хотѣвъ єго до арешту замкнути, ôнъ признався, що пôдпаливъ хату въ Крукеничахъ и стався причиною страшного пожару. Тогды єго арештовано и ôтставлено до суду въ Перемышль. Тамъ пересидѣвъ кôлька мѣсяцѣвъ и напослѣдъ показалося, що ôнъ никого не пôдпаливъ а тôлько хотѣвъ дôстатися до арешту.

— Во Львовѣ завязалося недавно **товариство для усуненя жебрацтва** въ мѣстѣ.

— **Записы до школы слугъ** роспôчнутся въ недѣлю 5 с. м. о 3 год. по пол. въ канцеляріи школы женьскои въ ратуши.

— **Конкурса учительскй**. Рада школьна окружна въ Золочевѣ розписуе до ч. 2805 зъ дня 24 серпня с. р. конкурсы на слѣдуючихъ дѣйстныхъ учителѣвъ: I. Въ повѣтѣ Золочевскôмъ а) при школахъ етатовыхъ съ платою 300 зр.: 1) въ Бортковѣ, 2) Ярославичахъ, 3) Кабарôвцяхъ, 4) Розважи, 5) Рыковѣ. б) при школахъ филіяльныхъ 1) въ Бѣлоголовахъ, 2) Богутинѣ, 3) Хильчицяхъ, 4) Ивачовѣ, 5) Круговѣ, 6) Манаевѣ, 7) Метеневѣ, 8) Мшанѣ, 9) Опакахъ, 10) Стѣнцѣ, 11) Скниловѣ, 12) Верхобужи, 13) Вовчкôвцяхъ, 14) Закомари, 15) Зашковѣ, и 16) Залѣсю. в) при школахъ II- и III-клясовыхъ на посады молодшихъ учителѣвъ съ платою 270 зр. 1) въ Гологорахъ, 2) Зборовѣ, 3) Озернôй II. Въ повѣтѣ Бродскôмъ. а) при школахъ етатовыхъ съ платою 300 зр. 1) въ Бариловѣ, 2) Боратынѣ, 3) Корсовѣ, 4) Маркополи, 5) Накваши, 6) Пониквѣ, 7) Рудѣ бродскôй, 8) Серетци, 9) Суходолахъ, 10) Высоцку, 11) Загôрю. б) при школахъ филіяльныхъ 1) въ Бѣлявцяхъ, 2) Грималôвцѣ, 3) Яснищахъ, 4) Язлôвчику, 5) Кустини, 6) Разновѣ, 7) Реновѣ. Речинець до подаваня до 2 жовтня 1880.

— **Перекупство поцѣлуемъ.** При доповняючôмъ выборѣ посла соймового въ угорскôмъ мѣстѣ Велика-Каниса одна женщина дуже ревно агитовала за кандидатомъ партіи правительственнои, славнымъ повѣстеписателемъ М. Іокаемъ, котрый при выборахъ упавъ. По выборѣ заскаржила противна сторона женщину-агитаторку о пôдкупство въ користь Іокая, а именно, що она поцѣловала одного выборця, мѣского урядника, щобы за Іокаемъ голосовавъ. Тое „перекупство" сталося при свѣдкахъ, а новый законъ карный угорскій постановляе, що кто стараеся позыскати выборця даньемъ або обѣцянкою якихъ „користій", маеся карати вязницею до 6 мѣсяцѣвъ и карою грошевою. Правники сушатъ собѣ головы, чи той §. маеся и въ данôмъ случаю примѣнити. Бо щожь, — пытанье, чи одержанье поцѣлуя яко „користь" уважати належитъ, можутъ судіи всяко рѣшити, пôсля того, чи судія старшій, чи молодшій чоловѣкъ.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Увôльненье ôтъ испыту конк. отримали: Всч. оо. Вас. Фацієвичь, Іос. Нижанковскій, Ник. Грибовичь.

Душпастырскй мѣстця отримали: Всч. оо. Тома Саболта зъ Дубовець сотруд. въ Бережанахъ; Іоанъ Степанôвъ сотрудн. въ Дубôвцяхъ.

Речинець до испыту конкурсового вызначено на дни 5. и 6. жовтня с. р. — хотячй пôддатися тому испытови маютъ зголоситися о призволенье посредствомъ уряда деканального до митропол. Консисторіи, и съ письменнымъ призволеньемъ до испыту явитися.

Речинець до рукополаганя єрейского кандидатôвъ стану духовного призначено на 28. вересня (т. є. въ вôвторокъ по Воздвиженію Ч. Кр.)

Митроп. Консисторія рѣшила, щобы въ тôмъ роцѣ тôлько 20 питомцѣвъ на I-ій рôкъ богословія приняти.

ПОСЛѢДНЙ ВѢДОМ. и ТЕЛЕГРАМЫ.

Вѣдень 3. вересня: Presse звѣщае зъ Берлина, що мин. бар. Гаймерлье ôтвѣдае кн. Бисмарка въ Фридрихсруге, где забавитъ два дни. Зъѣздъ сей єсть наслѣдствомъ зъѣзду обохъ цѣсарѣвъ въ Ишль и дотычитъ всѣхъ евентуальностій въ восточнôмъ пытаню, а специяльно становища Ромуніи до австрійско-нѣмецкого союза и заразомъ евентуальнои акціи Австріи въ дальшôмъ розвою дѣлъ на всходѣ.

Лондонъ 3. вересня: Вѣдомôсть урядова: Ген. Робертсъ вступивъ вчера рано съ войскомъ до Кандагару.

Курсъ львôвскій зъ дня 2. л. вересня 1880.

	платятъ (без текучого куп. безъ купону)		жадаютъ (австр. валютою)	
	р.	кр.	р.	кр.
1. Акціи за штуку.				
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	281	50	285	—
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	168	50	171	50
Банку гип. галиц. по 200 р.	296	—	300	—
2. Листы заст. за 100 р.				
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97	75	98	75
„ „ „ по 4% ав.	91	50	92	50
„ „ „ по 5% ав. період.	97	75	98	75
Банку гип. галиц 6% ав.	101	60	102	60
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	102	—	103	50
3. Листы довжнй за 100 р.				
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92	—	94	
4. Облиги за 100 р.				
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97	30	98	30
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	99	—	100	—
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	100	—	102	—
5. Лосы мѣста Кракова	19	25	21	—
„ „ Станиславова	24	50	26	50
6. Монеты.				
Дукатъ голендерскій	5	45	5	56
„ цѣсарскій	5	50	5	60
Наполеондоръ	9	32	9	42
Пôвимперіялъ	9	58	9	72
Рубель россійскій срѣбный	1	58	1	68
„ „ паперовый	1	22	—1	24 —
100 марокъ нѣмецкихъ	57	10	58	10
Серебро	99	25	100	25

Для консументôвъ и торговельникôвъ

поручае

КАВУ

включно съ цломъ и опакованьемъ, franco на кожду почтову стацію австрійско-угорскои монархіи за попереднымъ присланьемъ або послѣплатою належитости за килограмъ

1а Цейлонъ найлучша перлова	зр. 2. —	Въ пачкахъ à 4¾ кило нетто.	
1а великозерниста Куба	„ 1.90		
1а арабска правдива Мокка	„ 1.70		
1а найлучша Ява	„ 1.55		
1а доснонала Ріо	„ 1.35		
1а найлучша Порторико	„ 1.70		
1а Ст. Доминго	„ 1.55		
1а найлучша Сантосъ	„ 1.50		

Г. Зингеръ, Тріестъ.

(G. Singer, Triest.)

Докладный цѣнникъ (Preis-Courant) высылаю на жаданье franco. (7—10)

Цѣс. кор. надворный

фабрикантъ бѣлизны Е. ФОГЛЬ

Пляцъ Галицкій, ч. 14. поручае всяку єще оставшу

бѣлизну, полотна и ткацкй выробы

о половину фабричнои цѣны — дешевше якъ всюда

Сорочки мужескй зъ Шифону, Оксфордовй полотнянй або правдиво колёровй зъ кретону, кождои мѣры по . . . . . зр. 1, 1·50, 2
Калисоны мужескй, полотнянй по . . . . . зр. 1
Шкарпетки гладкй або колёровй пôвъ тузина по . . . . зр. 1, 1·50, 2
Кафтаники ôтъ поту и дерганй мужескй або дамскй по . . . . зр. 1, 2
Ковнѣрики дамскй чотырекратнй кождого фасону 6 штукъ по . . . . зр. 1
Ковнѣрики мужескй: Архикнязя, Линкольна, Шиллера, Майтка, Флоранса, Бисмарка, Ганза, Рихтера и т. д. пôвъ тузина по . . . . зр 1
Маншеты мужескй або дамскй кождого фасону пôвъ тузина по . . . зр. 1, 1·50
Сорочки дамскй зъ Шифону або полотнянй по . . . . . зр. 1, 1·50, 2, 3
Спôдницѣ дамскй зъ Шифону, полотнянй або зъ Море́ съ хорошимъ убраньемъ по зр. 1·50, 2, 3
Кафтаники дамскй нôчнй съ обрубкою або гафтованй дуже тонкй по . зр. 1, 1·50, 1·75
Румбурскй полотнянй хусточки до носа 6 штукъ по . . . зр 1·50, 2, 2·50
12 штукъ хусточокъ до носа съ колёровыми бережками . . . . зр. 1
6 штукъ полотняныхъ хусточокъ кольоров. до носа для заживаючихъ табаку по зр. 1·50, 2, 2·50
6 паръ дамскихъ панчохъ по . . . . . зр. 1, 1·50
6 паръ дамскихъ панчохъ колёровыхъ нитяныхъ по . . . . зр. 2·75
Обрусъ на 6 осôбъ зъ бѣлого дамасту штука по . . . . зр. 1·50, 2
Обрусъ до кавы на 6 осôбъ полотняный штука по . . . кр. 75, зр. 1, 2
Серветы бѣлй зъ дамасту въ цвѣты 6 штукъ по . . . . зр. 1·75, 2
Серветы десеровй бѣлй, тонкй 6 штукъ по . . . . . зр. 1
Ручники зъ дамасту 1½ лôктя вѣденьского довгй 6 штукъ по . . . зр. 2
Стирки полотнянй 6 штукъ по . . . . . зр. 1·25
Обрусы полотнянй дамастовй на 12 осôбъ по . . . . зр. 3, 3·50, 4·50
Найлучшй горсеты нôчнй для дамъ съ пышно выробленою структурою по зр. 2·50, 3·50
Румбурскй полотна вебовй по 50 вѣд. лôктѣвъ 5/4 широкй . . . зр. 20
Румбурска веба по 40 вѣд. лôктѣвъ ôтъ . . . . . зр. 14—16
Полотно румбурске 4/4 и 5/4 широке 30 вѣд. лôктѣвъ по . . . зр 10, 11, 12
Шифонъ найлучшого гатунку метръ ôтъ . . . . . кр. 20—35
Простирала полотнянй безъ обрубки 6 штукъ . . . . . зр. 15
Плащѣ ôтъ дощу суконнй, полотнянй костюмы правдиво колёровй, кретоновй шляфроки по чудно низькихъ цѣнахъ.

Закупуючй товарôвъ въ высокости 30 зр. одержуютъ дармо 12 штукъ найлучшихъ серветъ дамастовыхъ

2 - 6

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Маркилъ Желехôвскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 66. Львôвъ, Середа 27. Серпня (8. Вересня) 1880. Рочникъ I.

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

Клеветникамъ Руси.

IV.

(Конець)

Єсли клеветы о мнимôмъ всероссійскôмъ руху Русинôвъ не маютъ ніякои фактичнои пôдставы, для чогожь пôдносятся они саме теперь съ такимъ галасомъ? „Русины маютъ зъ причины цѣсарскои подорожи приготовити великѣ демонстраціи“, говоритъ Pester Lloyd за вѣденьскими дневниками — „и заявити своимъ поступованьемъ рѣшучій протестъ противъ польскои гегемоніи. Тутешнѣ и вѣденьскѣ дневники видимо бажаютъ заохотити галицкихъ Русинôвъ до такои роботы, щобы на дѣлѣ показати, якъ горячо всѣ ожидаютъ кôнця ческо-польского союза и зближеня Полякôвъ до партіи вѣрноконституційныхъ. Не треба мати надто великого такту, ани бути надто льояльнымъ, щобы вже зъ загально-политичного становища не жалѣти надъ подôбнымъ замѣромъ“.... Треба хиба не мати ніякого такту и льогики — ôтка-жемо мы P Lloyd-ови, щобы Русинамъ пôдсувати такѣ замѣры демонстраціи пôдъ часъ цѣсарскои подорожи, и треба дѣйстно думати дуже низько о политичнôмъ розумѣ Русинôвъ, щобы надѣятися, що они дадутся заманити до такои „роботы“. Скажемо єще бôльше. Никто иншій, якъ тôлько вороги Русинôвъ радѣ выкликати такѣ демонстраціи, щобы до крихты скомпромитовати Русинôвъ и такими демонстраціями передъ самымъ Цѣсаремъ оправдати тіи теперь такъ голосно пôдношенѣ клеветы на Русинôвъ. Не вжежь треба великого такту и розуму политичного, щобы пôзнати, якъ не на мѣстци булибы такѣ демонстраціи? Чижь цѣсарска подорожь має бути ареною межинародныхъ спорôвъ? Чи ажь демонстраціями передъ Цѣсаремъ малибы Русины заявити протестъ противъ польскои гегемоніи и яка цѣль малабы бути сего протесту? Предсѣтая гегемонія єсть дѣломъ централистами уложеныхъ ординацій, дѣломъ кôлькапятилѣтнои политики вѣрноконституційныхъ, що ôтданьемъ Русинôвъ пôдъ гегемонію Полякôвъ окуповували свою гегемонію надъ Чехами и прочими Славянами. Русины въ ôтповѣдныхъ хвиляхъ предкладали Цѣсареви пропамятнѣ письма о своѣмъ положеню, а нынѣ навѣть предложенье такого меморіялу булобы по крайнôй мѣрѣ тавтольогіею. Тоє, що корона може здѣлати въ конституційнôй державѣ — у насъ здѣлано. Майже рôкъ тому назадъ рознеслися по цѣлôй державѣ торжественнѣ слова троновои мовы: помиренье всѣхъ народôвъ Австріи на пôдставѣ ихъ рôвноуправненя, а гр. Таффому поручено сповнити тую велику и для Австріи єдиноспасаючу програму. Се все, що могла здѣлати корона. Совѣстне переведенье сеи програмы не може ніякъ поминути Русинôвъ, „котрѣ ожидаютъ осущеня своихъ управненыхъ жадань — якъ каже самъ P. L. — и съ котрыми обходятся по мачушиному“. Се єсть, чого боятся вороги Русинôвъ, се єсть властива причина, для чого теперь пôдносятся тіи клеветы на Русинôвъ. Бо справдѣ, совѣстне переведенье въ Галичинѣ програмы высказанои въ троновôй мовѣ єсть необходимостію, єсть пытаньемъ житя и розвою не тôлько краю але и цѣлои державы. Якійжежь може бути станъ краю, котрого бôльшôсть населеня все єще „ожидає осущеня своихъ управненыхъ жадань“, съ котрого бôльшостію населеня „обходятся по мачушиному?“ Чижь треба тутъ ажь демонстрацій, коли самъ станъ краю ясно демонструє — выказує конечнôсть рѣшучои змѣны? Обходитися съ цѣлою народностію „по мачушиному“, се жь не значитъ скрѣпляти привязанности народôвъ до державы и дѣлати для добра державы, а казати цѣлому народови безнадѣйно „ожидати осущеня єго управненыхъ жадань“, се не значитъ переводити засады рôвноуправненя всѣхъ народôвъ. До чого може довести таке поступованье? Вжежь конечно не до добра краю и державы. Погляньте тôлько на нашъ край, а вы побачите и безъ демонстрацій тую живу правду, до чого веде гегемонія Полякôвъ надъ Русинами. Нашъ буджетъ краєвый що разъ дальше грязне въ недоборахъ, нашъ нарôдъ пôсля слôвъ Є. Е. Намѣстника дôйшовъ вже до крайнои границѣ свого высиленя, десятки тысячь селяньскихъ и маломѣщаньскихъ господарѣвъ ожидаютъ своєи економичнои смерти ôтъ лихвы банковои, а вывлащенье селянъ и знищенье цѣлого селяньского и маломѣщаньского стану поступає на передъ въ спосôбъ перестрашаючій; въ мѣстахъ и мѣсточкахъ нашихъ що разъ бôльше уступає и загибає христіяньскій елементъ, а рады громадскѣ тыхъ мѣстъ и мѣсточокъ вже нынѣ майже всюда знаходятся въ рукахъ жидôвскихъ; новѣ жерела заробкованя не отвераются, наше ремѣсництво упадає пôдъ напоромъ заграничнои конкуренціи, мимо збôльшеня школъ не двигаєся економичне образованье народа, а пролетаріятъ безъ землѣ и кавалка хлѣба росте съ кождымъ рокомъ и Галичина не выходитъ зъ голодовыхъ пожичокъ. Се єсть сумный станъ нашого краю, котрый повиненъ перейняти морозомъ кождого здоровомыслящого — чи Русина чи Поляка — и звернути всю увагу на причины сего стану. Безперечно край мôгбы зъ такого стану двигнутися власною силою с. є. розвоємъ своєи автономичнои дѣятельности, здоровымъ а енергичнымъ дѣланьемъ всѣхъ єго силъ. Щожь бачимо на дѣлѣ? Недавно закрытый соймъ не сповнивъ навѣть найбôльше песимистичныхъ надѣй, ôнъ покôнчивъ свою дѣятельнôсть на ухваленю буджету побôльшаючого додатки до податкôвъ, будôвничого закона, котрый ледви чи не буде новымъ тягаромъ для христіяньского мѣщаньства бодай въ гдеякихъ меншихъ мѣсточкахъ, и на ухваленю бôльше якъ одномиліоновои пожички на будову желѣзницѣ, котра совсѣмъ не задержитъ економичного упадку краю. Нашѣ рады повѣтовѣ не заявляютъ майже ніякои дѣятельности, а именно такои, якабы вела до пôднесеня народа и була хочь тѣнію нашого повѣтового житя автономичного, а нашѣ рады громадскѣ не можутъ розвинути иншои дѣятельности, кромѣ збираня податкôвъ и додаткôвъ, ставляня рекрутôвъ, кватированя войска и переставлюваня будынкôвъ школьныхъ. Всѣ усилія оживити нашу краєву автономію новымъ житьемъ, всѣ надѣи на продуктивну працю сойму, всѣ ожиданя необходимыхъ реформъ нашого краєвого житя оказуются марными. Само верховодяче сторонництво въ краю признає тую недостачу продуктивности краєвои автономіи и бракъ якои небудь иниціятивы до звороту къ лучшому, а органъ того сторонництва хапаєся десперацiйного средства закрыти тую порожню подвôйнымъ дуумвиратомъ: зъ презеса польского кола и краєвого маршалка, зъ министра для Галичины и Намѣстника, — котрѣ малибы зробити все, чого не може зробити стокôлькадесять послôвъ и цѣла наша краєва автономія въ єи теперѣшнôмъ видѣ! Чижь не єсть се найявнѣйшимъ признаньемъ сумного стану краєвои автономіи?

Мы спытаємо: и якжежь може бути дѣятельнôсть нашого сойму продуктивною, єго праця всесторонною и потребамъ краю ôтповѣдною, якъ она може обняти всѣ справы цѣлого краю и цѣлои людности, єсли посередъ краєвои репрезентаціи на дармо глядаємо заступникôвъ найважнѣйшихъ интересôвъ, бо интересôвъ селяньства и маломѣщаньства, сеи головнои основы существованя нашого краю, єсли представителями сельского люду являются люде, котрѣ або совсѣмъ не знаютъ потребъ нашого селяньства и маломѣщаньства, або поглядаютъ на сельску и маломѣщаньску людность лише зъ ôкна двôрского обшару, або, що єще сумнѣйше, вважаютъ єи лише матеріяломъ для польонизаціи и думаютъ, що все добро краю почиває лише въ польонизаціи руского селяньства и мѣщаньства? Не досыть отже на тôмъ, що вже сама выборча ординація пôдклонила интереса селяньства и маломѣщаньства пôдъ перевагу другихъ интересôвъ, на дѣлѣ

БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ.

Образокъ зъ галицкого житя.

(Дальше.)

II.

Ранній дзвôнокъ професорскій не богато скликавъ дѣтій до школы. Бôльша половина побѣгла вразъ съ чередою погуляти по поляхъ. Въ школьнôй кôмнатѣ зôбралось якихъ пятнацять школярѣвъ: хлопцѣвъ и дѣвчатокъ. Въ школѣ чути було ще якусь зимову сырôсть и холодъ, стѣны давно бѣленѣ пооотрѣскувались и свѣтили глинястыми латами, по кутахъ и за грубою було повно порохôвъ и павутиня, а на пôднôжкахъ лавокъ налягло свѣже болото на грубу верству засохлого, вторôчного болота. Школярямъ було якось ніяково сидѣти въ холоднôй школѣ, они покулились въ своихъ довгихъ батькôвскихъ кабаницахъ та матчиныхъ кафтанахъ съ довгими обвислыми рукавами и якъ малѣ горобцѣ зъ гнѣзда выглядали крôзь ôкна на двôръ, где свѣтило и грѣло тепле весняне сонце, где зеленѣла мурава и бринѣли першѣ мушки та раннѣ пчолы. Школярѣ радѣ́ бôзъ були и собѣ вырватись за своими товаришами въ поле, на сонце, на зелену мураву, послухати щебетливого жайворонка и собѣ пощебетати та погратись. Замѣсть дивитись до книжки споглядали они на себе и перешептувались мѣжь собою, кто зъ нихъ завтра пôйде съ товаромъ въ поле. Панъ Семенъ ходивъ якійсь квасный по школѣ. Чи се єго розлютила череда, чи пригадався немилый сонъ, чи привидѣвся дякъ съ кармазиновымъ носомъ, чи може таки лѣвою ногою ступилось зъ постелѣ, досыть, що серце жовчію напувалось и въ душѣ не було погоды. Гляне жь панъ професоръ на школярѣвъ, а они межи собою перешептуются, переглядаются, та мабуть и смѣются. „Сежь певно — думає ôнъ — смѣются зъ мене, дôзналися про дяка!“ Ще бôльша лютôсть напала пана Семена.

„Голосно читати!“ крикнувъ панъ Семенъ на всю школу. Всѣ школярѣ ажь пôдскочили и выпростувались якъ тіи жовняры, коли старшій крикне: бачнôсть! Се бувъ звычайный знакъ до науки. Всѣ школярѣ почали вразъ на голосъ читати. Голосы школярѣвъ озывались ритмично, зливались съ собою, мовбы пересувались по якихъ рôвныхъ ступеняхъ за кождымъ ступенемъ повторяючи: ма-ма-та-ма-та-ра-ра-ма-ма-ра-ра-да-да-ра-ра-ра-ра..... Сей гамôръ школярѣвъ живо нагадувавъ голопятскій ставокъ, где що вечера озывалось такежь ритмичне скреготанье безчисленныхъ жабокъ. Була се найвысша штука бучацкои методики такимъ способомъ звернути увагу всѣхъ школярѣвъ на науку, вôбивати слова въ ихъ память и заправляти ихъ до рôвного, плавного читаня. Панъ професоръ гороижно проходжувався по школѣ и наглядавъ, чи всѣ вразъ читаютъ. Ôнъ допадавъ то сего, то того школяря, тягнувъ то за чуприну, то за уха, то роздававъ штурханцѣ, якъ кого где запопавъ. Школярскѣ голосы переходили зъ веселыхъ, дзвôнкихъ акордôвъ въ плаксивѣ, жалосливѣ тоны.

„Гнатку! якъ читаєшь?“ прискочивъ професоръ до одного школяря на краю, що все бôльше оглядався за професорскими руками якъ за книжкою, а иногды смѣявся, якъ на головы єго товаришѣвъ спадала тверда професорска рука. Гнатко злякався и забувъ свого языка.

„Якъ читаєшь!“ єще грôзнѣйше крикнувъ професоръ и завертѣвъ Гнатка за чуприну.

„Ды-ня-ма-ла-по-дай-ко-ши-ка-на-гар-бу-за“, силябизувавъ Гнатко полыкаючи за слѣзами слова. За ôкномъ забекотѣло молоде ягня, що гдесь ôтлучилось ôтъ череды та такъ жалôсно, мовбы передражняло плаксивый голосъ Гнатка. Богато школярѣвъ зачало хихотатись въ кулаки. Се розлютило професора до крайного. Єму все здавалось, що школярѣ дôзналися про єго сватанье и теперь почувши за гарбуза смѣются надъ єго недолею. Ôнъ задрожавъ ôтъ гнѣву и глянувъ на школярѣвъ цѣлымъ запасомъ своєи бучацкои дисциплины. „Пацы“ сыпались на долонѣ школярѣвъ якъ паляницѣ зъ решета, дѣвчатамъ въ однôй хвили почервонѣли носы и уха, половина хлопцѣвъ пôшла клячѣти на гречцѣ посыпанôй коло професорского стола, а найбôльшому смѣхунови повисла єще въ додатку на шію дошка, яко найбôльшій знакъ кары. По однôмъ боцѣ сеи дошки було намалѣване звѣря съ довгими стоячими ухами и великимъ лобомъ — се езопове знамя людского безголовя — въ неестетичнôй, дуже будденнôй поставѣ, а на другôмъ боцѣ було намалѣване подôбне звѣря, низше, съ коротшими ногами, съ довгими але обвислыми ухами и бôльше кôнчастою головою, якъ оно заходится тожь само коло своихъ дуже нужденныхъ ласощѣвъ. Оттакъ покаравши мало що не всѣхъ школярѣвъ розпочавъ професоръ найтруднѣйшу часть своєи науки: польску граматику. Ôнъ знавъ, що хлопцямъ ломится языкъ на твердыхъ, нечуваныхъ словахъ чужои мовы и що тутъ саме добре поле, дати почути школярямъ свою вагу. Ни одинъ зъ школярѣвъ не знавъ ôтповѣсти на пытанье: z czego składa się zdanie? и повторити головнои професорскои тезы: zdanie składa się z słów, słowa z zgłosek, zgłoski z głosek. Школярѣ затинались на словахъ, перевертали ихъ по своєму

лишаеся селяньска и маломѣщаньска людность навѣть и сего заступництва, а то головно задля удержаня гегемоніи Поляковъ надъ Русинами, она муситъ мовчати, бо не ма кому въ еи имени выступити и проговорити, она може только дивитись, и на все лише вздыхати.

Перенесется до того еще въ положенье руского селянина, котрый не може зрозумѣти, для чого знанье польского языка и исторіи та митольогіи польскихъ королѣвъ мае бути его дитинѣ користнѣйшимъ и конечнѣйшимъ отъ науки родного языка и практичныхъ, для господарства и житя селянина необходимыхъ вѣдомостій, котрый не може поняти, для чого свобода конституційна мае представлятися для него лише въ формѣ щоразъ большихъ податковъ конкуренційныхъ додатковъ и рожныхъ шальварковыхъ роботъ, котрый не може розлюбуватись въ радѣ повѣтовой, котрои онъ або совсѣмъ не бачивъ, або познавъ еи лише зъ обвѣщеня новыхъ повѣтовыхъ додатковъ; перенесется въ положенье руского мѣщанина, котрый муситъ терпеливо переносити всѣ хитрости жидовъ, своимъ коштомъ умундурувати въ конфедератку свою мѣйску сторожу и приглядатись пышной променадѣ семитского племени по середмѣстю; перенесется въ положенье руского священика, котрый не може поняти нового каноничного права, що вѣрность и преданность свому народови есть impedimentum praesentationis et installationis; перенесется въ положенье сельскихъ учителѣвъ, котрі мусятъ шукати заслуги не въ педагогичной працѣ але въ политичной „благонадежности“, гимназіяльныхъ учителѣвъ и урядниковъ — Русиновъ, котрыхъ фахова квалификація службова не есть еще достаточнымъ условіемъ посуватися на передъ; словомъ, перенесется въ положенье цѣлого руского народа, котрый, якъ самі признаете, все еще „ожидае осущеня своихъ управненыхъ жадань“ и съ котрымъ „часто обходятся по мачушиному“, народа, котрый предсѣ есть живый и конечно все тое тымъ больше муситъ чути, що онъ жежь бувъ, якъ вы зновъ самі признаете, „найспокойнѣйшимъ и найбольше згодливымъ народомъ середъ австрійскихъ народовъ“, — а вы конечно мусите признати, що таке положенье совсѣмъ не може бути отраднымъ, здоровымъ, для краю и державы пожаданымъ. Вы мусите признати, що при такомъ складѣ рѣчій въ серцяхъ руского народа муситъ будитися глубокій жаль и що ему ніяково сказати, що онъ чуеся задоволенымъ и щасливымъ. Если вы дѣйстно австрійскі патріоты, а не замасковані лицемѣры, вы повинніибы промовляти за усуненьемъ такого стану, а не закрывати его клеветами. Поднимаючи клеветливый крикъ о мнимомъ „всероссійскомъ“ стремленю Русиновъ дѣлаете вы лише въ интересѣ вороговъ Австріи. Вы знаете добре, що Русинамъ не ма чого стремѣти подъ Россію. Але тымъ клеветливымъ крикомъ хочете вы перешкодити, щобы въ Галичинѣ переведено засаду рівноправности народовъ, котру Цѣсарь поручивъ министерству гр. Таффого яко подставу помиреня народовъ. Чижь не дѣлаете вы тымъ противъ самои Австріи? Австрійска держава зложена зъ рожныхъ народовъ мае передъ собою велику а свѣтлу задачу статися союзною державою всѣхъ тыхъ народовъ. Только ихъ спольною силою, згодливымъ сполученьемъ всѣхъ тыхъ народовъ въ одну державну цѣлость може бути Австрія сильною и непоборимою. Кождый зъ тыхъ народовъ повиненъ вважати Австрію своимъ домомъ, въ котромъ може свободно жити и успѣшно розвиватись. Не може и не повинно бути ни одного народа, котрый бы мавъ причину бути незадоволенымъ а тымъ больше чувся угнетенымъ. Австрія мае сповнити въ миніятурѣ вселюдску задачу всенароднои федераціи, що всѣ народы можутъ побочь себе жити въ мирѣ и згодѣ и дальше поступати дорогою вселюдского розвою. Подстава сего перестрою державного заключаеся теперь въ переведеню програмы высказанои въ троновой мовѣ: помиренье всѣхъ народовъ на подставѣ ихъ рівноуправненя. Кождый, кто стараеся поддержати незадоволенье хочьбы одного зъ австрійскихъ народовъ а тымъ больше такъ численного, якъ народъ рускій, дѣлае противъ найсвятѣйшихъ интересовъ Австріи, бо якъ зъ одной стороны въ рівноуправненю всѣхъ австрійскихъ народовъ почивае сила Австріи, такъ зъ другои стороны для еи вороговъ не може бути ничого больше на руку, якъ незадоволенье, а бодай рівнодушность австрійскихъ народовъ для существованя Австріи. Але не только зъ загальнодержавного становища австрійского треба бажати якъ найскорщого рівноуправненя Русиновъ. Сего вымагае живый интересъ нашого краю. Мы вже попереду выказали, якъ щоразъ большій упадокъ краю мае свое головне жерело въ анормальныхъ межинародныхъ отношеняхъ обохъ народовъ въ краю: Русиновъ и Поляковъ. Мы показали, сколько шкоды наноситъ тая вражда и якъ она отвертае працю нашихъ автономичныхъ репрезентацій отъ полагодженя найживотнѣйшихъ справъ краевыхъ, отъ новыхъ реформъ и рѣшучого звороту до лучшого. Нынѣ кождый здоровомыслящій муситъ признати, що спасеніе краю отъ цѣлковитои руины залежитъ именно отъ залагодженя наглячихъ справъ економичныхъ, отъ здоровои реформы нашого автономичного устрою, отъ скорого рѣшеня всѣхъ справъ обнятыхъ въ такъ званомъ „жидовскомъ пытаню“ и отъ сполученя всѣхъ силъ краю до живого, гармонійного дѣланя. „Квестія руска“ не залагоджена „люблиньскою уніею“, якъ думае много Поляковъ, она ожидае свого залагодженя и есть доперва ключемъ до залагодженя другихъ справъ краевыхъ. Отъ когожь може выйти початокъ рѣшеня сеи многоважнои справы? Вжежь не отъ тыхъ, котрі „ожидаютъ осущеня своихъ управненыхъ жадань“ и съ котрыми „обходятся по мачушиному“, але отъ тыхъ, що держатъ тіи права и маютъ гегемонію въ своихъ рукахъ. Русины не могутъ въ своемъ теперѣшномъ положеню ничого здѣлати для усуненя теперѣшного крайне сумного стану. Не въ нашихъ рукахъ доля нашого краю и нашои державы и мы не принимаемо ніякои отвѣчальности за наслѣдства сего стану. Мы можемо лише указати на конечні наслѣдства дальшого поддержаня такого стану, а указуючи на дорогу поправы сповняемо нашъ патріотичный обовязокъ супротивъ власного народа и австрійскои державы. Мы можемо лише сказати: пора, крайна пора, щобы для добра державы и нашого краю сповнилися торжественні слова троновои мовы: помиренье всѣхъ народовъ на подставѣ ихъ рівноуправненя.

ДОПИСЬ.

Зъ подъ Борокъ вел. (*Причинокъ до обчисленя Русиновъ лат. обряда.*) Вже въ 61-омъ ч-лѣ „Дѣла“ сказано: „маемо цѣлі десятки тысячь Русиновъ, котрыхъ несправедливо зачисляютъ до Поляковъ“. Розглянувшись близше по нашомъ краю бачимо, що маемо не десятки тысячь але сотки тысячь Русиновъ, котрыхъ несправедливо зачисляютъ до Поляковъ.

Залучаю списъ Русиновъ латиньского обряда замешкалыхъ въ селахъ добре менѣ знаныхъ.

Тернопольскій повѣтъ:

1)	Должанка	360
2)	Честиловъ	80
3)	Глубочокъ великій	200
4)	Куровцѣ	15
5)	Кутковцѣ	153
6)	Дычковъ	121
7)	Красовка	36
8)	Шляхтинцѣ	72
9)	Борки великі	738
10)	Романовка	324
11)	Русяновка	39
12)	Смыковцѣ	118
13)	Ступки	112
14)	Кипячка	6
15)	Козовка	233
16)	Прошова	19
17)	Смолянка	59
18)	Товстолугъ	178
19)	Стегниковцѣ	145
20)	Дубовцѣ	54
21)	Чернихôвъ	47
22)	Глядки	17
23)	Ивачѣвъ дольный	128
24)	Ивачѣвъ горный	82
25)	Янковцѣ	123
26)	Малашовцѣ	48
27)	Ходачковъ малый	75
28)	Воробіѣвка	8
29)	Высыповцѣ	124
30)	Кокутковцѣ	322
31)	Серединцѣ	214
32)	Цебровъ	380
33)	Городищѣ	49
34)	Дѣтковцѣ	160
35)	Мшанець	53
36)	Носовцѣ	47
37)	Плесковцѣ	2
38)	Зарудье	37
39)	Байковцѣ	401
40)	Купчинцѣ	261
41)	Мишковицѣ	307
42)	Островъ	214
43)	Петриковъ	230
44)	Баворовъ	375
45)	Грабовець	344
		7.112

Збараскій повѣтъ:

1)	Доброводы	266
2)	Чумалѣ	73
3)	Иванчаны	38
4)	Токи	120
5)	Гнилички	14
6)	Козяры	38
7)	Шилы	47
8)	Чернихôвцѣ	191
9)	Ивашковцѣ	88
10)	Пальчинцѣ	150
11)	Зарубинцѣ	70
12)	Стрыѣвка	709
13)	Синява	521
14)	Синягôвка	66
		2.391

Бродскій повѣтъ:

1)	Залозцѣ (мѣсточко) мае латинниковъ 1366, зъ нихъ говорятъ по польски лише гдекто зъ интелигенціи и приналежні до костельнои службы; того всего найбольше 266 головъ, прочі по руски	1100
2)	Вертелка	71
3)	Панасовка	25
4)	Ренѣвъ	458
5)	Чистопады	23
6)	Ратищѣ	308
7)	Вемячь	60

незнаючи, що они значатъ, мучились и плакали. Найдотепнѣйша школярка, що все знала на память, що коли небудь почула въ школѣ, дала по довгихъ мукахъ таку отповѣдь: „зданье склада ся зо словъ, слова зъ колосокъ, колоски зъ клюсокъ.“ Професоръ роздававъ пацы, крутивъ за уха та за волося, кричавъ, проклинавъ та еще выпоминавъ школярямъ, що ихъ батьки не даютъ ему збожа, бараболь, околотовъ та соломы, що ему належались ще въ осени за професорску пенсію побирану въ натурѣ. Такъ обчастувавши школярѣвъ бойкою та лайкою професоръ розпустивъ школу.

Панъ Семенъ перейшовъ въ свою комнату отпочати после важкои педагогичнои працѣ. Ему стало теперь якось лекше на душѣ. Онъ обперся о окно и дививсь, якъ зъ горы отъ бѣлои каплички повертали богомольцѣ зъ збараского отпусту, якъ грязли возы, возки та брички въ болотѣ коло голопятскои греблѣ, якъ драпались потомлені конѣ по подъ голопятску коршму по лысой горѣ, що вся теперь розлазилась густымъ болотомъ. Богато зъ богомольцѣвъ заходило до коршмы отпочати та покрѣпитись посля далекои дороги, другі сѣдали купками подъ коршмою полудновати. Подъ школою, где вже було троха притрахло болото, назбиралася цѣла громада богомольцѣвъ. Се були очевидячки мѣщане зъ поблизького мѣста и то вже троха спапошені. Мужчины були въ довгихъ чорныхъ сурдутахъ, въ высокихъ сивыхъ, волохатыхъ капелюхахъ, съ червоными хустками на шіяхъ, въ довгихъ „паленыхъ“ чоботяхъ. Жѣнки и дѣвчата були всѣляково повбірані: то въ чорныхъ сукняныхъ шарафанахъ, въ червоныхъ сподницяхъ, съ богатыми намистами на грудяхъ и цвѣтистыми хустками на головахъ завитыхъ стародавнымъ звычаемъ, то зновъ въ легкихъ кафтаникахъ, въ чипкахъ, або въ широко розкиненыхъ сивыхъ хусткахъ. Дѣвчата и гдеякі молодицѣ мали съ собою польскі молитовники, але всѣ они говорили по руски. Цѣла громада розсѣлась подъ школою, а жѣнки добули зъ кошиковъ „славнои“ збараскои ковбасы, колачѣвъ, обарѣнковъ, молодои редьквы и часнику, знайшлася и флящина горѣвки и почався подорожній обѣдъ. За чаркою пошла весела розмова. Жѣнки та дѣвчата почали хвалитись „шкаплѣрами“, „рожанцями“ и крестиками, що покупили на отпустѣ за дорогі грошѣ, та згадувати свои отпустові пригоды. Одна жѣнка розказувала, якъ она горячо молилась до св. Антонія и на службу Божу дала до сего святого, щобы отпытати свою корову, що вкрали еи злодѣѣ. Друга жалкувалась, що еи смыкнули зза пазухи на отпустѣ „палярушь“ съ цѣлою пяткою, та що ни защо було еи дати на интенцію.

„Отъ бы вы, кумо“, озвалась третя, „були купили собѣ niebieski list, щобъ охоронились отъ всякого лиха. Отъ я не пожалувала дати цѣлого *римского* за него; та за тое теперь безпечна. Въ нѣмъ кажутъ е така сила, що отганяе отъ чоловѣка всяке лихо, злыхъ людій, и лихі очи отвертае и на всякі слабости помагае. Только треба все его при собѣ носити.“ Она выйняла зъ за пазухи листъ, поцѣлувала и хотѣла зновъ сховати.

„А покажѣтъ, кумо, сюда, я еще николи не бачила *небеского листу*.“

„Та обтерѣтъ перше пальцѣ, а то поваляете святу рѣчь.“

„И вы кажете, що оно мае таку силу“, пытала друга поцѣлувавши листъ и приглядаючись образкамъ.

„Та чомужь не казати, коли оно таки стоитъ написано.“

„Таке мале, а таке дороге,“ замѣтивъ ктось зъ громады.

„Ба, але яка сила! Господи, на все помагае!“

„И то зъ неба, кажете?“

„Та зъ неба. Дивѣтся отъ тутъ якъ оно було. Два ангелы спустили его на гору, а на той горѣ живъ пустельникъ и знайшовъ его, а цѣлый листъ бувъ писаный золотыми буквами и робивъ чуда.“

„И робивъ чуда, кажете кумо“, говорили жѣнки дивуючись та важко вздыхаючи и похитуючи набожно головами.

„Та чомужь вы менѣ не сказали сего на отпустѣ! Булабы я и собѣ купила, а то не знати, чи выслухае мене св. Антонѣ, чи отпытаю я мою корову.“

„Ой Господоньку!“ говорила друга жѣнка, „на такій свѣтъ поганый, на такихъ лихихъ людій та ссылаешь еще чуда! Знать мусятъ бути еще гдесь добрі люде, та не въ насъ, не въ насъ. А то чули вы, що вже пекло отворилося, Богъ-ме, отворилося. Хибажь вы не чули, якъ говорили кс. езуита казанье. Страхъ, волося на головѣ стае. Набралось, знаете, на свѣтѣ только лиха, только грѣховъ, только грѣшниковъ, що не выдержала свята земля на собѣ носити столько погани, не выдержала и розступилась. Отсе теперь бухае зъ того пекла на людій всякими пошестями, холерою, заразами, достала смерть волю косити людій, сколько хоче, настаютъ войны страшні, показалась звѣзда на небѣ и звѣщае вже недалекій конець свѣта.“

„Страхъ, страхъ,“ говорили жѣнки покинувши ѣсти ковбасы та колачѣ.

(Дальше буде.)

8) Попôвцѣ	116	
9) Верôбчикъ	80	
		2.241
Золочѣвскій повѣтъ:		
1) Нестерôвцѣ	360	
2) Бѣлкôвцѣ	90	
3) Богданôвка	194	
4) Данилôвцѣ	29	
5) Осташôвцѣ	51	
6) Мшана	6	
7) Яцкôвцѣ	95	
		825
Теребовельскій повѣтъ:		
Илавче	312	
		312
Разомъ отже	12.881	

Русинôвъ лат. обряда.

Въ такъ маленькôй просторони єсть отже Русинôвъ лат. обряда близько 13 тысячь!... Якбы перейшовъ кто цѣлй повѣты, зъ котрыхъ въ повысшôмъ списѣ лишь гдеякй села згадано, то показалобыся, що число 13 тысячь въ тыхъ повѣтахъ булобы въ пятеро або шестеро бôльше. Я пересвѣдченый, що въ всѣхъ мѣстахъ и мѣсточкахъ згаданыхъ въ списѣ повѣтôвъ мѣщаньство лат. обряда уживає въ дома и межи собою руского языка, а покалѣченого польского хиба лише зъ конечности до лат. священика. Але мимо того я тыхъ мѣщанъ въ списъ не поставивъ, бо не знаю точно, кôлько въ котрôмъ мѣстѣ жіє польскои интелигенціи, тай може где жіє въ котрôмъ мѣстѣ кôлька родинъ мазурôвъ-кольонистôвъ; боюсь отже, щобы мôй выказъ не бувъ неточный. Зôбранье сихъ послѣдныхъ датъ оставляю нашимъ патріотамъ жіючимъ въ тыхъ мѣстцевостяхъ.

Дуже велику прислугу зробилабы Вп. Редакція для Руси, колибы зволила занятися списомъ а властиво счисленьемъ Русинôвъ латиньского обряда*) — не дуже то тяжка рѣчь, бо богато нашихъ патріотôвъ на провинціи прійшлибы въ помôчь.

Въ теперѣшнôмъ положеню нашôмъ не маємо що надѣятися на безсторонность и точнôсть недалекои вже конскрипціи, тымъ бôльше, що якъ справедливо пôднесено въ „Дѣлѣ“, розпôзнанье и обчисленье Русинôвъ латиньского обряда потребує дуже совѣстного дослѣдженя фактичного стану населеня, єго звычайнои щоденнои бесѣды, єго обрядôвъ и звычаѣвъ. Се може зробити лише сама интелигенція руска, и єслибы зъ всѣхъ сторôнъ подано точнй дата, малибысьмо хочь свою домашну статистику.

*) Мы зъ нашои стороны заявляємо що радо будемо збирати и обвѣщувати всѣ матеріялы, дотычащй обчисленя Русинôвъ лат. обряду. Очевидно, що тая праця може бути сповнена тôлько при помочи нашихъ патріотôвъ и для того ôткликаємося до всѣхъ Вп. Родимцѣвъ о надсыланье намъ подôбныхъ матеріялôвъ, при чѣмъ слѣдовалобы кромѣ самыхъ датъ подати бодай головнѣйшй цѣхи домашного и громадского житя Русинôвъ лат. обряду, ихъ обычаѣ и звычаѣ, именно звычаѣ религійнй, о скôлько они рôжнятся ôтъ звычаѣвъ въ мазурскихъ кольоніяхъ.

(Пр. Ред.)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Рознеслася блискавицею по Россіи и заграници вѣсть, що указомъ царскимъ знесене III. отдѣленье тайнои царскои канцеляріи. Теперь читаємо въ россійскихъ газетахъ, що III. отдѣленье знесене тôлько на папери, на дѣлѣ жь существовати оно буде дальше на неопредѣленый часъ. Тая вѣсть засмутити мусѣла знову цѣлу Россію такъ само якъ вѣсть о знесеню III. отдѣленя була єи урадувала. Въ россійскôй однôй газетѣ читали мы описъ враженя, яке зробила вѣдомôсть о знесеню тои тайнои полиціи въ рôжныхъ сторонахъ Россіи. Въ Харковѣ н. пр. такъ утѣшилися жителѣ закрытьемъ III. отдѣленя, що стрѣчаючись на мѣстѣ цѣлувалися зъ великои радости... Радôсть була за велика и мабуть для того и за коротка — — бо, якъ сказано, III. ôтдѣлъ тайнои царскои полиціи существує и дальше, на „неопредѣленное время“.

До P. Lloyd-а телеграфуютъ зъ Петербурга, що россійскій министеръ вôйны Милютинъ намѣряє податися до димисіи а єго мѣстце займе або ген. Обручевъ або кн. Имеритиньскій.

Царь доѣхавъ вже до Ливадіи на мешканье. Зъ Петербурга выѣхавъ тайно, обравши собѣ дорогу желѣзницею варшавскою. Нигилисты, здаєся, надѣялись, що царь поѣде желѣзницею московскою и приготовлялися знову зробити єму яку несподѣванку, бо якъ доносятъ зъ Москвы, арештовано при стаціяхъ желѣзницѣ московско-курскои кôлька особъ а якъ завѣряє „Страна“, полиція ôткрыла нове пôдминованье тожь желѣзницѣ недалеко ôтъ того мѣстця, где пôдложена була мина минувшого року.

Нѣмецкй газеты пишутъ, що царь мавъ оженитися передъ кôлькома тыжднями съ кн. Долгоруковою. Слюбъ мавъ взяти морганатичный т. зн., що пятеро дѣтій кн. Долгоруковои не маютъ права до трону.

Туреччина. Найновѣйшй телеграмы донесли, що вже и англійскй два кораблѣ панцирнй вплынули съ вицеадмираломъ Сеймуромъ, начальникомъ головнымъ цѣлои демонстраційнои фльоты до австрійского порту Гравозы, близь Рагузы. До того же порту прибула такожь италіяньска ескадра пôдъ адмираломъ Финцати, зложена зъ двохъ фрегатъ и одного авизового парохода. Россійска фрегата Свѣтляна прибула такожь съ 22 гарматами и 450 людьми осады пôдъ начальствомъ адмирала Кремера. Заразъ по приходѣ французкои и нѣмецкои ескадры ôтбудеся пôдъ проводомъ Сеймура рада воєнна, щобы порозумѣтися взглядомъ загальныхъ операцій на побережю альбаньскôмъ.

Фактомъ отже єсть, що фльота призначена для демонстрованя вже, можна сказати, зôбрана. Головне теперь пытанье, котре кождый муситъ собѣ завдати, єсть: Що буде чинити тая фльота? Султанъ затвердивъ ухвалу рады министрôвъ, котра вноситъ ôтступити Чорногорѣ Дульциньо. Министеръ Аббединъ баша запевнивъ рѣшучо державы, що Порта все тревае въ намѣреню уступити Дульциньо и що Риза бажа одержавъ основнй росказы все приготовити до того, хотьбы навѣть, розумѣєся, прійшлося єму и насильно Альбанцѣвъ до цессіи зневоляти. Бачимо зъ того, що Порта совсѣмъ сповнила бажаня державъ въ справѣ чорногорскôй — значитъ: залагодила чорногорску справу по воли державъ. Залагодила, кажемо, але залагодила формально, а въ Турціи ôтъ залагоды формальнои до фактичнои далека дорога!... И ось для чого все еще потрѣбна демонстраційна фльота. Щожь буде чинити тая фльота, на тое дали ôтповѣдь интерпельованй въ парляментѣ англійскôмъ Гартингтонъ, и Дильке, ба и самъ Глядстонъ. Ихъ ôтповѣдь єсть на теперь найпевнѣйшою ôтповѣдію на пытанье: що буде чинити, яку задачу має фльота демонстраційна? Гартингтонъ и Дильке въ палатѣ низшôй заявили, що „рѣчь сомнѣнна, чи средства насильнй противъ Турціи покажутся потрѣбными. Англія не хоче причиняти Турціи тягостій, она радше хоче скрѣпити єи и уможливити єи существованье. Демонстрація фльотъ має цѣль показати цѣлковиту одномысльнôсть державъ. Державы не хотятъ того стерпѣти, щобы ихъ постановы не були выконанй. Уклады межи правительствами еще остаточно не укôнченй, але всѣ адмиралы одержали однаковй инструкціи. Такъ само и англійскій адмиралъ Сеймуръ буде все правительство пытавъ о раду. Гартингтонъ и Дильке пересвѣдченй, що справа чорногорска незабавомъ залагодится а демонстрація морска буде мати користный вплывъ и на залагоду справы греческои и иншихъ пытань.“ Премієръ Глядстонъ на интерпеляцію Лявсона ôтповѣвъ, що ôнъ не має ничого додати до заявлень Гартингтона и додавъ, що никто чей не буде єго пôдозрѣвати о дѣланье противъ волѣ парляменту и краю.

Печать европейска, именно англійска, разнаразъ пôдноситъ голосъ, що Россія спомагає тайно Болгарію въ оруженю. Россійскй газеты все заперечуютъ тіи вѣсти, алежь и друга сторона не перестає подавати що разъ новй факта, доказуючй, що Россія насылає до Болгаріи инжинерôвъ, котрй пôдъ позоромъ, будьто они ставляютъ памятники погибшимъ въ Болгаріи, взносятъ фортификаціи. Рôвно жь доноситъ Daily News, що кораблѣ транспортовй зъ Одессы довозятъ оружія и амуниціи до Всхôдной Румеліи.

Англія. Зъ Ирляндіи одержало правительство англійске вѣдомôсть о грôзнôмъ заговорѣ, котрого цѣль була: зрабувати магазинъ пороху въ Ballinculag и напасти на касарню кавалеріи, щобы тымъ чиномъ добути оружія. Незгода межи заговôрниками выявила всѣ тайны и правительство змогло въ пору запобѣгчи задуманому плянови. Впрочѣмъ правительство выслало въ небезпечнй стороны войска и значно скрѣпило число констаблѣвъ (полиціи).

Въ справѣ афганьскôй подали мы вже минувшого разу вѣдомôсть телеграфичну, що генералъ англійскій Робертсъ прибувъ щасливо пôдъ Кандагаръ а 2. вересня рано вôйшовъ съ войскомъ до самого Кандагару. Ôнъ мавъ намѣренье не забавлятися, а якъ найскорше ударити на Еюба-хана. Для того то дѣйстно ôтбувъ ôнъ заразъ реконесансы и змѣрковавъ добре становище непріятеля на недалекихъ взгôряхъ, сильно укрѣплене. Робертсъ напавъ на Еюба хана и побивъ єго цѣлкомъ пôдъ Баба-Вали. Пôсля урядовыхъ донесень страты войскъ англійскихъ були сорозмѣрно малй: 9 офицерôвъ забитыхъ и раненыхъ, 18 воякôвъ убитыхъ, 57 раненыхъ. Страты войскъ азійскихъ еще не звѣстнй, имовѣрно будутъ бôльшй. Еюбъ ханъ же кромѣ стратъ въ артилеріи та убитыхъ и раненыхъ стративъ 10.000 людій взятыхъ въ полонъ войсками англійскими. Робертсъ мавъ при нападѣ на Еюба 12.000 людій, и 18 семифунтовыхъ гарматъ. Еюбъ мавъ 23.000 людій и 36 гарматъ. Робертсъ одержавъ розказъ гонити непріятеля що можь найдальше и дѣйстно кавалерія англійска переслѣдує Еюба, утѣкаючого до Герату. Еще передъ битвою, по самôмъ приходѣ Робертса пôдъ Кандагаръ предкладавъ єму Еюбъ ханъ угоду, але Робертсъ не хотѣвъ съ нимъ укладатися, пôдозрѣваючи, що Еюбъ хоче тôлько скористати зъ часу.

Мы вже згадували о розрухахъ Патанôвъ надъ Индомъ. Пôсля телеграмôвъ до Times-а розрухи тіи маютъ бути дуже грозячй. Правительство англійске заразъ зъ самого початку скрѣпило залоги, где потрѣбно було, а Патанамъ въ Kurrachee ôтобрало оружіє. Телеграмъ до Standard подає близшй вѣсти а именно, що до 15.000 Патанôвъ зôбралось було о 3 милѣ ôтъ Kurrachee и хотѣли напасти на мѣсто. О тôмъ довѣдалися власти англійскй и „бѣлымъ“ жителямъ роздали оружіє для обороны. При входахъ въ мѣсто поставлено сильнй сторожѣ, такъ само при будынкахъ правительственныхъ и при арсеналѣ.

Чорногора. Зъ Цетиніи доносятъ, що всѣ войска чорногорскй выславъ князь до Подгорицѣ и Антивари. Правительство княжеске выжидає приходу фльоты пôдъ Дульциньо, щобы по одержаню инструкцій выступити заченно. Якъ телеграмъ зъ Парижа зъ дня 5. с. м. доноситъ, адмиралъ россійскои ескадры высланои въ цѣли демонстраціи фльотъ удався зъ Гравозы до Цетиніи.

Греція. Армія греческа взросла вже до 28.000 людій. Король поверне зъ подорожи по Европѣ ажь съ початкомъ жовтня и отворитъ парляментъ. Фльота воєнна Греціи має бути 19. с. м. сконцентрована въ портѣ пирейскôмъ.

Франція. Министеръ народнои просвѣты въ Франціи, Жиль Ферри, выдавъ сими днями циркуляръ о методѣ науки языкôвъ и исторіи въ гимназіяхъ. Тую методу выпрацювавъ высшій учебный совѣтъ (le conseil supérieur de l' instruction), переобразованый министромъ Ферримъ по єго думцѣ. Въ тôмъ циркулярѣ наказуєся, щобы наука граматики въ низшихъ гимназіяхъ була обмежена до minimum, до необходимо потрѣбного а головна засада, котру учитель все при науцѣ повиненъ мати передъ очима: учити граматики зъ языка а не языка зъ граматики. Зъ тои то причины маютъ учителѣ дуже обмежатися въ розборахъ граматичныхъ авторôвъ. Наука латиньского языка маєся зачинати пôсля сего циркуляра доперва ôтъ 6. клясы (въ Франціи числятъ клясы на выворотъ, такъ що наша 1-ша кл. у нихъ зовеся 8-ма, ихъ 6-та наша 3-та), коли вже ученики добре выучилися свого языка. При науцѣ латины, такъ само, якъ при науцѣ рôдного языка, правила (регулы) повиннй выводитися зъ текста, а не якъ доси бувало, що перше ученикъ закимъ взявся до читаня текста, мусѣвъ вытвердити кôлька кôнъ правилъ. При читаню клясикôвъ старинныхъ на першôмъ плянѣ повинно стояти всесторонне объясненье текста и думки, бо тôлько тымъ чиномъ можна пôзнати и зглубити духа и цивилизацію старожитности. При науцѣ исторіи именно въ высшихъ клясахъ маютъ учителѣ головно стремѣти до того, обзнакомити ученикôвъ съ характеромъ, звычаями и обычаями народôвъ и ажь потому подавати гдеякй цѣкавй подробности воєнныхъ фактôвъ.

НОВИНКИ.

— **Подорожь Цѣсаря по Галичинѣ.** Дня 4. вересня о 5. год. рано опустивъ Цѣсарь Краковъ, прощаный на дворци гр. намѣстникомъ, маршалкомъ и численно зôбранымъ народомъ. Принятье Цѣсаря въ Краковѣ удалося дуже добре; програма вся выповнена була якъ найлучше, всюда удержували жителѣ Кракова взорцевый ладъ. Зô всѣхъ фестинôвъ и торжествъ краковскихъ найславнѣйше удалися „дожинки“ и „весѣлье краковске“, выконанй селянами. Рынокъ ярко освѣтленый набитый бувъ народомъ; для походу дожинковыхъ оставлено шпалеръ и вольне мѣстце передъ палатою резиденційною. Коли групы дожинковй наближалися, зъ каменицъ почали на нихъ падати електричнй и бенгальскй рôжнобарвнй свѣтла, додаючи еще бôльше красы хорошимъ селяньскимъ строямъ. Цѣсарь выйшовъ на бальконъ и приглядався походови. Дѣвчата сельскй несли величезный вѣнець зъ колося устроєный въ довгй барвнй бинды; групы представляли рôжнй роды збôжа и овочѣвъ, бувъ тутъ и вôзъ съ снопами, вôзъ яринъ, бандерія кракусôвъ, групы молотѣльникôвъ и косарѣвъ а все тоє поступало въ якъ найкрасшôмъ порядку.

Потôмъ въѣхавъ до рынку и похôдъ весѣльный. То були правдивй два весѣля селяньскй и Цѣсарь подаровавъ обомъ парамъ молодыхъ по 50 дукатôвъ. На передъ ѣхали дружбы, за ними вôзъ съ старостами и музикою, дальше на пристроєнôмъ чотырокôннôмъ возѣ молодй, дружки и гостѣ весѣльнй и знову вôзъ съ музиками. Весѣльнй при освѣченю бенгальскôмъ объѣхали весь рынокъ и стали передъ палатою „пôдъ Баранами“. Ôтдавши величезный коровай и груду соли зъ Велички почалися танцѣ и спѣвы краковякôвъ. Цѣсарь въ сопроводѣ гр. намѣстника и войсковои свиты выйшовъ зъ палаты и черезъ товпы народа пѣшо перейшовъ до Суконницъ, котрй були засыпанй сельскимъ народомъ. Цѣсарь вступивъ на приладженый для Него тронъ. Обѣ пары новоженцѣвъ наближилися до Него просити о благословеньство, котрого и удостоилися.

По ôтъѣздѣ Цѣсаря зъ Кракова зôбралися на запрошенье Czas-у о год. 5 по попол. дневникарѣ краєвй и заграничнй на бенкетъ въ готелю Викторія, разомъ 40 особъ. На бенкетѣ присутствовавъ такожь Тиссо (Tissot) французскій писатель, пробуваючій ôтъ довшого вже часу въ Галичинѣ за для студій.

До Перемышля прибувъ Цѣсарь 4 вересня о год. 11 рано повитаный величезными масами народа зъ мѣста и окрестности. По дорозѣ зъ Кракова всюда витали жителѣ съ одушевленьемъ свого Монарха. Дворцѣ желѣзничй всюда були пышно пристроєнй. Потягъ цѣсарскій провадили самй директоры Сохоръ и Слядковскій. Двѣ льокомотивы двигаючй потягъ були окрытй вѣнцями, китицями и хоругвами а службу машинистôвъ повнили два инжинеры. Мосты на Вислѣ и Санѣ були удекорованй. На 6 стаціяхъ: въ Бохни, Тарновѣ, Чорнôй, Дембици, Ряшовѣ и Ярославлю Цѣсарь высѣдавъ и представлялися Єму рады повѣтовй и громадскй.

На дворци въ Перемышли повитавъ Цѣсаря архкн. Альбрехтъ, министеръ вôйны гр. Биляндтъ, комендеруючій Галичины гр. Литценгофенъ и цѣла генералиція. Еп. лат. Гиршлеръ нагле занедужавъ на дворци и мусѣли єго ôтпровадити зъ перону. Перемышль бувъ прекрасно декорованый, на домахъ и вежахъ повѣвали хоругви. Цѣсарь розмовлявъ съ Вир. еп. Ступницкимъ и кн. Сапѣгою. Въ имени мѣста повитавъ Цѣсаря бурмистръ д-ръ Вайгартъ.

До Мостискъ прибувъ Цѣсарь о год. 7 вечеромъ на дворець пристроєный и илюминованый. На перонѣ ожидали Є. Вел. власти, депутаціи и окрестна шляхта. Гр. Едвардъ Стадницкій повитавъ Монарха польскою промовою, въ котрôй высказавъ радôсть цѣлого краю зъ посѣщеня цѣсарского. Є. Вел. подякувавъ за высказанй чувства и при одушевленыхъ кликахъ всѣвъ до повозу въ дальшу дорогу до Крисовичь.

Дорогу зъ Мостискъ до Крисовичь освѣтлено смолоскипами а поблизькй взгôря смоляными бочками. При въѣздѣ до Крисовичь була здвигнена брама тріюмфальна окрашена транспарентами и гербами Цѣс. Династіи и краєвыми. Цѣсарь выразивъ своє вдоволенье зъ знаменитого порядку пôдчасъ цѣлои дороги зъ дворця до Крисовичь.

Дня 5 вересня о год 11 выѣхавъ Цѣсарь на маневры. Въ Мостискахъ представилися Є. В. заграничнй офицеры. Въ судовôй Вишни принято Цѣсаря съ одушевленьемъ. О год. 7 вечеромъ вернувъ Є. В. зъ маневрôвъ на обѣдъ до Крисовичь. Дня 6 вересня о $6^1/_2$ год. рано знову выѣхавъ на маневры.

— Цѣсарь **именовавъ** пôдчасъ свого побыту въ Краковѣ архикнязя престолонаслѣдника **Рудольфа** генералъ-майоромъ.

— **Стрѣльницю львôвску** Цѣсарь посѣтитъ 14 вересня а товариство стрѣлецке устроитъ въ честь Єго цѣсарске стрѣлянье получене съ фестиномъ.

— **Рада повѣтова Сокальска** ухвалила въ память пріѣзду Цѣсаря заложити въ Сокалю дôмъ притулку для старцѣвъ и калѣкъ и призначила на тую цѣль значный фондъ.

— **Въ Коломыѣ** має устроитися на принятье Цѣсаря гуцульска бандерія. До теперь зголосилося вже надъ 300 ѣздцѣвъ. 12. вересня зберутся всѣ ѣздцѣ въ Коссовѣ для пересмотру и подѣлу на групы. Такожь ôтбудеся въ Коломыѣ весѣльный по-

хôдъ гуцульскій, зложеный зъ кôлькадесять осôбъ.

— **Рада повѣтова Городенки** ухвалила въ честь прибутя Цѣсаря заложити шпиталь въ Городенцѣ, на котрый вже 1873. р. при случаю вѣнчаня Архкн. Гизелѣ зôбрано якусь суму. Рада повѣтова рѣшила давати черезъ три роки що року 1500 зр. на закупно дому и устроенье шпитальне. Кромѣ того отворено на тую цѣль субскрипцію.

— **На щовбѣ Высокого замку** палати будутъ 11. вересня вечеромъ, яко въ день пріѣзду Цѣсаря, три стосы дерева смолового заправленого нафтою и спиритусомъ; на краяхъ т. зв. „копця" буде горѣти 80 смоляныхъ каганцѣвъ, а въ самôй серединѣ „копця" выбухне поломѣнь, зъ котрои що кôлька минутъ будутъ взноситися въ гору ракеты, петарды и пр.

— **Пôдчасъ походу съ смолоскипами** будутъ шкарпы и горбъ передъ костеломъ Кармелитôвъ замкненй а вступъ до тыхъ мѣстць буде дозволеный тôлько за билетами, котрыхъ роздачею займеся магистратъ. На горбѣ передъ Кармелитами будутъ умѣщенй тôлько депутаціи прибувшй зъ по за Львова.

— **Для репрезентантôвъ** и справоздавцѣвъ дневникôвъ краевыхъ и заграничныхъ зôстане збудована побôчь лука тріюмфального коштомъ мѣста Львова окрема трибуна. Такожь зарезервовано для нихъ мѣстця въ театрѣ и запрошеня на баль.

— **Гр. Фалькенгайнъ**, министеръ рôльництва прибувъ позавчера рано до Львова.

— Щобы **упорядковати ходники** на Высокôмъ замку, котрый Цѣсарь посѣтитъ, спровадили Львовяне огородника зъ Черновець, Бавера.

— **Комитетъ мѣскій** для принятя Цѣсаря призначивъ для убогихъ безъ рôжницѣ вѣроисповѣданя 1000 зр. на часъ побыту цѣсарского во Львовѣ. Одна часть зъ тои сумы выдасться закладамъ убогихъ на получшенье стравы а за другу закупится марки на танй обѣды и роздѣлится межи убогихъ.

— **Выстава етнографична** тов. Татряньского въ Коломыѣ отворится 15 вересня съ прибутьемъ Цѣсаря до Коломыѣ. Вступъ на отворенье выставы тôлько за билетами поименными по цѣнѣ 5 зр. (!!) ôтъ особы, безъ взгляду на вѣкъ.

— **Школьнои часописи I ч.** вже складаеся въ друкарни тов. имени Шевченка. Редакцію еи обнявъ п. Григорій Врецьона професоръ при львôвскôй учительскôй семинаріи, похвально звѣстный въ поважныхъ кругахъ учительскихъ яко основно и всесторонно образованый педагогъ и тѣшучійся загальною симпатіею руского учительства якъ не менше и Русинôвъ другихъ званій. Проф. Врецьона не першій то разъ дебютуе передъ рускимъ учительствомъ съ 1 числомъ „Школьнои часописи," — много цѣнныхъ его працѣ по педагогіи помѣщала переставша выходити „Газета Школьна" проф. Ом. Партыцкого, а иншй працѣ его печаталися и печатаются въ нашихъ другихъ часописяхъ. Радуемось дуже, що редакцію „Школьнои Часописи" рускои обнявъ п. Врецьона и надѣемось, що всѣ Русины а именно наше учительство радôстно пріймаючи вѣсть о появившôйся довго и нетерпеливо выжиданôй школьнôй часописи, поспѣшатъ съ помочію еи Редакторови. Не потребуемъ тутъ повторяти того, що Вп. нашъ дописователь въ „Письмахъ Подолянина" высказавъ о потребѣ и важности рускои газеты школьнои а скажемо лишь тôлько, що руска школьна газета тôлько тогды буде въ силѣ сповнити многоважну свою задачу, коли межи Русинами а передовсѣмъ рускими учителями буде мати якъ найбôльше предплатителѣвъ и коли всѣ рускй педагоги и любителѣ словесности будутъ еи спомагати якъ найрôжнороднѣйшими письменными роботами. Кôнчимо съ желаньемъ Редакціи „щасть Боже до доброго дѣла!"

— **Зъ пôдъ Стрыя** пишутъ намъ: До першои клясы ново отворенои гимназіи Стрыйскои вписалось, якъ зачуваемо, надъ 80 ученикôвъ, а помѣжь ними до 30 Русинôвъ. И що Вы скажете на се? Кромѣ одного селянина, ut fama fert, ани одинъ зъ свѣтлыхъ Русинôвъ (а мае бути до 15 сынôвъ самыхъ священикôвъ) не зажадавъ выкладу руского! Сумно, дуже сумно! То доказъ, яка велика байдужнôсть для найсвятѣйшихъ правъ нашого народа вкралась помѣжь нами. Розказуютъ, що гдеякй носились съ гадкою зажадати выкладу руского та пущенй самопасъ дались наполохати мнимымъ якимсь переслѣдованьемъ ихъ дѣтій зъ стороны учителѣвъ за таку смѣлôсть, та махнувши рукою, ôтступили ôтъ свого замѣру. Бракъ организаціи причинився не мало до сего.

— **Рускій аматорскій театръ въ Коломыѣ** дасть въ середу 27 Серпня (8 вересня) с. р. въ сали п. Бѣлоуса 9. представленье. Ôтограй будутъ двѣ штуки: На св. Андрея, комедія въ 2 актахъ, И. Т. и Сватанье на вечерницяхъ, народна оперетка въ 1 актѣ, — слова и музика Янковского.

— **Зъ Стрыя** доносятъ намъ: Дня 18 го с. м. будемо витали въ нашôмъ мѣстѣ дорогого намъ Гостя Є. В. Цѣсаря въ переѣздѣ до Дрогобыча. Въ цѣли принятя зъорганизувався у насъ якійсь комитетъ, въ котрôмъ очевидно Русинôвъ не подыблешь. Комитетъ сей нараджуесь тишкомъ, тому про ухвалы его годѣ гдещо довѣдатись. Но безперечно, судячи изъ сего, що заводится гдеинде по нашихъ мѣстахъ, Русинôвъ при привѣтѣ Цѣсаря зôпхаютъ на другій плянъ.

— **Въ Вѣдни завязалася спôлка**, котра стараесь въ рôжныхъ краяхъ австрійскихъ урядити **рѣзницѣ**, и до Вѣдня спроваджувати желѣзницями свѣже мясо, а не живу худобу, щобы перевôзъ менше коштовавъ. Спôлка тая заключила вже умовы съ многими панами въ Галичинѣ, Буковинѣ, Моравѣ и Стиріи. Небавомъ мае прибути до Галичины комисія знатокôвъ, щобы вышукати мѣстце на рѣзницю найотвѣтнѣйше. Рôвночасно розпôчнеся проба перевозу мяса зъ Галичины до Вѣдня въ вагонахъ заосмотреныхъ въ лѣдъ.

— **Громада Обертынъ** одержала ôтъ Цѣсаря запомоги въ квотѣ 100 зр. на будову церкви а громада Гарта пов. Березôвского 150 зр. запомоги на будову школы.

— **Именованье учительске.** Кр. рада школьна именовала тымчасового учителя Андрея Глушкевича въ Красноставцяхъ дѣйстнымъ учителемъ школы етатовои въ тôмъ же селѣ.

— **Холера** появилася въ Севастополи и пôрвала вже бôльше жертвъ.

— **Промысловцѣвъ пруских** налякавъ немало выданый сими днями вырокъ найвысшого нѣмецкого трибуналу, орѣкаючій, що продажь товарôвъ пôдъ фалшивою назвою уважатися мае обманьствомъ и яко таке пôдлягае карѣ. Купець, продаючій полотно, на котрôмъ написано „чистый ленъ" може бути укараный, коли выкажеся, що въ полотнѣ тôмъ есть примѣшка бавовны; такъ само обманьствомъ есть гаваньска етикета на пуделку цигаръ, котрй не походятъ зъ Гаваны; обманьствомъ такожь есть змыслена етикета на капелюхахъ: „Paris" або „Londres".

— **Столѣтный альоесъ** цвите власне теперь въ парку пôдъ Винеръ-Найштатъ. Особлива тая ростина мае 2 сяжнй въ діяметрѣ а цвѣтъ урôсъ въ протягу семи тыжднѣвъ до высоты 3 сяжнѣвъ и 2 стôпъ надъ землю.

— **Дохôдъ дра Таннера** зъ посту. Одна газета американьска обчислила, кôлько Таннерови принѣсъ доходу его пôстъ. И такъ одержавъ ôнъ ôтъ тои особы, съ котрою заложився: 5.000 долярôвъ; зъ закладôвъ за посредствомъ однои агенціи 12.223 дол.; зъ продажи его фотографіи 1500 д.; зъ вступного ôтъ посѣщаючихъ его пôдъ часъ посту 78.915 д.; ôтъ рôжныхъ фабрикантôвъ, котрымъ позволивъ пріоздобити своею фотографіею ихъ выробы 11.102 д.; на памятку ôтъ универзитета новойорского 3000 д.; на памятку ôтъ стану Огіо, зъ ôтки ôнъ родомъ, 5000 д.; въ дарунку ôтъ однои фирмы 20.000 дол. — разомъ 137.640 долярôвъ!

— **Петербурскій Таннеръ.** Передъ судіею въ Петербурзѣ явилися купець Крынковъ и колежскій секретарь Ступинъ на рѣшенье справы. Крынковъ вдався бувъ съ Ступиномъ въ закладъ о 150 рублѣвъ, що выдержитъ безъ ѣды — не 40 днѣвъ, якъ Таннеръ — а лишь 7 днѣвъ. Одинъ другому давъ вексель на 150 рубл. Розумѣеся, Ступинъ не опускавъ ани на хвилю Крынкова, якъ день такъ нôчь стороживъ его. Крынковъ два дни перетривавъ безъ ѣды. Въ ночи по другôмъ дни посту поклалися оба соперники спати. Середъ ночи зачувае Ступинъ якійсь шелестъ... Черкае въ млѣ ока сѣрничку и бачитъ: — Крынковъ держитъ въ однôй руцѣ ковбасу а въ другôй хлѣбъ... И ось они явилися на судъ. Судія засудивъ Крынкова на заплату 150 рублѣвъ Ступинови.

— **Хробакъ войсковый.** Хлѣборобы американьскй налякалися дуже появою хробака, котрый нищитъ имъ поля. Хробакъ той, зарôвно шкôдный, якъ саранча, вже опановавъ Новый Єрзей и Пенсильванію. Названо его хробакомъ „войсковымъ" ôтъ дивовижного маршу, якій ôтбувае. По парѣ або по четвѣрни вандруютъ тіи хробаки въ такихъ складныхъ рядахъ, що голова одного не высунеся ни на волосъ попередъ головы другого въ тôмъ самôмъ рядѣ — словомъ машерують точно якъ войско, ба навѣть задержуются всѣ, якъ попередный задержится. Цѣлй обшары грунтôвъ чорнѣются ôтъ тыхъ хробакôвъ, котрй въ своихъ походахъ нищатъ все, що тôлько надыбаютъ: збôже, виноградъ, ярины и пр. Доси не звѣстно, ôтки и якъ взялася тая нова саранча. Вечеромъ, по цѣлоденнôмъ жированю вертаютъ въ примѣрнôмъ ладѣ, мовь муштроване войско, назадъ въ свои гнѣзда. Хлѣборобы хотячи выгубити тыхъ шкôдникôвъ, копаютъ въ певныхъ ôтступахъ глубокй борозды, котрыхъ береги напускаютъ смолою и пôджигаютъ. Такимъ чиномъ цѣлй розлогй ланы збôжа идутъ съ дымомъ.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦИИ.

Вп. Г. въ Снятынѣ. Ваша остатня дописъ спôзнена и мало будутъ загального интересу. Просимо о новшй и бôльше интересовий факта. —

Курсъ львôвскій зъ дня 4. л. вересня 1880

	платятъ (безъ текучого куп. безъ купону) р. кр.	жадаютъ (австр. валютою) р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	283 50	286 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	168 50	171 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	296 —	300 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97 70	98 70
„ „ „ по 4% ав.	91 50	92 50
„ „ „ по 5% ав. період.	97 70	98 70
Банку гип. галиц 6% ав.	101 75	102 75
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	102 —	103 50
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 25	98 25
Облиги комунальй Гал. банку рустик. 6%	99 —	100 -
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	100 —	102 —
5. Лосы мѣста Кракова	19 25	21 —
„ „ Станиславова	24 50	26 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 45	5 56
„ цѣсарскій	5 52	5 63
Наполеондоръ	9 33	9 42
Пôвимперіялъ	9 58	9 72
Рубель россійскій срѣбный	1 56	1 68
„ „ паперовый	1 22	1 24
100 марокъ нѣмецкихъ	57 60	58 20
Серебро	99 50	100 50

Товариство Просвѣта
набувши на власнôсть
першій и найлучшій
НѢМЕЦКО-РУСКІЙ СЛОВАРЬ
Ом. Партицкого
обôймаючій 820 сторôнъ
рѣшилось знижити цѣну Словаря зъ 3 злр. **на 1 злр. 50 кр.**,
щобы тымъ чиномъ улегшити Вп. Публицѣ рускôй купно такъ въ кождôй хвили потрѣбного пôдручника.
Адреса: **Товариство Просвѣта во Львовѣ.**

Для консументôвъ и торговельникôвъ
поручае
КАВУ
включно съ цломъ и опакованьемъ, **franco** на кожду почтову стацію австрійско-угорскои монархіи за попереднымъ присланьемъ або послѣплатою належитости за килограмъ

1а Цейлонъ найлучша перлова	зр. 2. —	Въ пачкахъ à 4¾ кило netto.
1а великозерниста Куба	„ 1 90	
1а арабска правдива Мокка	„ 1.70	
1а найлучша Ява	„ 1.55	
1а доснонала Ріо	„ 1.35	
1а найлучша Порторико	„ 1 70	
1а Ст. Доминго	„ 1.55	
1а найлучша Сантосъ	„ 1.50	

Г. Зингеръ, Тріестъ.
(G. Singer, Triest.)
Докладный **цѣнникъ** (Preis-Courant) высылаю на жаданье franco. (8—10)

АНТ. ЩЕРБА
МУЖЕСКІЙ КРАВЕЦЬ
вô Львовѣ при улици Коперника Ч. 10
мае честь поручити Вч. Пт. Публицѣ и Всеч. Духовеньству свою
РОБÔТНЮ
МУЖЕСКОИ ОДЕЖИ
пôсля найновѣйшои моды, зъ найлучшихъ товарôвъ и по цѣнахъ якъ найдешевшихъ
Упрашаючи яко Русинъ о ласкавй взгляды В. П. Т. Публики и Всеч. Духовеньства поручаеся ласкавому покровительству.
Всѣ ласкавй замовленя выконуются въ найкоротшôмъ часѣ.
9—12

Цѣс. кор. надворный
фабрикантъ бѣлизны
Е. ФОГЛЬ
Пляцъ Галицкій, ч. 14. поручае всяку еще оставшу
бѣлизну, полотна и ткацкй выробы
о половину фабричнои цѣны — дешевше якъ всюда

Сорочки мужескй зъ Шифону, Оксфордовй полотнянй або правдиво колёровй зъ кретону, кождои мѣры по . . . . . зр. 1, 1·50, 2
Калисоны мужескй, полотнянй по . . . . . зр. 1
Шкарпетки гладкй або колёровй пôвъ тузина по . . . . зр. 1, 1·50, 2
Кафтаники ôтъ поту и дерганй мужескй або дамскй по . . . . зр. 1, 2
Ковнѣрики дамскй чотырекратнй кождого фасону 6 штукъ по . . . . зр. 1
Ковнѣрики мужескй: Архикнязя, Линкольна, Шиллера, Майтка, Флоранса, Бисмарка, Ганза, Рихтера и т. д. пôвъ тузина по . . . . зр. 1
Маншеты мужескй або дамскй кождого фасону пôвъ тузина по . . . зр. 1, 1·50
Сорочки дамскй зъ Шифону або полотнянй по . . . . . зр. 1, 1·50, 2, 3
Спôдницѣ дамскй зъ Шифону, полотнянй або зъ Море́ съ хорошимъ убраньемъ по зр. 1·50, 2, 3
Кафтаники дамскй нôчнй съ обрубкою або гафтованй дуже тонкй по . зр. 1, 1·50, 1·75
Румбурскй полотнянй хусточки до носа 6 штукъ по . . . зр 1·50, 2, 2·50
12 штукъ хусточокъ до носа съ колёровыми бережками . . . . зр. 1
6 штукъ полотняныхъ хусточокъ кольоров. до носа для заживаючихъ табаку по зр. 1·50, 2, 2·50
6 паръ дамскихъ панчохъ по . . . . . зр. 1, 1·50
6 паръ дамскихъ панчохъ колёровыхъ нитяныхъ по . . . . зр. 2·75
Обрусъ на 6 осôбъ зъ бѣлого дамасту штука по . . . . . зр. 1·50, 2
Обрусъ до кавы на 6 осôбъ полотняный штука по . . . . кр. 75, зр. 1, 2
Серветы бѣлй зъ дамасту въ цвѣты 6 штукъ по . . . . зр. 1·75, 2
Серветы десеровй бѣлй, тонкй 6 штукъ по . . . . . зр. 1
Ручники зъ дамасту 1½ лôктя вѣденьского довгй 6 штукъ по . . . зр. 2
Стирки полотнянй 6 штукъ по . . . . . зр. 1·25
Обрусы полотнянй дамастовй на 12 осôбъ по . . . . зр. 3, 3·50, 4·50
Найлучшй горсеты нôчнй для дамъ съ пышно выробленою структурою по зр. 2·50, 3·50
Румбурскй полотна вебовй по 50 вѣд. лôктѣвъ 5/4 широкй . . . зр. 20
Румбурска веба по 40 вѣд. лôктѣвъ ôтъ . . . . . зр. 14—16
Полотно румбурске 4/4 и 5/4 широке 30 вѣд. лôктѣвъ по . . . зр 10, 11, 12
Шифонъ найлучшого гатунку метръ ôтъ . . . . . кр. 20—35
Простирала полотнянй безъ обрубки 6 штукъ . . . . . зр. 15
Плащѣ ôтъ дощу суконнй, полотнянй костюмы правдиво колёровй, кретоновй шляфроки по чудно низькихъ цѣнахъ.

Закупуючй товарôвъ въ высокости 30 зр. одержуютъ дармо 12 штукъ найлучшихъ серветъ дамастовыхъ

3—6

На часъ пріѣзду Е. В. Цѣсаря
маю честь запросити Вчт. Публику, прибуваючу зъ провинціи, до „Рускои Кавярнѣ", где найде найлучшй напитки, якъ: каву, чай, чоколяду, ликеры краевого и заграничного выробу, и студенй перекуски по
ЦѢНАХЪ ЗВЫЧАЙНЫХЪ.
„Руска Кавярня" во Львовѣ есть единымъ льокалемъ, въ котрôмъ находятся **всѣ** рускй часописи.
Поручаючись ласкавôй памяти, заявляю, що загостившй до мене — найдутъ якъ найлучшу прислугу.
Іосифъ Германъ
властитель „Рускои Кавярнѣ", улиця ôрменьска Ч. 8 напротивъ „Дому Народного".

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Маркилъ Желехôвскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 67. Львôвъ, Субота 30. Серпня (11. Вересня) 1880. Рочникъ I.

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

Его Величество
Цѣсарь Францъ Іосифъ I.
во Львовѣ.

Нынѣ витає столиця Галицкои Руси свого Найдостойнѣйшого Гостя. Вся Галицка Русь ôтдає поклôнъ свому Найяснѣйшому Монарсѣ въ стариннôмъ городѣ князя Льва, а одушевленнѣ привѣтнѣ оклики несчислимыхъ устъ — се тôлько слабый ôтгомонъ тои радости, съ якою стрѣчаютъ миліоны свого Наймилостивѣйшого Цѣсаря и Короля такъ довго ожиданого.

Середъ руского народа стає Найдостойнѣйшій Представитель Свѣтлои Династіи Габсбургôвъ, що передъ сто лѣтами зберегла рускій народъ пôдъ Своимъ покровомъ, освободила єго зъ узôвъ пôдданьства и панщизнянои неволѣ, охоронила єго житье и освятила єго право народнои жизни силою закона.

Рускій народъ витає свого Найяснѣйшого Пана, пôдъ котрого конституційнымъ правленьемъ одержавъ узнанье своєи рôвноправности въ родинѣ австрійскихъ народôвъ и ступивъ на поле свобôдного розвою своєи народности. Галицка Русь ôтдає поклôнъ Великодушному Основателеви руского „Народного Дому“ призначеного для духового житя Руси. Не судилось єще рускому народови здвигнутись до тои матеріяльнои силы, щобы повитати свого Найдостойнѣйшого Гостя съ тою пребогатою выставностію и пышностію якъ другѣ народы; але чимъ наша хата богата, чимъ грудь руского народа жіє и оживає: глубокою, щиросердечною любовію и вдячностію для Найяснѣйшого Монархи — стелитъ-квѣтчає рускій народъ Єго свѣтлу дорогу. Въ тыхъ радôстныхъ а щиросердечныхъ привѣтахъ озываєся цѣла душа руского народа, всѣ єго гадки и всѣ надѣи.

Витаючи Найяснѣйшого Цѣсаря на нашôй земли яко народъ и розкрываючи передъ Нимъ нашу жизнь народну даємо доказъ, що знаємо шанувати наданѣ намъ права, що хочемо и на дальше розвивати наше житье народне для добра нашого и австр. монархіи и що горячо бажаємо помиреня всѣхъ народôвъ на пôдставѣ ихъ рôвноправности. Своимъ одушевленымъ привѣтомъ дає Русь новый доказъ, якъ непоколебима она въ своѣй преданности для Габсбурскои Династіи, якъ марнѣ всѣ клеветы ворогôвъ Руси, якъ незмѣннѣ и незмѣнимѣ звязи щирои любови межи Найяснѣйшимъ Монархою а рускимъ народомъ.

Коли живѣ объявы щиро-сердечнои любови для Найяснѣйшого Цѣсаря не могутъ высказати всего нашого чувства, то най столѣтна исторія нашои звязи съ Австріею и могилы рускихъ воинôвъ на всѣхъ австрійскихъ побоєвищахъ доскажутъ тоє, чого не можемо выявити въ словахъ и торжественныхъ привѣтахъ.

Рускій народъ витає въ Особѣ Наймилостивѣйшого Монарха поруку признаныхъ правъ и надѣю лучшои долѣ свого житя. Згода, що лучитъ всѣ австрійскѣ народы въ живыхъ объявахъ щирои любови и преданности для Є. В. Цѣсаря, єсть свѣтлымъ доказомъ силы Австріи. Она показує наглядно, о скôлько сильнѣйшою и непоборимою може статися держава Габсбургôвъ, єсли тая любовь для Найдостойнѣйшои Династіи скрѣпится любовію всѣхъ народôвъ австрійскихъ опертою на ихъ рôвноправности и на взаимнôмъ поважаню правъ народныхъ. Витаючи тую жизненну а такъ всемогущу идею державнои звязи въ Особѣ Найяснѣйшого Монарха, Русины съ невысказанымъ одушевленьемъ шлютъ въ привѣтъ свого Найдорожшого Гостя: „Слава“ и „Многая лѣта.“

ДОПИСИ.

(*А. Т.*) **Зъ Дрогобыча**. Дуже характеристичнымъ єсть слѣдуючій фактъ, котрый пôдъ судъ публичности пôддаємъ, а гадаємъ, що въ всѣхъ щиро рускихъ серцяхъ выпаде одинъ судъ, т. є. якъ найбôльше негодованье. Ученика К., на пôдставѣ вступного испыту до 1 кл. Дрогобыцкои гимназіи принятого, дня 6. с. м. ôтобравъ єго братъ, питомець Львôвскои семинаріи, зъ тои причины, щобы єго завезти до Львова, понеже зôставъ принятый до бурсы Дому Народного. — Коли зроблено єму увагу, що здаєся мальчикъ буде мусѣвъ повторно робити вступный испытъ во Львовѣ, понеже въ академичнôй гимназіи єсть выкладовый языкъ рускій, а тутъ єсть нимъ польскій, и про то при вступнôмъ испытѣ зъ руского языка не бувъ пытаный (бо розумѣєся, кождый сподѣєся, що Русинъ, а до того єще бурсакъ, нигде инде не запишеся, якъ тôлько до рускои гимназіи) ôтповѣвъ питомець: „А, ôнъ не пôйде до рускои гимназіи“. — „„Тôлько где““? пытаютъ. — „До нѣмецкои“. „„А то чому?““ — „Понеже єго пôдъ тымъ условіємъ принято до бурсы Дому Народного, щобы записався до нѣмецкои гимназіи“. — „„Якъ то? до бурсы „Народного Дому“, сеи найважнѣйшои институціи руского народа, пріймаютъ пôдъ условіємъ, щобы питомець записовався до нѣмецкои а не до рускои гимназіи? То не може бути!““ — „Такъ єсть дѣйстно!“ — отвѣчає питомець. — „Єсли бы то ôтъ мене зависѣло, я бы єго радше записавъ до рускои гимназіи, понеже навѣть обавляюся, чи ôнъ обстане въ нѣмецкôй гимназіи“. — „„Коли такъ — сказано на се — то скажѣтъ тымъ панамъ, котрѣ вамъ тоє условіє ставили, найже чимъ скорше постараются о знесенье рускои гимназіи, щобы не було сорому передъ цѣлымъ свѣтомъ за то, що Русины ôттягаются ôтъ рускои гимназіи““. — На що бо рускихъ школъ, коли Русины, а особливо рускѣ институціи, котрѣ фреквенцію рускихъ школъ якъ найбôльше попирати повиннѣ, своихъ дѣтій и питомцѣвъ до рускихъ школъ не посылаютъ? Ктожь має до нихъ посылати? Чи Поляки, або Нѣмцѣ? Єсть вправдѣ моральнымъ обовязкомъ кождого Русина записовати дѣтій до рускои школы, але вже въ тôмъ взглядѣ родичамъ лишаємо свободу, — але, щобы институція зъ народного гроша повставша, котра въ имени руского народа Цѣсаря витає, питомцѣвъ своихъ безъусловно не посылала до рускихъ школъ, се — вже не знаю, чи смѣшно, чи укôсно, чи сумно. На кождый случай єсть то дуже сумно, и случитись може тôлько межи Русинами. У Полякôвъ, Чехôвъ, Нѣмцѣвъ — такій случай навѣть не дасться помыслити. Намъ не понятно, якъ можна промавляти за рускою школою, упоминатися о руску школу, петиціи за нею пôдписовати, коли своихъ дѣтій посылаєся не до рускихъ школъ. Не крикъ, не фразы, показуютъ доброго Русина, але дѣло, — любовь рôдного слова, — выхованье дѣтій въ рôднôмъ словѣ.

При тôй спосôбности доносимъ также до вѣдомости рускои публичности, що комитетъ зложеный зъ о. Тороньского проф. гимн., о. Нѣмиловича игумена и настоятеля парохіи, г. Левицкого судіи, пп. Гошовского и Паславского проф. гимн. и п. Болонного наст. филіи банку рôль. єще въ липцю выготовивъ статуты завестися маючои бурсы въ Дрогобычи, и подавъ тіиже до затвердженя, котре єще не надôйшло. — Якъ надôйде затвердженье статутôвъ, завяжеся товариство бурсы.

(*Р.*) **Зъ Тернопôльского школьного округа**. (*Результатъ науки въ сельскôй школѣ патентованôй инспекторомъ. На що обертаютъ школьный фондъ окружный?*)

НА ПРИВѢТЪ
Е. В. Цѣсаря!

Въ прастару рускихъ князѣвъ столицю
Король Галицкій нынѣ вступає,
И вѣсть несеся въ кожду свѣтлицю
И кождый радо спѣшитъ, витає....
Далеко пѣсня звучитъ лугами,
Лунає слава генъ небесами.

* * *

Витай Королю, можный нашъ Пане!
Мы бѣднѣ вправдѣ, но щирôсть любимъ....
Поки намъ серце бить не устане,
Любови къ Тобѣ мы не погубимъ....
Бо та грудь руска — скала Бескиду!
А серце — синье глубоке море...
Не зробитъ праця наша намъ встыду,
Мы духомъ сильнѣ — духъ всё поборе!...
На баркахъ нашихъ тяжитъ немало
Вѣкôвъ минувшихъ, кровію мытыхъ,
Намъ силъ кайданы зносити стало,
Не пукло серце ôтъ слёзъ политыхъ
И рукъ желѣзо нашихъ не зъѣло,
Не згасъ у серцяхъ промѣнь надѣи,
Мы все напередъ ступали смѣло — —
И такъ ставъ край нашъ краємъ Австріи.

* * *

Оттакъ ставъ Русинъ Твоимъ пôдданымъ —
Ôнъ всяку долю зносити знає!...
Пытай серць нашихъ, пытай, нашъ Пане,
Нехай вни скажутъ, якъ Русинъ дбає
Про честь и славу имени свого,
Якъ чуже знає ôнъ шанувати,
Якъ то ôнъ права держится Твого,
Кровь свою власну вмѣє давати!...
Комужь се тайно, якъ Русинъ знає
Мечемъ пôднести славу державы?
Тамъ въ чужôмъ поли курганъ дрѣмає,
Тамъ знакъ кровавый рускои славы!
А сли на насъ кто ганьбу накине —
Се хиба ворогъ руского люду!
О! слава Руси марно не згине,
Часъ намъ не вырве честного труду!...

* * *

Мы Тобѣ вдячнѣ, Цѣсарю-Пане,
И предкамъ Твоимъ вдяку ховаємъ
За те, що зняли зъ нôгъ намъ кайданы...
Слухай, якъ пѣсня свобôдна гаємъ
Несесь луною.... якъ Русинъ волю
Надъ всё у свѣтѣ вмѣє цѣнити, —
Знесе ôнъ нужду, знесе недолю,
Але въ неволѣ — о! тяжко жити....
Не одна рана въ серци ся крые,
Не одинъ жаль намъ давитъ ще груди...
Ктожь намъ тѣ раны сердечнѣ змые?
Колижь грудь руска горе забуде?....

* * *

Витай намъ, Пане, витай въ тôмъ краю!
Батьки насъ вчили щиро витати —
Мы Ти дорогу устелимъ въ маю,
Мы гостя знаємъ въ дôмъ свôй пріймати,
Хоть въ нашôй хатѣ не такъ богато....
Гостинность руска ще процвитає;
А хочь зъ одежи не сяє злато —
Чимъ хата повна, тымъ и пріймає...
Витай на рускôй нашôй краинѣ —
Тутъ наша мати, ôтчина мила;
Вна намъ солодша, якъ все въ чужинѣ,
Ту перше свѣтло, ту намъ могила!
Витай, нашъ Пане! Тебе витає
Народъ Галича того старого,
Народъ Тя рускій въ гостѣ пріймає,
Жій намъ, царствуй намъ славно лѣтъ много!

Иларіонъ Грабовичъ.

БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ.
Образокъ зъ галицкого житя.
II.
(*Дальше.*)

„Але й на страшный судъ добрый отсей листъ“, говорила жѣнка, що мала за пазухою листъ небесный. „Кажутъ, що кто має такій листъ, тому и лекша смерть и не такъ страшно стати на страшнôмъ судѣ и грѣхи ôтпущаются“.

„А на казаню казали, що треба ôтправлятись до *Старои Веси*, тамъ зôбрались ксєнжа Єзуиты и разъ въ разъ ôтправляютъ набоженьства и благаютъ Господа, щобы помилувавъ грѣшныхъ людій. И не знати, чи оно буде помилуванье, бо кажутъ, що вже гдесь настало таке царство діявольске, где проганяютъ ксєндзôвъ, замыкаютъ, въ неволю берутъ. Отъ кто хоче спастися ôтъ великои напасти, ôтъ тяжкои смерти, той повиненъ ити на тіи мисіи, та розпамятуватись та давати грошѣ, щобы зôбралось христіаньске войско побивати тыхъ поганôвъ.“

„Ой Господи! якѣ часы, якѣ часы теперь настали!“ вздыхали жѣнки.

До громадки сихъ мѣщанъ пôдôйшло єще кôлька голопятскихъ мужикôвъ. Они були видко знакомѣ съ собою. Поздоровкавшись повели они дальше розмову про ôтпустъ, про новѣ вѣсти, про

При дебатѣ буджетовôй въ соймѣ сконстатували самû вже польскû послы упадокъ нашихъ народныхъ школъ и приписували причину тогожь накиненому зъ горы законови школьному и плянови наукъ. Хочь не належимо до обожателѣвъ теперѣшнои системы школьнои и добачаємо добре єи хибы, однакъ мусимо признати, що посолъ о. Ясеницкій ôткрывъ властиву и найважнѣйшу причину упадку народного школьництва, та згадавъ о нѣй лишь загально, тому хочемо для близшого поясненя рѣчи кôлька слôвъ докинути. Причиною того упадку єсть невластиве выконанье законôвъ и плянôвъ школьныхъ, поручене органамъ по бôльшôй части неспосôбнымъ до сповненя тои высокои задачи. Именно же инспекторы окружнû, въ значнôй части недорослû до своєи задачи, надаютъ плянамъ свои власнû интерпретаціи, котрымъ учителѣ мусятъ безусловно пôддаватись, и такимъ способомъ и такъ вже неотвѣтнû для нашихъ школъ народныхъ пляны науковû схиблюются єще бôльше. Такъ можемо отже дорозумѣтися, для чого школы сельскû не выказуютъ такихъ результатôвъ, якбы по ôтповѣднôмъ переведеню закона и пляну сподѣватись належало. Мѣрою результатôвъ науки можна въ школѣ народнôй уважати рôчный испытъ, або якъ єго звутъ офиціяльно „popis“, хочь звычайно результаты „popis“-у промавляютъ бôльше въ користь учителя, якъ фактичный станъ науки. Отже розкажемо тутъ о испытѣ, на котрôмъ булисьмо въ школѣ народнôй, та хочь тому вже минуло пôвтора мѣсяця, а всежь фактъ зôстане фактомъ и послужитъ до илюстраціи стану нашихъ школъ народныхъ. Пересвѣдчилисьмося наглядно, що въ школѣ удержованôй рускою громадою заведено на специяльный приказъ инспектора польскій языкъ, а именно приказано, щобы всѣхъ реальныхъ предметôвъ учити по польски. Якû выходятъ наслѣдства зъ такого самовольного розпорядженя окружного инспектора показавъ самъ испытъ. Дѣти якъ папуги повыучовалися польскихъ слôвъ и назвъ географичныхъ, не розумѣютъ однакожь самои рѣчи, такъ що навѣть начальникъ громады прислухавшись такому несвѣдомому рецитованю польщины и географичныхъ назвъ замѣтивъ: „на що то придасться нашимъ дѣтямъ?!“ и махнувъ рукою на таку науку. Зъ рѣчій практичныхъ дѣти ничого не знаютъ, бо цѣлый рôкъ мучатъ ихъ лише польскимъ языкомъ и просвѣта ни троха не посувается на передъ. А якже окружный инспекторъ може наглядати за наукою языка руского, коли ôнъ самъ єго добре не знає а навѣть не умѣє поправно писати по руски. Приглянувшися испытови и вслухавшись въ ôтповѣди приходится мимо волѣ до заключеня, що така школа сповняє лишє одну мисію т. є. мисію польонизаціи рускои молодѣжи. О результатахъ поступу просвѣты не ма що й говорити. Тожь годѣ дивуватись, що нарôдъ дивлячись на все тоє своимъ здоровымъ „хлопскимъ“ розумомъ не бачитъ ніякои користи зъ такихъ школъ и вважає ихъ лише тягаремъ.

Мѣжь приборами школьными замѣтилисьмо такожь „Metoda ułatwiająca naukę historyi powszechnej N. F. Żaby, wyd. 2. W Krakowie 1873“ (въ цѣнѣ 2 зр. 50 кр.), котру пôсля слôвъ учителя прислала рада шк. окружна для школы. Отже зъ того бачимо, на якû рѣчи марнуєся фондъ шк. окружный; кажемо марнуєся, бо зъ того дѣла не буде хôсна не тôлько для молодежи, але й для самого учителя. За грошѣ школь. фонду, до котрого и Русины платятъ значну часть, закуповуєся книжки польскихъ писателѣвъ, що лежали порохомъ прикрытû по книгарскихъ лавкахъ, и розсылаєся по школахъ народныхъ, не зважаючи на те, що книжки тû такъ придатнû въ школахъ якъ дѣра въ мостѣ; але за то запомагаєся польскихъ выдавцѣвъ и книгарѣвъ. А на рускû книжочки для библіотеки школьнои рада окружна фондôвъ не має! Sapienti sat.

Зъ надъ Свѣчи. *(Образъ Кор. Устияновича: „Исусъ передъ Каяфою.“)* Въ фелєтонѣ Gazety Narod. зъ 12 м. м. появилася дальша часть критики дѣлъ штуки на выставѣ Львôвскôй, а межи иншими и судъ надъ образомъ К. Устияновича: Исусъ передъ Каяфою.

Критикъ признає Устияновичови незвычайнû дарованя, однако осуджує въ єго образѣ композицію и кольоритъ. Будучи на тôй выставѣ образôвъ мавъ я случайнôсть добре приглянутися сему образови и мушу станути рѣшучо въ оборонѣ нашого артиста маляря. Образъ К. Устияновича представляє очевидно хвилю, въ котрôй Исусъ признаєся бути Сыномъ Божимъ. На самôй серединѣ великои картины стоитъ Исусъ въ импонуючôй поставѣ съ руками по за плечѣ звязаными, по єго правици стоитъ воинъ и боронитъ пхаючôйся товпѣ жидôвъ згнущатися надъ Христомъ, по за Христомъ стоитъ стовпъ, зъ по за котрого жиды съ цѣкавостію придивляются сценѣ. Исусъ самъ дивится зъ образа на зрѣтеля, наче на єго мѣстци сидитъ Каяфа. Выразъ лиця єго повабный, импонуючій, а на устахъ малюєся и бôль и возвысшенôсть надъ суетою свѣта. Цѣла група дуже добре скомпонована. Гармонія всюда, навѣть въ дрôбницяхъ, не знайдешь ничого противного естетичнôй композиціи, лиця характеристичнû въ высокôй степени.

Длячого критикъ Gaz. Nar. каже, що К. Устияновичь зломивъ традицію о Христовôмъ лици — не розумѣю, бо ничимъ не оправдаѣъ сего закиду.

Права сторона образа отже и лиця Исуса єсть освѣтлена свѣтломъ смолоскипôвъ, а лѣва свѣтломъ мѣсяця. Тоє освѣтленье богато причиняєся до ефектовного ôтданя сеи такъ важнои хвилѣ надаючи ѣй щось таинственного, щось надзвычайного. Тû два свѣтла ломлячися на лицяхъ и на стовпѣ взаимно, ôтданû въ образѣ Устияновича дуже удачно. Зеленаве свѣтло мѣсяця выдалося менѣ зъ разу пересаднымъ, однако пригадавши собѣ образъ зъ природы чоловѣка освѣтленого ôтъ огня и мѣсяця, пересвѣдчився я, що дѣйстно оба свѣтла зôткнувшись тратятъ первѣстну краску свою и блѣде свѣтло мѣсяця робится зеленоватымъ, а жовте свѣтло свѣчки огнянымъ. Тожь мушу признати, що п. Устияновичь совѣстно перестудіювавъ свôй предметъ.

Для того закиды критика Gaz. Nar. що будьтобы освѣтленье Устияновичового образа ненатуральне а бенгальске, суть совсѣмъ неосновнû. Се свѣтло богато причиняєся до ôтданя импозитивнои поставы Спасители почуваючого свою высшôсть и ôтповѣдаючого Каяфѣ: „Не мене пытай, а тыхъ, що слухали“, — а не кланяючогося низенько Архієреєви, якъ се хотѣвъ мати критикъ Gaz. Nar.

Закинено єще Устияновичови за надто стройный ладъ въ уфалдованю одежи Христа, я однакже думаю, що никто на правду не буде жадати, щобы Исуса вымалёвано въ розшарпанôмъ платю, а то не тôлько задля естетики але и задля самои правды. Св. Іоанъ Еванг. каже, що жиды прійшовшû за Исусомъ упали передъ нимъ на лице, — знакомъ, що хоть и прійшли були єго увязнити, а все таки ушановали єго.

Жаль менѣ, що критикъ закинувъ Устияновичови „niebywałą architekturę“, коли мôгъ бувъ въ илюстрованôмъ конверзаційнôмъ лексиконѣ пересвѣдчитися, що Устияновичь безъ взорцѣвъ архитектуры не творивъ и що именно гробниця Абсалона и инше вымальоване въ образѣ єще по нынѣшный день стоитъ въ Єрусалимѣ.

Се написавъ я, щобы оборонити нашого заслуженого артиста ôтъ безосновныхъ нападôвъ и що суть предсѣ люде, котрû знаютъ цѣнити єго працю, чого найлучшій доказъ въ тôмъ, що сей образъ зôставъ закупленый.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Англія. Генералъ Робертсъ надôславъ зъ Афганистану подрôбный рапортъ о побѣдѣ надъ Еюбомъ ханомъ пôдъ Баба-Вали. Зъ тото рапорту выходитъ, що загальна страта Англичанъ зъ 31 серпня и 1 вересня выносила 248 людій. У Еюба ôтнято 32 каноны. Робертсъ донѣсъ надходячому пôдъ Кандагаръ генералови Файрови, щобы съ походомъ вже не спѣшився, но щобы средствъ транспортовыхъ уживъ на доставу амуниціи и живности. Часть войскъ Робертса удержує комуникацію съ войсками генерала Файра. Всѣ дневники англійскû годятся на тоє, що побѣда Робертса затрелихе враженье зъ злощаснои неудачи ген. Буррова.

Дня 4. с. м. выдано въ Лондонѣ синю книгу, т. є. збôрникъ актôвъ дипльоматичныхъ, котра обнимає въ собѣ депешѣ зъ Афганистану зъ епоки неудачи войскъ англійскихъ пôдъ Кандагаромъ. Зъ депешъ синёи книги показуєся, що агенты Еюба хана затуманили генерала Буррова, будьтобы Еюбъ ханъ не мавъ намѣреня зачѣпати бригаду англійску а хотѣвъ єи оминути и спуститися въ долину Аргандабу. Ген. Буррова змѣнивъ своє становище на некористнѣйше и принявъ битву въ найнедогôднѣйшôй позиціи. — Депешѣ синёи книги показалися дуже недостаточными и для того ген. Вольфъ интерпелювавъ Гартингтона, для чого въ синѣй книзѣ не знаходится депешь ôтъ генералôвъ Робертса, Файра, або ôтъ начального вожда въ Индіяхъ, чи правительство въ загалѣ удержує войскову кореспонденцію съ Индією. Гартингтонъ дававъ дуже вымиваючû ôтповѣди, казавъ, що гдеякû депешѣ не дôйшли а нарештѣ и признавъ, що въ Индіяхъ войскова администрація дуже лихо ведеся, що много тамъ господарѣвъ, а ни однои головы, що политичнû агенты контролюютъ чинности войсковû и т. д. Пôзнанье свого блуду єсть першимъ крокомъ до поправы. Такъ и признанье Гартингтономъ нужденнои господарки англійско-индійскои арміи въ Афганистанѣ дає надѣю, що правительство англійске подумає о зарадженю злому, значитъ, на першôмъ плянѣ поручитъ ген. Робертсови реорганизацію дѣйствуючои въ Афганистанѣ арміи, щобы ôтнесена Робертсомъ побѣда не була тôлько щасливымъ епизодомъ въ кампаніи афганьскôй.

Сесія парляменту англійского замкнена 7 вересня до 24 падолиста. Тронова бесѣда пôдноситъ, що ôтношеня Англіи до заграницѣ суть дуже пріязнû. Розбираючи справу чорногорску жалує, що Порта проволокла рѣшенье чорногорского пытаня не сповнивши зъобовязаня принятого на себе въ Берлинѣ. Єще и другû важнû точки берлиньского трактату не сповненû. „Я маю пересвѣдченье“ — говоритъ тронова бесѣда дальше, — „що цѣли будутъ осягненû, бо европейскій концертъ въ справѣ всхôднôй буде съ цѣлымъ натискомъ наставати, щобы Порта для забезпеченя мира на орієнтѣ сповнила свои зъобовязаня“. — Що до вôйны въ Афганистанѣ тронова бесѣда высказує надѣю, що побѣда генерала Робертса прискоритъ хвальне для оружія англійского закôнченье вôйны афганьскои.

Въ Лондонѣ кружитъ поголоска, що вицекороль Индіи, Рипонъ зôстане ôткликаный. Вѣсть тая не єсть безъ основы, такъ якъ ôткликанье вицекороля булобы тôлько консеквенціею признаного самыми министрами въ парляментѣ лихого заряду Индій.

Чорногора. Князь чорногорскій удався до конзулѣвъ англійского и россійского въ Скодарѣ съ просьбою о пересланье до Константинополя рахунку зъ коштôвъ уоруженя Чорногоры, выкликаного поступованьемъ Альбанцѣвъ. Чорногора домагаєся ôтъ Порты зверненя тыхъ коштôвъ въ квотѣ 1,200.000 франкôвъ а въ додатку по 30.000 пястрôвъ за кождого зъ 170 Чорногорцѣвъ погибшихъ въ стычкахъ съ Альбанцями.

знаки на небѣ и про пекло, що ôтворилось на земли и теперь що разъ бôльше шле чортôвъ межи людій. Жѣнка съ „небеснымъ листомъ“ не могла наговоритись о тôмъ, що она бачила и чула на ôтпустѣ, що чула на сповѣди, що говорили „ксёндзы на казаню“.

До пана Семена долѣтало кожде слово тои розмовы и ôнъ слухавъ єи не якъ помѣшаня темноты съ выбуялымъ фантастичнымъ духомъ богомольства, а якъ справдѣшныхъ новинокъ про те, що дѣєся въ свѣтѣ. Въ Голопятахъ живъ ôнъ мовь за горами — морями, далеко ôтъ свѣта, не знаючи, що въ нѣмъ дѣєся. Новинокъ дôзнавався ôнъ лише ôтъ вôйта, зъ бецирку та ôтъ арендаря. Єго власна наука не давала єму ніякого свѣтогляду высшого ôтъ тыхъ людій. Ôнъ знавъ тôлько вчити писати, читати и рахувати по старôй бучацкôй методѣ, котра єму совсѣмъ помѣшалась, якъ черезъ кôлька лѣтъ єго професорства перемѣнили скôлька школьныхъ книжокъ на новû. Зъ давна то не дуже ôнъ любивъ книжки, а теперь зôставши професоромъ ôнъ цѣлкомъ ихъ понехавъ. На книжку дивився ôнъ такъ якъ дивится швець на шило, кравець на голку, що бере чи шило чи голку тôлько тогды, якъ треба заробити хлѣба. Школа и наука була въ него ремесломъ. Ôнъ день въ день молотивъ те саме на букваряхъ и читанкахъ, казавъ читати, писати, показувавъ на таблици рахунки а пôдъ екзаминъ наказувавъ школярямъ вывчитись на память кôлька повѣстокъ, чи стишкôвъ, котрыхъ они въ зубъ не розумѣли — и радъ бувъ, що збувався своєи „панщины“. Ôнъ не помѣчавъ, яка широка та высока праця просвѣтна розкрывалась передъ нимъ не тôлько въ школѣ, але й въ цѣлôй громадѣ, скôлько добра мôгбы ôнъ зробити для людій, котрымъ темнота закрывала сонце правды и заводила ихъ на манôвцѣ. Незнаючи правдивои науки ôнъ не мôгъ пôзнати и ваги народнои просвѣты. Ôнъ бачивъ на вкруги себе людій, що жили тôлько для хлѣба и тôлько й мали думки, що добиватись якъ мога лекшого та розкôшнѣйшого житя. Ôтъ простого мужика ажь до пана Бжушковского всѣ здавались єму йти тою самою дорогою и тôлько той мавъ бôльшу вагу та почесть у людій, кто добився бôльшого гроша, кто вбирався въ краснû свиты та засѣдавъ за смачнѣйшою стравою. И єму бажалось такимъ чиномъ вызначитися на цѣлû Голопяты и розкошувати въ выгôднôмъ, безжурнôмъ житю. Передъ собою бачивъ ôнъ, якъ тіи мѣщане для бôльшого блескоту ôтцурались своихъ прадѣдныхъ свитъ и надягли новомоднû сурдуты, шарафаны, паньскû чипки, якъ они пышались передъ голопятскими мужиками, своими знакомыми, а кто знає, чи й не свояками, якъ згорда на нихъ поглядали. Чомужь и єму не глянути єще бôльше зъ высока? Межи громадкою мѣщанъ доглянувъ ôнъ молоду дѣвчину красавичку, якъ рожу румяну, съ палкими чорными очима, съ дрôбными и навѣть бѣлыми руками якъ у панянки. Єи дзвôнкій голосокъ часто выбивався зъ помежи другихъ голосôвъ и якось чудно мило вражувавъ єго слухи. На дѣвочому лици малювалась така нѣжнôсть, що панъ Семенъ не мôгъ звести зъ неи очій. Въ єго головѣ шибнула гадка, яка бы то була гарна жѣночка для него; але ôнъ заразъ подумавъ, що се мѣщанка, що, значитъ, у неи єсть простый рôдъ, та мабуть и грошей не ма стôлько, скôлькобы єму бажалось взяти за жѣнкою. А всежь таки не зводивъ ôнъ очій зъ єи лиця и такъ задивився и заслухався въ розмову, що й не почувъ, якъ ктось застукавъ до єго дверій. Ажь скрипъ дверій розбудивъ єго зъ тои задумы. На порозѣ стоявъ арендарь Мошко и низенько кланявся.

„Verzeihen Herr Professor, не гнѣвайтесь за мою смѣлôсть. Вы такій добрый чоловѣкъ, а я приводжу вамъ такихъ великихъ паньства, що имъ зломалось колесо. Мусятъ почекати на коваля, а въ коршмѣ stinkt der Dohot' и задуха біє, а то такû двѣ деликатнû панночки, якъ цукерочки, ажь млѣютъ ôтъ хлопского кожуха. Дуже деликатнû особы!“

Єще лепотѣвъ арендарь свою промову, якъ до кôмнаты вôйшло двѣ панѣ въ шелестячихъ сукняхъ, въ довгихъ мантиляхъ, завельонованû, позавиванû и позакрыванû, съ хустками, пуделками, пуделочками и пакунками въ рукахъ, а за ними при помочи повôзника вточився грубенькій панокъ съ повнымъ кармазиновымъ лицемъ, съ здоровымъ ажь синимъ носомъ, съ насуплеными бровами и обвислыми шпаковатыми усами, съ грубою палицею въ рукахъ.

„Pardon, mille pardon, monsieur professeur!“ заговорила перша панѣ. „Простѣтъ за нашь наѣздъ. Але намъ стався такій casus, мы мало не повмерали зъ переляку. А тутъ нема где заѣхати, а та коршма може добити чоловѣка.“

„Выбачте, пане професоръ“, озвалась и друга панѣ.

„Выбачте, моспане,“ пробурмотѣвъ панокъ. „Casus fatalis! Маю честь, Зигмундъ на Корытахъ Гуляйпольскій, а то мои сестры.“ И опустився на крѣсло.

(Дальше буде.)

Туреччина. Правительство французске наказало ôтплысти двомъ фрегатамъ и одному авизовому кораблеви зъ Тульону до Рагузы, понеже переговоры въ справѣ демонстраціи фльотъ довели до пожаданои згôдности и єдности державъ.

О ôтношеню Порты до демонстраціи фльотъ доси еще совсѣмъ достовѣрнои вѣдомости не ма. Фактомъ єсть, що Порта рада бы ôтдати Дульциньо Чорногорѣ и тымъ чиномъ не дати причины фльотѣ розпочинати демонстраціи. Ходитъ однакожь о Альбанцѣвъ. Телеграмъ зъ Константинополя пôдъ дн. 7. вересня донѣсъ до Daily Telegraph, що Ризѣ башѣ удалося наклонити Альбанцѣвъ до ôтступленя Дульциня. Однакожь вѣдомôсть тая показалася передчасною, такъ якъ пôзнѣйшій телеграмъ зъ Альбаніи до Парижа пôдъ дн. 8. вересня доноситъ, що Риза баша зô Скодару высылае новѝ ôтряды войска до Дульциня и мае надѣю, що буде въ силѣ ôтступити тое мѣсто Чорногорцямъ.

Франція. Звѣстне заявленье льояльности пôдписало до теперь 58 конгрегацій женьскихъ а 2 мужескѝ. При опечатаню закладу Єзуитôвъ въ Альгирѣ прійшло до непорядкôвъ. Товпы народа зневажили комисаря правительственного. Вечеромъ того самого дня поновилися збѣговиска, котрѝ ажь войско мусѣло розганяти.

Ромунія. Подорожь князя Кароля ромуньского до Берлина обговорюютъ газеты въ звязи съ пытаньемъ наслѣдства трону. Князь Кароль выбраный зôставъ вправдѣ на владѣтеля Ромуніи съ прерогативами князя наслѣдственного, але конституція ромуньска застерѣгае наслѣдственнôсть лишь дня безпосереднои линіи владѣтеля а ничо не говоритъ о кревныхъ. Князь Кароль не мае потомка — отже починаючася зъ него ромуньска династія выгаслабы съ его смертію. Сегодня Ромунія мае важне значенье зъ свого географичного положеня, для того то по смерти теперѣшного князя моглабы она статися предметомъ политичныхъ путаниць. Князь Кароль и державы интересованѝ промышляютъ надъ тымъ, якбы то пытанье наслѣдства престола ромуньского залагодити. Розумѣеся, що ніякимъ чиномъ не можна нарушити ромуньскои конституціи. Князь Кароль думае, що ôнъ тую справу рѣшитъ найпростѣйше такъ, що адоптуе кого зъ своихъ кревныхъ. И дѣйстно загальне мнѣніе показуе на пятнацятилѣтного Фердинанда, сына Леопольда, старшого брата князя Кароля, котрый мавбы бути адоптованый. Цѣсарь Вильгельмъ мавъ згодитися на той выбôръ. Але потреба еще призволеня матери молодого Фердинанда, котра яко дочка короля португальского, отже правовѣрна католичка, мабуть не згодится на тое, щобы єи сынъ перейшовъ на обрядъ православный. Въ Ромуніи на 4,614.000 жителѣвъ єсть надъ 4 миліоны православныхъ а ромуньска конституція застерѣгае, що наслѣдники католицкого князя Кароля мусятъ исповѣдати вѣру таку, яку исповѣдуе бôльшôсть жителѣвъ Ромуніи, т. е. греческо-всхôдну. Заходитъ пытанье, чи уставодательна власть ромуньска згодится на повторный вынятокъ, якъ то зробила съ католицкимъ княземъ Каролемъ, а дальше чи Россія буде мати достаточно сильный вплывъ въ Ромуніи, щобы не допустила такого вынятку, або еще бôльше, щобы перешкодила династіи Гогенцолернôвъ утвердитися на ромуньскôмъ престолѣ.

Италія. За кôлька днѣвъ вже появится италійска зелена книга, зложена зъ 3 томôвъ по 1100 сторôнъ печати, обнимаюча выключно письма ôтносячѝся до справы пôвострова Балканьского почавши ôтъ пôдписаня берлиньского трактату ажь до дня 5. вересня. Зелена книга роздѣлена на двѣ части, — въ однôй говорится про турецкѝ реформы, въ другôй про турецкѝ финансы.

Въ министерствѣ италійскôмъ выявилася така незгôднôсть мнѣній межи министрами, що реконструкція кабинету муситъ наступити и то вѣроятно еще передъ ôткрытьемъ парляменту. Дня 6. вересня ôтбулася рада министрôвъ, на котрôй загранична политика Кайроли го зôстала апробована.

НОВИНКИ.

— **Въ свитѣ Цѣсаря** на маневрахъ дня 7. вересня знаходилися на коняхъ: одна молода дама, дочка надполковника и одинъ законникъ Піяръ, бувшій офицеръ, въ супроводѣ кракуса.

— **Є. В. Цѣсарь** призволивъ на прошенье Сокальскои Рады повѣтовои, щобы дôмъ притулку калѣкъ и старцѣвъ въ Сокали носивъ его имя.

— **Сегорôчнѝ маневры** дуже для войска утяжливѝ задля невыносимои спеки. Термометръ показувавъ въ дни маневрôвъ 24—32°. Кромѣ спеки докучали еще хмары порохôвъ по гостинцяхъ. Кореспондентъ однои вѣденьскои газеты пише, що войско маневрує на спецѣ и курявѣ мовь на Сагарѣ. При форсовныхъ маршахъ и утяжливыхъ еволюціяхъ войско дуже ослабло и число мародôвъ вже заразъ 7. вересня було значно, именно 50 людій на баталіонъ. Зъ нещасливыхъ случаѣвъ нотуемо до 7. вересня включно: 1 воякъ зъ 12 регим. пѣхоты застрѣлився а 2 вояки зъ 11 комп. 10-ого регим. пѣхоты и 1 ландверистъ зъ Бохнѣ умерли зъ сонѣчного удару.

— **Архикн. Альбрехтъ** угощуе обѣдомъ пôдчасъ маневрôвъ що дня 60 до 80 запрошеныхъ осôбъ зъ срѣбного сервису. Кромѣ того обѣдае на его коштъ еще численна ескорта и придѣленѝ ему офицеры, такъ що архикнязь що дня ставитъ обѣдъ для 150 осôбъ зъ своеи польнои кухнѣ.

— **Управляючій Совѣтъ Народного Дому** взывае всѣхъ членôвъ того института, щобы вô второкъ дня 14. л. вересня явилися о 2. годинѣ по полудни въ канцеляріи Народного Дому, зъ ôтки удадутся до великои салѣ, въ котрôй принимати будутъ Є. В. Цѣсаря. Опôзнитись не можна ни на минуту. Члены свѣтскѝ маютъ явитись въ балевôмъ одягу, священики же въ офиціяльнôй одежи т. е. въ рясѣ.

— **Министеръ рôльництва,** гр. Фалькенгайнъ, о котрого пріѣздѣ въ понедѣлокъ до Львова мы въ послѣднôмъ числѣ звѣщали, конферовавъ довшій часъ съ кн. Адамомъ Сапѣгою, директоромъ Товариства господарского, звидѣвъ школу лѣсову и музей гр. Дѣдушицкого. На обѣдѣ бувъ у гр. Мѣра а на вечери у гр. Семеньского. Вô второкъ рано выѣхавъ до Дрогобыча и Борыслава оглянути копальнѣ нафты, а зъ ôттамъ въ середу удався до Болехова звидѣти лѣсы камеральнѝ. Пôсля донесень до вѣденьскихъ газетъ министеръ мавъ конферувати съ кн. Сапѣгою въ справѣ пôддвигненя хову худобы.

— Намѣстництво призволило, щобы кромѣ трехъ давнѣйше призначеныхъ товариствъ: Нар. Дому, Ставропигіи и Галицко рускои Матицѣ, представленѝ були Є. В. Цѣсарю въ сали Народного Дому еще **товариства: Просвѣта** и **им. Михаила Качковского.** Прочѝ товариства будутъ присутнѝ, але не будутъ представленѝ.

— **Рускѝ женщины** можутъ пôдчасъ принятя Є. В. Цѣсаря въ Народнôмъ Домѣ явитися въ сали не тôлько на галеріи але и на партерѣ, мусятъ однакожь найпôзнѣйше о 2 годинѣ по полудни знаходитися вже въ сали.

— **Сов. Ковальскій** прибувъ зъ Вѣдня до Львова на торжество пріѣзду Цѣсарского и обнявъ яко предсѣдатель Народного Дому предсѣдательство комитета для принятя Є. Величества.

— **Громадѣ Крисовичѣ** подаровавъ Цѣсарь 2.000 зр. на будову школы.

— **П. Бартошевскій,** практикантъ концептовый сповняючій службу пôдъ часъ побыту Цѣсаря въ Крисовичахъ одержавъ ôтъ Є. В. на памятку дорогоцѣнный перстень съ брилянтами.

— **Дръ Іосифъ Малиновскій,** президентъ львôвскои комнати адвокатôвъ, хотячи утвердити память посѣщеня цѣсарского, зложивъ до касы Выдѣлу краевого 100.000 зр. въ паперахъ яко фондъ, призначеный на цѣли доброчинни. Въ письмѣ до краевого Выдѣлу проситъ дръ Малиновскій, щобы выеднати для тои фундаціи назву „Цѣсаря Францъ-Іосифа I“ и такъ розпоряджує зложеною сумою: 1) 20.000 зр. мае становити фондъ на вспомогу адвокатôвъ въ обрубѣ львôвскои комнаты, котрѝ черезъ недугу або физичну нездôбнôсть зъубожѣли и не суть способнѝ до працѣ. Такожь вдовы по убогихъ адвокатахъ одержувати будутъ пôдмоги. 2) 20.000 зр. на вспомогу заслуженыхъ а нездôбныхъ до працѣ артистôвъ, литератôвъ и на стипендіи для уталантованыхъ початкуючихъ артистôвъ. 3) 20.000 зр. на цѣли галицкого товариства музичного 4) 20.000 зр. на вспомогу бѣдныхъ и нездôбныхъ заробити слугъ. 5) 10.000 зр. на посаги для убогихъ слугъ и 6) 10 000 на вспомогу сынôвъ убогихъ слугъ, котрѝ посвящаются ремѣслу въ варстатахъ львôвскихъ. — Дръ Малиновскій застерегае собѣ до смерти ôтсотки зложеного капиталу, але заявляе при тôмъ, що тое застереженье не може вязати его волѣ и скорше осуществити однои зъ згаданыхъ цѣлій фундаційныхъ. Зарядъ фундаціи ôтданый Выдѣлови краевому.

— До вѣденьскихъ газетъ донесли зô Львова, що **гр. Вол. Дѣдушицкій** намѣряе при случаю торжества посѣщеня цѣсарского ôтдати свôй музей, будынокъ въ котрôмъ музей мѣстится и два села яко фундацію на власнôсть краю.

— **Нова телеграфична стація** съ обмеженою денною службою ôткрыта для публичного ужитку въ Схôдници.

— **Такса войскова.** Министерство краевои обороны завôзвало всѣхъ намѣстникôвъ краевыхъ, щобы заразъ предприняли всѣ потрѣбнѝ вступнѝ роботы для найблизшого стяганя таксъ войсковыхъ пôсля постановъ закона зъ 13 червня 1880.

— **Монастырь Скитъ Манявскій.** Зъ давного монастыря Скита стоятъ еще до теперь три вежѣ высокѝ и рефектарь. Второчного року бувъ еще и цѣлый муръ зъ стороны пôвнôчнои, однакожь сего року допустився мѣстцевый лѣсничій нечуваного вандализму, бо на веснѣ сего року значну часть муру того розôбравъ на фундаментъ пôдъ коминъ до тартаку, а решту заваливъ въ червцю сего року, коли-то ôнъ яко добрый господарь лѣсовый, казавъ сего лѣта вырубати весь прекрасный лѣсъ смерековый, що такъ украшувавъ збôчь пôвнôчну. Черезъ вывôзъ того дерева завалено муру бôльше якъ на 10 м. Съ тымъ словомъ звертаемося до консерватора „zabytków historycznych“, чи ôнъ знае о тôмъ? Чи то може рускѝ памятники можна безкарно валити?! Якъ с. р. въ Перемышли реставрували Русины церковь, то якого крику нароблено за выкиненье якогось гербу, а консерваторъ „zabytków“ присиловавъ черезъ староство парафіянъ, що мусѣли назадъ той гербъ вложити. Чижь Скитъ Манявскій не заслугуе на пошанованье, чижь не єсть се дорогоцѣнна памятка еще до того такъ гарно оспѣвана бл. п. Могильницкимъ? — Всѣ три вежѣ Скиту Манявского дуже попукали повздовжно и сподѣватися, що довго не постоятъ. Отжежь здалобыся ихъ желѣзными прутами взмôцнити и дахомъ покрыти. Предсѣ на удержанье старинныхъ памятникôвъ иде рôчно щось 9—12000 злр. — Зъ всѣхъ трёхъ церковь ани слѣду не ма въ Скитѣ, та лишь околичнѝ церкви прикрасилися монастырскими прехорошими образами. Одинъ зъ такихъ оглядали мы въ пнѣвскôй церквѣ, именно образъ св. Николая. Такъ красного образа не ма во Львовѣ въ жаднôй церквѣ. Тожь звертаемо на тое увагу всѣхъ, кому дорога наша старина, памятники нашои минувшости, звертаемо увагу такожь консерватора старинныхъ памятникôвъ, щобы взяли въ свою опѣку и сей такъ многоцѣнный памятникъ народный и зберегли его ôтъ цѣлковитои заглады.

— **Зъ Дрогобыча** доносятъ, що въ Дрогобычи якъ и въ Борыславѣ чинятся великѝ приготованя на пріѣздъ Цѣсарскій въ день 18. вересня. Дворець желѣзницѣ Днѣстряньскои буде пріокрашеный въ фестоны, хоругви и гербы. Ôкна на дворци будутъ пристроенѝ диванами а на всѣхъ мѣстцяхъ, где перетинае желѣзниця гостинцѣ, будутъ здвигненѝ брамы тріюмфальнѝ и пирамиды окрашенѝ хоругвами. При пріѣздѣ на дворець дасться 101 выстрѣлôвъ моздѣровыхъ. Молодѣжь школьна пôдчасъ самого въѣзду на дворець ôтспѣвае гимъ народный. По представленю властій и корпорацій ôтъѣде Є. В. до Борыслава, щобы оглянути тамошнѝ нафтянѝ копальнѣ. Въ Борыславѣ встрѣтитъ Є. В. такожь сердечне принятье. При поворотѣ зъ Борыслава огляне Є. В. фабрику нафтяну и воскову Герша Гольдгамера и спôлки. По ôтъѣздѣ Є. В. до Самбора въ Дрогобычи того дня вечеромъ ôтбудеся илюминаціи и похôдъ съ смолоскипами и музикою.

— **Зъ Надвôрняньского** пише намъ нашъ дописователь: Коло Жабіого бувъ я сего року передъ вакаціями въ кôлькохъ селахъ на испытахъ и всюда застававъ я лишь по кôлькоро дѣтій въ школѣ. Я переглядавъ катальоги и пересвѣдчувався, що и черезъ цѣлый рôкъ учащало до школы лишь по кôлькоро дѣтій, такъ що зъ дѣтій зъ школьного вѣку, ходило до школы ледви 10% помимо обовязуючого примусу школьного. Дуже то сумный результатъ польскои господарки въ нашихъ школахъ. И не диво,— доти не буде инакше, доки школы нашѝ не перестанутъ бути, якъ вы называете „орудіемъ польонизаціи“.

— **Посломъ до рады державнои** зъ Перемышля-Городка выбраный д-ръ Ритнеръ проф. права каноничного въ университетѣ львôвскôмъ. На 745 голосуючихъ одержавъ 745 голосôвъ.

— **Школьнои Часописи** ч. 1. выйшло вже зъ печати. Часопись выходити буде 13. и 27. кождого мѣсяця. Предплата до кôнця 1880 р. выноситъ лишь одинъ зр.

— **Конкурсъ учительскій.** Кр. рада школьна обвѣстила зъ дня 1 вересня с. р. до ч. 8.800 конкурсъ на посаду учителя математики и физики въ высшôй гимназіи въ Перемышли съ платою 1000 зр. и додаткомъ активальнымъ 300 зр. Речинець подаваня черезъ перемыску дирекцію до 10 жовтня с. р.

— **Громада Иваникôвка,** Богородчаньского повѣта одержала въ дарѣ ôтъ Цѣсаря 100 зр. запомоги на будову церкви.

— **До бурсы станиславôвскои** св. Николая принято на сей рôкъ 34 ученикôвъ.

— **Д-ръ Бриль** (Bruehl) именованый звычайнымъ професоромъ технольогіи при львôвскôй школѣ политехничнôй.

— **Комитетъ першого загального зôбраня рускои акад. молодежи** увѣдомляе П. Т. товаришѣвъ, що ц. к. Староство въ Коломыѣ дало рескриптомъ зъ дня 3 вересня с. р. Ч. 88 призволенье на отворенье зôбраня и подае заразомъ програму тогожь:

I. обговоренье ôтношень акад. товариствъ помежи собою.

II. розбиранье проектôвъ для зарадженя лихому матеріяльному станови межи рускими академиками.

III. обговоренье квестій національно-литературныхъ.

IV. внесеня и интерпеляціи

Товаришѣ!

Наше зôбранье повинно надати выразъ гадкамъ и переконанямъ всеи рускои молодежи; — протое прибудьте численно въ той день и докажѣтъ, що у Васъ справы загалу стоятъ высше надъ всякѝ иншѝ обовязки.

Зôбранье ôтбудеся дня 17. н. ст. вересня въ льокалю руско-народного театру въ огородѣ рускои выставки.

Початокъ о 9. год рано.

Льокаль для обрадъ комитетовыхъ въ рускôй „Читальнѣ,“ напротивъ рускои церкви.

Ôтъ комитета першого загального зôбраня рускои академичнои молодежи.

— **Зъ Судовои Вишнѣ** доноситъ одинъ вѣденьскій кореспондентъ: „Капитанъ Турнеръ, пляцъ-комендантъ въ Судовôй Вишни переобразовавъ, що такъ сказати: за одну нôчь, мѣсточко на „Aufenthalt für Kulturmenschen“. И такъ доси въ Судовôй Вишни про назвы улиць никто и слыхомъ не слыхавъ — капитанъ же давъ кôлькомъ людямъ горщки съ фарбою до рукъ и по рогахъ улиць стали вымальованѝ назвы. Такъ само не було въ Судовôй Вишни назначеныхъ нумерôвъ хатъ — капитанъ велѣвъ заразъ хаты отвѣтно понумеровати. О освѣченю лямпами улиць въ Судовôй Вишни доси и згадки не було — капитанъ наказавъ постаратися о лямпы. Доси въ Судовôй Вишни никто не дбавъ о порохи на улицяхъ, хотьбы люде въ нихъ душилися — капитанъ казавъ людямъ ручными сикавками скроплювати улицѣ а коли тое мало помагало, выѣхала пожарна сикавка и мѣскій полиціянъ кропивъ улицѣ легкимъ дощикомъ. Доѣздъ зъ дворця до гостинця такожь направивъ капитанъ и за тое одержавъ дуже кречне письмо подяки ôтъ свѣтлого староства.“

— **Археольогичнѝ знаходки надъ Днѣпромъ и въ Кіевѣ.** Минувшого року розпочавъ Т. Кибальчичь выслѣджувати археольогичнѝ памятники на лѣвôмъ березѣ Днѣпра напротивъ Кіева а сего року продовжавъ свои дослѣды съ знаменитымъ успѣхомъ ажь до села Козинець, Переяславского уѣзда, Полтавскои губерніи т. е. на просторони 100 верствъ. Курганы первобутного чоловѣка съ памятниками камѣнного періода идутъ майже безперерывно вздовжь цѣлого розслѣдженого лѣвого берега Днѣпра, творячи неправильнѝ групы, якъ н. пр. на слободахъ Никольскôй и Воскресеньскôй противъ Кіева. Коло Переяслава курганы взносятся до 6—8 сяжень. При осмотрѣ роздутыхъ вѣтрами насыпôвъ знайдено предметôвъ камѣнного періода 6468 примѣрникôвъ, а бронзового и желѣзного 3726, що творитъ разомъ съ найдеными минувшого року суму 21.167 примѣрникôвъ. Зъ оказôвъ камѣнного періода (пôсля думки п. Кибальчича 2500 лѣтъ передъ нами) особливо цѣкавѝ по деликатности выробу рôжноцвѣтнѝ кремѣннѝ стрѣлки найрôжнороднѣйшои формы, дальше прегарнѝ примѣрники ножѣвъ и иголъ а наконець бôльшій камѣнь, котрый служивъ до шлифованя въ тую пору. Зъ бронзового и желѣзного вѣку знайдено такожь хорошѝ рôжнороднѝ бронзовѝ и желѣзнѝ стрѣлки, металичнѝ сережки, гузики, спряжки, ножѣ и много много иншихъ предметôвъ. Розкопано на пробу курганы близь села Кучакова, Переяславского уѣзда и знайдено дуже богато прецѣкавыхъ матеріялôвъ для розслѣдженя первобутнои добы. Выслѣды однакожь дотеперѣшнѝ годѣ вже уважати укôнчеными, позаякъ такѝ могильнѝ памятники тягнутся далеко на полудне вздовжь бѣгу Днѣпрового творячи майже неперерваный ланцухъ ôтъ Кіева. — Въ самôмъ же Кіевѣ знайшли при кôнци минувшого мѣсяця с. р. робôтники, закладаючѝ водопроводнѝ руры незначно глубоко пôдъ землею, доволѣ цѣнный скарбъ на Бôльшôй Житомирскôй улици. Скарбъ той старинный складаесь зъ слѣдуючихъ рѣчій 1) вырѣзьбленый дуже искусно козорогъ зъ мѣди; 2) 34 плытки найчистѣйшого срѣбла, кожда плытка $1\frac{1}{2}$—2 фунты ваги; 3) ожерелье або поясъ зложеный зъ золотыхъ або золоченыхъ кружкôвъ съ емаліоваными и мозаичными зъображенями на нихъ птиць и звѣрятъ; 4) двѣ досыть великѝ золоченѝ пôдвѣски, двѣ сережки съ жемчугами (перлами) и одна бôльша серга; 5) три металнѝ зъ азуру привѣски и три золотѝ образки съ зъображенями святыхъ здѣланыхъ мозаикою и 6) одинъ металичный замочокъ. Зъображеня святыхъ и иншѝ выробленѝ искусно. Понеже археольогичный той скарбъ знайденый въ земли пôдъ улицею, то право власности на нѣмъ належитъ мѣсту Кіеву.

— **Саранча въ Харкôвскôй губерніи.** Сими днями побачили жителѣ Семенôвки по полудни якусь дивну густу, темну хмару, деменѣючу въ воздусѣ недалеко ôтъ села. Межи жителями Семенôвки пôднялася тревога; зразу они думали, чи не лютуе где

неподалеко страшный пожаръ, чи не горятъ лѣсы. Але хмара разъ вразъ наближалася къ селу и селяне съ неописанымъ перестрахомъ спôзнали, що то летѣла хмарою саранча. Величезна єи маса, занимавша пôвъ версты въ ширь, а двѣ версты въ довжь, заслонила сонце и въ селѣ запановала середъ дня мрачна темрява. Громада зрозумѣла заразъ дуже добре, що колибы тая многомиліонна ворожа армія впала на ихъ царины, огороды, сады, то и слѣду зъ всеи ростинности не осталобы. Громада рѣшила для того хутко выступити противъ ворога и взятися на звѣстну стратегичну хитрôсть, котрои саранча не зноситъ, т. е. дзвонити, стрѣляти, гримати, — словомъ, робити якъ найбôльше шуму, гуку и стукоту. Все що жило въ селѣ, старе и молоде почало полошити саранчу. Где яке тôлько було огнестрѣльне оружье, где яка була желѣзна або въ загалѣ метальна орудина, все було ужито для гуку, бренькоту и дзенькоту мѣшаючогося съ заглушуючимъ крикомъ и дзвоненьемъ. Селяне побѣдили ворога — легіоны саранчѣ сѣли на нôчь ажь о три версты ôгъ Семенôвки. На другій день рано жителѣ того села, на котре впала саранча на нôчь, не могли спôзнати свого поля и своихъ огородôвъ. Зъ копиць сѣна по поляхъ не лишилося й слѣду, гарбузы, дынѣ посчезали, а лѣсъ и сады остали безъ листя.

День передъ пріѣздомъ

Є. В. Цѣсаря до Львова.

Зъ самого рана чутно въ цѣлôмъ мѣстѣ живый рухъ доси небувалый во Львовѣ. Всѣ роботы около украшеня вже на укôнченю. По домахъ розвѣшуютъ хоругви рôжнобарвнй, прибиваютъ фестоны, лагодятся до илюминаціи. Кто спôзнився поспѣшае теперь всѣма силами съ укôнченьемъ роботы, щобы поспѣшити на часъ. Зъ ратушевои брамы опали руштованя и ôтслонено дуже искусно выробленй украшеня фронтовй. Ôкна ратушевои салѣ заставлено транспарентами величавыхъ розмѣрôвъ, украшенй цѣлою орнаментикою новомодной штуки. По серединѣ транспарентôвъ виднѣются удачно зробленй портреты Цѣсаря и Цѣсаревои. По бокахъ гербы мѣста и краю. По серединѣ передъ транспарентами надъ самою въѣздовою брамою уставлено прекрасно здѣлану фигуру: женщина (представляюча гостинность) натуральнои величины мовбы на привѣтъ розтвераѥ рамена и взноситъ ихъ въ гору. Передъ тою статуою уставлено бюсты Цѣсаря и Цѣсаревои. Цѣлôсть видаеся дуже гармонійною и удачною. По чотырохъ рогахъ ратушевого забудованя розвѣшено величественнй хоругвы: чорно-жовту, бѣло-червону, синё-жовту, червоно-синю, у всѣхъ вѣконъ ратуша на першôмъ поверсѣ розвѣшено рôжнобарвнй хоругви а передъ фронтомъ ратуша уставлено цѣлый лѣсъ щоголъ, украшеныхъ рôжнобарвными хоругвами и гербами всѣхъ австрійсхихъ краѣвъ коронныхъ. На вколо ратуша всѣ домы вже украшенй хоругвами и фестонами и зверхными приготовленями до илюминаціи. Особенно вызначаеся камениця п. М. Дымета своимъ гармонійнымъ украшеньемъ зверхнымъ, балькономъ устроенымъ въ богатй цвѣты, середъ котрыхъ виднѣеся рускій написъ: „Многая лѣта“, и величезными зъ даху розвѣшеными синёжовтыми хоругвами:

Зъ помежи всѣхъ забудовань найкрасше вызначаеся „Дôмъ Народный“ своимъ дѣйстно импонуючимъ пристроеньемъ. „Дôмъ Народный“ и всѣ до него належачй камяницѣ пристроенй въ величественнй синё-жовтй хоругви, а на бальконѣ уставлено прекрасный транспарентъ зложеный зъ трехъ образôвъ: на середнôмъ образѣ представлено заложенье черезъ Цѣсаря Францъ Іосифа I. угольного каменя пôдъ „Дôмъ Народный“, на право представляеся образъ церкви, котра теперь будуеся, якъ она по укôнченю мае выглядати, а на лѣвôй сторонѣ образъ представляючій „Народный Дôмъ“. Новоздвигаючйся муры церкви коло „Дому Народного“ тожь само прикрашенй богато въ рускй и австрійскй хоругви. Цѣлй товпы зрителѣвъ безперестанно збираются передъ „Домомъ Народнымъ“, приглядатися єго прекрасному пристроеню, котрымъ Совѣтъ Д. Н. дѣйстно передъ цѣлымъ Львовомъ може повеличатися. Згадатибы намъ єще о украшеню вежи Успеньскои церкви и хочьбы замѣтнѣйшй украшеня другихъ домôвъ, якй вже въ навечеріє цѣсарского пріѣзду оказалися въ торжественныхъ шатахъ, але справдѣ не стае намъ часу, хочьбы побѣжно представити цѣлу физіономію Львова. Лучше буде лишити сей описъ на пôзнѣйше, а теперь згадаемо лише о живôмъ руху самои людности. Всюда по всѣхъ улицяхъ снуются масы народа, творятся групы рôжнороднй, оригинальнй, во Львовѣ доси не выданй. По улицяхъ стоятъ або переходятъ групы селянъ зъ рôжныхъ околиць Галичины, въ рôжныхъ строяхъ, рôвно розцѣкавленыхъ, може й очарованыхъ богатымъ строемъ столицѣ, але при тôмъ видимо умученыхъ далекою дорогою и убожествомъ, котре дуже явно выглядае зъ ихъ помарнѣлыхъ лиць. Снуются чорнй гурмы верескливыхъ жидôвъ въ довгихъ, чорныхъ капотахъ, въ пейсахъ и шабасôвкахъ, где инде появляются пріѣзжй священики, паны въ контушахъ, обгорѣлй лиця провинціяльнои интелигенціи. Все тое разомъ мѣшаеся съ собою въ бѣло-чорну, шараву масу, на улицяхъ становится тѣсно, тлумно, гамôрно. Численнй возы, вôзки, брички, фякри и повозы разъ вразъ снуются по улицяхъ и збôльшаютъ гамôръ туркотомъ колѣсъ, крикомъ вôзникôвъ: „говъ, говъ, а овъ!“ Возы трамваю точатся одинъ за другимъ, всѣ переповненй ѣдучими, съ помучеными кôньми и змученою службою. На стаціяхъ головныхъ коло желѣзницѣ и на пляцу цловôмъ ôтбуваеся колотня и бôйка задля мѣсця въ возѣ трамваевôмъ. По середныхъ стаціяхъ, очевидно, не принимаютъ вже пасажирôвъ. А до того всѣ фякри зайнятй, ѣздятъ безъ ôтпочинку, ôтбиваются за давнѣйшй часы, возятъ гостій и не навозятся. Ктожь се ѣздитъ? Не Львовяне — они готовлятъ свои домы до торжества, — а се ѣдутъ и ѣдутъ що разъ прибуваючй гостѣ. Всѣ потяги желѣзницѣ, що приходятъ до Львова, переповненй, натовпъ небувалый, хочь замѣсть одного потягу ѣде на кождôй линіи желѣзницѣ що найменше три потяги! И тй не могли єще забрати по всѣхъ стаціяхъ всѣхъ охочихъ до ѣзды!

Представте собѣ цѣлу ту масу людности, яка ôтъ трохъ день разъ въ разъ наплывае до Львова, разомъ зôбраною, живою, на всѣ стороны блукаючоюся, съ гаморомъ, крикомъ, або и сварнею, представте собѣ цѣлй ряды разъ вразъ переѣзджаючихъ возôвъ и фякрôвъ, гуркôтъ, дзвенькôтъ свистъ трамваю, представте собѣ наконець єще и тыхъ робôтникôвъ, що пообсѣдали всѣ домы докôнчуючи ихъ украшеня и также зъ своеи стороны наповняютъ воздухъ гаморомъ и крикомъ, и всѣ склепы гостинницѣ, реставраціи, кавярнѣ та цукорнѣ набитй новою публикою, а вы пôймете, якій рухъ, яке житье озываеся гомонитъ въ столици нашои Руси въ навечеріє Цѣсарского пріѣзду.

День пріѣзду Е. В. Цѣсаря.

Всѣ вчорашнй обавы о погоду счезли. Чисте, погôдне небе розкрылося нынѣ надъ вчасно розбудженымъ Львовомъ, а ясне сонце витало вже численнй товпы народа на улицяхъ нашого мѣста. Ôтъ самого досвѣта объявлялся вже живый рухъ по всѣхъ мѣстцяхъ. Около годины семои рано роились всѣ улицѣ, куда мавъ проѣздити Цѣсарь, ôтъ людій въ святочныхъ строяхъ. Легкій вѣтеръ прохолоджувавъ воздухъ и филювавъ рôжнобарвными хоругвами порозвѣшуваными по всѣхъ домахъ, по новоздвигненыхъ трибунахъ, по высокихъ стовпахъ розставленыхъ по всѣхъ улицяхъ цѣсарского переѣзду. Съ кождою хвилею збôльшався здвигъ народа. Гонорова сторожа розпочала свою службу уставляючи шпальеры. Найбôльшôй здвигъ народа бувъ около двôрця и на улици городецкôй. Коло тріюмфальнои брамы здвигненои у выѣзду зъ головного двôрця львôвского по лѣвôй сторонѣ (ôтъ мѣста) вже зарано зôбралися члены рады мѣста Львова, въ великôй части въ контушахъ, по части въ фракахъ. Ôтъ двôрця до тріюмфальнои брамы утворила шпальеръ служба желѣзницѣ, ôтъ тріюмфальнои брамы до скруту на улицю городецку уставилась академична молодѣжь, и огнева сторожа охотнича, дальше уставились духовнй корпораціи, стоваришеня, добродѣтельнй заклады, парохіяльнй процесіи всѣхъ церковъ и костелôвъ, ученики школъ людовыхъ и школъ середныхъ, дальше урядники всѣхъ урядôвъ и т. д. ажь до самого будынку намѣстництва, назначеного на цѣсареску резиденцію.

Вже по семôй годинѣ почали прибувати на дворець численнй депутаціи зъ провинціи. Бачилисьмо множество селянъ и мѣщанъ въ святочныхъ рускихъ строяхъ народныхъ, репрезентантôвъ радъ повѣтовыхъ, поспѣшаючихъ на привѣтъ Цѣсаря. Особливо впадали въ око строѣ нашихъ мѣщанъ, староруски, поважнй, у насъ такъ рѣдко видженй: синй, красно вышиванй сукманы, литй поясы и высокй крымскй шапки съ синими днами и блакитными завѣсами. У селяньскихъ депутацій помѣтилисьмо вже часткове понеханье народного строю, именно давнй поважнй шапки съ синими днами, съ завѣсами, такъ дуже гармоніюючй съ поважными давными опанчами заступлено (не знати чи въ наслѣдство якои „повѣтово-автономичнои“ инструкціи) новомодными чорными капелюхами або и купными соломяными капелюшками съ узенькими лякерованими ремѣнчиками. За тое тымъ красшими выдавалися нашй рускй народнй строѣ безъ тыхъ новомодныхъ додаткôвъ, строѣ, въ якихъ явилось немале число нашихъ повѣтовыхъ депутацій, якъ пр. зъ Угнова, зъ Куликова, зъ Бережанъ, зъ околиць Тернополя и т. д. Съ селяньскими и мѣщаньскими строями мѣшались святочнй ризы рускихъ священикôвъ и яскравй, богатй контушѣ. О годинѣ 8-ôй пріѣхавъ президентъ мѣста Львова въ національнôмъ строю, а незадовго прибули такожь Є. Е. краевый маршалокъ гр. Водзицкій вразъ съ членами кр. Выдѣлу гр. Баденѣмъ, дромъ Смолькою, Верещиньскимъ, Подлевскимъ и ин., комендеруючій мѣста Львова ген. бр. Литцельгофенъ, директоръ полиціи и члены цѣсарскои канцеляріи пробуваючй во Львовѣ.

На дневникарскôй трибунѣ зôбралося много кореспондентôвъ вѣденьскихъ и заграничныхъ газетъ: варшавскихъ, нѣмецкихъ, французскихъ и англійскихъ, межи тыми такожь звѣстный французскій писатель Tissot, котрый теперь объѣздитъ цѣлу Галичину и задумуе незадовго печатно оголосити свою „Voyage“ по Галичинѣ, якъ описавъ до Нѣмеччины (Voyage au pays des milliards) и до Вѣдня.

Десять минутъ передъ $^1/_2$ десятои звѣстили арматнй стрѣлы на цитаделѣ пріѣздъ Є. Величества Цѣсаря до Львова, за тымъ озвалися такожь дзвоны всѣхъ церковь и костелôвъ а середъ неперезримои масы людности объявився живый рухъ безпосередного ожиданя. На перонѣ ожидали Цѣсаря Є. Е. гр. Водзицкій маршалокъ краевый, съ всѣма членами кр. Выдѣлу, комендеруючій м. Львова бр. Лицельгофенъ, бурмистръ мѣста Львова дръ Гноиньскій, директоръ полиціи сов. Дв. Кшачковскій, многочисленнй депутаціи повѣтовй, достойники духовеньства, войсковости и шляхты. По привитаню черезъ Є. Е. Маршалка всѣвъ Є. В. Цѣсарь до поѣзду вразъ съ Є. Е. Намѣстникомъ а неустаючй грôмкй оклики людности съ одушевленьемъ витали прибувшого Найдостойнѣйшого Госта. Є. В. Цѣсарь съ милою сердечностію ôтповѣдавъ на тй объявы привязанности. Можна дивувати ся, що по кôлькодневныхъ трудахъ на маневрахъ на лици Єго В. и въ цѣлôй поставѣ не можна було замѣтити и слѣду умученя. Лице Цѣсаря сіяло незвычайною лагôдностію и очевиднымъ вдоволеньемъ. Поѣздъ Цѣсарскій попередивъ бурмистръ Львова, дръ Гноиньскій. За тріюмфальною брамою, передъ трибуною мѣскои рады высѣвъ Цѣсарь а дръ Гноиньскій на чолѣ рады довшою промовою повитавъ Цѣсаря именемъ мѣста Львова и вручивъ Єму ключѣ. Цѣсарь ôтповѣвъ коротко по нѣмецки дякуючи за щирôсть привѣту и принявши букетъ ôтъ Станиславы Блявтъ, ученицѣ школы выдѣловои всѣвъ до поѣзду а дѣвчата тожь школы уставленй рядомъ коло трибуны рады мѣста цвѣтами обсыпали цѣлый поѣздъ Цѣсарскій. Черезъ цѣлу дорогу ажь до Намѣстництва озывались оживленй оклики зôбранои людности. Передъ Намѣстництвомъ ôтбувъ Цѣсарь переглядъ гоноровои компаніи ляндверы и удався до Намѣстництва, где въ тôй хвили принимае депутаціи повѣтовй, духовнй и представителѣвъ найвысшихъ властій краевыхъ.

Курсъ львôвскій зъ дня 10. л. вересня 1880

	платятъ (р. кр.)	жадаютъ (р. кр.)
	австр. валютою	
1. Акціи за штуку. (безъ купону)		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	283 50	286 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	168 50	171 50
Банку гип. галиц. по 200 р	296 —	300 —
2. Листы заст. за 100 р. (безъ текучого куп.)		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97 70	98 70
„ „ „ по 4% ав.	91 50	92 50
„ „ „ по 5% ав. період.	97 70	98 70
Банку гип. галиц 6% ав.	101 75	102 75
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	102 —	103 50
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 25	98 25
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	99 —	100 -
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	100 —	102 —
5. Лосы мѣста Кракова	19 25	21 —
„ „ Станиславова	24 50	26 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 45	5 56
„ цѣсарскій	5 52	5 63
Наполеондоръ	9 33	9 42
Пôвимперіялъ	9 58	9 72
Рубель россійскій срѣбный	1 56	1 68
„ „ паперовый	1 22	1 24
100 марокъ нѣмецкихъ	57 60	58 20
Серебро	99 50	100 50

Товариство Просвѣта
набувши на власнôсть
першій и найлучшій
НѢМЕЦКО-РУСКІЙ СЛОВАРЬ
Ом. Партицкого
обôймаючій 820 сторôнъ
рѣшилось знижити цѣну Словаря
зъ 3 злр. **на 1 злр. 50 кр.**,
щобы тымъ чиномъ улегшити Ви. Публицѣ рускôй купно такъ въ кождôй хвили потрѣбного пôдручника.
Адреса: **Товариство Просвѣта во Львовѣ.**

Цѣс. кор. надворный
фабрикантъ бѣлизны
Е. ФОГЛЬ
Пляцъ Галицкій, ч. 14. поручае всяку єще оставшу
бѣлизну, полотна и ткацкй выробы
о половину фабричнои цѣны — дешевше якъ всюда

Сорочки мужескй зъ Шифону, Окефордовй полотнянй або правдиво колёровй зъ кретону, кождои мѣры по . . . . . зр. 1, 1·50, 2
Калисоны мужескй, полотнянй по . . . . . зр. 1
Шкарпетки гладкй або колёровй пôвъ тузина по . . . . зр. 1, 1·50, 2
Кафтаники ôтъ поту и дерганй мужескй або дамскй по . . . . зр. 1, 2
Ковнѣрики дамскй чотырекратнй кождого фасону 6 штукъ по . . . . зр. 1
Ковнѣрики мужескй: Архикнязя, Линкольна, Шиллера, Майтка, Флоранса, Бисмарка, Ганза, Рихтера и т. д. пôвъ тузина по . . . . зр. 1
Манштеты мужескй або дамскй кождого фасону пôвъ тузина по . . . зр. 1, 1·50
Сорочки дамскй зъ Шифону або полотнянй по . . . . зр. 1, 1·50, 2, 3
Спôдницѣ дамскй зъ Шифону, полотнянй або зъ Морé съ хорошимъ убраньемъ по зр. 1·50, 2, 3
Кафтаники дамскй нôчнй съ обрубкою або гафтованй дуже тонкй по . зр. 1, 1·50, 1·75
Румбурскй полотнянй хусточки до носа 6 штукъ по . . . зр 1·50, 2, 2·50
12 штукъ хусточокъ до носа съ колёровыми бережками . . . . зр. 1
6 штукъ полотняныхъ хусточокъ кольоров. до носа для заживаючихъ табаку по зр. 1·50, 2, 2·50
6 паръ дамскихъ панчохъ по . . . . . зр. 1, 1·50
6 паръ дамскихъ панчохъ колёровыхъ нитяныхъ по . . . . зр. 2·75
Обрусъ на 6 осôбъ зъ бѣлого дамасту штука по . . . . зр. 1·50, 2
Обрусъ до кавы на 6 осôбъ полотнянный штука по . . . кр. 75, зр. 1, 2
Серветы бѣлй зъ дамасту въ цвѣты 6 штукъ по . . . . зр. 1·75, 2
Серветы десеровй бѣлй, тонкй 6 штукъ по . . . . . зр. 1
Ручники зъ дамасту $1^1/_2$ лôктя вѣденьского довгй 6 штукъ по . . . зр. 2
Стирки полотнянй 6 штукъ по . . . . . зр. 1·25
Обрусы полотнянй дамастовй на 12 осôбъ по . . . . зр. 3, 3·50, 4·50
Найлучшй горсеты нôчнй для дамъ съ пышно выробленою структурою по зр. 2·50, 3·50
Румбурскй полотна вебовй по 50 вѣд. лôктѣвъ $^5/_4$ широкй . . . зр. 20
Румбурска веба по 40 вѣд. лôктѣвъ ôтъ . . . . . зр. 14—16
Полотно румбурске $^4/_4$ и $^5/_4$ широке 30 вѣд. лôктѣвъ по . . . зр 10, 11, 12
Шифонъ найлучшого гатунку метръ ôтъ . . . . . кр. 20—35
Простирала полотнянй безъ обрубки 6 штукъ . . . . . зр. 15
Плащѣ ôтъ дощу суконнй, полотнянй костюмы правдиво колёровй, кретоновй шляфроки по чудно низькихъ цѣнахъ.

Закупуючй товарôвъ въ высокости 30 зр. одержуютъ дармо 12 штукъ найлучшихъ серветъ дамастовыхъ

4–6

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Маркилъ Желехôвскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 68. Львôвъ, Середа 3. (15.) Вересня 1880. Рочникъ I.

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

Его Величество
Цѣсарь Францъ Іосифъ I.
во Львовѣ.

День першій. — Субота дня 30 серпня (11 вересня) 1880.

Описы великихъ торжествъ всенародныхъ все мусятъ бути неповнѣ и неточнѣ, такъ якъ они розплываются тысячными струями и въ рôжныхъ мѣстцяхъ рôвночасно выявляются що разъ новыми ôтмѣнными образами. Треба бути всевидющимъ и всевѣдущимъ, щобы въ першôй хвили все окомъ обняти, вглубити, упорядкувати и словами ôтдати. Тожь не диво, що и нынѣ мусимо повернутись до початку цѣсарского пріѣзду до Львова, тымъ бôльше, що и самѣ гадки мимо волѣ повертаются до першихъ, найголовнѣйшихъ хвиль. Найбôльше пожадана звязь межи небомъ а землею объявилася сего разу дуже свѣтло. Коли Галицка Русь торжествувала витаючи свого Цѣсаря, на погôднôмъ, веселôмъ небѣ, чистôмъ якъ слёза, царювало сонце въ повнôй величавости. Скôлько выскала на тôмъ сама земска торжественнôсть — не треба, здаєся, и казати. Богато пристроєный перонъ львôвского дворця головного украшеный добôрными живыми цвѣтами, а наповненый репрезентантами краєвои автономіи и найвысшихъ властій краєвыхъ въ богатыхъ, рôжнобарвныхъ одежахъ, величава саля дворцева, вся обита темнокармазиновымъ аксамитомъ, украшена пышными цвѣтами, — все тоє разомъ представляло чаруючій видъ въ хвилю, коли дворскій потягъ появився середъ живыхъ окликôвъ радости всѣхъ ожидаючихъ на перонѣ, коли такижь оклики повторились по другôй сторонѣ дворця середъ несчислимого множества народа, а гарматнѣ стрѣлы зъ цитаделѣ звѣстили цѣлому городови пріѣздъ Цѣсаря. Цѣсарь появився въ генеральскôмъ мундурѣ въ супроводѣ своеи свиты и Намѣстника, а повитавши всѣхъ присутныхъ вôйшовъ до салѣ, где краєвый маршалокъ гр. Водзицкій привитавъ Єго слѣдуючою промовою: „Найяснѣйшій Пане! Позволь, щобы я єще разъ при въѣздѣ до столицѣ краю повитавъ Тебе въ имени жителѣвъ сеи землѣ, и выразивъ чувства, якими переповненѣ нашѣ серця. Вже передъ лѣтами высказавъ Соймъ сего краю, що при Тобѣ, Найяснѣйшій Пане, стоимо и стояти хочемо, а були то слова, котрѣ вызванѣ Твоимъ взглядомъ насъ великодушнымъ и мудрымъ поступованьемъ, сталися з ъ т о г о ч а с у (odtąd) провѣдною мыслію репрезентаціи краю цѣлого. Стоимо при Тобѣ и непоколебимо при Тобѣ будемо стояти, скôлько разôвъ насъ запотребуєшь, скôлько разôвъ сего буде вымагати добро або хвала Найдост. Твоеи Особы, Династіи або Державы. Ласки, якими зволивъ єси насъ обдарувати, не пали на невдячный грунтъ, одушевленье такъ щире и такъ единодушне, съ якимъ витаємо Тебе въ кождôмъ закутку землѣ, що пôдъ Твоимъ скиптромъ по довгôй перервѣ знову учулася свобôдною, не єсть хвилеве ани поверховне; здобувъ єси собѣ, Найяснѣйшій Пане, любовь и посвященье миліонôвъ жителѣвъ сеи землѣ, а суть то чувства, на котрыхъ безпечно можешь опертися и почивати. Жій намъ на довгѣ лѣта, Наймилостивѣйшій Цѣсарю и Королю, а благословеньство Боже най буде съ Тобою.“ Цѣсарь ôтповѣвъ на тую промову слѣдуючими словами въ нѣмецкôмъ языцѣ:

„Запевненя вѣрности и привязанности, котрѣ повитали мене на вступѣ до краю и котрѣ такожь тутка що ино почувъ я, найшли дѣйстно красне потвердженье. Въ цѣлôй подорожи ажь доси всюды стрѣчавъ я найвымовнѣйшѣ объявы любови а всѣ верствы людности йшли въ заводы, щобы заявити менѣ найгорячѣйшу преданнôсть. Глубоко порушеный тыми доказами любови и привязанности, живо урадованый духомъ ладу, якій тутъ повсюду подыбую, въ замѣнъ за тоє сердечне прійнятье высказую мою цѣсарску подяку. Мило було мому серцю почути тутъ покликъ, якій передъ лѣтами озвався въ соймѣ мого королевства Галичины и Володимиріи вразъ съ вел. княжествомъ краковскимъ. Въ хосеннôй дбалости о добро цѣлости, въ мудрôмъ попираню правдивыхъ интересôвъ краю, почиває порука доброи будучности, до котрои — дасть Богъ — поступаємо съ увѣреньемъ въ згôднôмъ, спôльнôмъ дѣланю“.

Голоснѣ, одушевленѣ оклики на честь Цѣсаря озвалися по тыхъ словахъ и супроводили цѣсарскій поѣздъ ажь за тріюмфальну браму, где Цѣсарь задержався, щобы прійняти ключѣ мѣста зъ рукъ президента д-ра Гноиньского. Здвигъ народа на подвôрю и въ альеи головного дворця бувъ такъ великій, що шпальеръ утвореный службою желѣзницѣ на хвилю перервався и масы народа втиснулися за поѣздами цѣсарскои свиты. Але въ хвили, коли цѣсарскій поѣздъ задержався передъ радою мѣста Львова, бувъ вже повный порядокъ назадъ приверненый.

Дуже гарно представлялося мѣстце, въ котрôмъ рада мѣста на чолѣ съ президентомъ витала Цѣсаря. Тріюмфальна брама здвигнена коштомъ желѣзницѣ Кароля-Людвика въ двохъ каблукахъ зъ долу до горы сіяла всѣма ніянсами зеленои барвы; по серединѣ блестѣла цѣсарска корона, по сторонахъ въ горѣ гербы мѣста и краю, понизше желѣзничѣ емблемата дуже удачно здѣланѣ. Надъ трибуною середъ множества китиць цвѣтôвъ и зелени сіявъ золотый написъ: „Витай намъ, Милый Господине!“ Президентъ д-ръ Гноиньскій держачи на пышно вышиванôй подушцѣ золоченѣ ключѣ мѣста Львова, окруженый радою мѣскою повитавъ Цѣсаря слѣдуючою промовою: „Найяснѣйшій Пане! Рада мѣста Львова ôтдає Тобѣ Н. П.! въ доказъ належнои преданности ключѣ сего мѣста, а заразомъ складає найщиршу подяку за ущасливляючій насъ пріѣздъ до нашого краю и мѣста. Єсли посѣщенье пануючого єсть въ кождôмъ случаю для обывателѣвъ щасливымъ событіємъ, то Твоє Н. П. посѣщенье єсть для насъ тымъ щасливѣйшимъ, що въ Твоѣй особѣ Н. П. витаємо Монарху, котрый записавъ своє имя въ исторіи нашого краю и мѣста дѣлами, котрыхъ память ôтъ рода въ рôдъ буде перехована съ вдячностію. Зверхныхъ ознакъ любови и вдячности, котрою перенятѣ мы къ Особѣ Вашого ц. и к. Величества, не можемо зложити въ розмѣрахъ ôтповѣдаючихъ нашому бажаню; позволь однакже Н. П. приняти ласкаве увѣренье, що умѣємо бути вдячными, що зъ серця и пересвѣдченя походитъ окликъ, котрымъ Тебе витаємо: Най жіє Най. Панъ, нашь величавый Цѣсарь и Король!“ Цѣсарь ôтповѣвъ якъ слѣдує въ нѣмецкôмъ языцѣ:

„Найсердечнѣйшою подякою ôтповѣдаю въ замѣнъ за вашу преданнôсть и объявы радости зъ причины мого посѣщеня, котрого я самъ вже здавна бажавъ. Ôтъ часу мого побыту въ тôмъ краю складано менѣ стôлько доказôвъ любови и привязанности, що я пересвѣдченый, що такожь и въ тôмъ мѣстѣ стрѣчу рôвне одушевленье и для того съ правдивою радостію витаю мôй побытъ посередъ васъ. Будьте пересвѣдченѣ, що буде менѣ рôвно мило попирати ваше добро и що посвящаючи особенну увагу всѣмъ вашимъ институціямъ, съ пріятностію буду глядѣти на поступаючій розцвѣтъ сего мѣста, якъ такожь н а з г о д у и з а д о в о л е н ь е є г о ж и т е л ѣ в ъ, котрѣ завсѣгды могутъ бути певнѣ моеи незмѣнной ласки и моеи жичливости“.

Капелія Гармоніи заграла „имнъ народный“, а грôмкѣ, одушевленнѣ оклики несчислимыхъ устъ озвалися по сихъ словахъ и не затихали вже черезъ цѣлу дорогу а и довго по тôмъ, якъ Цѣсарь заѣхавъ до своеи резиденціи. Въѣздъ Цѣсаря ôтзначався дуже свѣтло ôтъ торжественныхъ въѣздôвъ другихъ монархôвъ. Президентъ мѣста ѣхавъ передъ цѣсарскимъ поѣздомъ. Цѣсарскій повôзъ цѣлкомъ отвертый, безъ всякихъ окрасъ, безъ всякои помпатичнои выставности, въ легкôмъ темпѣ уносила пара прекрасныхъ ясногнѣдыхъ коней; на козлѣ стрѣлецъ и вôзникъ въ униформахъ цѣсарскои прислуги. Разомъ съ Цѣсаремъ лѣворучь ѣхавъ Намѣстникъ. За цѣсарскимъ поѣздомъ слѣдовало 6 повозôвъ цѣсарскои свиты. Ніякои оружнои сторожи, ни одного ряду войска, нигде ни одного навѣть полицая, — по обохъ сторонахъ безчисленна людность въ шпальерахъ въ взорцевôмъ ладѣ удержаныхъ, — се була єдина сторожа и найвеличественнѣйша свита, якою може оточитися монарха. Такъ може ѣхати тôлько правдиво конституційный монарха, такою сторожею своихъ народôвъ може повеличатися тôлько всѣма горячо улюбленый и величаный Цѣсарь Францъ-Іосифъ I. Бувъ се — справдѣ можна сказати — пріѣздъ улюбленого Отця до своихъ любячихъ дѣтій.

О годинѣ 11 передъ полуднемъ розпочалося представленье: д в ô р с к и х ъ д о с т о й н и к ô в ъ межи иншими: кн. Кароль Яблоновскій, гр. Казимиръ Красицкій, президентъ высшого суду д-ръ Іос. Шенкъ, гр. Вильгельмъ Семиньскій-Левицкій; д у х о в е н ь с т в а: рим. кат. архіеп. Вершхлѣйскій, Впр. Митрополитъ Іосифъ Сембратовичь, Впр. еп. Сильвестеръ Сембратовичь, архіепископъ ормяньскій Ромашканъ, крылошане всѣхъ капитулъ, настоятелѣ монастырѣвъ и парохій; ш л я х т ы на чолѣ съ гр. Казимиромъ Красицкимъ; к о р п у с у о ф и ц и р с к о г о пôдъ проводомъ комендируючого генер. бар. Литцельгофена; к р а є в о г о в ы д ѣ л у пôдъ проводомъ кр. маршалка гр. Водзицкого; р а д ы м ѣ с т а Л ь в о в а пôдъ проводомъ д-ра Гноиньского; г р е м і ю м ъ Н а м ѣ с т н и ц т в а и кр. р а д ы ш к о л ь н о и вразъ съ кр. радою здоровля, директора полиціи, директора почтъ и телеграфôвъ; с т а р ш и н ы с у д у к р а є в о г о, д и р е к ц і и с к а р б у и д е р ж а в н о и п р о к у р а т о р і и; р е к т о р а у н и в е р з и т е т у Лиского и с е н а т у у н и в е р с и т е т с к о г о; р е к т о р а п о л и т е х н и к и Заячковского съ професорами Єгерманомъ и Фрайндомъ; н а с т о я т е л ѣ в ъ евангелицкои церкви и жидôвскои громады; торговельнои и промысловои кôмнаты; президіюмъ адвокатскои и нотаріяльнои комнаты; т о в а р и с т в а г о с п о д а р с к о г о пôдъ проводомъ кн. Адама Сапѣги; д и р е к т о р ô в ъ с е р е д н ы х ъ шкôлъ и учительскихъ семинарій; директора промысловои школы рысункôвъ и модельованя, и депутаціи ветеранôвъ. Цѣсарь розмовлявъ съ многими членами депутацій выпытуючи ихъ о ôтношеня и станъ краю. О год. $3^1/_2$ зъ полудня посѣтивъ Цѣсарь школу кадетôвъ въ касарни Фердинанда, стайнѣ артильеріи и закладъ матеріялôвъ треновыхъ. О год. 6-ôй бувъ дворскій обѣдъ, на котрôмъ межи иншими були Впр. Митр. Сембратовичь, Впр. еп. еп. Ступницкій и Силь. Сембратовичь, д-ръ Іосифъ Малиновскій и много послôвъ и иншихъ достойникôвъ. Пôдъ часъ обѣду грала войскова музика передъ Намѣстництвомъ а безчисленна людность товпилась на шкарпахъ. Порядокъ бувъ всюда взорцево удержаный.

Илюминація и серенада.

Закотилось ясне сонце торжественного дня за горами и тôлько єще послѣдными золотыми лучами сіяло на крестахъ церковь, на зеленыхъ верхахъ высокого замку, на величавôй копулѣ святоюрскои церкви... ярѣло, червонѣло, меркло и погасло. На чистôмъ небѣ замиготѣли несчислимѣ зорѣ, а съ першимъ смеркомъ заблисли миліоны яркихъ свѣтилъ въ всѣхъ ôкнахъ нашого города, тысячѣ газовыхъ лямпъ загорѣли яснымъ поломѣнемъ, тысячѣ лямпокъ заблестѣли по домахъ, по дахахъ, по дзвôнницяхъ, по вежахъ. Згасло небесне сонце, але по всѣмъ городѣ розлялося нове свѣтло якогось дивного чару, чудовои оманы и красы. Всѣ улицѣ стали мовбы въ поломѣняхъ ясного свѣтла, що повсюду розливалось рôжнобарвными струями. Цѣлый Львôвъ якбы на ново будився до нового житя: всѣ улицѣ наповнялися, переповнялись людьми въ найрôжнороднѣйшихъ строяхъ, а рясні промѣня свѣтла освѣчували якимсь магичнымъ свѣтломъ тіи несчисленнѣ товпы народа и надавали имъ прекрасный видъ живописный. Куды ни глянути, всюда розкрываются пречуднѣ виды. Домы, украшенѣ хоругвами, фестонами и диванами, прибрали вечеромъ нову шату єще красшу, свѣтлу, блискучу, чарôвну. Бальконы омаєнѣ, устеленѣ коверцями и диванами, освѣченѣ тысячами свѣтилъ; контуры архитектуры прекрасно вызначаются ясными линіями; стѣны и ôкна украшенѣ рôжнородными транспарентами: портретами Цѣсаря и Цѣсаревои, архикнязя Рудольфа, австрійскими орлами, коронами, гербами, иниціяліями (початковыми буквами) членôвъ Цѣсарскои родины. Гденегде бѣлѣются середъ зелени бюсты Цѣсаря и Цѣсаревои, свѣтятся написи короткихъ выразôвъ льояльности, жичливости и бажаня. Свѣтло бьє на всѣ стороны, мовъ струями розливаєся широко й высоко и луною здôймаєся въ гору. Перенесѣтся на вышину и погляньте на городъ, а побачите цѣле море свѣтла, всю котлину мѣста заляну огнемъ, мовбы огняною лявою. А по надъ тымъ моремъ свѣтла виднѣєся ельектричне сонце на европейскôй гостинници на маріяцкôмъ пляцу, доливає свѣтла, а єще высше блескомъ сыпле сонце ельектричне зъ самого вершку прекрасно освѣтленои церкви св. Юрія, взносится и царює надъ цѣлымъ мѣстомъ, а єще высше высунулося повне блескуче лице срѣбного

мѣсяця и плыне по блакитному небѣ середъ милiярда зôрокъ. А онде край неба на горѣ палае огонь, великимъ поломѣнемъ бье до самого неба — то горятъ смоляни бочки на высокôмъ замку. И все тое разомъ зливаеся въ якiйсь чудный образъ невысказаной красы, милои гармонiи, чарôвнои живописности. А зъ того моря свѣтла и блеску знимаеся гамôръ и гуркôтъ якбы шумъ збуреного моря, взносятся гучни оклики и тысячнымъ гомономъ лунаютъ надъ цѣлымъ мѣстомъ. Се збираются товпы народа навколо цѣсарскои резиденцiи. Всѣ прилягаючи улицѣ, цѣли валы биткомъ набити и тôлько тысячѣ головъ виднѣются до свѣтла. Навѣть верхи поблизькихъ домôвъ, всѣ ôкна и бальконы переповнени головами цѣкавыхъ людiй; тôлько передъ самымъ намѣстництвомъ — где резиденцiя Монархи — утворено свобôдне мѣстце для спѣвакôвъ. Въ округи взнесенои по серединѣ естрады для диригенса уставилося 420-ть спѣвакôвъ, а на около окружила ихъ войскова музика. О годинѣ $^1/_2$ до 8 озвалися веселi звуки трiюмфального маршу композицiи львôвского музика Тымольского — се наближалися зъ трехъ сторôнъ: ôтъ горы Кармелицкои, ôтъ Бернардинôвъ и зъ Новои улицѣ (теперь Собеского) три величави струѣ свѣтляни. Шѣсть тысячь свѣтилъ роздѣленыхъ въ три ôтдѣлы наближаючися теперь разомъ въ стройнôмъ ладѣ манило справдѣ людске око, мовбы се дѣйстно наплывали фалѣ огневи, прискаючи рôжнобарвнымъ свѣтломъ, и колысалися навколо цѣсарскои резиденцiи. Дир. Микулѣ вступивъ на естраду — а на бальконѣ намѣстництва появився Цѣсарь въ уланьскôмъ мундурѣ съ Намѣстникомъ. Зашумѣло, загудѣло цѣле море людiй грôмкимъ окликомъ: „Слава“, „Най жiе“, „Многая лѣта“, „Vivat“ и съ гоготомъ понеслося по цѣлôмъ мѣстѣ, до неба луною вдарило. Намѣстникъ давъ знакъ рукою, — а коли втихли оклики людности заспѣвавъ величавый хоръ 420 спѣвакôвъ въ супроводѣ оркестры польску кантату композицiи дир. Микулiого. Вся безчисленна публика съ превеликою увагою выслухала сеи прекраснои кантаты. По укôнченю польскои кантаты озвалися знову грôмки оклики на честь Цѣсаря, котрый стоячи на бальконѣ съ увагою и видимою радостiю выслухавъ спѣву. По хвили вступивъ на естраду проф. Вахнянинъ, знову настала тишина и озвалися торжественни звуки рускои кантаты композицiи самого диригенса. Если всенароднi музичнi продукцiи при такихъ торжествахъ, якъ нынѣшне повитанье Цѣсаря, маютъ переляти чувство тысячѣвъ въ звучнi а всѣмъ зрозумѣли тоны музики, если они маютъ бути выразомъ всенародного одушевленя, то руска кантата була безперечно такимъ торжественнымъ спѣвомъ цѣлого народа. Композиторъ якъ не можь бôльше щасливо получивъ въ кантатѣ величаву повагу торжественну съ милозвучностiю и глубокою зрозумѣлостiю чувства. Тымъ перевысшивъ ôнъ польску кантату. Можна спорити о тое, котрôй кантатѣ ôтдати пальму первеньства що до артистичности самои композицiи, але не ма найменшого сомнѣнiя, що рускôй кантатѣ належится первеньство що до повноты торжественного а поважного чувства радости, сердечности и поетичности, що до спѣвучости и свобôдного полету самыхъ мотивôвъ. Въ рускôй кантатѣ справдѣ було чути спѣвъ не одного хору, а цѣлыхъ мiлiонôвъ, любе ехо народныхъ мотивôвъ обжинковыхъ пѣсень надало тому чувству радости якусь невысказану прикрасу тужливости такъ властивои всѣмъ рускимъ пѣснямъ народнымъ, а закôнченье гармонiююче съ вступомъ кантаты дуже удачно заокруглило цѣлôсть.

Самъ фактъ, що руска кантата зъентузiязмувала цѣлу зôбрану публику по попереднôмъ ôтспѣваню польскои кантаты, найлучше доказуе еи перевысшаючу удачнôсть. Руска кантата була дѣйстно выразомъ руского чувства народного. Не диво, що пôсля рускои кантаты озвалися оклики на честь Цѣсаря съ невысказанымъ ентузiязмомъ.

По рускôй кантатѣ ôтспѣвавъ хоръ пôдъ проводомъ славно звѣстного тенориста Цетвиньского „имнъ народный“, котрый вся публика слухала съ ôткрытыми головами. Еще гомонѣли звуки народного имну, а вже озвалися на ново френетични оклики „Слава“, „Многая лѣта“, „Най жiе“ и походъ съ рôжнобарвными лямпiонами и факлями двигнувся напередъ и середъ неустаючихъ окликôвъ выводивъ свои живописни еволюцiи передъ Цѣсаремъ. Цѣсарь перейшовъ на другiй бальконъ просто до Новои улицѣ и съ видимымъ задоволеньемъ придивлявся сему походови кланяючись въ отвѣтъ на живи оклики. Пôвъ до девятои год. выѣхавъ Цѣсарь на проѣздку по улицяхъ мѣста. Попереду ѣхавъ начальникъ гоноровои сторожи дръ Громанъ, дальше секретарь магистрату Вильковскiй, потôмъ президентъ мѣста безпосередно попереджавъ цѣсарскiй поѣздъ, за котрымъ ѣхали повозы цѣсарскои свиты и рôжныхъ достойникôвъ, шляхты и т. д. На высокôмъ замку пущено ракеты, що рôжнородными групами звѣздъ и свѣтилъ розприскувались на погôднôмъ, темносинѣмъ небосклонѣ. У выѣзду зъ шкарпôвъ передъ всѣмъ впадала въ око прекрасно освѣчена старинна вежа нашои Успеньскои Церкви, хочь треба жалѣти, що сильный вѣтеръ якiй протягавъ вечеромъ понадъ Львовомъ, гасивъ дуже много лямпъ и не позволивъ всѣмъ львôвскимъ вежамъ (успеньскôй, ратушевôй и святоюрскôй) засiяти повнымъ блескомъ свѣтла. Именно освѣтленье ратушевои вежи газомъ совсѣмъ не удалося.

Дармо силилобыся писарске перо хочь въ приближеню подати образъ илюминацiи цѣлого Львова. Слово малѣе и нѣмѣе тамъ, где треба барвъ, артистичного пензля и всеобнимаючого ока. Тожь згадаемо лише за важнѣйши мѣстця. Освѣтленье фронту ратуша якъ и цѣлого рынку було справдѣ маестатичне и чаруюче. Навколо портретôвъ и бюстôвъ Цѣсаря и Цѣсаревои умѣщеныхъ на ратушевыхъ транспарентахъ пламенѣли тысячѣ миготѣючихъ звѣздъ газового освѣтленя, прегарна постать „Гостинности“, умѣщена надъ бюстами розливала зъ своихъ розтвертыхъ долонь двѣ широки струѣ огню, а на горѣ уносився пламенный орелъ австрiйскiй. Въ рынку було видно якъ въ бѣлый день, а зъ приватныхъ домôвъ вызначалося дуже естетичне освѣтленье бальконy дому п. М. Дымета. Посередъ рôжноцвѣтныхъ букетôвъ зложеныхъ зъ рôжнобарвного скла яснѣли портреты Цѣсаря и Цѣсаревои, а пôдъ ними рускiй написъ „Многая лѣта“ въ брилянтовôмъ свѣтлѣ; наоколо вѣнцѣ зъ лямпъ, а цѣлôсть приберала оману дѣйстныхъ живыхъ цвѣтôвъ.

За прекрасни транспарента „Народного Дому“ згадали мы вже въ попереднôмъ числѣ. Нынѣ доволѣ буде замѣтити, що фронтови „Народного Дому“ не доставало хиба одного газового освѣтленя, щобы на рôвнѣ стати съ величавою илюминацiею ратушевого фронту. Побôчь рынку найкрасшимъ свѣтломъ сiявъ пляцъ Марiяцкiй. Всѣ окружаючи камяницѣ купалися въ свѣтлѣ. Красный будынокъ гипотечного банку сiявъ тысячами лямпъ, а тронъ Цѣсарскiй устроеный на бальконѣ съ бюстами Цѣсаря и Цѣсаревои прекрасно вызначався зъ цѣлости свѣтляныхъ линiй. На готелю европейскôмъ, Жоржа и Лянга горѣли сотки лямпъ и свѣчокъ, а ельектричне сонце зъ европейского готелю розливало правдиве денне свѣтло по цѣлôмъ пляцу. Удачными транспарентами ôтзначалися: Митрополича палата, соймовый будынокъ, палата гр. Мира, дôмъ бр. Ромашкана, банкъ селяньскiй и мн. ин. ОО. Доминиканы вывѣсили въ ôкнахъ своеи дзвôнницѣ дѣвицю съ гербомъ бѣлого орла. Транспаренты съ бѣлыми орлами були въ прочѣмъ дуже рѣдки. Написôвъ було множество и то часто дуже оригинальныхъ. Такъ пр. купець образôвъ Фридъ выписавъ надъ своею выставою пôдъ транспарентомъ: „Das allerschönste Huldigungslied — Singt seinem Monarchen „der Fried“!

Згадуючи про украшенье Львова слѣдуе пôднести, що мѣсто и его мешканцѣ оказали велику толеранцiю для рускихъ хоругвь. Майже на кождôмъ домѣ розвѣшено руску синё-жовту хоругвь.

Е. В. Цѣсарь въ церквѣ св. Юрiя.

Вже ôтъ самого досвѣта объявлявся живый рухъ на площади передъ церквою св. Юрiя. Численни процесiи зъ окрестности Львова спѣшили съ хоругвами до архипрестольнои церкви, збиралися священики, мѣщане и селяне прибувши зъ найдальшихъ сторôнъ Галичины на архипастырскiй зазывъ. Вже передъ 6-ою годиною здвигъ народа бувъ величественный. Самыхъ священикôвъ приспѣло надъ 400 въ супроводѣ своихъ парохiянъ и громадскихъ депутатôвъ. Справедливо замѣтили навѣть польски газеты, що еще ôтъ смерти бл. п. Митр. Яхимовича Львôвъ не видѣвъ такого множества руского священьства и руского народа разомъ зôбраного на народне торжество. Въ народныхъ строяхъ рускихъ мѣщанъ и селянъ можна було оглядати всѣ ôтмѣны строѣвъ рускои Галичины.

О годинѣ 6-ôй розпочали уставлятися процесiи въ два стройни шпальеры. За мѣстцевыми и позамѣстцевыми процесiями, що уставили цѣлый лѣсъ рôжнобарвныхъ хоругвь церковныхъ, почавши ôтъ улиц. Мицкевича ажь до першои брамы въѣздовои, станули священики будь въ церковныхъ ризахъ, будь въ чорныхъ шатахъ до самого въѣзду, дальше ôтъ першои до другои брамы утворили шпальеръ рускi ученики школы вправъ и гимназiй, рускi ученицѣ въ бѣлыхъ святочныхъ строяхъ, ôттакъ знову група священикôвъ въ ясныхъ фелонахъ, а у головныхъ сходôвъ до церкви Преосв. Митрополитъ Киръ Iосифъ, Преосв. еп. еп. Iоанъ и Сильвестеръ и Впр. Оф. крыл. М. Малиновскiй въ прекрасныхъ митрахъ въ сопроводѣ крылошанъ ожидали Цѣсаря. Въ внутрѣ церкви утворило духовеньство шпальеръ а въ навахъ побôчныхъ и на галерiяхъ внутрь церкви зôбралося множество рускои свѣтскои интелигенцiи обохъ полôвъ. О$^3/_4$7 год. церковни дзвоны звѣстили прiѣздъ Цѣсаря, а середъ безчисленного народа озвалися грôмки, одушевленни оклики: „Многая лѣта“ и „Слава“. Якъ тôлько Цѣсарь высѣвъ передъ церквою зъ свого повозу добôрный хоръ славнозвѣстныхъ рускихъ спѣвакôвъ умѣщеный на бальконѣ заспѣвавъ имнъ народный, капеляны зняли митры а епископы поклонилися передъ цѣсаремъ; походъ двигнувся опôсля до церкви: найперше поступала многочисленна асиста, дальше крылошане въ понтификалiяхъ а ôттакъ Впр. М. Малиновскiй, оба Преосв. епископы и Впреосв. Митрополитъ безпосередно передъ бальдахиномъ несенымъ чотырма крылошанами, пôдъ котрымъ поступавъ Цѣсарь, а за нимъ его свита. Въ самôй серединѣ церкви дôткнувся Цѣсарь поданого ему кропила, а крылошане понесли надъ нимъ бальдахинъ ажь до балюстрады. Тутъ занявъ монархъ мѣстце на тронѣ, митрополитъ знявъ митру и промовивъ такъ до Найдостойнѣйшого Гостя въ рускôмъ языцѣ:

„Ôтъ кат. церкви наученыи, же всякая власть ôтъ Бога — а мы повинуемося тôйже не для кары, но совѣсти ради. Такожь приводится намъ, що Величество цѣсарѣвъ и королѣвъ представляе намъ на сей земли справедливôсть и всевышне Величество Господа Бога и мы по повелѣнiю самого Господа Иисуса Христа ôтдаемъ Цѣсареви цѣсарская, якъ Господу Богу Божiя. Знову напомненыи, дабысьмо прежде всѣхъ творили молитвы, моленiя, прошенiя, благодаренiя за царя и за всѣхъ, иже во власти суть, сiе совершаемъ во всѣхъ моленiяхъ нашого гр. к. обряда въ кождôмъ кôлькократно. На сихъ обрядово-религiйныхъ основахъ созидаеся непоколибима вѣрнôсть, щирая любовь и ничимъ нерозрушима преданнôсть для Вашого ц. к. Апост. Величества и Августѣйшого цѣсарского Дому. Глянувши але на незрôвнану доброту серця, на отеческу любôвь и неутомиме попеченiе В. ц. и к. Апост. Величества о добро всѣхъ народôвъ великои австрiйскои державы, котори то великiи добродѣтели основуются на искреннôй христiяньскôй любви къ Богу и на освѣченнôй христiяньскôй мудрости В. ц. Апост. Величества, которая не мечтанiемъ але точнымъ знанiемъ рѣчiй и по справедливости розсуждаетъ, бо глубоко памятныи суть въ тôмъ отношенiю Вашимъ ц. к. Ап. Величествомъ перейшлого року изреченныи словеса: „Пересвѣдченъ есмь, же Русины всегда були, суть и будутъ вѣрныи.“

„Тiи то высокiи добродѣтели Вашого Величества плѣняютъ серця нашiи и утверджаютъ насъ въ нашôй благодарности, любви, вѣрности и всегдашнôй преданности къ Вашому ц. к. Величеству и Августѣйшôй Династiи, длятого и нынѣ съ великимъ восторгомъ и восхищенiемъ витаемъ Ваше ц. к. Апост. Величество въ семъ дому Божôмъ складаючи нашь винный голдъ всегда благодаряще и просяще Господа Бога о сохраненiе Вашого ц. к. Апост. Величества цѣла, здрава, долгоденствующа и покоренiе пôдъ ноги Вашого Апост. Величества всякого врага и супостата. Многая и благая лѣта!“

По тôй промовѣ зôйшовъ Цѣсарь зъ трону и дякуючи (въ нѣмецкôмъ языцѣ) за сердечный привѣтъ, заявивъ, що николи не сомнѣвався о льояльности и привязаню Русинôвъ до пануючого Габсбурского Дому. При тôмъ запытавъ такожь Цѣсарь, коли ôтновлено церковь св. Юра, на що ôтповѣвъ Митрополитъ, що се довершено недавно, а Цѣсарь заявивъ, що внутрье церкви припало ему до вподобы.

Замѣтити такожь мусимо, що спѣвъ руского хору пôдчасъ „ектенiи за путешествующихъ“ бувъ прекрасный и звернувъ на себе увагу самого Цѣсаря.

Опустивши церкву, посѣтивъ Цѣсарь Митрополита въ его палатѣ, а выйшовши на бальконъ любовався живописнымъ видомъ, якiй представлявся ему на мѣсто и его окреснôсть. Пôдчасъ того спѣвавъ хоръ на бальконѣ церкви „Многая лѣта“, а ôтъѣзджаючого Цѣсаря попращали спѣваки грôмкимъ хоральнымъ „Слава“. Ентузiястични оклики тысячѣвъ руского народа супроводжали Цѣсаря цѣлою дорогою. Якъ доходятъ вѣсти зъ высшихъ сферъ, бувъ Цѣсарь дуже урадованый глубоко-сердечнымъ привѣтомъ Русинôвъ въ церквѣ св. Юрiя и передъ найвысшими достойниками мило згадувавъ о непоколибимôй вѣрности руского народа. Навѣть польски дневники пôдносятъ, що цѣле торжество зробило на численно згромаджену людность поважне враженье.

Е. В. Цѣсарь Францъ Iосифъ I. въ „Народнôмъ Домѣ“.

Вчорашный день — бувъ памятнымъ днемъ для цѣлои Галицкои Руси. Розвѣялись темни хмары, що еще до недавна передъ цѣсарскимъ прiѣздомъ неслися на тихiй небосклонъ австрiйскои Руси, счезли всѣ обавы, замовкли всѣ неприхильни голосы противникôвъ Руси — Цѣсарь Австрiи станувъ посередъ представителѣвъ руского народа въ „Народнôмъ Домѣ“. Вже по дванацятôй годинѣ почала збиратись численна людность передъ „Народнымъ Домомъ“ ожидаючи прiѣзду Цѣсаря. Множество селянъ окружило навколо „Народный Дôмъ“, а о 1-ôй годинѣ вже була саля переповнена многочисленными представителями всѣхъ рускихъ товариствъ и ихъ филiй. На обохъ галерiяхъ зôбралися рускi дамы въ балевыхъ строяхъ. Саля прекрасно ôтновлена представилася справдѣ достойнымъ мѣстцемъ повитаня Предорогого Гостя Руского народа. Въ золотавôй драперiи стѣнъ, въ прехорошôмъ украшеню стелѣ, въ деликатнôмъ бордированю галерiй и ôконъ, — всюды пробиваеся правдиво

естетичный смакъ. Напротивъ ôконъ посередині стѣны въ мѣстци закрытыхъ входовыхъ дверій середныхъ уставлено прекрасный тронъ цѣсарскій укрытый червонымъ аксамитомъ и пристроєный пальмовымъ листямъ. По обохъ сторонахъ трону пôдъ стѣною уставлено малй групы пышныхъ цвѣтôвъ. Въ горѣ надъ тронъмъ уносився портретъ Цѣсаря пензля нашого артиста Корн. Устияновича. Побôчь трону на столѣ лежала хоругвь рускихъ охотникôвъ зъ 1848 р. подарена Архикнягинею бл. п. Софією Матерію Цѣсаря, пляны новои церкви и памятна книга „Дома Народного". О $^1/_2$ до 2 год. уставилися представителѣ рускихъ товариствъ. Напротивъ трону заняли мѣстце представителѣ и члены „Народного Дома", дальше по правôй сторонѣ старшина и члены „Ставропигійского Институту", представителѣ „Рускои Рады" и „Академ. Кружка", а по лѣвôй сторонѣ члены „Галицко-рускои Матицѣ". По бокахъ трону заняли мѣстце по лѣвôй сторонѣ трону представителѣ и члены товариствъ: „Просвѣта", „им. Шевченка", „Рускои Бесѣды", и „Дружного Лихваря", а по правôй сторонѣ за столомъ представителѣ и члены товариства „им. Качковского". Поблизше трону зроблено мѣстце такожь для кореспондентôвъ польскихъ и нѣмецкихъ часописій. У стôпъ трону станули двѣ живй рожи— двѣ рускй красавицѣ въ народнôмъ прехорошôмъ строю пп-ны Шепаровичь и Пелеховичь. Передъ другою годиною явився предсѣдатель „Народного Дома" сов. Ковальскій а о 2-ôй годинѣ прибувъ протекторъ Н. Д. Впреосв. Митрополитъ Іосифъ въ супроводѣ Преосв. епископôвъ Ступницкого и Сильвестра Сембратовича, Впр. оф. М. Малиновского и крыл. Жуковского, Петрушевича и Готеровского. О $^1/_4$ на 3 год. озвалися зъ далека живй оклики звѣщаючй пріѣздъ Цѣсаря. Предсѣдатель сов. Ковальскій въ супроводѣ двохъ членôвъ совѣту „Народного Дому" адв. д-ра Добряньского и Гавришкевича поспѣшили повитати хлѣбомъ и солію Цѣсаря у брамы Дому. На першôмъ поверсѣ повитавъ Цѣсаря Протекторъ Н. Д. Впреосв. Митрополитъ. Въ сали настала торжественна тишина, а коли Цѣсарь явився въ супроводѣ по правôй руцѣ Впреосв. Митрополита, по лѣвôй сов. Ковальского ентузіястичне „Слава" всѣхъ зôбраныхъ привитало Найдостойнѣйшого Гостя Руси.

Всѣ низько склонилися на привѣтъ, а коли Цѣсарь станувъ у стôпъ трону, озвалися милозвучнй тоны народного имну. Коли ôтспѣвано першу строфу зновъ роздалися одушевленй оклики „Слава". Була се справдѣ торжественна, величава хвиля. На тронѣ стоявъ самъ Цѣсарь, а наоколо него многочисленнй представителѣ руского народа въ невысказанôмъ одушевленю. Се витавъ рускій народъ свого Цѣсаря въ своѣмъ Домѣ. Двѣ рускй дѣвицѣ зближились до Цѣсаря, низенько поклонились до стôпъ Найдостойнѣйшого Гостя, а п-на Юстина Шепаровичь съ сердечною щиростію выголосила короткій, але въ єи калиновыхъ устахъ такъ вымовный, солодкій, щиро-рускій привѣтъ: „Витай намъ, витай Найяснѣйшій Пане!" и вручила Цѣсареви прекрасный букетъ бѣлыхъ рожь. Цвѣтъ рускихъ красавицъ ôтдавъ поклôнъ молодои Руси, а сей привѣтъ зновъ озвався ентузіястичнымъ „Слава" зъ устъ тысячѣвъ. Цѣсарь урадованый такъ милою несподѣванкою съ ласкавою благосклонностію прійнявъ цвѣты, а сов. Ковальскій выголосивъ съ торжественною повагою слѣдуючій привѣтъ:

„Ваше ц. и к. Апостольске Величество! Горячѣйше желанье Русинôвъ въ тôй хвилѣ исполняєся, коли они такъ щасливй, въ домѣ тôмъ, пôдъ котрый Ваше Величество угольный камень всемилостивѣйше положити благоволили, передовсѣмъ за ту никогда непозабуваемую милôсть и ласку Вашому Величеству сердечнѣйше благодареніє на ново высказати. Тутъ въ семъ безпечнôмъ прибѣжищи для нашои народности маємо мы, представителѣ рускихъ корпорацій, институтôвъ и обществъ, высокую честь и святую должнôсть, Вашему Величеству, нашому Найяснѣйшому Цѣсарю и Всеблагому Отцю нашого краю, принести нашь всепôдданнѣйшій поклôнъ. — Ваше Величество! Нынѣшній день стаєся вѣкопомнымъ днемъ радости для всѣхъ Русинôвъ, подає намъ давно ожиданну способнôсть торжественно запоручити, що прадѣдна вѣрнôсть и непоколебима преданнôсть Вашому Величеству и Всевысочайшôй Династіи, якъ були, такъ суть и повсегда будутъ неоспоримымъ свойствомъ характера цѣлои, три миліоны числящои галицкои Руси.

„Тыми то чувствами неизмѣннои вѣрности привѣтствуємъ и принимаємо Ваше Величество яко Наймилостивѣйшого Нашого Монарха и съ повнымъ довѣріємъ и приступаючи до престола Вашого Величества, смѣло поручаємо могущому покрову Вашого Величества все, що для Русина святымъ и дорогимъ: нашу народнôсть, нашь церковный обрядъ, нашь языкъ, наше письмо, нашй звычаѣ и обычаѣ, все тоє зверхъ тысячлѣтне наслѣдіє руского народа — и зъ глубины сердець нашихъ молимъ: Боже Всемогущій, хорони и благослови нашого Найдорожшого Монарха Францъ-Іосифа I. съ Єго Вседостойнѣйшимъ Домомъ! Боже сохрани, спаси и ущедри Австрію!"

Цѣсарь ôтповѣвъ по нѣмецки: „Съ пріятностію принимаю выразы вашои вѣрности и преданности. Бажаю, щобы тая институція, пôдъ котру я заложивъ угольный камень, служила для добра державы и краю". (Möge diese Stätte, zu der ich den Grundstein gelegt habe, zum Wohl des Reiches und des Landes dienen).

Грôмке „Слава" озвалось въ ôтповѣдь на тіи цѣсарскй слова. Сов. Ковальскій предложивъ Цѣсареви пляны новобудуючоися церкви, а запытаный о будову церкви пояснивъ, що церковь вже будуєся. Цѣсарь вписавъ своє имя въ памятнику „Народного Дома". Ôттакъ послѣдовало представленье поодинокихъ товариствъ. Сов. Ковальскій представивъ Цѣсареви членôвъ совѣту „Народного Дому", представителѣвъ „Галицко-рускои Матицѣ", „Ставропигійского Института", товариства „Просвѣта", им. Качковского и др. Цѣсарь розмовлявъ съ многими, а именно съ М. Дыметомъ, сов. Яновскимъ, крыл. Павликовымъ, крыл. Шведицкимъ, сов. Децыкевичемъ, инж. Гавришкевичемъ, проф. д-ромъ Ом. Огоновскимъ, проф. д-ромъ Шараневичомъ, проф. Вахняниномъ и др. Проф. д-ра Ом. Огоновского розпытувавъ Цѣсарь близше о скôлькôсть выданыхъ книжокъ и о книжки школьнй и выразився дуже похвально о товариствѣ „Просвѣта" (Das ist ein sehr nützlicher Verein). Довше розмовлявъ Цѣсарь съ Впреосв. Митрополитомъ и еп. Ступницкимъ, а наконець зновъ звернувся до п-ны Ю. Шепаровичь и запытавши єи, где пробуває и чи жіють єи родичѣ сказавъ, що позволитъ собѣ переслати єи памятку, за що она подякувала. Хоръ заспѣвавъ „Многая лѣта" и середъ грôмкихъ окликôвъ „Слава" опустивъ Цѣсарь салю удаючися на другій поверхъ до рускои гимназіи. Въ супроводѣ Цѣсаря були: Намѣстникъ, ген. адъютантъ бар. Мондель, великій конюшій кн. Таксисъ, гр. Киньскій, ген. адъютантъ бар. Бекъ, вицепрезидентъ Намѣстництва Залєвскій и совѣтникъ двору Льебль. Цѣле се торжество зробило на всѣхъ присутныхъ глубоке враженье.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Туреччина. Найновѣйшй телеграмы дотычащй справы турецко-чорногорскои принесли кôлька важныхъ вѣдомостій, котрй скрѣпляютъ надѣю, що еще передъ ôтходомъ демонстраційнои фльоты до Дульциня справа чорногорска буде фактично залагоджена и тымъ чиномъ фльота демонстраційна не розпôчне ніякихъ чинностій. Порта, якъ звѣстно, годилася на ôтдачу Чорногорѣ Дульциня, але все наставала на тоє, щобы задля утихомиреня Альбанцѣвъ оставлено при нѣй мѣста Диношь и Груду. Тоє условіє Порты було узломъ, котрый мусѣвъ або розвязатися або пересѣчися. Найновѣйша вѣдомôсть доноситъ о щасливôмъ розвязаню того узла. Телеграмъ зъ Лондону до Polit. Corresp. доноситъ пôдъ днемъ 11. вересня, що кабинетъ англійскій одержавъ завѣдомленье, що князь Чорногорскій зрѣкаєся Диноша и Груды пôдъ условіємъ, що Порта мирно и формально ôтдасть єму Дульциньо. Телеграмъ же зъ Константинополя пôдъ днемъ 12. вересня доноситъ, що всѣ державы згодилися лишити Диношь и Груду при Турціи, коли безпроволочно ôтдасть Дульциньо Чорногорѣ. Дальше доноситъ Agence Havas пôдъ днемъ 11. вересня, що охотники альбаньскй зъ Дульциня опустили на хвилю становища, котрй заняли регулярнй турецкй войска. Охотники хотѣли потому назадъ заняти свои становища, але зôстали войскомъ ôтпертй, полишивши кôлькохъ раненыхъ. Тая сама Agence Havas доноситъ пôдъ днемъ 12. вересня, що 6000 Чорногорцѣвъ съ 8 арматами вырушили до Дульциня, готовй ставати до бою въ случаю встрѣченого опору. Нарештѣ бюро Райтера доноситъ зъ Константинополя пôдъ днемъ 12. вересня, що султанъ давъ димисію першому министрови Кадри баши а на єго мѣстце именовавъ першимъ министромъ Саида башу. Въ письмѣ до Саида башѣ султанъ говоритъ, що зô взгляду на важнôсть ситуаціи и наглячу потребу средствъ уважавъ конечнымъ змѣнити кабинетъ. Султанъ съ довѣріємъ покладаєся на здôбности Саида башѣ маючи надѣю, що ôнъ вдоволяючо рѣшитъ наглячй пытаня. Кромѣ Саида башѣ именованй еще новй министры: Ассимъ баша министромъ дѣлъ заграничныхъ, Серверъ баша президентомъ рады стану, Реифъ баша министромъ торговлѣ и Кіямиль министромъ просвѣты.

Зваживши добре всѣ тіи найновѣйшй факта, именно занятье войсками турецкими Дульциня и рôвночасну змѣну кабинету въ Константинополи, мусится прійти до пересвѣдченя, що правительство турецке на серіо постановило сповнити волю Европы и признало, що дотеперѣшна политика проволоки, котру провадило министерство Кадри башѣ не доведе до добра. Якимъ чиномъ турецкй войска заняли Дульциньо, значитъ, чи скористали случайно зъ опущеня становищъ альбаньскими охотниками, чи може порозумѣлися, якъ гдекто догадуєсь, хоть съ кôлькома начальниками альбаньскои лиги, доси на вѣрно не звѣстно. Тоє обстоятельство, що князь чорногорскій приставъ на полишенье при Турціи мѣстъ Диноша и Груды, треба приписати порадѣ державъ. Мы звѣщали, що по прибутю россійскои ескадры до Гравозы, єи адмиралъ Кремеръ удався до Цетиніи. Не що инше, тôлько ôнъ уживъ свого вліяня на князя чорногорского, що тойже зрѣкся добровôльно претенсій до Диноша и Груды.

Инструкціи данй поодинокимъ ескадрамъ демонстраційнои фльоты все еще суть предметомъ догадôвъ дневникарскихъ. То тôлько рѣчь певна, що Франція дала свому адмиралови окрему инструкцію, незгôдну съ инструкціями прочихъ державъ. Адмиралъ францускій має въ случаю рѣшаючихъ крокôвъ, якъ н. пр. острѣлюваня або высаджуваня войска на берегъ, жадати новыхъ инструкцій ôтъ свого правительства. Константинопольскій дневникъ Vakit удержує, що вождъ сполученои фльоты має инструкцію стрѣляти до Альбанцѣвъ, єслибы оперлися завôзваню Порты уступити зъ области Дульциня а высадити войска на суходôлъ, єслибы Альбанцѣ ôтповѣдали стрѣлами на стрѣлы фльоты.

Нѣмеччина. Австрійскій министеръ дѣлъ заграничныхъ бар. Гаймерлье ôтвѣдавъ якъ звѣстно кн. Бисмарка въ замку саксоньскôмъ Фридрихсруге и оба конферовали съ собою, — — о чѣмъ именно, того никто достовѣрно не знає и не може знати, але може догадуватися беручи на взглядъ нынѣшнй ôтношеня зъ одной стороны державъ Австріи и Нѣмеччины межи собою а зъ другои стороны тыхъ обохъ державъ до другихъ европейскихъ. Розумѣєся, що найблизшимъ и найимовѣрнѣйшимъ предметомъ конференціи мусѣла бути справа всхôдна и вся печать въ такôмъ здогадѣ годится. Але гдеякй голосы печатнй розбираючи цѣль и значенье зъѣзду австр. министра дѣлъ загр. съ нѣмецкимъ канцлеромъ не обмежаются тôлько на комбинаціяхъ дотычно ôтношень въ сѣй хвили на Балканьскôмъ пôвостровѣ пануючихъ, але сягаютъ дальше въ будучнôсть и выводятъ евентуальну констеляцію державъ въ хвили, коли Балканьскій пôвостровъ не буде безпосереднымъ регулятивнымъ предметомъ ôтношень державъ межи собою. Берлиньскій кореспондентъ до Pester Lloyda удержує, що зъѣздъ въ Фридрихсруге мавъ задачу доповнити тоє, що минувшого року въ Вѣдни було залишене и сформуловати тоє, на що въ Вѣдни тôлько яко на провôдну точку погляду згодженося. Обстоятельство, що бар. Гаймерлье взявъ съ собою до Фридрихсруге двохъ урядникôвъ заграничного уряду, котрй специяльно працюютъ въ справѣ всхôднôй, стверджує, що на зъѣздѣ обговорювалася справа всхôдна. Въ послѣдныхъ часахъ стало видно, що Англія будь що будь хоче осуществити свои тенденціи на орієнтѣ. Межи кабинетами въ Лондонѣ и Петербурзѣ въ тôй справѣ панує безперечно згода въ принципахъ, — для того бар. Гаймерлье почувъ потребу довѣдатись, що думає чинити желѣзный канцлеръ на случай якихъ евентуальностій. Зъ другои стороны и кн. Бисмаркъ такожь радъ почути ôтъ бар. Гаймерлье, якъ поступилабы собѣ Австрія на случай евентуальностій въ Франціи. Колибы тамъ упало министерство Фрейсинета а наставъ кабинетъ Гамбеты, то легко моглобы прійти до союза Англіи, Франціи и Россіи а Нѣмеччина стоялабы изольована. Остававбы Нѣмеччинѣ одинокій союзникъ — Австрія. И ось кôнчитъ берлиньскій кореспондентъ до Pester Lloyda, взаимнй интересы обохъ державъ звели обохъ министрôвъ на нараду до Фридрихсруге.

Австрійскій наслѣдникъ престола архикнязь Рудольфъ ôтбувъ зъ Праги подорожь до Берлина. Дня 12 вересня рано прибувъ цѣсаревичь на дворець берлиньскій, где єго повитавъ цѣсарь Вильгельмъ, наслѣдникъ престола, всѣ князѣ и генералиція. Сторожу гонорову повнила компанія полку цѣсаря Францъ-Іосифа. Цѣсарь Вильгельмъ и наслѣдникъ престола були въ мундурахъ австрійскихъ, архкн. Рудольфъ въ мундурѣ пруского полку Францъ-Іосифа. Въ хвили надходу потягу музика заграла гимнъ австрійскій. Цѣсарь уцѣловавъ высѣвшого архикнязя Рудольфа, ôттакъ посадивъ єго по правôй руцѣ въ повозѣ и ôтвѣзъ до замку. Заразъ по прибутю архикнязя до призначеныхъ єму апартаментôвъ въ замку именовавъ єго цѣсарь Вильгельмъ генералъ-майоромъ и припнувъ єму власноручно генеральскй шлифы. По снѣданю у нѣмецкого наслѣдника престола принимавъ архкн. Рудольфъ членôвъ амбасады австрійскои, почѣмъ о год. 1 по полудни зложивъ визиту цѣсареви, ôтвѣдавъ князѣвъ крови, амбасадорôвъ россійского и англійского, маршалка польного гр. Мольтке, гр. Стольбергъ Вернигроде и еще кôлькохъ достойникôвъ. О год. 5 въ палатѣ цѣсарскôй даный бувъ обѣдъ въ честь архкн. Рудольфа, на котрый запрошено 68 особъ. Вечеромъ ôтграли войсковй банды серенаду. Хотяй подорожь архикнязя Рудольфа не має выразного политичного значеня, (архикнязя запросивъ цѣсарь Вильгельмъ до Берлина на маневры,) — то все таки тоє сердечне и свѣтле принятье архикнязя свѣдчитъ о крѣпкихъ дружныхъ ôтношеняхъ межи Австріею а Нѣмеччиною.

Англія. Число стратъ Еюба хана въ битвѣ пôдъ Баба Вали выноситъ около 1100 убитыхъ а 2000 раненыхъ. Англійскй войска перестали переслѣдувати Еюба утѣкаючого до Герату. Еюбъ однакожъ буде мусѣвъ и такъ скоро вертати зъ Герату, бо тамъ, якъ донесло бюро Райтера донесло зъ Симлѣ пôдъ днемъ 12. вересня, выбухло повстанье. Губернаторъ постановленый тамже Еюбомъ ханомъ зôставъ замордованый.

Италія. Мы згадували вже коротко о новôй министерскôй кризѣ въ парляментѣ италійскôмъ. Причиною тои кризы сталися выпадки въ Неаполи, случившйся пôдъ часъ выборôвъ до мѣскои рады. Доси въ радѣ мали бôльшôсть умѣренй либералы. При теперѣшныхъ выборахъ прогресивнй фракціи ужили всѣхъ усилій, щобы выперти зъ рады консерваторôвъ. Никотера, одинъ зъ провôдникôвъ прогресивныхъ либералôвъ предложивъ министерству Кайроли-Депретиса умову, пôсля котрои правительство зъобовязувалобыся пôддержувати черезъ свои органа фракцію Никотеры при выборахъ до рады мѣскои, за що Никотера пôддержувавбы министерску партію въ парляментѣ. Кайроли не згодився на тую пропозицію, але Депретисъ, министеръ справъ внутрѣшныхъ пôддався Никотерѣ и давъ ôтповѣднй инструкціи неапольскому префектови Фасціоти. Полиційнй агенты вмѣшалися въ выборчу агитацію, при чѣмъ не обôйшлось безъ кровавои стычки межи народомъ а полиціею.

Ишпанія. Королева ишпаньска повила 11. вересня дочку. Крестины инфантки ôтбулися вчера.

НОВИНКИ.

— **Цѣсарь Францъ-Іосифъ покровитель убогихъ.** Межи всѣми свѣтлыми знаменами душѣ и серця нашого Наймилостивѣйшого Монарха, котрй учинили єго найулюбленѣйшимъ владѣтелемъ, свѣтло сіяє єго добросердечна снисходительнôсть для бѣдныхъ и страждаючихъ, для т. зв. низшои верствы соспôльности. Якъ завсѣгды и всюда такъ

и пôдъ часъ свого побыту въ Галичинѣ Цѣсарь дуже наглядным способомъ показавъ, що ему лежитъ на серци добро и щастье всѣхъ верствъ людности, зарôвно якъ богатого, стройного шляхтича такъ и бѣдного въ сѣраку селянина або нужденного въ лахахъ зарôбника. Пôдчасъ проѣздокъ Цѣсаря по улицяхъ Львова многи прибувши зъ всѣхъ сторôнъ краю селяне и бѣднѣйши жителѣ Львова съ біючимъ серцемъ ждали на улицяхъ наближеня цѣсарского поѣзду, щобы подати Монархови свои письменни прошеня. Коли поѣздъ наближався, пропихалися на передъ селяне и убоги и письма свои кидали въ цѣсарскій поѣздъ. Не все однакожь могло имъ тоє удатися. Сторожа гонорова зъ обывателѣвъ мѣста Львова вздержовала петентôвъ, — неразъ селянинъ чи селянка або зарôбникъ чи зарôбниця выдиралися и бѣгцемъ пускались за поѣздомъ але сторожа ихъ здержовала. Є. В. Цѣсарь добачивъ тоє, що многи єго пôдданѝ не можутъ передати єму своихъ прошень и для того пôзнѣйше при переѣздѣ улицями нарочно розглядався на всѣ боки, чи немає кто до него якои просьбы, а коли побачивъ кого такого, самъ протягавъ руку и власноручно ôтбиравъ письма; коли побачивъ, що кто спôзнився, або кого гоноровѝ сторожѣ здержали, велѣвъ остановляти поѣздъ, позвалявъ петентамъ зближатися до поѣзду и принимавъ ôтъ нихъ прошеня. Такъ пôдчасъ однои проѣздки черезъ одну улицю Львова побачивъ Цѣсарь селянина не могучого передати письма и заразъ велѣвъ здержати поѣздъ. Селянинъ пôдойшовъ до поѣзду, положивъ свôй капелюхъ на ступень поѣзду а самъ одною рукою подавъ Монархови письмо а другою взявъ монаршу руку и уцѣлувавъ. Пôдчасъ проѣздки Цѣсаря до Дроговыжа два селяне Гуцулы стояли межи товпами не допусканѝ до передачи Монарсѣ своихъ просьбъ. Надъѣхавъ Цѣсарь. Гуцулы пôднесли въ однôй руцѣ шапки въ другôй письма и кричали „Слава.“ Цѣсарь спостерѣгъ ихъ, велѣвъ поѣздъ здержати и ôтобравъ прошеня. Вчера пôдчасъ посѣщеня Ормяньскои катедры Цѣсарь высѣвши зъ поѣзду власноручно ôтобравъ бôльше якъ сто петицій. Такъ само пôдчасъ посѣщеня „Народного Дому.“ Таке снисходительне, ласкаве поступованье Монарха пôдбило для Него серця всѣхъ тыхъ численныхъ масъ бѣднѣйшихъ верствъ. Они побачили въ Монарсѣ свого наймилостивѣйшого Покровителя.

— Сегодня о год. 7 рано **опустивъ Цѣсарь Львôвъ.** О год. 6½ утворили всѣ корпораціи, институціи и молодѣжь школьна шпальеръ по дорозѣ въ тôмъ самôмъ порядку, якъ при въѣздѣ Цѣсаря до Львова. На двôрци представителѣ властій и корпорацій попрощали Монарха.

— **П. С. Гавришкевичь,** инжинеръ при Намѣстництвѣ, членъ Народного Дому и Ставропигіи одержавъ ôтъ Цѣсаря въ дарѣ брилянтову шпильку въ доказъ узнаня за устроєнье резиденціи цѣсарскои въ Намѣстництвѣ и Народного Дому.

— Сегодня ôткрываєся **господарско-промыслова выстава** товариства им. Мих. Качковского въ Коломыѣ.

— **Для убогихъ мѣста Львова** и на вспомогу тыхъ, котрѝ во Львовѣ спеціяльно удавалися съ просьбами до ласки монаршои удѣливъ Цѣсарь 4000 зр., а для всякихъ доброчинныхъ закладôвъ 2100 зр. — разомъ 6100 зр.

— **Львôвскому Товаристру стрѣлецкому** подаровавъ Цѣсарь дорогій сервисъ срѣбный зложеный зъ 6 штукъ.

— **На привѣтъ Цѣсаря** пôдчасъ єго побыту въ Чернôвцяхъ прибуде зъ Румуніи самъ министеръ вôйны Сляницеану.

— **По поворотѣ Цѣсаря** зъ Черновець до Галичины галицка шляхта має єго сопроводити въ народныхъ строяхъ ажь до угорскои границѣ. Маршалокъ краєвый взыває шляхту всѣхъ округôвъ, щобы завчасу до участи въ тôмъ сопроводѣ зголошувалась.

— Въ справѣ ôтновленя краковского **замку на Вавелю** дальши уклады съ мѣстомъ Краковомъ вести буде архикнязь Кароль Людвикъ, котрый по ôтъѣздѣ Цѣсаря до Черновець удасться съ тою цѣлію до Кракова.

— **Пріѣздъ Цѣсаря до Шлезка** въ жовтни вже на певно заповѣдженый. Въ Опавѣ и въ иншихъ мѣстахъ выбрано вже комитеты для єго принятя.

— Въ ночи зъ суботы на недѣлю по 3 год. въ ночи выбухъ **пожаръ въ головнôмъ львôвскôмъ шпиталю** на лѣвôмъ крилѣ, где мѣстився ôтдѣлъ горячковый жѣночій. Причина пожару була та, що пукла рура газова и занявся газъ. Дахъ цѣлого крила, стеля и помôстъ другого поверха згорѣли. Сторожа пожарна вздержала дальше ширенье огню. Межи хорыми не було ніякого нещасного случаю.

— Упокоилися: оо. **Захаръ Реваковичь,** приходникъ въ Ниновичахъ, дек. Ярославского, перемыскои епархіи въ 59 р. житя а 28 священьства и **Михаилъ Шашкевичь,** капелянъ въ Куропатникахъ, дек. Бережанского въ 39 р. житя а 13 священьства. Вѣчная имъ память!

— Посломъ до рады державнои зъ выборчого округа Перемышль-Городокъ выбраный **дръ Ритнеръ.** Голосовало 1421 выборцѣвъ. Дръ Ритнеръ одержавъ 764 а контркандидатъ дръ Пфайферъ 649 голосôвъ. За дромъ Пфайферомъ були выборцѣ Городка.

— Завтра ôтбудеся **въ мѣщаньскôмъ касинѣ концертъ** товариства музичного. Въ сали буде цѣлкомъ задержана тая сама декорація, яка була на балю данôмъ въ честь Цѣсаря. Початокъ о год. 8 вечеромъ.

— **Межинародный торгъ** плодôвъ рôльничихъ разомъ съ выставою хмелю краєвого устроює во Львовѣ галицке господарске товариство въ дни 4 и 5 н. ст. жовтня с. р. Цѣль устроєня межинародного збожевого торгу єсть облегчити ôтбутъ краєвыхъ плодôвъ и позавязувати безпосереднѝ торговѝ зношеня съ всѣми значнѣйшими торговцями Европы.

— **Кн. Александеръ Любомирскій** проживаючій ôтъ давна въ Парижи, записавъ, якъ довѣдуєсь урядова газета львôвска, два миліоны франкôвъ на рôжни цѣли въ Галичинѣ. Сумою тою має розпоряджувати комитетъ, до котрого покликанѝ будутъ межь иншими: Водзицкій, дръ Зыбликевичь и гр. Артуръ Потоцкій.

— **Погорѣло** сильно дня 13 вересня село Бучалы въ пов. Руденьскôмъ. Жертвою огню впало 72 загородъ селяньскихъ.

— **Министеръ просвѣты** выдавъ розпорядженье, котрого постановленя маютъ на цѣли **запобѣгчи переповненю школъ середныхъ.** До школъ середныхъ тиснеся майже вся молодѣжь; промышленники, хлѣборобы и торговельники ôтдаютъ свои дѣти до школъ середныхъ, „єсть про тоє обовязкомъ властій школьныхъ“ — каже министерство — „дѣлати противъ тои загальнои тенденціи, котра зъ однои стороны позбавляє культуру рôльничу и промыслъ рукодѣльный найлучшихъ силъ, а зъ другои стороны вытворює безплодный и незадоволеный пролетаріятъ „образованыхъ безъ занятя.“ Той станъ, некористный для рôльництва и промыслу а зô взглядôвъ соснôльныхъ дуже шкôдный оказуєся тымъ бôльше небезпечнѣйшимъ, що объявляєся въ найгустѣйше заселеныхъ провинціяхъ державы.“ Розпорядженье министеріяльне выказує дальше, що въ наслѣдство того промыслъ и рôльництво упадаютъ и констатує, що упадокъ той зневоливъ правительство бачнѣйше звернути око на засновуванье школъ промысловыхъ. Цѣкавый єсть примѣръ наведеный въ згаданôмъ розпорядженю, що въ Чехахъ тôлько 5—6 процентъ загального числа ученикôвъ здає испытъ зрѣлости съ добрымъ успѣхомъ; зъ загального числа 19.400 ученикôвъ школъ реальныхъ тôлько около 1000 перейшло технику а що найменше 3.000 ученикôвъ покидає рôкъ- рôчно школы середни. — Министерство поручає наконець директорамъ середныхъ школъ, щобы они поучали людность о важности школъ промысловыхъ. Директоры повинни 1) при записахъ до першои клясы выяснити родичамъ або опѣкунамъ такихъ ученикôвъ, котрѝбы, зъ родинныхъ ôтношень або иншихъ взглядôвъ здобули собѣ колись отвѣтнѣйше становище на поли промыслу, — що существуютъ школы промысловѝ, яку цѣль они маютъ, при чѣмъ зауважати треба, що передъ вступомъ до такои школы повиннѝбы ученики якійсь часъ практиковати въ якôмъ небудь ремеслѣ. 2) Директоры повинни ученикамъ клясъ низшихъ, показуючимъ здôбность до промыслу, выясняти, що побôчь мозольнои дороги образованя въ середнôй школѣ а ôттакъ на академіи техничнôй, лежитъ передъ ними друга коротша дорога до осягненя фаховыхъ вѣдомостій а то въ области середного промыслу. — Хотяй тоє розпорядженье министра просвѣты може найменше вымѣрене противъ Галичины, такъ якъ намъ надпродукція интелигенціи єще не докучає и школъ промысловыхъ у насъ майже не ма, то все таки мѣститъ оно посередно и для нашого краю поученье о важности засновуваня школъ промысловыхъ. Доперва коли станутъ у насъ такѝ школы, буде обовязкомъ директорôвъ середныхъ школъ накланяти родичѣвъ выучувати своихъ дѣтій на промышленникôвъ, поки однакожь такихъ школъ не ма, то и галицкихъ директорôвъ не може обовязувати повысше министеріяльне розпорядженье.

— **Конкурсы учительскѝ.** Рада школьна окружна въ Станиславовѣ розписує зъ дня 31 серпня с. р. пôдъ ч. 1209 конкурсы 1) на посаду старшого учителя съ рôчною платою 600 зр. при другôй 4-клясовôй школѣ въ Станиславовѣ и 2) на посаду учителя съ платою 300 зр, при 1-клясовôй етат. школѣ въ Ôльшаници. Речинець подаваня до 6 тыжднѣвъ ôтъ 10 вересня (т. є. першого обвѣщеня въ урядовôй часописи.)

— **Кн. Демидовъ** Санъ Донато заплативъ выдавателеви росс. газеты „Современность“ А. А. Старчевскому 5000 рубл. за напечатанье въ тôйже газетѣ єго біографіи.

— **Щасливый край** — Франція, коли вже въ ôсьмохъ мѣсяцяхъ сего року французскій скарбъ державный має 104,845.000 франкôвъ надвыжки попадъ прелиминовавый буджетъ на рôкъ 1880.

Тельеграма „Дѣла“

(отъ спеціяльного кореспондента):

Коломыя 15 вересня. Середъ ентузіястичныхъ окликôвъ многочисленного руского народа въѣхавъ Цѣсарь до Коломыѣ и посѣтивъ обѣ выставы. Конвôй Гуцулôвъ на коняхъ прехорошій. „Слава“ и „Многая лѣта“ гремитъ повсюду. Подрôбный описъ въ дописи.

Курсъ львôвскій зъ дня 13. л. вересня 1880

	платятъ (р. кр.)	жадаютъ (р. кр.)
	австр. валютою	
1. Акціи за штуку. (безъ текучого куп.)		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	281 50	284 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	167 50	170 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	296 —	300 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97 70	98 70
„ „ „ по 4% ав.	91 50	92 50
„ „ „ по 5% ав. період.	97 70	98 70
Банку гип. галиц 6% ав.	101 80	102 80
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	102 —	103 50
3. Листы довжни за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 -	94
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 30	98 30
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%	99 —	100 -
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	100 —	102 —
5. Лосы мѣста Кракова	19 25	21 —
„ „ Станиславова	24 50	26 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 51	5 61
„ цѣсарскій	5 55	5 65
Наполеондоръ	9 35	9 46
Пôвимперіялъ	9 60	9 74
Рубель россійскій срѣбный	1 56	1 68
„ „ паперовый	1 21¾	1 24—
100 марокъ нѣмецкихъ	57 80	58 35
Серебро	99 50	100 50

Товариство Просвѣта
набувши на власнôсть
першій и найлучшій
НѢМЕЦКО-РУСКІЙ СЛОВАРЬ
Ом. Партицкого
обôймаючій 820 сторôнъ
рѣшилось знижити цѣну Словаря
зъ 3 злр. **на 1 злр. 50 кр.,**
щобы тымъ чиномъ улегшити Вп. Публицѣ рускôй купно такъ въ кождôй хвили потрѣбного пôдручника.
Адреса: **Товариство Просвѣта во Львовѣ.**

Книгу дра Ом. Огоновского: **Studien auf dem Gebiete der ruthenischen Sprache** можна набути въ товариствѣ „имени Шевченка“, въ книгарни Миликовского, книгарни польскôй и книгарни Зейфарта & Чайковского во Львовѣ и въ головныхъ книгарняхъ на провинціи.

Для консументôвъ и торговельникôвъ
поручає
КАВУ
включно съ цломъ и опакованьемъ, franco на кожду почтову стацію австрійско-угорскои монархіи за попереднымъ присланьемъ або послѣплатою належитости за килограмъ

1а Цейлонъ найлучша перлова зр.	2. —	Въ пачкахъ à 4¾ кило netto.
1а великозерниста Куба „	1.90	
1а арабска правдива Мокка „	1.70	
1а найлучша Ява „	1.55	
1а доснонала Ріо „	1.35	
1а найлучша Порторико „	1.70	
1а Ст. Доминго „	1.55	
1а найлучша Сантосъ „	1.50	

Г. Зингеръ, Тріестъ.
(G. Singer, Triest.)
Докладный цѣнникъ (Preis-Courant) высылаю на жаданье franco. (10—10)

Цѣс. кор. надворный
фабрикантъ бѣлизны
Е. ФОГЛЬ
Пляцъ Галицкій, ч. 14. поручає всяку єще оставшу
бѣлизну, полотна и ткацкѝ выробы
о половину фабричнои цѣны — дешевше якъ всюда

Сорочки мужескѝ зъ Шифону, Оксфордовѝ полотняни або правдиво колёровѝ зъ кретону, кождои мѣры по . . . . . зр. 1, 1·50, 2
Калисоны мужескѝ, полотняни по . . . . . зр. 1
Шкарпетки гладкѝ або колёровѝ пôвъ тузина по . . . зр. 1, 1·50, 2
Кафтаники ôтъ поту и дерганѝ мужескѝ або дамскѝ по . . . . зр. 1, 2
Ковнѣрики дамскѝ чотырекратни кождого фасону 6 штукъ по . . . . зр. 1
Ковнѣрики мужескѝ: Архикнязя, Линкольна, Шиллера, Майтка, Флоранса, Бисмарка, Ганза, Рихтера и т. д. пôвъ тузина по . . . . зр. 1
Маншеты мужескѝ або дамскѝ кождого фасону пôвъ тузина по . . . зр. 1, 1·50
Сорочки дамскѝ зъ Шифону або полотняни по . . . . зр. 1, 1·50, 2, 3
Спôдницѣ дамскѝ зъ Шифону, полотняни або зъ Морé съ хорошимъ убраньемъ по зр. 1·50, 2, 3
Кафтаники дамскѝ нôчни съ обрубкою або гафтованѝ дуже тонкѝ по . . зр. 1, 1·50, 1·75
Румбурскѝ полотняни хусточки до носа 6 штукъ по . . . зр. 1·50, 2, 2·50
12 штукъ хусточокъ до носа съ колёровыми бережками . . . . зр. 1
6 штукъ полотняныхъ хусточокъ кольоров. до носа для заживаючихъ табаку по зр. 1·50, 2, 2·50
6 паръ дамскихъ панчохъ по . . . . . зр. 1, 1·50
6 паръ дамскихъ панчохъ колёровыхъ нитяныхъ по . . . . зр. 2·75
Обрусъ на 6 особъ зъ бѣлого дамасту штука по . . . . зр. 1·50, 2
Обрусъ до кавы на 6 особъ полотняный штука по . . . кр. 75, зр. 1, 2
Серветы бѣлѝ зъ дамасту въ цвѣты 6 штукъ по . . . . зр. 1·75, 2
Серветы десеровѝ бѣлѝ, тонкѝ 6 штукъ по . . . . . зр. 1
Ручники зъ дамасту 1½ лôктя вѣденьского довгѝ 6 штукъ по . . . зр. 2
Стирки полотняни 6 штукъ по . . . . . зр. 1·25
Обрусы полотняни дамастовѝ на 12 особъ по . . . . зр. 3, 3·50, 4·50
Найлучши горсеты нôчни для дамъ съ пышно выробленою структурою по зр. 2·50, 3·50
Румбурскѝ полотна вебовѝ по 50 вѣд. лôктѣвъ ⁵/₄ широкѝ . . . зр. 20
Румбурска веба по 40 вѣд. лôктѣвъ ôтъ . . . . . зр. 14—16
Полотно румбурске ⁴/₄ и ⁵/₄ широке 30 вѣд. лôктѣвъ по . . . зр. 10, 11, 12
Шифонъ найлучшого гатунку метръ ôтъ . . . . . кр. 20—35
Простирала полотняни безъ обрубки 6 штукъ . . . . . зр. 15
Плащѣ ôтъ дощу суконни, полотняни костюмы правдиво колёровѝ, кретоновѝ шляфроки по чудно низькихъ цѣнахъ.

Закупуючи товарôвъ въ высокости 30 зр. одержуютъ дармо 12 штукъ найлучшихъ серветъ дамастовыхъ

5-6

Переплетниче заведенье
МИХАИЛА СПОЖАРСКОГО
Вô Львовѣ, въ Ставропигійскôмъ Институтѣ,
принимає въ переплетъ: Напрестолни **Евангелія** ôтъ найвеликолѣпнѣйшихъ до найскромнѣйшихъ, **Служебники** и другіи книги церковни, **молитвословы** іерейскѝ, молитвословы для **дамъ** въ аксамитъ, скôру, всякого рода англійскѝ полотна и пр., молитвословы другого рода, дешевшѝ, всѣ книги **школьни,** науковѝ, **цѣлѝ библіотеки** приватни, — тоже **брошурованье** всякого рода сочиненій въ всякихъ объемахъ и въ найбôльшôмъ числѣ. На складѣ має **Книги тверезости,** розлични молитвословы для дамъ въ дуже красныхъ переплетахъ и другѝ дешевѝ. **Окутья** и инни металевѝ **украшеня** на Евангеліяхъ очищуются, поправляются, доповняются и позолочуются пôдъ єго доглядомъ. **Цѣны приступни** навѣть для бѣдныхъ громадъ або поодинокихъ людей. Евангелія и пр. можна присылати почтою и уговоритись письменно о цѣнѣ и т. п. Всѣ роботы выконуются
ТОЧНО, СОЛИДНО, СОВѢСТНО И ВЪ КОРОТКÔМЪ ЧАСѢ.
6—?

Выдає: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдає: **Маркилъ Желехôвскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 69. Львôвъ, Субота 6. (18.) Вересня 1880. Рочникъ I.

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ПРИВѢТЪ ЦѢСАРЯ

черезъ краєвого Маршалка.

Бесѣда, котрою краєвый Маршалокъ повитавъ Цѣсаря при въѣздѣ до Львова, приневолює насъ зробити кôлька увагъ. Не можемо зрозумѣти, для чого краєвый Маршалокъ промовляючи въ имени репрезентаціи краю, отже и рускихъ заступникôвъ, узнавъ за отвѣтне, надати патріотизмови и привязанности краєвои репрезентаціи до Австріи дату найновѣйшу, бо сягаючу лише кôлька лѣтъ назадъ. Кр. Маршалокъ згадавъ о словахъ высказаныхъ передъ кôлькома лѣтами въ адресѣ сойму до Цѣсаря: „при Тобѣ, Найяснѣйшій Пане, стоимо и стояти хочемо“ и додавъ, що тіи „слова вызванѣ Твоимъ взглядомъ насъ великодушнымъ и мудрымъ поступованьемъ, сталися з ъ т о г о ч а с у (отже доперва ôтъ кôлькохъ лѣтъ) провôдною мыслію репрезентаціи цѣлого краю“. Надаючи тыми словами такъ дуже нову дату льояльности краєвои репрезентаціи, кр. Маршалокъ переступивъ зъ свого становища представителя цѣлои краєвои репрезентаціи и подався на становище партійне. Не думаємо, щобы за тіи слова могли бути вдячнѣ кр. Маршалкови всѣ Поляки, а тымъ менше Русины. Мы жь мусимо пригадати, що привязанность бодай руского народа до Цѣсаря и до австрійскои державы не датуєся доперва ôтъ часу, коли теперѣшна бôльшôсть сойму въ початкахъ 70-тыхъ рокôвъ высказала въ своѣй адресѣ тіи слова: „при Тобѣ стоимо и стояти хочемо“, а що противно тая привязанность руского народа а тымъ самымъ и єго заступникôвъ въ соймѣ, якъ бы они ни малочисленнѣ були теперь, сягає далеко давнѣйшихъ часôвъ. Єще давно передъ тою датою, яку назначивъ кр. Маршалокъ галицкôй льояльности, Русины завсѣгды годили „правдивѣ интереса свого народа и краю съ хосенною дбалостію о добро цѣлости“ — якъ пôднѣсъ Цѣсарь въ своѣй ôтповѣди на промову кр. Маршалка — и они не маютъ ніякои причины датувати своєи льояльности ôтъ часу, коли заведенье польского языка во всѣхъ урядахъ и школахъ цѣлои Галичины, утворенье кр. рады школьнои и именованье министра-Поляка для Галичины переломало наконець и середъ Полякôвъ ряды тои опозиціи, котра не могла „погодити мудрого попираня правдивыхъ интересôвъ краю съ хосенною дбалостію о добро цѣлости“. Мы признаємо, що тіи послѣднѣ концесіи въ користь Полякôвъ при рôвночаснôмъ неустаючôмъ гнетѣ польского елементу пôдъ россійскимъ и нѣмецкимъ пановаиьемъ привернули до Австріи тыхъ Полякôвъ, котрѣ доси все єще выжидали ôтзысканя самостôйности польскои державы при помочи щасливои констеляціи межидержавныхъ спорôвъ и котрѣ доперва ôтъ часу сумного выходу францускопрускои вôйны побачили остаточно марнôсть своихъ надѣй. Однакожь думаємо, що велика часть Полякôвъ, а именно самъ польскій людъ и польске маломѣщаньство захôднои Галичины вже давнѣйше не одушевлялись великодержавною идеєю польскою, а числячися съ фактичными обстоятельствами помирилися съ своєю приналежностію до Австріи. Тожь повысшѣ слова кр. Маршалка не совсѣмъ вѣрнѣ навѣть взглядомъ всѣхъ галицкихъ Полякôвъ.

Кр. Маршалокъ выступаючи въ имени краєвои репрезентаціи повиненъ бувъ обчислитися съ фактичнымъ станомъ и не вставляти до своєи промовы ничого такого, що моглобы ухибити хочьбы однôй складовôй части краєвои репрезентаціи, а тымъ бôльше цѣлому народови. Єсли вже кр. Маршалокъ не зволивъ ни одного руского слова выголосити въ столицѣ Галицкои Руси на привѣтъ Цѣсаря, то повиненъ бувъ залишити бодай невѣрне представленье чувствъ льояльности руского народонаселеня краю и булобы далеко ôтповѣднѣйше, єслибы промова кр. Маршалка во Львовѣ була оберталась въ тôмъ самôмъ крузѣ идей, якѣ ôнъ высказавъ витаючи Цѣсаря на граници нашого краю.

Е. В. Цѣсарь Францъ-Іосифъ I.

въ рускôй академичнôй гимназіи.

Безпосередно зъ салѣ „Народного Дому“ удався Цѣсарь до рускои академичнои гимназіи умѣщенои на третôмъ поверсѣ. Цѣсаря ожидали на першôмъ поверсѣ у стôпъ сходôвъ директоръ рускои гимназіи сов. о. Ильницкій и гимн. инспекторъ Солтыкевичь въ супроводѣ двохъ учителѣвъ. Якъ тôлько Цѣсарь опустивъ салю „Дому Народного“ поспѣшивъ сов. о. Ильницкій на встрѣчу Найдостойнѣйшого Гостя и попросивъ єго посѣтити руску гимназію, почѣмъ Є. В. Цѣсарь въ супроводѣ своєи свиты, Впр. Митрополита и Впр. еп-ôвъ Ступницкого и Сильвестра Сембратовича середъ одушевленыхъ окликôвъ ученикôвъ рускои гимназіи уставленыхъ двома рядами на сходахъ вступивъ на другій поверхъ. На другôмъ поверсѣ уставилося учительске тѣло рускои гимназіи въ пôвкрузѣ и привитало разомъ съ зôбраными учениками Цѣсаря грôмкимъ „Слава“. Коли Цѣсарь вступивъ до прекрасно устроєнои салѣ повитальнои озвався на привѣтъ торжественный, милозвучный и одушевленный спѣвъ „имну народного“, котрый ôтспѣвавъ добôрный хоръ ученикôвъ рускои гимназіи пôдъ проводомъ проф. Вахнянина. Потôмъ выступивъ ученикъ 8-ои клясы, Наумовичь, а ôтдавши Цѣсареви потрôйный поклôнъ выголосивъ съ яснымъ выразомъ и глубокимъ чувствомъ слѣдуючу привѣтну бесѣду въ нѣмецкôмъ языцѣ:

„Именемъ зôбранои молодѣжи ц. к. академичнои гимназіи, глубоко урадованои невысказанымъ щастьемъ, оглядати Ваше Величество посередъ себе, осмѣляюся въ найглубшôй покорѣ зложити у стôпъ Вашои Освященнои Особы найсердечнѣйшѣ чувства вдячности нашои за всѣ добродѣтельства, якѣ на насъ въ тôмъ заведеню сплываютъ. А надъ усе зволятъ Ваше Величество прійняти ôтъ насъ щиросердечну подяку за тое, що благосклонною ласкою и ôтцѣвскою старанностію Вашого Величества можемо тутъ побирати науку въ нашôмъ матернôмъ языцѣ. Наша непоколебима преданнôсть, наша незломима вѣрнôсть для Найяснѣйшои особы Вашого Величества, для Пресловутного Цѣсарского Дому Габсбургôвъ незмѣнно буде тревати. Щастье, гараздъ и благодать Божа най сплываєе въ пребогатôй щедрости на увѣнчану голову Нашого Найдорожшого Цѣсаря. Слава! Многая лѣта!“

Хоръ спѣвакôвъ мовбы продовжаючи тіи съ правдивымъ одушевленьемъ высказанѣ привѣтнѣ слова ôтспѣвавъ радôстне: „Многая лѣта“. Цѣсарь бувъ глубоко троненый тымъ щиросердечнымъ привѣтомъ и съ великодушною благосклонностію зближився до бесѣдника и сказавъ: „Sehr hübsch gesprochen. Ich bin wirklich verwundert und sehr erfreut, dass ich in Ihrer Person einen Schüler finde, der eine so treffliche deutsche Aussprache und eine ganz richtige Accentirung besitzt.“ Потôмъ розпытувався бесѣдника о родинне мѣстце и где ôнъ учащавъ доси до школы, на що тойже ôтповѣвъ, що першу клясу скôнчивъ въ Коломыѣ, а черезъ шѣсть дальшихъ клясъ учащавъ до рускои гимназіи.

Ôттакъ спытавъ Цѣсарь проф. Вахнянина, управляючого хоромъ ученикôвъ, чи тіи спѣваки брали участь въ ôтспѣваню кантаты, и съ повнымъ узнаньемъ выразився о спѣвѣ ученикôвъ рускои гимназіи, а особенно похваливъ прехорошій басъ ученика (8-ои кл.) Красицкого. По представленю всѣхъ членôвъ учительского тѣла рускои гимназіи попросивъ дир. о. Ильницкій Цѣсаря до притыкаючои (меншои) салѣ, тожь само прекрасно устроєнои, где Цѣсарь съ великою увагою переглядавъ богато нагромадженѣ и вкусно уложенѣ працѣ ученикôвъ: вольноручнѣ рисунки, краєвиды, рисунки геометричнѣ, ôтбитки зъ свѣта кляси-

---

БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ.

Образокъ зъ галицкого житя.

II.

(Дальше.)

Панъ Семенъ не стямився, якъ єго навколо окружили и обложили пуделками та пакунками, якъ єго хата наповнилась живымъ гаморомъ и якимись пахощами жѣночои туальеты. Ôнъ не знавъ, що съ собою зробити, що говорити и тôлько кланявся.

„Ахъ яка страшна дорога!“ бѣдкалася перша дама.

„Тôлько Богъ хоронивъ наше житье“, озвалась друга, „а то всѣ булибъ провалились въ воду.“

„Ахъ якъ у васъ тутъ мило!“

„Quelle vue!“ сказала друга дивлячись крôзь ôкно. „Яка чудна околиця зъ ôтси, а якѣ поганѣ дороги.“

„Та ще въ таку пору, въ часѣ ôтпусту, коли всѣ ѣдутъ.“

„Ахъ, така дорога стане сама за покуту.“

„Вы, пане професоръ, не ѣздили на ôтпустъ?“

„Нѣ!“ ледво що проговоривъ професоръ. Ôнъ все ще не мôгъ прійти до себе. Ôнъ не мôгъ надивитись на тіи чуднѣ панѣ, говôркѣ, выстроєнѣ, съ масками на лицяхъ, въ фантастичныхъ капелюхахъ, съ цѣлыми копицями чужого волося на головахъ. Ôнъ дивився, якъ они трѣпотались мовъ сѣрѣ гуси на водѣ и разъ въ разъ мололи передъ нимъ, якъ бы въ своѣй хатѣ и передъ давнымъ знакомымъ. Они здалися єму якимись великими панями, мабуть чи не обывательками, тôлько троха чудными, бодай не такими, якъ панѣ Бжушковска. Середъ нихъ чувся ôнъ якійсь не свôй, а постать пана Гуляйпольского, що мовчаливо хиталась на крѣслѣ, ще побôльшала єго помѣшанье.

„Вамъ мабуть тутка дуже весело жіеся. Ничого вамъ шукати забавы гдеинде. А шкода, що вы не були на ôтпустѣ. Було богато гдечого интересовного. Було богато шляхты, жѣноче товариство дуже добôрне. У кс. *пшеора* була весела забава.“

„Ôнъ намъ доводится близькимъ родичомъ“, перервала друга панѣ, „и мы тôлько на єго запросины поѣхали. Нашѣ стороны дуже нуднѣ, монотоннѣ, не ма съ кимъ жити — просто нудимось.“

„У васъ мабуть инакше, въ васъ близше мѣста и все таки при гостинци, бôльше гостій навѣщуєся. У насъ степова глушь, и мы давно носимось съ гадкою промѣняти нашу маєтнôсть на другу, близше свѣта, близше цивилизаціи, а то прійдеся здичѣти.“ И засмѣялась давôнкимъ смѣхомъ, зиркаючи крôзь маску миленько на професора своими блыскучими очима.

„Я не выдержу бôльше въ тыхъ Корытахъ, моя миленька,“ говорила друга, нѣбы звертаючись до сестры, але зъ коса поглядаючи на професора. „Я розхоруюсь, якъ бы мала я довше тамъ оставатись. Се мôй грôбъ такѣ нуды, така одностайнôсть, така проза — суха проза, огидна!“

„Ахъ и я, моє серденько, рада вырватись кождои хвилинки зъ тои норы — зъ того Корыта. Колибъ се не стародавна спадщина по нашôй родинѣ, не наше рôдне гнѣздо, я бы й ногою не ступила въ ту домовину. Мы, серденько, мусимо зôбунтуватись, зробити революцію противъ нашого Зигмундзя, бо ôнъ непоправный консерватистъ держится тыхъ Корытъ, якъ роялистъ своєи династіи. Не правдажь, пане професоръ, що конче треба зробити революцію. Правда, яка то оригинальна жѣноча революція“.

„О правда, правда“, ôтповѣвъ наконець панъ Семенъ, бо й єму самому було вже совѣстно довше мовчати. „Жѣноча революція се дуже страшна рѣчь. Я бачивъ вже въ моѣмъ житю жѣночу революцію. Страхъ! Не дай Боже повторитись.“

„Чуєшь, Зигмундзю, яка страшна жѣноча революція,“ засмѣялись обѣ панѣ. „Вы бачили революцію жѣнокъ?“

„Ой бачивъ — страшну, страшну.“

„Зробѣтъ ласку, розкажѣтъ, пане професоръ, яка се була революція.“

„То єсть, страшна, ласкавѣ панѣ, съ цѣпами, косами, рѣзаками, коцюбами, мѣтлами, то єсть рôжными знарядами господарскими, якъ такожь съ мѣтлами, помелами, кочергами и, простѣтъ за слово, лопатами и вилами.“

„Ха, ха, ха,“ засмѣялись веселѣ панны. „Та се справдѣ щось нечуваного и страшного. Гдежь то найшлися такъ оригинальнѣ революціонистки?“

„На селѣ, ласкавѣ панѣ, не меншôмъ, якъ Голопяты.“

„И побили певно своихъ чоловѣкôвъ.“

„О нѣ, ласкавѣ панѣ, они билися за своихъ чоловѣкôвъ.“

„За своихъ чоловѣкôвъ! Такъ певно самѣ межи собою?“

„Нѣ, не межи собою, то єсть, не самѣ съ собою, а съ войскомъ!“

„Съ войскомъ!“

„Съ войскомъ, ласкавѣ панѣ, съ войскомъ оружнымъ, то єсть, съ шаблями, списами и гверами; то єсть, съ кôнницею билися они, за пасовиско громадске, то єсть таке пасовиско, котре хотѣла мати громада и процесувалася за него съ дворомъ покликуючися на вѣчнôсть, то єсть, що нѣбы то громада зъ дѣда-прадѣда, ôтъ

чного, зъ орнаментики, фигуры стереометричнѣ, взорцѣ калиграфичнѣ, мапы географичнѣ и физикальнѣ и т. п. Цѣсарь похвально выразився о тыхъ працяхъ ученикôвъ. Переглядаючи тіи працѣ спытавъ Цѣсарь директора, „чи всѣ ученики рускои гимназіи досягаютъ того степени знаня нѣмецкого языка якъ ученикъ Наумовичь“, на що директоръ ôтповѣвъ, що „менше-бôльше всѣ ученики доходятъ до такого знаня, бо учителѣ стараются якъ найстараннѣйше плекати науку сего языка а то не тôлько въ школѣ, але и по за школою наклоняючи ученикôвъ до приватного читаня нѣмецкихъ книжокъ пôдъ своею контролею.“ Дальше звернувъ дир. о. Ильницкій увагу Цѣсаря на рускѣ книжки школьнѣ для гимназіи уложенѣ въ групу немалои вже библіотеки и представивъ тую десятьлѣтну працю рускихъ учителѣвъ яко видимый доказъ, що рускій языкъ вповнѣ надаеся до науки и совсѣмъ способный служити для самого высокого образованя наукового.

Цѣсарь вписавъ ôттакъ свое имя въ пропамятну книгу гимназіи, оглянувъ еще габинетъ натуральный и физикальный и кôлька клясъ гимназіи и розпытувався о числѣ ученикôвъ, о взростѣ фреквенціи и т. д. На прощанье ôтспѣвавъ хоръ ученикôвъ пяту строфу „народного имна“ и „Многая лѣта“ а Цѣсарь опустивъ середъ радôстныхъ окликôвъ всеи молодѣжи руску гимназію. При ôтходѣ еще разъ звернувся Цѣсарь до дир. о. Ильницкого и съ видимымъ задоволеньемъ сказавъ: „Ich bin erfreut, Ihr Gymnasium hat mich sehr befriedigt“.

Пріятне, сердечне, ласкаве лице Цѣсаря сіяло, мовь сонце, озорило и огрѣло теплотою высокои чести и любови серця рускои молодѣжи и рускихъ учителѣвъ... Ученики рускои гимназіи заховалися взорцево, чувствовали и чувствуютъ себе щасливыми, що нашь Покровитель и Благодѣтель, посѣтивъ нашу руску гимназію... Треба бути въ присутности нашого Найдостойнѣйшого Гостя, щобы почувствовати ту невысловлену силу чаруючои любости, его ласкавости, котра зъ очій, лиця, слôвъ, голосу и цѣлого пріятельского и сердечного обходженя сіяе, и душу и серце невымовно къ собѣ притягае! Вконець не можемо поминути, що головна заслуга такъ прекрасного веденя и представленя рускои гимназіи припадае дир. о. Ильницкому, котрый съ ôтцѣвскою дбалостію и щирымъ посвященьемъ плекае ту єдину руску гимназію нашу, якъ также годится згадати о добôрныхъ свѣтлыхъ учительскихъ силахъ, якѣ щиро трудятся надъ успѣшнымъ проводомъ повѣренои имъ молодѣжи — надъ будучностію Руси. Своими дѣлами, цвѣтучимъ станомъ гимназіи даютъ они найлучшу ôтповѣдь ворогамъ и клеветникамъ рускои гимназіи, котрыхъ, жаль сказати, можна въ части подыбати и середъ... Русинôвъ... Правдивѣ Русины могутъ бути думнѣ зъ рускои гимназіи. Може хоть цѣсарске узнанье опамятае троха нашихъ заслѣпленыхъ противникôвъ.

ДОПИСЬ.

(*С*). **Зъ Коломыѣ.***) (*Приготованя до пріѣзду Цѣсаря.*) Въ нашôмъ мѣстѣ ôтъ довшого часу великій рухъ. Властителѣ пристроюютъ всѣ домы: зъ верха бѣлятъ, чистятъ, украшаютъ ихъ хоругвами и фестонами, улиця ведуча зъ двôрця желѣзницѣ до мѣста и улиця Зелена вся украшена хоругвами на перемѣну чорножовтыми, синёжовтыми, бѣлочервоными и синё-червоными. Тыми тôлько улицями мавъ нашь Найдостойнѣйшій Монархъ на польску такъ звану етнографичну выставу переѣзджати.

Найбôльше порушився нашь городъ ôтъ недѣлѣ, коли наспѣла вѣсть зъ Намѣстництва, що Цѣсарь такожь и руску господарско-промыслову выставу навѣститъ. Противники Русинôвъ числили на тое, що руска выстава въ наслѣдство ихъ интригъ не удостоится цѣсарскои гостины, а коли наконець побачили, що марнѣ ихъ заходы, приклонили голову передъ несподѣванымъ для нихъ фактомъ и взялися хоть въ послѣднôй хвилѣ украшати улицѣ ведучѣ до рускои выставы. Переломавши всѣ ставлянѣ запоры ôткрываютъ Русины 15 с. м. въ хорошôмъ павильонѣ въ тôй цѣли устроенôмъ выставу плодôвъ земныхъ и промысловыхъ. При брамѣ повитае Наймилостивѣйшого Монарху рускою промовою членъ комитету п. Агопсовичь, властитель бôльшихъ посѣлостій. Сей честный мужь понимаючи свое правдиве становище, що есть мещканцемъ рускои землѣ, що жіе помежи рускимъ народомъ, чувствуе себе бôльше спорôдненымъ съ кореннымъ рускимъ народомъ, нѣжь съ польскою шляхтою и положивъ для Руси не мало заслугъ при послѣдныхъ выборахъ, допомагаючи до побѣды руского посла о. Озаркевича надъ польскимъ кандидатомъ гр. Миромъ. Коли повстала гадка устроеня господарско-промысловои выставы, сей мужь яко сельскій господарь вступае до комитету, пильно приходитъ на всѣ засѣданя и такъ морально якъ и матеріяльно попирае еи и своимъ вплывомъ доводитъ до осущеня. Въ доказъ великого довѣрія поручили Русины нашѣ п. Агопсовичови привѣтъ Найяснѣйшого Пана при вступѣ на пляцъ выставовый.

Загостивъ до насъ театръ п. Романовичь. Дано два представленя на пляцу выставовôмъ 12 л. „Золотый мопсъ“, комичну оперетку оригинальну Д. Млаки, а 13-го комедію зъ нѣмецкого „Хитрощѣ перехитренѣ“ вразъ съ опереткою Гоголя „Простакъ“. Гра акторôвъ прехороша въ всѣхъ частяхъ. По надъ всѣхъ ôтзначився п. Гриневецкій. Публики дуже мало — въ понедѣлокъ майже порожно. Сумъ дивитися, якъ тѣ люде жертвуютъ свои найлучшѣ силы для рускои справы а интелигенція руска такъ байдужа. — Въ ночи зъ 13 на 14 с. м. прибувъ до Коломыѣ цѣлый ôтдѣлъ Гуцулôвъ въ святочныхъ прекрасныхъ строяхъ народныхъ на привѣтъ Цѣсаря.

*) Спôзнене.

Е. В. Цѣсарь во Львовѣ.

День другій. — Недѣля дня 31 серпня (12 вересня).

Выслухавши рано службы божои въ лат. катедрѣ удався Цѣсарь о ½ до 10 до Дроговыжа, где посѣтивъ дроговыскій закладъ фундаціи бл. п. гр. Скарбка. О год. 2-ôй вернувъ Цѣсарь назадъ до Львова. Найсвѣтлѣйшою точкою сего дня бувъ баль такъ званый „мѣщаньскій“ устроеный въ ратуши коштомъ громады м. Львова. Не тôлько салю головну ратушеву съ прилежачими комнатами, але цѣлый першій поверхъ перестроено въ пышнѣ апартамента балевѣ. На другôмъ поверсѣ устроено буфетъ для гостій пребогато заосмотреный въ добôрнѣ вина и смачнѣ стравы. Якъ тôлько смерклося, заяснѣвъ цѣлый рынокъ въ повнôмъ прехорошôмъ освѣтленю. Илюминація ратушевои вежи и сего вечера не повелася задля сильного вѣтру. За тое самъ будынокъ ратушевый весь купався въ пребогатôмъ свѣтлѣ. Вже о 6-ôй годинѣ здвигъ народа на рынку бувъ превеликій и гонорова сторожа ледво що могла удержати ладъ. Передъ 7-ою годиною почали зъѣздитися гостѣ улицею галицкою. Разъ вразъ туркотѣли повозы та искрились пôдковы огнистыхъ коній уносячи гостій въ пышныхъ строяхъ. Вже о ½ до 8 були всѣ салѣ балевѣ переповненѣ гостями. Зôбралось ихъ около 2000 — число, якъ кождый муситъ признати, доси на ніякôмъ львôвскôмъ балю невидане. Фраки и духовнѣ свиты мѣшалися съ блискучими мундурами и рôжноцвѣтными пребогатыми контушами. Перевага була однакожь по сторонѣ фракôвъ а по части и урядничихъ мундурôвъ. Дамскѣ тоальеты були справдѣ величавѣ и люксусовѣ. Зъ Русинôвъ явились на бали межи ин. Впр. Митрополитъ, оба Епископы, проф. дръ Ом. Огоновскій, проф. дръ Шараневичь, сов. Ковальскій съ женою, сов. Децыкевичь, М. Дыметъ, дръ Сушкевичь, сов. Лопушаньскій и м. др. О год. 8-ôй живѣ оклики людности передъ ратушемъ звѣстили пріѣздъ Цѣсаря. Господинѣ балю поспѣшили на привѣтъ Цѣсаря и утворили шпальеръ напротивъ головныхъ сходôвъ. Цѣсарь склонившися витаючимъ господинямъ подавъ руку намѣстниковôй гр. Потоцкôй и вôйшовъ до салѣ балевои, за нимъ поступавъ Намѣстникъ съ маршалковою гр. Водзицкою, дальше Маршалокъ съ гр. Артуровою Потоцкою, дръ Зыбликевичь, цѣсарска свита, достойники и т. д. Тронова саля прекрасно убрана, вся обита понсовымъ аксамитомъ, навколо великѣ зеркала, котрыми заслонено всѣ ôкна. По серединѣ пôдъ лѣвою стѣною уставлено золотый тронъ цѣсарскій, а по бокахъ двѣ фигуры альегоричнѣ тожь само золоченѣ. Освѣтленье салѣ було справдѣ маестатичне. По представленю розпочався польонесъ, котрому проводивъ президентъ мѣста дръ Гноиньскій. Потôмъ розпочався мазуръ въ 32 пары переважно зъ самои аристократіи въ пышныхъ контушахъ. По скôнченю танцю розмовлявъ Цѣсарь съ гр. Русоцкимъ, гр. Баворовскимъ, съ п. Семильскою и др. а ôттакъ подавши рамя Намѣстниковôй перейшовъ до другои жовтои салѣ, где розмовлявъ съ кôлькома послами, почѣмъ зновъ вервувъ до балевои салѣ, где на желанье Цѣсаря заграли вальця. Цѣсарь маючи по однôй сторонѣ Намѣстникову а по другôй Маршалкову приглядався танцеви. О годинѣ ½ до 10 опустивъ Цѣсарь середъ грôмкихъ окликôвъ салю и ôтъѣхавъ въ супроводѣ Намѣстника и своеи свиты до резиденціи. Незадовго опустила и аристократія баль, а забава прійняла видъ справдѣ мѣщаньскій. Особливо охочо йшли не такъ танцѣ якъ веселѣ бесѣды на другôмъ поверсѣ, где пукло тысячь шампанôвъ. Можна догадатись, що забава була дуже весела и не скоро закôнчилась, такъ що много навѣть не запамятало еи кôнця.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Отношеня Австріи до заграницѣ*). Гостину австрійского цѣсаревича архик. Рудольфа на берлиньскôмъ дворѣ вважаютъ всѣ дневники заграничнѣ яко фактъ политичный доказуючій скрѣпленье австрійско-нѣмецкого союза и приводятъ его въ тѣсну звязь съ гостиною австр. министра заграничныхъ справъ бар. Гаймерлье въ Фридрихсруге у кн. Бисмарка. Фактъ се, очевидно, много

непамятныхъ часôвъ посѣдала се пасовиско.“

„То се бувъ бунтъ!“ якъ зъ просоня бовкнувъ панъ Гуляйпольскій. „Бунтъ хлопства противъ пана, гультайства, свавольнои голоты.“

„То есть, бувъ бунтъ кровавый.“

„Кровавый? Охъ Боже! Кровь текла за таку марницю, за якесь пасовиско.“

„О, такъ есть, ласкава панѣ, кровь текла и смертію полягло кôлькоро жѣнокъ и мужикôвъ,“ говоривъ панъ професоръ вже якось смѣлѣйше, радъ, що може своимъ гостямъ розказати щось для нихъ видимо нечуваного.

„Мати Божа! Жѣнки и чоловѣки полягли, въ крови скупалися! Може и дѣти погинули?“

„Нѣ, ласкава панѣ, дѣтій не стрѣляли, але двѣ дуже молодѣ и, якъ кажутъ, гарнѣ молодицѣ лягли трупомъ на пасовиску.“

„Трупомъ — на пасовиску!“

„То есть, ихъ влучила куля смертоносно и они упали, а потôмъ умерли.“

„Добре имъ такъ, лайдакамъ!“ крикнувъ Гуляйпольскій стукнувши палицею до землѣ. „Моспане, то злодѣѣ, драбы, бунтôвники! Бабы най не пхаютъ носа въ правнѣ споры. Баба, моспаненьку, знай свôй горнець и варешку! Але те хлопство вже такъ роззухвалилось, Мости Добродѣю, що навѣть жѣнки бунтуются и то, моспаненьку, противъ войска! Выстрѣлявъ бы я ихъ всѣхъ до ноги! Я знаю, що то те хлопство. Го, го, я знаю! Спытайте мене, моспане професоръ, я вамъ скажу, бо я черезъ нихъ стративъ мôй маетокъ. Они вкрали въ мене сто моргôвъ лѣса и сѣножати, пане добродѣю, криву присягу зложили и обôкрали мене. Найкрасшій лѣсъ выдерли въ мене, столѣтный лѣсъ самои дубины! А въ лѣсѣ цѣла вартôсть Корытъ! Що Корыта безъ лѣса, що двôръ безъ лѣса! Нуля, моспане, нуля, а тѣ драбы вкрали перлу Корытъ. И не досыть, ще й зôунтовалися, не хотѣли робити на моѣмъ полю, я мусѣвъ спроваджувати чужихъ робôтникôвъ, переплачувати. Все поперестигало, позамакало, погнило — чиста руина и баста! О злодѣѣ, злодѣѣ тѣ мудѣвскѣ хамы.“ Панъ Гуляйпольскій розгукався що не мѣра. Видко професоръ зачепивъ за саму болючу сторону панка доси такъ мовчаливого и, здавалось, совсѣмъ безъучастного въ розмовѣ. Его лице ажь посинѣло, бровы насупились густымъ лѣсомъ надъ грôзьными очима, а товста, тверда рука крѣпко стискала палицю.

„Алежь, Зигмундзю, не уносися,“ озвалася старша панна Гуляйпольска. „Всякій гнѣвъ тобѣ такъ шкодитъ. Тутъ же нема ніякихъ хлопôвъ-бунтôвникôвъ. Мы вже переболѣли ту невдяку. Теперь говоримо о нашôй революціи, яку мы тобѣ готовѣ выправити за нашѣ нуды въ тыхъ Корытахъ.“

Гуляйпольскій тôлько махнувъ рукою и зъ коса глянувъ на професора, якбы давъ розумѣти, що не хоче передъ чужимъ чоловѣкомъ ôтповѣсти на послѣднѣ слова своеи сестры.

„Вы щасливѣ, пане професоръ,“ звернулась панна Гуляйпольска до професора, „вы не потребуете клопотатись господарствомъ, можете жити супокôйно и посвящуватись духовôй працѣ. Тутъ недалеко мѣсто, можна й що дня навѣдатись и розôгнати нуды. Въ васъ може збиратись хороше товариство околичне, вы можете веселитись и мило проводити часъ.“

„У мене мало знакомыхъ“, жалосливо ôтповѣвъ професоръ. „Я доперва пôвроку остаю тутка, то есть, дôставъ именованье на актуального професора въ Голопятахъ. Нема съ кимъ завести знакомства, нудно жити самому.“

„О, самотне житье дуже важке. Але якъ бы у васъ була люба жѣночка, якъ бы то тогды вамъ мило и весело проходивъ часъ. Она бы вашъ дôмъ звеселила, ваше житье украсила.“

„Все лихо на свѣтѣ йде ôтъ того, що мужчины теперь що разъ менше женятся,“ озвалась друга сестра. „Мужчины квасятся, женщины нудятся, товарискѣ звязи рвутся и мы вертаемо до варварства, до здичѣлости“

„Я жію справдѣ якъ въ пустыни,“ озвався професоръ. „Нема кому и стравы зварити.“

„Та на тое можете собѣ держати прислугу,“ гордо ôтказала молодша сестра и ôтслонила свое лице зъ подорожнои маски мовбы на показъ, що еи нѣжне лице, еи червонѣ уста, еи бѣлѣ, дрôбнѣ руки не перенесли бы кухняного жару и важкои роботы. „За мужемъ повинна жѣнка роскошувати, а не побиватись за щоденьщиною, не забиватись въ господарскихъ клопотахъ. Тôлько й тогды може она розвести въ дома рай домашного щастя и остатися для мужа правдивымъ идеаломъ, що разъ въ разъ розцвитаеся и николи не вяне. Женщина потребуе свободы, выгоды, житя.“

Встала зъ крѣсла, выпростувалась якъ гнучка струнка хвоинка и ôткинувши мантилю зъ одного рамени пышно перейшлася по кôмнатѣ. Еи шовкова сукня зашелестѣла якъ осѣнне посохле листя ôтъ вѣтру, духи парфумеріи розлялися по кôмнатѣ, она присѣлась близше пана Семена и зновъ дзвôнкимъ, пещенымъ голосомъ заговорила:

„Правда, пане професоръ, вы не по-

важный особливо въ пору, коли европейскій круговидъ все затягаеся хмарами, зъ котрыхъ чи скорше чи пôзнѣйше могутъ посыпатися громы. Єще существуе въ Европѣ надто богато спорныхъ пытань неполагодженыхъ, щобы дипльомація могла бути бездѣльною. Мимо потайности дипльоматичныхъ акцій продираются до дневникôвъ голосы о замѣреныхъ и заключеныхъ союзахъ. Такъ послѣдными часами заговорили дневники о союзѣ межи Англіею и Франціею. Цѣль безпосередна сего союза мае почивати въ тôмъ, щобы поширати Румунію въ опорѣ противъ Австріи що до дунайскои справы. Австрія вважае Дунай головною артеріею своеи торговлѣ и муситъ дбати о тое, щобы запевнити своѣй торговли якъ найбôльшій користи на Дунаю. Межи примежными до Дунаю державами ведеся справа о утворенье комисіи надзорчои надъ Дунаемъ, а Австрія стараеся запевнити собѣ перевагу въ тôй комисіи застерѣгаючи свому рѣшеню всѣ справы, при котрыхбы рôвноважилися голосы. Англія, сей всюда влѣзливый всесвѣтный торговельникъ, пôддражнюе малй придунайскй державы противъ Австріи, щобы за ихъ вплывомъ знищити панованье Австріи на Дунаю. Зъ тои самои причины пôдговорювала она Сербію до опору противъ Австріи въ справѣ будовы желѣзницѣ сполучаючои Австрію съ Сербіею. Що за интересъ мае однакожъ Франція въ тôй торговельнôй политицѣ Англіи? Ніякого, але если мимо того Франція иде тутъ пôдъ ладъ Англіи, то зъ иншои причины, а тою причиною мае бути союзництво Англіи съ Франціею противъ Нѣмеччины.

(*Побôльшенье войска.*) Въ австрійскôй арміи мае бути утворено десять новыхъ баталіонôвъ стрѣльцѣвъ зъ дотеперѣшныхъ 40 резервовыхъ компаній стрѣльцѣвъ. Побôльшенье войска, якъ завѣряютъ, не потягне новыхъ выдаткôвъ для того, що рôвночасно мае наступити змѣна числа стану презентаційного и такожь заводятся еще иншй ощадности въ войсковôмъ буджетѣ. Побôльшенье стрѣльцѣвъ мае для того наступити, понеже при послѣдныхъ маневрахъ въ Галичинѣ стрѣльцѣ оказалися дуже пригожими до успѣшного дѣланя въ скорôмъ маневрованю.

(*Побôръ рекрутôвъ въ Босніи и Герцоговинѣ.*) Вѣденьскй дневники звѣщаютъ, що въ Сераевѣ носятся съ гадкою завести побôръ войска въ окупованыхъ краяхъ. Босняцко-герцоговиньскій контингентъ мавбы бути прилученымъ до новыхъ баталіонôвъ стрѣльцѣвъ, котрй теперь маютъ бути утворенй. Wiener Allg. Zeitung выводитъ, що побôръ рекрутôвъ въ окупованыхъ краяхъ не стоитъ въ суперечности съ характеромъ окупаціи и тымчасовои администраціи сихъ краѣвъ.

(*Нѣмецкій языкъ яко державный въ Австріи.*) Ческй дневники а именно Pokrok, дуже горячо выступаютъ противъ того, щобы нѣмецкій языкъ узнати въ Австріи яко державный, и пôдносятъ, що зъ давныхъ часôвъ языкъ ческій бувъ державнымъ языкомъ въ ческôмъ королевствѣ, языкомъ двору, а навѣть языкомъ дипльоматичнымъ.

(*Нѣмецкй Parteitage.*) Коли упала гадка загального зъѣзду всѣхъ вѣрноконституційныхъ, починаютъ теперь збиратися поодинокй зъѣзды. Такъ мае въ Бернѣ ôтбутися дня 7 (19) с. м. моравскій зъѣздъ вѣрноконституційныхъ, а дня 3 жовтня нѣмецко-ческій „Parteitag“ въ Карльсбадѣ. На тыхъ зъѣздахъ маютъ вѣрноконституційнй приготовитись до парляментарнои кампаніи.

(*Приходитъ черга на Русинôвъ*). О Русинахъ, доси майже совсѣмъ забутыхъ, починаютъ теперь на ново пôдноситися голосы въ нѣмецкихъ и ческихъ дневникахъ. Вже сама Цѣсарска подорожь выдвигнула Русинôвъ зъ забутя и нѣмецкй та ческй дневники пригадали собѣ, що есть еще въ Галичинѣ рускій народъ, котрого не можна зъигноровати, котрый жіе, хочь его не фаворизуе правительство. Що бôльше, сей народъ и теперь витае одушевленно Цѣсаря, яко народъ свѣдомый свого житя и безъ всякихъ демонстрацій высказавъ свое бажанье рôвноправного житя. До того всего подали недавно Narodni Listy вѣдомôсть, що три рускй послы намѣряютъ вступити до Гогенвартского клюбу. Вѣрноконституційнй дневники пôдняли зъ тои причины великій галасъ, що Русинамъ не ма чого шукати добра въ автономистôвъ, котрй доси ничого не зробили для Русинôвъ, забуваютъ однакожь додати, що еще менше зробили вѣрноконституційнй для тыхже Русинôвъ, хочь були такъ довго верховодячою партіею. Застерѣгаючи собѣ въ тôй справѣ сказати наше слово пôзнѣйше, записуемо сей фактъ, въ кождôмъ случаю не маловажный.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Коли царь Александеръ покликавъ Лорисъ Меликова на диктатора Россіи, почали голосити газеты россійскй и заграничнй, що Меликовъ своими реформами выгубитъ нигилистôвъ. По якôмсь часѣ, коли дѣйстно не чути було про ніякй атентаты, заликували вже направду тіи газеты, що нигилизму въ Россіи вже й слѣду не ма, що Лорисъ-Меликовъ своими реформами ôтсѣкъ гидрѣ голову. Сегодня мы бачимо, що газеты ошибнулися; въ такъ короткôмъ часѣ и такими реформами, якй Меликовъ запровадивъ, годѣ ôтсѣчи голову такôй гидрѣ, якъ россійскій нигилизмъ. Народъ домагався конституціи, свободы вѣры, слова, печати, товариствъ, правого суда и т. д, а Лорисъ Меликовъ того всего и не торкнувъ а тôлько ôтъ часу до часу пускавъ тумана Европѣ, будьтобы въ Россіи реформы якй впроваджувалися, коли на дѣлѣ реформъ ніякихъ не було, бо годѣ и назвати реформою н. пр. само тôлько змѣненье назвы тайного полиційного ôтдѣленя. Кôлько то разôвъ писали газеты о сподѣваной хоть якôй-такôй конституціи, кôлько разôвъ писали о знесеню надзвычайного военного суда и генералъ-губернаторôвъ, кôлько разôвъ писали о полегшеню печати — а чи на дѣлѣ хоть частину тыхъ надѣй и бажань всеи Россіи сповнивъ Лорисъ-Меликовъ? Нѣ, доси не сповнивъ и для того не диво, що гидрѣ нигилизму знову ôтростае голова, що нигилисты готовили новый атентатъ, котрый, якбы не случайна перешкода, бувбы цѣлый свѣтъ впровадивъ въ остовпѣнье. Въ „Новôмъ Времени“ читаемо: Ôтъ кôльканацять днѣвъ кружитъ въ Москвѣ вѣдомôсть о новôмъ пôдкопѣ для пôдминованя курско-московскои желѣзницѣ близько того самого мѣстця, где мина выбухла минувшого року. Урядовои о тôмъ вѣдомости, якъ у насъ звычайно буває, нигде не подыбуемъ, але то рѣчь певна, що пôдминованье желѣзницѣ готовилося. Фактъ бувъ такій. Одинъ полиційный урядникъ вôйшовъ до одного дому при улици Рогожскôй, близько московско-курскои желѣзнои дороги и побачивъ въ однôй партеровôй комнатѣ, где знаходилися три мущины, вырвану пôдлогу и выкопану вузку и глубоку яму съ понакидованою по краяхъ ямы свѣжою глиною. Полиційный урядникъ запытавъ у тыхъ трехъ мущинъ, на що они копаютъ яму, а они ôтповѣли, що они копаютъ пивницю для домашного ужитку. Урядникъ не то що не заарештовавъ ихъ но навѣть не пытавъ ихъ ничого бôльше ни о имена, ни о занятье, але заразъ пôшовъ донести о тôмъ, що бачивъ, свому начальникови, такожь урядникови полиційному. Той выслухавши оповѣданье наочного свѣдка, догадався чогось пôдозрѣного и выславъ заразъ тогожь самого урядника арештовати всѣхъ трохъ мущинъ. Урядникъ удався сповнити розказъ свого начальника, але въ пôдозрѣнôмъ домѣ вже не заставъ никого, — всѣ три мущины щезли безъ слѣду и всѣ гляданя за ними були надаремнй. Полиція оглянула яму и пересвѣдчилася, що яма була входомъ до пôдземного коритаря, котрый кôльканацять сяжнѣвъ въ довжину провадивъ пôдъ желѣзну дорогу. Тое сталося передъ подорожію царя до Ливадіи. Нигилисты, очевидно, хотѣли направити тое, що имъ минувшого року не удалося.

Яко дальшій доказъ, що Лорисъ Меликовъ не выгубивъ нигилистôвъ послужатъ знову два новй факта. Одинъ фактъ, що въ Петербурзѣ выйшло нове число революційного письма „Народная Воля“ съ датою 20. серпня (1. вересня) о 8 сторонахъ печати, другій фактъ, що директоръ арсеналôвъ одержавъ ôтъ „робôтничого звязку“ въ Кіевѣ письмо въ формѣ наказу, щобы облегчивъ долю робôтникôвъ и запобѣгъ рôжнымъ надужитямъ кривдячимъ робôтникôвъ, бо коли того въ вызначенôмъ речинци не учинитъ, робôтники самй розправлятся съ урядниками арсеналôвъ. До письма була приложена печать съ зъображенями: молота, револьвера и сокиры и буквы З. И. В. (Земля и Воля).

Гр. Лорисъ Меликовъ одержавъ ôтъ царя ордеръ св. Андрея, найвысшу въ Россіи декорацію. Меликовъ прибуде сими днями зъ Ливадіи до Петербурга а на его мѣстце поѣде до Ливадіи генералъ-губернаторъ Варшавы Альбединьскій. Ѣзду ген. Альбединьского до Ливадіи кладутъ въ звязь съ подорожію царя до Варшавы, котра мае наступити еще сеи осени.

Туреччина. Дня 13 л. вересня прибувъ францускій корабель авизовый до Гравозы а заразъ другого дня прибули тамже двѣ францускй фрегаты. Дня 14 вересня була отже вже вся демонстраційна фльота въ повнôмъ комплетѣ. Дня 15 вересня мавъ посолъ нѣмецкій гр. Гатцфельдъ въ Константинополи доручити Портѣ ultimatissimum державъ. Державы згодилися, якъ звѣстно, на полишенье при Туреччинѣ мѣстцевостій Диноша и Груды а князь чорногорскій такожь приставъ на незначну ампутацію признанои ему територіи. Але Порта еще кромѣ Диноша и Груды зажадала змѣны граничнои линіи, такъ що на дѣлѣ еще и иншихъ мѣстцевостій не одержалабы Чорногора. Ultimatissimum отже, послѣдна колективна нота, кромѣ Диноша и Груды не допускае ніякои другои змѣны въ вызначенôй граничнôй линіи. До ноты прилученый такожь протоколъ безинтересовности, о котрôмъ мы свого часу згадували, а котрый всѣ державы заразъ по розпочатю укладôвъ о морскôй демонстраціи пôдписали.

До Times-а телеграфуютъ пôдъ днемъ 13 вересня, що Риза баша одержавъ ôтъ Порты рѣшучій наказъ Чорногорцямъ при занятю Дульциня не ставити опору. Телеграмъ же зъ 16 вересня зъ Рагузы доноситъ, що адмиралъ демонстраційнои фльоты Сеймуръ тогожь або слѣдуючого дня завôзве Ризу башу, щобы въ протягу трехъ днѣвъ выдавъ Чорногорцямъ мѣсто и окрестнôсть Дульциня. Коли Риза того наказу не послухае, Сеймуръ завôзве князя чорногорского, щобы переступивъ границю и занявъ признану ему територію. Фльота же демонструюча стане рôвночасно пôдъ Дульциньо.

Князь чорногорскій мае на готовѣ 6000 войска и 8 гарматъ. Пôсля телеграфичныхъ вѣдомостій часть войска машерує до Дульциня.

Що же дотычитъ Альбанцѣвъ, то тіи не думаютъ добровôльно и безъ проливу крови ôтступити Чорногорцямъ Дульциньо. Зô Скодару телеграфуютъ, що 1000 охотникôвъ альбаньскои лиги ôтойшло до Добручи и Кривари, щобы опоромъ стрѣтити Чорногорцѣвъ.

Нѣмеччина. Князь Бисмаркъ зôставъ именованый министромъ торговлѣ и промыслу. До своихъ дотеперѣшныхъ достоиньствъ: канцлера державы, управителя дѣлъ внѣшныхъ и президента пруского кабинету принявъ кн. Бисмаркъ еще одно достоиньство, котре его не мало стояти буде труду и клопоту. Тое именованье канцлера министромъ торговлѣ есть предметомъ дуже оживленыхъ оговорôвъ въ нѣмецкôй печати. Говорятъ, що Бисмаркъ задумує скликати сенатъ економичный зъ найзнатнѣйшихъ представителѣвъ торговлѣ, промыслу и ремѣселъ, котрыйбы дававъ опинію о справахъ политично-торговельныхъ и промысловыхъ.

Франція. Въ республицѣ францускôй справа монастырôвъ сталася сегодня причиною внутрѣшного заколоту а кто знае, чи и не близькои змѣны въ кабинетѣ. На пôдставѣ декретôвъ мартовыхъ Єзуиты вынеслися зъ Франціи. Коли орлеанисты побачили, що францускій народъ рôвнодушно приглядався выгнаню Єзуитôвъ, рѣшили ужити всѣхъ усилій, щобы прочй неавторизованй законы уратовати. Яко средство до тои цѣли выбрали они президента министрôвъ Фрейсинета. Диформъ взявся пропаговати уставу о стоваришеняхъ, въ котру такожь и духовнй конгрегаціи булибы внятй; тымъ проектомъ загадано дôбратися до Фрейсинета и самого президента републики Гревіого. И дѣйстно Фрейсинетови дуже припала до вподобы думка заключеня мира межи републикою и Ватиканомъ; ôнъ забажавъ за однымъ разомъ зыскати двѣ рѣчи: довершити великого дѣла помиреня и выеманциповатися зъ пôдъ вплыву Гамбеты. Фрейсине приступивъ отже до дѣла, ввôйшовъ въ переговоры съ Чацкимъ, ôттакъ пôславъ депешу до францускогo посла при Ватиканѣ, Деспре, котрый бувъ звѣстный яко хитрый другъ Єзуитôвъ и у Фрейсинета мавъ особенне довѣріе. Деспре мавъ съ Ватиканомъ уложити помиренье, на основѣ котрого мали недозволенй законы пôдписати т. зв. „заявленье,“ що они пôддаются и улягаютъ републиканьскому правительству. Ватиканъ згодився на таке предложенье и Деспре завѣдомивъ о тôмъ Фрейсинета. Президентъ министрôвъ такъ тымъ зрадувався, що вже въ своѣй промовѣ въ Монтобанъ натякавъ на помиренье републики съ Ватиканомъ. Пôдчасъ монтобаньскои промовы не знавъ ôнъ еще виравдѣ содержаня „заявленя,“ але бувъ пересвѣдченый, що оно выпаде по его думцѣ, именно, що заявленье буде мѣстити въ собѣ загальне пôдданьеся правительству всѣхъ конгрегацій, такъ що и публичне мнѣніе тоежь похвалитъ и згодится на политику мира. Але бесѣду Фрейсинета въ Монтобанъ печать републиканьска приняла неприхильно а знову гдеякй епископы, котрй косымъ окомъ глядѣли на тое, що Ватиканъ входитъ въ переговоры съ републикою, еще передъ часомъ опубликовали содержанье заявленя. Содержанье показалося млавымъ, навѣть смѣшнымъ. Републикане лѣвицѣ, органъ Гамбеты „Republique Française“ и другй выступили остро противъ Фрейсинета и заявленя. Дня 16 вересня ôтбулася рада министрôвъ, котра мала тую справу рѣшити. На радѣ министрôвъ мавъ бути и Гамбета присутный. Якъ рѣшила рада министрôвъ въ тôй хвили не знаемъ, однакожь дневники завѣряютъ, що бôльшôсть кабинету була за выповненьемъ декретôвъ мартовыхъ, значитъ противъ пôдписованю монастирями „заявленя.“ Тымчасомъ всѣ законы (кромѣ одного закона Картузôвъ) мужескй и женьскй пôдписали вже заявленье, а теперь оно може статися мертвою буквою. Не диво, що при такôмъ станѣ справы газеты голосно заговорили о кризѣ министеріяльнôй а дневники радикальнй стали конечно домагатися скликаня парляменту. Однакожь голошенье кризы министеріяльнои поки що есть безпôдставне, понеже якъ запевняе France Фрейсине уступитъ тôлько тогды, коли одержитъ ôтъ палаты вотумъ недовѣрія.

Ишпанія. Новонароджена инфантка ишпаньска сталася причиною близькои димисіи президента ишпаньского кабинету, Кановаса дель Кастильо. Король выдавъ декретъ признаючій дочку свою княгинею Астуріи. Министеръ Кановасъ дель Кастильо не схотѣвъ контрасигновати того декрету. Титулъ княгинѣ Астуріи носитъ теперь старша сестра короля, но еи не признаютъ права до трону але новонародженôй дочцѣ короля Альфонса. Король буде мусѣвъ димисіоновати президента Кановаса дель Кастильо а выглядѣти на его мѣстце такого, котрыйбы повысшій его декретъ контрасигновавъ.

НОВИНКИ.

— **Подорожь цѣсарска** подае такъ богатый матеріялъ, що не можемо ніякъ поспѣти съ повными справозданями. Тожь поки будемо могли подати подрôбнѣйшй описы записуемо хоть короткй замѣтки о тôй подорожи. Выѣхавши дня 3 (15) с. м. зо Львова задержався Цѣсарь въ Бôбрцѣ 15 минутъ на двôрци, где его одушевленно повитали численнй депутаціи повѣтовй, духовеньство и множество мѣщанъ и селянъ. Замѣтити належитъ, що цѣла дорога желѣзницѣ по обохъ сторонахъ ôтъ Львова ажь до Черновець майже всюда була наповнена народомъ въ святочныхъ одежахъ съ церковными хоругвами и духовеньствомъ на чолѣ и що одушевленнй привѣтнй оклики майже по цѣлôй дорозѣ не уставали. Въ Бôбрцѣ повитавъ Цѣсаря презесъ повѣтовои рады Чайковскій. Въ Галичи задержався Цѣсарь около 10 годины, где бурмистръ Пшесмыцкій повитавъ Цѣсаря промовою. О год. 10 мин. 29 задержався Цѣсарскій поѣздъ въ Станиславовѣ. Маршалокъ повѣтовый Брикчиньскій повитавъ Цѣсаря промовою въ рускôмъ и польскôмъ языцѣ, на що Цѣсарь ôтповѣвъ по французски. Потôмъ повитавъ Цѣсаря именемъ мѣста бурмистръ Каминьскій, а Цѣсарь щиро подякувавъ выражаючи заразомъ жаль, що часъ не позваляе ему посѣтити самого мѣста. До Коломыѣ прибувъ Цѣсарь о год. 12. На двôрци пріукрашенôмъ повитавъ Цѣсаря повѣтовый маршалокъ Ясиньскій, а у тріюмфальнои брамы бурмистръ мѣста Трахтенбергъ польскою и рускою промовою. Ôттакъ посѣтивъ Цѣсарь етнографичну выставу татряньского товариства, а потôмъ руску выставу господарску устроену заходомъ товариства им. Качковского, где его повитавъ рускою промовою п. Агопсовичь. Цѣсарскій поѣздъ супроводила бандерія, триста Гуцулôвъ въ прехорошихъ народныхъ строяхъ. Два гуцульскй весѣля съ музикою и танцями (танцѣ выведено на жаданье Цѣсаря) представили Цѣсареви цѣлу красу нашихъ народныхъ обычаѣвъ, звычаѣвъ и народныхъ строѣвъ. Цѣсарь бувъ дуже задоволеный и любовався прекраснымъ видомъ стройныхъ Гуцулôвъ. По снѣданю ôтъѣхавъ Цѣсарь въ дальшу дорогу. На цѣлôмъ просторѣ ôтъ Коломыѣ до Снятына витали Цѣсаря бандеріи селяньскй въ живописныхъ

зволили бъ вашôй жѣнцѣ, щобы еи руки падались ôтъ працѣ, щобы еи лице запѣкалося ôтъ жару. Вы береглибъ еи якъ дорогого цвѣту, щобы й вѣтеръ не дунувъ на неи, вы шукали бы для неи розкоши, забавы, неустаючои радости. Все веселитись, гратись, гуляти, все новои розкоши шукати, гостити и въ гостину ѣздити, съ кождымъ днемъ витати нову радôсть, — правда, таке житье може бути справдѣ веселе и щасливе.“

Панъ професовъ дивився, якъ на яке чудо, на тую панночку, що якъ ластôвочка щебетала о великôмъ щастю, о свѣтовыхъ розкошахъ, о безжурнôмъ житю, любо усмѣхалась до него, то жмурила то широко розкрывала блискучй очи, пышалась своимъ лицемъ, бѣлымъ якъ снѣгъ, своими устами калиновыми, рядомъ дрôбненькихъ а бѣлыхъ мовъ посрѣбляныхъ зубôвъ и, здавалось, ôтдыхала якимись чудно милыми, трохи чи не одурюючими пахощами. Ôнъ не смѣвъ теперь и словомъ озватись на те еи любе щебетанье, ôнъ тôлько слухавъ и любувався еи словами, поився еи поглядомъ.

(Дальше буде.)

строяхъ. Въ Снятынѣ повитали его численно зôбранй жителѣ рускй навѣть зъ далекихъ сторôнъ. На граници Буковиньскôй о 1 кильометръ ôтъ стаціи Неполоковцѣ въ шатрѣ на чистôмъ поли ожидали прибутя Цѣсаря президентъ краю бар. Алезани, маршалокъ Кохановскій, власти войсковй и цивильнй, духовеньство и множество селянъ и бандерій. 200 селянъ стояло съ запалеными свѣчками. Тутъ повитали Цѣсаря маршалокъ и Архимандритъ а старець селянинъ подавъ Цѣсареви хлѣбъ-сôль. Намѣстникъ и маршалокъ Галичины опустили дворскій потягъ а всѣли въ него намѣстникъ и маршалокъ Буковины. Зъ ôтси до Черновець всюды витали Цѣсаря стройнй селяньскй бандеріи. Дня 16 вересня удався Цѣсарь о год. 7. рано до костела католицкого, потому до резиденціи архіепископа православного, где принимавъ его митрополитъ Андрієвичь, ген. викарій Чуперковичь, духовеньство и шляхта. Цѣсарь звидѣвъ мешканье архіепископске, каплицю, семинарію и выдѣлъ теольогичный. Алюмны и студенты творили шпальеръ. Цѣсареви дуже сподобалась знаменита будова резиденціи въ стилю визатиньскôмъ. Ôттакъ удався Цѣсарь до универзитету, где его професоры и студенты съ ентузіязмомъ повитали, а зъ ôттамъ до гр. вост. церкви, где его вже ожидавъ митрополитъ съ духовеньствомъ и где на тронѣ Цѣсарь выслухавъ богослуженя. По поворотѣ до резиденціи почалися авдієнціи; насамперѣдъ принявъ Цѣсарь румуньского министра вôйны Сляницеану. Того самого дня бувъ устроеный фестинъ въ людовôмъ огородѣ, въ котрôмъ групами розложились селяне всякихъ народностій: Русины именно запимпонували своими строями. Уряджено при тôмъ два весѣля селяньскй: угорске и гуцульске. О год. 4. Цѣсарь посѣтивъ огородъ и съ найбôльшою радостію оглядавъ живописнôсть групъ и строѣвъ селяньскихъ. Вечеромъ бувъ театръ раге, по котрôмъ Цѣсарь ôтбувъ проѣздку по илюминованыхъ улицяхъ мѣста. Дня 17 вересня переглядавъ Цѣсарь 77 баталіонôвъ ляндверы. О 10 рано выѣхавъ до Радовець въ сопроводѣ бандеріи зъ 300 селянъ всякои народности.

— **Архикнязь Кароль Людвикъ** прибувъ вчера рано до Львова и замешкавъ въ Намѣстництвѣ въ апартаментахъ цѣсарскихъ. Заразъ по прибутю до Намѣстництва принимавъ архикнязь вицепрезидента Залеского и гр. Романа Потоцкого а о 10. год. гр. Казим. Красицкого, президента бар. Шенка, гр. Вильг. Семеньского, еп. Сильвестра Сембратовича, кс. прал. Солецкого, гр. Адама Бонковского, бар. Авг. Ромашкана и презид. бар. Іоркаша. Съ всѣми згадаными особами конферовавъ архикнязь въ справахъ товариства Червоного Креста.

— **Архикнязь Рудольфъ** упавъ съ конемъ пôдчасъ маневрôвъ въ Берлинѣ и легко стовкъ собѣ ногу.

— **Загальный збôръ** товариства имени Михаила **Качковского**, ôтбувшійся дня 16. н. ст. вересня въ Коломыѣ выбравъ предсѣдателемъ тогожь товариства Впр. крыл. Теофиля Павликова.

— Одна львôвска газета описуючи церемоніи при обѣдахъ цѣсарскихъ во Львовѣ подала невѣрно, що **menu до цѣсарского столу** було на цѣлый часъ побыту Цѣсаря привезене напечатане зъ Вѣдня, коли тымчасомъ menu печаталось на кождый день **въ друкарни им. Шевченка**, такъ якъ тая друкарня мала прехорошй до згаданого menu спеціяльно уживанй черенки и ôтзначуеся чистымъ и густовнымъ выконаньемъ друкôвъ.

— До Цѣсаря, пôдчасъ его побыту во Львовѣ, удавалася **депутація зъ Бучача** съ бурмистромъ Штерномъ, евреемъ въ польскôмъ контуши, просити **о цѣлу гимназію** въ Бучачи.

— Въ четверъ, дня 16. л. вересня о год. $11^1/_2$ передъ полуднемъ ôтбувся въ Успеньскôй церквѣ во Львовѣ слюбъ п. Емилія **Калужняцкого** професора универзитету черновецкого съ п. Ольгою **Солтыкевичѣвною**, дочкою совѣтника школьного и инспектора для школъ середныхъ въ Галичинѣ. Актови вѣнчаня присутствовала многочисленна львôвска руска интелигенція.

— Громада **Бориня**, пов. Турчаньского одержала въ дарѣ ôтъ Цѣсаря 100 зр. на внутрѣшне устроенье церкви.

— Проектъ будовы галицкои **трансверзальнои желѣзницѣ** предложитъ правительство радѣ державнôй. Пôсля того проекту будову мае провадити правительство и мае бути скôнчена въ 5 рокахъ.

— **Труба воздушна** зъ дня 4. серпня с. р. починила въ повѣтѣ Жовкôвскôмъ дуже великй шкоды. Посуваючися ôтъ полудневого-заходу до пôвнôчного-всходу ударила на лѣсы въ Вязовѣ, Блищиводахъ, Туринцѣ, Деревнѣ и Бутынахъ съ такою силою, що на млѣ ока повалила съ корѣнями або поломала найгрубшй сосны и дубы на 1500 моргахъ. Шкоду оцѣновано на 87.000 зр. Кромѣ того шкоды зъ поваленыхъ будынкôвъ обчисленй въ тыхъ мѣстцевостяхъ на 8.000 зр. Вода знесла переставы и гати въ чотирохъ млынахъ и паперни въ Креховѣ.

— **Нотаремъ въ Бирчи** зôставъ концепіентъ нотаріяльный, Владиславъ Завадзкій.

— **Справозданье Дирекціи** ц. к. Львôвскои **гимназіи Францъ-Іосифа** подае въ части урядовôй цѣкаву для насъ дату, бо ото на стор. 45 того справозданя довѣдуемось, що на 626 ученикôвъ тои гимназіи було 80 гр. к. обряда а лишь 50 признаюся до рускои народности. Зъ того выходитъ, що вже 30 ученикôвъ вынародовилося а прочй 50 вынародовляются съ помочію катихита, котрый Русинамъ удѣляе религіи въ польскôмъ языцѣ. Дальше цѣкава рѣчь, що руского языка учатъ тамъ лишь по однôй годинѣ на тыждень въ 2 ôтдѣлахъ, яко предмета надобовязкового. Въ ôтдѣлѣ першôмъ есть 41 ученикôвъ, въ ôтдѣлѣ другôмъ 23. Переглядаючи уважно згадане справозданье не добачили мы, щобы ц. к. Дирекція закупила яку руску книжку до гимназіяльнои библіотеки, хотяй на приборы науковй вплынуло ажь 1662 зр. И въ сѣй польскôй гимназіи стрѣчаемо такй имена ученикôвъ якъ: Лепкій Ярославъ (сынъ священика зô Львова), Савчиньскій Романъ, Володимиръ и много-много сынôвъ священикôвъ, котрй зъ великого патріотизму сирѣчь „народолюбія“ (кто у насъ не „народолюбець“?!) даютъ свои дѣти до польскои гимназіи, хотяй во Львовѣ есть руска гимназія, обсаджена що найлучшими рускими силами учительскими... — Такожь въ новозаснованôй **IV гимназіи** (польскôй) було на 546 ученикôвъ 24 гр. к. обряда а зъ тыхъ тôлько 13 признаюся до рускои народности. Руского языка тамъ совсѣмъ не учатъ, маемо однакожь надѣю, що Вп. Директоръ IV гимназіи, звѣстный зъ своеи безсторонности, зволитъ постаратися, щобы въ закладѣ его опѣцѣ порученôмъ учено и руского языка. — Дирекція ц. к. **гимназіи св. Анны** въ Краковѣ выказуе въ своѣмъ справозданю на 737 ученикôвъ 2 гр. к. обряда а польскои народности.

— **Въ Коломыѣ** ôткрыли Поляки дня 16. вересня памятникъ свому поетови Францишкови Карпиньскому.

— **На памятникъ Деака** зложили Угры до 1. вересня с. р. 156.609 зр.

— **Зъ землѣ Войска Доньского** въ Россіи маются выберати всѣ жиды, такъ якъ сими днями постановлено, що жидамъ не вольно въ тôй територіи проживати.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Душпастырскй мѣстця одержали Всч. ОО. К. Гаморакъ зъ Стецевы завѣдательство въ Соколôвцѣ, А. Даниловичь сотрудничество въ Роздолѣ и А. Качала сотрудничество въ Лубянкахъ. Всч. ОО. С. Литвиновичь зъ Ключева великого и Н. Дебельскій зъ Серафинець получили позволенье помѣнятися своими приходами, для того то о. С. Литвиновичь одержавъ ôтъ ординаріята презенту на Серафинцѣ и здѣлано отвѣтнй кроки, щобы о. Н. Дебельскій одержавъ презенту на Ключѣвъ.

Презенту получивъ о. Л. Лагодиньскій на Стѣнку деканата Золочѣвского.

Въ пропозицію принятй: а) на парохію Долга, деканата Журавеньского оо.: І. М. Колесса, II. Н. Рожаньскій, III. В. Дорожиньскій, 4) І. Ивановичь, 5) М. Струминьскій, 6) Д. Микецей, 7) Д. Щуровскій и 8) Г. Алискевичь; б) на парохію Ковалѣвка, дек. Бучацкого оо.: І. Е. Грабовичь, II. І. Целевичь, III. І. Бурачиньскій, 4) І. Ляторовскій, 5) С. Новосадъ, 6) А. Танчаковскій 7) І. Рогужиньскій, 8) Т. Бородайкевичь и 9) Н. Сѣчиньскій.

Плату изъ фонда религійного призначило ц. к. Намѣстництво для приватного сотрудника въ Звенигородѣ.

Всч. о. С. Навроцкому поручено заступати катихита гимн. о. Вас. Копытчака въ Тернополи на часъ его слабости.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Всч. оо. Іоанъ Несторовичь, бувшій парохъ въ Кречовичахъ дек. Каньчуцкого получивъ завѣдательство въ пар. Сѣлець дек. Мокряньского. — Михаилъ Мудракъ, завѣдатель капеляніи въ Добрôй дек. Бѣрецкого, ставъ дѣйстнымъ капеляномъ тамже.

Георгій Гладыловичь, парохъ въ Хировѣ декан. Старосольского получивъ личный додатокъ 100 злр. на дальшй три лѣта зъ фонда религійного.

Въ пропозицію принятй: на пар. а) Курылôвка дек. Каньчуцкого І. Емилій Криницкій, II. Тома Шумило, III. Антоній Масляникъ, 4) Несторъ Горошевичь; — б) на пар. Вороблевичѣ дек. Дрогобыцкого І. Михаилъ Ольшаньскій, II. Емилій Криницкій, III. Емилій Бачиньскій; по тернѣ 1. Іосифъ Козакевичь, 2. Николай Коляджинъ.

ГОСПОДАРСТВО и ТОРГОВЛЯ.

— **Станъ жнивъ въ Галичинѣ всхôднôй за часъ ôтъ 15—31. н. ст. серпня** (пôсля справозданя Галицкого товариства господарского). Зъ початку другои половины серпня перепадали часто дощѣ, однакъ коло 20-го серпня настала погода, пожадана до жнива выки, гороху, бобу, хмелю и гречки. Иншй роды збôжа зôбрано середъ не дуже користныхъ обставинъ, съ выимкою гôрскихъ сторôнъ, где ще жнива задля неустанныхъ дощѣвъ неукôнченй. Незвычайнымъ случаемъ бувъ дня 27. и 28. серпня досыть сильный приморозокъ въ гôрскихъ сторонахъ Балигороду, Бирчи, Турки и Старого Мѣста и зморозивъ огирки, фасолѣ, дынѣ, гичку, бараболяну а навѣть некористно ôтдѣлавъ на станъ конюшины насѣнной. Въ иншихъ сторонахъ въ згаданыхъ дняхъ воздухъ лишь значно озябився.

Сѣйба вже розпочалася и вже скôнчено засѣвъ зимового рѣпаку а станъ его, якъ зъ рôжныхъ сторôнъ звѣщаютъ, есть добрый, лишь въ Тернопôльщинѣ жалуются, що хробаки наробили богато шкоды въ засѣвахъ рѣпаку, та що загально въ толокахъ гнôйныхъ або переораныхъ конюшинахъ въ тôмъ роцѣ есть дуже много хробакôвъ.

Зъ сторôнъ Балигородскихъ звѣщаютъ: Ôтъ 10. н. ст. серпня маемо погоду, понизше Балигороду елементарнй пригоды наробили богато шкоды, сѣно погнило въ копицяхъ, збôжа богато зросло и зопсувалося. Жнива понизше Балигороду вже на укôнченю, повысше къ угорскôй границѣ до половины переведенй, але й тутъ въ сѣнѣ значнй шкоды; жита озимй въ многихъ мѣстцяхъ зросли, гичка бараболяна сохне ôтъ двохъ недѣль а морозъ 28. и 28. серпня приморозивъ бараболѣ, именно же выставленй на продувъ пôвнôчно-схôдного вѣтру. Мимо того бараболѣ дуже добре зародилися и мало доси псуются. Ôвсы дорôднй, однакъ солома зôпсувалась, якъ и сѣно.

Зъ сторôнъ Нижанковицкихъ. Жнива укôнченй, ôтъ половины серпня погода, майже всё зôбрано съ выимкою конюшины, котра достигае, а хочь збôръ еи про линцеву посуху не буде великій, однакъ намолотъ буде добрый. Овесъ не конче добре зôбрано, бо богато зросло, пшениця такожь мѣсцями и горохъ зрôсъ. Жита вже розпочали а пшеницю починаютъ сѣяти, бараболѣ по дощахъ значно почорнѣли и лучаются зôпсованй, бураки краснй. Дня 28. серпня воздухъ значно озябъ, бувъ навѣть иней.

Зъ сторôнъ Куликôвскихъ. Неустаннй дощѣ до 27. серпня черезъ цѣлый мѣсяць спиняли жниво пшеницѣ, гороху, гречки и ôвса, однакъ солома въ пôзныхъ збôжахъ мало утерпѣла. Треба однакъ обавлятися недостачи паши для худобы, бо сѣна о $^1/_4$ менше якъ минувшого року, а солома, вынявши невеличку часть пшеницѣ, жита и ячменю щасливо зôбраныхъ, совсѣмъ перегнила; одна надѣя лишь на бураки и отаву, котрй обѣцюютъ добре жниво, якъ лишь буде погода.

Зъ сторôнъ Радехôвскихъ. Жниво хмелю на укôнченю, а збôръ въ загалѣ середный. Жита сходятъ слабо задля посухи, зимнй вѣтры сильнй неустанно пануютъ.

О результатѣ жнива зъ одного морга выки, бобу, бобику, хмелю и гречки звѣщаютъ, що зôбрано выки въ сторонахъ Бирчи 12 сотн. Нижанковичь 8 кôпъ, Каньчуги (пôдъ Ланьцутомъ) 8 кôпъ, Бôбрки 6 кôпъ по 1 корци зъ копы, Бурштына 5 кôпъ, по $1^1/_2$ кôрця зъ копы, Бродôвъ 8 кôрцѣвъ, Каменки 4 фѣры, Олеська и Соколôвки 5 кôрцѣвъ, Тернополя 8—10 кôпъ. Гороху зôбрано въ сторонахъ Каменки 10 кôпъ, Тернополя 8—10 кôпъ, Бирчи, Хирова, Бурштына, Нижанковичь и Хоросницѣ по 8 кôпъ, въ сторонахъ Каньчуги и Куликова 7 кôпъ, Радехова 8 фѣръ, Бродôвъ 7 кôрцѣвъ, Збаража 4-8 кôпъ, Соколѣвки 5-6 кôпъ. Бобу зôбрано въ сторонахъ Бôбрки и Хирова по 10 кôпъ. Гречку въ тôмъ роцѣ знищили дуже бурѣ и грады, рано зôбрана зросла, пôзна знову дуже мѣрный дала выдатокъ, бо найбôльше 8 корцѣвъ зъ морга. Жнива конюшины надѣются доброго въ сторонахъ Хирова, Нижанковичь, Куликова и Каменки, въ иншихъ сторонахъ лишь середного або и мѣрного. Хмѣль сего року въ загалѣ середный и дае $1^1/_2$—$2^1/_2$ сотн. зъ морга. Станъ кукурузы, где еи найбôльше управляютъ, середный, о скôлько не повалили еи грады и бурѣ.

Про засѣвы озимины доносятъ лишь зъ сторôнъ Бурштына и Тернополя, що вже на укôнченю, въ многихъ сторонахъ сѣйбу банатки вже зачали. Въ Тернопôльщинѣ селяне такожь не сѣютъ, бо боятся шкоды ôтъ хробакôвъ. Хочь зъ досвѣду звѣстно, що засѣвы раннй лучшй ôтъ пôзнѣйшихъ, а всежь пора найлѣпша засѣвôвъ ôтъ половины до кôнця вересня доперва надходитъ и засѣвы въ тôмъ часѣ довершенй треба уважати яко раннй.

Цѣна робôтника зменшилась, лишь въ гдеякихъ сторонахъ тяжше его дôстати.

Тельеграма „Дѣла“

Долина, дня 18. вересня. Мимо уливного дощу зôбралась многочисленна людность въ святочныхъ строяхъ съ хоругвами и священиками на повитанье Цѣсаря. Передъ полуднемъ середъ грôмкихъ окликôвъ „Слава“ и „Многая лѣта“ переѣхавъ цѣсарскій поѣздъ.

Оповѣстка.

Выдѣлъ бурсы и братства им. св. о. Николая въ Золочевѣ подае до загальнои вѣдомости, що съ днемъ 1-го лат. жовтня с. р. отворяе бурсу для убогои учащоися молодежи.

Кôлькохъ буде принятыхъ за доплатою а двохъ безплатно. Терминъ до поданя назначаеся до 26-го с. м. Прошеня треба зложити въ канцеляріи уряду приходского. Близшй условія принятя були вже въ часописяхъ обвѣщеннй.

Ôтъ выдѣлу бурсы и братства имени св. о. Николая въ Золочевѣ.

Курсъ збôжя зъ дня 17. вересня 1880.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	ôтъ зр.	ôтъ кр.	до зр.	до кр.
Пшениця	9	75	10	—
„ бѣла	9	75	10	—
„ жовта	9	40	9	60
„ осѣнна	—	—	—	—
Жито	8	40	8	80
Ячмѣнь	6	60	6	75
„ паст.	5	80	6	20
Овесъ	6	75	6	50
Горохъ до варки	8	-	9	—
„ паст.	6	50	6	80
Выка	5	20	5	40
Кокорудза стара	7	—	7	20
„ нова	6	—	6	20
Рѣпакъ зимовый	11	50	12	—
„ лѣтный	11	—	11	25
Лянка	—	—	—	—
Насѣнье лляне	—	—	—	—
Конюшина	35	—	40	-
Кминъ	—	—	—	—
Анижъ	—	—	—	—
„ плоскій	-	—	—	

Курсъ львôвскій зъ дня 16. л. вересня 1880.

	платятъ (без текучого куп.) р	платятъ кр.	жадаютъ (австр. валютою) р.	жадаютъ кр.
1. Акціи за штуку.				
Желѣзн Кар. Людв. по 200 р.	280	50	283	50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	166	50	169	50
Банку гип. галиц. по 200 р.	296	—	300	—
2. Листы заст. за 100 р.				
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	97	60	98	60
„ „ „ по 4% ав.	91	50	92	50
„ „ „ по 5% ав. період.	97	60	98	60
Банку гип. галиц 6% ав.	101	80	102	80
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	102	—	103	50
3. Листы довжнй за 100 р.				
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92	-	94	-
4. Облиги за 100 р.				
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97	25	98	25
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	99	–	100	-
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	100	–	102	—
5. Лосы мѣста Кракова	19	25	21	—
„ „ Станиславова	24	50	26	50
6. Монеты.				
Дукатъ голендерскій	5	55	5	65
„ цѣсарскій	5	59	5	69
Наполеондоръ	9	36	9	47
Пôвимперіялъ	9	63	9	75
Рубель россійскій срѣбный	1	56	1	68
„ „ паперовый	1	$21^1/_2$	1	$24^1/_2$
100 марокъ нѣмецкихъ	57	90	58	60
Серебро	99	50	100	50

(Надôслане.)

До Всч. Передплатникôвъ „Денницѣ“.

Вернувши зъ Италіи, где бавивъ я въ часъ вакаційный, принимаюсь за дальше выдаванье „Денницѣ“. Числомъ 12. починаеся друге пôврочье нашои газеты. Тіи зъ Всч. Ôтбирателѣвъ, котрй еще не зложили предплаты на друге пôврочье, зволятъ належность, 1 злр. 60 кр. пôдъ поданою горѣ адресою въ часъ переслати, щобы присылка газеты могла ôтбуватись правильно и безперепинно. Всѣ числа належачйся по програмѣ выйдутъ и розôшлются Всч. Передплатникамъ. На чч. положимъ дату по речинцямъ, хоть и зъ причинъ згаданыхъ кôлька чиселъ выпускати-мемъ пôзнѣйше. Будемъ ся старати слѣдующй три повнй числа выслати разомъ, а потôмъ правильно выдавати дальшй числа. Половина чистого доходу призначится въ користь бурсъ або стипендій для рускои молодѣжи. Поручаючися Всч. Публицѣ надѣемося, що зволитъ и дальше пôддержовати наше дѣло для розвиваня матернёго языка.

И. Верхратскій.

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Маркилъ Желехôвскій.** Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 70. Львôвъ, Середа 10. (22.) Вересня 1880. Рочникъ I.

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ÔТРУЧНЕ ПИСЬМО Е. В. ЦѢСАРЯ.

Любимый гр. Потоцкій! За кôлька годинъ опускаю той край, где — смѣло можу сказати — цѣла людность безъ вынятку въ спосôбъ найблагороднѣйшій а не рѣдко съ порываючою сердечностію ишла навзаводы, щобы Менѣ побытъ посередъ васъ якъ найпріятнѣйшимъ учинити.

Съ найсердечнѣйшою радостію бачивъ я несчислимѣ доказы любови, преданности и вѣрного привязаня до Мене и Мого Дому, съ высокимъ вдовольствомъ бачивъ я не менше ревнѣ змаганя до розвою моральныхъ и матеріяльныхъ интересôвъ краю и щиру волю повнити обовязки взглядомъ Престола и Монархіи.

Выскажи за тоє цѣлôй людности Мого королевства Галичины и Володимиріи съ великимъ княжествомъ Краковскимъ мою глубоку, найсердечнѣйшу подяку и прийми заразомъ Мою вдячну признательность за свои повнѣ посвященя и успѣшнѣ дѣланя на становищи Мого намѣстника въ тôмъ краю, котрого добро вспирати и на дальше поручаю Твоѣй досвѣдченôй дбалости.

Кобы чувства заявленѣ такъ голосно и съ такимъ одушевленьемъ пôдчасъ Мого побыту позôстали все такъ живѣ и незмѣнѣ, якъ радостѣ згадки, котрѣ Я о тыхъ дняхъ ховаю, якъ Мои найлучшѣ желаня и цѣсарска жичливость для того вдячного краю и его вѣрныхъ жителѣвъ.

Дано въ Самборѣ, дня 18 вересня 1880.

Францъ Іосифъ вр.

Е. В. Цѣсарь Францъ-Іосифъ I.

во Львовѣ.

День третій — Понедѣлокъ 1 (13) вересня 1880.

Рано о 7-ôй годинѣ посѣтивъ Цѣсарь архипрестольну церкву св. Юрія и митрополичу палату, о чѣмъ мы вже подали подрôбне справозданье. Зъ митрополичои палаты удався Цѣсарь до политехники, где его ожидали професоры съ ректоромъ Юліяномъ Медвецкимъ на чолѣ. Въ прекраснôй авлѣ повитавъ Цѣсаря ректоръ Медвецкій промовою, въ котрôй высказавъ подяку за основанье политехники во Львовѣ и за взнесенье величавого будынку политехничного. Цѣсарь подякувавши за щирый привѣтъ оглядавъ библіотеку, салю механики, хемичне лябораторіюмъ и зôбръ гипсôвъ, ôттакъ звернувся до проф. Захаріевича и выразивъ ему свое узнанье за справдѣ артистичне удекорованье ратуша и балевои салѣ. Зъ политехники удався Цѣсарь до божницѣ поступовыхъ жидôвъ на жолкôвскôмъ, а зъ ôттамъ до божницѣ старовѣрцѣвъ при улици Собеского. По тôмъ посѣтивъ Цѣсарь еще гарнизоновый шпиталь войсковый. О год. 12 въ полудне удѣлювавъ Цѣсарь авдієнціи, межи иншими такожь депутаціямъ радъ повѣтовыхъ пôдъ проводомъ кр. Маршалка. Депутаціи складалися разомъ зъ около 800 особъ всѣлякихъ станôвъ. Цѣсарь дякуючи за щирый привѣтъ звернувъ увагу зôбраныхъ на потребу взятися за поправу матеріяльного стану краю и вôзвавъ ихъ, щобы старалися всѣ свои силы звернути до тои многоважнои справы. *„Старайтеся теперь головно о польпшеше и розвôй матеріяльного стану краю* — сказавъ межи иншимъ Цѣсарь до повѣтовыхъ депутацій — *працюйте въ тôмъ направленю, а будьте певнѣ, що можете числити на мою помôчь“*. Потôмъ розмовлявъ Цѣсарь съ поодинокими членами депутацій, выпытуючи ихъ про ôтношеня краевѣ, межи иншими такожь съ бувшимъ посломъ рускимъ о. Заклиньскимъ.

О год. $2^1/_2$ зъ полудня посѣтивъ Цѣсарь новый соймовый будынокъ. Въ порозѣ повитали Цѣсаря кр. Маршалокъ гр. Водзицкій и членъ кр. Выдѣлу Окт. Петрускій. Въ порталю рядами уставились члены кр. Выдѣлу, професоры политехники и артисты участвуючѣ въ будовѣ. На сходахъ уставилися урядники краевого Выдѣлу, директоры и лѣкарѣ головного шпиталю, директоръ и професоры дубляньскои школы рôльничои. Въ сали, где маютъ ôтбуватися соймовѣ засѣданя, ожидали Цѣсаря всѣ три львôвскѣ Архіепископы, Еп. Ступницкій, Еп. Сильвестеръ Сембратовичъ и много послôвъ соймовыхъ. Въ тôй сали, еще не совсѣмъ укôнченôй, звернули увагу Цѣсаря портреты чотырохъ краевыхъ маршалкôвъ, малёванѣ первостепенными артистами: портретъ кн. Льва Сапѣги (пензля Родаковского), гр. Альфреда Потоцкого (пензля Матейки), гр. Володимира Дѣдушицкого (пензля Родаковского) и теперѣшного Маршалка гр. Водзицкого (пензля Семирадского). Цѣсарь вписавъ свое имя въ пропамятну книгу по польски, а оглянувши еще побôчнѣ комнаты соймового будынку ôтъѣхавъ до закладу им. Оссолиньскихъ и оглянувъ тамъ пребогату библіотеку и музей.

О год. $3^1/_2$ посѣтивъ Цѣсарь школу лѣсового господарства напротивъ университету. Ученики лѣсничои школы при спôвучасти пп. Вахнянина, Стрыйского, Герасимовича, Кульчицкого и др. членôвъ музичного товариства повитали Цѣсаря гарнымъ спѣвомъ. При тôй случайности представивъ кураторъ школы Цѣсареви проф. Вахнянина яко композитора рускои кантаты, а Цѣсарь дуже похвально выразився о тôй кантатѣ. По тôмъ звѣдавъ еще Цѣсарь мѣску школу народну им. Елисаветы и протестантску церковь.

Вечеромъ було гальове представленье въ театрѣ польскôмъ гр. Скарбка. Ся точка гостины Цѣсаря во Львовѣ мала бути попри серенадѣ першого дня одною зъ найсвѣтлѣйшихъ. Дирекція театру одержала зъ краевыхъ фондôвъ 4000 зр, щобы ôтповѣдно пристроити салю театральну и само представленье зробити справдѣ торжественнымъ. Тымъ часомъ ся точка повитаня Цѣсаря выпала якъ найсумнѣйше. Театральна саля не о богато прибрала свѣтлости, бо кромѣ подвôйного ряду газовыхъ лямпіонôвъ и фестонôвъ зъ цвѣтôвъ и зеленины, котрыми украшено льожи, не було майже ніякихъ прикрасъ. Паперянѣ фиранки поприбиванѣ въ льожахъ въ горѣ скорше можна було назвати збезъображеньемъ, якъ украшеньемъ. Сама саля прибрала свѣтлости ôтъ святочныхъ строѣвъ зôбранои публики. О год. 8-ôй прибувъ Цѣсарь до театру въ мундурѣ полковника драгонôвъ. Коли Цѣсарь вôйшовъ до льожи, пôднеслася кортина, оркестра заграла „имнъ народный“, котрый ôтспѣвавъ такожь цѣлый театральный персоналъ. Само представленье кôлькохъ сценъ зъ „Страшного Двору“ — оперы Монюшки выйшло почасти неудачно задля недостачи добôрныхъ спѣвакôвъ. По тôмъ выведено на сценѣ танцѣ, а именно найперше высунулось кôльканацять паръ краковякôвъ и ôтспѣвало кôлька пѣсень; потôмъ послѣдовало „коло гуцульске“ укладу и помыслу якогось п. Дурского. Поминувши, що костюмы гуляючихъ дали якъ найсумнѣйше свѣдоцтво о знаню режишера що до гуцульскихъ строѣвъ и ихъ правдивои красоты, самъ танець бувъ скорше пародією „гуцульского кола“, якъ народнымъ танцемъ, и акробатичными чи „головоломными“ выскоками пригадувавъ справдѣ „Schuhnegertanz“, якъ замѣтивъ одинъ вѣденьскій кореспондентъ. Була се якась скаканина паяцôвъ и неестетична крутанина скочкôвъ, що мабуть въ своѣмъ житю не бачили „гуцульского кола“. Потôмъ послѣдувавъ мазуръ, а Цѣсарь опустивъ вже о 9-ôй год. театръ, хочь еще мали грати „Pana Beneta“ а потôмъ представити апотеозу зъ живыхъ особъ. Скôлько навѣть сама публика була вдоволена зъ предорого оплаченого представленя, можна вносити зъ того, що майже всѣ вынеслися зъ театру заразъ по ôтъѣздѣ Цѣсаря, а „Pana Beneta“ грано передъ пустыми лавками.

Подорожь
Е. В. Цѣсаря по Галичинѣ.

Зъ Букачовець пишутъ намъ о пріѣздѣ Цѣсаря:

Дня 3. (15.) вересня переѣзджавъ Цѣсарь въ дорозѣ до Черновець черезъ

БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ.

Образокъ зъ галицкого житя.

II.

(Дальше.)

Такъ, такъ, пане професоръ, треба розумѣти житье и умѣти жити,“ говорила она дальше. „Мужчина може все зробити, може ущасливити женщину, коли тôлько буде еи уважати дорогимъ скарбомъ, а не слугою. Достоиньство женщины еи свобода, еи повага — се найбôльшій тріюмфъ идей нашого вѣку. Людскость переродится наново, коли та идея всюды заволодѣе. Жаль, що мы жіемо еще такъ далеко ôтъ правдивои цивилизаціи, жаль, що мы грязнемо въ варварствѣ. Женщина все ще уважаеся у насъ трохи чи не на рôвнѣ съ робочою прислугою. Ахъ, якъ я радо хочь думкою витаю въ тôй щасливôй Франціи. Не можу начитатися тыхъ описôвъ такъ розкôшныхъ, такъ приманливыхъ, такъ чаруючихъ. Серце просто рвеся въ ту краину, где женщина панує, а не служитъ, въ ту краину правдивои романтичности, рицарства, шляхотности. Житье тамъ инше, люде иншѣ и любовь тамъ инша. У насъ не ма героѣвъ серця, у насъ не ма идеальнои любови, не ма романтичности. Проза, суха, мерзенна проза и бôльше ничого! Не правда жь, пане професоръ?“

„Такъ есть, ласкава панѣ, проза, то есть, що ничого не римуеся, а пишеся одно за другимъ“, ôтповѣвъ професоръ на силу пригадуючи собѣ уступы зъ все обнимаючои бучацкои методики, где такожь щось говорилося о *прозаицѣ* и *поетицѣ*. „Проза есть звычайна, а поезія надзвычайна взнеслость духа.“

„Ахъ, якже може бути у насъ поезія, идеальность, романтичность?! Дайте намъ те житье свободы, те зарево высокого достоиньства, якимъ сіяе француска женщина, а будете мати у насъ той свѣтъ невычерпанои красы, идеального чару и блеску.“

И зôтхнула важко, мовбы бажала полинути за своими идеалами. Панъ Гуляйпольскій якобы проснувся ôтъ еи живои декламаціи и зъ его устъ вырвався якійсь дивный свистъ: „фю-фи-фю“. Була се троха немила пригривка до поетичного полету его сестры.

Тымъ часомъ за ôкнами озвався трескôтъ батога и грôмке „а-овъ!“

„Отъ и нашъ повôзъ вже заѣхавъ,“ скрикнули панны Гуляйпольскѣ выглянувши до ôкна. Зновъ появився арендарь низенько кланяючись и звѣстивъ, що колесо вже направлене. Гостѣ почали выбиратись въ дорогу.

„Mille grace, пане професоръ, за вашу гостинность! Якже мы вамъ вдячнѣ, безконечно вдячнѣ за вашу ласку.“

„По вѣкъ незабудемо, якъ вы намъ стали въ пригодѣ. Незабувайте и на насъ. Дуже радѣ будемо побачити васъ въ нашôмъ домѣ. Мы жь здаеся не такъ дуже далекѣ сусѣды, не горами ôтъ себе розлученѣ.“

„О, мы сподѣемося, що частѣйше будемо видатись. Мы такъ часто туда переѣздимо до Збаража. И вы, пане професоръ, выберѣтся коли на ôтпустъ св. Антонія.“

„Позвольте вамъ зложити мою подяку, моспане професоръ,“ заговоривъ и панъ Гуляйпольскій, якось съ трудомъ пôднимаючись зъ крѣсла и непевными ногами ступаючи напередъ. „Дуже, дуже вамъ дякую. А — а, моспаненьку, на ôтпустъ выберѣтся, выберѣтся, выберѣтся: вы, моспане, ще не жонатѣ, а св. Антонѣ великій патронъ всѣхъ нежонатыхъ и немужатыхъ. А до того у *кс. пшеора* винце — винце правдиве угорске, якъ Мадяръ огнисте. Славне винце, моспане.“

Появився локай забирати пуделка и пуделочка. Довгій сурдутъ оливнои барвы, съ блискучими гузиками, сягавъ ему ажь по самѣ пяты и свѣтивъ густыми плямами, вытертыми лôктями и замащенымъ комнѣромъ. Червона хустка обвязана въ коло его шіи пôдсунулась до горы ажь пôдъ саму бороду, а зъ-за комнѣра було видко грубу, чорну сорочку. Довгѣ полы локайскои либеріи очевидячки запиняли ему ходу и ôнъ пôдкотивъ ихъ ôтслоняючи свои безгарнѣ заболоченѣ чоботища и засмальцованѣ шаравары.

„Жоржь!“ скрикнули гнѣвно панны. „Що се ты съ собою поробивъ? Куда дѣлась твоя голова? Ah, c'est le plus sot dadais, que j'aie jamais vu!“

„Та прошу яснои панѣ, болото велике,“ сказавъ добродушно локай розпускаючи свои чорнѣ, зароблені руки, що певно ще кôлька день тому назадъ двигали суховила и ношѣ и доси ще носили на собѣ слѣды сеи важкои працѣ.

Панны Гуляйпольскѣ наново вложили маски на лице, щобъ охоронитись ôтъ весняного, смалкого вѣтру, и ще разъ попрощавшись съ професоромъ выйшли всѣдати до повозу. Повôзъ бувъ старомодный съ шкôряною великою будою, съ шкôряными рудыми и подертыми фартухами. Коло кôзла стремѣли двѣ лихтарнѣ съ повыбиваными склами, крыла коло колѣсъ були пообвязуванѣ шнурками, а на затылю, на пакунковôй шкôрою обитôй скринѣ ще виднѣлися слѣды гербу. На козлѣ сидѣвъ вôзникъ въ широкôмъ, сивôмъ чи ôтъ ôтвѣчного пороху посивѣлôмъ плащи, въ сукня нôй

повѣтъ Рогатыньскій, где на стаціи желѣзницѣ въ Букачôвцяхъ задержався черезъ близько пять минутъ. Дворець бувъ украшеный синё-жовтыми, чорно-жовтыми и иншими хоругвами. Староста рогатыньскій Левъ Подвѣньскій доложивъ всякои старанности, щобы все ôтповѣдно приготовити до такъ великого торжества, спровадивъ музику зъ Бережанъ а спѣваковъ зъ Рогатына и Липицѣ. Порядокъ бувъ слѣдуючій: Передъ дворцемъ въ Букачôвцяхъ стояли по правôй сторонѣ священики рускй числомъ надъ 30 въ свѣтлыхъ одежахъ и 3 латиньскихъ, за ними брацтва церковнй съ хоругвами. За священиками кагалъ жидôвскій съ торою, а далѣ музика огневои сторожи; за музикою стояли спѣваки зъ Рогатына. По лѣвôй сторонѣ стояли урядники староства, за ними учителѣ повѣта рогатыньского. Въ серединѣ межи священиками а урядниками стояли члены Рады повѣтовои рогатыньскои; дальше по правôй и лѣвôй сторонѣ процесіи зъ цѣлого староства и тысячѣ тысячѣвъ людій. О девятôй годинѣ надъѣхавъ поѣздъ цѣсарскій. Сто одинъ выстрѣлôвъ зъ моздѣрôвъ звѣстили сей пріѣздъ Цѣсаря. Банда заграла „Имнъ народный,“ а грôмке „Слава“ розляглося зъ тысячныхъ устъ. Потягъ задержався, а Цѣсарь высѣвши зъ поѣзду станувъ съ своею свитою середъ многочисленного народа. На самъ передъ повитавъ Цѣсаря ц. к. староста Подвѣньскій, а потôмъ повѣтовый маршалокъ Торосевичь короткою промовою въ польскôмъ языцѣ. Цѣсарь ôтповѣвъ въ языцѣ нѣмецкôмъ.

По тôмъ въ имени мѣста Букачовець повитавъ Цѣсаря бурмистръ хлѣбомъ и солію. Намѣстникъ гр. Потоцкій представивъ священикôвъ, а Цѣсарь розмовлявъ коротко съ гдекотрыми. Прійшовши передъ рускій клиръ съ веселымъ лицемъ сказавъ Цѣсарь: Die Bevölkerung ist fast ganz ruthenisch, nur in den Städten polnisch.“ По представленю ôттакъ жидôвского кагалу вернувъ Цѣсарь до поѣзду и середъ одушевленныхъ грôмкихъ окликôвъ „Слава“ рушивъ цѣсарскій поѣздъ въ дальшу дорогу. Бандеріи селянъ въ красныхъ народныхъ строяхъ, на коняхъ, съ синёжовтыми и гденегде червонобѣлыми хоругвами проводили цѣсарскій поѣздъ. При тôмъ щирôмъ, одушевленнôмъ привѣтѣ нашого Цѣсаря цѣлымъ рускимъ народомъ и всѣми жителями повѣту объявилась однакожь и темна сторона нашихъ краевыхъ ôтношень, що очевидно мусѣло по части зменшити свѣтлôсть торжества и дôткнути Русинôвъ. И такъ першимъ диссонансомъ було нетактовне выступленье латиньского священьства, котре пхаючись на передъ, а закрываючи приступъ рускому священьству, хотѣло мовбы вывысшитись и представити себе яко единыхъ заступникôвъ духовного сану, забуваючи на много численнѣйшихъ заступникôвъ гр. кат. обряду. Другимъ диссонансомъ було тое, що въ имени мѣста Букачовець выступивъ съ хлѣбомъ и солію заступникъ бурмистра — жидъ. Було се дуже неотвѣтно. Жиды въ нашôмъ краю суть консументами и торговцями а не продуцентами. Якъ же жь то выглядае, если рôльника, котрый робитъ коло хлѣба, пхаеся въ кутъ, а выставляеся жида съ хлѣбомъ и солію, хочь ôнъ не робитъ коло хлѣба и не есть рôльникомъ! Для чогожь не можна було повѣрити тую почесть якому статочному господареви, котрй еще не вымерли въ Букачôвцяхъ? А якъ така репрезентація черезъ жида представилася въ очахъ нашого люду, се най пояснитъ фактъ, що не одному селянинови покотились слёзы, коли побачивъ жида съ хлѣбомъ и солію — симъ знаменемъ нашого народного господарства, а я самъ чувъ, якъ голосно нарѣкали: „то мы робимо на хлѣбъ, а жидъ витае нашимъ хлѣбомъ нашого Цѣсаря на нашôй земли!“ Выйшло на дѣлѣ такъ, мовбы нашихъ селянъ не допустили витати Цѣсаря и тôлько зъ далека позволили имъ приглядатись.

ДОПИСЬ.

(*П.*) **Коломыя**. (*Зъѣздъ рускихъ академикôвъ.*) Дня 17-ого н. с. вересня 1880 ôтбувся въ Коломыѣ въ новôмъ забудованю руского народного театру першій загальный збôръ всѣхъ Русинôвъ-академикôвъ зъ Австро-Угорщины. Явилися представителѣ всѣхъ рускихъ товариствъ академичныхъ, яко то: вѣденьскои „Сѣчи“, львôвскихъ „Академического Кружка“ и „Дружного Лихваря“ и черновецкого „Союза“. Пôдъ одною стрѣхою збôралася руска молодѣжь зъ рôжныхъ университетôвъ, съ рôжнымъ свѣтоглядомъ и рôжными пересвѣдченями, щобы опôзнатись и черезъ обмѣну гадокъ порозумѣтись. Ся гарна цѣль вповнѣ осуществилась, молодѣжь руска порозумѣлась що до всѣхъ точокъ програмы и постановила цѣлый рядъ позитивныхъ рѣшень. Мало доси стрѣчана у насъ тольеранція и шанованье чужихъ гадокъ руководили збôраною молодежію, розправы велися поважно и показали, що наша молодѣжь вповнѣ дозрѣла до залагоджуваня своихъ пекучихъ, домашныхъ справъ и що въ тôмъ взглядѣ совсѣмъ не уступае передъ якою нибудь молодежію иншои народности. Бувъ се памятный день, день объѣднаня рускои молодежи и завязаня тѣснѣйшои звязи мѣжь сынами однои матери, котрй доси неразъ и ворожо противъ себе стояли. Кобы лише всѣ постановленя збору практично вôйшли въ житье та кобы и решта рускои молодежи, котра не могла наспѣти на сегорôчный збôръ, руска публика и рускй институціи симпатично ôтнеслись до постановлень сего збору, (о чѣмъ впрочѣмъ и не сомнѣваюся), то вже въ короткôмъ часѣ побачимо здоровй плоды того, теперь такъ сильно объявившогося стремленя до згôдного и мирного дѣланя рускои молодежи.

Переходячи до специяльного оговореня перебѣгу розправъ збору, примѣчу насамперѣдъ, що всѣхъ участникôвъ було звышь 40. На гальеріи була руска публика, котра цѣкаво слѣдячи за ходомъ розправъ згромадилась досыть численно. Зборови предводивъ п. Я. Окуневскій, слух. мед., теперѣшный голова „Сѣчи“; за секретарѣвъ обрано пп. Юл. Матѣева слух. правъ и С. Шухевича слух. мед. Першою точкою програмы було обговоренье средствъ до утвореня живѣйшои звязи межи Русинами-академиками въ Австро-Угорщинѣ. Головнымъ средствомъ узнано: выдавництво литературно-наукового журнала, въ котрôмъ бы помѣщалися выключно працѣ академикôвъ Русинôвъ, такъ оригинальнй, якъ и переводнй статіи, а при тôмъ справозданя о дѣятельности академичныхъ рускихъ товариствъ. Такій журналъ представлявбы житье, умственный рухъ и стремленя рускихъ академикôвъ якъ найвѣрнѣйше, тымъ бôльше если въ нѣмъ будутъ помѣщатися статіи всѣхъ академикôвъ безъ взгляду на ихъ пересвѣдченя. Въ тôй цѣли выбрано комитетъ редакційно-администраційный головный, котрый мае занятися головно администраційными дѣлами (якъ збиранье предплаты, выдавництво и пр.), а въ складъ его входятъ пп. Иванъ Матѣевъ, Шанковскій и Пелехъ зъ „Акад. Кружка“ а пп. Негребецкій, Кокорудзъ и Гузаръ зъ „Друж. Лихв.“ Журналъ мае выдаватися во Львовѣ періодичными книжками. Кожде зъ академичныхъ товариствъ выбирае у себе филіяльный комитетъ, котрый мае заниматися збираньемъ матеріялу ôтъ своихъ товаришѣвъ и рѣшае о ихъ принятю. Нечлены академичныхъ товариствъ (въ першôй линіи богословы-питомцѣ) надсылаютъ свои працѣ впростъ до головного комитету, котрый рѣшае о ихъ принятю. Початковый фондъ маютъ зложити товариства академичнй пôсля проценту своихъ членôвъ. О высокости проценту, цѣнѣ выдавництва, формѣ и назвѣ рѣшитъ головный комитетъ. Такожь мае ôнъ выдати ôтозву до академикôвъ нечленôвъ рускихъ акад. тов. (въ першôй линіи богословôвъ) взглядомъ присыланя даткôвъ на фондъ початковый. Збôръ выразивъ надѣю, що кождый зъ Русинôвъ-академикôвъ буде пренумеровати тую часопись академичну. Повысшй внесеня принято одноголосно.

Ôттакъ рѣшивъ збôръ выслати петицію до Народного Дома съ прошеньемъ о прискоренье отвореня библіотеки и петицію до тоижь институціи съ прошеньемъ о оберненье стипендіи им. Францъ Іосифа I. для академикôвъ хотячихъ за границею выобразоватись специяльно въ якôйсь галузи наукъ передовсѣмъ въ рускôй литературѣ и исторіи.

Дальше збôръ одноголосно препоручивъ львôвскимъ товариствамъ академичнымъ „Акад. Кружкови“ и „Дружн. Лихвяреви“, щобы они получилися въ той способъ, щобы „Акад. Кружокъ“ оставъ товариствомъ выключно литературно-науковымъ и принимавъ въ члены Русинôвъ-академикôвъ безъ взгляду на ихъ пересвѣдченя (подôбно якъ въ Вѣдни „Сѣчь“ по фузіи съ „Рускою Основою“), а „Дружный Лихварь“ щобы бувъ выключно товариствомъ запомогово-пожичковымъ. Тымъ усунеся роздѣлъ межи рускими академиками во Львовѣ, и существованье обохъ товариствъ пôдъ кождымъ взглядомъ полѣпшится.

Кромѣ того постановивъ збôръ выслати петиціи до рускихъ институцій, котрй роздаютъ рускй стипендіи съ прошеньемъ, щобы тіижь институціи уважали бôльше на характеръ петентôвъ, бо бувають случаѣ, що користаючй зъ руского гроша, оказовались пôзнѣйше неразъ недостойными и невдячными.

Вкôнци рѣшивъ збôръ выслати петицію до академичного сенату львôвского университету съ прошеньемъ о ôтновленье катедры рускои исторіи и заразомъ завôзвавъ збôръ рускихъ академикôвъ, щобы громадно записовалися на рускй выклады.

Такъ закôнчився першій збôръ Русинôвъ-академикôвъ. Кождый зъ присутныхъ гостій вынѣсъ добре враженье, бо видѣвъ, якъ молодѣжь наша дала першій початокъ до взаимнои згоды, якъ умѣла тольеровати чужй пересвѣдченя, якъ взнеслась понадъ пôдрядни рôжницѣ, маючи передъ окомъ высшй цѣли.

Мы зъ своеи стороны щиро спріяемо тому новому рухови *молодежи и желаемъ* ѣй вытревати въ здѣланыхъ постановленяхъ. Єднôсть рускои молодежи природна, бо она и есть дитиною однои народности, а лучити еи повиненъ идеалъ одинъ вспôльный всѣмъ учащимся: идеалъ науки и любови рôднои матери Руси. Щасть Боже!

ШАНУЙМО НАШЙ СИЛЫ!

„Народомъ стоимо и за народъ стоимо“ — въ тыхъ короткихъ словахъ мѣстится майже вся програма Русинôвъ. Не маемо пребогатыхъ панôвъ, щобы своими маетками пôддерживали нашъ розвôй народный, не можемо заслонятися блескучими рядами шляхты, а вся наша сила народна почила въ самôй масѣ народа многочисленного, честного и глубоко перенятого правдивымъ чувствомъ людскости. Се наша сила, се жизненнôсть нашои народнои справы, нашои народности, бо не замыкаемося въ кастовости, не побиваемося за поворотомъ до середновѣч-

---

шапцѣ неозначенои барвы. Трôйка коній великихъ але худыхъ, замореныхъ, свѣтила сухими ребрами и пообтовкаными клубами та дрѣмала спокôйно необъявляючи ни слѣду паньского огню.

„Ну, моспаненьку, пане професоръ, напьемося стременнои,“ сказавъ Гуляйпольскій выдобуваючи зъ побôчнои торбы повозу здорову фляшку и лямпку. „Знаете моспаненьку, се даръ *кс. пшеора*, а ôнъ знавець такихъ солодощѣвъ. Не завадитъ, а покрѣпитъ, моспане. Ну, дай намъ Боже на здоровлье та скоро побачитись въ гараздѣ.“ И не скривившись выхиливъ до дна лямпку.

„Та вже лучше вина,“ замѣтила панна Гуляйпольска. „Фе Зигмундзю, якъ можна...“

„А, що вы знаете, бабы, якій напитокъ лучшій! Се, кажу, моспаненьку, вырôбъ самого *кс. пшеора*. Отъ позвольте, пане професоръ, сеи бернадинки.“

Панъ Семенъ выхиливши подану чарку почувъ, якъ стиснулось ему горло. Ôнъ не мôгъ навѣть слова подяки сказати. Тымъ часомъ Гуляйпольскій выхиливъ ще одну чарку, а наконець почастувавъ и арендаря. Сестры змѣркували, що ихъ братчикъ може „faire une affaire scandaleuse“, себъ то що може повторитись збараскій ôтпустъ у *кс. пшеора*, и почали всѣдати до повозу. Повôзъ страшно скрипѣвъ и трѣщавъ пôдъ здоровою вагою пана Гуляйпольского, а Мошко стоячи на боку и приглядаючись тому скрипучому повозови та высохлымъ конямъ тôлько усмѣхався и гладивъ свою бороду. Панны Гуляйпольскй дуже сердечно стиснули руку пана Семена и ще разъ попросили навѣдатись до Корытъ, а панъ Гуляйпольскій таки не выдержавъ и розцюлувався съ нимъ на прощанье. Вôзникъ ляснувъ зъ батога и конѣ рушили зъ мѣсця.

Довго ще выхилялись зъ шкôрянои буды головы панночокъ, повѣвали бѣлй хусточки на знакъ прощаня и чути було прощальнй слова: „au revoir! a revoir cher professeur!“ Сей старосвѣтскій повôзъ, съ розмалёванымъ шляхотскимъ гербомъ, съ скрипучими колесами, подертыми фартухами, попôдвязуваными крылами, потовчеными лихтарнями, сей вôзникъ въ широкôмъ плащи и локай въ вытертôй але паньскôй либеріи на трѣскучому кôзлѣ, тіи заморенй конѣ въ краковскихъ хомонтахъ съ выстаючими ребрами и пообтовкаными клубами, те паньство гороижне, воняюче пахощами и охлапами францущины — все те разомъ складало собою такій чудный образъ мѣшанины, якъ старошляхоцке рапутя въ жидôвскôмъ крамѣ.

Панъ Семенъ довго дивився за повозомъ. Здорова чарка „бернадинки“ вдарила трохи до головы и розбудила солодку маячливôсть. Єму було якось весело на душѣ. Ся паньска гостина навѣяла на него розраду, его дума ширшала на крылахъ и передъ нимъ мовбы новый свѣтъ розкрывався. Ôнъ стоявъ и дивився навкруги себе гордымъ поглядомъ, мовбы говоривъ: отъ дивѣтся, якй гостѣ заѣздятъ до мене, дивися громадо, дивися и ты...! Ôнъ поглянувъ на стару плебанію, чи кто не виглядае. За частоколомъ, щось бѣлѣло; була се кухарка, що збирала кропиву.

„Певне мене слѣдятъ“ — подумавъ панъ Семенъ. — „Найже знаютъ, съ кимъ я теперь пристаю, съ кимъ я за панъ братъ!“ И ему промайнула гадка, чи справдѣ не статибъ братомъ пана Гуляйпольского. Яснй очи дѣвочй сіяли ще въ его памяти, ще дзвенѣли любй слова, а шовкова рука дѣвоча ще, здавалося, стискала сердечно его руку и ôнъ тôлько любо усмѣхався.

„Вы въ чѣпци родились, пане професоръ,“ озвався голосъ арендаря, що зъ тиха пôдôйшовъ до пана Семена здôймаючи свою ярмуру. „Verzeihen за мою смѣлôсть, але вы въ чѣпци родились. Ach mir, бôгме що въ чѣпци!“

„Або що?“

„Якже, такй панночки, якъ смаженй ягоды солодкй, липнутъ до васъ якъ мухи до меду! Вы знаете, що то за панночки? То золото не панночки. Gołd, Gołd, — ech mir! Якій вы такій секретъ знаете до нихъ? Якъ они заразъ до васъ пристали? Я васъ не пôзнаю, пане професоръ! Вы якійсь такій блихтеръ маете на собѣ, якъ бы самъ панъ Бжушковскій. У васъ теперь така паньска мина, якбы васъ оливою помастивъ. Я боюсь за вашу школу, за вашй дурнй хлопцѣ, за тй простй хамы голопятскй. Куда имъ до такого пана професора? То такъ само, якъ бы я до моеи коршмы посадивъ рабина, або мои коровы вôравъ въ хомуты.“

„Та що тобѣ такого, Мошку, що тебе така бесѣда взяла?“

„Якъ не мае брати, герсте, якъ не мае брати? Чи я глухій, чи я слѣпый, чи я вже такій дурный, простый гой, щобы я ничого не бачивъ, не чувъ, не пôзнавъ? Я дуже добре знаю, якъ те паняньске серденько дивится черезъ ту шибку въ око. О я знаю, тôлько погляну. Якъ они дивились на васъ, якй голосы спѣвали въ ихъ словечкахъ, якъ тёхкало ихъ серденько? Meine Munes — я бачивъ. Ай-вай-миръ. Скажѣтъ менѣ, где ваше серце, где оно е?“

(Дальше буде.)

ности, а опираємо житье нашои народности на непохибных основах вселюдского розвою.

Съ жалемъ однакожь треба сказати, що не всѣ Русины и не всюды понимають тую основну пôдставу нашого народного житя, не понимають, чи не хочуть поняти, що мы народомъ стоимо, а що бôльше — що все и всюды повинні мы стояти за нарôдъ, єго до себе пригортати, за єго права и достоиньство вступатися. Суть вправдѣ хвилѣ, коли всѣ одушевляємося для народа: основуємо народні товариства для просвѣты, скликаємо зборы чи митинги народні, ба навѣть и ôтликаємось до народа, щобы йшовъ за нами, голосувавъ за нами, боровся за насъ яко за єдиныхъ заступникôвъ своихъ. Однакожь по тыхъ хвиляхъ унесеня послѣдує мовбы реакція противъ голошеныхъ идей и доходитъ до того, що здаємося совсѣмъ нерозумѣти ни ваги нашого народа ни нашого становища до народа и тоє, надъ чимъ трудимося лѣтами, нищимо власными руками, власнымъ поступованьемъ. Потому дивуємося, що нарôдъ ôтступає ôтъ насъ, не чує нашихъ ôтзывôвъ и не оказує намъ довѣрія, а забуваємо, що сежь єсть лише наслѣдство нашого поступованя съ народомъ.

Тыхъ кôлька увагъ мусимо высказати по причинѣ недавно ôтбутого торжества въ „Народнôмъ Домѣ". Торжественне принятье Цѣсаря въ „Народнôмъ Домѣ" мало бути всенародне. Цѣлый рускій нарôдъ мавъ черезъ своихъ заступникôвъ повитати свого великодушного Покровителя и въ тôй мысли була выдана ôтозва руского комитету. Представителѣ всѣхъ рускихъ товариствъ мали зôбратися въ сали „Народного Дому", а такожь и численні депутаціи зъ всѣхъ сторôнъ Галицкои Руси мали, по можности, взяти участь въ тôмъ народнôмъ торжествѣ.

Кажемо по можности, бо въ самôй сали могло знайти мѣстце тôлько обмежене число людій. Границею тои можности безпосередной участи въ народнôмъ торжествѣ була отже тôлько обмеженнôсть самого мѣстця.

Щожь дѣєся на дѣлѣ? Рускій нарôдъ спѣшитъ на ôтзывъ руского комитету и запросины Протектора „Народного Дому", Впрсв. Митрополита, рускі мѣста и села высылають свои депутаціи. Рускі депутаціи, мѣщане зголошуются до участи въ торжествѣ, але не всѣ доступають до участи. Для всѣхъ булобы зрозумѣлымъ, єслибы причиною недопущеня було заповненье чи переповненье салѣ. Однакожь саля була не тôлько не переповнена, але навѣть не совсѣмъ заповнена, и люде, котрымъ ôтказано вступу до салѣ могли єще выгôдно були умѣститися. Межи иншими явилася руска депутація мѣста Глинянъ пôдъ проводомъ бурмистра и обывателя мѣста п. Николая Кулицкого складаючася єще зъ трехъ депутатôвъ п. Ивана Бѣлоруского обывателя и радного м. Глинянъ, п. Ивана Гарбуза обывателя и радного м. Глинянъ и п. Льва Стефановича адъюнкта суду повѣтового въ Глинянахъ. Тôй то депутаціи ôтказано допущеня до участи въ рускôмъ торжествѣ народнôмъ, хоть она явилась на запросины Впрв. Митрополита, хоть єи характеръ и складъ надававъ повне право вступу до салѣ, хоть єи члены якъ и цѣла громада руска Глинянъ завсѣгды ôтзначалися щирымъ рускимъ патріотизмомъ. Знаємо єще кôлька случаѣвъ, где ôтказано выдати билеты на вступъ до салѣ загально знанымъ патріотамъ и лицямъ занимаючимъ поважне мѣстце въ соспôльности, не задля иншои причины, якъ лише для того, що тіи люде (впрочѣмъ члены кôлькохъ рускихъ товариствъ) не суть членами „Народного Дому", або що ихъ *батьки а не они самі* складали на „Народный Дôмъ" по 600 зр.

Таке поступованье комитету роздаючого билеты справедливо уразило дуже много Русинôвъ, тымъ бôльше що и апеляція до предсѣд. Инст. сов. Ковальского оказалася безъуспѣшною и именно сов. Ковальскій ôтказанье мотивувавъ тымъ, що зголосившіся не суть членами „Народного Дому", — хоть загально вѣдомо, що навѣть щирі патріоты зложивши ôтповѣдный датокъ на Институтъ и зголосившись въ члены, не удостоились тои чести, черезъ що много Русинôвъ мусѣло по такихъ досвѣдахъ зречися пріятности бути непринятымъ въ члены зъ невѣдомыхъ причинъ.

Мусимо дуже жалѣти надъ такимъ поступованьемъ, бо оно єсть простымъ противодѣйствіємъ противъ основнои програмы Русинôвъ, оно дѣлитъ и ослабляє наші силы, ôтчужує нарôдъ и ôтстрашує людій ôтъ нашои справы народнои. Єсли дѣйстно тôлько члены „Народного Дому" мали право участи, тогды слѣдовало се напередъ обвѣстити, а не ôтзыватися до цѣлого руского народа и наражати людій на тоє, щобы они марно трудилися далекою дорогою, выдатками на стройну одежу, а опôсля були недопущені лише для того, що они хоть може бути и давали складки на „Народный Дôмъ" але не суть членами Н. Д. Въ кождôмъ случаю така норма не повинна мати мѣстця при такъ поважнôй депутаціи, якъ депутація мѣста Глинянъ. Якъ высше сказано, въ сали було єще досыть мѣстця для кôлькохъ депутацій, а двѣ галеріи могли бути ôтповѣднѣйше зъужитковані, якъ се на дѣлѣ сталося. Не хочемо робити ніякихъ рекриминацій, але въ интересѣ народнои справы звертаємо увагу, до чого веде таке поступованье.

Дивѣмся на нашихъ противникôвъ, якъ они радуются зъ такого поступованя. Коли мы ôттручуємо ôтъ себе, они пригортають до себе, коли мы селянамъ и на сходахъ стати не позволяємо, они гостятъ у себе селянъ и они бы були надъ усе щасливі, колибы до нихъ такъ горнувся нарôдъ якъ до насъ. На нещастье мы не понимаємо, въ чѣмъ наша сила и наша будучнôсть, замѣсть лучити и єднати, мы ôттручуємо и розрушаємо основы нашого дальшого розвою. Тожь остерѣгаємо передъ такимъ поступованьемъ и вчасно взываємо до поправы. Не забуваймо, що у насъ доси все може бôльше ôттручувано и знеохочувано, якъ будовано и позыскано, що черезъ таке поступованье мы нынѣ слабі и не такъ многочисленні, якъ бути повинно. Пора звернутися зъ блуднои дороги и памятати, що для насъ кожда сила дорога, а тымъ бôльше сила народа.

А до нашихъ Братôвъ зъ Глинянъ и зъ иншихъ сторôнъ Руси ôтзываємося щирымъ словомъ, щобы для добра Руси пустили въ непамять заподѣяну имъ обиду, на дальше осталися тыми ревными, рускими патріотами, котрыми дорожитъ цѣла Русь, и щиро трудилися для добра Руси. Взаимна любовь най прощає блуды и похибки, а крѣпитъ насъ всѣхъ духомъ єдиныхъ, народною идеєю Руси сполученыхъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Подорожь Цѣсаря до Галичины вызвала въ росс. печати много толкôвъ, однакожь мусимо замѣтити, що велика часть ôтзывôвъ росс. газетъ о подорожи цѣсарской написана тенденційно. Найлучше и въ поважнôмъ тонѣ, хоть вправдѣ коротко, обговорює „Одесскій Вѣстникъ" въ вступнôй статіи принятье Цѣсаря во Львовѣ. Подаємъ тую статю въ цѣлости: „Цѣс. Францъ Іосифъ опустивъ Львôвъ, где стрѣтивъ такій самый торжественный привѣтъ, якъ въ Краковѣ. Представитель шляхты гр. Казимиръ Красицкій выразивъ цѣсареви вѣрноподданчі чувства въ имени шляхты, пôднѣсши мудрôсть и справедливôсть монархи, признавшого польску народнôсть и утвердившого єи языкъ въ школѣ, судѣ и администраціи. Гр. Красицкій говоривъ по польски а цѣсарь ôтповѣвъ по нѣмецки, причѣмъ уживавъ словъ: *„шляхта сего краю"* а не *„польска шляхта"*, якъ выражався гр. Красицкій. Цѣсареви представлялись рôжні депутаціи: ôтъ жидôвскои громады Львова, ôтъ львôвскои и бродскои торговельнои комнаты, ôтъ товариства львôвскихъ адвокатôвъ, ôтъ сельско-господарского товариства; а ôтъ Русинôвъ, головного населеня всхôдной Галичины, не було никого кромѣ офиціяльного представителя уніятскои церкви, митр. Сембратовича. Тоє явище не могло не впасти въ очи. Устроителѣ принятя повинні були звернути на тоє увагу, хотяйбы pour sauver les apparences (про людске око). Маршалокъ кр., гр. Водзицкій поступивъ много тактовнѣйше въ коренной Польщи привитавши Цѣсаря въ польскôмъ и рускôмъ языцѣ. Во Львовѣ же, мовбы нарочно, робилось все такъ, щобы затерти слѣды Русинôвъ. На банкетахъ журналистôвъ не було ни одного представителя рускои печати. Очевидно ренегаты всхôдной Галичины стараются всѣми силами надати тôй области польскій характеръ. Припустѣмъ, що имъ удасться до якогось часу пускати такого тумана, але они тымъ чинятъ велику шкоду, розъединяючи двѣ спорôдненні народности, котрі моглибы жити въ мирѣ и згодѣ. Но въ загалѣ пробуванье Цѣсаря въ Галичинѣ ôтзначалося великимъ порядкомъ, котрый удержували безъ участи полиціи самі жителѣ, одушевлено витавшій свого цѣсаря кликами „Многая лѣта" и „Niech żyje".

Въ Петербурзѣ укôнчився 9 с. м. голосный процесъ жидôвскои спôлки „Грегеръ, Горницъ и Когенъ", котра заключила була передъ вôйною россійско-турецкою съ правительствомъ умову доставляти пôдводъ пôдчасъ згаданои вôйны. Спôлка пôднесла до скарбу державного претенсію на 32 миліоны рублѣвъ и заразомъ здержала выплату многимъ пôдряднымъ предпріємцямъ и доставителямъ пôдводъ ажь до того часу, доки сама не буде заспокоєна зъ стороны правительства. Зъ початку процесъ той провадився въ Одесѣ, пôзнѣйше перенѣсся въ Петербургъ. Процесъ скôнчився, пôсля донесеня „Молвы" въ той спосôбъ, що спôлцѣ признано лишь 5,360.000 рублѣвъ, и то выплатится єи готôвкою тôлько 300.000 а проча належитôсть задержится на выплату тыхъ осôбъ, котрі выступили съ справедливыми претенсіями противъ спôлки. Ôтъ того засуду може спôлка ôткликатися єще до высшои инстанціи.

За стараньемъ Лорисъ-Меликова маєся зачинати будова желѣзницѣ до Сибѣру. Министеръ скарбу Грейгъ ôткладавъ тую будову задля недостачи грошій. Прискоренье будовы зъ иниціятивы Лорисъ-Меликова дуже утѣшило зъ одной стороны купцѣвъ и торговельникôвъ россійскихъ а зъ другои стороны и жителѣвъ надволжаньскихъ, котрі знайдутъ въ неурожайнôмъ, тяжкôмъ для нихъ роцѣ хоть якій-такій заробокъ.

Туреччина. Дня 20 вересня перенявъ вицеадмиралъ англійскій Сеймуръ найвысшу команду надъ сполучеными ескадрами державъ въ портѣ Гравозы. Фльота демонстраційна стала ôтъ того дня фльотою активною.

Альбанцѣ не стратили духа и збираются въ Дульциньо, зъ ôтки Риза баша мусѣвъ уступити. Доси не прійшло до стычокъ межи войсками турецкими а войсками альбаньскои лиги, бо Риза баша щадитъ Альбанцѣвъ и єго войска не охотно били бы ся съ Альбанцями. — Найблизші вже дни принесутъ намъ цѣкаві вѣсти про дѣланя сполученои европейскои фльоты.

Нѣмеччина. Князь Бисмаркъ, якъ мы вже донесли, принявъ портфель министерства торговлѣ и промыслу. Всѣ газеты глядятъ за причинами, які склонили канцлера, маючого на своѣй головѣ тôлько тяжкихъ обовязкôвъ, брати єще новый, не менше тяжкій обовязокъ и всѣ годятся въ тôмъ, що кн. Бисмаркъ учинивъ тоє зъ почутои потребы: скрѣпити и утвердити политичный устрôй нѣмецкои державы черезъ консолидацію єи господарскихъ ôтношень. Въ першôй линіи возьмеся канцлеръ до того, щобы сѣть нѣмецкихъ желѣзниць якъ найскорше перевести на власнôсть державну. Дальше возьмеся до переведеня реформы закона заробкового. На конець порѣшитъ єще одну дуже важну справу, котра єму на серци лежитъ, а именно торговельно-политичне ôтношенье межи Нѣмеччиною и Австріею. На кôлько кн. Бисмаркъ буде взглядный и уступчивый въ тôмъ дѣлѣ для Австріи, годѣ теперь вже предвидѣти. Колибы кн. Бисмаркъ мавъ тревати при своихъ дотеперѣшныхъ поглядахъ на справу торговельно-политичныхъ ôтношень Нѣмеччины до Австріи, то зъ єго именованя министромъ торговлѣ Австрія не може робити собѣ великихъ надѣй. Але єсть пôдстава сподѣватися, що политична констеляція, котра сегодня дуже промовляє за политичною пріязнію Нѣмеччины съ Австріею, не остане безъ вплыву такожь и на устроенье господарскихъ ôтношень межи тыми двома державами и наклонитъ нѣмецкого канцлера утвердити пріязнь Австріи такожь торговельно-политичными концесіями.

Въ послѣдныхъ часахъ наробила много шуму въ печати цѣлои Европы бесѣда одного сторонника Бисмаркового, депутованого Варнбильера, въ котрôй тойже оправдуючися передъ своими выборцями, для чого ôнъ голосувавъ за пôдвысшеньемъ военного буджету, ôткрывъ, що Россія пôдчасъ вôйны всхôдной предложила Франціи зачѣпно-ôтпорный союзъ и що въ наслѣдство того Нѣмеччина згодилася на австрійску окупацію Босніи и Герцоговины. Дальше сказавъ Варнбильеръ въ своѣй бесѣдѣ, що министеръ французскій Ваддингтонъ выявивъ кн. Бисмаркови въ Гастайнѣ о предложенôмъ Россією союзѣ и що Россія держала на границі нѣмецкôй 300.000 войска готового въ трехъ дняхъ вступити въ предѣлы Нѣмеччины.—Колибы така бесѣда выйшла ôтъ кого иншого а не ôтъ пріятеля Бисмаркового, не привязувано бы до неи такого великого значеня, але высказана устами Варнбильера мусѣла бути передискутована и то горячо печатію именно французскою, россійскою и нѣмецкою. Печать французска и россійска рѣшучо дементують ôткрытя Варнбильеровѣ. Republique Française, органъ Гамбеты смѣєся зъ словъ Варнбильера, будьтобы Ваддингтонъ выявивъ Бисмаркови предложенье Россіи и въ самôмъ дѣлѣ годѣ чогось подôбного допустити. Бувшій министеръ Ваддингтонъ завôзвавъ навѣть, якъ гдеякі газеты подали, Варнбильера на поєдинокъ за оскорбу чести. Нѣмецкі знову газеты, хотяй гдеякі зъ нихъ признають въ основѣ можливôсть предкладаня Россією союза Франціи, смѣются зъ того, будьтобы тристатысячна армія россійска стояла невидима на границі нѣмецкôй готова въ трехъ дняхъ вступити въ Нѣмеччину.

Франція помножила свои заморскі кольоніи занятьемъ групы островôвъ въ Полинезіи. Дня 29 липня с. р. заключила Франція черезъ свого комисаря съ королемъ островôвъ Тагити, Помаромъ V. конвенцію, пôсля котрои королевство Тагити (коло Америки) прилучаєся до Франціи. Єсть то кôлька островôвъ (Тагити, Еймео и Майтеа), маючихъ $30^1/_2$ миль квадратовыхъ и надъ 40.000 жителѣвъ, котрі вже ôтъ 1842 р. зôставали пôдъ протекторатомъ французскимъ. Жителѣ тыхъ островôвъ єще 1813 приняли вѣру христіяньску, а пôдъ взглядомъ просвѣты стоятъ досыть высоко. Головный островъ Тагити, обнимаючій 26 миль квадратовыхъ и надъ 32.000 жителѣвъ має дуже догôдный портъ Папейти, такъ само и островъ Еймео має кôлька догôдныхъ пристаній, словомъ, нова кольонія єсть дуже важнымъ здобуткомъ Франціи яко стація морска для французского судоходства, а важнôсть єи єще пôднесеся по перекопаню Панамы. Король Помаръ V зрѣкся добровôльно престола королевского и буде побирати ôтъ републики французскои рôчну плату.

Министеріяльна криза въ Франціи вже укôнчилася. Президентъ министрôвъ Фрейсине и прочі члены кабинету подали о димисію, котру президентъ републики принявъ. Причиною упадку Фрейсинета сталися уклады съ Ватиканомъ въ справѣ декретôвъ мартовыхъ, о чѣмъ мы въ послѣднôмъ ч. обширнѣйше розказали. Урядовый дневникъ оголосивъ письмо Гревіого до Фрейсинета, въ котрôмъ Греви жалує, що Фрейсине домагаєся рѣшучо димисіи, заявляє, що не забуде заслугъ, які положивъ Фрейсине для державы и завѣряє єго о своѣй прихильности и симпатіи. Всѣ министры ведутъ дальше свои дѣла ажь до именованя нового министерства. Однакожь вѣроятно тôлько кôлькохъ министрôвъ а именно министеръ дѣлъ заграничныхъ, маринарки и робôтъ публичныхъ будутъ заступленій иншими, прочі же министры: Ферри, Констанъ, Казо, Тираръ, Фарръ, Магненъ и Кошери лишатся. — Жиль Ферри одержавъ мисію зложити новый кабинетъ.

Въ Санъ-Жерменъ ôткрыто 19 с. м. памятникъ Тіерса. Жиль Симонъ державъ промову. Товпы народа кричали: Прочь съ Єзуитами.

НОВИНКИ.

— Дня 19 вересня **опустивъ Цѣсарь Галичину** и удався на Угры. Въ поворотѣ зъ Буковины переѣхавъ дня 18 вересня черезъ Станиславôвъ, Калушь, Долину, Болехôвъ, Стрый до Дрогобыча, вздовжь цѣлои дороги витаный одушевлено черезъ рускихъ жителѣвъ. Зъ поѣзду высѣдавъ Цѣсарь въ Калуши, Болеховѣ, Стрыю и Дрогобычи. Зъ Дрогобыча удався желѣзницію до Борыслава, где оглядаючи копальнѣ нафты майже двѣ годины забавивъ. Вернувши до Дрогобыча посѣтивъ єще фабрику воску земного Гольдгамера и спôлки а о год. 5 станувъ на двôрци въ Самборѣ, зъ ôтки удався до резиденціи въ староствѣ. Принятье въ Самборѣ було величественне; вечеромъ мѣсто було илюминоване. Дня 19 вересня выѣхавъ Цѣсарь зъ Самбора до Лупкова витаный по дорозѣ на стаціяхъ въ Хировѣ, Коростенку, Устрикахъ, Ôльшаници, Лукавици, Загôрю и пр. Въ Лупковѣ ожидали Цѣсаря рôжні депутаціи и кôлькасотъ осôбъ шляхты въ народныхъ строяхъ. Межи иншими достойниками прощали тутъ Цѣсаря Впреосв. митр. Сембратовичь

и Преосв. еп. Ступницкій. Цѣсарь высѣвъ зъ поѣзду а Маршалокъ гр. Водзицкій попрощавъ его промовою. Цѣсарь ôтповѣвъ на промову Маршалка а до дра Казим. Грохольского сказавъ: „Mein Herz lasse ich bei Ihnen“. По ôтъѣздѣ Цѣсаря шляхта окремымъ потягомъ удалася еще до першои стаціи угорскои Мезо Ляборчь. — Задля недостачи мѣстця мусѣли мы дуже побѣжно конець Цѣсарскои подорожи подати, но застерѣгаемся, що гдеякимъ моментамъ тожь подорожи посвятимо обширнѣйшій згадки.

— **Въ справѣ фонда вдовичого.** Минувшого тыждня представилася комисія фонда вдовичого преосв. Митрополитѣ и просила о остаточне рѣшенье спору, якій послѣдного загального збору по причинѣ нового статута межи ординаріятомъ и загальнымъ зборомъ ôтпоручникôвъ деканальныхъ зайшовъ. Стало на тôмъ, що незабавомъ буде скликана вспôльна нарада консисторіи и комисіи вдовичои, котра основно обговоритъ и предложитъ modus, пôсля котрого мае бути статутъ ухваленый. Заразъ пôсля того зôзвеся загальный збôръ ôтпоручникôвъ до дальшихъ нарадъ статутовыхъ.

— **Рада державна** мае бути скликана, пôсля донесеня Tagesbote, на день 22 падолиста а буджетъ буде предложеный на однôмъ зъ першихъ засѣдань.

— Цѣсарь удѣливъ въ дарѣ **погорѣлцямъ** мѣста Калуша 600 зр. а погорѣлцямъ села Корналовичѣ пов. Самбôрского 400 зр.

— **Селяньскій празникъ** во Львовѣ. Третого дня цѣсарского гощеня во Львовѣ справило львôвске товариство господарске празникъ въ Єзуитскôмъ огородѣ для селянъ прибувшихъ въ депутаціяхъ радъ повѣтовыхъ. Около 2 годины по полудни розмѣстилось до двѣста селянъ въ найрôжнѣйшихъ строяхъ коло кôльканацяти столôвъ пôдъ голымъ небомъ. Селянамъ услуговали члены комитета тов. господарского. Музика львôвскои Гармоніи пригривала при обѣдѣ. Першимъ даньемъ, розумѣеся, була горѣвка чи якъ Dz. pol пише „tradycyjna starka,“ котра мала заострити апетитъ селянъ-депутатôвъ до другого важного даня притасканого въ величезнôмъ кôтлѣ „пирогôвъ“, котрî Dz. pols. называе „deser“-омъ хлопскимъ. По тôмъ десерѣ почались тоасты. Володимиръ Маковичь зъ Рогатыньск. взнѣсъ здоровлье Мазурôвъ, Францишокъ Дудинъ зъ Ясельского заинтоновавъ „многая лѣта“ въ честь Цѣсаря а Теодоръ Орновскій зъ Пôдгасць взнѣсъ здоровлье кн. Адама Сапѣги, дякуючи ему за гостинне принятье селянъ во Львовѣ. Кн. Сапѣга выяснивъ Орновскому и прочимъ селянамъ, що то не ôнъ ихъ гоститъ але тов. господарске и взнѣсъ тоастъ за гараздъ всѣхъ хлѣборобôвъ. Селяне схопили кн. Сапѣгу на руки и ôтспѣвали „многая лѣта.“ Селянинъ мазуръ зъ пôдъ Кракова, Колодзьейчикъ пивъ здоровлье „jasnych panów,„ але не такихъ, котрî посѣдаютъ богато землѣ и грошій, але тыхъ що w głowie mają jasno“. Пôдъ конець празника взнѣсъ тоастъ мазуръ зъ Бохнѣ Оржеховскій на згоду „Rusi z mazurami.“ О 4 годинѣ вицепрезесъ тов. госп. Дав. Абрагамовичь закрывъ празникъ и селяне депутаты розôйшлися не дуже радî зъ такъ короткого, бо тôлько двогодинного треваня празника, на котрôмъ паны-дѣдичѣ имъ, „maluczkim,“ — якъ виразився Dz. pol. — услугували.

— **Церемоніи двôрского обѣду гальового пôдчасъ побыту Цѣсаря во Львовѣ.** Въ день гальового обѣду розсылае канцелярія двôрска запрошенье друковане, съ цѣсарскими гербами, на котрôмъ выписано имя запрошеного и година обѣду, съ примѣткою, що коли запрошеный прибути не зможе, муситъ рано того дня въ двôрскôй канцеляріи причину подати; инакше неприсутнôсть его уважалабыся оскорбою, бо при столѣ цѣсарскôмъ всѣ мѣстця мусятъ бути занятî. На 10 минутъ передъ вызначеною годиною обѣду сходятся гостѣ до передпокою, зъ ôтки льокаѣ провадятъ кождого до окремои канцеляріи. Ту за зеленымъ столомъ сидитъ урядникъ а передъ нимъ лежатъ картки бѣлî и синî. Гôсть каже свое имя а урядникъ вручае ему картку сину а льокаеви бѣлу. Льокай съ бѣлою ôтходитъ а гôсть съ синою вступае до другои комнаты, где стоитъ мистръ церемоніи. Той бере ôтъ гостя картку и каже ему, чи сидитъ на право, чи на лѣво и гôсть пôсля того входитъ правыми або лѣвыми дверми, где стрѣчае дигнитаря, съ котрымъ витаесь церемоніяльно а ôттакъ съ запрошеньемъ въ руцѣ входитъ до салѣ ѣдальнои. Ту показуютъ ему мѣстце при столѣ, где при начиню лежатъ: menu по французски, програма музики по нѣмецкî и карта съ именами обохъ его сусѣдôвъ, бо пôдчасъ обѣду представлятися не вольно. Поучивши гостя, що пôдчасъ обѣду не вôльно стукати, ани голосно розмовляти ани вносити тоастôвъ, ведутъ его хутко до третого сальону, где всѣхъ принимае генералъ-адъютантъ Мондль. Зъ ôттамъ идутъ всѣ до великои салѣ, где Намѣстникъ представляе кождого гостя великому кухмистрови цѣсарскому, гр. Киньскому. Той каже гостеви: „Machen Sie sich bequem,“ то значитъ, що гôсть може проходжуватись по сали, але не може усѣсти, бо стôлцѣвъ тамъ не ма. Съ ударомъ вызначеной годины (во Львовѣ 6 он) входитъ поспѣшно мистръ церемоніи и кличе: „Meine Herren, es kommt Se Majestät, machen Sie ein Spalier!“ На тіи слова всѣ стаютъ въ шпальеръ где кто може а цѣсарь выходитъ отворенымъ черезъ льокаѣвъ дверми, иде мѣрнымъ крокомъ вздовжь шпальеромъ не звертаючи на никого уваги, и сѣдае на першôмъ мѣстци, а всѣ гостѣ такожь безъ гомону и стуку засѣдаютъ. На чотырохъ гостій есть двохъ льокаѣвъ. Заразъ якъ тôлько всѣ пôсля достоиньствъ обсѣли столы, подаютъ зупу а ôттакъ дуже спѣшно страву за стравою не пытаючи, чи кто зъѣвъ, чи нѣ. Пôдчасъ обѣду маршалокъ церемоніи дае легко знакъ лѣсочкою а льокаѣ мѣняютъ стравы, начинье и наливаютъ вина. По обѣдѣ дае мистръ церемоніи знакъ, що цѣсарь встае. Льокаѣ хутко хватаютъ за крѣсла а всѣ въ тôйже хвили повиннî встати. Скоро цѣсарь ôтойшовъ, всѣ якъ найспѣшнѣйше идутъ за нимъ, щобы ôтбути cercle. — Цѣсарь стае при дверахъ до своихъ апартаментôвъ а всѣ гостѣ уложилися вже въ пôвколесо. При cercle цѣсарь не помине никого; за чергою до кождого проговоритъ кôлька слôвъ а кождый муситъ щось ôтповѣсти. Поки цѣсарь не обôйде весь cercle и не ôтойде уклонившися, поти не вôльно никому рушитися. Пôдчасъ обѣду гальового першого дня побыту Цѣсаря во Львовѣ, Цѣсарь ôтбувавъ власне cercle въ хвили, коли наспѣвъ передъ намѣстництво похôдъ съ смолоскипами и коли почали спѣвати кантату. Цѣсарь не скôнчивши еще cercle выйшовъ на ганокъ а за нимъ пустилося кôлькохъ шляхтичѣвъ — мистръ церемоніи ледви змôгъ удержати порядокъ. — Всѣ знадобы до цѣсарскои кухнѣ привозилися що дня окремымъ вагономъ зъ Вѣдня а вода на столѣ цѣсарскôмъ була зъ Шенбруну.

— Въ звѣстнôй справѣ о. **Корнилія Яворовского**, бувшого канцльера консисторского, ôткинувъ найвысшій трибуналъ зажаленье неважности внесене черезъ обжалованого противъ засуду першои инстанціи, котрымъ тойже зôставъ узнаный виннымъ и на два роки вязницѣ засудженый.

— **Юліянъ Клосевичь**, урядникъ рôльничо-кредитового заведеня для Галичины и Буковины, умеръ 6 (18) с. м. во Львовѣ.

— Въ Австріи курсуютъ теперь, якъ пишутъ газеты, **фалшивî 25-рублевî паперы** въ значнѣйшôмъ числѣ.

— **Въ Кіевѣ** ôтъ 1 жовтня с. р. зачне выходити нова щоденна политично-литературна газета **„Заря“**. Выдавати еи буде Андрієвскій.

— **Театръ нѣмецкій въ Пештѣ** замкнула, якъ звѣстно, сего року рада мѣста Пешту. Нѣмцѣ внесли прошенье о нову концесію, але рада мѣска по 5-годиннôй дуже бурливôй розправѣ рѣшила 77 голосами противъ 76 не удѣлити концесіи. Вся печать нѣмецка дуже озлобилася за тое на Угрôвъ.

— **Нова крадѣжь въ Россіи.** Зъ Харкова телеграфуютъ до россійскихъ газетъ: Перше харкôвске товариство взаимного кредита перестало выплачувати. Пассива величезна. Касіеръ банку „захватилъ 200.000 рублей“.

— **Папѣрь зъ травы.** Въ Англіи пробуютъ теперь выробляти папѣрь зô свѣжо скошенои травы. Пробы показали, що такій папѣрь есть гладкій и надаеся до письма и рисункôвъ.

— Россійске министерство внутренныхъ дѣлъ рѣшило засновати въ губерніяльныхъ мѣстахъ западного краю **школы дла полицейскихъ урядникôвъ.** И найже кто говоритъ, що Россія не дбае о „просвѣту“.

— **Страшна катастрофа** случилася недавно на рѣцѣ Ебро пôдъ Льогроно въ Испаніи. Отарый мѣстъ каменный вымагавъ направи и для того поставлено тымчасомъ мôстъ понтовый. Черезъ той мôстъ переправлявся баталіонъ войска и одинъ порохъ на быстринѣ перевернувся съ цѣлымъ баталіономъ числячимъ 276 людій. Утопилося 110 жовнѣрôвъ а 11 офицерôвъ.

— **Въ Кіевѣ** чинятся приготованя до **выставы**, маючои обнимати фабричнî и сельско-господарскî выробы югозападного краю, именно Кіевскои, Волыньскои и Подôльскои губерній. Выставляти можутъ и жителѣ другихъ росс. губерній, але право одержувати преміи и нагороды можутъ тôлько експоненты згаданыхъ трехъ губерній.

— **Въ Газѣ** (Haag) ôткрыто торжественно дня 14 вересня статую философа Спинозы. Много достойникôвъ, много заграничныхъ писателѣвъ, межи иншими Бертольдъ Авербахъ, взяли въ торжествѣ участь.

— **Въ Одескій университетъ** вступило сего року всего 49 новыхъ студентôвъ. Пôсля факультетôвъ вписалося на исторично-фильольогичный 4, на правничій 12, на физично-математичный 15 а на природничій 18 студентôвъ. Давнѣйшими роками число ново-вписуючихся студентôвъ доходило до 150, минувшого року зменшилося на 86 а сего року на 49.

Вѣсти епархіяльнî.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Захаръ Пôдляшецкій, другій проповѣдникъ при престоль. перемыскôй церквѣ ставъ катихитомъ при учительскôй женьскôй семинаріи и при VII-клясовôй дѣвочôй школѣ у Бенедиктинокъ. — Димитрій Куцерыбъ, катедральный сповѣдникъ ставъ катихитомъ при мужескôй выдѣловôй школѣ, и при приватнôмъ ученическôмъ заведеню у п. Гильдъ. — Іоанъ Кобрынъ, парохіяльный сотрудникъ, ставъ катихитомъ при мужескôй IV клясовôй школѣ. — Викторъ Матюкъ, настоятель ризницѣ, ставъ катихитомъ при народнôй III-клясовôй школѣ на Болоню и при Охронцѣ.

До конкурсу ôтбутого въ дняхъ 29 и 30 червня и 1 липня приступили слѣдуючî кандидаты: Іос. Будзыновскій, Вас. Волошиньскій, Теод. Ганасевичь, Теоф. Глушкевичь, Іоанъ Гинилевичь, Андрей Децко, Андрей Дроздовскій, Стефанъ Кишикъ, Ант. Копыстяньскій, Изидоръ Кордасевичь, Левъ Мацускій, Іоанъ Отто, Левъ Паппъ, Кирилъ Рудавскій, Григ. Секела, Іоанъ Селецкій, Вас. Цюкъ, Андрей Чернецкій.

Ч. 2840. Кандидаты священичого стану, желаючî получити рукополаганье въ іереи въ надходячôмъ речинци, маютъ явитися 21 вересня 1880 н. ст. въ консисторскôй канцеляріи до складаня пріемного испыта. Дотычнî поданя заосмотренî прилогами, маютъ завчасно въ Епископску Консисторію внести.

Ч. 2672. До принятя воспитанникôвъ въ перемыске пѣвчо-учительске заведенье фундаціи бл. п. Еп. Іоана Снѣгурского на р. шк. 1880/81 вызначаеся речинець на 1. жовтня н. с. 1880 р.

Условія до принятя: 1. Укôнченый 17. рôкъ житя; 2. непорочнôсть обычаѣвъ; 3. укôнчена 4. або щонайменше 3. кляса школъ людовыхъ съ добрымъ успѣхомъ и 4. добрый, чистый голосъ.

Убѣгателѣ маютъ свои поданя заосмотренî въ потрѣбнî свѣдоцтва, черезъ взглядный парох. урядъ найдальше до 25 вересня н. ст. 1880 г. сюда предложити, а самî лично на высше опредѣленôмъ речинци въ консисторскôй канцеляріи явитися.

Мѣсто формального свѣдоцтва рожденя и крещеня дестаточно коли душпастырь на прошеню убѣгателя рôкъ, мѣсяць и день рожденя и крещеня просителя примѣтить.

— На соборчику деканальнôмъ въ Закомари 18 вересня с. р. жертвовали **на Бурсу филіи „Просвѣты“ въ Золочевѣ**: Вп. о. К. Билевичь деканъ и парохъ въ Утѣшковѣ 20 кр.; о. А. Давидовичь деканъ и парохъ въ Заболотцяхъ 1 зр.; о. П. Корчиньскій зъ Пôдгорець 2 зр.; о. І. Трыльовскій парохъ въ Ожидовѣ 1 зр.; о. К. Турчиньскій зъ Кутъ 1 зр.; о. Чмола зъ Гумнискъ 50 кр.; о. Гаврисевичь зъ Бѣлогокаменя 3 зр. 40 кр.; о. Левицкій зъ Пѣтричь 50 кр.; о. Пашковскій зъ Олеська 50 кр.; о. Винтонякъ зъ Бужка 50 кр.; о. Танячкевичь зъ Закомаря 30 кр.; о. Войтовичь зъ Рожнева 28 кр.

Складаючи щиру подяку за повысшî датки — заявляемо, що Бурса филіи „Просвѣты“ въ Золочевѣ вôйшла вже въ житье. Всякî жертвы на тую гуманитарну цѣль просимо надсылати на руки гимназіяльного катихита въ Золочевѣ: о. Исидора Єзерского.

Ôтъ выдѣлу филіи „Просвѣты“ въ Золочевѣ.

— **Зъ Побережа.** Въ недѣлю дня 31 (12) серпня 1880 ôтбулася у насъ шеста рôчниця въ память отвереженя нашои громады, на котре то торжество прибуло пять Всч. ОО. духовныхъ, запрошеныхъ мѣсцевымъ нашимъ священикомъ, О. М. Кумановскимъ. Въ имени цѣлои нашои громады складаемъ подяку всѣмъ тымъ Всч. ОО. духовнымъ, а въ особенности О. С. Кобляньскому, катихитови зъ Станиславова, за хороше и съ теплотою выголошене слово при случаю того такъ торжественного дня.

Григорій Королюкъ старшій братъ
Никита Калинъ начальникъ громады.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

Впр. о. И. С. въ Л. Мы здержали Вамъ высылку, бо пренумерата Вамъ була скôнчилась. Теперь выслали мы Вамъ всѣ задержанî числа. *Вп. п. А, Ц. въ* Foča. Зареклямуйте, якихъ чиселъ Вамъ хибуе, бо гдеякî звернено зъ почты retour.

Черезъ Администрацію „Дѣла“ прислали: для Батковщины о. А. П. въ Тисовици 1.30; для Зорѣ: Вп. Р. зъ Ве... 2 зр. о. Д. въ Увсю 2 зр. о. И. Л. въ Сапоговѣ 2 зр.

Курсъ львôвскій зъ дня 20. л. вересня 1880

	платятъ р.	платятъ кр.	жадаютъ р.	жадаютъ кр.
	австр. валютою			
1. Акціи за штуку. (безъ текучого куп. безъ купону)				
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	275	—	278	50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	162	—	166	
Банку гип. галиц. по 200 р.	296	—	300	—
2. Листы заст. за 100 р.				
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97	50	98	50
„ „ „ по 4% ав.	91	50	92	50
„ „ „ по 5% ав. період.	97	50	98	50
Банку гип. галиц 6% ав.	101	70	102	70
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	102	—	103	50
3. Листы довжнî за 100 р.				
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92	-	94	
4. Облиги за 100 р.				
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97	—	98	—
Облиги комунальнî Гал. банку рустик. 6%	99	—	100	-
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101	—	102	—
5. Лосы мѣста Кракова	19	25	21	—
„ „ Станиславова	23	50	25	50
6. Монеты.				
Дукатъ голендерскій	5	56	5	67
„ цѣсарскій	5	60	5	70
Наполеондоръ	9	39	9	50
Пôвимперіялъ	9	66	9	78
Рубель россійскій срѣбный	1	56	1	70
„ „ паперовый	1	21	1	23
100 марокъ нѣмецкихъ	57	90	58	60
Серебро	99	50	100	50

Цѣс. кор. надворный

ФАБРИКАНТЪ БѢЛИЗНЫ

Е. ФОГЛЪ

Пляцъ Галицкій, ч. 14. поручае всяку еще оставшу

БѢЛИЗНУ, ПОЛОТНА И ТКАЦКІЙ ВЫРОБЫ

о половину фабричнои цѣны — дешевше якъ всюда

Сорочки мужескî зъ Шифону, Оксфордовî полотнянî або правдиво колёровî зъ кретону, кождои мѣры по . . . . . зр. 1, 1·50, 2
Калисоны мужескî, полотнянî по . . . . . зр. 1
Шкарпетки гладкî або колёровî пôвъ тузина по . . . зр. 1, 1·50, 2
Кафтаники ôтъ поту и дерганî мужескî або дамскî по . . . . зр. 1, 2
Ковнѣрики дамскî чотырекратнî кождого фасону 6 штукъ по . . . зр. 1
Ковнѣрики мужескî: Архикнязя, Линкольна, Шиллера, Майтка, Флоранса, Бисмарка, Ганза, Рихтера и т. д. пôвъ тузина по . . . зр. 1
Манжеты мужескî або дамскî кождого фасону пôвъ тузина по . . . зр. 1, 1·50
Сорочки дамскî зъ Шифону або полотнянî по . . . . зр. 1, 1·50, 2, 3
Спôдницѣ дамскî зъ Шифону, полотнянî або зъ Море съ хорошимъ убраньемъ по зр. 1·50, 2, 3
Кафтаники дамскî нôчнî съ обрубкою або гафтованî дуже тонкî по . зр. 1, 1·50, 1·75
Румбурскî полотнянî хусточки до носа 6 штукъ по . . . зр 1·50, 2, 2·50
12 штукъ хусточокъ до носа съ колёровыми бережками . . . . зр. 1
6 штукъ полотняныхъ хусточокъ кольоров. до носа для заживаючихъ табаку по зр. 1 50, 2, 2·50
6 паръ дамскихъ панчохъ по . . . . . зр. 1, 1·50
6 паръ дамскихъ панчохъ колёровыхъ нитяныхъ по . . . . зр. 2 75
Обрусъ на 6 особъ зъ бѣлого дамасту штука по . . . . зр. 1·50, 2
Обрусъ до кавы на 6 особъ полотняный штука по . . . кр. 75, зр. 1, 2
Серветы бѣлî зъ дамасту въ цвѣты 6 штукъ по . . . зр. 1 75, 2
Серветы десеровî бѣлî, тонкî 6 штукъ по . . . . зр. 1
Ручники зъ дамасту $1^1/_2$ лôктя вѣденьского довгî 6 штукъ по . . . зр. 2
Стирки полотнянî 6 штукъ по . . . . . зр. 1 25
Обрусы полотнянî дамастовî на 12 особъ по . . . . зр. 3, 3·50, 4·50
Найлучшî горсеты нôчнî для дамъ съ пышно выробленою структурою по зр. 2 50, 3 50
Румбурскî полотна вебовî по 50 вѣд. лôктѣвъ $^5/_4$ широкî . . . зр. 20
Румбурска веба по 40 вѣд. лôктѣвъ ôтъ . . . . . зр. 14—16
Полотно румбурске $^4/_4$ и $^5/_4$ широке 30 вѣд. лôктѣвъ по . . . зр. 10, 11, 12
Шифонъ найлучшого гатунку метръ ôтъ . . . . . кр. 20—35
Простирала полотнянî безъ обрубки 6 штукъ . . . . . зр. 15
Плащѣ ôтъ дощу суконнî, полотнянî костюмы правдиво колёровî, кретоновî шляфроки по чудно низькихъ цѣнахъ.

Закупуючî товарôвъ въ высокости 30 зр. одержуютъ дармо 12 штукъ найлучшихъ серветъ дамастовыхъ

6-6

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Маркилъ Желехôвскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 71. Львôвъ, Субота 13. (25.) Вересня 1880. Рочникъ I.

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

СТОЛѢТНІЙ РОКОВИНЫ

вступленя на престолъ Цѣсаря Іосифа II.

29 листопада 1780 — 29 листопада 1880.

Дня 29 листопада 1780 Цѣсарь Іосифъ II ставъ самодержавнымъ правителемъ Австріи. За два мѣсяцѣ припадаютъ отже столѣтнѣ роковины вступленя на австрійскій престолъ Цѣсаря Іосифа II. Не тутъ мѣстце поясняти значенье его вправдѣ короткого, бо тôлько десятьлѣтного, але многоважного панованя. Досыть буде згадати, що австрійска исторія записала имя Іосифа II на своихъ найсвѣтлѣйшихъ картинахъ, що его панованье вызвало рѣшучій зворотъ въ духовôмъ и соспôльноправнôмъ житю австрійскихъ народôвъ, а его имя доси еще жіе въ незатертôй памяти всѣхъ народôвъ Австріи. Іосифови II припала незавидна доля, яку звычайно мусятъ переносити мужѣ великихъ идей и великихъ реформъ: довго занôзнаный, незрозумѣлый, за житя жіючими непопираный, по смерти осужденый и своими ворогами обезславленый— а доперва по довгихъ, довгихъ лѣтахъ зрозумѣлый, справедливо оцѣненый и до належнои славы и почести приверненый. Лише одна Галицка Русь була и осталася непоколебимою въ своихъ чувствахъ для Іосифа II, може тому, що рускій народъ далеко скорше и легше зрозумѣвъ идеѣ Іосифа II, зрозумѣвъ его дѣятельнôсть и справедливо оцѣнивъ его труды. Цѣлыми вѣками побивався рускій народъ за всенародною волею, за рôвноуправненьемъ всѣхъ людій, за знесеньемъ крепацтва, чи, якъ у насъ называютъ, пôдданьства — сеи правдивои неволѣ людій. Усилія руского народа, щобы довершити такъ величаве дѣло вселюдского розвою, були за слабѣ супротивъ нагромадженыхъ непріязныхъ обстоятельствъ и могущества ворогôвъ. По довгихъ, кровавыхъ борбахъ захитавъ наконець рускій народъ старою Польщею, що накидала ему сей станъ неволѣ, розрушивъ основы всемогущого панованя шляхты, але самъ обезсиленый довговѣковою борбою не мôгъ вже вповнѣ осуществити идей свободы и рôвноправности всѣхъ людій, тымъ бôльше, що и Россія, пôдъ котрои покровительство прилучилась була часть руского народа, почала на ново заводити крепацтво, с. є. повертати рускій народъ въ пôдданьство и неволю. Мимо того однакожь державсь рускій народъ крѣпко свого идеалу всенароднои свободы та рôвноправности и дожидавъ часу осущеня сего идеалу. Подѣлъ Польщи бувъ неминучимъ наслѣдствомъ борбы руского народа и пережитости старои Рѣчи-посполитои, але треба було доперва порядкуючои руки, пôдъ котрои управою и руководствомъ моглобы настати нове житье соспôльно-державне въ рускихъ и польскихъ земляхъ давнои Рѣчи-посполитои. Галицка Русь прилучена пôсля подѣлу Польщи до Австріи довгій часъ оставалася неупорядкованымъ и неоживленымъ краемъ. Не досыть було змѣнити верховну власть въ краю; треба було усторонити звалища здряхлѣлои старины и положити новѣ основы нового житя. И ось Цѣсарь II являеся тымъ мужемъ, що заводитъ новый ладъ, выдобуває цѣлый народъ зъ неволѣ и кладе тревалѣ основы нового житя — житя свобôдного и рôвноправного, за якими рускій народъ вѣками побивався. Цѣсарь Іосифъ II зноситъ пôдданьство, а властиво неволю народа (Leibeigenschaft), узнає селянъ и маломѣщанъ людьми свобôдными, маючими свои людскѣ права, и охоронює цѣлый народъ силою закона. Рôкъ 1781 звѣстивъ въ Австріи нову еру высвободженя люду зъ пôдъ паньскои самоволѣ, высвободженя зъ неволѣ, узнаня люду членомъ людскости. Не довелося Іосифови II въ короткôмъ часѣ свого панованя вповнѣ перевести свое дѣло и усунути всѣ слѣды пôдданьства, але вже само знесенье неволѣ було фактомъ превеликои ваги. Се по вѣки памятне дѣло Іосифа II спорôднило его съ рускимъ народомъ и здобуло ему почестне мѣстце въ исторіи розвою руского народа. Ледви чи якій другій народъ Австріи порозумѣвъ такъ глубоко се дѣло Іосифа II, якъ народъ рускій, котрый побачивъ въ нѣмъ осущенье свого власного идеалу свободы и рôвноправности и зъ того часу заховавъ непоколебиму вдячнôсть для свого освободителя.

Жива дѣятельнôсть Іосифа II не запинилась однакожь на тôмъ однôмъ дѣлѣ. Іосифъ II поступавъ смѣло дорогою реформы на передъ. Ôнъ понявъ значенье Галицкои Руси, а знаючи, що сила народа почиває въ просвѣтѣ, положивъ першѣ початки заснованя школъ при помочи державнôй, здвигнувъ руске духовеньство зъ его упослѣдженя, завѣвъ головну семинарію духовну во Львовѣ, а понимаючи, що рускій народъ есть господаремъ Галицкои Руси признавъ рускому елементови становище пануючои народности въ краю, надавъ рускому языкови право вступу до школъ, урядôвъ и судôвъ, а на львôвскôмъ университетѣ завѣвъ выклады въ рускôмъ языцѣ. Додаймо до того широкѣ реформы на поли законодавства, заведенье нового закона цивильного и карного, уладженье податкôвъ и данинъ, реформу жидôвъ, ревизію поземельнои посѣлости, обезпеченье такъ званыхъ рустикальныхъ посѣлостій и многѣ иншѣ реформы, — а смѣло можемо сказати, що Цѣсарь Іосифъ II бувъ для Галичины не тôлько основателемъ нового соспôльно-державного устрою и нового житя народного, але такожь тымъ великимъ управителемъ, котрый пôдносячи рускій елементъ въ краю справдѣ зрозумѣвъ, на якихъ основахъ и якими силами може здорово розвиватись Галичина и причинитися до скрѣпленя Австріи. Єсли пôсля Іосифа II житье нашого краю пôшло иншими дорогами и многѣ его дѣла затерлися пôдъ противными стремленями, єсли навѣть пôзнѣйше покровительство Русинôвъ було вже лише формальне, а не мало тыхъ животворныхъ основъ, на якихъ оно опиралося за Іосифа II, то дотеперѣшна исторія краю выказала наглядно, якъ некористно и шкодливо для краю, ôтступати ôтъ природныхъ основъ его розвою. Епоха Іосифа II останеся въ галицкôй исторіи тою свѣтлою зорею, що на короткій часъ заблисла и розбудила великѣ надѣи, але не найшла своихъ покровителѣвъ въ пôзнѣйшихъ часахъ. Рускѣ выклады на львôвскôмъ университетѣ знесено вже р. 1810, а на усуненье всѣхъ слѣдôвъ пôдданьства, на знесенье паньщины треба було ждати бôльше якъ пятьдесять лѣтъ. Економичный, правный и просвѣтный розвôй народа занедбано, пытанье жидôвске рѣшено неôтповѣдно, межинароднѣ ôтносины въ краю зведено до неприродного стану, — а нынѣшный сумный станъ краю, въ кождôмъ майже взглядѣ, показує наглядно, скôлько выйшло шкоды зъ того, що реформы Іосифа II не зôстали поновленѣ и консеквентно переведенѣ. Можна смѣло сказати, що Галичина може здвигнутися зъ нынѣшного сумного стану тôлько тогды, коли щиро и основно возьмеся до всѣхъ справъ, котрѣ вже Іосифъ II обнявъ своими реформами, а котрѣ и доси ждутъ свого полагодженя.

Тожь Галицка Русь не може мовчкомъ поминути такъ многоважныхъ столѣтныхъ роковинъ вступленя Іосифа II на престолъ Австріи. Живый народъ повиненъ памятати свѣтлѣ факта свого историчного житя и обновляти ихъ память. Недостойный житя той народъ, що не умѣє почитати своихъ мужѣвъ и не знає заховати памяти своихъ историчныхъ подвигôвъ. Царствованье Іосифа II було початкомъ ôтродженя житя руского народа черезъ высвободженье народа зъ неволѣ, черезъ признанье рускои народности, черезъ приверненье людскихъ правъ миліонамъ. Цѣла Галицка Русь повинна торжественно святкувати тіи справдѣ историчнѣ роковины. Не ходитъ лише о тое, щобы ôтдати почесть освободителеви руского народа, але и о тое, щобы и оживити той народъ, котрого Іосифовѣ реформы призвали до живои дѣятельности державнои и соспôльнои. Святкуючи тіи роковины повиненъ рускій народъ уяснити собѣ цѣлу свою историчну мисію

БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ.

Образокъ зъ галицкого житя.

II.

(Дальше.)

„Е, щось тобѣ такожь! Не плети баналюкъ. Скажи, ты ихъ знаешь?“

„Чому бы менѣ не знати? Чи збôже продати, чи воскобойны, чи вовны купити, ну — чи и въ якôй пригодѣ стати, всюды Мошко у пана Гуляйпольского на першôмъ мѣсци. Ôнъ собѣ добрый панъ, дуже добрый панъ. Серце якъ брилянтъ. То, знаете, не зъ тыхъ дуже великихъ панôвъ, що то не знати, якъ до нихъ приступити, якъ съ ними заговорити, якъ передъ ними стати. Нѣ! Якъ я собѣ заѣду моимъ вôзочкомъ до Корытъ, мене панъ Гуляйпольскій почастує и сѣдати проситъ и моя шкапа не голодує. Дуже добрый панъ. Ну, правда, ôнъ собѣ троха, знаете, на Köpełech не дуже сильный, всѣлякѣ клопоты, якъ то теперь всюды буває. Тяжкѣ часы... Ну, але що то голова має до серця? А панночки — Gold и Gold! Яке въ нихъ серце! Я не знаю, чи є на свѣтѣ таке друге серце. А яке то деликатне, а якъ заговорятъ до чоловѣка то такъ любенько, якôбы на цимбалкахъ задзенькотѣвъ. Таки, що паньске то паньске, заразъ пôзнати. Якѣ вы щасливѣ пане професоръ. Вы знайшли золото въ тôмъ болотѣ голопятскôмъ. Я знаю, они васъ полюбили и вы ихъ — verzeihen, Herr Professor, я дуже люблю правду говорити, — вы такожь згубили ваше серце. Єго ту нема! Оно поѣхало за тыми панночками. Знаете, та старша панночка, то таке *любене*, хочь до раны прикладати. Ну, що вамъ шкодитъ поѣхати за вашимъ серцемъ? Що вамъ шкодитъ?!“

„Ей, Мошку, чи тобѣ не завернулась голова?“

„Якѣ вы, пане професоръ, зо мною не щирѣ. Я съ вами съ серцемъ, а вы съ головою.“

„Знаешь Мошку, въ насъ є пословиця: за высокѣ пороги на мои ноги.“

„Ай-вай! Якѣ менѣ высокѣ пороги? Где тѣ высокѣ пороги? Для васъ, пане професоръ, высокѣ пороги? Чи вы вже не були на такихъ порогахъ? Якъ бы я бувъ такій панъ професоръ, то я бы пытавъ, чи не за низькѣ пороги? Подивѣтся на цѣлу громаду, кто ту першій чоловѣкъ? Чи може той двôрскій писарь, чи той вокомонъ, що муситъ бобомъ жити? Съ кимъ они пôдутъ замужь? Где теперь набрати тыхъ панôвъ? Або то професоръ собѣ не панъ? Дай Боже менѣ таке панованье!“

„Тажь ты самъ казавъ, що то паньство, то есть, що въ нихъ есть село, двôръ и богато грошій.“

„Яке тамъ паньство на тыхъ Корытахъ? То не є жадне село, то є фôльварокъ, ну такъ собѣ, що можна дыхати, але панувати не ма на чѣмъ. Я знаю, вы дуже скромненькѣ, пане професоръ. Вы думаете, що такій панъ, то вже такій гордый, якъ той вашъ ксёндзъ, що свои дочки въ золотѣ рамы хоче оправити? Чому вы не боялись за порôгъ ксёндза, а боитесь за порôгъ въ Корытахъ?!“

„Мошку, коли ты такій мудрый скажи менѣ, що то значитъ: *шеръ професоръ?*“

„А где вы его чули?“

„А ты не чувъ?“

„Чи я не чувъ? Чому не чувъ, — я всё чую. Вы гадаете, що я не чувъ той солоденькій голосъ? Менѣ ажь самому серце росло, якъ на дрôжджахъ.“

„Але що оно значитъ?“ спытавъ професоръ усмѣхаючись.

„Вы ще пытаете, що оно значитъ! Ай миръ! Що оно може значити въ такихъ солоденькихъ устахъ, якъ не саме *цимесъ?* Я кажу вамъ, що менѣ самому якъ на цимбалкахъ грає той голосочокъ. Я вже не разъ его чувъ. Тіи панночки зо мною дуже ласкавѣ. Не разъ якъ заѣду до Корытъ, то они зо мною якъ съ добрымъ знакомымъ поговорятъ, на всѣ боки выпытуютъ. А що я є не дурный гой, знаю якъ съ такими деликатными особами говорити, то они менѣ все дуже радѣ и якъ тôлько мене побачатъ, то заразъ: шеръ Мошеньку, що тамъ нового, чи не говоритъ кто за насъ, чи не ѣде до насъ? Бо они, знаете, якъ кожда панночка дуже цѣкавѣ и таки, правду сказати, дуже бы радѣ выйти за якого доброго чоловѣка. То все такъ до мене любенько: шеръ Мошеньку, шеръ Мошеньку, и по бородѣ погладятъ, якъ я имъ що розкажу за новѣ паны, за якѣ кавальеры. Ну, щожь оно може бути такого те: шеръ професоръ? Вы маете таку цѣкаву голову, якъ вы не вгадалибы, що оно таке?“

Панъ Семенъ съ уподобою слухавъ говôрливого жида. Ôнъ радъ бувъ дôзнатися щось близшого про своихъ гостій, що все ще живо стояли ему на умѣ. Жидъ пôдлещувався до него и роздувавъ его думу, его самолюбство. Ôнъ задумався и коли не его серце, такъ его гадки полинули далеко за повозомъ, що увѣзъ его дорогихъ гостій.

Жидъ тôлько покивувавъ головою и гладивъ бороду.

„Пане професоръ!“ сказавъ ôнъ по хвили тихенько: „Я вамъ щось скажу. Я поѣду незадовго до Корытъ, я все розвѣдаюся, про все дôзнаюся. Я такъ зъ

народну, оживити въ собѣ тѝ высокѝ идеи, за котрѝ ôнъ боровся вѣками, котрыхъ розвоєви пôдпомôгъ Іосифъ II и котрѝ єще и теперь потребуютъ свого дальшого розвою на поли политичного и економичного житя. Булобы се недостойне святкованье, поперестати на однôй славословнôй згадцѣ. Всенароднѝ торжества великихъ идей и великихъ мужѣвъ повиннѝ бути выразомъ народного житя: тутъ повинно озватись и скупитися цѣле житье народа, огрѣтись тепломъ высокихъ идей и засіяти новыми лучами свѣтла, новыми дѣлами, новыми идеями. Тожь найôтповѣднѣйше, думаємо, булобы, щобы тоє торжество обходжено по цѣлôй Галицкôй Руси народными митингами при якъ найбôльшôй участи селянъ и мѣщанъ, щобы на тыхъ митингахъ ôтдаючи заслужену почесть памяти Іосифа II пояснено народови важнôсть сего торжества яко торжества народнои свободы и рôвноправности и наглядно представлено ту велику мисію, яку має сповнити рускій нарôдъ черезъ дальшій розвôй идеи свободы и рôвноправности Въ такъ важнôй хвили повиннѝ мы розглянутись въ положеню нашого народа, обговорити нашѝ справы, заявити наше житье и бажанье житя. Переглядаючи столѣтну исторію нашого народного житя, мы можемо много научитись, много справити нашихъ блудôвъ и сильно скрѣпитися до дальшои дѣятельности. Сподѣємося, що нашь ôтзывъ буде щиро принятый загаломъ Русинôвъ и що такъ во Львовѣ якъ и въ цѣлôмъ краю день 29 листопада 1880 яко день вступленя на престолъ Цѣсаря Іосифа II буде торжественно обходитись въ способъ нами указаный. Рускѝ просвѣтнѝ товариства повиннѝ вчасно взятися до дѣла и приготовити сей всенародный обходъ столѣтныхъ роковинъ Освободителя Галицкои Руси. Коли и другѝ народы Австріи готовлятся до такого торжества, мы тымъ бôльше повиннѝ припятися за се дѣло и показати, що Галицка Русь плекає и розвиває высоку идею всенароднои свободы и рôвноправности, що нашь нарôдъ остаєся вѣрнымъ свому вѣковѣчному идеалови и хоче дальше свобôдно поступати на дорозѣ вселюдского розвою.

Новый ударъ.

Ôтъ кôлькохъ день непокоитъ всѣхъ львôвскихъ Русинôвъ вѣсть, що паралелька першои клясы рускои школы вправъ при тутешнôй учительскôй семинаріи має бути знесена. Число дѣтій учащаючихъ до рускои школы вправъ єсть такъ велике, що єще минувшого року школьного оказалася нагляча потреба отворити паралельку першои клясы. Въ той спосôбъ утворено осôбный ôтдѣлъ для хлопцѣвъ, а осôбный для дѣвчатъ, що вже зъ самыхъ взглядôвъ педагогичныхъ оказалося дуже хосеннымъ. Сего року вписалося до першои клясы рускои школы около сто*) ученикôвъ и учениць и для того знову треба було отворити два ôтдѣлы. Вже майже цѣлый мѣсяць тревае курсъ школьный, школьна молодѣжь розпочала свои науки и вложилася до нихъ, — наразъ, розносится вѣсть: паралелька першои клясы рускои школы має бути знесена, а тымъ самымъ молодѣжь придѣлена до тои паралельки має бути розôгнана, єи цѣломѣсячный трудъ коло науки знищеный и она має собѣ шукати примѣщеня въ иншôй, конечно вже польскôй школѣ. Такій засудъ на руску паралельку запавъ сего вторника на засѣданю кр. рады школьнои, якъ кажуть, на пôдставѣ министеріяльного розпорядженя, що мало надôйти до кр. рады школьнои єще передъ вакаціями. Замѣтна однакожь рѣчь, що се министеріяльне розпорядженье єсть найбôльшою тайною, о котрôй никто не може сказати ничого бôльше позитивного, якъ тôлько тоє, що въ нѣмъ не ма категоричного приказу заразъ зносити рускѝ паралельки. Може й се послѣдне єсть причиною тайны. Якъ бы тамъ и було, фактомъ єсть, що кр. рада школьна безпосередно по ôтъѣздѣ Цѣсаря рѣшилась знести руску паралельку.

Щожь за причина такого поступованя? Коли въ другихъ, навѣть абсолютныхъ державахъ стараются примножувати школы и пригортати молодѣжь до школъ, тутъ розганяєся молодѣжь. По цѣлôмъ мѣсяци школьнои науки замыкаєся клясу и молодѣжь має шукати где инде примѣщеня! Гдежь примѣстится тая молодѣжь рускои школы, коли въ цѣлôмъ Львовѣ не ма другои рускои школы? Вжежь не где инде якъ въ польскихъ школахъ? А щожь станеся съ цѣлымъ мѣсяцемъ науки? Чижь дѣйстно въ польскихъ школахъ вже такъ нужденно учатъ молодѣжь, що мѣсяць науки не робитъ ніякои рôжницѣ и що ученикъ першои клясы польскои по одномѣсячнôй науцѣ стоитъ на рôвнѣ съ тымъ, що має доперва розпочати науку?

Руска школа вправъ при учительскôй семинаріи єсть доси не тôлько єдиною рускою школою во Львовѣ, але й єдиною школою, где кандидаты и кандидатки способлячѝся на учителѣвъ и учителёкъ рускихъ школъ всхôднои Галичины можутъ практично вправлятися. Єслижь зносится рускѝ паралельки тои школы, а именно паралельки для дѣвчатъ, то гдежь будутъ ôттакъ вправлятися кандидатки на учителёкъ рускихъ школъ? Очевидно для нихъ не буде вправъ въ рускôмъ выкладѣ, они будутъ вправлятися лише въ польскôй школѣ и выйдутъ ôттакъ безъ всякого знаня руского языка и руского выкладу другихъ предметôвъ. Рускѝ школы будутъ наповнятися учителями и учительками неспособными учити въ рускôмъ языцѣ и польонизація нашихъ школъ дойде свого совершеньства.

Єсли чи министерство, чи кр. рада школьна хотятъ оправдати знесенье рускои паралельки взглядами финансовыми, єсли указуєся на тоє, що цѣла руска школа вправъ має лише характеръ тымчасовый и характеръ ласки для Русинôвъ, а не права, то мы мусимо по перше пригадати, що маємо (не мы вправдѣ але Поляки) въ нашôмъ краю єще бôльше о много важнѣйшихъ „ласкъ“, котрѝ не опираются на правѣ, на конституціи, але на розпорядженяхъ, котрѝ ласкою выданѝ — ласкою могутъ бути знесенѝ. Польонизація школъ середныхъ и университетôвъ, заведенье польского языка въ урядахъ и судахъ, и остаточно сама кр. рада школьна — все тоє не выйшло зъ постановъ нашои конституціи, але зъ розпоряджень, котрѝ такъ само можутъ бути знесенѝ, якъ розпорядженье выдане свого часу о утвореню рускои школы вправъ и рускихъ паралельокъ тои школы. Чомужь то власне тôлько розпорядженя користнѝ для Русинôвъ маютъ бути „однодневками“, котрымъ не доводится довго оставатися въ силѣ житя? Та єсли дѣйстно ходитъ о ощадности, чижь не лучше щадити на польскôй школѣ вправъ, котра може бути знесена безъ шкоды молодѣжи и безъ шкоды учительскихъ кандидатôвъ и кандидатокъ? Во Львовѣ маємо ажь 16 польскихъ школъ народныхъ; въ нихъ може выгôдно помѣститися вся польска молодѣжь, въ нихъ моглибы неменше выгôдно кандидаты и кандидатки для польскихъ школъ ôтбувати свои вправы. Рускои школы народнои во Львовѣ не ма, мимо того, що вже и державный Трибуналъ майже передъ рокомъ присудувъ, що во Львовѣ повинна бути така школа. Съ дивною рôвнодушностію ôтносятся школьнѝ сферы до тои справы рускои школы народнои и до нынѣ єще та справа незалагоджена. За тоє съ скоростію блискавицѣ рѣшаєся справа знесеня рускои паралельки и руска молодѣжь высылаєся мимо всѣхъ взглядôвъ педагогіи, науки и справедливости, — або до польскихъ школъ або на брукъ.

Чижь таке поступованье може принести честь нашому школьництву, чи оно двигне просвѣту и науку, чи оно годится съ справедливостію? Чи се єсть жива илюстрація до тои згоды Полякôвъ съ Русинами намальованои на самбôрскихъ транспарентахъ, а тоастованôй на „селяньскôй учтѣ“? Чи се єсть початокъ працѣ около здвигненя краю, до чого єще кôлька день назадъ такъ серіозно напоминавъ Цѣсарь всѣхъ краєвыхъ достойникôвъ?

Въ хвили, коли що ино перегомонѣли лестнѝ слова польскихъ маршалкôвъ и польскихъ дневникôвъ о братнôй любвѣ двохъ народôвъ, довершаєся нова несправедливôсть на рускôй народности. Се дуже сумно, бо се свѣдчитъ о невыкорѣненôй непоправности. Най не оманюются нашѝ противники. Тымъ способомъ пригадуютъ они Русинамъ, що не минули єще для нихъ тяжкѝ часы борôбы за своє существованье. Русины не лякаются вже такого вызваня. Чуютъ они вже въ собѣ на тôлько силы, щобы станути въ оборонѣ своихъ правъ, а живый протестъ всѣхъ львôвскихъ Русинôвъ буде першою ôтповѣдію. Русины будутъ всѣма законными средствами боронитись и добиватись своихъ правъ и сполучатъ всѣ свои силы въ оборонѣ своєи народности.

*) 50 хлопцѣвъ а 43 дѣвчатъ.

Е. В. Цѣсарь Францъ-Іосифъ I.

во Львовѣ.

День четвертый. — Вôвторокъ дня 2. (14.) вересня. О год. 8 рано посѣтивъ Цѣсарь польску гимназію свого имени. При входѣ повитавъ Цѣсаря директоръ д-ръ Самолевичь а зôбранѝ въ портали професоры и вздовжь сходôвъ ученики ôтъ 1. до 3. клясы кликнули тричи „Niech żyje“. Директоръ попровадивъ Цѣсаря до салѣ, где находилися ученики ôтъ 4. до 8. клясы, и хоръ спѣвакôвъ-ученикôвъ ôтспѣвавъ першу строфу имна народного. Цѣсарь ставъ побôчь трону а одинъ ученикъ 8-ои кл. коротко до него промовивъ. Ôттакъ вдався Цѣсарь въ бесѣду съ директоромъ и проф. Крушиньскимъ и о. Лепкимъ. Въ притыкаючôй сали заставъ Цѣсарь працѣ ученикôвъ и памятну книгу, до котрои вписавъ по польски своє имя. По тôмъ оглянувъ кабинеты гимназіяльнѝ, салю гимнастичну и библіотеку. Въ сопроводѣ Цѣсаря бувъ такожь совѣтн. шк. Солтыкевичь. — О год. 9. прибувъ Цѣсарь до катедры ôрменьскои. При входѣ дѣвчата бѣло одягненѝ сыпали єму пôдъ ноги цвѣты а въ дверехъ повитавъ єго архіеп. Ромашканъ съ капитулою. Пôдъ балдахиномъ увôйшовъ Цѣсарь до костела, где рôвночасно спѣвали кантату, и ставъ на степеняхъ пристроєного трону. Архіепископъ промовивъ до Цѣсаря а ôттакъ пôдôйшовъ къ олтареви, ôтспѣвавъ молитву и поблагословивъ Монарху. Пôдчасъ вступленя Цѣсаря зъ трону заинтоновано имнъ народный а одна дѣвчина подала Цѣсареви букетъ. — Зъ ôтси удався Цѣсарь до музея гр. Вол. Дѣдушицкого. Гр. Дѣдушицкій при самôмъ вступѣ представивъ Цѣсареви свого зятя, гр. Шембека и близшу родину а ôттакъ почавъ опроводити достойного гостя по своѣмъ музею. Цѣсарь оглянувъ ôтдѣлъ долѣшный, где мѣстится збôръ звѣрôвъ, птахôвъ, комахъ, мотылѣвъ, ростинъ и грибôвъ. Потому на другôмъ поверсѣ любувався Цѣсарь збôрникомъ писанокъ, оказами церамики гончарскои, матъ, саней хлопскихъ и иншихъ домородныхъ выробôвъ нашихъ селянъ. При случаю заявивъ гр. Дѣдушицкій Цѣсареви, що незабудованый пляцъ Castrum (передъ „Народнымъ Домомъ“) дуже пригôдный на будынокъ до умѣщеня вытворôвъ домашного промыслу. Цѣсарь запытавъ, до кого той пляцъ належитъ и звернувся до вицепрезидента Залеского за близшими объясненями въ тôй справѣ. Опроведеный черезъ всѣ салѣ музея зôйшовъ Цѣсарь до комнаты, где знаходится золотый старожитный скарôбъ знайденый въ Михалковѣ. Тутъ вручила Цѣсареви графянка Ядвига Дѣдушицка букетъ. Напослѣдокъ пôдписався Цѣсарь на пергаминовôй картѣ, оздобленôй акварелею маляря Коссака, представляючою орлицю съ орленятами и хорошу постать Русинки середъ цвѣтôвъ. При прощаню сказавъ гр. Дѣдушицкій до Цѣсаря: „Ôтъ хвилѣ, коли Ваше Величество зволили переступити порôгъ сего приватного доси музея — ôтдаю єго на публичный ужитокъ“. Цѣсарь высказавъ свою радôсть зъ того случаю. — Зъ ôттамъ удався Цѣсарь до промыслового музея въ ратуши. Тутъ упрошено Цѣсаря приняти въ дарѣ „Взорцѣ мережокъ селянъ на Руси“. — Рано посѣтивъ єще Цѣсарь головный шпиталь. — О посѣщеню „Народного Дому“ и рускои гимназіи тогоже дня по полудни мы вже обширно писали. Додамо на сѣмъ мѣстци хиба єще тоє, що на промову п-ны

далека загляну до ихъ серденька и вамъ все розкажу. Але напередъ вамъ кажу, будьте готовѝ. Чомъ вы не маєте набрати ôтваги? Якъ бы я бувъ на вашôмъ мѣстци, я бы на злôсть тымъ голопятскимъ гоямъ показавъ, що я значу. А я кажу вамъ, що та панночка старша, съ тыми чорными якъ аксамитъ льоками — то ваша!“

„Ей, Мошку, щобы я тебе не взявъ за слово, а тогды буде бѣда съ твоєю бородою.“

„Ну берѣтъ! Чи я боюся? Чи моя неправда?“

„Не говори на передъ, поки не перескочишь.“

„Ну, дай Боже намъ скакати, але на весѣлю. Я вамъ зъ душѣ радъ. Щобы вы такъ менѣ були прихильнѝ, якъ я вамъ.“

Обидва розпрощались.

Панъ Семенъ вернувъ до хаты. Послѣднѝ промѣня сонця грали яркимъ свѣтломъ на ôкнахъ и розливали веселый свѣтъ по кôмнатѣ. Въ такôмъ погôднôмъ, веселôмъ свѣтлѣ стоявъ теперь для пана Семена цѣлый свѣтъ. Лестнѝ слова арендаря до живого розбудили буйнѝ надѣи професора. Ôнъ повѣривъ тымъ словамъ и вже на передъ радувався надъ своєю побѣдою. Справдѣ тіи панночки такъ любо усмѣхались до него, такъ солодко промовляли, такъ щиро стискали руку на прощанье... Отъ и щастье засвѣтило въ єго ôконце. Ôнъ спорôднится съ панами и самъ заживе якъ панъ и передъ цѣлымъ свѣтомъ буде величатись своєю жѣнкою. Що єму теперь панна Северина! И она и о. Дамянъ пожалуютъ, тяжко пожалуютъ за свою гордôсть. Погляне ôнъ на нихъ зъ пышна, або й совсѣмъ не гляне!

Ôнъ думно перейшовся по кôмнатѣ. Ажь ось єго поглядъ задержався на крѣслѣ. На крѣслѣ лежала велика хустка вовняна.

„Отъ и забули, чи зъ поспѣху, чи зъ радости,“ подумавъ панъ Семенъ и пôднявъ хустку. Цѣла хустка була напущена пахощами, а панъ Семенъ якъ дорогу памятку притуливъ єи до грудій и таки не вдержавъ — и поцѣлувавъ. Зъ першу думавъ поспѣшити на вздогôнъ гостямъ, але роздумався, що они вже мусятъ бути дуже далеко. Довго ходивъ ôнъ съ тою хусткою по кôмнатѣ нагадуючись, що съ нею зробити.

„А, отъ що!“ ажь скрикнувъ по хвили. „Та сежь саме щастье наноситъ менѣ случай... Поѣду, — завезу и отъ зроблю першій початокъ, якъ приподобатись.“ И знову веселый ходивъ та розглядавъ хустку.

„Або нѣ!“ сказавъ по хвили.. „Не поѣду — ще завчасно. Якось на разѣ чоловѣкъ не осмѣлится всего сказати. Та й таки не пристоитъ черезъ день ѣхати въ сваты, а хустку треба жь чимъ скорше ôтдати. Нѣ, не поѣду, а пôшлю, гарненько запакую и листъ напишу и скôлька гарненькихъ слôвъ натякну и заведеся знакомство. Побачу, що потôмъ буде, чи ѣхати, чи не ѣхати. А ще до того и Мошко розвѣдаєся! Такъ, такъ зроблю.“

И довго ще тѣшився панъ Семенъ своимъ щастьемъ.

(Дальше буде.)

Шепаровичъ при врученю букету сказавъ Цѣсарь по руски: „Дякую“ а при посѣщеню рускои гимназіи розмовлявъ ласкаво съ професорами: Поляньскимъ, Гладыловичемъ, д-ромъ Целевичемъ, Лучаковскимъ, Цеглиньскимъ и др. — Вечеромъ тогожь дня ôтбувся „шляхоцкій баль“ въ мѣскôмъ касинѣ. Цѣсарь пробувъ на балю тôлько пôвъ години. Якъ ходять вѣсти, Цѣсарь дуже здивовався, що на той баль не мала доступу интелигенція зъ не-шляхты и комитетъ балевый розôславъ въ послѣднôй хвили запрошеня до высшихъ домôвъ не-шляхоцкихъ, але, розумѣєсь, тіи домы мусѣли уважати такі запрошеня зъ конечности за образу и не явилися на бали.

За вступъ на баль шляхоцкій платилось 100 зр.; на балю було 400 особъ, отже вступне принесло 40.000 зр. За таку суму можна вже було баль „порядный“ справити.

ДОПИСЬ.

Коломыя. (*Гостина Цѣсаря. Господарско-промыслова выстава руска коломыйскои филіи товариства им. Качковского.*) Въ середу 15 вже все у насъ хорошо було пристроєно и готово до принятя Найдостойнѣйшого Гостя, нашого наймилостивѣйшого Монарха. На всѣхъ домахъ поумѣщовано рôжнобарвні хоругви и украшено стѣны, ôкна, бальконы, парканы фестонами. Синёжовті хоругви бачилисьмо майже всюды по при иншихъ барвахъ на домахъ и не-Русинôвъ. Ту и тамъ бачити можна було портреты Цѣсаря и Цѣсаревои украшені зелеными вѣнками. Дворець желѣзницѣ цѣлый въ зелени а на перонѣ двѣ величественні пирамиды. Улицѣ всѣ, котрыми Цѣсарь мавъ переѣзджати, именно ведуча зъ желѣзницѣ до мѣста, улиця Зелена, Крашевского, Крива и Нова, пристроєні въ правдивый лѣсъ флягъ чорножовтыхъ, синё-бѣлыхъ, синёжовтыхъ, червоно-синыхъ и бѣло-червоныхъ. Устроєно двѣ брамы тріюмфальні, одну при въѣздѣ до мѣста, а другу на Зеленôй улицѣ. На брамѣ першôй помѣщено по сторонѣ двôрця польскій надписъ, по сторонѣ мѣста рускими буквами: „многая лѣта“. Павильонъ выставы рускои, ворота входові и площадь украшено множествомъ знаменъ краски синёжовтои и чорножовтои. О дванацятôй годинѣ въ полудне уставились представителѣ рôжныхъ корпорацій и урядôвъ а повздовжь дороги ведучои до мѣста уставлено молодѣжь школьну. О $12^1/_2$ выстрѣлы зъ моздѣрôвъ дали знати, що двôрскій поѣздъ вже наспѣвъ и въѣхавъ на перонъ. Пôдчасъ найбôльшого дощу высѣвъ Цѣсарь а маршалокъ рады повѣтовои п. Ясиньскій повитавъ єго польскою промовою, почѣмъ п. староста коломыйскій представивъ репрезентантôвъ корпорацій и урядôвъ. Опôсля всѣвъ Цѣсарь до повозу бар. Ромашкана и удався съ цѣлою свитою въ супроводѣ Намѣстника и кôлькохъ членôвъ зъ окрестнои шляхты до мѣста. Передъ брамою тріюмфальною привитавъ Цѣсаря п. Трахтенбергъ бурмистръ мѣста польскою и рускою промовою подаючи золоті ключѣ мѣста; ôттакъ удався Цѣсарь на етнографичну выставу, где на вступѣ предсѣдатель комитету выставы ôтчитавъ свою самыми польскими патріотичными фразами переповнену бесѣду. По посѣщеню етнографичнои выставы поѣхавъ Цѣсарь улицею Зеленою, Крашевского, Кривою и Новою на руску господарско-промыслову выставу. Примѣтити належитъ, що шляхта окрестна демонстраційно не супроводила Цѣсаря на руску выставу.

Ôтъ брамы выставовои площади до самого павильону уставилися Русины рôжныхъ станôвъ: священики, урядники, мѣщане и селяне въ рядахъ, на передѣ члены комитета выставового, а у самого входу предсѣдатель филіи общества им. Качковского о. Левицкій, парохъ зъ Вербѣжа и Агопсовичь, властитель бôльшихъ посѣлостій яко протекторъ выставы господарско-промысловои. Численна бандерія Гуцулôвъ въ живописныхъ строяхъ попередила пріѣздъ Цѣсаря на выставу. Цѣсарь явився о год. 1 и 20 м. у входу выставы, привитаный трикратнымъ „Слава“ ôтъ Русинôвъ одушевленыхъ пріѣздомъ свого наймилостивѣйшого Монарха. Цѣсарь высѣвши зъ повозу, ставувъ у входу, а п. Агопсовичь повитавъ єго слѣдуючою рускою промовою: „Найяснѣйшій Пане! Рускій народъ, споконвѣчный мешканець сеи землѣ, витає тебе якъ все такъ и теперь ту въ Коломыѣ въ столици пôдкарпатскои Руси съ чувствомъ глубокои преданности и вѣрности для Твого трону и Твоєи Династіи. Дякуємъ найпокôрнѣйше, що Ваше Величество зволили зôйти зъ свого престола помежи насъ, щобы придивитися нашому житю и плодамъ земнымъ и промысловымъ на тôй ту выставѣ устроєнôй цѣлымъ рускимъ народомъ. За тую велику ласку намъ оказану пріймаємъ Тебе Найяснѣйшій Пане по примѣру Отцѣвъ нашихъ хлѣбомъ и солію“. Цѣсарь прійнявши хлѣбъ и сôль подяковавъ и кланяючись на всѣ стороны ласкаво вôйшовъ съ свитою до павильону. Дѣвчата въ бѣлыхъ одежахъ стелили цвѣты пôдъ стопы найдостойнѣйшого Гостя, а въ самôмъ павильонѣ панна Кульчицка повитала кôлькома словами и подало букетъ зъ живыхъ цвѣтôвъ. Хоръ ôтспѣвавъ на площади пôдчасъ посѣщеня выставы въ павильонѣ удачно перву строфу имну народного. Цѣсарь опроваджуваный о. Левицкимъ и п. Агопсовичемъ оглядавъ съ увагою предметы въ павильонѣ помѣщені. Особлившу увагу звернувъ Цѣсарь на царскі ворота рѣзані для Гвоздецкои церкви п. Петракомъ и похваливъ тую роботу словами: се дуже хороше (das ist sehr hübsch). По тôмъ звернувся до образôвъ нашого артиста маляра К. Н. Устыяновича, и оглянувши ихъ, сказавъ єму кôлька слôвъ похвалы; тожь само похваливъ прекрасні роботы переплетника М. Спожарского, звѣстного нашôй рускôй публицѣ. Потôмъ съ занятьемъ переглядавъ Цѣсарь робôтки господарскі ученикôвъ и учениць школы въ Коссовѣ на Подôлю, хвалячи нашого молодого ревнителя, учителя Крижановского; обзиравъ съ великимъ задоволеньемъ боклажокъ прекрасной роботы Ю. Юрнюка зъ Яворова; справдѣ великои артистичнои вартости крестъ деревляный дяка Осмѣловского зъ Пôдгаєць и надзвычайно мистерно рѣзані рамы Лукашевича зъ Вышатичь (котрый заявився найлучшимъ рускимъ рѣзьбяремъ) и Лашкевича зъ Самбора. Цѣсаря заняли живо надзвычайнои величины и красы оказы плодôвъ земныхъ, яко то: гарбузôвъ, буракôвъ, калярепы и пр. п. Ничая зъ Станиславова, Кульчицкого зъ Коломыѣ, Никоровича зъ Балинець и Кобриньского зъ Мышина. Цѣсарь выпытовався за урожаѣ и выразивши своє совершенне задоволенье (Ich bin vollkommen zufrieden) опустивъ нашу выставу и при грôмкихъ окликахъ „слава“ и „многая лѣта“ всѣвъ до повозу удаючись просто на дворець желѣзнои дороги.

Въ четверъ дня 16 с. м. посѣтивъ господарско-промыслову выставу Архикнязь Райнеръ и забавивъ около три чверти години, розпытовався точно про поодинокі предметы на выставѣ помѣщені, именно дуже похвально выразився о новôмъ образѣ Корнила Устыяновича „Мадонна“, въ котрôмъ нашъ артистъ старався такъ само якъ въ своѣмъ „Исусѣ передъ Каяфою“ погодити вымоги реализма нынѣшнои штуки съ идеализмомъ церковнои живописи. Архикнязь розмовлявъ довше съ предсѣдателемъ филіи о. Левицкимъ и съ п. К. Н. Устыяновичомъ. Дуже заняли Архикнязя рѣзьбы Лукашевича, Лашкевича и Юрнюка и выробы ткацкі и жѣночі вышиваня зъ Заваля надъ Збручемъ. Въ загалѣ Архикнязь съ повнымъ узнаньемъ выразився о початкахъ промыслово-культурного движеня руского народа. Замѣтивши о фондѣ, зъ котрого выстава повстала, довѣдався Архикнязь ôтъ предсѣдателя филіи о. Левицкого, що фонды краєві ничимъ не причинилися, бо ани министерство, ани соймъ ничого не дали.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Спôльні конференціи австрійско-угорскихъ министрôвъ.*) Въ середу закôнчилися нарады спôльныхъ министрôвъ съ австрійскими и угорскими министрами-президентами и министрами финансôвъ що до спôльного буджету на р. 1881, якій має предложитися спôльнымъ делегаціямъ. Якъ звѣщаютъ, буджетъ войсковый на р. 1881 має бути знову пôдвысшеный а то задля побôльшеня арміи и нового умундурованя, котре богато потерпѣло въ боснійско-герцеговиньскôй кампаніи.

(*Нѣмецко-моравскій Parteitag.*) Дня 7. (19.) с. м. ôтбувся въ Бернѣ семый зъ ряду нѣмецко-моравскій збôръ партійный. Явилося около 950 участникôвъ, а именно 347 заступникôвъ 51 мѣстъ, 261 заступникôвъ сельскихъ громадъ и 9 заступникôвъ великихъ посѣлостій. Зъ самого Берна було 261 участникôвъ. Головну ролю ôтогравъ посолъ до думы державнои д-ръ Штурмъ, котрый въ довшôй промовѣ остро выступивъ противъ министерства гр. Таффого, а наконець внѣсъ резолюцію: „Збôръ заявляє, що конституція державы и становище нѣмецкого народа въ Австріи суть теперѣшнымъ поступованьемъ министерства загроженій. Повысше всѣхъ теперь пôдношеныхъ пытань господарскихъ и вольнодумныхъ ставитъ зъѣздъ на першôмъ мѣстци пытанье конституціи и національности и узнає потребу обороны противъ замахôвъ на цѣлôсть державы и набуті права Нѣмцѣвъ. Зъѣздъ придержуєся засады солидарности всѣхъ Нѣмцѣвъ въ Австріи и узнає потребу, щобы всѣ Нѣмцѣ поминаючи ôттѣни партійні сполучилися до спôльнои борбы съ ворогомъ.“ Тая резолюція зôстала прійнята, але результатъ самого зъѣзду майже ніякій. Вѣрно-конституційні Нѣмцѣ Моравіи задемонстрували вправдѣ противъ политики гр. Таффого, але не выявили ніякои позитивнои програмы. Бажанье, щобы всѣ Нѣмцѣ понехали свои партійні рôжницѣ и сполучилися въ одну велику партію, останеся бажаньемъ и не доведе до осущеня загального объѣднаня всѣхъ австрійскихъ Нѣмцѣвъ. Головна вина спаде тутъ на проводирôвъ нѣмецкихъ, котрі не хочутъ пôдклонитись одному проводови и, якъ недавно показавъ д-ръ Копп, бесѣдникъ низшо-австрійского зъѣзду Нѣмцѣвъ, скорше оглядаются за ôтзнаками, ордерами и посадами, якъ за сполученьемъ всѣхъ Нѣмцѣвъ. Кромѣ того, самъ д-ръ Штурмъ дуже нещасливо повѣвъ справу австрійскихъ Нѣмцѣвъ. Межи иншими заявивъ ôнъ въ своѣй бесѣдѣ, що єсли въ Австріи дальше будутъ поступати съ Нѣмцями такъ якъ доси, то Нѣмцѣ могутъ зречися ролѣ партіи державнои, а статися партією національною с. є. иншими словами, Нѣмцѣ звернутъ свои стремленя и симпатіи ôтъ Австріи до Нѣмеччины. Така грозьба прусофильствомъ совсѣмъ не поможе австрійскимъ Нѣмцямъ, она тôлько компромитує ихъ передъ австрійскою державою и передъ мѣродайными сферами правительственными. Нѣмцѣ хапаючись ажь такихъ грозьбъ тымъ самымъ доказуютъ свою власну безсильнôсть до верховодства въ Австріи. Що горячі Нѣмцѣ могутъ гравитувати до Нѣмеччины, се не може бути розумною причиною, щобы имъ ôтдати верховодство въ Австріи, противно, се показує, що Австрія чимъ скорше повинна заспокоити и погодити всѣ свои народы, щобы ихъ силою остоятись противъ всякихъ посторонныхъ гравитацій. Тôлько таке правительство, котре зъумѣє перевести въ житье сей устрôй Австріи вдоволяючій всѣ єи народы, котре зможе повести и цѣлу державу и всѣ єи народы на дорогу дальшого мирного а успѣшного розвою культурного и економичного, — тôлько таке правительство може руководити державою. Централистична партія сама чує, що не може поставити такои програмы, она бачитъ, що єи бажанье панованя надъ австрійскими народами розбиваєся о силу самои природы австрійскои державы, а чуючи свою немôчь и рôвночасный взрôстъ силы антицентралистичныхъ елементôвъ, бьєся якъ риба о ледъ и рада бы хоть грозьбою вымусити для себе перевагу въ правительствѣ. Стара „Presse“ и „Fremdenblatt“ дуже рѣзко выступили противъ сеи бесѣды д-ра Штурма. Они порозумѣли, що така грозьба кромѣ компромитаціи не принесе централистичнôй партіи ніякого хôсна и всѣма силами стараются затерти зле враженье, яке мусѣла бесѣда д-ра Штурма зробити на высшихъ сферахъ державныхъ.

(*Дѣла въ Угорщинѣ.*) Коли въ Долитавіи централисты дармо побиваются за втраченою правительственною властію, въ Угорщинѣ тожь само починає що разъ больше усуватися грунтъ пôдъ володѣючими тамъ єще Мадярами на свôй крôй такимижь централистами якъ и австрійскі Нѣмцѣ-централисты. Мы вже неразъ указували на розстрôй и деморализацію, які що разъ бôльше проявляются межи мадярскими гегемонами. Зъ однои стороны разъ въ разъ взростає партія скрайнои лѣвицѣ, котра йде до цѣлковитого розрыву уніи съ Австріею, а зъ другои стороны мадярска партія правительственна слабне и тôлько зручнôсть Тисы закрывае велику мизерію, яка видна всюда въ угорскихъ дѣлахъ. Въ державнôй администраціи дѣются всѣлякі надужитя. Уряды, якъ замѣчає одна угорска часопись, сталися синекурами малыхъ пашъ. Щобы подати малый образъ сего сумного стану, буде доволѣ згадати, якъ тамъ обходятся съ сиротиньскими касами депозитовыми. Спроневѣреня сиротиньскихъ фондôвъ стоятъ въ Угорщинѣ, можна сказати, на дневнôмъ порядку. Новѣйшими часами ôткрыто дефравдаціи на 40.000 и 80.000 зр. Министерство выслало комисію, щобы выслѣдити станъ рѣчи, але пôдвладні органы ôтмовили всякихъ поясненъ высланôй комисіи и недопустили єи до перегляду сиротиньскои касы, такъ що комисія мусѣла безъуспѣшно вернути назадъ. Allg. Augs. Zeitung пишучи о тôмъ сумнôмъ станѣ угорскои администраціи, замѣчає, що тую администрацію мадярску можна хиба єще тôлько съ россійскими безпорядками рôвнати. Та остаточно не то одно сумно, що такій станъ, але що нема ніякого звороту до поправы. Чижь довго може тревати такій станъ и чи для добра державы? Додаймо до того страшный гнетъ всѣхъ немадярскихъ народностій, а будемо мали образъ стану угорскихъ дѣлъ. Невдоволенье муситъ тутъ рости зъ дня на день, хоть довго єще треба буде ждати на новый зворотъ справъ. Але вже й нынѣ пôднимаются антимадярскі фалѣ що разъ бôльше въ гору. Хорватскій соймъ дуже енергично выступивъ противъ мадяризаціи а єго голосъ знайде ôтгомонъ у всѣхъ угорскихъ Славянъ. Кроація що разъ бôльше розвиваєся и вбиваєся въ силу. Вже навѣть централистична N. Fr. Presse признає, що Кроація стає третою групою въ Австро-Угорщинѣ межи Нѣмцями и Уграми. Кроація побôльшится прилученьемъ войскового погранича, она претендує свои права до прилученя Дальмаціи, а кто знає чи й Боснія и Герцеговина не припадутъ до кроатского королевства. Така славяньска група вже може смѣло пôдняти борбу Славянъ угорскои короны противъ мадярскои гегемоніи и чи скорше чи пôзнѣйше Мадяры будутъ мусѣли попустити своє панованье надъ немадярскими народами Угорщины. Се певно, що перестрôй Австро-Угорщины ôтбувається дуже повôльно — але ôнъ ôтбувається.

(*Italia irredenta въ Тріестѣ.*) Пропаганда иридентистôвъ наново объявляєся въ Тріестѣ. Передъ кôлькома днями пôдкинено въ Тріестѣ двѣ петарды, котрі на щастье не експльодували. Полиція увязнила двохъ людій въ хвили, коли они заходились кинути петарды. Одну петарду пôдкинено коло касарнѣ. Петарда експльодувала съ великимъ гукомъ и всѣ шибы въ касарни попукали.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Графъ Лорисъ-Меликовъ мавъ, пôсля телеграмы до Wien. Allg. Ztg., предложити цареви проєктъ закона розвязуючого комитетъ министрôвъ, яко институцію сталу. Мѣстце комитета занялабы рада министрôвъ, подѣлена на два ôтдѣлы: велика и тѣснѣйша. Велика рада ôтбувалабы свои засѣданя пôдъ проводомъ самого царя и при участи министрôвъ вôйны и справъ заграничныхъ, друга пôдъ проводомъ министра справъ внутрѣшныхъ. По санкціонованю того закона гр. Лорисъ-Меликовъ одержавбы титулъ министра-президента. Комитетъ министрôвъ существує яко стала институція ôтъ р. 1812 а єго президентомъ єсть бувшій министеръ справъ заграничныхъ Валуєвъ а членами єго суть: першимъ царевичь престолонаслѣдникъ, другимъ кн. Петро Ольденбурскій.

Зъ Смоленьска доноситъ „Голосъ“, що въ фабрицѣ въ Яревѣ 3000 робôтникôвъ пôднесли ворохобню зъ причины наглого зниженя платы. Губернаторъ, прокураторъ и начальникъ жандармеріи удались до Ярева. Такожь выслано тамъ ôтрядъ войска.

Слѣдство противъ обвиненымъ о удѣлъ въ атентатѣ на царя въ зимовôмъ двôрци вже укôнчене а послѣдна розправа вызначена на 20 грудня. Слѣдство выказало, що експльодуючі матеріялы спроваджували нигилисты зъ Швеціи на Кронштадтъ. Тою дорогою переходили такожь революційні друки.

Туреччина. Найновѣйша телеграма зъ Константинополя доноситъ, що Порта дня 23 с. м. вручила амбасадорамъ ноту, въ котрôй годится на выданье Дульциня пôдъ условіями, щобы 1) державы занехали

демонстраціи фльотъ зъ причины справъ: чорногорскои, грецкои и ôрменьскои, 2) запоручили музулманамъ на ôтступленыхъ територіяхъ права власности, вѣры, чести и житя, 3) позôставили при Турціи Диношь и Груду и 4) щобы заручили, що въ будучности не будутъ вже ніякихъ бôльше територій жадати для Чорногоры. Нота кôнчится заявленьемъ, що Порта не бере на себе отвѣчательности за наслѣдства демонстраціи фльотъ.

О дѣланю демонстраційнои фльоты доси ничо еще не чути. Альбанцѣ въ числѣ 5000 людій заняли стратегичнѝ становища въ окрестности Дульциня и на дорозѣ до Струмницѣ, где стоитъ станомъ войско чорногорске, пôдъ начальствомъ Божо Петровича, ожидаючи розказу до бою. Репрезентанты чужихъ державъ переносятъ свои родины до Рагузы.

Франція. Новый францускій кабинетъ вже 22 с. м. уконституовався. Бартелеми Ст. Гильеръ (Barthelemy St. Hilaire) обнявъ портфель справъ заграничныхъ, Сади-Карно (Carnot) портфель робôтъ публичныхъ а вицеадмиралъ Кльонъ (Clone) портфель маринарки. Прочѝ министры задержатъ свои портфелѣ пôдъ президентурою Ферріого. Того самого дня вечеромъ ôтбулася пôвурядова конференція министрôвъ у Ферріого. Що до обсадженя посадъ пôдсекретарѣвъ стану еще доси не запала ухвала. Дневники всякихъ тенденцій годятся въ тôмъ, що именованье Бартелеми Ст. Гильера министромъ справъ заграничныхъ есть порукою мирныхъ намѣренъ Франціи.

Дневники англійскѝ и гдеякѝ францускѝ такъ выясняютъ причину кризы министеріяльнои и упадку Фрейсинета. Причиною була промова Фрейсинета въ Монтобанъ. Въ промовѣ тôй высказавъ президентъ министрôвъ програму мира въ противеньствѣ до промовы Гамбеты въ Шербургу. Промову тую мавъ Фрейсине не порозумѣвшися съ никимъ и казавъ еи пôдчасъ неприсутности министра справъ внутрѣшныхъ Констана, розлѣплювати по громадахъ, не запытавши рады министрôвъ. Промова тая була въ звязи съ укладами съ Римомъ. — Посередникомъ въ тыхъ укладахъ бувъ епископъ альгерійскій, котрому Ватиканъ обѣцявъ капелюхъ кардинальскій, въ случаю, колибы уклады удалися. Министры не похвалили Фрейсинетового поступованя, суперечного съ ухвалами парляменту и зъ ôтси выйшли непорозумѣня головно межи Фрейсинетомъ а министромъ справъ внутрѣшныхъ. Фрайсине побачивъ, що сповненье мартовыхъ декретôвъ не дасться проволочи, що ôнъ не може додержати зъобовязань принятыхъ взглядомъ духовеньста и для того рѣшивъ уступити. Гамбета годився на уступъ бесѣды Монтобаньскои дотычачій политики заграничнои, але негодився съ уступомъ, обговорюючимъ справу конгрегацій. Фрейсине жадавъ конференціи съ Гамбетою, але Гамбета ему тоижь ôтмовивъ, бо въ день пріѣзду Фрейшенета до Парижа ôнъ ôтъѣхавъ до департамента Іонъ. Коли Фрейсине запытавъ, коли мôгбы конферовати съ Гамбетою, ôтповѣвъ интендантъ Гамбеты, Ришаръ, що ôнъ того не може сказати, ба навѣть, що ему Гамбета заказавъ телеграмы въ тôй справѣ за нимъ посылати. Коли Гамбета повернувъ до Парижа Фрейсине зажадавъ знову съ нимъ конференціи, але Гамбета его збувъ ôтповѣдію, що не може конференціи приняти, бо вечеромъ ôтъѣздитъ зъ Парижа. Зъ того видко, що Гамбета хотѣвъ рѣшучо упадку Фрейсинета. Гдеякѝ францускѝ газеты выразно кличутъ: „Нехай же Гамбета разъ вже самъ обôйме правительство, анѣжь мае разъ-вразъ скидати кабинеты.“

Печать француска радикальна и консервативна почала уважати упадокъ Фрейсинета *небезпечнымъ для захованя мира* и обвиняти Гамбету о намѣренье пхнути Францію въ кровавѝ авантуры. Органъ Гамбеты République Française енергично протестуе противъ такихъ инсинуацій. Новый президентъ кабиниту мае заразъ по уконституованю кабинету розôлати окружникъ до всѣхъ заграничныхъ заступникôвъ Франціи, въ котрôмъ запевнитъ ихъ о мирнôй политицѣ Франціи и о бажаню скрѣпленя згоды всѣхъ европейскихъ державъ.

НОВИНКИ.

— **Кандидаты** подавшіся до принятя въ руске **духовне сѣменище** во Львовѣ маютъ зголоситися до испыту зô спѣву церковного 27. л. вересня о 8. годинѣ рано въ канцеляріи консисторскôй.

— **Руска выстава** въ Коломыѣ скôнчится завтра.

— Цѣсареви, пôдъ часъ его побыту въ Черновцяхъ, жертвовавъ тамошный фотографъ, п. Ант. Ключенко **Альбумъ видôвъ Буковины** въ двохъ примѣрникахъ, одинъ для цѣсаря, другій для цѣсаревои.

— Громада **Стынява**, пов. стрыйского, одержала въ дарѣ ôтъ Цѣсаря 100 зр. на будову школы.

— **До вѣденьского духовн. сѣменища** принятѝ на 1 рôкъ теольогіи 1) Климент. Кульчицкій 2) Мих. Реваковичь и 3) Ник. Весоловскій.

— **О. Іос. Кобыляньскій** прих. зъ Пôйла, калуского деканата именованый почетнымъ совѣтникомъ консисторскимъ съ правомъ носити крылошаньскѝ ôтличія.

— Впр. О. **Илія Єм. Коссакъ**, выслуженый провинціялъ ОО. ВВ., игуменъ Крехôвского монастиря, жетволюбивый добродѣтель и патріотъ празновати буде 29 с. м. 50-лѣтнѝ роковины свого священьства.

— **Снѣги** упали сего понедѣлка вже по разъ другій въ Альпахъ.

— **Lapsus linguae**. Пôдчасъ переѣзду Цѣсаря зъ Галичины до Пешту, витали на желѣзничихъ дворцяхъ свого Монарха угорскѝ жителѣ всякого стану и народности. На однôй стаціи побачивъ Цѣсарь двохъ молодыхъ священикôвъ, выйшовшихъ такожь на его привѣтъ и зближившися до нихъ, запытавъ, якого они обряда. Священики ôтповѣли: „Wir sind russische Geistliche“. На тое сказавъ Цѣсарь здивованый: „Russiche? Sie meinen wahrscheinlich ruthenische!“

— Министеръ просвѣты выдавъ рескриптъ, зборонюючій пôдданымъ австрійскимъ (передлитавскимъ) принимати **заграничнѝ стипендіи** безъ позволеня правительства.

— **Министерство справъ внутрѣшныхъ** именовало совѣтникôвъ рахунковыхъ Мих. Лопачиньского и Ант. Черного комисарями екзаминаційными при львôвскôй комисіи екзаминаційнôй для державнои рахунковости.

— **Намѣстникомъ Моравы** именованый бувшій министеръ торговлѣ бар. Корбъ-Вайденгаймъ.

— **Цѣсарь именовавъ** секретаря и приватного доцента краковского университета Илярія Ганкевича надзвычайнымъ професоромъ рахунковости державнои при тôмже университетѣ.

— Архикн. **Фридрихъ** прибувъ позавчера до Львова и заразъ выѣхавъ желѣзницею Альбрехта на ловы въ калускій повѣтъ. Архикн. **Райнеръ** прибувъ 19. с. м. до Дрогобыча, переночовавъ пôдъ „чорнымъ орломъ“ а на другій день удався до Борыслава и оглянувъ копальнѣ нафты и велику фабрику Гартенберга и спôлки. Того самого дня выѣхавъ зъ Дрогобыча къ Самборови.

— Въ першôй половинѣ вересня панували въ Галичинѣ **двѣ пошести** (епидеміи): дизентерія и дифтеритъ. Хорыхъ на дизентерію остало съ кôнцемъ серпня 1968 а въ першôй половинѣ вересня прибуло 2648; зъ лѣченыхъ хорыхъ выздоровѣло въ тôмъ часѣ 2593 або 56%, умерло 406 або 8·8%, лишилось 1617 хорыхъ. Дифтеритъ панувавъ въ першôй половинѣ вересня въ 22 громадахъ всхôдной Галичины. Зъ 197 лѣченыхъ хорыхъ выздоровѣло лишь 53 а умерло 104 або 52·8%.

— Передъ пріѣздомъ Цѣсаря до Буковины мали тамже **увязнити** на донесенье зъ Геневы кôлькохъ подорожныхъ нигилистôвъ.

— **До Станиславова** прибула комисія генерального штабу пôдъ проводомъ полковника Визера, котра мае для цѣлій войско выхъ зняти плянъ Днѣстра.

— **Пожаръ** знищивъ въ громадѣ Будзынь, пов. Яворôвского, 28 загородъ господарскихъ, шпихлѣрь громадскій и коршму. Въ огни згинула мала дитина. Шкоду обчислено на 20.000 зр. — Въ Бучалахъ, руденьского пов. знищивъ пожаръ 13. л. вересня 72 загородъ господарскихъ съ 200 будынками и збôжемъ. 410 жителѣвъ остало безъ даху и хлѣба.

— **Великій пожаръ** лучився въ Яцкôвцѣ, пов. Товмацкого. На поляхъ, належачихъ до тов. акційного товмацкои цукорнѣ, занялося ôтъ искоръ зъ льокомобили збôже въ стиртѣ и при сильнôмъ вѣтрѣ згорѣло 12 стиртъ и молотѣльня. Въ стиртахъ мѣстилось 852 кôпъ пшеницѣ, 101 кôпъ ячменю, 981 ôвса, 312 гороху, 317 выки и 185 сотн. метр. насѣнной конюшины. Шкода 15.000 зр. — вся убезпечена. Въ Тудоровѣ пов. Гусятыньского згорѣвъ фôльварокъ дворскій съ 2 стодолами и 1801 копами збôжа а на фôльварку въ Перемиловѣ тогожь повѣта згорѣло 513 кôпъ збôжа.

— **Ческе намѣстництво розвязало** товариство „Politicky Spolek“ въ Празѣ на основѣ §. 24 закона о стоваришеняхъ.

— **Атеньскій университетъ** зôставъ розпорядженьемъ ректора замкненый на зимовый пôврôкъ с. р. зъ причины предстоячои вôйны. Бôльша часть студентôвъ вступила охотниками въ грецку армію.

— **Именованя учительскѝ**. Кр. рада школьна именовала: Мих. Шуля, дѣйстнымъ учит. етат. школы въ Славчанахъ; Филипину Калиновичь дѣйстн. учителькою етат. школы въ Сокиринцяхъ; Анну Смитовску дѣйстн. учителькою етат. шк. въ Живци; Юліяна Левицкого дѣйстн. учит. етат. шк. въ Березовици великôй; Мих. Шафлярского дѣйстн. учит. етат. шк. въ Ямахъ; Мих. Оскарбского дѣйстн. учит. етат. шк. въ Германовôй; Як. Грушецкого дѣйстн. учит. етат. шк. въ Бережници. Дальше именованѝ дѣйстн. учителями: Ни. Порохъ въ Митулинѣ; Мих. Валахъ въ Кальваріи; Кар. Кисилевскій въ Яслискахъ; Дим. Даниловичь въ Плаву; Ив. Вальчакъ въ Пôдольши; Юр. Капустякъ въ Доброшинѣ; Вас. Скоплякъ въ Нестаничахъ; Стан. Поломскій въ Дульчи малôй; Іос. Гануля въ Галичи; Вацл. Ярошь въ Радловѣ. Дѣйстн. учительками школъ етатовыхъ именованѝ: Павлина Поспишель въ Кобыльници волоскôй и Изаб. Рутковска въ Освецимѣ. Учителями школъ филіяльныхъ именованѝ: Емиль Вишомирскій въ Кальнôй и Кипріянъ Гбуръ въ Грабôвцѣ.

— Въ Варшавѣ працюе теперь комисія инжинерôвъ надъ проектомъ **сполученя Балтійского моря съ Чорнымъ** за посередництвомъ сполученя Вислы съ Днѣпромъ.

— **Тютюнъ цигаретовый** подорожѣе значно ôтъ 1 жовтня с. р. Пачка „сирагліо“ буде коштовати замѣсть 83 кр. — 1 зр. 5 кр.; пачка турецкого замѣсть 41 кр. — 53 кр. а пачка турецкого по 7 кр. подорожѣе на 13 кр. и. т. д.

— Землякъ нашъ **п. Иванъ Игнатовичь**, фармацевтъ и властитель фабрики выробôвъ косметичныхъ зô Львова одержавъ на шлескôй выставѣ въ Тѣшинѣ срѣбный медаль за оказы своихъ выробôвъ.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

На конкурсъ выставлена: парохія при ц. к. домѣ карнôмъ у Львовѣ съ речинцемъ до 1 Падолиста с. р.

ГОСПОДАРСТВО и ТОРГОВЛЯ.

— **Станъ жнивъ и засѣвôвъ озимины въ всхôднôй Галичинѣ за часъ ôтъ 1 до 15 вересня.**

О жнивахъ гречки доносятъ, що въ окрестностяхъ Угнова моргъ давъ 14 кôпъ, Березова 10 кôпъ, Нижанкович 5 — 8 кôпъ, Бурштына 5 кôпъ.

Хмелю зôбрано зъ морга въ околици Угнова 6 сотн. Дубецка надъ Сяномъ 5 сотн., Цѣшанова 3 сотн.

О жнивахъ бобу и бобику доносятъ, що въ окрестностяхъ Угнова моргъ давъ 12 кôпъ, Цѣшанова 5 — 8 кôпъ, — по 1 кôрци зъ копы, Ярославля и Канчуги 5 кôпъ.

Въ окрестностяхъ Судовои Вишнѣ жнива и возôвля насѣнной конюшины выпали якъ найщасливѣйше, зерно добре и выдатне.

Про добрѝ зборы отавы доносятъ зъ окрестностій Канчуги, Угнова, Судовои Вишнѣ, Устрикъ, Бурштына, Хоросницѣ; въ тыхъ окрестностяхъ отава дала тôлько сѣна, що и першій покосъ, а навѣть еще лучшои якости. Тôлько зъ окрестностій Высоцка на правôмъ березѣ Сану и Нижанковичь, где пановала довша посуха, жалуются, що отавы цѣлкомъ выгорѣли.

Про дуже добрый станъ зимового рѣпаку звѣщаютъ зъ окрестностій Канчуги, Ярославля, Нижанковичь, Дубецка надъ Сяномъ, Судовои Вишнѣ, Бурштына, Куликова и Угнова.

О засѣвахъ озимины звѣщаютъ зъ окрестностій Тернополя и Збаража, що тамъ вже засѣвы укôнченѝ; зъ окрестностій Хоросницѣ, Бурштына, Судовои Вишнѣ и Угнова, що вже на половину укôнченѝ; въ окрестностяхъ Цѣшанова и Березова мало еще посѣяно а въ гôрскихъ сторонахъ жито ажь въ другôй половинѣ вересня начинаютъ сѣяти.

Зъ окрестности Збаража звѣщаютъ, що селяне копаютъ вже бараболю; всѣ роды бараболѣ съ выняткомъ т. з. цибульокъ на половину выгнили.

Зъ окрестностій Высоцка надъ Сяномъ доносятъ: Озимина мѣстцями зôйшла, але засѣвы немало потерпѣли ôтъ довшои посухи и кôлькодневного вихру, котрый на легкôй и пѣсчанôй землѣ здеръ верхну верству ôткрываючи посѣяне зерно. — Жнива дали такъ мало соломы, що не буде чимъ выкормити инвентарь. Сѣножати выгорѣли зъ посухи.

— **Збожевый межинародный торгъ во Львовѣ** ôтбудеся въ дни 4 и 5 н. с. жовтня с. р. за иниціятивою товариства господарского. Комисія торгу розôслала програмы и запросины до всѣхъ знатнѣйшихъ купцѣвъ и фирмъ торговельныхъ въ краю и за границею и до краевыхъ продуцентôвъ. Участникôвъ много вже зголосилося и все еще зголошуются. Торгъ збожевый мае задачу звернути увагу торговельникôвъ Европы на галицкѝ земленлоды и учинити зô Львова головный центральный пунктъ, куда заграниця моглабы все правильно удаватися за галицкимъ збôжемъ и иншими земленлодами. Господарѣ галицкѝ мусятъ протое якъ найбôльшу участь взяти въ торзѣ, якъ найбôльше пробъ збôжа надôслати, щобы заграничнѝ купцѣ переконалися о якости и кôлькости продажного збôжа. Сего року можна надѣятись добрыхъ цѣнъ на збôже зъ причины, що паперы упали а вже и теперь збôльшився попытъ за ячменемъ и цѣна на него пôдскочила. Комисія торгу пріймае декляраціи до участи въ торзѣ до кôнця сего мѣсяця. Участники торгу користаютъ зъ обниженыхъ цѣнъ на галицкихъ желѣзницяхъ.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— Петербурскій журналъ „Историческій Вѣстникъ“ подавъ въ послѣдныхъ выпускахъ рядъ статій пôдъ заг. **„Очерки изъ украинской литературы“**. Выпускъ за вересень мѣститъ въ собѣ студіи про П. П. Гулака-Артемовского, К. Д. Думитрашкова, В. А. Гоголя и Я. Г. Кухаренка.

— Межи кандидатами, маючими бути выбраными петербурскою академіею наукъ на „академикôвъ“, згадуютъ росс. часописи такожь **А. Н. Пыпина** бувшого проф. университету, автора „Исторіи славяньскихъ литературъ“ и другихъ многоцѣнныхъ праць науковыхъ помѣщуваныхъ въ журналѣ „Вѣстнику Европы“. Пыпинъ бувъ вже разъ выбираный академіею наукъ на академика, але зрѣкся того достоиньства зъ причины „слабого здоровля“, якъ объявлено „офиціяльно“, — на дѣлѣ жь тогдышный министеръ просвѣты гр. Толстой не затвердивъ Пыпина въ тôмъ достоиньствѣ.

ПОСЛѢДНѝ ВѢДОМ. и ТЕЛЕГРАМЫ.

Въ послѣднôй хвили одержуемъ радôстну вѣдомôсть, що министеръ просвѣты на представленье посла сов. Ковальского во Вѣдни приказавъ засистовати ухвалу краевои рады школьнои зъ дня 9 (21) вересня, котрою рѣшено закрыти паралельку першои клясы въ рускôй взорцевôй народнôй школѣ вправъ во Львовѣ.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

Впр. о. С. Слово „смолоскипы“ чисто народне, уживане Федьковичомъ и иншими. Подане Вами слово „лучниця“ означаюче обсмолену скалку, якою свѣтятъ въ дорозѣ, тожь дуже добре и показуе, скôлько выразôвъ мае наша мова на термина, котрѝ наша интелигенція зъ несвѣдомости богацтва народного языка заступае чужими. Дуже добре булобы, колибы всѣ слѣдили за такими народными терминами и подавали ихъ до загальнои вѣдомости. Языкъ о много збогативбыся и очистивбыся зъ непотрѣбнои чужины.

Курсъ львôвскій зъ дня 23. л. вересня 1880

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р	277 75	280 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	163 —	166 50
Банку гип. галиц. по 200 р	296 —	300 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	97 40	98 45
„ „ „ по 4% ав.	91 50	92 50
„ „ „ по 5% ав. період.	97 45	98 45
Банку гип. галиц 6% ав.	101 70	102 70
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	102 —	103 50
3. Листы довжнѝ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 —	98 —
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%	99 —	100 -
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	100 —	102 —
5. Лосы мѣста Кракова	19 25	21 —
„ „ Станиславова	23 50	25 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 58	5 69
„ цѣсарскій	5 60	5 71
Наполеондоръ	9 40	9 52
Пôвимперіялъ	9 66	9 80
Рубель россійскій срѣбный	1 56	1 73
„ „ паперовый	1 21	1 23
100 марокъ нѣмецкихъ	57 95	58 60
Серебро	99 50	100 50

(Безъ текучого куп. безъ купону)

Товариство „Просвѣта“
мае великій запасъ формулярôвъ для касъ кредитовыхъ сельскихъ и продае ихъ по дуже низькôй цѣнѣ. (6 -?)

Выдае: **Михаилъ Коссакъ**. — За редакцію ôтповѣдае: **Маркилъ Желехôвскій**.

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 72. Львôвъ, Середа 17. (29.) Вересня 1880. Рочникъ I.

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

Впр. пос. О. Озаркевичъ

передъ своими выборцями.

Гадка пôднесена свого часу въ нашôй часописи, щобы нашѣ послы скликали своихъ выборцѣвъ и здали имъ справу зъ своеи посольскои дѣятельности, — сталося на конець дѣломъ. Нашъ трудолюбивый посолъ и знаменитый патріотъ Впр. О. Озаркевичъ першій ставувъ передъ своими выборцями и тымъ давъ найлучшій доказъ, якъ совѣстно понимае свôй посольскій обовязокъ, якъ щиро бажае, щобы межи Русинами розбудилось повне житье политичне, щобы межи выборцями а послами завязалась тѣсна звязь оперта на безпосередныхъ ôтношеняхъ, на довѣрію и щирôй взаимности. Важности сего факту не потребуемо поясняти — самъ фактъ говоритъ за себе. Єсть се зоря нового звороту въ нашôмъ политичнôмъ житю, новои красшои будучности нашои. Впр. О. Озаркевичъ ступивъ на нову дорогу и давъ свѣтлый примѣръ для всѣхъ другихъ послôвъ нашихъ. Сею дорогою выдвигнемося зъ рôвнодушности и оспалости; сею дорогою и становище самого посла набирае нового важного значеня. Повне довѣріе высказане выборцями Впр. О. Озаркевичови надасть єму новои силы до успѣшного дѣланя, а всѣ будутъ знати, що его устами справдѣ промовляе рускій народъ. Застерѣгаючи собѣ еще пôзнѣйше вернути до сеи многоважнои справы, подаемо тутъ справозданье о скликаню выборцѣвъ Впр. О. Озаркевичемъ. Зъ Коломыѣ пишутъ намъ:

Посолъ до думы державнои зъ меншихъ посѣлостій для повѣтôвъ Коломыя-Коссôвъ-Снятынъ Впр. О. Озаркевичъ скликавъ своихъ выборцѣвъ зъ повѣту коломыйского до Коломыи, щобъ передъ ними здати справу зъ своеи дѣятельности въ думѣ державнôй ôтъ початку новои каденціи до теперь. Высокопочтенный посолъ нашъ скликавъ передъ тымъ такожь и въ Коссовѣ своихъ выборцѣвъ въ тôй самôй цѣли и гадае такъ само и въ Снятынѣ поступити. Хорошій се обявъ нашого политичного житя. Но разъ первый стае посолъ рускій передъ народъ нашъ и выказуе лично, що для сего народу здѣлавъ а що знову мимо найщиршои волѣ не далося зробити. Кобы то за примѣромъ О. Озаркевича и другѣ рускѣ послы пôйшли (пп. Ковальскій и Кулачковскій) а народъ нашъ побачивъ бы, що выбравъ собѣ правдивыхъ заступникôвъ, котрѣ о его добро дбаютъ и не давъ бы на будуще обманюватись при новыхъ выборахъ и не высылавъ бы не покликаныхъ до своеи обороны людій. На сей зазывъ О. Озаркевича зôйшлося въ сали ратушевôй о 2-гôй годинѣ бôльше якъ 60 выборцѣвъ селянъ и кôльканацять зъ интелигенціи именно священики. Явились на се народне зôбранье ажь два комисарѣ зъ староства, но не знаемо чи приватно чи урядово, а пôдъ ратушемъ уставлено будьтобы для безпеченьства и удержаня порядку кôлькохъ жандармôвъ.

О $2^1/_2$ год. явився самъ посолъ въ сали и ôткрывъ зôбранье короткою промовою до выборцѣвъ зверненою дякуючи за довѣріе въ давнѣйшôй и теперѣшнôй каденціи въ нѣмъ положене а заразомъ объявивъ цѣль збору и попросивъ собѣ выбрати предсѣдателя и секретаря. На предсѣдателя збору покликали выборцѣ О. Кобляньского пароха мѣстцевого а на секретаря О. Крушельницкого. Высокопочтенный нашъ посолъ въ пôвторагодиннôй мовѣ переходивъ по ряду всѣ справы думы державнои, въ котрыхъ самъ бравъ участь. Въ загалѣ выказавъ нашъ посолъ, що съ жадною партіею въ думѣ державнôй не вязався и попиравъ тую тôлько сторону, котра увзглядняла добро руского народу. Селяне уважно слухали слôвъ свого посла и выразили свое велике задоволенье окликомъ „славно! славно!“, коли почули, що ихъ представитель въ думѣ державнôй противъ пôдвысшеня податку грунтового выступивъ. Сельскѣ выборцѣ выразили свое негодованье дôзнавшись ôтъ свого посла, що буде введена нова такса войскова призначена для тыхъ, що въ войску служити не можутъ. Селяне сказали: „нехайбы платили таксу тѣ, що выкручуются зъ войска, но за що тѣ маютъ платити, що не зъ своеи волѣ свобôднѣ ôтъ службы войсковои?“ Згадавъ нашъ посолъ межи иншими, що попиравъ правнѣ жаданя Чехôвъ противъ покривдженя зъ стороны Нѣмцѣвъ для того, що и у насъ въ нашôмъ краю нашъ народъ майже всюды утиску дôзнае. Говоривъ дальше о своѣй резолюціи внесенôй въ думѣ державнôй, щобы на будуще при выборахъ правительственнѣ органы до выборôвъ не мѣшалися и въ свобôднôмъ голосованю выборцямъ не перешкаджали. Згадавъ ôттакъ за диспозиційный фондъ, противъ котрого рускѣ послы голосовали, понеже той фондъ правительство обернуло при послѣдныхъ выборахъ на некористь Русинôвъ. Закôнчивъ нашъ посолъ свое справозданье упевненьемъ, що съ Нѣмцями николи тримати не буде, понеже пересвѣдчився въ попереднôй и давнѣйшихъ каденціяхъ, коли то нѣмецка партія въ думѣ державнôй верховодила, що тіи николи Русинамъ доброго не зробили и що въ будучности ôтъ нихъ мало а може и ничого надѣятися не можна. Тôлько категоричного высказавъ нашъ посолъ выборцямъ що до становища свого политичного въ думѣ державнôй. Щобы довѣдатися ôтъ выборцѣвъ якои политики дальше мае держатися звернувся до нихъ съ запытаньемъ въ тôй справѣ, а выборцѣ освѣдчили слѣдуюче: выборцѣ лишаютъ дальшу дѣятельнôсть свѣтлôй розвазѣ посла самого, и маютъ повне довѣріе, що Впр. О. Озаркевичъ якъ доси такъ и на дальше поведе справу въ хосенъ руского народу. Нашъ посолъ не дôставъ про тое жадного выразного порученя ôтъ своихъ выборцѣвъ. Знаемо тôлько певного, що не присоединится до лѣвицѣ, але чи до правицѣ приступитъ залежитъ ôтъ его власнои волѣ. На кождый способъ приступивбы нашъ посолъ съ другими рускими послами до правицѣ пôдъ певными тôлько условіями и застереженями. Передъ закôнченьемъ зôбраня интерпелювавъ о. посла выборця п. Агопсовичъ въ кôлькохъ дуже важныхъ справахъ, межи иншими о продайности голосôвъ при выборахъ, о нерôвнôй тарифѣ на желѣзницяхъ, о надужитю при выдаваню зниженя цѣны билетôвъ для переѣзду пасажирôвъ, а въ кôнци пôднѣсъ, щобы Впр. О. Озаркевичъ постарався о знесенье несправедливои ухвалы рады школьнои краевои що до замкненя рускои паралельки при школѣ вправъ во Львовѣ. Панъ Агопсовичъ зложивъ новый доказъ своеи ревности для рускои справы, що рускій народъ отвѣтно цѣнити николи не перестане. На тôмъ закôнчено зôбранье выборцѣвъ коломыйскихъ.

Gazeta lwowska.

Мы вже не разъ звертали увагу на тое, якъ поступае „урядова“ Gazeta lwowska взглядомъ Русинôвъ. Нынѣ мусимо знову вернути до сего предмету, такъ якъ Gaz. lwow. очевидно не думае залишити своеи пôдступнои тактики и тенденційности.

Walka Rusinów z Rusinami.

Napisał Zbigniew Polanin. Cena 30 ct. Lwów 1880. Мала VIII-ка, стор. 31.

Тая брошура выставлена за скломъ въ книгарняхъ львôвскихъ и шумно оголошена анонсами въ польскихъ газетахъ не выключаючи „Gaz. lwowsk“-ои, мусѣла зацѣкавити кождого читаючого Русина. Кождый розцѣкавився, о якôй се „борôбѣ Русинôвъ съ Русинами“ толкуе Zbigniew Polanin, вступивъ до книгарнѣ и за маленьку брошурку, котра не повинна коштовати бôльше 10-ти крейц. сыпнувъ 30 кр. Розвернувши окладку, довѣдався цѣкавый Русинъ, що то суть: (Uwagi nad broszurą: Polityka Polaków względem Rusi). Русинъ подумавъ собѣ: „Тымъ цѣкавѣйше!“ Низше поставлене мото: Audiatur at altera pars. Русинъ подумавъ: „Дуже добре!“ Низше читае: Czysty dochód przeznaczony na wydatki wzniesienia Kopca Unji lubelskiej we Lwowie. Русинъ довѣдався, для чого то ôнъ заплативъ три разы бôльше, якъ належалосьбы. Еще низше читае: (Wszelkie prawa zastrzeżone). Русинъ подумавъ: „Муситъ бути дуже дорогоцѣнне содержанье, коли авторъ такъ застерѣгае собѣ всѣ права“. А на самôмъ низу прочитавъ Русинъ: Zeszyt I и подумавъ собѣ: „Се тôлько початокъ якоись бôльшои студіи“. Того всего зъ окладки не мôгъ дôзнатися. Принѣсъ брошуру до дому, прочитавъ до кôнця и пересвѣдчився, що брошура написана дуже прихильно для Русинôвъ, бо — въ цѣлôй брошурѣ не ма и одного слова про Русинôвъ; цѣлкомъ такъ само якобы книгарь на исторіи библійнôй давъ заголовный листъ: „Борба математики съ математикою“. Ну, але предсѣ чимсь задруковано тыхъ 31 сторôнъ. Розумѣеся, задруковано. Чимъ же? Всѣмъ и ничимъ. Якъ жежь то може бути: всѣмъ и ничимъ? Длячогожь нѣ, може бути а для лучшого порозумѣня дамо и примѣръ: якъ бы, бачите, при Piekarskim na mękach бувъ поставивъ стенографа, котрый бы вѣрно списувавъ все, що Piekarski na mękach плôтѣ, то за пять минутъ настенографовавбы тôлько мудростій, що якъ разъ высталобы на брошурку о 31 стор. друку и мôгобы безпечно дати тôй брошурцѣ заголовокъ: „Walka Rusinów z Rusinami“. Нашъ авторъ п. Zb. Polanin зачинае свою студію о борôбѣ Русинôвъ ôтъ того, що „człowiek rodzi się tylko człowiekiem, nie należącym do żadnej narodowości“ а „główną przyczyną wytworzenia różnych narodowości i języków, był brak dróg komunikacyjnych“, теперь жежь коли суть комуникаціи, коли „język rozwija się przez alfabet“ (стор 7), коли „rozwija się wojskowość“ (ibid), коли народы стыкаются „napowietrznie, balonami“ (ibid.) то вже „różnice zaściankowe ścierają się“ и незадовго вже буде одинъ языкъ для всѣхъ народôвъ, такъ якъ „mnogość języków jest zawadą dla postępu“, бо „jaka korzyść jeżeli się wie, że pies nazywa się w innej okolicy chien, Hund, kutia, pes?“ П. Zbigniew дуже тѣшится, що вже въ роботѣ языкъ „wszechświatowy“, що lama буде значити „доброту“ а mala „злôсть“ и що о тôмъ всесвѣтнôмъ языцѣ мала бути якась розправа въ Gartenlaube, ôтъ котрои оцѣнки ôнъ здержуеся (sic!) а за тое учитъ, що римскій народъ выдавъ „Romulusa (а Remusa нѣ?) Licurga (!!) Cicerona“ а россійскій „Murawiewa-Wieszatiela“ и „testament Piotra Wielkiego“. Ôттакъ згадуе авторъ о выборахъ Офенгайма (въ Сучавѣ) и пытае, кто бувъ „кумомъ“ при крещеню „безпосередныхъ выборôвъ“, по тôмъ переходитъ до Мойсея, а ôттакъ ôтъ стор. 16—20 розбираючи пытанье „Czy będzie Polska“ доказуе, що „Rossya dziś popełnia bezprawia z sumieniem ludzkiem na zimno“. На стор. 21 говоритъ о Англіи въ звязи съ Индіями и Зулюсами и приходитъ до того выслѣдку, що „każden naród ma pewną misyą do spełnienia“, зъ чого выводитъ, що Россія не мае жадной мисіи повнити. Подавши коротеньку згадку о Неронѣ, именно застановившися, що бы то було, якобы Неронъ ôтживъ, и признавши, що и межи россійскимъ народомъ суть честнѣ вынятки н. пр. такѣ Пестлѣ, Герцены и т. д., переходитъ авторъ до пытаня, чи и на планетахъ жіютъ рослины, звѣры, люде „lub jeszcze doskonalsze istoty“ (ст. 27). Авторъ опираючися на спектральнôй анализѣ твердитъ, що тѣ сотворѣня на планетахъ суть: тяжкѣ, теплѣ и податнѣ. Подавши еще зъ брошуры посла Гавзнера уступъ о ôтносинахъ въ Африцѣ н. пр. въ Bag hirmi и начудувавшись розумови Стефензона, творця найлучшои „locomotywy“, котра „działa ślepo a czasem szkodliwie“ приступае авторъ до полемики съ о. Стеф. Качалою и такъ говоритъ: „Przypatrzywszy się pracy pszczół i pretensjom dronów naszego ula ziemskiego, a zapuszczając się nawet w tajemnicze sfery nadziemskie, widokiem wszechpotęgi i rozumu stwórcy olśnieni, pomimo woli niejako psalm zachwycenia zanuciwszy, chociaż nie braliśmy święcenia kapłańskiego jak ksiądz St. Kaczała, — możemy teraz wrócić do naszej komórki w ulu, do naszego zaścianku i urobiwszy sobie zdanie, niejako miarę jednostkową, począć wymierzać nasze granice sporne, nasze lisy i pasowyska t. j. przypatrzeć się naszej domowej sprawie tak zwanej polsko-ruskiej“ (ст. 29.) Згадавши пôдъ конець о дрѣ Фр. Смольцѣ, котрый на кôнци уніи Литовскои мавъ позатыкати якѣсь хоругви, и о Пыпинѣ, кôнчитъ авторъ вôзваньемъ, щобы кто тôлько жіе спѣшивъ на конець пôдъ знаменемъ „уніи всѣхъ народôвъ“. „Koniec części pierwszej Walki Rusinów z Rusinami“. Зъ поданого коротко содержаня може кождый пересвѣдчитися, яка то тая „мудрôсть Zbigniewa-Piekarskiego na mękach“, якъ то розбирается „sprawa polsko-ruska“! И то не одинокій случай, щобъ такѣ сухѣ дубы плелися въ имени рѣшеня польско-руского пытаня. То есть вѣрный взорець всѣхъ праць польскихъ на тôмъ поли.

Б. Ле—й

Опускаючи нашъ край выдавъ Цѣсарь ôтручне письмо до Намѣстника, въ котрôмъ высказуе всѣмъ жителямъ краю свою подяку за одушевленнй объявы преданности и вѣрности въ часѣ цѣсарскои подорожи. Се ôтручне письмо було въ краю урядово обвѣщене въ трехъ языкахъ: нѣмецкôмъ, рускôмъ и польскôмъ. „Урядова“ Gazeta lwow. обвѣщаючи се ôтручне письмо въ своѣй урядовôй части, вѣрна своѣй польонизацiйнôй тенденцiи пропускае рускiй текстъ, а коли навѣть N. fr. Presse замѣтила неотвѣтнôсть такого поведеня „урядовои“ газеты и спытала о рускiй текстъ, Gazeta lwow. мае еще на стôлько — лагôдно сказавши — смѣлости, оправдувати свою тенденцiйнôсть тымъ, що она „wychodzi po polsku“ (sic) и що обвѣщенье въ языцѣ рускôмъ було розлѣплене по рогахъ улицъ! Мы пытаемо Gazet-у lwow., чи тое обвѣщенье въ рускôмъ языцѣ розлѣплене на мурахъ було урядове чи нѣ, а если було урядове, для чого оно не знайшло мѣстця такожь въ урядовôй газетѣ? „Gazeta lwowska уважала своимъ обовязкомъ подати первѣстный текстъ (нѣмецкiй) ôтручного письма, а понеже wychodzi po polsku, — долучила польскiй перекладъ“, — пише Gaz. lwow. на свое оправданье. Если Gaz. lwow. выходяча въ польскôмъ языцѣ уважала своимъ обовязкомъ подати нѣмецкiй текстъ, для чогожь она не уважала за такiй самый, если не бôльшiй свôй обовязокъ, подати рускiй текстъ, тымъ бôльше, що на умѣщенье нѣмецкого тексту есть призначена урядова Wiener Zeitung, а рускiй текстъ повиненъ знайти мѣстце въ краевôй газетѣ урядовôй а не тôлько „на рогу улицѣ“? Тажь первѣстный текстъ обвѣщеня державнои льотерiи и конкурсôвъ до „терезiянеумъ“ и т. п. есть такожь нѣмецкiй, а для чогожь тiи обвѣщеня печатаются въ Gaz. lwow. въ нѣмецкôмъ, польскôмъ и рускôмъ языцѣ, а цѣсарске ôтручне письмо, высказуюче подяку такожь и рускому народови, лише въ нѣмецкôмъ и польскôмъ? Та не досыть на тôмъ! Урядова Gazeta lwow. не объявляе для руского языка навѣть тои толеранцiи, яку можна еще часами найти въ Gazet-ѣ Narodow. або Dziennik-у pol. Коли тiи двѣ послѣднй польскй газеты подали дословно рускiй текстъ привѣтныхъ бесѣдъ коломыйского бурмистра Трахтенберга и маршалка станиславôвскои рады повѣтовои Брыкчиньского — (выголошеныхъ въ части по польски, а въ другôй части по руски), — „урядова“ Gazeta lwowska совсѣмъ пропустила уступъ бесѣды мар. Брыкчиньского выголошеный по руски, а бесѣду Трахтенберга подала въ польскôмъ языцѣ, не зъ иншои причины, якъ тôлько для того, щобы зъ однои стороны совсѣмъ замовчати о Русинахъ передъ урядовымъ свѣтомъ, а зъ другои стороны дати порозумѣти тымъ панамъ, якъ то, пôсля думки „урядовои“ Gaz. lwow., неôтповѣдно промовляти до Цѣсаря въ рускôмъ языцѣ! „Урядова“ Gaz. lwow. широко розписуеся, якъ „od stu lat niewidziana liczba pysznych kostiumów narodowych (контушôвъ) zwyciężko przyćmiła nie tylko nieliczne i bardzo upokorzone fraki, ale nawet uniformy wojskowe i dworskie“ (самого Цѣсаря?!!), она не могла черезъ цѣлыхъ чотырнацять день до сыта наспѣватися гимнôвъ о „ślicznych porywających (sic) oko kostiumach polskich“ и о воскрешеныхъ „сенаторахъ“ ôтъ сто лѣтъ завмерлыхъ, — але для руского тексту ôтручного письма цѣсарского, для кôлькохъ стихôвъ рускои бесѣды бурмистра и маршалка не ма у неи мѣстця! „Урядова“ Gazeta lwow. ôткрывае доперва р. 1880 Гуцулôвъ и представляе ихъ трохи чи не Татарами: „twarze ogorzałe i silnie markowane, zupełnie pozbawione wyrazu słowiańskiej miękkości“. „Дня 15 вересня Anno Domini 1880“ ôткрывае Gaz. lwow. Гуцулôвъ и жалѣе, що „доси кромѣ кôлькохъ дрôбныхъ етюдôвъ и рысункôвъ не можна видѣти справдѣ красного Гуцула ани на полотнѣ, ани въ повѣсти и що кромѣ Верховинцѣвъ Корженiовского, Семенки Шедлера, банальныхъ повѣстокъ о Fra Diavolo зъ пôдъ Жабiого, слабои книжочки Соф. Витвицкого и монографiи Завадзкого ничого бôльше не можна у насъ читати „o tym szczepie oryginalnym i prawie fantastycznym!“ Чижь можна заявити бôльшу игноранцiю всего що руске? Гуцульщина мае своихъ знаменитыхъ поетôвъ и повѣстеписателѣвъ въ Федьковичу и Д. Млацѣ. Повѣсти Ю. Федьковича зъ гуцульского житя знанй не тôлько у насъ але й въ Россiи, драматичнй творы зъ гуцульского житя: „Гнатъ Приблуда“, „Добушь“, „Убога Марта“ выставленй по кôльканацять разôвъ на рускôй сценѣ, етнографичнй и языкословнй працѣ Гр. Купчанка, Верхратского, Илярiя О-го о побытѣ, пѣсняхъ и языцѣ Гуцулôвъ знанй цѣлôй рускôй публицѣ, а урядовый органъ выдаваный на Галицкôй Руси не тôлько ничого о тôмъ не знае, але й пише про Гуцулôвъ несотворенй рѣчи, якбы о якихъ Хинчикахъ. Чижь можна дальше посуватись въ тенденцiйнôмъ промовчуваню або и зобезображеню всего, що руске? Gazeta lwowska не бачитъ кромѣ Польщи ничого бôльше, для неи вже навѣть „chybiony zjazd węgiersko-polski w Łupkowie“ важнѣйшiй ôтъ справъ державныхъ, она дае ему перше мѣстце передъ подорожiю Цѣсаря, именованьемъ нового намѣстника въ Моравiи и другими справами державными (гл. Ч. 222 „Ostatnia poczta“), она съ холоднокровною консеквенцiею поминае всѣ краевй, хочьбы и дуже важнй справы, если тôлько говорячи о нихъ, требабы згадати о существованю Русинôвъ, она глядае Русинôвъ лише въ криминалахъ, а рускiй языкъ обезображуе въ своихъ дорого оплачуваныхъ едиктахъ ажь до ôтразливости.

Супротивъ такого поступованя „урядовои“ Gazet-ы lwow. наспѣла, думаемо, крайна пора, щобы нашй рускй послы въ радѣ державнôй пôднесли тую справу при буджетовыхъ розправахъ надъ „урядовыми часописями“. Русины не могутъ дальше рôвнодушно придивлятися такôй тенденцiйности и враждебности противъ рущины, убранôй въ шаты урядовои газеты, они маютъ повне право жадати, щобы урядова газета була справдѣ урядовою, безсторонною и для обохъ народностiй справедливою.

Подорожь
Е. В. Цѣсаря по Галичинѣ.

Ôтъ Ходорова. Нигде въ газетахъ не читалисьмо, що Е. В. Цѣсарь въ подорожи зô Львова до Черновецъ затримався бувъ такожь межи иншими и на стацiи Борыничи черезъ близько пять минутъ; тожь спѣшу подѣлитися съ Вами милою споминкою о щиросердечнôмъ та одушевленнôмъ повитаню Цѣсаря черезъ нашъ народъ рускiй на стацiи въ Борыничахъ. Зразу не було се навѣть въ програмѣ, щобы двôрскiй поѣздъ задержався такожь и въ Борыничахъ; доперва пару день передъ ôтъѣздомъ Цѣсаря зô Львова взято на увагу, що двôрскiй поѣздъ муситъ задля воды задержатися такожь еще и на такъ званыхъ водныхъ стацiяхъ Борыничи и Букачôвцѣ. Тому не дивно, що почувши урядову вѣдомôсть о тôмъ тôлько два дни напередъ, годѣ було належно притотовитися до свѣтлого повитаня Найдостойнѣйшого Гостя въ Борыничахъ.

Тожь и дворецъ въ Борыничахъ не бувъ вправдѣ такъ гарно пристроеный, якъ иншй, бо кромѣ звычайныхъ гербôвъ, емблемôвъ, хоругвь, (австрiйскои и краевыхъ), выстелено помôстъ, где Цѣсарь мавъ высѣдати, диванами и уставлено два ряды зъ красныхъ вазоновыхъ цвѣтôвъ — то однакожь що до сердечности и одушевленя въ привитаню Найдостойнѣйшого Гостя можна смѣло сказати, йшли Борыничи въ навзаводы съ всѣми другими стацiями, ба навѣть, скажемо, и перевысшили другихъ, бо такои фамилiярнои щирости не було навѣрно нигде якъ въ Борыничахъ.

Падавъ у насъ вправдѣ передъ тымъ майже цѣлу нôчь дощъ и рано еще росѣвъ, но передъ прiѣздомъ Цѣсаря выпогодилось небо, а выстрѣлы зъ моздѣрôвъ, звѣщаючй сей прiѣздъ, мовъ бы розôгнали послѣднй хмары. Вже ôтъ 6. годины рано видко було въ Борыничахъ великiй, незвычайный рухъ. Найперше явилася бандерiя селянъ въ свѣтлыхъ строяхъ на 100 коняхъ; за тымъ наплывали процесiи съ духовеньствомъ на чолѣ и численнымъ народомъ зъ рôжныхъ, навѣть подальшихъ сторôнъ. Около пôвъ до 8 годины було вже все уставлено; и такъ по обохъ бокахъ перону уставилися численнй процесiи зъ бôльше якъ якихъ 15 мѣстцевостiй деканата Ходорôвского и кôлька тысячь народа. Въ серединѣ, где мавъ Цѣсарь высѣсти, уставилося духовеньство руске въ свѣтлыхъ фелонахъ (межи которыми особливо два зъ Молотова ôтзначалися — одинъ въ цѣнѣ 300 зр. а другiй за 200 зр.) — а було нашихъ священикôвъ 20, а одинъ латинникъ зъ Бередзовецъ — въ самôй серединѣ стоявъ комисарь ц. к. староства Бобрецкого п. Тшерхъ, и заступникъ презеса рады повѣтовои Бобрецкои, пенсiонованый капитанъ п. Генцель; на боцѣ свѣтивъ одинъ однѣсѣнькiй контушь бурмистра коренно-руского мѣсточка Роздола съ 8 дѣвицями, доньками поважныхъ мѣщанъ роздольскихъ, зъ котрыхъ одна вручила Цѣсареви прекрасный букетъ съ двома червоными лентами, зъ котрыхъ на однôй було написано: „мѣсто Роздôлъ Цѣсареви и Королеви“, а на другôй то само по польски; на другôмъ же боцѣ стояли жиды съ торою — а дальше передъ самымъ перономъ стояло много стройныхъ дамъ зъ интелигенцiи, переважно жены и доньки священикôвъ.

О $^1/_4$ на девяту годину дали выстрѣлы зъ моздѣрôвъ знати, що поѣздъ цѣсарскiй зближаеся, а грôмке, неустаюче „Слава“ и „многая лѣта“ зъ тысячныхъ грудiй наповнило воздухъ. Льокомотиву зъ помежи вѣнцѣвъ и рôжныхъ флягъ та емблемôвъ мало що и видно було, и цѣлый поѣздъ въѣхавъ маестатично и надзвычайно тихо. Еще потягъ не станувъ цѣлкомъ, а вже мистръ церемонiи отворивъ двери вагону, и при одушевленыхъ окликахъ высѣвъ Цѣсарь а за нимъ Намѣстникъ гр. Потоцкiй, князь Яблоновскiй, генералъ адъютантъ бр. Мондель и великiй конюшiй цѣсарскiй кн. Таксисъ.

Цѣсаря повитавъ промовою короткою по нѣмецки заступникъ презеса рады повѣтовои бобрецкои п. Генцель, за що Цѣсарь подякувавъ; потому представився комисарь ц. к. староства бобрецкого, а дальше все духовеньство. Цѣсарь розмавлявъ дуже ласкаво съ многими священиками, именно же съ деканомъ ходорôвскимъ, парохомъ мѣстцевымъ, парохомъ Залесецъ и др., потому представився Цѣсареви бурмистръ зъ Роздолу, а вконецъ кагалъ жидôвскiй. Цѣсарь бувъ дуже урадованый видячи такъ много сердечного нашого народа и рускихъ священикôвъ и звертаючися еще разъ до нашихъ священикôвъ сказавъ: Ich danke, dass die Herrn so zahlreich versammelt sind; wirklich viele, viele von den Herrn sind da, а склонившись еще разъ всѣмъ всѣвъ при одушевленныхъ и неустаючихъ окликахъ „Слава“ и „многая лѣта“ до поѣзду, где еще зъ ôкна кланявся народови.

Не можемо ту замовчати та не повторити слова такъ дуже трафно высказанй въ „Дѣлѣ“ Ч. 69 що: „треба бути въ присутности нашого Найдостойнѣйшого Гостя, щобы почувствовати ту невысловлену силу чаруючои любости, его ласкавости, котра зъ очiй, лиця, слôвъ, голосу и цѣлого прiятельского и сердечного обходженя сiяе и душу и серце невымовно къ собѣ притягае.“ — Двѣ бандеры по 100 мужа на коняхъ сопроводжало двôрскiй поѣздъ; одна зъ Борыничь, друга же зъ Городища до Ходорова, где при въѣздѣ и выѣздѣ зъ стацiи стояли прехорошй брамы трiюмфальнй, въ чôмъ заслуга бурмистра мѣста Ходорова п. д-ра мед. Корнила Мироновича. На двôрци въ Ходоровѣ стояло такожь множество народа съ процесiями, кôлькохъ нашихъ священикôвъ, мѣстцевый латиньскiй, бурмистръ съ радными, цѣлый судъ повѣтовый ходорôвскiй in corpore, много интелигенцiи и премного жидôвъ. Незатримуючися рушивъ поѣздъ при радостныхъ и одушевленныхъ окликахъ въ дальшу дорогу, где знову въ Бортникахъ на стацiи стояло тоже много народа съ процесiями и 3 нашихъ а 2 латиньскихъ священикôвъ. Примѣчаемо, що всюда на стацiяхъ були учителѣ народнй такъ мѣстцевй якъ и поблизькй сусѣднй съ молодѣжiю школьною, и що такожь при всѣхъ будкахъ и рампахъ колѣевыхъ вытавъ нашъ народъ Цѣсаря. — И въ Бортникахъ поѣздъ двôрскiй не затримувався но рушивъ дальше до Букачовецъ, где, якъ Цѣсаря витали, вже знаете.

ДОПИСЬ.

Зъ Подôля. *(Въ справѣ народного образованя рускихъ питомцѣвъ.)* Есть се нынѣ фактомъ незаперечимымъ, що народнôсть руска въ Галичинѣ по такъ красныхъ початкахъ, якй обявила въ своѣмъ национальнôмъ розвою, послѣдными лѣтами крайно пôдупала. Наша журналистика не залишала звертати уваги на сей упадокъ, а именно сего року обявився живѣйшiй рухъ, щобъ скупити розъеднанй силы рускй и подвигнути нашу народнôсть до красшого стану. Однакъ рѣчь певна, що всѣ нашй змаганя будутъ пустй и безхосеннй, если не звернемо бачности на национальне выхованье нашого молодого поколѣня. Всякiй муситъ признати, що именно кандидаты стану священического маютъ велику задачу, причинятися до двигненя нашои народности на своихъ будущихъ становищахъ, где не тôлько яко „пастырѣ добрй“, але яко провôдники темного народа руского дѣйствувати повиннй. До тои труднои задачи повиннй вже въ часѣ своихъ студiй приспособитися и крôмъ вѣдомостiй богословскихъ придбати собѣ засобôвъ зъ исторiи краевои, руского языка и литературы, щобы пôзнавши исторiю нашого рôдного краю, богатый рускiй языкъ и его литературу, полюбили свôй край и народъ, межи котрымъ яко душпастырѣ маютъ дѣйствувати. Були часы, що й правительство о то дбало, а се доказуе найлучше Письмо гр. Пилерсдорфа зъ Вѣдня пôдъ д. 9. мая 1848 р. до „Руского Собраня во Львовѣ“ выслане, где пôдъ 5) отъ що читаемъ: „Абы греческо-католическое духовеньство въ крайовомъ рускомъ языцѣ належне выдосконалялося за ровно справедливе якъ и за потребне узнаеся, и для того Е. Величество приказати зволили, не только абы Епископовъ особливую увагу и троскливость выразне на тое звернути, але также тое намѣренье въ Семинарiяхъ обовязующiи кождого науки тои мовы и черезъ запровадженье особныхъ въ ней вправлень по можности осягати.“

Нынѣ однакожь почутье на стôлько розбуджене, що Русины самй о своихъ потребахъ дбати и въ трудиôмъ положеню самй собѣ помагати повиннй. Отже съ надходячимъ школьнымъ рокомъ университетскимъ звертаемося до Е. Е. Впрсв. Митрополита съ просьбою, котра певно буде прiйнята всѣми питомцями, а именно, щобы зобовязавъ всѣхъ питомцѣвъ св. богословiя вписатись и учащати на прелекцiи руского языка и литературы проф. о. д-ра Ом. Огоновского, а такожь на прелекцiи краевои исторiи (котру зачне на ново викладати д-ръ Шараневичь) и препоручити зволивъ при кôнци семестрôвъ складати зъ тыхъ предметôвъ кольоквiя. Маемо повну надѣю, що Е. Е. Впрсв. Митрополитъ ту такъ важну и пильну справу зволятъ взяти пôдъ зрѣлу розвагу и выдати потрѣбнй въ тôй мѣрѣ розпорядженя, котрй будутъ порукою красшои будучности руского народа.

Подолянинъ.

Нова асекураційна регулятива.

(§.) Вѣстникъ законôвъ державныхъ (Ч. 38) оголошуе 26. л. серпня с. р. нову регулятиву для асекурацій. Понеже справа асекурацій посередно або безпосередно обходитъ майже всѣхъ нашихъ читателѣвъ, для того подаемъ для поорієнтованя въ тôй многоважнôй справѣ статію часописи „Reform“.

Симъ розпорядженьемъ министерствъ справъ внутрѣшныхъ, справедливости, торговлѣ и скарбу зъ д. 18. н. ст. серпня 1880 обвѣщаеся постанова въ справѣ концесіонованя и державного надзору асекурацій, а именно для запевненя, щобъ асекурации точно сповняли принятй на себе зъобовязаня и щобъ оберегчи интересы забезпеченыхъ.

Тою регулятивою починаеся рѣшучій зворотъ въ дѣлѣ асекурацій австрійскихъ, надзôръ державный, котрого такъ було треба, щобъ промыслъ асекураційный оперти на правдивыхъ основахъ и скôлько можна охоронити людность ôтъ безсовѣстного вызыскуваня, котре власне на тôмъ поли такъ широко и безкарно практикувалося. А всежь еще кождый най стережеся, бо й державный надзôръ не може охоронити ôтъ всякихъ евентуальностій, хочь нимъ будутъ займатись знатнй фаховй люде и технично образованй практики. Однакожь нова регулятива асекураційна, котрою людность може бути довольна, выповняе велику недостачу нашого законодавства и тымъ хочь початокъ зроблено, щобъ законодавство асекураційне повернути на тверду дорогу.

До наведеного розпорядженя додане справозданье мотивуюче, котре справу достаточно поясняе и тому его тутъ наводимо въ цѣлости.

Може ніяке поле економичного житя не зможе выказати въ послѣднихъ десяткахъ лѣтъ такъ скорого розвою и такъ великого процвѣту, якъ асекурации. Забезпеченя заключенй лишь съ австрійскими асекураціями выносили до кôнця 1878 въ забезпеченю на житье около 350 миліонôвъ р. а въ забезпеченю шкодъ огневыхъ, градовыхъ, транспортовыхъ и т. и. надъ 6 миліярдôвъ р. ав. Та ледво чи на якôмъ иншôмъ поли державне законодавство при такôмъ розвою такъ занедбалося, якъ власне въ дѣлѣ асекураційнôмъ. Гдеякй для нынѣшныхъ обстоятельствъ вже недостаточнй постановы загального кодексу цивильного творятъ право матеріяльне, а загальнй нормы о стоваришеняхъ и акційныхъ товариствахъ право формальне для руху асекураційного; специяльныхъ нормъ, ôтповѣдаючихъ природѣ и властивостямъ дѣлъ асекураційныхъ, доси не було. Труднôсть трактовати такъ скомпликовану матерію, оперту переважно на математичныхъ и техничныхъ комбинаціяхъ и совсѣмъ не замкнену въ собѣ а щоразъ взростаючу, недостача ôтповѣдныхъ, для ширшихъ кругôвъ приступныхъ поучаючихъ пôдручникôвъ и ôтповѣдныхъ анальогій въ иншихъ законодавствахъ, въ тôмъ взглядѣ такожь недостаточныхъ, наконець стремленье до обмеженя державнои ингеренціи на поли економичнôмъ — все тое зложилося разомъ, що доси малисьмо лишь двѣ нормы, котрй специяльно ôтносятся до дѣлъ асекураційныхъ. Найвысше постановленье зъ 5. падолиста 1859 заострюе державнымъ органамъ надзорчимъ успѣшне и точне надзорованье асекурацій, а розпорядженье министерске зъ 23. падолиста 1860 Ч. 22.462 поучае правительственныхъ комисарѣвъ о твореню асекураційного фонду и якъ нимъ орудовати. Однакъ се поученье оказалось въ практицѣ безхосеннымъ и тому тымъ бôльша була потреба новои регулятивы. Потреба та оказалась именно по р. 1873 конечною, коли выявилися гдеякй случаѣ, котрй могли заколибати довѣріе до асекурацій и спровадити по части часовый ихъ упадокъ. Администрація державна мала отже подвôйну причину подумати надъ тымъ, якъ управильнити дѣла асекураційнй, разъ щобъ близше означити становище державного надзору, а вдруге, щобъ вплынути на скрѣпленье и розвôй австрійскихъ асекурацій. До того можна було дôйти двоякою дорогою: або дорогою законодавства або дорогою управильненого надзору державного.

Правительство рѣшилось передовсѣмъ вступити на ту другу дорогу. Не пôдлягае сомнѣнію, що выданьемъ закона асекураційного булобы высше поставлене питанье найточнѣйше и найуспѣшнѣйше рѣшене. Треба однакъ признати, що законъ асекураційный, творивбы такъ объемистый и трудный операть, що до его переведеня потреба довшого часу, а тымчасомъ не осягнулобыся повысшои цѣли. А въ дорозѣ надзору державного можна гдещо здѣлати, що тымчасомъ може хочь въ части користно управильнити и сконсолидовати дѣла асекураційнй. Власне въ дѣлахъ асекураційныхъ, котрй часто дотыкаютъ интересôвъ цѣлыхъ генерацій, а задля своихъ властивостій для поодинокихъ людій суть по бôльшôй части незрозумѣлй, потреба безусловно контролѣ державнои, щобъ кождочасне выповненье будущихъ зъобовязань було запевнене, а публичнôсть охоронена ôтъ шкоды. Контролю державну можна однакъ лишь тогды успѣшно переводити, если предметы и формы ихъ дѣятельности суть близше означенй и если суть установленй правила и засады, пôсля котрыхъ мае та дѣятельнôсть ôтбуватися.

Зачуваемо, що до выробленя згаданого розпорядженя покликувано знатныхъ людій фаховыхъ въ дѣлахъ асекураційныхъ. Розпорядженье ôтносится въ загалѣ до всѣхъ асекурацій, однакъ специяльну бачнôсть звертае на властивости убезпеченя на житье.

(Конець буде)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Новый министеръ финансôвъ и его початкова дѣятельнôсть.) Якъ важна тека министра финансôвъ въ кождôй державѣ, а особенно въ Австріи, про тое, здаеся, не треба й говорити. Держава ожидае ôтъ свого министра финансôвъ ладу въ своимъ господарствѣ, житя и силы, що все и всюды опираеся передовсѣмъ о nervus rerum — грошѣ. Финансы Австріи можна порôвнати съ хорымъ чоловѣкомъ, до котрого прикликовано майже всѣхъ свѣтовыхъ лѣкарѣвъ. Приходили они и ôтходили, пôддержували менше або бôльше штучно его житье, але до здоровля, та еще повного здоровля — не довели. Вже бôльше якъ цѣлый десятокъ министрôвъ сповняло таку функцію коло австрійскихъ финансôвъ. Имъ не удалась доси цѣлковита, а бодай хочь часткова реформа финансôвъ, не удалось имъ усунути недобору въ буджетѣ. Може бути, що причина сихъ неудачь почивала въ тôмъ, що они походили зъ табору централистичного. Есть щось троха правды въ тыхъ голосахъ выказуючихъ, що централизмъ, а особливо бюрократичный централизмъ богато причиняеся до взросту державныхъ тягарôвъ, що ôнъ не дае розвиватись економичнôй а тымъ самымъ и финансовôй силѣ поодинокихъ краѣвъ коронныхъ и тымъ способомъ убивае найголовнѣйшй жерела державныхъ финансôвъ. Требажь пригадати, що при послѣдныхъ буджетовыхъ розправахъ въ радѣ державнôй майже всѣ знаменитшй бесѣдники зъ лона автономистôвъ, и если не ошибаемось, навѣть межи иншими самъ п. Дунаевскій, — выказували, що буджетовый недобôръ и загаломъ злый станъ австрійскихъ финансôвъ есть наслѣдство дотеперѣшнои централистичнои господарки. Тожь совсѣмъ понятно, що именованье дра Дунаевского министромъ финансôвъ розбудило въ высокôй мѣрѣ цѣкавôсть всѣхъ. Давнѣйша опозиція переняла теку финансôвъ въ свои руки. Призвано отже не тôлько нового лѣкаря, але до того еще и лѣкаря новои школы. Чи поможе ôнъ? — се есть питанье, котре мимо волѣ кождому насуваеся. Годѣ напередъ дати на тое ôтповѣдь, хоть вѣдомôсть, доси ни урядово ни пôвурядово незаперечена, що буджетъ войсковый на рôкъ 1881 мае бути побôльшеный, — вже сама собою дае ôтповѣдь негативну. Задля сего послѣдного не можна однакожь еще говорити о неудачѣ нового министра. Треба ему лишити часу, такъ якъ недоборы не усуваются однымъ почеркомъ пера. Тожь супротивъ того всего совсѣмъ зрозумѣло, що вся праса живо слѣдитъ за дѣятельностію нового министра. Якъ показуютъ першй признаки, новый министеръ розвивае справдѣ живу дѣятельнôсть. Дневники стоячй въ близькихъ ôтносинахъ до дра Дунаевского, подаютъ вѣсти, що новый министеръ носится съ гадкою передовсѣмъ пôдвысшити посереднй податки и зреформувати доходовый податокъ, щобы мôгъ опôсля перевести реформу податку грунтового безъ накладаня новыхъ тягарôвъ на поземельне господарство. Пôдвысшенье цѣнъ цигаретового тютюну, котре мае послѣдовати ôтъ слѣдуючого мѣсяця, здаеся справдѣ указовати на тое, що тіи вѣдомости о пôдвысшеню посередныхъ податкôвъ не безъосновнй. Але всежь таки ôтъ сего далеко еще до успѣшного полагодженя многоважнои реформы грунтового податку, котрои особенно Галичина съ великою обавою дожидае. Централистичнй дневники голосятъ, що дръ Дунаевскій намѣряе полишити реформу грунтового податку, однакожь факта здаются промовляти противъ сего. Минувшого вторника ôтбулося по довшôй перервѣ перше засѣданье центральнои комисіи для регуляціи грунтового податку. Предметомъ нарадъ були петиціи громадъ и повѣтôвъ внесенй противъ надто высокои стопы клясификаційнои тарифы и противъ несправедливого оцѣненя доходу зъ грунтôвъ. На засѣданю въ четверъ обрадовано надъ способомъ поступованя при обрадахъ. Ухвалено поручити вступнй обрады пôдкомитетамъ (Reisecomités), що до угрупованя краѣвъ рѣшено, що Чехи, Моравія и Шлескъ будутъ творити одну групу, Галичина и Буковина другу, горѣшна и долѣшна Австрія трету, альпейскй провинціи четверту, а полудневй краѣ пяту групу. До мериторичного рѣшеня самыхъ справъ регуляціи грунтового податку еще не приступлено. Але вже зъ сего можна вносити, що реформа грунтового податку не буде залишена. Противно, новый министеръ усунувъ дотеперѣшного шефа працъ около реформы грунтового податку, бувшого заступника министра финансôвъ — Хертека а повѣривъ тымчасове заступництво сеи справы въ центральнôй комисіи шефови секціи Дистлерови. Хертекъ зôставъ именованый вицепрезидентомъ финансовои дирекціи въ Празѣ, що дуже обурило прасу централистичну. Министеръ финансôвъ видимо хоче переводити свои реформы новыми силами, не перейнятыми духомъ централистичнымъ. Послѣдными днями рознеслася вѣдомôсть, що дотеперѣшный президентъ финансовои прокураторіи во Львовѣ Подлевскій мае бути именованый на мѣстце Хертека, сомнѣваемося однакожь, щобы се була замѣна хосенна для успѣшного переведеня податковои реформы, такъ якъ п. Подлевскій совсѣмъ не зачисляеся до фаховыхъ людій на поли податковости. На кождый случай можна уважати фактомъ, що мин. Дунаевскій переводитъ реформу своихъ помôчныхъ силъ пôдвластныхъ. Ôтъ того однакожь еще дуже далеко до самои реформы грунтового податку. А ся справа именно жде свого рѣшеня. Мин. Дунаевскій належавъ до противникôвъ дотеперѣшныхъ реформовыхъ проектôвъ, ôнъ ишовъ разомъ съ пос. Кшечуновичомъ, тожь можна бути справдѣ цѣкавымъ, якъ теперь буде выглядати тая реформа.

(Именованье бар. Корба намѣстникомъ Моравіи.) Именованье бар. Корба бувшого министра торговлѣ въ министерствѣ гр. Таффого, представляютъ многй, а именно ческй дневники яко ôтповѣдь гр. Таффого на демонстрацію нѣмецко-моравского Parteitag-у оголосившого, якъ вѣдомо, що нѣмецкій елементъ въ Австріи есть загроженый политикою гр. Таффого. Бар. Корба не можна посуджувати о прихильнôсть для автономистичного перестрою Австріи, его скорше можна уважати приклонникомъ нѣмецкои умѣрковановои партіи. Призначаючи его намѣстникомъ для Моравіи хоче гр. Таффе симъ дати доказъ своеи приклонности для Нѣмцѣвъ и заявити, що Нѣмцѣ совсѣмъ не маютъ причины кричати о гнетѣ нѣмецкого елементу въ Австріи.

ЗАГРАНИЦЯ.

Туреччина. Англійскій капит. льордъ Вальтеръ Керъ передавъ Ризѣ паши комендантови Дульциня сомацію сполученыхъ державъ, котрою домагалися державы ôтступленя Дульциня Чорногорѣ. Риза паша ôтповѣвъ Керови, що ôнъ не мае ніякихъ инструкцій зъ Константинополя. Ôтповѣдь тая якъ не можна красше характеризуе господарку турецку.

Начальникъ сполученои фльоты вицеадмиралъ Сеймуръ ôтвѣдавъ князя чорногорского въ Цетиніи и тамъ умовився съ княземъ взглядомъ комбинованого военного поступованя чорногорского войска съ демонстраційною фльотою. Сеймуръ прибравъ собѣ для предстоячихъ операцій чорногорского войскового аташе и повернувъ до Гравозы. Минувшои суботы адмиралы Сеймуръ, Кремеръ (россійскій), Финчати (италійскій) и вожды кôлькохъ кораблѣвъ зрекогносковали на двохъ корабляхъ альбаньскй воды а вечеромъ въ недѣлю повернули до Гравозы. Вожды французскихъ кораблѣвъ не брали участи въ реконесансѣ.

Якъ доноситъ Agense Havas, вицеадмиралъ Сеймуръ поручивъ бувъ ескадрѣ, щобы въ понедѣлокъ була готова ôтплысти, але якъ телеграма зъ понедѣлка звѣщае, ôтплытье фльоты зôстало ôтложене зъ причины якихсь розпочатыхъ укладôвъ дипльоматичныхъ. Въ станѣ пôдъ Суторманомъ мае знаходитися 9000 Чорногорцѣвъ и 12 пушокъ. Найвысше командо надъ армією мае Божидаръ Петровичь, котрому яко аташе доданый воевода Петро Вукотичь.

Альбанцѣ масами надтягаютъ до Дульциня и не думаютъ ôтступати Дульциня Чорногорцямъ.

Франція. Упадокъ Фрейсинета вызвавъ бувъ двоякй толки въ печати французскôй и заграничнôй: однй твердили, що уступленье министра заграничныхъ дѣлъ наступило зъ причины политики заграничнои а именно зъ причины Фрейсинетовои мовы въ Монтобанъ, въ котрôй ôнъ высказавъ погляды на политику заграничну Франціи совсѣмъ противнй политицѣ Гамбеты, выповѣдженôй въ его бесѣдѣ въ Шербуръ, — другй твердили, що Фрейсине уступае тôлько зъ причины внутрѣшнои политики а именно зъ причины мартовыхъ декретôвъ о конгрегаціяхъ. На пытанье, по чіей сторонѣ правда, мôгъ дати ôтповѣдь тôлько президентъ републики Греви выборомъ нового министра заграничныхъ дѣлъ. Греви ôтдавъ Бартелеми Ст. Гильерови теку заграничного министра и тымъ чиномъ показавъ, що причиною упадку Фрейсинета була не политика заграгнична, але внутрѣшна. Треба бо знати, кто есть Бартелеми Ст. Гильеръ. Есть то 75-лѣтный старець, бувшій приватный секретарь президента Тіерса и приклонникъ Тіерсовои политики, котра заключаеся въ тыхъ словахъ: „Република муситъ бути умѣркована, або еи совсѣмъ не буде“ а що до политики заграничнои исповѣдуе политику мира. Тую политику мира заповѣвъ Бартелеми Ст. Гильеръ першимъ своимъ окружникомъ до заграничныхъ репрезентантôвъ Франціи, розôсланымъ заразъ по обнятю теки. Окружникъ той такъ звучитъ въ скороченю: „Довѣріемъ президента републики вôзваный на становище министра дѣлъ заграничныхъ, уважаю своимъ найпершимъ обовязкомъ просити васъ, щобы вы запевнили правительства, при котрыхъ вы зôстаете, що новый кабинетъ позôстане вѣрный политицѣ уступившого кабинету. Николи Франція не клала бôльшои ваги на удержанье мира такъ спасенного для еи щастя и чести. Системъ инавгурованый черезъ Тіерса, котрого другомъ я бувъ такъ довго, бувъ заховуваный черезъ десять лѣтъ и выдавъ такй хосеннй плоды, тожь позôстанемо и мы вѣрнй тôй щасливôй традиціи и все учинимо, щобы дружнй ôтношеня, удержуванй черезъ Францію о кôлько зможности розвити и скрѣпити. Що до моеи личности, то я посвячу всѣ мои усилія до працѣ въ тôмъ направленю и числю на вашу пôддержку въ тôй патріотичнôй задачи и на ревну помôчь всѣхъ дипльоматичныхъ репрезентантôвъ“. Той окружникъ мусѣвъ успокоити занепокоенй державы, именно Нѣмеччину, котра ôтъ часу Гамбетовои мовы въ Шербуръ съ недовѣріемъ глядѣла на выпадки въ Франціи. Печать нѣмецка вѣритъ въ щирôсть окружника нового заграничного министра, котрый есть взôрцемъ честноты, а Бисмаркъ такожь радо и съ довѣріемъ повитавъ давного секретаря Тіерса, честного, безкористного консервативного републиканина. Але пôднимаются такожь голосы неприхильнй покликаню Бартелеми Ст. Гильера на нове важне становище. Суть то насамперѣдъ радикальнй републиканцѣ францускй, котрй ненавидѣли Тіерса съ его консерватизмомъ. Тіи высмѣваютъ 75-лѣтного старця, ученого вправдѣ, якъ они кажутъ, гелленіста, але не дипльомата. Они называютъ новый кабинетъ „кабинетомъ вакаційнымъ“ а нового министра заграничныхъ дѣлъ „министромъ зъ Стагиры“. Они пророкуютъ, що министерство Ферріого не прожіе довше шести мѣсяцѣвъ. Дальше пôдносятъ, що Бартелеми Ст. Гильеръ не есть совсѣмъ добрымъ бесѣдникомъ; коли недавно въ палатѣ панôвъ ôнъ реферовавъ справу амнестіи, никто и не слухавъ его голосу, — щожь доперва буде въ палатѣ послôвъ, где пристрасти и авантуры такихъ Павлôвъ Кассанякôвъ и Бодри д'Ассон-ôвъ не знаютъ границь. Дальше невдоволена такожь зъ покликаня Ст. Гильера на министра Россія, котра волѣлабы бачити министромъ заграничнымъ въ Франціи чоловѣка зъ рамени Гамбеты, думаючого о реванжу Альзаціи-Льотарингіи, котрый на случай евентуальныхъ непорозумѣнь межи Нѣмеччиною и Россією, державбы Нѣмеччину въ шаху. Невдоволенй наконець зъ покликаня Ст. Гильера на министра такожь Англійцѣ-Глядстонисты, котрй радйбы мати министромъ заграничнымъ въ Франціи чоловѣка, котрый бы ишовъ рука въ руку съ Англією на пôвостровѣ Балканьскôмъ. Новый же министеръ заграничный перенявъ и въ тôмъ взглядѣ политику Фрейсинета, бо нова рада на засѣданю зъ дня 24 с. м. затвердила въ цѣлости инструкціи данй вицеадмиралови французкои демонстраційнои ескадры, пôсля котрыхъ вождъ французскій не може брати участи въ жаднôй акціи военнôй противъ Альбанцѣвъ безъ попередного порозумѣня съ своимъ правительствомъ.

Що же до внутрѣшнои политики нового кабинету то ôнъ есть за переведеньемъ мартовыхъ декретôвъ. Министеръ Констанъ розôславъ обѣжникъ до конгрегацій, взываючій ихъ, щобы до 10 днѣвъ пôддалися законамъ, бо въ противнôмъ случаю правительство поступитъ съ ними въ мысль мартовыхъ декретôвъ. Рада министеріяльна зъ дня 24 с. м. затвердили инструкцію для префектôвъ взглядомъ переведеня мартовыхъ декретôвъ. Насамперѣдъ будутъ розвязанй конгрегаціи заграничнй, ôттакъ конгрегаціи не маючй уповажненя папского а нарештѣ будутъ замкненй каплицѣ прочихъ конгрегацій. Розвязанье конгрегацій не призначене на одинъ часъ, але правительство маючи на взглядѣ публичну безпечнôсть буде розвязувати конгрегаціи въ неозначеныхъ речинцяхъ.

Нѣмеччина. Князь Бисмаркъ въ своѣмъ Тускулюмъ, въ Фридрихсруге не дармуе теперь, а зъ всѣхъ силъ працюе надъ рѣ-

шеньемъ задачь, якй принявъ на себе съ текою министра торговлѣ. Проекта, якими теперь кн. Бисмаркъ занимаеся, суть: кольонизація, реформа закона заробкового, реформа институцій убезпечень и каса запомоговапенсійна для робôтникôвъ. Дотычно послѣдныхъ проектôвъ, именно примусового убезпеченя робôтникôвъ завôзвавъ кн. Бисмаркъ до Фридрихсруге звѣстного приклонника цла охоронного, посла Баре (Ваагe) зъ Бохумъ и съ нимъ два дни конферовавъ. Кн. Бисмаркъ заявивъ послови Баре, що ôнъ совсѣмъ не робитъ тайны зъ своихъ проектôвъ и Баре може ихъ публично голосити. И дѣйстно Баре на засѣданю центрального товариства нѣмецкихъ промышленникôвъ въ Диссельдорфѣ ôткрывъ пляны Бисмарка, яко министра торговлѣ. Головну вагу приписуютъ всѣ Бисмарковому плянови реформы робôтничихъ запомоговыхъ касъ и асекурацій. Князь Бисмаркъ за цѣлый часъ свого канцльерства розумѣвъ, що сила Нѣмеччины, якъ впрочѣмъ кождои державы, спочивае въ внутрѣшнôмъ, господарско-промысловôмъ добробытѣ и николи не спускавъ зъ ока пытаня робôтничого. Якъ звѣстно, кн. Бисмаркъ дуже интересовався свого часу товариствами самопомôчными робôтникôвъ Шульце-Делича, а рôвночасно интересовався и противникомъ Шульце-Делича, соціялистомъ Ляссалемъ, котрый бажавъ державнои помочи и опѣки для робôтникôвъ. При ухваленю закона противъ соціялистôвъ по атентатахъ на цѣсаря Вильгельма сказавъ кн. Бисмаркъ, що ширеню соціялизму зарадятъ „практичнй мѣры,“ предпринятй для управильненя ôтношень робôтничихъ и для полѣпшеня ихъ стану. Теперь власне, взявши на себе министерство торговлѣ задумуе князь Бисмаркъ перевести тіи обѣцянй практичнй мѣры и зачинае ôтъ реформы робôтничихъ товариствъ запомогово-касовыхъ и ôтъ примусового асекурованя робôтникôвъ. Безперечно, законъ наказуючій робôтникови забезпечатися, бувбы для него користнымъ, — такъ якъ робôтникъ въ нещасливыхъ закономъ близше опредѣленыхъ выпадкахъ не гинувбы зъ голоду и нужды, але пытанье, якй средства дасть кн. Бисмаркъ до практичного переведеня такого закона а коли и удасться ему вынайти средства, и перевести примусову асекурацію, чи она може бути послѣдною практичною мѣрою для управильненя робôтничихъ ôтношень и полѣпшеня стану робôтника.

Греція. Армія греческа взросла до 30.000 людій. Около 1000 студентôвъ вступило охотниками до арміи и для того университетъ на сей рôкъ школьный не отворится. Опозиція пôдъ проводомъ бувшого министра Комундуроса намѣряе по отвореню парляменту внести вотумъ недовѣрія цѣлому кабинетови за тое, що на перекôръ конституціи опôзнивъ скликанье парляменту и тымъ чиномъ унеможлививъ занятье Тесаліи и Епиру.

НОВИНКИ.

— **Въ справѣ паралельокъ въ рускôй школѣ** звѣщаютъ намъ: Еще не знати, якимъ успѣхомъ увѣнчатся щирй заходы нашихъ патріотôвъ, а именно Комитета пятнацяти, котрый взявся енергично до дѣла на такъ сумну вѣсть, а вже завѣдательству школы доставлено рескриптъ Рады шк. кр. зъ 22. с. м. Ч. 9139, пôдписаный Є. Е. гр. Потоцкимъ, що на пôдставѣ рескрипту минист. зъ 17. цвѣтня с.р. Ч. 4898, въ першôй клясѣ не можна паралельокъ ôткрывати. Рôвночасно замкнено и ремунерацію, та тôлько не для учительки I. клясы, а для учительки IV. клясы п. Яновскои, зъ дому Шереметъ. — Додати мусимо, що не „еще минувшого року оказалася нагляча потреба отворити паралельку першои клясы“ якъ то сказано въ Дѣлѣ ч. 71, а вже въ першôмъ роцѣ основаня школы оказала ся тая потреба, а въ першôмъ роцѣ уже паралельки були переведенй черезъ всѣ клясы. Тай сего року прибуло, мимо заведенои оплаты школьнои 11 дѣтій бôльше, а до першои клясы много дѣтій уже й не принято. Надѣемось, що высок. министерство бодай въ дорозѣ телеграфичнôй зволитъ засистовати тое розпорядженье. Розходится лишь о 480 зр., а для Русинôвъ есть то ударомъ великимъ.

— **Комитетъ пятнацяти** ôтбувъ въ понедѣлокъ о год. 6 вечеромъ засѣданье. На порядку дневнôмъ була звѣстна ухвала кр. рады школьнои взглядомъ закрытя паралельки першои клясы при рускôй школѣ вправъ во Львовѣ. Комитетъ рѣшивъ: 1) ôтнестися письменно до министерства, представити шкодливôсть и несправедливôсть згаданои ухвалы и просити о полишенье на дальше паралельки; 2) скликати збôръ всѣхъ львôвскихъ Русинôвъ, еслибы всѣ доси предпринятй мѣры до усуненя тои ухвалы оказалися недостаточными и безуспѣшными: 3) евентуально внести въ своѣмъ часѣ петицію въ справѣ паралельокъ до рады державнои.

— Дня 27 вересня ôтбулася **розправа** судова въ справѣ **конфискаты 57 ч. „Дѣла.“** По представленю прокуратора и оборонѣ заступника редакціи судъ затвердивъ конфискату. Замѣчаемо на сѣмъ мѣстци, що п. сов. Будзыновскій яко предсѣдатель трибуналу оголосивъ противъ припису закона засудъ въ языцѣ польскôмъ, мимо того, що розправа велася въ рускôмъ языцѣ.

— **Впрсв. митрополитъ** мае по поворотѣ зъ Перегиньска и по рукополаганю въ священикôвъ выѣхати до Риму.

— Дня 27 вересня ôтбулася **розправа карна** противъ редактора „Науки“ п. Алексея **Щербана** и завѣдателя Ставропигійскои печатнѣ п. Стеф. **Гучковского** о переступства §§. 3, 9, 17 и 23 закона прасового. Прокураторія оскаржила пп. Щербана и Гучковского о тое, що они съ замѣромъ фалшиво подали накладця на брошурѣ „Посланникъ Володимира Вел.“, дальше п. Щербана о тое, що не завѣдомивъ полиціи о розпродажи згаданои брошурки и що хоть неуправненый занимався еи розпродажію. По переведеню розправы увôльнивъ судъ п. Гучковского ôтъ закиненого переступства §. 9. прасового закона (свѣдомого фалшивого поданя накладця) а п. Щербана ôтъ замѣреного переступства §. 3 и 23 зак. прасового (що до незавѣдомленя полиціи и неуправненои розпродажи) а узнавъ виннымъ п. Щербана переступства §. 9. зак. прас. що до фалшиво поданого накладця и засудивъ его на гривну 10 зр. и три дни арешту, а заразомъ перемѣнивъ арештъ на кару грошеву 15 зр.; разомъ на 25 зр. Такожь узнавъ судъ виннымъ п. Гучковского занехаяня догляду при поданю накладця (§. 9.) и засудивъ его на кару грошеву 3 зр. П. Гучковскій принявъ засудъ, п. Щербанъ же зголосивъ зажаленье неважности. — Зъ помежи актôвъ ôтчитаныхъ пôдчасъ розправы заслугуе на особенну увагу ôтозва тернопôльского старосты, въ котрôй староста выразно самъ признаеся, що противъ припису основныхъ законôвъ перехопивъ на почтѣ приватну посылку брошуры „Посланникъ Володимира Вел.“, перепущенои ц. к. прокураторіею а ажь въ наслѣдство доносу тогожь старосты сконфискованои. Въ тôмъ предметѣ застерѣгаемъ собѣ еще на пôзнѣйше нашй уваги.

— **Зъ Коломыѣ.** Въ Четверъ, 30 л. вересня ôтбудеся въ ново выбудованôй аренѣ при улици Новôй въ Коломыѣ представленье руско-народного театру **на дохôдъ п. Ив. Грыневецкого.** Ôтограна буде драма Фейлета „Далѣля“ переведена зъ французского Ив. Биберовичемъ. Въ имени заслугъ и посвященя п. бенефисанта, любимця рускои публики, взываемъ всѣхъ Русинôвъ зъ Коломыѣ и окрестности, щобы якъ найчисленнѣйшою участію на бенефисовôмъ представленю заявили п. Грыневецкому свою симпатію и заслужену признательнôсть и заохотили его до дальшои неутомимои працѣ для хвалы и здвигненя нашои дорогои институціи, якою есть для насъ свôй театръ.

— **До вѣденьского сѣменища** принятй зъ Перемыскои епархіи кандидаты: Поліевктъ Кмитъ и Титъ Мышковскій.

— **Дръ Освальдъ Генигсманъ**, бувшій адвокатъ во Львовѣ а ôтъ р. 1873 во Вѣдни, бувшій посолъ до сойму и до рады державнои зъ Коломыйского выборчого округа умеръ 24 с. м. въ Вѣдни въ 56 р. житя.

— **Пожары.** Въ громадѣ Клювницѣ, пов. гусятыньского, пожаръ повставшій черезъ неосторожнôсть знищивъ 31 хатъ селяньскихъ, 105 будынкôвъ господарскихъ и 2.300 кôпъ збôжа. Шкода 50.000 зр. — неубезпечена. Въ Неделискахъ, пов. перемышляньского, згорѣли загороды 12 господарѣвъ. Шкода 10.400 зр.

— Выдѣлъ кр. перенявъ ôтъ краковского товар. господарского **школу рôльничу въ Черниховѣ** въ зарядъ краевый на основѣ соймовои ухвалы зъ 1878 р. Школа черниховска яко закладъ краевый мае запевнену зъ скарбу державного рôчну пôддержку 5000 зр. и одноразову запомогу 12.000 зр. на устроенье будынкôвъ.

— Въ теперѣшнôй хвили есть **опорожненыхъ 22 мандатôвъ** посольскихъ до рады державнои. Доповняючй выборы ôтбудутся гдеякй съ кôнцемъ сего мѣсяця а гдеякй въ початкахъ слѣдуючого. На Буковинѣ опорожненй три мандаты: одинъ зъ великихъ посѣлостій черезъ резигнацію дра Штремайера а два зъ округа мѣского и сельского Радовець-Сучавы зъ причины уступленя министра Горста и уневажненя выбору Офенгайма.

— **Именованя.** Цѣсарь именовавъ надзвычайного професора дра Кар. Гилера звычайнымъ проф. австрійского права карного а надзв. проф. дра Алекс. Гравейна звыч. проф. австрійского права приватного, торговельного и векслёвого при университетѣ въ Чернôвцяхъ.

(К.) **Зъ Белзкого.** *(Яке ѣхало таке здыбало.)* „Czas“ зъ 19. вересня с. р. ч. 215. дуже злобится въ рубрицѣ „Россія“ на росс. дневникъ „Новое Время“, котрого кореспондентъ зъ Кракова пописавъ ложнй рѣчи о принятю Цѣсаря въ Краковѣ; „Czas“ зове кореспонденцію „Нового Времени“ никчемною а самъ такои самои *никчемности* допускаеся въ тôмже самôмъ числѣ. И такъ читаемъ въ кореспонденціи „Czasu“ зъ Коломыѣ: „...Z powrotem wstąpił Cesarz na wystawę ruską. Bo trzeba wiedzieć, że duch negacyi i zazdrości urządził sobie w Kołomyi na przekór wystawie etnograficznej drugą wystawkę, którą nazwał ruską, na której nic zgromadzić i pokazać nie zdołał, a na którą przecież Cesarz przez grzeczność wstąpił i parę minut zabawił.“ Коли порôвнаемо сей уступъ писаный Полякомъ съ уступомъ вынятымъ зъ „Нового Времени“, то мимохôть приходитъ намъ на думку польска приповѣдка: wart Pac pałaca a pałac Paca або по нашому: яке ѣхало таке здыбало, бо дописъ „Czasu“ такъ само никчемна якъ дописъ „Нового Времени“. „Czas“ кôнчитъ тыми словами свôй судъ о дописи „Нового Времени“: „Наведена кореспонденція есть curiosum глупоты и фалшу и доказуе, якои потворности допуститися може слѣпа, встекла и безсильна завистъ“. То вже хиба и мы приложѣмъ тіи слова „Czas-у“ до его кореспонденціи зъ Коломыѣ.

— Нѣмецкй газеты доносятъ про новый цѣкавый **учинокъ нигилистôвъ.** Хороше село Клубоцко въ Конгресôвцѣ, сконфисковане по р. 1863. ôтъ Поляка за участь въ повстаню, набувъ ôтъ правительства якійсь графъ Нѣмець. До Конгресôвки мавъ недавно прибути царевичь-престолонаслѣдникъ на ловы и мавъ замешкати власне въ замку клубоцкôмъ. Графъ кôлька мѣсяцѣвъ вже напередъ реставровавъ, перебудовувавъ замокъ на принятье престолонаслѣдника и другихъ членôвъ царскои родины. Замокъ ôтреставровався и графове серце радовалося близькими гостинами высокого гостя... Але перед пріѣздомъ царевича замокъ згорѣвъ до крихты. Робôтники напустили стѣны и бальки нафтою и пôдпалили.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Презенту получивъ Всч. о. Тома Шумило завѣд. пар. Курылôвки, дек. Канчуцкого на туюжь парохію.

Въ пропозицію принятй на пар. Мокряны дек. Мокряньского Всч. ОО. I Петръ Ильницкій, II Марк. Мигуловичь, III Вас. Левъ; дальше: Іоанъ Мудракъ, Емил. Горницкій, Север. Поляньскій, Мих. Ольшаньскій, Іоанъ Сиротиньскій, Емил. Криницкій, Іоанъ Дашкевичь, Іоанъ Отто, Мих. Калимонъ, Ант. Венгриновичь и Вас. Мацюракъ. На парох. Воробликъ Королевскій дек. Сяноцкого Всч. ОО. I Викторъ Саламонъ, II Іеронъ Борковскій, III Андрей Габля.

До рукополаганя явилися кандидаты: Іосифъ Котецкій, Леонт. Желеховскій, Никита Іосифовичь, Іосифъ Мащакъ, Теодоръ Костишинъ и Сильвестеръ Баранецкій.

Именованый школьнымъ ординаріятскимъ комисаремъ для науки религіи Всч. о. Теофиль Сѣнкевичь парохъ въ Черневѣ дек. Мостиского.

ВСЯЧИНА.

— **Для богомольцѣвъ** приходячихъ на прощу до **Кіево-Печерскои Лавры** знаходится при Лаврѣ гостинниця, складаючася зъ кôлькохъ будынкôвъ, приспособленыхъ для рôжного стану богомольцѣвъ. Селяне мѣстятся въ купѣ и сплятъ за покотомъ на земли, для купцѣвъ и дворянъ призначаются окремй комнатки. За помѣщенье и прислугу не вызначено заплаты, але кождому умѣщеному въ гостинници богомольцеви оставляеся волю записати на церковь яку жертву. Тая гостинниця помѣщае дѣйстно майже всѣхъ зъ дальшихъ сторôнъ прибувшихъ богомольцѣвъ и для того дае можнôсть уложити даты статистичнй всего числа богомольцѣвъ прибуваючихъ рôкъ рôчно зъ всѣхъ кôнцѣвъ Россіи а навѣть зъ Болгаріи до Кіева. Въ „Кіевскихъ Епархіяльныхъ Вѣдомостяхъ“ находимъ дуже цѣкавй даты о числѣ богомольцѣвъ пробувавшихъ въ протягу 1879 р. въ гостинници (богомольцѣ не мѣстившіся въ гостинници не ввôйшли въ рахунокъ). И такъ загальне число богомольцѣвъ въ 1879 р. выносило 104.298. Зъ Болгаріи було 860 людій. Пôсля мѣсяцѣвъ найбôльше припадало богомольцѣвъ на май, бо 30.082 людій а найменше на сѣчень, бо тôлько 1.701. Пôсля стану припало зъ загального числа богомольцѣвъ: 91.000 селянъ, 5000 купцѣвъ, 5000 дворянъ и 3500 духовныхъ.

ПОСЛѢДНЙ ВѢДОМ. и ТЕЛЕГРАМЫ.

Львôвъ 29 вересня. Комитетъ пятнацяти ôтнѣсся вчора дорогою телеграфичною до министерства просвѣты съ прошеньемъ, щобы засистовало рѣшенье кр. рады школьнои, котрымъ закрыто паралельку першои клясы рускои школы вправъ. Въ тôй самôй справѣ ôтнѣсся комитетъ и до сов. посла Ковальского.

Вѣдень 27 вересня. Акція демонстраційнои фльоты мае розпочатися въ середу, дня 29 вересня.

Лондонъ 27 вересня. Ирляндскй чиншôвники замордовали льорда Монтенорри. Въ Ирляндіи велике взбуренье.

ÔТЪ АДМИНИСТРАЦИИ.

На Батькôвщину приславъ о. Б. деканъ въ Утишковѣ 2 зр. Всч. о. Е. Д. въ Щирци. Бракуючихъ Вамъ чиселъ не выслано Вамъ, бо предплата Ваша скôнчила ся була, а Вы по крайнôй мѣрѣ навѣть не замовили высылки на дальше. Днесь высылаются всѣ.

Курсъ збôжя зъ дня 25. вересня 1880.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.	ôтъ		до	
	зр.	кр.	зр.	кр.
Пшениця	9	—	10	25
„ бѣла	—	—	—	—
„ жовта	—	—	—	—
„ осѣнна	—	-	—	—
Жито	8	40	9	—
Ячмѣнь	5	50	7	
„ паст.	5	80	6	20
Овесъ	4	80	6	50
Горохъ до варки	6	50	9	50
„ паст.	6	25	7	—
Выка	5	—	5	50
Кокорудза стара	6	—	7	25
„ нова	6	—	6	25
Рѣпакъ зимовый	11	50	12	—
„ лѣтный	11	—	11	25
Лиянка	9	—	9	50
Насѣнье лиляо	11	75	12	50
Конюшина	20	—	43	-
Кминъ	27	—	28	—
Анижъ	36	—	37	—
„ плоскій	38	—	41	

Курсъ львôвскій зъ дня 27. л. вересня 1880.

	платятъ		жадаютъ	
	австр. валютою			
	р.	кр.	р.	кр.
1. Акціи за штуку.				
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	276		279	50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	163	50	167	—
Банку гип. галиц. по 200 р.	296	—	300	—
2. Листы заст. за 100 р.				
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97	30	98	30
„ „ „ по 4% ав.	91	50	92	50
„ „ „ по 5% ав. період.	97	30	98	30
Банку гип. галиц 6% ав.	101	50	102	50
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	102	—	103	50
3. Листы довжнй за 100 р.				
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% досов. въ 15 лѣтъ	92	-	94	-
4. Облиги за 100 р.				
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97	—	98	—
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	99	—	100	-
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	100	—	102	—
5. Лосы мѣста Кракова	19	25	21	—
„ „ Станиславова	23	50	25	50
6. Монеты.				
Дукатъ голендерскій	5	57	5	68
„ цѣсарскій	5	59	5	69
Наполеондоръ	9	38	9	49
Пôвимперіялъ	9	66	9	80
Рубель россійскій срѣбный	1	56	1	73
„ „ паперовый	1	20	1	22
100 марокъ нѣмецкихъ	58	—	58	65
Серебро	99	50	100	50

Поручаю Высокопочт. моимъ Землякамъ
мою ново отворену
РОБÔТНЮ
МУЖЕСКОГО ОДѢНЯ
при ул. Собѣского пôдъ ч. 1. (побôчь торговлѣ Шумана),
где хорошою роботою и добôрною матеріею старатись буду руску Публику **СОВСѢМЪ ВДОВОЛИТИ.**
Замовленя пріймаю въ мѣстци и зъ провинціи.
Съ глубокимъ поважаньемъ:
И. Абрысовскій,
1—3 *мужескій кравець во Львовѣ.*

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Маркилъ Желехôвскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 73. Львôвъ, Субота 20. Вересня (2. Жовтня) 1880. Рочникъ I.

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

☞ Съ днемъ 1. (13.) жовтня розпочинаеся четверте чвертьрôчье, тожь просимо о скоре надôсланье предплаты и вырôвнанье всѣхъ залеглостій.

ЧИ ОБОВЯЗУЮТЪ ОСНОВНЇ ЗАКОНЫ?

Свого часу згадали мы о ревизіяхъ предпринятыхъ органами ц. к. староства тернопôльского въ Куткôвцяхъ у тамошныхъ селянъ и въ помешканю учителя, при чѣмъ забрано у селянъ и учителя книжки несконфискованѣ, отже дозволенѣ. Указуючи на подôбнѣ факта въ Микулинцяхъ и въ Вербôвци пояснили мы, що таке поступованье не дасться погодити съ обовязуючими основными законами, що кромѣ того оно ôтстрашуе народъ ôтъ читаня книжокъ и письмъ для его просвѣты выдаваныхъ, а тымъ самымъ здержуе розвôй и поступъ народа. Голосъ нашои часописи звернувъ увагу ширшихъ кругôвъ на тую справу, а вѣденьскѣ дневники повторили въ цѣлости нашѣ выводы. Урядова Gazeta Lwowska поспѣшила тогды съ своимъ dementi, що у селянъ не роблено ревизій и що сего року ц. к. староство предприняло всего лише двѣ ревизіи, а именно у п. А. Рыбачика въ Микулинцяхъ и въ Куткôвцяхъ у тамошного учителя Рогозиньского и селянина Василя Болюха „зъ причины узасадненого пôдозрѣня, що занимаются розповсюдненьемъ сконфискованои ц. к. прокураторіею державною во Львовѣ брошуры: *Посланникъ Владимира Великого*.“ Якъ небудь тымъ урядовымъ поясненьемъ Gazet-ы Lwow. не заперечено, що при предпринятыхъ ревизіяхъ забрано такожь иншѣ книжки, кромѣ згаданои брошуры, а именно книжки „Просвѣты“, отже не здементовано въ цѣлости факту нами представленого, то всежь можна було надѣятися, що бодай само dementi Gazet-ы Lw. що до Посланника есть правдиве. Тымчасомъ при розправѣ переведенôй противъ п. Щербана и п. Гучковского дня 28. с. м. (гл. ч. 72.) ôтчитано ôтозву ц. к. старосты тернопôльского до ц. к. львôвскои прокураторіи, котра стоитъ въ явнôй суперечности съ тымъ урядовымъ поясненьемъ Gazet-ы Lwow. Зъ сеи ôтозвы оказуеся, що 1) ц. к. староста тернопôльскій въ власнои иниціятивы забравъ зъ почты посылку адресовану до Василя Болюха содержачу кôлькадесять екземплярôвъ несконфискованыхъ а прокураторіею допущеныхъ „Посланникôвъ“ а то „wskutek poufnego doniesienia, iż w Kutkowcach szerzy się ruska propaganda“, 2) що тойже ц. к. староста на пôдставѣ сего „poufnego doniesienia“ робивъ ревизіи у Кутковецкихъ селянъ, и 3) що доперва въ наслѣдство сеи ôтозвы ц. к. тернопôльского староства львôвска прокураторія зарядила конфискату „Посланника“. Зъ сеи ôтозвы оказуеся отже, що повысше dementi Gaz. Lwow. було съ правдою незгôдне, що ц. к. тернопôльске староство не шукало за *сконфискованою* брошурою, але за книжками незаборонеными и що конфиската була тôлько наслѣдствомъ маючимъ усправедливити предприняту ревизію! Мы не входимо въ содержанье „*Посланника*“, мы припускаемо навѣть, що его содержанье могло заслуговати на конфискату, але при тôмъ всѣмъ думаемо, що якъ довго тая конфиската черезъ компетентну власть не зôстала выреченою и оголошеною, самовольне забранье зъ почты пачки несконфискованыхъ брошуръ высланыхъ пôдъ адресою В. Болюха було рѣшучо противне такъ приписамъ карнои процедуры и прасового закона, якъ и основному законови о ненарушимости тайны листôвъ и посылокъ, що тымъ самымъ такожь и предпринятѣ ревизіи въ Куткôвцяхъ черезъ органы ц. к. тернопôльского старосты не дадутся ничимъ оправдати. Ц. к. прокураторія во Львовѣ маючи передъ собою фактъ довершенои ц. к. тернопôльскимъ староствомъ конфискаты почтовои посылки и предпринятои ревизіи, була поставлена въ альтернативу: або a posteriori сконфискувати разъ вже пропущеного „Посланника“ и тымъ бодай a posteriori оправдати поступованье ц. к. тернопôльского староства, або остатися при своѣмъ первѣстнôмъ рѣшеню т. е. не конфискувати „Посланника“, а тымъ самымъ засудити поступованье ц к. тернопôльского старосты. На котру сторону могла перехилитись ц. к. прокураторія, сего не потребуемо поясняти. Але все жь супротивъ такихъ фактôвъ вôльно намъ спытати: чи обовязуютъ у насъ основнѣ законы о ненарушимости тайны листôвъ и посылокъ, о ревизіяхъ, о ненарушимости домового права (хочбы селянъ и учителѣвъ) и т. п.? Думаемо, що такѣ справы повиннѣ бути пôднесенѣ нашими послами въ радѣ державнôй и що такожь интересованѣ особы не повиннѣ залишити своихъ правъ.

ДОПИСИ.

Зъ пôдъ Золочева. (*Бурсы. Гдещо о народнôй культурѣ.*) Не маю на цѣли пôдносити мотива, якими руководилися основателѣ однои и другои рускои бурсы въ Золочевѣ, бо тое ясно высказано въ статутахъ бурсъ, въ ôтозвахъ и конкурсахъ. Однакожь самъ фактъ, що существуе не одна руска бурса, а двѣ, мôгъ бы розбудити у гдекого гадку, чи не ма тутъ соперництва, чи не есть се плôдъ антагонизму и чи не ма въ нѣмъ зародôвъ тои прастарои а на нещастье и найновѣйшими часами ôтживаючои межиусобицѣ Русинôвъ съ Русинами? Пытанье се повинно бути пояснене передъ широкою публикою тымъ бôльше, що вже нынѣ, коли обѣ бурсы ôтзываются до публики съ ôтзывами о датки и складки, можна почути голосы: „дамо, але най бурсы злучатся“. Отже на пôдставѣ самыхъ фактôвъ хочемо пояснити, що тутъ совсѣмъ безосновнѣ обавы о межиусобицяхъ и антагонизмѣ, що гадка сполучити бурсы, або лишити ихъ такими, якъ они суть, може бути розбирана и пояснювана, але сама собою не може служити за оправданье, щобы ухилятися ôтъ даткôвъ на бурсы. Пригляньмося исторіи, якъ повстали обѣ бурсы въ Золочевѣ.

Найперша гадка заложити Бурсу въ Золочевѣ повстала еще р. 1876, 7 лютого въ домѣ о. Т. въ П. въ дуже маленькôмъ кружку людій (присутный тому о. Та. жертвовавши 20 кр. сказавъ: най то буде на початокъ, бôльше не маю на цѣлôмъ моѣмъ маетку) а понеже такѣ далекосягаючѣ замѣры тôлько громадною силою дадутся зреализувати, тожь оказалася потреба зôбрати золочѣвскихъ и околичныхъ Русинôвъ въ яке товариство и въ наслѣдство того по довгихъ короводахъ повстала съ кôнцемъ р. 1878 филія Просвѣты. Тое товариство розвинуло якъ на початокъ велику дѣяльнôсть и такъ въ мартѣ р. 1879 урядило ôтчитъ — пôзнѣйше выпечатало своимъ заходомъ популярну брошурку „Лахи“, а що найважнѣйше, рѣшило прійти въ помôчь убогôй учащôйся молодежи и основати Бурсу въ Золочевѣ. На засѣданю приготовавчого комитету (до котрого запрошено всѣхъ Русинôвъ мѣстцевыхъ) дня 3 мая 1879 — згодилися всѣ члены (помежи ними пп. Сѣнкевичь, Саноцкій и Борсукевичь) на предложеный черезъ о. Т. статутъ для Бурсы филіи „Просвѣты“ — и поручили Выдѣлови постаратися о затвердженье тогожь у правительства. Цѣла справа поступила еще дальше напередъ, коли правительство дня 16 грудня 1879 до Ч. 58.982 статутъ предложеный потвердило, о чѣмъ голова филіи „Просвѣты“ о. Е. на сегорôчныхъ зборахъ (дня 2. лютого 1880 своихъ членôвъ — помежи тыми и присутного о. Чемериньского повѣдомивъ. — При тôй случайности мавъ учитель Иванъ Петришинъ популярный ôтчитъ о бурсахъ, щобы селянамъ пояснити цѣль тои институціи и загрѣти Русинôвъ, щобы они вписувалися въ члены нового товариства. Въ мѣсяци липцю уконституовався въ мысль § 29 своихъ статутôвъ до заряду Бурсы комитетъ, до котрого вôйшли помежи иншими пп. Сѣнкевичь и Матіяшь — а хотяй товариство не розпоряджувало ніякимъ капиталомъ, рѣшено розписати конкурсъ на помѣщенье двохъ бѣдныхъ ученикôвъ, котрѣ — якъ справедливо заявивъ одинъ зъ комитетовыхъ, становити будутъ капиталъ заведеня — а призбиранѣ жертвы будутъ уважатися яко процентъ маючійся употребити на выживленье бурсакôвъ.

Друга бурса въ Зол. по затвердженю своихъ статутôвъ въ липцю 1880 р., завязалася пôдъ фирмою: „Бурса Брацтва о. Николая въ Золочевѣ“ дня 13 серпня с. р. — а основали еи за иниціятивою мѣстцевого пароха о. Ч. майже тіи самѣ Русины, пп. Сѣнкевичь, Саноцкій, Матіяшь, Громницкій, Вагилевичь, Борсукевичь, котрѣ не тôлько брали удѣлъ въ нарадахъ надъ заложеньемъ першои бурсы (филіи Просвѣты) але навѣть приняли выбôръ на комитетовыхъ.

Той историчный хôдъ и тая участь майже тыхъ самыхъ Русинôвъ въ основаню однои и другои бурсы могутъ кождого увѣрити, що тутъ не ма бесѣды о антагонизмѣ, а тымъ бôльше о враждебнôй межиусобицѣ, а именно зъ стороны бурсы филіи „Просвѣты“, котра на самъ передъ зôстала основана. Мы скажемо еще бôльше: антагонизму тутъ навѣть не може и не повинно бути, бо въ хвили, колибы такій антагонизмъ выродився, тымъ самымъ вже данобы знакъ, що управителѣ однои або другои бурсы теряютъ зъ очій свою властиву цѣль, а сходятъ на поле амбиціи. Если майже тіи самѣ люде трудилися коло заснованя однои и другои бурсы, то тымъ дали доказъ, що узнаютъ одну и другу потрѣбною. Гадка Русинôвъ повинна звернутись дальше, именно до того, якъ повести дальше тіи бурсы, а особенно, яке имъ дати направленье и якъ ихъ удержати. Отже дуже поважнѣ голосы ôтзываются въ краю за тымъ, щобы основувати бурсы ремѣсничѣ. Межи иншими така гадка була вже высказана и въ „Дѣлѣ“ и въ „Господарѣ и Промышленнику“ (Ч. 19). Прикладаючи тую гадку до золочѣвскихъ бурсъ слѣдовалобы застановитись надъ тымъ, чибы одна зъ нихъ не могла приняти характеру ремѣсничои бурсы, бо приглянувшись близше ôтношенямъ и економичному станови нашого повѣту бачимо велику, необходиму потребу такои бурсы.

Нашѣ бо грунта селяньскѣ и маломѣщаньскѣ однѣ перейшли въ чужѣ руки, а другѣ такъ подробилися, що господарѣ выпосажуючи свои дѣти не надѣлюютъ ихъ „моргами“ або „гонами“, але грядками-сяжнями поля. При такихъ обстоятельствахъ булобы на часѣ, щобы селяньскѣ дѣти училися фахового ремесла такъ, щобы однѣ оставались при господарствѣ, а другѣ занималися по селахъ ремесломъ (кравецтвомъ, кушнѣрствомъ, ковальствомъ и. пр.) и въ той спосôбъ ôтдалибы не малу прислугу народови.

Остае еще до рѣшеня пытанье, чи можутъ мати рацію быту двѣ бурсы въ Золочевѣ?

Що суть въ засадѣ такѣ заведеня потрѣбнѣ, надъ тымъ здаеся, нема дискусіи; а що можутъ удержатися, то залежитъ ôтъ доброи волѣ и щирости Русинôвъ золочѣвского повѣта, безъ взгляду на жертволюбіе иностороннихъ Русинôвъ, котрѣ у себе маютъ подôбнѣ институціи до удержуваня. Золочѣвскій повѣтъ належитъ до бôльшихъ въ краю и числитъ самыхъ Русинôвъ до 80,000 душь, котрѣ замешкуютъ стокôлькадесять селъ, 7 мѣсточокъ и одно бôльше мѣсто Золочѣвъ. Станъ просвѣтный и культурный тои стороны есть далеко высшій, якъ на Пôдгôрю або Покутю.

Школы и шкôльництво пôднеслося за старанностію окружного инспектора п. Сонсьедского значно и его труды около системизованя народныхъ шкôлъ заслугуютъ на всякій случай на узнанье. — На доказъ того просвѣтного руху въ золочѣвскôмъ представляеся потѣшный объявъ, що въ однôмъ селѣ бачивъ я на 700 душь людности 130 дѣтій посѣщаючихъ школу и що много селянъ посылае до золочѣвскои гимназіи своихъ сынôвъ, котрѣ що до поступу въ наукахъ до ôтличнѣйшихъ зачисляются.

Тôлько що почутье народне дуже слабе, иннѣ встыдаются того, що Русинами — а хочь въ самôмъ Золочевѣ ôтъ кôлькохъ лѣтъ ажь два рускѣ товариства вегетуютъ, однако до сеи поры не зъумѣли розбудити въ масахъ почутя рускои народности. Почутье обрядове не дасться склясификувати: на около ôтпустовѣ мѣстця, тожь не дивно, що оно въ бôльшôй части generis neutrius. Може бути, що „Рускій Сіонъ“, котрый звертае увагу на ту аномалію, зарадитъ тому лиху и причинится до зредагованя якоге уставу нормуючого той дотеперѣшный обрядовый quodlibet.

Дуже велику прислугу въ тôмъ взглядѣ може такожь ôтдати брацтво св. Николая въ Золочевѣ, що постановило собѣ за цѣль, плекати и пôдносити нашь обрядъ, ту величаву спадщину по нашихъ батькахъ.

Перейдѣмъ до культуры. Народъ працьовитый и спосôбнѣйшій до роботы якъ всюды инде, ставляе собѣ просторонѣ хаты на помостѣ съ англійскими кухнями, съ великими ôкнами и коминомъ на верхъ, а къ Бродамъ (въ Кадлубискахъ, Ясеновѣ) можна видѣти мурованѣ хаты бляхою покрытѣ.

Земля не конче вдячна потребуе старанной и раціональнои управы, а що тои землѣ не много, тожь дохôдъ зъ неи не въ силѣ выживити такои людности и

силує єи заробляти въ иннôмъ промыслѣ. По тôй причинѣ бачимо тутъ по мѣсточкахъ [Олесько (ткачѣ, теслѣ, мулярѣ, садôвники) Поморяны (кушнѣрѣ) Бѣлый Камень (гончарѣ, шевцѣ, кушнѣрѣ) Сассôвъ (ковалѣ, стельмахи)] множество ремѣсникôвъ, — тôлько въ Зборовѣ и въ околици Озернои менше ôтдаєся народъ ремѣслу — и трудно єму приходитъ покрывати свои выдатки тôлько приходомъ зъ господарства. Розумѣєся, що тѝ ремѣсла не розвинутѝ и не выдосконалені (бо ктожь о тоє дбає!) и такѝ горшки або чоботы могли знаходитися вже въ другôмъ столѣтю по сотвореню свѣта; але то тôлько бôльше вказує намъ на потребу такихъ Бурсъ ремѣсничихъ по бôльшихъ мѣстахъ. Давнѣйше мали люде великій заробокъ въ фѣрманокъ и перевозили на Подôлье дерево, а зъ ôтамъ збôже до Львова и въ иннѝ стороны. Нынѣ ограничаются тôлько на мѣстцевый транспортъ, и тôлько на Пôдгôрье (Калушь-Долина) ѣздятъ ôтъ часу до часу по сôль для мѣстцевои потребы.

Не дивно отже, що той народъ при своѣй оборотности и рухливости помагає собѣ самъ и сего року навѣть не жадавъ зъ початку голодовои пожички; не дивно отже, що той народъ нагодує и жебрака, споможе и погорѣльця и дасть на все — якъ не крейцарь то бодай миску збôжа або готовои муки! Сего року на веснѣ приходили до насъ збирачѣ ôтъ лат. парохіяльного комитету зъ Ярославля и збирали по маленькихъ осадахъ по 10—15 зр. ав.! А кôлько жиды и мѣстцевѝ арендарѣ збираютъ що року неправно, по селѣ ходячи „по навальнôмъ“! Неразъ представляєся тымъ людямъ, на що они дармо роздаютъ крôваву працю — а почуєшь ôтъ нихъ: „тай ôнъ (жидъ-арендарь) муситъ зъ чогось жити“. Се одно вже само собою дає намъ понятье о жертволюбію того народа, а якбы ôнъ менше выдававъ на иннѝ непродуктивнѝ институціи, то якбы легко прійшлось єму удержати двѣ бурсы въ Золочевѣ?

Пôдъ тыми непродуктивными розходами и выдатками нашого народу розумѣю „пропинацію“ — котра въ самôмъ Золочевѣ 40.000 злр. приноситъ рôчного доходу а въ другихъ мѣсточкахъ того повѣту ôтъ 2—8000!

Додаймо що въ тыхъ сто кôлькадесять селахъ тôлько 200 зр. а. в. коштує пропинація, а выйде неаполитаньска сума, котра выстарчилабы на людяне заосмотренье всѣхъ нашихъ бурсъ въ краю!

Єсли отже народъ тôлько дає добровôльно на иннѝ далеко не гуманитарнѝ цѣли, то не страхаймося, що ôнъ не въ станѣ утримати два такъ гуманнѝ заведеня, призначені для добра єго власного и єго дѣтій; тôлько треба переконати той народъ, що мы не утворили тѝ институціи для заспокоєня нашои амбиціи, — не въ наслѣдство якихсь партикулярныхъ мотивôвъ, але зъ честныхъ причинъ въ цѣли морального и матеріяльного пôднесеня того народа, а тогды буде тôлько ходити о тоє, щобы позбирати тѝ крейцарѣ, тѝ кварты збôжа, а существованье бурсъ a priori запевнене.

Зъ Дрогобыча. *(Нарушенье правъ руского языка.)* Що дня можна чути або читати нарѣканя: Забороняютъ намъ по руски писати до урядôвъ и говорити своимъ рôднымъ языкомъ. Що тіи нарѣканя не суть безпôдставнѝ, на доказъ сего най послужитъ слѣдуючій фактъ. Дня 16. н. с. вересня занѣсъ я прошенье до ц. к. староства дрогобыцкого въ однôй справѣ, котра впрочѣмъ не має ніякого интересу для ширшои публики и про котру для того не буду близже говорити. Прошенье було писане по руски. Хотячи, щобы моя справа довго не залягала въ ц. к. староствѣ почавъ я ходити ôтъ одного урядника до другого та просити, щобы съ нею скорше справилися. По довгихъ короводахъ дôсталося моє прошенье до п. Вавравша, комисаря при ц. к. староствѣ въ Дрогобычи. До того удався я такожь, та почавъ просити, щобы мою справу бувъ ласкавый закôнчити. Однакъ п. Вавравшь, показуючи менѣ на моє прошенье, котре передъ нимъ лежало, запытався: „To pańskie podanie?“ — „Такъ єсть, п. комисарь“, ôтповѣвъ я. А въ тôмъ очи п. Вавравша заискрилися, лице запаленѣлось, ôнъ унѣсся гнѣвомъ и съ шумомъ озвався до мене: „Ja po turecku nie rozumiem; muszę sobie nająć tłumacza, aby mi wyjaśnił, o co pan prosisz.“ Справдѣ дивно було учути такѝ слова зъ устъ п. комисаря, котрый уже кôльканацять лѣтъ на тôй несчастнôй Руси урядує, а єще до нынѣ не може розрôжнити письма и языка руского ôтъ турецкого. Хочь се може кождого до крайности обурити, однакожь памятаючи, що находжуся въ урядѣ, ôтповѣвъ я п. комисареви, що не писавъ я по турецки но по руски и що рускій языкъ єсть такъ добре въ урядахъ дозволеный якъ и польскій. Моя ôтповѣдь єще бôльше розгнѣвала п. Вавравша, хоть совсѣмъ безъ причины и п. комисарь встаючи зъ крѣсла поспытавъ мене: „Ale pan w szkołach uczyłeś się po polsku?“ „Нѣ, тôлько по руски“, ôтповѣвъ я и на тôмъ скôнчилося. П. комисарь моєи справы кôнчити не хотѣвъ толкуючися, що ôнъ обовязаный єсть сидѣти въ канцеляріи тôлько ôтъ 9 рано до 2 годины попол. а тогды була вже пята. И такъ я мусѣвъ съ ничимъ до дому поѣхати, хотяй за тою справою уже кôлька разôвъ пукавъ до достохвальныхъ дверій ц. к. староства.

Такъ то урядникъ, котрый повиненъ бути сторожемъ права, самъ переступає єго и нарушає найсвятѣйше право наше. Злишнымъ булобы до сего факту додавати якій коментарь. Подаю сей фактъ до публичнои вѣдомости, може Є. Е. п. Намѣстникъ зволитъ удѣлити п. Вавравшови урядове поученье, якъ ôнъ повиненъ урядувати на рускôй земли, якъ має обходитись съ рускими поданями и якъ ôтзыватись до стороны, котра приходитъ до уряду въ урядовôй справѣ.

Даніилъ Лепкій.

Нова асекураційна регулятива.

(Конець.)

Перша часть тогожь обôймає постановы ôтносячися на будуще до новотворячихся асекурацій и установляє позитивнѝ нормы яко условія концесіонованя: о матеріяльныхъ фондахъ (акційный капиталъ, фондъ основный), о плянѣ и статутахъ предпріємства, о условіяхъ забезпеченя, о способѣ льокованя капиталôвъ, о асоціяціяхъ, реасекураціяхъ и амортизаціяхъ, о замкненю рахункôвъ и роздѣлѣ зыскôвъ, о розвязаню и т. и., почасти же розпоряджає въ загалѣ, що статуты повиннѝ мѣстити въ собѣ близшѝ постановы въ тôмъ взглядѣ. Въ другôй части о державнôмъ надзорѣ установлено засады и формы, якъ на будуще маютъ органы надзорчѝ поступати при всѣхъ, отже й при существуючихъ вже асекураціяхъ съ резервами премій, льокованьемъ капиталу, замкненьемъ рахункôвъ, съ найважнѣйшими моментами орудованя майномъ, справозданьемъ рахунковымъ съ дотычными выказами и т. д., и якъ особливо поступати при розвязаню асекураційныхъ товариствъ и при перенесеню цѣлого забезпеченого майна (Versicherungsbestand). До тои части прилученѝ такожь гдеякѝ формуляры для веденя рахункôвъ и билянсôвъ такъ мѣшаныхъ асекурацій, якъ и чистыхъ забезпечень на житье.

Тѝ постановы будутъ ажь до введеня закона асекураційного творити администраційну регулятиву для асекурацій. Переведенье сего розпоряджения и успѣшне переведенье надзору державного надъ асекураціями вымагає такожь змѣнъ въ администраційнôмъ организмѣ, именно установленя асекураційно-техничного бюра въ министерствѣ справъ внутрѣшныхъ. Важна бо часть надзору державного, именно та, що ôтносится до кождочаснои готовости выповненя будущихъ зобовязань асекурацій, єсть техничнои натуры и условлена докладнымъ знаньемъ математичныхъ пôдвалинъ дѣла асекураційного. Въ многихъ способахъ забезпеченя часть вплаченыхъ забезпечеными премій муситъ бути перехована для выповненя будущихъ зобовязань. Се дѣєся именно при забезпеченяхъ на житье съ многими єго ôтдѣлами и тутъ розходится именно о тоє, щобы преміи (вкладки забезпеченого) були докладно обчисленѝ на пôдставѣ таблицъ смертности и принятои стопы процентовои, а крôмъ того, щобы одна часть тыхже була ôтложена на будучнôсть и була скапитализована. Ôтъ правильного обчисленя и точного покрытя тыхъ преміовыхъ резервъ залежитъ существованье и певнôсть кождои асекураціи. Такѝ и тымъ подôбнѝ дослѣды не зможе звычайно робити забезпеченый, бо недостає єму потрѣбныхъ до того вѣдомостій и тому на мѣстце поодинокого має вступити опѣка державна для загалу. Для сеи части надзору державного установляєся осôбный, свѣдомый рѣчи органъ, бюро асекураційнотехничне, точно обзнакомлене съ дотычными математичными вѣдомостями и торговельными формами съ книговодствомъ и билянсами. Се бюро має яко часть надзоруючои власти центральнои выповняти функціи знатока и служити до помочи власти центральнôй во всѣхъ пытаняхъ технично-асекураційныхъ. Установленьемъ такого органу має предприняте управильненье державного надзору доповнитися и усовершити, щобы контроля державна могла успѣшно ôтбуватися. Черезъ такѝ унормованѝ державнѝ дослѣды тарифъ премійныхъ, билянсôвъ, резервъ, и вартости майна маютъ австрійскѝ асекураціи высшôсть надъ заграничными, надъ котрыми такои контролѣ нема, и та высшôсть объявится знову въ пôднесеню довѣрія и въ змагаючôмся розширеню асекурацій, такъ що то розпоряджение наберає такожь економичного значеня. Установленье асекураційно-техничного бюра ôтповѣсть такожь въ иншôмъ взглядѣ потребѣ публичнои администраціи.

Пôсля нормативныхъ постановъ для ремѣсничихъ касъ помôчныхъ, котрѝ творятъ складову частину внесенои въ радѣ державнôй новелѣ о ремесництвѣ, основане єсть закладанье касъ помôчныхъ и орудованье ними на пôдставѣ асекураційнôй. При закладаню поодинокихъ касъ не тôлько ихъ статуты и тарифи, але и ихъ билянсы маютъ бути пôдданѝ що три роки асекураційнотехничному осудови, щобы зъ однои стороны забезпечити правильне ôтношенье межи вкладками членôвъ и дѣлательностію касъ, а зъ другои стороны, щобы були ôтложенѝ ôтповѣднѝ резервы на будуще. И сей осудъ и дослѣдъ може перевести лишь свѣдомый рѣчи органъ центральный и неперечно припаде утворитись маючому асекураційнотехничному органови. При утвореню сего бюра не ходитъ о установленье нового уряду, лишь техничного органу помôчного для министерства справъ внутрѣшныхъ. Органъ сей не буде на внѣ самостôйный а єго чисто внутрѣшна задача має въ тôмъ состояти, щобы ити на руку департаментови, котрому придѣлено справы спôлокъ и асекурацій, а взглядно министерскôй комисіи, въ всѣхъ справахъ ôтносячихся до асекураційнотехнои части державного надзору. Для того має сей органъ предпринимати техничный переглядъ и одобренье агендъ ôтносячихся до асекурацій и ремесничихъ касъ помôчныхъ, именно обчисленье тарифъ премійныхъ, переглядъ замкненя рахункôвъ, премійныхъ резервъ и вартости майна и т. д. и пôсля помѣчень зробленыхъ пôдъ взглядомъ техничнымъ звернути увагу на мѣры, якѝ малибы бути пôднятѝ въ интересѣ найвысшого надзору и т. д.

Введенье въ житье сего органу залежитъ єще ôтъ покрытя потрѣбныхъ на то выдаткôвъ въ дорозѣ законодательнôй.

Згаданою регулятивою асекураційною и утвореньемъ асекураційнотехничного бюра совсѣмъ не вычерпуєся великого поля дѣлъ асекураційныхъ, ани не управильняєся єго єще совершенно. Вже то одно обстоятельство, що всё належаче до законодавства мусѣло бути выключене, наказувало обмежатись правительству. Въ загалѣ и въ цѣлости однакъ пôдхоплено головнѝ момента, ôтъ котрыхъ буде залежне закладанье и господарка асекурацій, запевняюча точне и кождочасне выповненье будущихъ зобовязань. Практичне выпробованье установленыхъ въ регулятивѣ засадъ и зробленый тымъ способомъ досвѣдъ будутъ неперечно цѣнною пôдвалиною для будущого закона асекураційного.“

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Реформа грунтового податку.) Центральна комисія для реформы грунтового податку выбрала зъ помежи себе комитетъ зъ 18 членôвъ, котрый має приготовити внесеня для нарадъ повнои комисіи. Сей комитетъ приступивъ въ вторникъ до загальнои розправы надъ клясификаційною тарифою грунтового податку для долѣшнои Австріи. Заразъ на вступѣ вывязалася жива дискусія надъ пытаньемъ дуже важнымъ, хоть въ Галичинѣ мало знанымъ. Гдеякѝ краєвѝ комисіи а именно стирійска, долѣшно-австрійска и моравска, обнижили краєвѝ тарифы въ способъ, котрый не здаєся бути згôднымъ съ закономъ зъ р. 1869. И такъ коли въ Стиріи повѣтовѝ комисіи представили краєвôй комисіи свои предложеня тарифы и мала бути установлена перша тарифа краєва пôдлягаюча єще реклямаціямъ, краєва комисія знаючи, що въ другихъ сусѣдныхъ краяхъ думаютъ установити низшѝ тарифи, обнижила цѣлу тарифу загаломъ о 20% а то 5% на кошта заряду и удержаня будынкôвъ, а 15% зъ причины низького курсу паперовыхъ грошій. Краєва тарифа стирійска выйшла отже дуже низькою тымъ бôльше, що Стирія пôсля давного катастру була дуже низько оподаткована и теперь при переведеню реформы грунтового податку старанося не робити великои рôжницѣ. Але поминувши сей взглядъ, таке загальне обниженье цѣлои тарифи о 20% безъ взгляду на тоє, чи въ поодинокихъ позиціяхъ тарифи заходитъ причина обниженя чи нѣ, представляєся яко суперечне съ закономъ, котрый наказує доходити подрôбно въ кождôй мѣстцевости чистый доходъ зъ землѣ и увзглядняти въ кождôмъ поодинокôмъ случаю всѣ ôтношеня такъ загально краєвѝ якъ и мѣстцевѝ, отже й для обниженя або пôдвысшеня тарифи не допускає загальнои нормы, але въ кождôмъ случаю жадає дѣйстного дослѣдженя опертого на правдѣ, инакше цѣле такъ коштовне доходженье будовы злишне. Поступованье стирійскои краєвои комисіи представляєся отже яко съ закономъ незгôдне тымъ бôльше, що кошта удержаня будынкôвъ не могутъ бути въ цѣлôмъ краю однаковѝ, якъ се приняла кр. комисія, а знову що до рôжницѣ курсу, єсли єи потручуєся ôтъ доходу, то такъ само треба єи потрунути и ôтъ выдаткôвъ, такъ що загальный опустъ 20% не дасться ни правно ни економично оправдати. Подôбно поступила долѣшно-австрійска комисія краєва, котра по обвѣщеню краєвои тарифы, довѣдавшися о обниженю въ Стиріи, такожь и свою тарифу обнижила о 20% загаломъ, хоть въ многихъ случаяхъ не були внесенѝ реклямаціи противъ первѣстно установленои тарифи. Єще дальше пôшла моравска комисія. Якъ оголошено въ Моравіи першу тарифу краєву, повставъ тамъ великій крикъ, що она за высока. Въ наслѣдство сего поручило правительство выбрати знавцѣвъ, котрѝбы объѣхали край и высказали ôттакъ свою гадку о установленôй тарифѣ. По цѣлорочнôй ревизіи представили знавцѣ на 1300 позицій тôлько 155 до обниженя. На тôй пôдставѣ ухвалила кр. комисія обнижити тарифу при позиціяхъ надъ 15 зр. о 5% на кошта удержаня будынкôвъ, а при низшихъ позиціяхъ о 10% ôтъ чистого доходу. Такъ установлену тарифу оповѣщено яко обовязуючу и на тôй пôдставѣ мало розпочатися клясованье. Тымъ часомъ довѣдалася моравска комисія краєва о обниженю тарифи въ долѣшнôй Австріи. Теперь доперва спостерегла моравска комисія, що тарифа долѣшно-австрійска була вже передъ тымъ о 10% низшою ôтъ моравскои тарифы; єслижь долѣшно австрійска тарифа зôстала обнижена єще о 20% то рôжниця межи одною а другою тарифою выноситъ 30% на некористь Моравіи. Щобы выровнати тую рôжницю моравска комисія краєва обнижила свою тарифу о 30% мимо єи правосильности. Подôбно поступили комисіи въ Форальбергу и въ Истріи. Тожь коли сума чистого доходу зъ грунтôвъ въ долѣшнôй Австріи выносила пôсля первѣстнои тарифи 27 милiонôвъ, то по ухваленю 20% опусту обнижено цѣлый доходъ на 21,561.465 зр. Правительственный референтъ Майеръ освѣдчився противъ такого обниженя, єго попирали такожь галицкѝ члены комитету Кшечуновичь и Смаржевскій. Комитетъ рѣшивъ безъ взгляду на сей загальный опустъ приступити до подрôбного провѣреня клясификаційнои тарифи долѣшно-австрійскои.

(Спôльнѝ делегаціи. Пôдвысшенье войскового буджету.) Спôльнѝ делегаціи маютъ бути вже напевно скликанѝ на день 7. (19.) жовтня. Войсковый буджетъ має бути побôльшеный о сѣмь милiонôвъ. Пôдвысшенье мотивує министеръ: 1) потребами вызваными закономъ о кватированю войска, 2) потребами частѣйшого скликуваня резервистôвъ до войсковыхъ вправъ, 3) потребами получшеня живности для войска и 4) заосмотреня капитанôвъ инфантеріи въ конѣ.

(Бр. Гаймерле и гр. Андраши.) Коли Цѣсарь вертаючи зъ Галичины переѣздивъ черезъ Угры, где такожь приготовано торжественне принятье, гр. Андраши не бравъ участи въ привитаню Цѣсаря, хочь Цѣсарь переѣздивъ сторонами, въ котрыхъ гр. Андраши має свои добра. Вѣденьскѝ дневники пôднесли се свого часу надаючи велику вагу сему поступованю бувшого министра цѣсарского двору. Незадовго появилась въ однôй угорскôй часописи статя, въ котрôй пояснено поступованье гр. Андрашого въ

той способъ: „гр. Андраши передаючи министерство заграничныхъ справъ бар. Гаймерлёму мавъ надѣю, що его наслѣдникъ буде вѣрно придержуватися политики „der gebundenen Marschruthe“ (гр. Андрашого). Тымъ часомъ бр. Гаймерлье звернувся на новй дороги (якй?) и надавъ австрійскôй политицѣ ôтмѣнне направленье, съ котрымъ Андраши не годится. Гр. Андраши стрѣтившися съ бр. Гаймерльемъ въ Пештѣ мавъ выпôмнути бр. Гаймерлёму се ôтступленье ôтъ давнои политики, але бар. Гаймерлье обставъ за своею политикою, а що бôльше, навѣть Цѣсарь приклонився на сторону нового министра заграничныхъ справъ. Зъ того часу уникае гр. Андраши двôрскихъ сферъ“. Pol. Corr. заперечила сему донесеню угорскои часописи, але мимо того остаеся правдою, що гр. Андраши уникае двôрскихъ сферъ и не годится съ политикою бар. Гаймерлье, а що бôльше навѣть радбы розпочати вôйну на пера съ теперѣшнымъ министромъ. Однакожь такъ якъ само уступленье гр. Андрашого зъ министерства доси еще покрыте тайною, такъ само годѣ точно означити теперѣшнои рôжницѣ межи гр. Андрашимъ а бр. Гаймерлье. Годѣ припускати, щобы демонстрація фльотъ, до котрои прилучилася Австрія, була причиною сеи рôжницѣ, такъ якъ и самъ Андраши свого часу не бувъ далекій ôтъ подôбныхъ репресалій противъ Туреччины. Єсли въ загалѣ можна дати вѣру дипломатичнымъ поголоскамъ, то причину рôжницѣ межи давнѣйшимъ а теперѣшнымъ министромъ можна скорше шукати въ союзѣ трехъ цѣсарѣвъ, до чого мае наново склонятись такъ Нѣмеччина якъ и Австрія. Именно послѣдными часами выступила тая справа наново въ европейскôй прасѣ. Передъ кôлькома днями подавъ вѣденьскій кореспондентъ англійского дневника „Standard“ першу вѣдомôсть о зближеню петербурского кабинету до австрійского и нѣмецкого. На балканьскôмъ пôвостровѣ при подѣлѣ Туреччины спираются интереса Россіи, Австріи и Англіи. Кожда зъ тыхъ державъ хоче обезпечити при розвязаню всхôдного пытаня свои интереса. За часôвъ Андрашого шукала Австрія союза съ Англіею, щобы разомъ подѣлитись турецкою спадщиною а обмежити Россію. Однакожь упадокъ министерства Бибонсфіельда а настанье габинету Глядстона, рѣшучо ворожого Австріи, перешкодило осуществитись сему австрійско-англійскому союзови въ спôльнôмъ поступованю на балканьскôмъ пôвостровѣ. Зъ того часу бачимо, що Англія бôльше наближаеся до Россіи и готова съ нею подѣлитись турецкою спадщиною. Отжежь при такôмъ складѣ рѣчій мавъ ôтбутися зворотъ въ политицѣ австрійскôй, котрый, кто знае чи не бувъ властивою причиною уступленя Андрашого. Австрія — якъ увѣряе вѣденьскій кореспондентъ „Standard'a“ — починае повертатись до Россіи, щобы выперти вплывъ Англіи на балканьскôмъ пôвостровѣ. Сей вплывъ Англіи далеко небезпечнѣйшій для Австріи, якъ для Россіи, бо Англія вже й теперь пôдбурюе Сербію и Румунію въ пытаняхъ торговельныхъ противъ Австріи, (якъ се выявилось при справѣ плавбы по Дунаю). До того еще и Россія и Нѣмеччина уважаютъ перевагу Англіи на балканьскôмъ пôвостровѣ далеко некористнѣйшою для середнои Европы, якъ вплывъ Австріи. Тымъ отже способомъ поясняеся зворотъ въ групованю державъ супротивъ нерѣшеного еще пытаня оріентального. Еще бôльше сензаційну вѣдомôсть приноситъ Pester Lloyd въ тôй же справѣ трицѣсарского союза. Станъ цѣлый представляеся ось якъ. Нѣмеччина бажае заокруглити свои посѣлости на всходѣ; именно було бы для неи дуже добре прилучити провинціи Россіи: Естонію и Курляндію, котрй маютъ въ переважнôй части людность нѣмецку. Такожь не булобы некористнымъ для Нѣмеччины, еслибы Висла творила еи природну границю, тымъ бôльше, що польска людность не оказуеся невигôдною для цѣлости нѣмецкои державы, якъ се бачимо въ Познаньскôмъ, а тымъ часомъ зъ другои стороны Конгресôвка робитъ для Россіи немало клопотôвъ. За цѣну того заокругленя границь нѣмецкои державы ôтступленьемъ привисляньского краю, Естоніи и Курляндіи, готовъ нѣмецкій канцлеръ ôтдати балканьскій пôвостровъ въ жертву Россіи. Але тутъ знову выступае Австрія яко соперникъ. Кн. Бисмаркъ стремитъ отже до того, щобы Россія и Австрія погодили свои интереса спôльнымъ подѣломъ Туреччины. Такъ отже всѣ три державы малибы утворити тѣсный союзъ межи собою опертый на спôльныхъ интересахъ. — Можна дуже сомнѣватися о правдивости сихъ донесень Pester Lloyda, однакожь остаеся фактомъ, що гадка трицѣсарского союза на ново высуваеся. Симъ пытаньемъ дуже сильно затревожилися Поляки, котрй думали, що вже надôйшла пора вôйны Австріи противъ Россіи.

(Угорскій парляментъ.) Дня 13. (25.) с. м. отворено трету сесію угорского парляменту. Єсть се послѣдна сесія сеи каденціи угорского парляменту. Дѣла угорскй представляются въ безъôтраднôмъ свѣтлѣ. Правительственна партія обезсилена не выступае съ ніякими позитивными проектами реформовыми, она думае лише о тôмъ, якбы удержатися при надходячихъ новыхъ выборахъ хочь бы при помочи державныхъ фондôвъ находячихся въ еи рукахъ. Ніяка нова гадка не оживляе еи рядôвъ кромѣ однои гадки удержати власть въ своихъ рукахъ. Тымчасомъ лѣвиця що разъ бôльше зыскуе прихильникôвъ въ краю и гороскопъ новыхъ выборôвъ представляеся въ дуже сумнôмъ свѣтлѣ для колишнои партіи Деакистôвъ. Чуючи той сумный станъ вже нынѣ правительственна партія ухиляеся ôтъ всякихъ реформъ, лишаючи давнй безпорядки въ краю, а министерство не предложило кромѣ буджету ніякого предмету працѣ для угорского парляменту. На интерпеляцію Миклоша що до антисемитскои агитаціи Источого ôтповѣвъ Тисса, що доси не предложено министерству до затвердженя ніякихъ статутôвъ антисемитскои лиги, що министерство не потвердилобы такихъ статутôвъ, а що зъ другои стороны антисемитска агитація въ Уграхъ не прибрала еще такихъ видимыхъ формъ дѣятельности, щобы правительство потребувало выступити противъ истоцизму.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Одною зъ пекучихъ домашныхъ справъ въ Россіи есть справа выхованя шкôльного. По димисіи министра просвѣты гр. Толстого пôдняла вся печать россійска справу школьну и голосно выповѣла бажанье реформъ въ шкôльництвѣ, почавши ôтъ шкôлъ народныхъ ажь до университетôвъ. Именованье новымъ министромъ просвѣты Сабурова, чоловѣка либеральнѣйшого, дае надѣю, що школьне пытанье дочекаеся наконець своихъ реформъ. Русины-Украинцѣ выступаютъ такожь съ своими справедливыми жаданями реформы школьнои и домагаются ôтъ нового министра такои реформы шкôлъ народныхъ на Украинѣ, щобы школы не служили орудіемъ омосковщеня украиньского народа але щобы служили правдивôй цѣли: просвѣтѣ народа и здвигненя его зъ матеріяльнои нужды. Подамо въ скороченю думки высказанй въ тôй справѣ въ „Русскомъ Курієрѣ“ черезъ дописователя зъ берегôвъ Днѣпра (значитъ въ имени обохъ сторôнъ Украины). Дописователь называе „южноруску народну школу“ аномаліею зô всѣхъ взглядôвъ. Земства и сельскй громады ôтдаютъ директорамъ и инспекторамъ „народныхъ“ шкôлъ сотки тысячь рублѣвъ зъ народа, а не маютъ права знати, куда тіи школы молоде поколѣнье ведутъ. На грошѣ не ма контролѣ, инспекторы-„обрусителѣ“ выписуютъ зъ грошей на народнй школы Московскй Вѣдомости, Берегъ и т. д., щобы пôддержовати редакторôвъ-„обрусителѣвъ“, — а тымчасомъ темнота народа яка була 1866 р. треває и доси, съ тою рôжницею, що сегодня по обохъ сторонахъ Днѣпра нарôдъ незрôвнано бѣднѣйшій якъ въ 60-тыхъ рокахъ. Дописователь подае одинъ цѣкавый примѣръ плодôвъ обрусительнои школы на Украинѣ. Въ Екатеринославѣ громадка Украинцѣвъ явилась въ судѣ; межи ними було 10 письменныхъ, скôнчившихъ сельскй школы. Они несправедливо скаржили жида за недодержанье контракту. Судія давъ письменнымъ прочитати контрактъ, они ôтчитали гладко, але ничого не розумѣли. Судія переклавъ имъ контрактъ на украиньскій языкъ и они все порозумѣли и ôтступили ôтъ скарги. — Нарôдъ боится школы, бо въ нѣй *„по писарски“* (по московски) учатъ, а волостный писарь безпосередный представитель чиновника-обрусителя, се ворогъ, дерунъ народный. Нарôдъ мае въ памяти еще той часъ, коли существовали „школы министерства государственныхъ имуществъ, съ цѣлію приготовленія волостныхъ и сельскихъ писарей“. Харкôвске и Черниговске земства выступили противъ обрусеня пропагованого на Украинѣ: Черниговске земство закрыло учительску семинарію а Харкôвске зажадало свого голосу въ дѣлахъ школьныхъ, — але все тое ничо не помогло, гр. Толстой при помочи своихъ инспекторôвъ робивъ свое. Дописователь такъ кôнчитъ: „Дѣло народнои просвѣты на полудни Россіи потребуе найскоршои педагогичнои и економичнои реорганизаціи. Безъусловно треба дати сельскôй народнôй школѣ еи рôдный языкъ а зарядъ еи финансами ôтобрати зъ рукъ инспекторôвъ а ôтдати еи властителямъ“.

Туреччина. Справа турецко-чорногорска а въ звязи съ нею и демонстрація фльотъ въ послѣднôй хвили прибрала цѣлкомъ инакшій характеръ, якъ мала доси. Пригадаймо собѣ справу турецко-чорногорску въ еи розвою ажь до теперѣшнои хвилѣ. Пôсля берлиньского трактату мала Порта ôтступити Чорногорѣ область Гусиня и Плявы. Порта згодилася зъ разу на тое ôтступленье але фактично его не перевела. Тогды Италія, репрезентована черезъ мин. Кортіого предложила заключенье конвенціи, котру на желанье державъ Порта 18 цвѣтня с. р. приняла. Порта и конвенціи не була въ станѣ перевести. Державы предложили тогды Портѣ, щобы она замѣсть Гусиня и Плявы ôтступила Чорногорѣ область Дульциньо. Порта згодилась на тое предложенье але жителѣ тои области и въ загалѣ Альбанцѣ рѣшучо спротивилися. Державы рѣшили одномысльно демонстрацію фльотъ. Въ тôмъ часѣ велись вправдѣ дальше еще обмѣны нотъ межи Портою а державами, але Порта все въ засадѣ будьтобы годилась на уступленье Дульциня и навѣть выслала до Дульциня Ризу башу, котрый мавъ присилувати Альбанцѣвъ ôтдати тое мѣсто съ областію Чорногорцямъ. Минали дни за днями, речинцѣ за речинцями, — Риза баша не ôтдававъ Дульциня Чорногорѣ, а Альбанцѣ значными силами наплывали до мѣста. Почались зброити Чорногорцѣ и закимъ зôбрались ескадры всѣхъ державъ въ портѣ Гравозы, Чорногорцѣ вже були готовй до борбы и тôлько ждали знаку. Они надѣялись, що пôдъ охороною демонстраційнои фльоты удасться имъ насилiемъ ôтняти Дульциньо ôтъ Альбанцѣвъ. Тымчасомъ морска демонстрація принимала зъ дня на день комичнѣйшій видъ. Зъ тои причины, що коменданты поодинокихъ ескадръ маютъ ôтъ случаю до случаю удаватися за инструкціями до своихъ правительствъ, дальше, що не всѣ правительства удѣлили однозвучнй инструкціи своимъ адмираламъ, — опôзнилася акція сполученои фльоты, котра кôлька разôвъ не додержала речинця призначеного до розпочинаня демонстрованя, и стратила на значеню до того степени, що горстка альбаньскихъ повстанцѣвъ маловажитъ сильну фльоту Европы и стала грôзною европейскимъ конзулямъ, котрй, якъ на пр. конзуль англійскій Гринъ, мусятъ съ родинами опускати територію альбаньску. Князь чорногорскій готовъ вже бувъ выступити противъ Альбанцѣвъ ôтняти Дульциньо, пôдъ котре зъ Гравозы мала рôвночасно ôтплысти сполучена фльота. Ажь тутъ несподѣвано заявляе Риза баша въ имени Порты, що коли Чорногорцѣ переступлятъ границю, Порта буде уважати тое за casus belli и выступитъ спôльно съ Альбанцями противъ Чорногорцѣвъ. Чорногорцѣ обчислилися съ силами и пересвѣдчились, що они за слабй битися съ подвôйнымъ ворогомъ; впрочѣмъ кто знае, чи удалобыся имъ було побороти самыхъ повстанцѣвъ Альбаньскихъ, — не диво протое, що Чорногорцѣ теперь бôльше якъ впередъ звернулися за помочію до европейскои фльоты и заявили, що они безъ кооперацiи фльоты не переступлятъ границѣ турецкои. Адмиралъ европейскои фльоты Сеймуръ побачивъ, що ситуація змѣнилася и удався о инструкціи до правительства англійского и другихъ державъ. Доси фльота мала задачу помочи Чорногорцямъ заняти Дульциньо, котре Риза баша не бувъ въ силѣ съ помочію своихъ 10 баталіонôвъ имъ ôтдати, — фльота мала протое задачу: помочи Портѣ сповнити еи волю. Теперь жежь коло Порта устами Риза башѣ освѣдчила, що переступленье границѣ черезъ Чорногорцѣвъ буде уважати за причину вôйны, фльота помагаючи Чорногорцямъ велабы вôйну не противъ бунтôвникôвъ альбаньскихъ, але противъ самои Турціи. Сеймуръ не мавъ инструкцій на сей случай, не мôгъ отже самовладно поступити и длятого розпочинанье акціи, призначене на середу, знову проволоклось на незвѣстный часъ. Державы европейскй предложатъ теперь Портѣ ôтступити ôтъ свого заявленя, а коли Порта не ôтступитъ, що есть бôльше вѣроятнымъ, то тогды ситуація европейска дуже запутаеся. Въ такôмъ бо случаю державы мусѣлибы вести вôйну съ Турціею, чого Глядстонъ горячо бажае. Звѣстнажь знову рѣчь, що Франція николи не згодится на тое, а въ интересѣ Австріи и Нѣмеччины не лежитъ ослабленье або и згнетенье Туреччины, на котрои звалищахъ взнеслабыся потужна сила полудново-славяньскихъ краѣвъ. Австрія и Нѣмеччина знаютъ, що по залагодженю справы чорногорскои прійшлабы на порядокъ дневный справа полученя всхôдной Румеліи съ княжествомъ болгарскимъ. Италія пôйде за Австріею и Нѣмеччиною. Остае Англія и Россія, обѣ готовй наставати до крайного на заспокоенье Чорногоры, хотьбы и черезъ вôйну съ Турціею. И ось тутъ можливый початокъ розъединя межи державами. Єсть пôдстава припускати, що съ першимъ гарматнымъ выстрѣломъ ехо въ альбаньскихъ горахъ звѣститъ щось бôльше, якъ незначне обкроенье Турціи зъ еи посѣлостій — справа Дульциня буде першимъ актомъ предстоячои трагедіи, котрои всѣхъ послѣдствій теперь тяжко предвидѣти.

Нѣмеччина. Князь Бисмаркъ написавъ до однои торговельнои комнаты въ Саксоніи письмо, въ котрôмъ выявляе свое намѣренье утворити економичный сенатъ перше для Прусъ а ôттакъ для цѣлои Нѣмеччины. Телеграмомъ завôзвавъ такожь кн. Бисмаркъ до Фридрихсруге пруского министра роботъ Майбаха.

Нѣмецкій посолъ въ Парижи Радовицъ въ имени кн. Бисмарка выразивъ новому заграничному министрови Ст. Ильерови запевненье о повнôмъ довѣрію кн. Бисмарка до него и повну надѣю, що оба правительства французске и нѣмецке якъ доси такъ и теперь будутъ въ всѣхъ пытаняхъ згôдно поступати.

Италія. Гарибальди оголосивъ письмо, въ котрôмъ заявивъ, що складае достоиньство депутованого, понеже ôнъ не може брати участи въ законодательствѣ такого краю, где свобода допчеся ногами а законъ бере въ охорону тôлько Єзуитôвъ та ворогôвъ Италіи. Такъ само и зъ тыхъ самыхъ причинъ зложивъ свôй мандатъ и сынъ старого Гарибальдіого, Менотти. Кромѣ того жадае Гарибальди въ письмѣ загального голосованя. За причину зложеня мандату Гарибальдіого подаютъ тое, що зять его генералъ Канціо, засудженый за прасове переступство на два мѣсяцѣ арешту не одержавъ позволеня пôзнѣйше ôтсидѣти кару, але силомôць пôдчасъ купельного сезону зôставъ до арешту запертый.

Англія. По бурливыхъ сегорôчныхъ митингахъ и розрухахъ въ Ирляндіи, наступила, здавалось, хвиля успокоеня. Послѣдными часами всѣ газеты англійскй писали на тую тему. Ажь наразъ передъ кôлькома днями звѣстили телеграмы о новôмъ аграрійнôмъ мордерствѣ. Графъ Монтморри зôставъ другого дня по спорѣ съ своими чиншôвниками замордованый, розумѣеся, черезъ тыхже чиншôвникôвъ. Се вже другій англійскій перъ (вельможа), котрый сего року ставъ жертвою оплаканыхъ ôтношень аграрійныхъ въ Ирляндіи; графъ Линтраймъ бувъ першою жертвою. Въ Ирляндіи и Англіи запановало велике взбуренье. Всѣ пытаютъ: кто поручитъ, чи чиншôвники вдоволятся двома жертвами, чи не прійде еще на кого черга, чи судьба Монтморри и Линтрайма не стрѣтитъ всѣхъ вельможь, властителѣвъ землѣ? Для того то многй вплывовй члены либеральнои партіи домагаются ôтъ правительства, щобы еще въ жовтни бувъ скликаный парляментъ. На порядку дневнôмъ двѣ многоважнй справы: справа ирляндска и справа оріентальна. Обохъ тыхъ справъ виновникомъ есть Глядстонъ и въ обохъ тыхъ справахъ Англія не стоитъ крѣпко. Партія противна Глядстонови буде теперь мати много даного матеріялу, съ котрымъ выступитъ противъ его политики. Що до справы ирляндскои то навѣть въ случаю побѣды Глядстоновскои партіи, буде мусѣло правительство ужити острыхъ мѣръ для забезпеченя спокою и ладу въ Ирляндіи. Чи тіи острй мѣры, якъ заведенье стану выняткового, насланье войскъ до Ирляндіи, успокоятъ фермерôвъ ирляндскихъ, о тôмъ можна сомнѣватися. Тôлько реформа аграрійна може внести миръ и ладъ въ Ирляндіи а поки того не буде, то Ирляндія все остане болякомъ въ организмѣ Великобританіи.

НОВИНКИ.

— **Побѣда Русинôвъ** въ справѣ рускои школы вправъ во Львовѣ. На высланй двѣ тельеграмы, до Є. Е. п. министра просвѣты Конрада Айбесфельда и сов. пос. Ковальского въ справѣ паралельки рускои школы вправъ (гл. рубрику „Послѣднй вѣдомости“ въ 72 ч. „Дѣла“) одержавъ Впр. крыл. о. Шведицкій, предсѣдатель комитета пятнацяти, слѣдуючу потѣшну ôтповѣдь тельеграфичну зъ Вѣдня ôтъ сов. Ковальского: „Minister Abhilfe geschafft; Parallelklasse bleibt. — Kowalski“. Сов. Ковальскій представивъ п. министрови неôтповѣднôсть ухвалы краевои рады школьнои, котра середъ року шкôльного закрывае клясу, и надъ 50 дѣтій розганяе зô школы, позбавляючи ихъ науки въ рôднôмъ языцѣ. П. министра дуже здивовало невластиве поступленье рады школьнои и ôнъ засистовавъ згадану ухвалу. Такъ отже поки що справа закôнчилася щасливо для Русинôвъ, а що такъ закôнчилася, се заслуга комитету пятнацяти, котрый зъ першои хвилѣ наспѣвшои вѣдомости о ухвалѣ рады школьнои взявся енергично до дѣла, щобы зарадити грозячому небезпеченьству и заслуга сов. посла Ковальского, котрый лично выяснивъ п. министрови станъ рускои школы.

— Въ середу, 17 (29) вересня ôтбувся въ Креховѣ торжественный **ювилей 50-лѣтного священьства Впр. о. Иліи Емилія Коссака**, выслуженого протоигумена а теперь игумена монастыря оо. Василіянъ въ Креховѣ. На тое ювилейне торжество зôбралося для ôтданя чести Впр. Ювилятови значне число гостій, его знакомыхъ и почитателѣвъ а межи иншими прибули зô Львова Впр. провинціялъ о. дръ Клем. Сарницкій, крыл. Жуковскій, Костекъ и Величко и катихитъ дръ Іосифъ Левицкій. Въ день ювилейный рано прибули процесіи зъ Крехôвскои приходскои церкви до церкви монастырскои, зъ ôтки все зôбране священьство на чолѣ численного народа при ôтгомонѣ

дзвонôвъ и при хорошôмъ спѣвѣ рускихъ бурсакôвъ зô Львова удалося въ торжественнôмъ походѣ до помешканя Впр. Ювилята. Тутъ передано Ювилятови при отвѣтнôй пѣсни церковнôй епитрахиль и такъ само торжественно введено въ монастырску церковь, где на вступѣ ôтспѣвавъ хорь пѣснь: „Велія слава“. Впр. Ювилятъ ôтправивъ въ сослуженю крылошанъ, дра Сарницкого и священикôвъ Литургію. Проповѣдь прехорошо выголосивъ о. дръ Левицкій. Въ проповѣди пôднѣсъ ôнъ зарôвно великй заслуги Ювилята для рускои церкви и чина оо. Василіянъ якъ и не менший заслуги для руского народа. Впр. Ювилятъ жертвувавъ на народнй благороднй цѣли кôлька тысячь зр. (на „Дôмъ Народный“, Шк. Помôчь и стипендіи), котрй призбиравъ черезъ довгй лѣта ôтнимаючи собѣ ôтъ устъ частину свого скудного удержаня. О. дръ Левицкій прекрасно зазначивъ и перевѣвъ думку, що можна и въ чернечôй одежи по при службу церквѣ служити и народови, але до того потрѣбно такои горячои любови до народа и такого самопожертвованя, якимъ ôтзначалося цѣле житье Впр. о. Коссака. По Литургіи удѣлявъ Впр. Ювилятъ въ царскихъ вратахъ благословеньства народови. Провинціялъ о. дръ Сарницкій вручивъ Ювилятови ôтъ чина оо. Василіянъ грамоту признательности за его труды и подвиги для блага и славы чина и церкви. Зъ церкви супроводило священьство достойного Ювилята до его помешканя, где при обѣдѣ взносились тоасты въ честь достойного Ювилята, Є. В. Цѣсаря, святѣйшого Папы и всѣхъ рускихъ Епископôвъ, а звѣстный писатель Богданъ Дѣдицкій ôтчитавъ свôй хорошій напечатаный стихъ въ честь Ювилята.

— **Выдѣлъ товариства рускихъ Дамъ** задумує устроити аматорске представленье театральне, зъ котрого чистый дохôдъ призначує на запомогу убогихъ рускихъ учениць во Львовѣ. День представленя еще не вызначеный.

— Вчера, 1 жовтня ôтбулося о год. 9 рано торжественне **отворенье року шкôльного въ львôвскôмъ университетѣ.** Въ костелѣ св. Николая ôтправилось богослуженье, котрому присутствовали всѣ професоры и краевый маршалокъ. Педелѣ стояли съ университетскими инсигніями. О 10 год. университетска авля заповнилася академ. молодѣжію и публичностію. Передъ пôдвысшеньемъ засѣли на богатыхъ фотеляхъ: прибувшій гр. Намѣстникъ, кр. маршалокъ, и ректоръ о. дръ Клем. Сарницкій. На пôдвысшеню засѣли професоры университету. Ректоръ дръ Сарницкій вступивъ на катедру и выголосивъ промову въ польскôмъ языцѣ. На вступѣ подяковавъ ôнъ професорамъ, выбравшимъ его ректоромъ, за довѣріе, дôткнувъ коротко исторіи розвою львôвского университету, ствердивъ що университетъ пôдносится, маючи такихъ професорôвъ свѣтлыхъ, ученыхъ, зазначивъ що университетъ побôльшився числомъ катедръ и есть надѣя, доповнится выдѣломъ медичнымъ а вконець перейшовъ до поученя молодежи заохочуючи еи до працѣ и науки. Скôнчивши свою промову о. ректоръ завôзвавъ наймолодшого зъ тѣла учительского, надзвыч. професора дра Баляситса забрати голосъ. Дръ Баляситсъ вступивъ на катедру и ôтчитавъ розправу о правѣ и процесѣ цивильнôмъ. Ôтчитомъ тымъ закôнчилося о год. 11 торжество отвореня року школьного.

— **Батькôвщины ч. 19.** сконфисковала сегодня ц. к. прокураторія за статію „Жиды“.

— Судъ въ Станиславовѣ **засудивъ двохъ жидôвъ за пôдкупство,** котрого допустилися въ користь кн. Пузины пôдчасъ выборôвъ до рады державнои. Одного жида засуджено на 14 днѣвъ, другого на 8 днѣвъ арешту. Сей засудъ есть зъ двоякого взгляду важный: по перше, есть доказомъ поучаючимъ, якихъ то орудій и якихъ средствъ уживаютъ нашй противники при выборахъ, а по друге, буде на будуще ôтстрашаючимъ примѣромъ для многихъ „баришôвникôвъ ôтъ выборôвъ“, котрй пôдчасъ послѣдныхъ выборôвъ давали собѣ страшно широку волю.

— Товариство „**Просвѣта**“ выдало „**Календарь на рôкъ 1881**“, котрый вже кончится печатати и незабавомъ появится въ розпродажи. Календарь призначеный вправдѣ головно для народа, але мѣститъ въ собѣ таке богатство информацій календарскихъ и въ части науково-забавнôй, що має рôвну вартôсть и для интелигенціи и може безпечно выдержати конкуренцію съ найумѣстнѣйше редаговаными календарями. Рôвночасно друкує товариство „Просвѣта“ другу книжочку: третій выпускъ „Исторіи Руси“, написаный проф. Александромъ Барвѣньскимъ.

— Министеръ просвѣты именовавъ **консерваторами памятникôвъ историчныхъ** для Галичины Впр. крыл. Ант. Петрушевича, проф. львôвск. универс. д-ра Фр. Лиского и професорôвъ универс. краковского: д-ра Іосифа Лепковского и д-ра Іос. Шуйского.

— **Въ Мукачевѣ** на угорскôй Руси задумавъ бувъ Впр. о. Анатолій Кралицкій, звѣстный писатель, выдавати руску часопись „Словеснôсть“. Здавалобыся, що Русины угорскй щиро повитаютъ таку думку и всѣми силами якъ матеріяльными такъ моральными пôддержатъ литературну часопись. Тымчасомъ, мусимо сконстатовати фактъ, самй Русины угорскй почали ставати на завадѣ и интриговати противъ намѣреня о. Кралицкого и патріотичне дѣло, котре сегодня есть дуже на часѣ въ Руси угорскôй, въ зародѣ убили. За головну причину свого выступованя противъ выдаваня рускои газеты литературнои подаютъ они аргументъ: „правительство угорске буде косымъ окомъ глядѣти на руску газету а намъ жежь не гнѣвити правительства!“ Такъ то резонуютъ „патріоты“ Руси угорскои, въ такôмъ дусѣ ôтозвався такожь одинъ зъ тыхъ патріотôвъ и въ галицко-рускôй печати. — Якъ довѣдуємось, о. Кралицкій дѣйстно мусѣвъ зъ доброи рады свого начальства занехати свою думку. До тои справы мы еще при случаю повернемъ.

— Ôтъ 1 н. с. жовтня можна высылати въ Австріи кромѣ Босніи и Герцеговины и до гдеякихъ заграничныхъ краѣвъ, межи иншими до Россіи т. зв. **тельеграмы поспѣшнй**, котрй маютъ первеньство передъ прочими приватными тельеграмами. За такй поспѣшнй тельеграмы платится три разы тôлько, що за звычайнй.

— **На желѣзници львôвско-черновецкôй** межи Отинією и Коршовомъ усунувся насыпъ коло стражницѣ 142 и зъ тои причины потяги особовй дня 28 и 29 с. м. черезъ ушкодженє мѣстце не проѣздили. Подорожнй мусѣли пѣшки переходити небезпечне мѣстце и всѣдали до поѣздôвъ резервовыхъ.

— **Записы до краевои лѣсовои школы** во Львовѣ треваютъ ôтъ 1 до 7 жовтня. Дня 8 жовтня розпôчнутся вступнй испыты а 16 ôткрыеся семый рôкъ школьный.

— Ôтъ 1. с. м. **тютюнъ подорожѣвъ.** Черезъ цѣлый тыждень передъ 1-имъ трафики львôвскй були облягненй; кождый курець радъ бувъ заосмотритися на якійсь часъ и за добрыхъ, таныхъ часôвъ спѣшивъ купити фунтъ, два тютюну. Въ послѣдныхъ однакожь дняхъ мѣсяця мусѣвъ прозорливый курець вертати зъ трафики съ голыми руками, бо хутко вже весь тютюнъ бувъ розхопленый и годѣ було дôстати не то фунтъ, два, але одну пачку сиراгліо.

— **Зъ Ярославя** *(Умильне прошенье до всѣхъ.)* Коли соборный храмъ парох. Преображенія Г. въ Ярославю, славный памятникъ будовы минувшого столѣтя, улягъ бувъ въ уплывѣ лѣтъ многихъ превеликому ушкодженю, коли всѣ средства мѣстцевй, на само внѣшне обновленье высше 5 тысячь стояче, вычерпалися, а парохіяне въ наслѣдство рôжныхъ елементарныхъ выпадкôвъ въ тыхъ часахъ надзвычайно на маєтку пôдупали, — Выс. ц. к. Намѣстництво во Львовѣ, узнавши такъ конечну потребу внутренного обновленя церкви въ Ярославю, якъ и заразомъ бракъ всякого дальшого фонду на тое, дозволило рѣшеньемъ зъ дня 21. липня 1880 Ч. 7404 комитетови приходскому збирати на тую цѣль доброохотнй датки въ цѣлôй Галичинѣ на одинъ рôкъ. Зъ тои ласки користаючи, комитетъ церк. выславъ уже и дальше высылає выбраныхъ нимъ людій за складками на обновленье церкви, но щобы нимъ розпочате дѣло мало успѣхъ, упрашає благосклонно:

I. Всѣхъ Всеч. оо. Душпастырѣвъ о ласкаве доконче потребне попереднє увѣдомленье при найблизшôмъ святѣ и заохоченье своихъ прихожанъ до складокъ, по котрй нашй высланники всюда ходити будутъ;

II. всѣхъ Бл. П. Начальникôвъ громадскихъ, щобы нами высланымъ людямъ при збираню жертвъ одного честного члена своеи громады за провôдника по селѣ ласкаво дали и въ чѣмъ буде потреба помочи своеи имъ не ôтказали; а въ кôнци

III. всѣхъ П. Т. Братôвъ и Родимцѣвъ нашихъ, котрй николи еще не ôтмовили своеи помочи тамъ, где цѣль высока и знаменита вымагала бôльшихъ жертвъ, просимъ умильно подати намъ руку помочи, просимъ о ласкавй датки на церковь нашу — а за благодѣтелѣвъ храма нашого молитися не перестанемъ, щобы Всевышній кождый даръ щироохотно въ честь Єго даный, стократно вынадгородивъ. — Ярославъ дня 14. вересня 1880. — *Именемъ комитету церковного: Іоанъ Санчицъ,* парохъ въ Ярославю.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— Сими днями появився въ Петербурзѣ другій томъ „Географическихъ очерковъ и картинъ“ обнимаючій студіи Овсяникова о **Украинѣ.** Авторъ зôбравъ розкиданый по окремыхъ творахъ и всякихъ журналахъ матеріялъ дотычачій Украины и уклавъ его въ системъ пôсля такихъ ôтдѣлôвъ: 1) „Природа“, где говорится о пôдсоню, степѣ, орошеню и чорноземѣ. 2) „Етнографія“, где помѣщенй цѣкавй характеристики Украинцѣвъ съ ихъ обычаями и Жидôвъ, маючихъ велике значенье середъ коренного населеня Украины. 3) „Сельске господарство и скотоводство“. 4) „Промыслъ“, где говорится именно о цукроварствѣ и тютюновôмъ промыслѣ. 5) „Кіевъ“— его исторія, его значенье въ загальнôмъ житю Россіи, его святй и характеристика поодинокихъ мѣстъ кіевскои губерніи.

— Незабавомъ руска исторична литература збогатится студією И. Морозова о **Теофанѣ Прокоповичу** и его значеню яко писателя. Въ россійскôй литературѣ есть кôлька поважныхъ праць о тôмъ писателю. Головнѣйшй зъ нихъ суть: „Стефанъ Яворскій и Ѳеофанъ Прокоповичъ какъ проповѣдники. Москва 1844“ Н. Ѳ. Самарина; „Ѳеофанъ Прокоповичъ и его время. Спб. 1868“ И. А. Чистовича и въ творѣ Пекарского „Наука и литература въ Россіи при Петрѣ Великомъ“.

ВСЯЧИНА.

— **Найбôльшій мôстъ на свѣтѣ** есть недавно укôнченый мôстъ **на Волзѣ.** Передъ построеньемъ волжаньского моста первеньство мавъ мôстъ при горлѣ рѣки Масъ (Maas) въ Голяндіи. Мôстъ на Волзѣ есть о 6 метрôвъ довшій ôтъ моста маского. Волжаньскій мôстъ довгій 696 сяжень (1 сяжень = 2·1335 метр.). Будова его зачалася 17 серпня 1877, тревала 3 роки и коштувала 4,630.000 рубл. Желѣза зъужито при будовѣ 400.000 пудôвъ (1 пудъ = 16·381 кильогр.). Цѣлый мôстъ спочивае на 13 лукахъ, а кождый лукъ двигае 82.000 пудôвъ. По мостахъ на Волзѣ и на Масъ наступаютъ заразъ що до довготы два мосты на Днѣпрѣ: кіевскій 507 сяжнѣвъ и кременчуцкій 457 сяжнѣвъ довгій.

— **Червоный чобôтъ — небезпечный.** Познаньскй газеты подаютъ автентичный текстъ розпорядженя президента полиціи въ Познани, котрымъ наказує одному шевцеви Полякови вывѣску (шильдъ) въ формѣ чобота помальовану на червоно помалювати на бѣло, бо въ противнôмъ случаю буде мусѣвъ вывѣску зняти. Президентъ полиціи зачувъ запевне, що червоный чобôтъ належитъ до національного строю Поляка. На всякій способъ однакожь розпорядженье повысше выдаеся намъ занадто наивнымъ.

— **Всѣхъ Ормянъ** числятъ 3,500.000 людій. Зъ того числа припадае на Отоманьске царство 2,400.000 а то 400.000 въ европейскôй Турціи а 2,000.000 въ азійскôй; дальше припадае на Россію 800.000, на Персію 250.000, на Австрію 25.000, на Африку и Индію 20.000 а на рôжнй европейскй державы 5000.

ПОСЛѢДНЙ ВѢДОМ. и ТЕЛЕГРАМЫ.

Зъ причины довгои слоты повыступали рѣки Быстрица и Днѣстеръ въ окрестносги Маріямполя въ такихъ майже розмѣрахъ, якъ на веснѣ. Дороги и насовиска позаливало.

АНТ. ЩЕРБА

МУЖЕСКІЙ КРАВЕЦЬ

вô Львовѣ при улици Коперника Ч. 10 мае честь поручити Вч. Пт. Публицѣ и Всеч. Духовеньству свою

РОБÔТНЮ

МУЖЕСКОИ ОДЕЖИ

пôсля найновѣйшои моды, зъ найлучшихъ товарôвъ и по цѣнахъ якъ найдешевшихъ Упрашаючи яко Русинъ о ласкавй взгляды В. П. Т. Публики и Всеч. Духовеньства поручаеся ласкавому покровительству.

Всѣ ласкавй замовленя выконуются въ найкоротшôмъ часѣ.

10–12

Книгу дра Ом. Огоновского: **Studien auf dem Gebiete der ruthenischen Sprache** можна набути въ товариствѣ „имени Шевченка“, въ книгарни Миликовского, книгарни польскôй и книгарни Зейфарта & Чайковского во Львовѣ и въ головныхъ книгарняхъ на провинціи.

Товариство Просвѣта

набувши на власнôсть

першій и найлучшій

НѢМЕЦКО-РУСКІЙ СЛОВАРЬ

Ом. Партицкого

обôймаючій 820 сторôнъ

рѣшилось знижити цѣну Словаря

зъ 3 злр. на 1 злр. 50 кр.,

щобы тымъ чиномъ улегшити Вп. Публицѣ рускôй купно такъ въ кождôй хвили потрѣбного пôдручника.

Адреса: Товариство Просвѣта во Львовѣ.

Курсъ львôвскій зъ дня 30. л. вересня 1880

	платятъ (безъ купону)	жадаютъ (безъ купону)	платятъ (безъ текучого куп.)	жадаютъ (безъ текучого куп.)
	австр. валютою			
	р. кр.	р. кр.		
1. Акціи за штуку.				
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	272 25	275 50		
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	162 —	166 —		
Банку гип. галиц. по 200 р.	296 —	300 —		
2. Листы заст. за 100 р.				
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97 —	98 —		
„ „ „ по 4% ав.	91 40	92 40		
„ „ „ по 5% ав. період.	97 —	98 —		
Банку гип. галиц 6% ав.	101 —	102 —		
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	102 —	104 —		
3. Листы довжнй за 100 р.				
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 -	94		
4. Облиги за 100 р.				
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	96 80	97 80		
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	99 –	100 -		
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	100 –	102 —		
5. Лосы мѣста Кракова	19 25	21 —		
„ „ Станиславова	23 50	25 50		
6. Монеты.				
Дукатъ голендерскій	5 56	5 66		
„ цѣсарскій	5 57	5 67		
Наполеондоръ	9 36	9 46		
Пôвимперіялъ	9 64	9 76		
Рубель россійскій срѣбный	1 56	1 73		
„ „ паперовый	1 20	1 22		
100 марокъ нѣмецкихъ	58 —	58 65		
Серебро	99 50	100 50		

Курсъ вѣденьскій

зъ дня 27 л. вересня 1880.

Довгъ державный.

	платятъ	жадаютъ
Довгъ держ. въ банкнот.	71 65	71.80
„ „ „ серебрѣ	72.65	72.80
Лосы зъ р. 1854 по 250 р.	121.—	122.—
„ „ „ 1860 „ 500 р. 5%	130.50	131.—
„ „ „ 1860 „ 100 р. 5%	132.50	133.-
„ „ „ 1864 (съ премею) по 100 р.	171.75	172.25
„ „ „ 1864 „ „ по 50 р.	171.—	171 50
Ренты Ком. по 42 лір. австр.	27. -	29.—
Листы заст. дом. держ. по 150 р. 5%	143.—	144.—
Австр. асигн. скар. звор. 1881 по 5%	100.25	101 75
„ зол. рента вôльна ôтъ подат. 4%	87.90	88.05

Облигаціи индемн. 5% (за 100 р. м. к.)

Буковины	95.50	96.50
Галичины	97.—	97.50

Акціи.

Банкъ Англо-австр. 200 р. смит. р. 120	119.40	119 60
Инст. кред. для торговлѣ по 160 р.	283.25	283.50
Долѣтно.-австр. общ. ескомт. по 500 р.	780.	790. –
Галиц. банку гипот. по 200 р.	—.—	—.—
„ бан для тор. и пр. по 200 р впл. 40%	—.—	—.—
Галиц. банку кред. зем. по 200. р.	150.—	—.—
Банку народного по 600 р.	—.—	—.—
Жел. Альбрехта по 200 р. въ сереб.	72.50	73.—
Австр. Общ. плавбы пар. по 500 р. м. к.	539.—	541.—
Жел. цѣсаревои Елисаветы по 200 р.	189.75	190.25
„ Прешôвско-Тарнôв. по 200 р.	—.—	.—
„ пôвнôч. Ферд. по 000 р. м. к.	2445.—	2450.—
„ Кар. Люд. по 200 р. м. к. ср.	276·25	276 75
„ Львôв.-Чернов. по 200 р. ав. въ ср.	164.75	165 35
Общ. желѣзн. держ. по 200 р. м к.	278.25	278.75
Полуди желѣз. держ по 200 р. а. в.	81.—	81 25
I. жел угор.-галиц. по 200 р. въ ср.	139 25	139.75

Листы заставнй лосованй.

Общ роль.-кред. Завед. д. Гал. и Буков. въ 15 л. 6%	100.-	-.—
Общ. австр банкъ кр. зем. 5% въ ср.	117.—	117.25
Гал. б. кр. з. Крак. лос. въ 8 л. 6%	100.50	101.25
„ „ „ „ „ „ „ 20 л. 7%	106.50	-.—
„ „ „ „ „ „ „ 30 л. 5½%	95.50	.—
Галиц. общ кред. в. а по 4%	91.75	92.2ᵍ
„ „ „ „ „ по 5%	97.—	97.50
„ „ „ „ „ по 5% въ 37 лѣтахъ зворотне	97.—	97 50
Галиц. банку гипот. по 6%	101.50	101.80
„ „ рустик. по 6%	104.—	104.75
Банку народного по 5%	—.-	—.—
Угор. общ. зем. по 5½%	—.—	100 —
„ „ „ по 5%	100.50	101.-

Облигаціи съ правомъ первеньства (за 100 р.)

Жел. Альбрехта по 300 р. 5%	89.25	89 75
Общ жел. Прешôвско-Тарнôв. по 300 р. 5% въ ср.	—.—	85.—
Жел пôвн. по 100 р. м. к.	105.50	106.—
„ „ „ 100 р. а. в.	101,75	—.—
„ гал. Кар. Люд. по 500 р. 5%	105.—	—.—
„ „ „ „ II. емисіи	103.	103 50
„ „ „ „ III. „	102.75	103. -
„ „ „ „ IV. „	—.—	—.—
Жел. Львôв. - Черн. - Яс. III. емис. по 500 р. 5% ср. зъ р. 1865	90.—	90.25
„ „ 1867	93.—	93.50
„ „ 1868	90.25	90 75
„ „ 1872	89.40	89.80
Угор. галиц. жел. по 200 р. 5% ср.	84.50	85. -

Лосы.

Инст. кр. для тор. и пр. по 100 р. ав.	179.50	180. -
Клярого по 40 р. м. к.	39.—	40.—
Общ. плав. пар. на Дун. по 190 р. мк.	103 50	104.50
Кеглевича по 10 р. м. к.	16.—	17.—
Лосы мѣста Кракова	20.—	20.50
Пожичка мѣста Буды по 40 р. а. в.	41.—	41.50
Пальфія по 40 р. м. к.	38.—	38.50
Фундація шпиталя архик. Рудольфа	18.25	18 50
Сальма по 40 р. м. к.	50.—	51·—
Ст. Женоа по 40 р. м. к.	47.75	48.-
Пожичка мѣста Станислав. (по 20 р. ав.)	24.—	25.-
„ „ Трієсту по 100 р. мк.	125.75	—.—
„ „ „ по 50 р. м. к.	65.—	—.—
Вальдштайна по 20 р. м. к.	32.—	33·—
Виндишгреца по 20 р. м. к.	41.50	42·—

Выдає: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдає: **Маркилъ Желехôвскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 74. Львôвъ, Середа 24. Вересня (6. Жовтня) 1880. Рочникъ I.

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Рекламаціи неопечатанѝ вôльнѝ ôтъ порта.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

☞ **Съ днемъ I. (13.) жовтня розпочинаеся четверте чвертьрôчье, тожь просимо о скоре надôсланье предплаты и вырôвнанье всѣхъ залеглостій.**

Кождому BII. Предплатителеви подано на опасцѣ, доки предплативъ а взглядно, якѝ у него залеглости.

Выборы до радъ повѣтовыхъ.

Урядова газета обвѣщае:

„Въ мысль §. 15. пов. ордин. выборчои розписуются новѝ выборы до радъ повѣтовыхъ: Бохня, Борщѣвъ, Бжеско, Бережаны, Бжозôвъ, Бучачь, Хшанôвъ, Цѣшанôвъ, Чорткôвъ, Домброва, Добромиль, Долина, Дрогобичь, Горлицѣ, Городокъ, Грыбôвъ, Городенка, Гусятынъ, Яворôвъ, Камѣнка, Кольбушова, Коломыя, Коссôвъ, Краковъ, Кросно, Ланцутъ, Лиманова, Лиско, Львôвъ, Мостиска, Мысленицѣ, Низко, Новый Сончь, Новый Торгъ, Пôдгайцѣ, Перемышляны, Рава Рогатынъ, Ропчицѣ, Ряшѣвъ, Самбôръ, Сянокъ, Скалатъ, Снятынъ, Сокаль, Старемѣсто, Стрый, Тарноберегъ, Товмачь, Теребовля, Турка, Вадовицѣ, Величка, Збаражь и Жидачѣвъ, — и вызначаеся день выборôвъ *для групы сельскихъ громадъ на 28. н. с. жовтня, для групы мѣскихъ громадъ на 3. н. с. листопада, для групы найвысше оподаткованыхъ въ категоріи промыслу и торговлѣ на 4. н. с. листопада*, а для групы великихъ посѣлостій на 8. н. с. листопада с. р. Тіи выборы ôтбудутся въ мѣстцяхъ закономъ приписаныхъ (§. §. 12, 13 и 14 пов. орд. выбор.). Выборцямъ будутъ выданѝ карты легитимаційнѝ заключаючѝ близше означенье мѣстцевости и годины, въ котрыхъ выборы маютъ ôтбутися.“

Злишнымъ, здаеся, булобы звертати увагу на важнôсть выборôвъ до радъ повѣтовыхъ. Однакожь черезъ довгѝ лѣта навыкли мы непостережимо пропускати много актôвъ нашого публичного житя автономичного. Рады повѣтовѝ не маютъ у насъ великои популярности, тожь можна обавлятися, що власне при надходячихъ выборахъ моглабы объявитись наша рôвнодушнôсть съ великою шкодою для найжизненнѣйшихъ интересôвъ нашого народа. Признаемо и неразъ вже пôдносили мы неотвѣтнôсть устрою и складу радъ повѣтовыхъ для успѣшного розвою нашого автономичного житя повѣтового и громадского, але мимо того всего не можемо згодитись съ поглядомъ, будьтобы можна намъ игнорувати тіи автономичнѝ институціи повѣтовѝ и ôтъ нихъ ôттягатися. Надто важный кругъ дѣятельности, надто важнѝ справы и интереса народнѝ поручено радамъ повѣтовымъ, щобы Русины могли рôвнодушно придивлятися, чи и якъ тіи справы завѣдуются, якъ тіи интереса заступаются, якъ повѣтове житье автономичне въ политичнôмъ и економичнôмъ взглядѣ ведеся и кто нимъ руководитъ. Причина нашого застою, нашого упадку и нашихъ неудачь не тôлько на поли политичнôмъ, але й на поли економичнôмъ, лежитъ по великôй части въ бездѣльности або зновъ совсѣмъ блуднôй дѣятельности нашихъ низшихъ организмôвъ автономичныхъ. Ихъ оживити, ихъ до дѣятельности потягнути и на правдиву дорогу повести, се повинно бути нашою задачею. Голосъ народа, хочь незаступленый належачимъ ему числомъ заступникôвъ, повиненъ озватися въ нашихъ радахъ повѣтовыхъ. Тожь звертаемо завчасу увагу на важнôсть надходячихъ выборôвъ и маемо надѣю, що рускій народъ возьме живу участь въ обновленю нашои повѣтовои автономіи. Еще въ мѣсяци маю звернули мы увагу на зближаючѝся выборы, а и теперь есть досыть часу, щобы марно не пропустити справы.

Рускѝ послы
а партія автономистôвъ.

Справа будучого поступованя рускихъ послôвъ въ радѣ державнôй не безъ причины выдвигнулася на политичный виднокругъ. Есть се наслѣдство партійныхъ ôтношень въ радѣ державнôй. Двѣ головнѝ партіи въ радѣ державнôй: партія автономистôвъ и партія централистôвъ стоятъ противъ себе, готовлятся до дальшои борбы, обчисляютъ и збираютъ свои силы та оглядаются за союзниками. При розправахъ надъ фондомъ диспозиційнымъ заважили рѣшучо голосы трехъ рускихъ послôвъ и тогды то пригадались Русины зарôвно централистамъ якъ и автономистамъ. Въ тôмъ фактѣ ôтразилися ôтношеня обохъ головныхъ партій, бо показалося наглядно, що и такъ маленьке число рускихъ послôвъ може не тôлько входити въ гру партійну, але и въ певныхъ случаяхъ рѣшати споры. Не уносилисьмося николи надто симъ хвилевымъ тріюмфомъ. Була се перевага хвилева и она совсѣмъ еще не доказувала, що трехъ рускихъ послôвъ може все и всюды перехиляти вагу партій по своѣй волѣ на одну або другу сторону. Але сей фактъ доказавъ, що при теперѣшнôмъ складѣ рады державнои партія автономистôвъ повинна числитися съ всѣма хотьбы дуже малочисленными групами послôвъ, що она, если хоче постôйно удержати перевагу по своѣй сторонѣ, повинна до себе притягати всѣ елемента, котрѝ дѣйстно стремлятъ а бодай могутъ стремѣти до того, щобы програму помиреня всѣхъ народôвъ Австріи на пôдставѣ ихъ рôвноправности осуществити. Для того не можемо згодитись съ поглядомъ „Reform-ы“ (котрои статю понизше подаемо), будьтобы число трехъ рускихъ послôвъ було совсѣмъ безъ вплыву и значеня при партійнôй борбѣ межи автономистами а централистами. Пригадаемо, що не тôлько при фондѣ диспозиційнôмъ, але и при иншихъ навѣть важнѣйшихъ справахъ рѣшало о побѣдѣ тôлько кôлька голосôвъ, якъ пр. при новелѣ грунтового податку (тôлько 4 голосы), при законѣ о войсковôй таксѣ (тôлько 8 голосôвъ), въ котрыхъ вже були и голосы Русинôвъ, и т. д. Треба такожь памятати, що партія автономистôвъ при своѣмъ повнôмъ числѣ мае лише бôльшôсть переважаючу противникôвъ ледви 16—20 голосами. До того всего причиняеся еще и тое, що партія автономистôвъ, якъ се показалося вже въ першôй сесіи рады державнои, не все есть такъ сконсолидованою и такъ дисциплинарно зъорганизованою, щобы не потребувала обавлятися о свою бôльшôсть именно въ тыхъ случаяхъ, коли межи поодинокими партіями автономистôвъ могутъ повстати рôжницѣ поглядôвъ. Се послѣдне есть именно важне зô взгляду на Полякôвъ, котрѝ своимъ становищемъ и своимъ стремленьемъ въ многôмъ рôжнятся ôтъ другихъ автономистôвъ. Тое, чого автономисты на разѣ добиваются, Поляки вже теперь посѣдаютъ и тôлько, такъ сказати, надвышка тыхъ жадань лучитъ доперва Полякôвъ съ автономистами. Чи Поляки не можутъ и не схочутъ въ данôмъ случаю добиватися сеи „надвышки своихъ правъ“ и безъ автономистôвъ, а може и съ шкодою автономистôвъ, — се есть пытанье, надъ котрымъ повиннѝ самѝ автономисты застановитися. Не есть жежь тайною, що середъ Полякôвъ существуе партія, заступлена теперь Dziennik-омъ Polsk-имъ, котра стремитъ до союза съ централистами, а въ кождôмъ случаю ôтраджуе Полякôвъ ôтъ тѣсного союза съ автономистами (именно Чехами). Вѣдомо такожь, що до найновѣйшихъ часôвъ партія краковска, теперь верховодяча въ польскôмъ колѣ, и еи органъ „Czas“ совсѣмъ не одушевлялись для „ческихъ правъ державныхъ“ и въ загалѣ не дуже клопотались и клопочутся долею всѣхъ австрійскихъ Славянъ. Симпатія Полякôвъ для Чехôвъ, не згадуючи вже о симпатіяхъ для другихъ Славянъ, не такъ то дуже сильна и замѣтна рѣчь, що зъ помежи всѣхъ Полякôвъ однѝ варшавскѝ Поляки заявили лише правдиву симпатію для Чехôвъ и здаются почувати свою одноплеменнôсть съ прочими Славянами. Будемо навѣть такъ смѣлѝ сказати, що союзництво Полякôвъ съ Чехами и автономистами въ загалѣ, опираеся не такъ на взаимности и щирôй симпатіи, якъ бôльше на желаню „мѣродайныхъ сферъ найвысшихъ“, котрѝ радѝбы полагодити съ Чехами и покôнчити межинароднѝ споры въ Австріи. Се суть фактичнѝ обстоятельства, съ котрыми повиннѝбы автономисты числитися, такъ якъ они не даютъ ніякои поруки тревалости союза Полякôвъ съ автономистами.

Тожь если автономисты хотятъ скрѣпити свои силы, повиннѝ они старатися вже зо взглядôвъ партійнои тактики притягати до себе всѣ елемента, якъ ни малочисленнѝ они и булибы. Въ тôмъ числѣ маютъ вагу такожь и рускѝ послы — не такъ числомъ, якъ самою засадою, що справедливо пôдноситъ навѣть Dzien. Pol. Самѝ Поляки не могутъ затаити неприродности теперѣшного складу галицкои репрезентаціи въ радѣ державнôй. Штучнôсть послѣдныхъ выборôвъ есть загально знаною тайною а трехъ рускихъ послôвъ есть въ кождôмъ случаю представительствомъ рускои бôльшости краю. Если настрôй людности не есть маловажною рѣчію для борбы политичныхъ партій и для тревалости побѣды, то автономисты не повиннѝ запôзнавати руского населеня краю, если тôлько они хотятъ, щобы ихъ побѣда твердо стояла волею народôвъ, а не лише штучною бôльшостію послôвъ. Рускѝ послы поняли свое становище супротивъ надходячои перемѣны внутрѣшного устрою державного, супротивъ добре зрозумѣлои задачѣ Австріи и супротивъ власного народа и цѣлои Славянщины. Нынѣ вже можна уважати за довершеный фактъ, що рускѝ послы вырекли свои солидарности съ централистами, ôтъ котрыхъ, якъ справедливо пояснивъ о. Озаркевичь, Русинамъ не можна надѣятись ніякого добра. На пôдставѣ заявленя пос. о. Озаркевича и пояснень, якѝ удѣливъ пос. сов. Ковальскій дневникарскимъ кореспондентамъ, можна напевно сказати, що рускѝ послы не будутъ повнити невдячнои службы централистамъ. Нашѝ послы щиро бажаютъ помиреня всѣхъ народôвъ Австріи на пôдставѣ ихъ рôвноуправненя, а тымъ самымъ вызнаютъ найголовнѣйшу програму всѣхъ щирыхъ автономистôвъ, а хотяй доси не прилучилися формально до табору автономистôвъ, то однакожь своимъ дотеперѣшнымъ поступованьемъ въ ничѣмъ не прогрѣшили противъ сеи програмы. Заявленье пос. о. Озаркевича, що не буде держати съ централистами и що евентуально готовъ прилучитися до правицѣ, можна уважати за програму будучого посольского поступованя не тôлько самого о. Озаркевича, але и всѣхъ трехъ рускихъ послôвъ, такъ якъ оно есть тôлько консеквентнымъ и необходимымъ наслѣдствомъ вже дотеперь заявленого звороту политики трехъ рускихъ послôвъ. Бôльше рѣшучого поясненя не мôгъ о. Озаркевичь на теперь дати, бо зъ однои стороны пытанье, чи рускѝ послы прилучатся такожь и формально до правицѣ, може бути остаточно рѣшене доперва по отвореню рады державнои, а зъ другои стороны се пытанье не може рѣшитись такожь безъ содѣйствія самыхъ автономистôвъ. Мы вже высше указали на потребу лучшои организаціи автономистичнои партіи хочьбы зо взгляду на партійну тактику. Тутъ звернемо еще увагу, що тая организація повинна обявитись такожь въ яснѣйшôй програмѣ автономистôвъ. Партія автономистôвъ муситъ статися справдѣ державною партіею съ ясною програмою обнимаючою всѣ народы Австріи и обезпечаючою всѣ жизненнѝ интереса тыхъ народôвъ. Не лише Чехи и Поляки, але й Русины, Словенцѣ, Дальматинцѣ и др. повиннѝ бачити свою будучнôсть въ тôй програмѣ. Тôлько тогды можна надѣятися на успѣшный розвôй и остаточну побѣду тои програмы и на справедливе осущенье автономистичного устрою державного. Головною точкою такои програмы есть утворенье modus vivendi межи поодинокими народами. Внутрѣшнѝ споры повиннѝ устати, если цѣле сторонництво мае бути на внѣ сильне и однодушне. Такои програмы и такои организаціи маемо право жадати ôтъ автономистôвъ не тôлько въ нашôмъ интересѣ, але и въ интересѣ всѣхъ народôвъ стремлячихъ до рôвноуправненя и въ интересѣ побѣды самого автономичного принципу. Якъ довго не буде сеи организаціи и мара якоись „середнои партіи“ буде розрывати ряды автономистôвъ, такъ довго ихъ дѣланье буде малоуспѣшне, а централисты все будутъ выкористувати слабѝ стороны своихъ противникôвъ. Маемо надѣю, що автономисты не полишатъ своеи працѣ, що утворятъ здоровый modus vivendi межи всѣма народами не выключаючи Русинôвъ и Полякôвъ, и що рускѝ послы на певно не ôткажутся ôтъ щирого и живого удѣлу въ переведеню единоспасаючои програмы помиреня всѣхъ народôвъ Австріи на пôдставѣ ихъ рôвноправности.

РускѝПослы и автономисты.

Пôдъ такимъ написомъ помѣстила часопись тыжднева „Reform“, основана славнозвѣстнымъ нѣмецкимъ публицистомъ Ф. Шузелькою, статію въ справѣ будущого становища нашихъ послôвъ въ радѣ держ., котра послѣдными часами наробила не мало шуму въ нѣмецкихъ, польскихъ и ческихъ дневникахъ. „Reform“ все ôтзначалася объективнымъ осудомъ справъ политичныхъ и вступалася горячо за угнетеными а посвящала пильну увагу такожь справамъ

рускимъ, тожь подаємо ту статію въ цѣлости, тымъ бôльше, що и сама справа єсть для насъ многоважною.

„Пôдчасъ послѣднои подорожи цѣсаря до Галичины Праскѝ „Narodni Listy“, котрѝ для Русинôвъ обявляли все справедливѝ погляды, оголосили телеграмы и дописи зъ Вѣдня того радôстного содержаня, що съ початкомъ слѣдуючои сесіи рады державнои три рускѝ послы: Ковальскій, Озаркевичь и Кулачковскій маютъ вступити до клюбу Гогенварта и ôтъ того часу солидарно поступати съ автономистами. Иншими словами сказавши, нещастна политика рускихъ послôвъ, котра ôтъ 1861 выдала рускій народъ на неласку самовладного сторонництва вѣрноконституційного и доперва ôтъ минувшого року о стôлько змѣнилась, що три згаданѝ послы пôдчасъ голосованя въ радѣ державнôй „ôтъ случаю до случаю“ („von Fall zu Fall“) переходили то до централистôвъ, то до автономистôвъ, дôйшла до свого звороту и малабы ôтъ теперь придержуватися того направленя, що доля й недоля рускои народности, о скôлько власне може бути черезъ правныхъ заступникôвъ поперта або ôтперта, буде звязана съ судьбою автономистичнои бôльшости“.

„Тѝ вѣсти подѣйствували мовбы выстрѣлъ алярмовый въ таборѣ лѣвицѣ, котрои органы силовалися не двозначно выяснити Русинамъ, що рускѝ послы моглибы лишь съ шкодою своєи народности перепровадити таку змѣну дотеперѣшнои тактики, то єсть отвертый аліянсъ съ автономистами. Ледво прибувъ посолъ Ковальскій до Львова, щобы повитати цѣсаря, а вже зъявилися у него высланники и кореспонденты вѣденьскихъ часописій, щобъ єго выпытати, чи рускѝ послы дѣйстно задумуютъ безъ дозволу вѣрноконституційнои опозиціи перейти до автономистôвъ, чи може не волятъ дальше за радою своихъ противникôвъ будучихъ заразомъ непримиримыми противниками всѣхъ автономистôвъ пôйти и вытревати въ союзѣ съ ворогами теперѣшного правительства. Результатъ горячихъ залётôвъ бувъ сумный. П. Ковальскій ôтказавъ всякои ôтповѣди на пытанье, чи рускѝ послы вступлятъ до клюбу правицѣ чи нѣ; ôнъ запевнявъ лишь цѣкавыхъ журналистôвъ, що Русины будутъ ôттеперь рѣшучо поперати всѣ справедливѝ жаданя автономистôвъ. Та резерва п. Ковальского єсть понятна, понеже пôсля звычайныхъ правилъ политичного розуму ôтказуєся противникови выявленя замѣру, котрый не ставъ єще fait accompli.“

„Вѣсти тѝ о предстоячôй змѣнѣ въ тактицѣ рускихъ послôвъ дуже насъ урадовали, а то тымъ бôльше, що справдѣ не можемо уходити яко сомнительнѝ други Русинôвъ и не малу можемо собѣ приписати заслугу около розширеня здоровшихъ поглядôвъ въ рускихъ кругахъ; для того ничого горячѣйше не бажаємо, якъ щобы тѝ вѣсти сповнились. Дотеперѣшный бо станъ, котрый одинокому славяньскому племени въ Австріи каже займатися ôтрубною политикою поза автономистичною коалиціею, не може совсѣмъ тѣшити ани насъ, ани нашихъ политичныхъ прихильникôвъ“.

„Безъ взгляду на непріязнь межи Поляками а Русинами, надъ котрою мы щиро сожалѣємо, хоть та вражда непріязныхъ братій не може принести ніякого добра мимо того, що власть спочиває въ рукахъ Полякôвъ, хочемо объєктивно и супокôйно розôбрати, чи не лежитъ се въ интересѣ Русинôвъ, щобы ихъ заступники въ Вѣдни прилучилися безусловно (rückhaltslos) до автономистôвъ“.

„Три рускѝ послы суть нумерично за слабѝ, щобы допомогчи централистамъ въ радѣ державнôй до бôльшости. Зъ голосованя надъ фондомъ диспозиційнымъ въ минувшôй кампаніи, котре, якъ вѣдомо, скôнчилось ôтмовленьемъ дотычнои позиціи буджетовои, не можна выводити хибного заключеня. Не для того, що тогды Русины голосували съ централистами, добились тіжь до бôльшости, лишь понеже въ таборѣ автономистичныхъ партій гдеякѝ забули на свои повинности при голосованю а гдеякѝ ôтъ тогожь ôттягнулися. Подôбный случай чей николи не повторится, хиба що автономисты самѝ хотѣлибъ утратити власть, на що теперь однако не заносится. Противно, дисциплина въ таборѣ автономистôвъ буде теперь що разъ бôльше строга, понеже того вымагає самоудержанье“.

„На то отже надѣятися, що рускимъ посламъ удасться черезъ пôдмаганье опозиціи въ радѣ державнôй утворити бôльшôсть спосôбну до правленя, значилобы будовати на ледѣ и будучнôсть цѣлои народности операти на илюзіяхъ. Припустивши навѣть, хочь сего на дѣлѣ не принимаємо за можливе, що централистамъ съ пôдмогою Русинôвъ знову удасться придбати собѣ бôльшôсть, чижь можутъ Русины на правду вѣрити, що тогды можутъ сподѣватися вдячности вѣрноконституційныхъ, що централисты зъ прихильности для Русинôвъ моглибы Полякамъ выдерти власть зъ рукъ? Вдячнôсть а партія вѣрноконституційна! Тажь Русины чули ôтъ 1861, якъ горячо нѣмецкѝ централисты поперали рускѝ справы, цѣлый періодъ доказує нехибно, якъ велике було зъ однои стороны самоотверженье Русинôвъ, а зъ другои стороны безвзглядность нѣмецкихъ централистôвъ. Чижь зъ того сумного досвѣду не належалобы справедливо заключати о невластивôй политицѣ Русинôвъ? Домагатись ôтъ нѣмецкихъ гегемонôвъ, щобы они лишь для одного славяньского племени були справедливыми, коли до того не суть примушенѝ, значилобы пробувати змѣшати огонь съ водою“.

„Якъ звѣстно, присвоили собѣ вѣденьскѝ нѣмецко-централистичнѝ журналы саме передъ подорожію цѣсаря до Галичины ту тактику, щобы Русинôвъ пôдохотити на Полякôвъ и ослабити тымъ можливый успѣхъ подорожи для автономистôвъ и правительства. Однакъ централистичнѝ пляны не осуществились, Русины заховались пôдчасъ цѣлои подорожи цѣсаря по Галичинѣ розумно, тактовно и правильно. И щожь мы почули по подорожи ôтъ одного завзятого Нѣмця-націонала, котрый такожь бравъ участь въ тôй подорожи и на дурно чатувавъ на демонстрацію зъ стороны Русинôвъ? „Вже не ма руского пытаня — якбы нынѣ розписали новѝ выборы въ Галичинѣ, не перейшовбы навѣть один рускій кандидатъ“. То власнѝ слова нѣмецко-національного гегемона, для котрого вже не ма Русинôвъ, понеже они не демонстровали пôсля бажаня вѣрноконституційныхъ противъ Полякôвъ, у котрыхъ и не найшлибъ були Русины вдячности, якбы були далися заманити до нерозумныхъ демонстрацій“.

„Справедливо узнаютъ се досвѣдченѝ политики нерозумомъ, числити въ политицѣ на вдячнôсть; однакъ ôтъ вырече-ня вдячности, навѣть ôтъ невдячности єще далеко до брутального насилія (Vergewaltigung). А се дôсталобыся Русинамъ въ участи, посередно або безпосередно, якбы они такъ званôй нѣмецко-либеральнôй партіи придержали стремя знову досѣсти высокого коня! За тымъ промовляє довголѣтный досвѣдъ и нѣмецко-либеральный гегемонъ не забуде своєи злои натуры.

Въ отвертôмъ союзѣ съ автономистами можутъ Русины лишь скористати, въ тôмъ лишь союзѣ єсть для нихъ ôтповѣдне мѣстце. Въ Гогенвартовскôмъ клюбѣ дѣйствуютъ Нѣмцѣ и Славяне мирно съ собою и побôчь себе вѣрнѝ своимъ засадамъ, той союзъ може обняти посередну ролю межи Русинами а Поляками и безъ всякого упередженя (Voreingenommenheit) успѣшно перевести. Въ Вѣдни дадутся лекше противности зближити, якъ во Львовѣ, въ Вѣдни, где автономисты мусятъ руководитися австрійскою политикою. Бодай стоялобъ спробовати, щобы Русины совсѣмъ прилучились до автономистôвъ, а вскорѣ переконалибся, чи справедливый Нѣмець и славяньскій братъ будутъ глухими на ихъ зажаленя. Справедливо можемо надѣятись, що въ лонѣ автономистичнои бôльшости въ радѣ державнôй буде положена пôдвалина до modus vivendi межи Поляками и Русинами, на котрôй потôмъ можна буде дальше будовати во Львовѣ, коли вже пристрасть остигне. Quod faustum felixque eveniat!“

„Не належитъ выжидати завôзваня ôтъ гр. Гогенварта, бо ани добра справа, ани пп. Ковальскій, Озаркевичь и Кулачковскій не потребуютъ того. Практичный змыслъ, безпристрастный осудъ положеня рѣчій и интересы рускои народности найлучше стелятъ дорогу рускимъ посламъ до автономистôвъ. Хибажь діявольска рада ворогôвъ малабъ у Русинôвъ бôльше заважити, якъ знакъ пріятелѣвъ? Нѣ и николи!“

Справа ирляндска.

Насильна смерть льорда Монтеморри знову затревожила цѣлу Англію и пригадала свѣтови „справу ирляндску“. Що се такого та справа ирляндска? Чимъ она такъ важна и чи въ загалѣ она на стôлько важна, щобы заняти увагу Европы? Не єсть се справа дипльоматична, не єсть се навѣть справа межидержавна, але внутрѣшна дотыкаюча безпосередно интересôвъ самои Англіи. Ôтношеня межи ирляндскими державцями а великими посѣдачами землѣ ирляндскои, якбы ни сумнѝ они були на дѣлѣ, мало можутъ занимати цѣлу Европу. Але въ тыхъ сумныхъ ôтношеняхъ озывається житье цѣлои Ирляндіи, колисьто самостôйнои, а опôсля англійскою захланностію загарбанои, обдертои и вынищенои, житье народа насильно Англією вѣками гнетеного, але єще недобитого, борба двохъ народôвъ, яка повторяєся въ цѣлôй майже Европѣ, где два сосѣднѝ народы не рôвнѝ силами ôтъ вѣкôвъ враждуютъ съ собою. Борба Ирляндіи съ Англією опирається на глубокôй рôжницѣ двохъ народôвъ: англійского и кельтійского, на ихъ религійныхъ, политичныхъ и поземельныхъ спорахъ. Зъ пытань спорныхъ межи Ирляндією а Англією зôстало рѣшене дотеперь тôлько пытанье религійне 1869 р. черезъ рôвноуправненье рôжныхъ вѣроисповѣдань. Знесенье ирійскои державнои (пануючои) церкви вызволило католицку церковь Ирляндцѣвъ ôтъ дотеперѣшного гнету. Коли перше не тôлько заборонювано всѣ публичнѝ богослуженя католицкои церкви, але й ôтбирано єи маєтки и посѣлости, а исповѣдникôвъ католицкои церкви оголошувано майже совсѣмъ безправными, теперь по знесеню державнои церкви уставъ бодай сей страшный гнетъ религійный. Однакожь лишилися єще неполагоджеными другѝ неменше важнѝ пытаня ôтношень межи Англією а Ирляндією. Ирляндія добиваєся своєи автономіи, але се пытанье єще не такъ скоро рѣшится. Ôтъ р. 1169 стремитъ Англія всѣма силами до того, щобы „объединити“ Ирляндію съ Англією. Довговѣковый гнетъ лишивъ свои слѣды, а хоть въ новѣйшихъ часахъ повстала межи Ирляндцями гадка совсѣмъ ôторватись ôтъ Англіи, то однакожь на дѣлѣ єще навѣть далеко ôтъ якои-такои автономіи Ирляндіи. Ирляндія высылає своихъ заступникôвъ до англійского парляменту, але тоє заступництво такъ само устроєне, якъ въ всѣхъ иншихъ краяхъ, где ходитъ о майоризацію и удержанье гегемоніи. На 435 членôвъ высшои палаты англійского парляменту має Ирляндія ледви 28 заступникôвъ и то, розумѣєся, зъ помежи завандровавшихъ до Ирляндіи англійскихъ льордôвъ. Въ низшôй палатѣ на 658 послôвъ має Ирляндія тôлько 105 своихъ заступникôвъ. Тожь совсѣмъ природно, що при такôмъ станѣ не може бути й бесѣды о автономіи Ирляндіи, такъ само якъ пр. не може бути бесѣды о рôвноправности Русинôвъ, єсли они въ радѣ державнôй мають 3 а въ соймѣ 15 послôвъ своихъ. До сего треба єще додати, що навѣть тыхъ 105 ирляндскихъ послôвъ не можна назвати послами ирляндского народа, але послами Англичанъ пануючихъ въ Ирляндіи. Тожь на рѣшенье пытаня о автономіи треба єще довго ждати. За тоє выдвигаєся на передъ аграрне пытанье съ непоборимою силою. Щобы поняти вагу сего пытаня въ Ирляндіи, треба пôзнати єго историчный розвôй. Англія задумавши запановати надъ Ирляндією взялася за се дѣло дуже основно и по варварски, всѣма засобами грубои силы. Насилія, якихъ допустилася Англія надъ Ирляндцями, справдѣ кличутъ о пôмсту до неба. Р. 1602 сконфисковано Ирляндцямъ 600,000 а въ кôлька лѣтъ пôзнѣйше 800,000 моргôвъ землѣ. Кромвель забравъ р. 1649 католицкимъ Ирляндцямъ около 5 миліонôвъ моргôвъ землѣ и роздавъ ихъ Англичанамъ и Шотамъ. Король Яковъ прогнавъ єще 2400 ирляндскихъ властителѣвъ землѣ, а р. 1692 англійскій парляментъ зарядивъ дальшу конфискату бôльше якъ одного миліона моргôвъ землѣ. Такимъ чиномъ втратили Ирляндцѣ свою землю и ледви кôлькохъ лишилося при давныхъ своихъ посѣлостяхъ. Щожь мали робити Ирляндцѣ? За слабѝ ôтперти насиліє мусѣли они пôддатись своѣй доли и брати ôтъ своихъ ворогôвъ свою власну землю въ державу и оплачувати чиншъ своимъ ворогамъ. Англичане стали панами землѣ, а Ирляндцѣ ихъ слугами. Ôтношеня межи панами а тыми чиншôвниками були уладженѝ тôлько волею пана, єго ласкою або неласкою. Панъ мôгъ кождого часу прогнати чиншôвника. А коли до того єще людность краю разъ вразъ збôльшалася и поодинокѝ державы ставалися що разъ бôльше подѣлеными и меншими, то й убожество мусѣло що разъ бôльше взростати, а раціональна управа землѣ пôдупадати. Чиншôвникъ боявся що хвилѣ, щобы єго не прогнавъ панъ и не робивъ ніякихъ вкладôвъ въ управу землѣ, радъ коли тôлько може прожити и чиншъ заплатити. Такій станъ оказався для самои Англіи некористнымъ и доперва найновѣйшими часами почали думати Англичане надъ тымъ, якбы вытворити малу посѣлôсть независиму, котра всюды єсть пôдставою здорового розвою рôльництва. „En cumbered estates acte“ присиловала властителѣвъ задовженыхъ земель до продажи тыхъ земель. Зъ такихъ земель закупленыхъ майже самыми Ирляндцями вытворився доперва станъ малыхъ посѣдачѣвъ грунтовыхъ (8582). Суть то по бôльшôй части господарства по 150—250 моргôвъ. Однакожь сей зворотъ ôтбуваєся ôтъ р. 1865 дуже помало и цѣлый нужденный станъ аграрного пытаня въ сущности не о богато змѣнився. Кромѣ що тôлько згаданыхъ малыхъ властителѣвъ землѣ (числомъ 8582) єсть въ Ирляндіи єще около 930,000 державцѣвъ або чиншôвникôвъ, котрѝ маютъ въ державѣ землѣ менше бôльше по 30 моргôвъ. Ихъ ôтношенье до властителѣвъ землѣ опирається на письменныхъ контрактахъ державныхъ, заключеныхъ звычайно на 31 лѣтъ. Але кромѣ тыхъ чиншôвникôвъ за контрактами письменными єсть єще много поменшихъ чиншôвникôвъ, котрѝ не маютъ ніякого письменного контракту. Ихъ число выноситъ майже шесту часть всеи сельскои людности, а ихъ доля почиває выключно въ ласцѣ або неласцѣ великихъ панôвъ. Панъ може ихъ кождого часу прогнати, що такъ значитъ, якъ засудити ихъ на голодову смерть. При тôмъ всѣмъ цѣла ирляндска людность переховує въ своѣй памяти згадку, що земля завлащена неправно англійскими льордами єсть ихъ батькôвщиною и правѣчною власностію. Англичане уважаются въ Ирляндіи заволоками, тиранами и розбôйниками, що силою вывластили цѣлый ирляндскій народъ въ землѣ. Такій станъ вже самъ собою дуже дражливый заострує єще бôльше въ лѣта неурожаѣвъ. Якъ сказано, господарство ирляндскихъ чиншôвникôвъ не ôтзначаєся раціональностію, оно єсть дуже примитивне и бôльше похоже на вегитованье якъ на правдиву рôльничу господарку. Скоро чиншôвникъ кождои хвилѣ може бути прогнаный зъ землѣ, то совсѣмъ природно, що ôнъ не робитъ ніякихъ накладôвъ и тому то ирляндске рôльництво стоитъ незрôвнано

низше ôтъ англійского. Якже наспѣе часъ неурожаѣвъ, тогды очевидно чиншôвники попадаютъ въ нужду, они не маютъ зъ чого ни чиншу заплатити ни себе и свои родины выживити. Властителѣ выганяютъ немилосердно такихъ чиншôвникôвъ и тогды пытанье аграрне доходитъ до своеи крайности. Тысячѣ голодныхъ и зъ всякои власности вызутыхъ чиншôвникôвъ творятъ пролетаріятъ дуже небезпечный, готовый до всѣхъ дѣлъ, до обороны житя противъ панôвъ всякими хотьбы якъ недозволеными способами. Тожь буде совсѣмъ понятно, для чого агитаторы знаходятъ легкій послухъ, а масы народа готовѝ взятися хотьбы й за оружіе. Новѣйшими часами прибравъ рухъ Ирляндцѣвъ далеко бôльше острый характеръ. Якъ довго O'Connel († 1847) и его товаришѣ руководили агитаціею, такъ довго мала она характеръ бôльше легальный. Тогды все еще стояли Ирляндцѣ на тôмъ, щобы въ законный способъ добиватися своихъ правъ. Але новѣйшими часами, коли по кôльколѣтныхъ неурожаяхъ нужда людности сталася докучливѣйшою, коли Англичане оставалися глухими на жалобы и стоны цѣлого краю и видимо були радѝ удержати status quo, а тымъ самымъ и свое панованье, коли наконець и великѝ властителѣ ирляндскѝ оказувалися неумолимыми супротивъ чиншôвникôвъ, — рухъ Ирляндцѣвъ заявився явною враждою и актами насильного ôтпору. Смерть льорда Монтеморри замордованого чиншôвниками есть лише однымъ зъ сумныхъ епизодôвъ сеи борбы, котра кто знае, чи не станеся загальною и кровавою. Чиншôвники лучатся разомъ до опору, не хотятъ платити ніякого чиншу уважаючи землю своею правною батькôвщиною; союзъ фенієрôвъ маючій свое сѣдалище въ Америцѣ пôдсычуе вражду противъ Англіи и суть вже слѣды, що Ирляндцѣ готовлятся навѣть до явного оружного опору. Тайнѝ товариства, котрѝ головно пôддержуютъ сей рухъ, числятъ миліоны своихъ членôвъ, а такъ чуйна полиція англійска не може дослѣдити ни головныхъ агитаторôвъ ни звязи межи американьскими Ирляндцями, а людностію „зеленого Ерину". Англія стоитъ передъ альтернативою: або до крихты добити Ирляндцѣвъ, зъ котрыхъ нынѣ вже ледви 160,000 говоритъ кельтійскимъ языкомъ, силою зломати опôръ чиншôвникôвъ, але тымъ самымъ и пôдорвати головнѝ основы економичного розвою Ирляндіи, — або рѣшити пытанье вывлащеня землѣ зъ рукъ англійскихъ льордôвъ въ користь ирляндскои людности. Есть се одно зъ найважнѣйшихъ пытань економично-соспôльныхъ. Борба межи великими а малыми посѣлостями, межи латифундіями а дрôбными посѣдачами ведеся не тôлько въ Англіи, але и въ другихъ краяхъ, хоть правда, не такъ горячо, не такъ остро и насильно. Се есть причина, для чого „ирляндска справа" занимае увагу цѣлои Европы. Пытанье великои посѣлости поземельнои перейшло такожь до самои Англіи. И въ Англіи пôднеслася гадка, щобы майораты и неподѣльнôсть грунтôвъ знести и поземельнôй посѣлости надати повну свободу обороту и подѣльности. Именно партія верховодяча теперь въ правительствѣ, щобы добитися до проводу въ державѣ, обѣцяла перевести тую реформу аграрну. Якъ много своихъ обѣцянокъ, такъ и сеи послѣднои не сповнивъ доси Глядстонъ. А можна бути справдѣ цѣкавымъ на рѣшенье сего пытаня. Змѣна дотеперѣшного стану поземельнои власности въ Англіи, на котрôмъ теперь опирався майже цѣлый устрôй державный Англіи, булабы справдѣшною, хоть може мирною революціею. Тяжко рѣшитись на такій переворотъ, але, якъ бачимо, обстоятельства прутъ напередъ и домагаются рѣшеня.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Parteitage. Демонстраціи Нѣмцѣвъ.) Що разъ бôльше выявляеся, що Нѣмцямъ устроюючимъ партійнѝ зъѣзды ходитъ лише о демонстрацію противъ министерства гр. Таффого, а не о яку небудь внутрѣшну организацію вѣрноконституційнои партіи. Найяснѣйше се заявилось при зъѣздѣ нѣмецкихъ централистôвъ въ Карльсбадѣ, назначенôмъ на день 3. н. с. жовтня. Въ хвили, коли се пишемо, не маемо еще справоздань зъ сего зъѣзду, однакожь вже вступнѝ конференціи и демонстраціи централистôвъ въ Карльсбадѣ передъ самымъ зборомъ выявили достаточно сей характеръ. Нѣмецкѝ вѣрноконституційнѝ послы, межи ними на чолѣ дръ Гербстъ, пріѣхали до Карльсбаду вже съ готовою резолюціею, яка мае бути ухвалена зборомъ. Резолюцію напечатану въ Празѣ „накладомъ вѣрноконституційныхъ послôвъ" розкинено еще передъ зъѣздомъ въ тысячахъ екземплярôвъ межи нѣмецку людность. Дневники вѣденьскѝ перепечатали тую резолюцію, але зôстали за тое всѣ сконфискованѝ. Яке содержанье сеи резолюціи, можна легко догадатися. На шумнôй, алярмуючôй, але совсѣмъ неправдивôй фразѣ, що „германство и цѣлôсть державы загроженѝ политикою гр. Таффого" пôднимаеся страшный крикъ противъ политики, помирити всѣ народы на пôдставѣ ихъ рôвноуправненя, и взываеся до рѣшучого опору противъ министерства гр. Таффого. Очевидно министерство не може рôвнодушно дивитись на таке пôдбурюванье людности совсѣмъ выдумаными страхами. Тожь дасться по части усправедливити, для чого прокураторія сконфискувала вѣденьскѝ дневники за напечатанье пôдбурюючои резолюціи. Повстае однакожь пытанье, для чого не зроблено се зъ разу, коли печаталась резолюція въ Празѣ, а если вже въ Празѣ еи напечатано и ôттакъ въ тысячахъ екземплярôвъ розкинено, чи не було лучше неконфискувати и лишити судъ самôй публицѣ и прасѣ надъ тою резолюціею? Министерство задумало енергично выступити противъ демонстраціи централистôвъ и мало удѣлити приказъ пôдвладнымъ органамъ евентуально розвязати карльсбадскій збôръ централистôвъ. Централисты не поперестаютъ однакожь на тôмъ послѣднôмъ „Parteitag-у", они наново пôдняли гадку загального збору всѣхъ вѣрноконституційныхъ Нѣмцѣвъ въ Вѣдни. Часть вѣденьскои рады громадскои вже освѣдчилася на приватныхъ нарадахъ прихильно за такимъ зборомъ а и цѣла рада здасся, згодится на тое, щобы поперти такій збôръ Нѣмцѣвъ въ Вѣдни. Если однакожь Нѣмцѣ поперестанутъ на однôй демонстраціи, а не поставлятъ якои хоть въ части позитивнои програмы, то ихъ демонстраціи все таки останутся бурею въ шклянцѣ воды и они самѝ кромѣ розъяреня и заостреня партійныхъ ôтношень не осягнутъ ніякои користи.

Послѣдными часами появилась середъ нѣмецкихъ вѣрноконституційныхъ послôвъ гадка выступити зъ рады державнои. Треба еще однакъ пôдождати, чи се серіозна гадка, чи тôлько сензаційна вѣдомôсть пущена на пострахъ?

(Спôльнѝ делегаціи и рада державна.) Спôльнѝ делегаціи зôстали вже урядово скликанѝ на день 7. (19.) с. м. до Пешту.

(Соймъ долѣшно-австрійскій) зôставъ наново скликаный, щобы залагодити предложеня взглядомъ зарады противъ елементарныхъ шкодъ. Замѣтна рѣчь, що въ цѣс. патентѣ скликуючôмъ соймъ выразно вымѣнено тую задачу сойму, такъ що соймъ не може заниматися иншими справами. Есть се важный прецеденсъ конституційный, впрочѣмъ не дуже потѣшаючій.

(Реформовѝ працѣ правительства.) Вѣдомôсть подана дневниками, якобы министерство выготовило вже предложенье о заведеню numerus clausus въ адвокатурѣ, оказалося неправдивою, а бодай предвчасною. Доси еще не мае министерство всѣхъ добромнѣній, якѝ свого часу зажадало ôтъ адвокатскихъ комнатъ що до ограниченя числа адвокатôвъ. Натомѣсть подаютъ вѣдомôсть, що министерство думае внести до рады держ. новелю о цивильнôй процедурѣ. Есть се справа дуже важна, котра однакожь ôтъ довшого часу не може знайти свого остаточного рѣшеня. Такожь приготовляе правительство зъ иниціятивы кардин. Кучкера предложенье о оподатковаию приходôвъ (бенефицій) облегчаючи дотеперѣшнѝ тяжкѝ приписы закона зъ р. 1874. Мин. Дунаевскій працюе надъ проектами податковои реформы и надъ уладженьемъ австрійскихъ финансôвъ. Однакожь всѣ поголоски, будьтобы мин. Дунаевскій мавъ вже готову програму финансову и уложивъ буджетъ безъ недобору, суть передвчаснѝ, такъ якъ недобôръ въ финансахъ, особливо въ часахъ рôкрôчного пôдвысшуваня войскового буджету, не дасться ôтъ разу усунути, особенно, коли еще й реформа податкôвъ не переведена. Межи финансовыми проектами нового министра находится проектъ реформы посередныхъ податкôвъ (заведенье люксусового податку) и проектъ податку на биржу (Börsensteuer).

(Угорскѝ дѣла.) Мимо розстрою, якій пануе въ Угорщинѣ, мадяризація поступае на передъ. Мадяры не тôлько не дали концесіи на нѣмецкій театръ въ Пештѣ, але и въ Семигородѣ забираются мадяризувати, а бодай утискати Нѣмцѣвъ. Всѣ семигородскѝ суды и уряды заперестали принимати нѣмецкѝ поданя, котрѝ ôтъ теперь треба писати выключно въ мадярскôмъ языцѣ. Въ угорскôмъ соймѣ внѣсъ пос. Гринвальдъ интерпеляцію: „чи знае правительство о надужитяхъ и дефравдаціяхъ, якихъ допускаются уряды съ сиротиньскими фондами и якъ думае сему зарадити". Мин. Тисса ôтповѣвъ, що вправдѣ дѣются надужитя и лучаются дефравдаціи, але щобы „въ цѣлôй Угорщинѣ всюда лише крали и рабували", якъ се пôднѣсъ интерпелянтъ, сего министеръ не може признати. Тисса обѣцявъ предприняти ôтповѣднѝ мѣры. Ôтповѣдь Тиссы не вдоволила интерпелянта, она видимо була обчислена бôльше на тое, щобы зъеднати симпатію и благосклоннôсть Угрôвъ для теперѣшного министерства, котре покрывае угорскѝ бруды, якъ на тое, щобы саму справу основно пояснити. На интерпеляцію пос. Мадараша ôтповѣвъ мин. Тисса, що зъ зрозумѣлыхъ причинъ не може пояснювати близше самои акціи, въ котрôй интересована не тôлько Австро-Угорщ. але й цѣла Европа. Се тôлько може запевнити, що державы не маютъ ніякихъ непріязныхъ замѣрôвъ противъ Туреччины и готовѝ удержати миръ, если тôлько Туреччина додержитъ свои зобовязанности. Пôсля инструкцій удѣленыхъ комендантамъ зôбранои фльоты войска соединеныхъ державъ не высядутъ на суходôлъ, не будутъ отже на суходолѣ дѣйствувати ани противъ турецкихъ ани противъ альбаньскихъ войскъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. По при оріентальне пытанье, котре теперь живо обговорюеся въ всѣхъ россійскихъ дневникахъ, далеко бôльше вызначаеся пытанье внутренныхъ реформъ россійскои державы такъ довго ожиданыхъ, такъ необходимыхъ а доси все еще не осущеныхъ. Россійска печать не перестае говорити о тыхъ реформахъ, розумѣеся, о скôлько може она говорити пôдъ цензурнымъ доглядомъ: пôвсловами, намеками, теоретичными розправами о устройствѣ государства. Слѣдячи пильно всѣ ôтзывы дневникôвъ и журналôвъ россійскихъ, всюда можна замѣтити се дорозумѣле жаданье реформъ и то реформъ широкихъ, основныхъ, всеобнимаючихъ. Пôдносится нужденный станъ земствъ, державнои администраціи, непотѣшаючій станъ народнои просвѣты, некористнôсть, а властиво несправедливôсть податковои системы, упадокъ господарства сельского и обѣднѣлôсть селянъ и т. д., а хотяй не жадаеся отверто реформъ всѣхъ тыхъ и тымъ подôбныхъ многоважныхъ справъ, то мимо того вся читаюча публика знае, що значитъ таке пôдношенье тыхъ справъ и она сама вже вытягае свои заключеня зъ даного представленя. Тожь можна сказати, що вся жива интелигенція Россіи читаюча тѝ дневники и журналы далеко бôльше клопочеся тыми внутрѣшными справами, якъ всхôднымъ пытаньемъ. Тіи разъ въ разъ россійскою печатію пôдношенѝ справы пригадуютъ и публицѣ и гр. Лорисъ-Меликови наглячу потребу давно обѣцяныхъ, довго ожиданыхъ, але доси все еще непереведеныхъ реформъ. При такôмъ станѣ рѣчій тяжко говорити о якôмъ небудь вдоволеню народôвъ заселяючихъ Россію, якъ и тяжко сказати, щобы „Россія повернула на дорогу мирного розвою" — бажанье высказане недавно въ письмѣ царя до гр. Лорисъ-Меликова. Противно факта невдоволеня и такъ званои нигилистичнои акціи все еще объявляются. Якъ широка, добре зъорганизована и рутинована тая агитація, се выявляеся не тôлько зъ того, що еи доси не убито, але и зъ того, що она мимо противныхъ увѣрень все еще объявляеся новыми, дуже смѣлыми и на першій поглядъ майже неправдоподôбными, але все таки правдивыми хотя сумными фактами. О недавнôмъ новôмъ пôдкопѣ пôдъ желѣзницю въ Москвѣ звѣщали мы свого часу. Бувъ се новый, хоть зновъ неудачный замахъ на жизнь царя. До сего прибувъ новый фактъ. Въ Англіи въ Глясговѣ выкôнчено будову нового царского яхту „Ливадія", котрый мавъ бути съ кôнцемъ минувшого мѣсяця ôтданый россійскимъ матрозамъ и перевезеный до ужитку царя. Отжежь нигилисты замѣрили всадити до сего яхту самоексплодуючу такъ звану „пекольну машину", щобы нею высадити яхтъ въ воздухъ. Тôлько чуйнôсть англійскои полиціи и россійскихъ тайныхъ агентôвъ перешкодила перевести сей замѣръ нигилистôвъ. Яхтъ бувъ вже совсѣмъ готовый поплысти на море, коли полиція впала на слѣдъ нигилистичныхъ махинацій. Выладовано все зъ яхту не выключаючи и углѣвъ, пересмотрено всѣ щелины и комôрки и пôдъ строгимъ дозоромъ полиціи наново наладовано статокъ и выправнено въ дорогу. Тіи факта, якъ небудь може на око малозначнѝ, показуютъ, що правительство россійске все еще не здолѣло придусити и опанувати нигилистичного руху. При такôмъ станѣ рѣчій понятно буде, для чого гр. Лорисъ-Меликовъ наново озываеся съ обѣтницями реформъ и то реформъ такихъ, якѝ вже самъ гр. Меликовъ не въ першій разъ обѣцювавъ, але еще доси не перевѣвъ. Ходитъ тутъ очевидно не такъ о переведенье тыхъ реформъ, якъ о тое, щобы новыми обѣтницями успокоити соспôльнôсть Россіи, котра судячи по ôтзывахъ часописій, не перестае договорюватись чи допрошуватись реформъ и остаточно теряе терпеливôсть а тымъ самымъ, може еще въ бôльшôй мѣрѣ, готова повернути свои надѣи на — нигилистôвъ.

Сему зворотови опиніи маютъ запобѣгчи новѝ обѣтницѣ. Гр. Лорисъ-Меликовъ, якъ звѣщаютъ газеты, завôзвавъ до себе дня 18. вересня редакторôвъ столичныхъ (петербурскихъ) газетъ, щобы ихъ наклонити до поступованя бôльше пригожого для правительства. Гр. Меликовъ давъ доволѣ ясно розумѣти редакторамъ, що для правительства совсѣмъ не такъ то користно, коли столична печать безперестанно толкуе о станѣ внутрѣшныхъ справъ, хотяй въ способъ приписамъ цензуры непротивный. Россійска публика на стôлько навыкла до цензурнои строгости, що дуже здогадливо читае межи стрѣчками и тымъ то такѝ пôдношеня неôтрадного хочь правдивого стану внутрѣшныхъ справъ совсѣмъ не причиняются до того, щобы заспокоити россійску соспôльнôсть, чого власне бажае графъ для свого успѣху. Гр. Лорисъ-Меликовъ подавъ свою програму задуманыхъ реформъ: 1. бôльше обезпеченье громадскихъ и земскихъ институцій що до сповнюваня и розширеня ихъ дѣятельности; 2. погодженье полиціи (а властиво административнои власти — теперь самовладнои) съ тыми автономичными властями; 3. розширенье круга дѣйствія мѣстцевыхъ институцій по мысли децентрализаціи; 4. основне пôзнанье потребъ мѣстцевои людности и ревизія сенату; 5. призволенье прасѣ обговорювати предприятѝ мѣры правительственнѝ, але съ тымъ, щобы печать ничимъ не пôдбурювала соспôльности. Гр. Меликовъ освѣдчивъ, що до переведеня сихъ реформъ потребуе 5—7 лѣтъ. Переглянувши тую програму, можна справдѣ здивоватися, для чого аж такъ довгого часу треба, щобы еи перевести. Се послѣдне дае догадуватись, що гр. Лорисъ-Меликови ходитъ справдѣ не такъ о реформы, якъ о тое, щобы новыми обѣтницями успокоити соспôльнôсть, котра мае причину бути вже нетерпеливою. Чи се успокоитъ соспôльнôсть Россіи лишаемо будучности. При тôмъ однакожь не можемо не замѣтити, що тая програма совсѣмъ не вычерпуе справъ найжизненнѣйшихъ, котрыхъ реформа оказуеся необходимою. Не видко въ нѣй ніякои системы, а такъ основнѝ пытаня, якъ пытанье просвѣты народа, реформы податкôвъ, обезпеченя передъ довôльностію администраціи, пытанье „раскольникôвъ" числячихъ въ Россіи около 10 миліонôвъ, съ чимъ лучится пытанье религійнои свободы и толеранціи, пытанье амнестіи и т. д. — все тое навѣть не згадане въ тôй програмѣ, котрою мае занятися гр. Меликовъ черезъ цѣлыхъ 5—7 лѣтъ. Супротивъ того всего можна сомнѣватися о серіозности и щирости сеи програмы. Чи зъ другои стороны такими обѣцянками успокоится Россія и чи поверне до природного розвою, о тôмъ тожь само можна сомнѣватися.

Замѣтна рѣчь, що россійскѝ дневники власне послѣдными часами пôднесли справы совсѣмъ необнятѝ въ повысшôй програмѣ. И такъ майже всѣ дневники живо дискутовали пытанье облегченя цензурныхъ строгостій надъ печатію, „Вѣстникъ Европы" и „Новое Время" пôдносятъ справу „раскольниковъ" и пытанье податковои системы теперь для людности несправедливои, „Рус. Вѣдомости" пôдносятъ крайне сумну долю тысячѣвъ людій засланыхъ „по административному порядку" (значитъ безъ суду и всякого права) въ глубъ Россіи або й на Сибирь, „Одескій Вѣстникъ" пытанье земствъ и народнои просвѣты, о чѣмъ такожь, якъ подали мы въ послѣднôмъ числѣ, горячо озвався „Русскій Куріеръ" выходячій въ Москвѣ. Чижь можна заспати всѣ тіи справы, безперечно дуже важнѝ?

„Правительственный Вѣстникъ" оповѣщае позволеня на выдавництва многихъ новыхъ политичныхъ дневникôвъ, а именно маютъ выходити: „Печать" пôдъ редакціею Корша, „Русь" пôдъ редакціею Аксакова, „Вечерная Почта" пôдъ редакціею сов. Кехера.

Нѣмеччина. Султанъ, маючій особливе довѣріе до цѣсаря Вильгельма удався до него письменно съ просьбою о интервенцію, щобы державы на тіи точки згодилися, котрѝ Порта подала державамъ яко условія, пôдъ котрыми выдасть Чорногор-

цямъ Дульциньо. Цѣсарь Вильгельмъ ôтповѣвъ султанови, що ôнъ вправдѣ бачитъ тяжке, критичне положенье Турціи, але ôтказуєся брати на себе иниціятиву въ згаданôмъ дѣлѣ вже зъ самого взгляду на тоє, що тутъ иде о переведенье берлиньского трактату. Але колибы прочѝ державы на предложенье Порты згодилися то и Нѣмеччина зъ своєи стороны противитись не буде. Той листъ султана до цѣсаря Вильгельма закомуниковала Нѣмеччина всѣмъ державамъ и англійскій кабинетъ зъ причины того письма уважавъ отвѣтнымъ запытати державы, чи згода взглядомъ пытаня орієнтального существує межи державами? Всѣ кабинеты мали освѣдчитись за згодою, навѣть французскій, розумѣєсь, съ тою резервою, що ескадра француска може демонстровати, але не смѣє ни одного стрѣлу дати.

Kölnische Ztg. подала кореспонденцію зъ Берлина, въ котрôй говорится, будьтобы престолонаслѣдникъ австрійскій Рудольфъ пôдчасъ побыту свого въ Берлинѣ выразився передъ однымъ заграничнымъ высокопоставленымъ достойникомъ, що межи Россією и Австріею дуже легко моглобы прійти до згоды а то тымъ чиномъ, що Россія взялабы Константинополь, колибы Австріи позволено пôйти до Сальонихи. Однакожь Wiener Abendpost зъ высшого препорученя дементує повысшу вѣдомôсть, будьтобы архикн. Рудольфъ подôбну думку передъ кимъ нибудь въ Берлинѣ высказавъ.

Италія. Папа выдавъ дня 30. вересня енциклику, котрою розширяє свято святыхъ Кирила и Методія апостолôвъ Славянъ на цѣлу католицку церковь и потверджає установленый святочный день 5. н. с. липня. Енциклика пригадує на дотычнѝ прошеня и адресы многихъ епископôвъ пôдчасъ ватиканьского собору, указує на змѣнене политичне становище многихъ славяньскихъ краѣвъ, оповѣдає історію обохъ святыхъ и ихъ апостольства въ Босніи, Герцеговинѣ, Болгаріи, Сербіи, Галичинѣ и Россіи и згадує за старанье папъ о славяньскій краѣ. Наконець дякує папа провидѣню, що дало єму случайнôсть, заявити славяньскимъ краямъ его ôтцѣвску приклоннôсть.

Туреччина. Въ справѣ Дульциня и демонстраціи фльотъ все тойже status quo. Порта выпросила собѣ у державъ речинець до 3. н. с. жовтня включно, въ котрôмъ то речинци мала предложити пропозиціи взглядомъ ôтдачи Чорногорцямъ Дульциня. На той речинець згодились всѣ державы. Въ Англіи розбирано тую справу на радѣ министрôвъ, отбутой 30. вересня и показалося, що всѣ министры одномысльно рѣшили вести дальше политику розпочату Глядстономъ безъ взгляду на якѝбы тамъ були перешкоды, навѣть въ случаю незгоды европейскихъ державъ. Одинъ органъ Глядстонôвскій пише о задачи Европы въ тôй хвили: „Державы повиннѝ наставати на заспокоєнье Чорногоры и Греціи, запоручене трактатомъ берлиньскимъ. Зъ стороны Австріи булобы дужо нечестно, колибы она дала згинути трактатови берлиньскому не заспокоивши Чорногорцѣвъ и Грекôвъ. Австрія прецѣнь за тоє, що пристала на берлиньскій трактатъ, одержала двѣ важнѝ провинціи. И другѝ державы не повиннѝ сповнити вѣроломства. Коло Дульциня нема що довше въ жмурка грати. Султанъ муситъ выповнити берлиньскій трактатъ. Нове зволѣканье по вызначенôмъ речинци буде значити выповѣдженье вôйны, въ наслѣдство чого мусѣлобы послѣдувати безпроволочне появленье европейскои фльоты передъ Константинополемъ.“ О тôмъ появленю фльоты передъ Константинополемъ много теперь толкуютъ газеты, однакожь поки що єще не звѣстно, якъ тую думку приняли европейскѝ кабинеты.

НОВИНКИ.

— На засѣданю ôтбутôмъ въ понедѣлокъ **ухвалила краєва рада школьна** въ наслѣдство вôзваня министерства споводованого представленьемъ львôвскихъ Русинôвъ и сов. Ковальского ôтклыкати свою попередну ухвалу що до закрытя паралельки першои кл. рускои школы вправъ во Львовѣ. Можна жалувати, що треба було ажь тôлько заходôвъ и ажь выразного завôзваня министерства, щобы ôтклонити раду шк. ôтъ закрытя паралельки, котре вже зô взглядôвъ чисто педагогичныхъ и науковыхъ не повинно було послѣдувати. Якъ вѣсти несутъ, мавъ при тôй спосôбности Є. Е. Намѣстникъ высказати своє негодованье зъ причины, що попередна ухвала рады шк. була головно вызвана неточнымъ представленьемъ цѣлои справы черезъ референта а именно, министеріяльного розпорядженя зъ 14 цвѣтня с. р., въ котрôмъ вправдѣ говорится о закрываню паралельокъ, але не безъусловнôмъ, якъ то представивъ референтъ, але условнôмъ, с. є. о скôлько то безъ шкоды учащоися молодѣжи и безъ нарушеня интересôвъ науки статися може. Не можемо при тôмъ поминути уваги, що предсѣ въ складъ рады шк. входятъ такожь и Русины, котрѝ чейже повиннѝбы почуватися до обовязку въ случаяхъ подôбныхъ, где розходится о жизненнѝ интереса духового розвою рускои народности, основно освѣдомитися о такихъ справахъ, а не спускатися на представленье референта, що много причинилобыся такъ для добра нашого, якъ и для поваги самои рады школьнои и єи рускихъ членôвъ.

— **День вѣнчаня архикнязя Рудольфа** вызначеный на 22 лютого 1881.

— **Впреосв. Митрополитъ** выѣхавъ позавчера до Унева а поверне до Львова сеи суботы.

— **О. Атанасій Левицкій**, приходникъ зъ Саджавы богородчаньского деканата, переправляючись возомъ черезъ Быстрицю утопився разомъ съ женою. О. Левицкій числивъ 72 лѣтъ житя.

— Выдѣлъ **товариства „Руска Рада“** во Львовѣ рѣшивъ скликати въ половинѣ падолиста загальнѝ зборы.

— **Дръ Иванъ Горбачевскій**, заступникъ лѣкаря-асистента резервы именованый старшимъ лѣкаремъ резервы при гарнизоновôмъ шпитали во Львовѣ.

— **Зъ Черновець**. До Цѣсаря пôдчасъ его побыту въ Буковинѣ удавались дня 16. вересня въ депутаціи ôтъ буковиньскои „Рускои Рады“ предсѣдатель того товариства, ексархъ о. Проданъ и секретарь п. Ив. Тыминьскій съ прошеньемъ въ имени руского народу о утворенье низшои гимназіи въ Коцмани.

(*С.*) **Зъ Станиславова** пишутъ намъ: Манифестъ Є. В. Цѣсаря, котрымъ Монархъ дякує за щире принятье въ Галичинѣ, зôставъ въ нашôмъ мѣстѣ розлѣпленый на рогахъ улиць въ языцѣ польскôмъ и нѣмецкôмъ а тôлько всего два екземпляры въ языцѣ рускôмъ (на будынку староства и окружного суду). При поворотѣ Цѣсаря зъ Черновець черезъ Станиславôвъ мали бути представленѝ на двôрци товариства рускѝ „Просвѣта“ и „имени Качковского“, але ц. к. комисарь староства забувъ тоє зробити, хотяй обѣцювавъ.

— **Ôтъ Галича**. Въ подорожи Цѣсаря зô Львова до Черновець задержався въ Галичи потягъ двôрскій черезъ пять минутъ. У пôднôжя старинного замчища галицкого витала доокрестна Русь свого Монарха дуже сердечно. Вправдѣ на повитанье цѣсаря выступили зъ стороны мѣста бурмистръ Полякъ п. Пшемыцкій, а зъ стороны радъ повѣтовыхъ станиславôвскои и пôдгаецкои маршалки и промовляли по польски, — але тôлько й було всего, чимъ заманифестовалися Поляки въ Галичи, по за ними хмарами стоявъ нарôдъ рускій съ процесіями, мѣщаньство наше и священики, словомъ, довкруги одинъ рускій елементъ. По представленю Монархови парохôвъ Галича загремѣвъ хоръ рускихъ мѣщанъ и селянъ зъ Пôдгаець имнъ народный а несчислимѝ товпы народа кликали: „слава“ и „многая лѣта“. Пôзнавъ Цѣсарь, що ôнъ знаходится середъ Русинôвъ и найбôльше розмовлявъ съ духовеньствомъ рускимъ, а одушевленый сердечнымъ привѣтомъ сказавъ при ôтъѣздѣ до руского духовеньства: „Ja, ich sehe viel Volk, es freut mich sehr, drücke Ihnen hiefür meinen Dank aus, meine Herren!“ Кромѣ зарывочныхъ бесѣдъ съ поодинокими священиками розпытувавъ Цѣсарь руского декана галицкого, о. Молчковского, въ якôмъ станѣ церкви въ єго деканатѣ. О Молчковскій ôтповѣвъ, що суть всѣлякѝ, лучшѝ и лихѝ. Цѣсарь сказавъ на тоє: „Ja, ich sehe, das Volk ist arm!“

— Кождому мусѣло дивнымъ показатися тоє явище, що на загальный збôръ рускихъ академикôвъ зъ Австро-Угорщины ôтбутый сего року въ Коломыѣ **не явився ни одинъ угорско-рускій академикъ**. За одну зъ причинъ того сумного факту мусимо уважати тоє, що одинока угорско-руска газета „Карпатъ“ не схотѣла поповнити здрады на заступованôй нею мадяризаційнôй идеи и не умѣстила пересланого ѣй комитетомъ обвѣщеня о зборѣ австро-угорскихъ академикôвъ-Русинôвъ пôдъ часъ господарско-промысловои выставы въ Коломыѣ. Впрочѣмъ где намъ вже жадати ôтъ „Карпата“ умѣщеня згадки о зборѣ рускихъ академикôвъ при случаю рускои коломыйскои выставы, коли ôнъ не уважавъ умѣстнымъ подати хоть коротеньку звѣстку Русинамъ угорскимъ, що ось то недалеко, по другôмъ боцѣ гôръ має ôтбутися руска выстава. То булабы велика здрада сповнена на мадяризаційнôй идеи: анужь зворохобивбыся якій угорскій Русинъ та поѣхавъ до Галичины а побачивши, якъ Русины галицкѝ борются за свои права, — мôгбы ôттакъ, Боже сохрани, выступити противъ мадяризаціи руского народа въ Угорщинѣ не тôлько чужими, кôлько самыми своими! Сумно на угорскôй Руси!

— Въ недѣлю, дня 10 н. с. вересня ôтбудеся **загальный збôръ членôвъ товариства „Школьнои Помочи“** во Львовѣ о 4-ôй годинѣ по полудни въ сали IV-ои клясы взорцевои школы въ „Народнôмъ Домѣ“ (1 поверхъ).

— **Пôсля вѣроисповѣдань** було минувшого року школьного вписаныхъ дѣтій до народныхъ школъ во Львовѣ: римско-католицкого вѣроисп. 2138 хлопцѣвъ и 2554 дѣвчатъ, греко-католицкого 290 хлопцѣвъ и 280 дѣвчатъ (не вчисляючи въ тоє рускои школы вправъ при учительскôй семинаріи), евангелицкого 63 хлопцѣвъ и 56 дѣвчатъ, жидôвского 1111 хлопцѣвъ 1843 дѣвчатъ, — разомъ 3602 хлопцѣвъ и 1733 дѣвчатъ.

— **Руске Касино** буде въ часѣ ôтъ 4 (16) жовтня до 15 (27) падолиста устроювати що другои суботы музикально-декламаційнѝ вечеры съ танцями въ великôй сали „Народного Дому.“

— **Пр. О. Илярій Огоновскій** зôставъ именованый заступникомъ учителя при рускôй гимназіи во Львовѣ.

— Цѣсарь удѣливъ зъ галицкого фонду религійного **вдовамъ по священикахъ**: Текли Миговичь, по свящ. зъ Красова даръ зъ ласки 60 зр. рôчно; Антонинѣ Хотинецкôй по свящ. зъ Витлина и Петронели Кашубиньскôй по свящ. зъ Хлѣпля рôчно по 70 зр.; Евгеніи Шереметовôй по свящ. зъ Миговои и Юліи Воленюковôй по свящ. зъ Острова по 40 зр. рôчно.

— **Ôтъ Галича**. Тутъ невсипущо працюютъ коло построєня статкôвъ паровыхъ, котрѝ незадовго вже маютъ бути пущенѝ въ рухъ по Днѣстрѣ. Але чи тіи статки будутъ ходили, о тôмъ єще ту сомнѣваются.

— Сего мѣсяця ôтбудутся **выборы до рады мѣста Черновець**. Якъ звѣщає Oesterr. Provinzial-Revue агитація широко розвинена; Нѣмцѣ и Русины держатся разомъ противъ Ромунôвъ.

— **Ôтъ Маріямполя** доносятъ намъ: Зъ причины неустаючои слоты змарновалося въ нашихъ сторонахъ богато отавы и фасолѣ а по части и кокорудзы, котра ôтъ довшого вже часу лежитъ на поли.

— **Конкурса стипендійнѝ**. Выдѣлъ краєвый оголошує конкурсъ на 3 стипендіи по 200 зр. призначенѝ для ученикôвъ ветеринаріи у Вѣдни и три стипендіи по 400 зр. для слухачѣвъ ц. к. акад. рôльничои во Вѣдни або за границею. Близшѝ информаціи въ урядовôй львôвскôй газетѣ ч. 228—230.

— **Именованя учительскѝ**. Рада школьна именовала Ивана Булака учителемъ школы етат. въ Мысленицяхъ; Стеф. Забержевского зъ Тушова дѣйстн. учит. школы етат. въ Дульчи великôй.

— **Именованя и перенесеня урядникôвъ**. Министеръ правосудія именовавъ адъюнкта суду пов. въ Бôбрцѣ, Іосифа Волоса адъюнктомъ львôвского суду краевого. Одержали посады адъюнктôвъ авскультанты: Стан. Матковскій въ Залѣщикахъ и Маріянъ Оленьскій въ Яворовѣ. Адъюнктъ Влад. Вильчиньскій одержавъ посаду адъюнкта въ Бôбрцѣ.

— **Холодъ и слота** вже ôтъ двохъ тыжднѣвъ панують на Крымѣ, где ôтъ давна не запамятали такои вчаснои осени.

— Вѣденьска прокураторія сконфисковала минувшои суботы **всѣ вечѣрнѝ выданя дневникôвъ вѣденьскихъ** за обвѣщенье резолюціи приготованои для Parteitag-у ческихъ Нѣмцѣвъ въ Карльсбадѣ.

— Сего року, 28 н. с. серпня святкували Словенцѣ въ мѣстцевости Реннѣ, коло Любляны въ горѣшнôй Краинѣ **столѣтнѝ роковины уродинъ** славного слависта, Вартоломея **Копитара**. Копитаръ побиравъ науки въ Люблянѣ а ôтъ 1808 въ Вѣдни, где ôтдався науцѣ правъ. Тутъ незадовго зôставъ ôнъ цензоромъ словеньскихъ и греческихъ книгъ а пôзнѣйше библіотекаремъ придворнои вѣденьскои библіотеки. Копитаръ умеръ 1844 р.

— Дня 21 вересня 1882. р. припадаютъ **1900-нѝ роковины смерти** римского поета **Виргиля**. Ученѝ и писателѣ въ Мантуи, родиннôмъ мѣстѣ Виргиля, задумали поставити въ єго честь памятникъ, котрый має бути урочисто ôткрытый въ день смерти поета.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Презенту получивъ о. С. Лепкій зъ Крегульця на пар. Поручинъ, дек. Бережаньского.

Канон. институцію получивъ о. Т. Бородайкевичь на пар. Виногородъ, дек. Тысьменицкого.

Завѣдателемъ Грабôвки именованый о. Олексѣй зъ Винограда.

На конкурсъ розписанѝ: I. кап. Бокôвъ, дек. Пôдгаєц., надання ординаріятского, до 18 н. с. падолиста с. р. II. пар. Товмачикъ дек. Колом. и III. пар. Пôдбереже, дек. Устецкого до 13 грудня с. р.

ВСЯЧИНА.

— **Що коштує выдаванье дневника?** Єще нема року, якъ у Вѣдни почавъ выходити дневникъ „Wiener Allgemeine Zeitung“, на котрый зложили акціонеры 300.000 зр. капиталу. На загальнôмъ зборѣ акціонерôвъ, котрый ôтбувся недавно, показалося, що дневникъ мими великого числа предплатникôвъ має 197.882 зр. дефициту. Рѣшено протоє выдати 1000 новыхъ акцій по 200 зр. щобы дефицитъ покрыти, въ наслѣдство чого капиталъ закладовый взрôсъ до пôвъ миліона зр.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

О. А. Гр. въ Будиловѣ. Чому не реклямуєте кождого числа въ своѣмъ часѣ? Зареклямуйте єще теперь, а о скôлько буде можна, вышлемо Вамъ недостаючѝ числа. Вина неточности почиває на Вашôй почтѣ. Присланѝ грошѣ передано Дир. руск. гимн. *Вп. П. К. въ З.* Пыпина „Исторіи слав. литературъ“ выйшовъ томъ II, якъ то видко зъ обвѣщень въ росс. дневникахъ. Найлучше выписати черезъ яку галицку книгарню. „Историческихъ Пѣсень“ Антоновича выйшовъ I томъ повный, зъ другого же тому 1 выпускъ. На тôмъ выдавництво и стало. Львôвскои „Дрôбнои Библіотеки“ выйшла книжка XIV-та и мѣститъ повѣсть Ив. Франка „На днѣ“. Набути можна на складѣ у львôвского книгаря Ф. Рифтера за 25 кр.

На руки редакціи „Дѣла“ прислали: на Часопись школьну о. Ю. Р. въ Ольхôвцѣ 70 кр., на Зорю Вп. В. П. въ Ямници 2 зол., А. П. въ Рудкахъ 1 зол.; на Правду А. П. въ Рудкахъ 1 зол; на Словарь Партыцкого о І. Ф. въ Стрыю 1 зол. 60 кр.; для бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи: парафіяне Будилова и Вымысловки 2 зол. о. А. Гр. парохъ Будилова 30 кр.

Курсъ львôвскій зъ дня 4. л. жовтня 1880

	платятъ		жадаютъ	
	австр. валютою			
	р.	кр.	р.	кр.
1. Акціи за штуку.				
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	274	—	277	—
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	163	—	166	—
Банку гип. галиц. по 200 р.	296	—	300	—
2. Листы заст. за 100 р.				
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97	—	98	—
„ „ „ по 4% ав.	91	30	92	30
„ „ „ по 5% ав. період.	97	—	98	—
Банку гип. галиц 6% ав.	101	—	102	—
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	101	50	103	50
3. Листы довжнѝ за 100 р.				
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92	-	94	
4. Облиги за 100 р.				
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	96	75	97	75
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%	99	—	100	-
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	100	-	102	—
5. Лосы мѣста Кракова	19	25	21	25
„ „ Станиславова	23	50	25	50
6. Монеты.				
Дукатъ голендерскій	5	52	5	62
„ цѣсарскій	5	55	5	65
Наполеондоръ	9	35	9	45
Пôвимперіялъ	9	63	9	75
Рубель россійскій срѣбный	1	56	1	73
„ „ паперовый	1	20	1	22
100 марокъ нѣмецкихъ	57	85	58	50
Серебро	89	50	100	50

безъ текучого куп. безъ купону

Поручаю Высокопочт. моимъ Землякамъ

мою ново отворену

РОБÔТНЮ

МУЖЕСКОГО ОДѢЯ

при ул. Соôѣского пôдъ ч. 1. (побôчь торговлѣ Шумана),

где хорошою роботою и добôрною матеріею старатись буду руску Публику **совсѣмъ вдоволити.**

Замовленя пріймаю въ мѣстци и зъ провинціи.

Съ глубокимъ поважаньемъ:

И. Абрысовскій,

2—3 *мужескій кравець во Львовѣ.*

Рукодѣльня Обувя

во ЛЬВОВѢ, при Рускôй улици ч. 3. въ домѣ Ставропигійского Института.

Маю честь поручитися ласкавымъ взглядамъ Высокоповажнои Публики и запевняю, що моимъ найбôльшимъ стараньемъ буде: всѣмъ мѣстцевымъ и замѣстцевымъ жаданямъ якъ найскорше и найточнѣйше задосыть учинити. При ласкавыхъ замовленяхъ зъ провинціи прошу о надôсланье на мѣру зъужитого чобота. Въ надѣѣ, що Высокоповажна Публика не ôткаже менѣ своихъ взглядôвъ

остаю съ высокимъ поважаньемъ

(1—?) **Павло Мартинôвъ.**

Выдає: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдає: **Маркилъ Желехôвскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 75. Львôвъ, Субота 27. Вересня (9. Жовтня) 1880. Рочникъ I.

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Рекламаціи неопечатанѝ вôльнѝ ôтъ порта.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

☞ Съ днемъ 1. (13.) жовтня розпочинаеся четверте чвертьрôчье, тожь просимо о скоре надôсланье предплаты и вырôвнанье всѣхъ залеглостій.

Кождому ВП. Предплатителеви подано на опасцѣ, доки предплативъ а взглядно, якѝ у него залеглости.

Русины а Поляки.

I.

Политика трехъ рускихъ послôвъ въ радѣ державнôй, а съ нею и цѣла такъ звана справа руска, выдвигнулася зновъ на передъ въ наслѣдство выступленя пос. о. Озаркевича передъ выборцями въ Коломыѣ. Dziennik Polski, котрый доси якъ найменше занимався рускою справою, згадуючи о бесѣдѣ пос. о. Озаркевича передъ выборцями въ Коломыѣ и именно съ натискомъ пôдносячи заявленье, що нашь посолъ въ кождôмъ случаю приступивбы съ другими рускими послами до правицѣ тôлько пôдъ певными условіями и застереженями, — додае зъ своеи стороны слѣдуючѝ уваги:

„Именно о тіи условія и застереженя розходится въ теперѣшнôй хвили. Коли пôдъ часъ побыту Цѣсаря во Львовѣ запытали мы посла Ковальского о будуще становище рускихъ послôвъ въ радѣ державнôй, поч. посолъ ôтповѣвъ намъ, що три голосы ачейже не богато важатъ на шали парляментарныхъ заходôвъ. Сказанѝ слова не суть безъ основы; але для насъ рускѝ голосы маютъ бôльше сягаюче значенье, маютъ вартôсть засадничу. Бажалибысьмо щиро, щобы вже разъ устала племѣнна вражда, вызвана и пôддержована махинаціями ворогôвъ. Хотѣлибысьмо боротись и здобувати разомъ и споживати здобычѣ въ незаколоченôй згодѣ соспôльнôй. Обосторонну заязятôсть охолодили важкѝ нещастя економичнѝ; тая борба мучитъ насъ и обезсилюе. Тожь радôстно витаемо кожду заповѣдь лучшои будучности. Высоко цѣнимо заявленье о. Озаркевича, що николи не пôйде съ централистами, котрыхъ система въ ложи и вызыскованю. На мѣстце давного идолопоклонства для накиненыхъ або уроеныхъ идолôвъ руска соспôльнôсть жадае инстинктово иншихъ покликôвъ, иншои програмы. Будемо точно записувати кождый объявъ въ тôмъ направленю. И не сомнѣваемося, що осуществлятся горячѝ бажаня людій доброи волѣ, щобы въ тôй непотрѣбнôй и неприроднôй враждѣ не зъѣли насъ грозячѝ повсюду економичнѝ нещастя“.

Праска Politik пише въ тôмъ предметѣ: „Наслѣдства галицкои подорожи цѣсаря починаютъ объявлятися такожь и взглядомъ ôтношень межи Поляками а Русинами, котрѝ управняютъ до великихъ надѣй. Здаеся, що въ тôмъ направленю працюе особенно пос о. Озаркевичь дуже совѣстно и покладае великѝ заслуги. Зъ его справозданя оповѣщеного въ *Дѣлѣ* вѣе духъ поеднаня и дуже насъ радуе, що згодливѝ слова руского посла такожь и въ польскôмъ таборѣ впали на плодовиту землю, о чѣмъ свѣдчитъ симпатичне прійнятье згодливого освѣдченя въ Dzien. Pol. И справдѣ треба щиро бажати, щобы тое зерно згоды якъ найскорше дозрѣло и выдало якъ найбогатшій плôдъ“.

Вѣрноконституційнѝ дневники, якъ N. fr. Presse, Allg. W. Zeitung, Deutsche Zeitung, Presse, дуже заклопотанѝ заявленьемъ пос. о. Озаркевича. Они не сподѣвалися такъ рѣшучого а для нихъ дуже невыгôдного заявленя, они все еще потѣшалися надѣею, що рускѝ послы будутъ держатися централистичного хвоста и що на тôй пôдставѣ они будутъ могли и на дальше заявляти передъ свѣтомъ, що ось то есть и межи Славянами добровôльнѝ поклонники нѣмецко-централистичнои гегемоніи, що межи Славянами не ма и не може бути едности, що австрійскѝ Славяне не въ силѣ творити державнои партіи, котрабы своею силою пôддержала успѣшный розвôй Австріи. Надѣя завела ихъ. Русины ôтвернулись ôтъ централистôвъ, они вже до сыта пôзнали, що доси були въ рукахъ вѣрноконституційныхъ лише окупомъ, якимъ оплачували вѣрноконституційнѝ Полякамъ свою гегемонію надъ другими Славянами. Два десятки лѣтъ сумного досвѣду кроваво записали тую науку въ исторіи Русинôвъ, а нужденный станъ руского народа пôсля двацятилѣтнои вѣрноконституційнои службы рускихъ послôвъ останеся непоборимымъ аргументомъ и незатертою пересторогою передъ союзомъ съ вѣрноконституційными. Новѣйшѝ факта еще бôльше освѣтили цѣле положенье. Побачивши, що по сторонѣ вѣрноконституційныхъ Нѣмцѣвъ не стоитъ вже ни одинъ народъ славяньскій, скинули централисты найновѣйшими часами дотеперѣшну маску и отверто выповѣли, що борются за германьство противъ славяньства, за нѣмецку Австрію противъ славяньскои Австріи, за Нѣмцѣвъ противъ Славянъ. На Карльсбадскôмъ зъѣздѣ централистôвъ роздалися вже выразнѝ поклики тои борбы, а навѣть доси доволѣ здержана стара „Presse“ пôднесла голосъ взываючій Нѣмцѣвъ до борбы противъ Славянъ. „Задачію нѣмецкихъ заступникôвъ — пише Presse — есть оборона интелектуальныхъ интересôвъ (нѣмецкои культуры) противъ навалу Славянъ, ихъ перша повиннôсть розбудити въ масахъ народа почутье нѣмецкого духа и нѣмецкои культуры“. Дръ Клиръ мотивуючи на Карльсбадскôмъ зъѣздѣ внесенье о скликаню загального зъѣзду нѣмецкого сказавъ межи иншимъ выразно: „межи Славянами жіе спорадично много нашихъ одноплеменныхъ родимцѣвъ. Для тыхъ всѣхъ Нѣмцѣвъ сотворити одинъ центральный осередокъ, котрый бы давъ имъ сильну опору противъ навалу Славянъ натискаючихъ на нихъ зъ всѣхъ сторôнъ, се повинно бути задачію нѣмецко-австрійского зъѣзду партійного“. Тіи и тымъ подôбнѝ ôтзывы говорятъ дуже ясно, що наспѣла пора отвертои борбы межи идеею рôвноправности и помиреня всѣхъ австрійскихъ народôвъ а централистичными гегемонами нѣмецкими.

Тожь совсѣмъ зрозумѣло, що супротивъ такъ поставленого пытаня групованье поодинокихъ партій, а тымъ бôльше цѣлыхъ народôвъ есть одною зъ найважнѣйшихъ справъ для рѣшеня сеи неминучои борбы. Dziennik Polski додаючи свôй коментарь до заявленя пос. о. Озаркевича справедливо замѣтивъ, що пытанье будущого становища трехъ рускихъ послôвъ мае далеко бôльше значенье засадниче — значенье поступованя и становища не лише трехъ рускихъ послôвъ, але доскажемо мы, трехъ милiонôвъ руского народа. Краковскій „Czas“ замѣстивъ въ цѣлости справозданье пос. о. Озаркевича подане въ нашôй часописи и высше наведеный ôтзывъ Dzien. Pol., а Gaz. Nar. тожь само, хочь коротко, пôднесла тую справу яко многоважну. Такъ то польска праса на ново пôдняла руску справу. Признаемо отверто, що не маемо великои охоты впускатися въ дискусію о тôй справѣ съ польскою прасою. Не въ першій вже разъ пôдносилася и упадала безкористно тая справа въ польскихъ дневникахъ не лишаючи по собѣ ничого бôльше кромѣ фразъ, недорозумѣня и хибныхъ судôвъ. Ôтношеня Полякôвъ до Русинôвъ зôстали просторонно выясненѝ въ брошурѣ о. Качалы: „Polityka Polaków względem Rusi“, а польска опинія публична остаеся доси еще въ довзѣ съ своею ôтповѣдію. Се доказуе, що она або не може, або, що правдоподôбнѣйше, не хоче основно поясновати сеи справы и довести еи до рѣшеня. Хвиля, коли польска праса польскѝ послы и въ загалѣ польска опи-

---

БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ.

Образокъ зъ галицкого житя.

(Дальше.)

III.

На другій день панъ Семенъ бувъ въ великôмъ клопотѣ. Треба було писати листъ, та ще й якій листъ! Щобы и не проговоритись ôтъ разу и зъ легка натякнути та на здогадъ дати. Треба було хитромудро взятися до дѣла. А панъ Семенъ не то що въ дипльоматахъ не бувавъ, але й въ стилистицѣ не чувъ великои силы. Довго, довго повисала похилена голова, довго скрипѣло и мазало гусяче перо, нѣмъ буйнѝ гадки першои розбудженои любови перелялися на папѣръ. Але наконецъ таки перелялися, *шмире* було готове. Прійшлося писати на *райнесъ*, такъ зновъ лихо, не було паперу листового и треба було запожичатись ажь въ дворѣ. Такѝ перепоны въ першихъ крокахъ любовныхъ звернули увагу пана Семена, що ему ще богато не достае до паньского сватаня. Ôнъ порозумѣвъ, що ему треба перородитись. Передъ нимъ отверався новый свѣтъ доси ему незнаный, повный пахощѣвъ, блеску и шелесту. И ему забажалось розплыстися въ розкошахъ и пахощахъ, заблистѣти и зашелестѣти. Все навкруги него було таке опущене, хата пахла якоюсь сыростю, стѣны були голѝ, а ôнъ самъ доси не мавъ на собѣ ничого паньского. Перше его сватанье повернулось до панны Северины, але дôмъ о. Дамяна бувъ дуже демократичный, а бодай такимъ выдався теперь п. Семенови. О. Дамянъ приходивъ на стрѣчу професора въ тôмъ самôмъ сурдутѣ, що й до млынка на гумно, ѣмость все сидѣла при нѣмъ въ старôй гречинцѣ незвѣстнои барвы съ закочеными рукавами и безцеремонно качала паляницѣ, або лѣпила пироги, а панна Северина, хочь все чистенько и свѣжо прибрана, николи не шелестѣла передъ нимъ дорогими шовками и не воняла французскими пахощами. Свѣтъ бувъ совсѣмъ демократичный и п. Семенъ не выходивъ тожь само зъ свого демократизму и не богато зважавъ на тое, коли часами на своихъ плечахъ принѣсъ на попôвство пôвъ стѣны бѣлои опоки, а на своихъ безгарныхъ сандалахъ зо двѣ кварты щироголопятского болота. Панна Северина все однаково усмѣхалась побачивши професора и тôлько о. Дамянъ часами пускавъ густѣйшѝ клубы дыму зъ своеи величезнои люльки и стававъ совсѣмъ мовчаливымъ. Ничого не шелестѣло и не блестѣло передъ его очима. Теперь же жь свѣтъ совсѣмъ перемѣнився. П. Семенови не выходили зъ памяти шелестячѝ и блистячѝ панны Гуляйпольскѝ, въ его очахъ все свѣтились якѝсь блескучѝ палаты наповненѝ любыми пахощами, а его думки не могли ôторватись ôтъ роскôшного паньства въ выгодахъ и веселыхъ барашкахъ. До того всего примѣшувалась ще охота пôмсты за дôзнану наругу черезъ дяка. Серце просто рвалося у п. Семена заблиснути теперь по надъ всѣ люди и показати себе паномъ передъ цѣлымъ свѣтомъ.

Черезъ день вернувъ пôсланець зъ Корытъ. Молодѝ надѣи п. Семена ще бôльше поширшали и выбуяли въ гору. Пôсланець не мôгъ нахвалитися Корытъ та наповѣдатися, якъ то славно его тамъ угостили. „Що паны, то паны“, розказувавъ пôсланець. „Що то, що въ нихъ не такій дворъ великій якъ у нашого пана, але за те знаютъ чоловѣка погостити, не такъ якъ у насъ, що хочь бери та пальцѣ гложи. Дали менѣ здорову шматирочку горѣвки съ медомъ, а якъ поставили пирога, то шануючи сонце, мѣсяць и звѣзды на небѣ и всѣхъ святыхъ та васъ, пане професоръ, непричкомъ сказавши, таки, кобы не зôрехати, завôбльшки, якъ отсей мôй ходакъ. Отъ и почавъ я ѣсти, а паннунця, дай имъ Боже здоровля, все розказуютъ та розпытуютъ, а що тамъ у васъ, а якъ тамъ у васъ, мôй коханый. А я ѣмь та розказую, розказую та ѣмь, що вкушу, то на стôлъ положу и все пирôгъ пирогомъ, та ще такій нѣбы на гусячôмъ смальци, нѣбы троха съ перцемъ, що й годѣ ôтъѣстися. Отъ я ѣмь, та смакую, вже й наѣвся, ажь дивлюся, а зъ пирога выглядае сыръ, такій бѣлый, що ажь оскома взяла. Жаль менѣ стало того сыра, взявся я наново до мого пирога, та що вже я имъ нарозказувавъ, то й зъ памяти менѣ теперь не йде. Все розповѣвъ, а отъ вамъ, пане професоръ и письмо, а тутъ дали вамъ и дарунокъ“. При тыхъ словахъ вытягнувъ пôсланець зъ за пазухи маленького песика завиненого въ ковдерку. Песикъ, видимо ще молодый, розтворивъ заспанѝ очи, простягнувся и почавъ скавулѣти. Съ радостію розтворивъ Семенъ передане письмо и на велику свою розраду прочитавъ отсѝ слова:

„За ласкаву память и милѝ споминки о насъ пріймѣтъ щиросердечну подяку. Св. Антоній видимо опѣкуеся нами. Не перестаю засылати молитовъ до нашого патрона, щобъ сповнилися нашѝ и Вашѝ бажаня. Въ доказъ милыхъ споминокъ и щирои пріязни пріймѣтъ въ дарунку маленького товариша мого. *Зефирцьо* своими штуками и веселостію облегчитъ Вамъ самоту и недостачу веселого товариства, ôнъ буде пригадувати Вамъ своею привязанностію Вашихъ щирыхъ другôвъ. Розстаючися съ нимъ переношу половину мого чувства пôдъ Вашъ покровъ. Пріймѣтъ нашѝ уклоны и не забувайте щиро прихильныхъ Вамъ — *Уршуля.*

(Дальше буде.)

нія публична пôдносятъ голосы о „братнôй згодѣ Русинôвъ и Поляковъ“ и о рускôй справѣ, дуже скоро проминає и она совсѣмъ не спиняє Поляковъ на дѣлѣ робити того, що не тôлько съ згодою, але навѣть съ самою примитивною справедливостію ніякъ не дасться погодити.

Єсли мимо того хочемо нынѣ посвятити кôлька слôвъ тымъ ôтзывамъ польскихъ дневникôвъ, то робимо се зъ двохъ причинъ. Передовсѣмъ выдаєся намъ теперѣшна пора дуже важною для всѣхъ Славянъ Австріи. Настала пора, щобы всѣ австрійскі Славяне зъорганизовали и сполучили свои силы до спôльнои борбы противъ централистичныхъ гегемонôвъ нѣмецкихъ за рôвноправнôсть всѣхъ австрійскихъ народôвъ, щобы переломали опôръ централистôвъ бажаючихъ мати Австрію лише яко филію нѣмецкого цѣсарства и повели Австрію на дорогу єи дальшого природного розвою яко державы сполученыхъ а рôвноправныхъ народôвъ. Узнаємо, що однымъ зъ головныхъ условій такои здоровои организаціи славяньскихъ народôвъ Австріи єсть такожь и уладженье крайно сумныхъ ôтношень межи Русинами и Поляками. Хочемо заявити передъ Славянами, що понимаємо наше становище въ родинѣ славяньскихъ народôвъ и бажаємо такои организаціи славяньскихъ силъ, а єсли мимо того не можемо ничого здѣлати для змѣны нашихъ краєвыхъ ôтношень, то вина за тоє не спадає на насъ и не Русины повинні ôтповѣдати за тоє передъ славяньскимъ свѣтомъ.

По друге хотѣлибъ мы дати такожь ôтповѣдь на одну дуже важну справу, пôднесену въ ôтзывахъ польскихъ дневникôвъ а именно Dz. Pol. Маємо тутка на гадцѣ станъ економичный нашого краю. Справдѣ „економичні катаклизмы“ грозятъ намъ зô всѣхъ сторôнъ, якъ замѣтивъ Dz. Pol., економичні нещастя пôдрываютъ всякі усилія народні и булабы крайна пора заглянути бодай на грунтъ сего сумного економичного стану и пересвѣдчитись о єго причинахъ. Справдѣ и межи Русинами ледви чи кто може тѣшитися зъ „племѣнной вражды“ двохъ народôвъ въ краю и не треба великого розуму, пôзнати, що успѣшный розвôй нашого краю не може ôтбуватися при такôй враждѣ. Мы вже не разъ указували на необходимі наслѣдства тои вражды, якъ она всюды ôтвертає людій ôтъ жизненныхъ справъ краєвыхъ, не дає взятися до якои нибудь органичнои працѣ, не дає переводити найконечнѣйшихъ реформъ, калѣчитъ наше соймове законодавство, пхає край до упадку и безсилія, и тôлько всего приноситъ, що нові пристрасти, нові удары, нову борбу безплодну и до крайности враждебну. Пригланьмося лише всѣмъ справамъ краєвымъ, а побачимо въ наготѣ тую сумну правду. Якъ и рôжнородні тіи справы, а всежь таки дуже видна у нихъ одна система вызвана власне тою племѣнною враждою — система все пôдклонити направленю польонизаційному. Що дѣєся пр. по нашихъ громадахъ? Пôдъ вплывомъ „двôрского обшару“ перейнятого тою системою и пôдъ дозоромъ староства, котрого не можна помовляти о благосклоннôсть для рускои народности, ôтбуваются выборы громадскои рады такъ, щобы въ тôй громадскôй репрезентаціи мати повôльне орудіє для тои системы. Начальникъ и громадскій писарь суть звычайно лише екзекуторами тои системы: за ихъ иниціятивою урядує громадскій урядъ по польски, они годятся именемъ рускои громады на польскій языкъ въ школѣ, они стаютъ выборцами громады и голосуютъ на польского посла, они протестуютъ противъ тверезости, противъ обмеженю коршемнои гулятики и въ загалѣ противъ всего, що робится зъ рускои стороны для повздержаня упадку народа и т. д. Властива дѣятельнôсть рады громадскои остаєся совсѣмъ занедбаною и объявляєся тôлько въ такъ званôмъ „порученôмъ крузѣ“ с. є. въ ставляню рекрутôвъ, въ стôйкахъ и пôсланцяхъ, въ збираню податкôвъ и додаткôвъ обтяжаючихъ нарôдъ. Автономичнои дѣятельности громадъ у насъ майже совсѣмъ не ма, а коли она где озвеся, якъ пр. въ громадахъ Калуского повѣту, котрі выслали петиціи о знесенье польского языка въ ихъ школахъ, або въ завязаню читалень, спôлокъ економичныхъ и т. п., тогды або ихъ просьбы кидаются въ высшихъ сферахъ до коша, або ихъ ставляєся пôдъ дозôръ полиційный, приходятъ ревизіи, комисіи, жандармы и т. д., вжежь конечно не безъ покрывки, що тутъ ось треба слѣдити за якоюсь небезпечною пропагандою. Перейдѣмъ до житя повѣтового. Высше згадана система объявляєся тутъ въ єще бôльшôй мѣрѣ въ радахъ повѣтовыхъ. На дармо глядалибысьмо тутка за слѣдами позитивнои працѣ економичнои. Дѣятельнôсть радъ повѣтовыхъ въ направленю назначенôмъ закономъ о повѣтовôй репрезентаціи представляєся у насъ майже яко tabula rasa и не ма другои автономичнои институціи, котрабы була для народу бôльше чужою и рôвнодушною якъ рады и выдѣлы повѣтові. Селяне являются тутка вже лише яко декорація, котра не має ніякои участи въ самôй акціи. Коли прійде до роздѣлу яка голодова пожичка або запомога зъ фондôвъ краєвыхъ, то она розминаєся звычайно съ своєю цѣлію, бо она або переходитъ въ руки якихсь посередникôвъ межи радою повѣтовою а людностію, по бôльшôй части въ руки жидôвъ-шпекулянтôвъ, або дôстаєся яко премія тôлько тымъ высше згаданымъ орудіямъ пануючои системы. Все мовчаливі и по бôльшôй части нечинні маршалки повѣтові даютъ тôлько тогды знакъ свого житя, коли наближаются выборы до сойму або до рады державнои, або коли треба надати повѣтови руского краю цѣху польску. Тогды то стаютъ они звычайно на чолѣ повѣтовыхъ комитетôвъ выборчихъ, котрі всѣма способами, обѣцянками и грозьбами, грôшми и дарунками стараются повести справу такъ, щобы затерти слѣдъ рускои народности, єи житя и бажаня, щобы представителями руского народа явились люде, немаючі съ нимъ ніякого дѣла, неохочі вступатися не тôлько за права рускои народности, але хочьбы за економичні интереса сего народа. Окружні инспекторы и рады школьні своєю дорогою переводятъ высше згадану систему, накидаютъ рускимъ школамъ польскі книжки и педагогично-политичну „Szkoł-y“, мимо законôвъ заводятъ въ рускихъ школахъ польскій языкъ выкладовый и тôлько за тымъ глядятъ, щобы въ рускі дѣти впоювано не науку потрѣбну для ихъ житя, але якъ найбôльше польщины и щобы сельскі учителѣ переводили тую систему въ своихъ школахъ. Мы дôждалися часôвъ, коли окружні инспекторы не страхалися въ своѣмъ характерѣ ѣздити, яко агенты выборчого комитету польского. Чижь треба лучшои єще илюстраціи нашихъ громадскихъ и повѣтовыхъ ôтношень? А коли розглянемося въ справахъ соймовыхъ, въ справахъ кр. рады школьнои, то и тутъ не побачимо ôтраднѣйшого образу ôтношень межи Поляками и Русинами. Мы вже не разъ писали послѣдными часами о соймѣ и кр. радѣ школьнôй и не потребуємо на ново повторяти сказаного. Єсли станъ нашихъ соймовыхъ справъ навѣть пôсля признаня польскихъ пословъ и польскихъ дневникôвъ до крайности сумный и безъôтрадный, то мы не потребуємо єще ажь поясняти, якъ сумнымъ и безôтраднымъ представляєся ôнъ що до ôтношеня повысшихъ краєвыхъ автономичныхъ властій до рускои народности, єи найживотнѣйшихъ правъ и интересôвъ. Мы не можемо тутъ наводити цѣлого ряду фактôвъ, які нагромадились у насъ ôтъ часу, коли польска партія сталася въ краю дѣйстно єдиновладною. Мы не хочемо навѣть говорити о кривдахъ національныхъ, які спали на Русинôвъ, а укажемо лише на одинъ фактъ чисто економичный. Обдовженье селяньскихъ грунтôвъ єсть безперечно дуже серіознымъ фактомъ, такъ якъ оно веде до цѣлковитои заглады нашого селяньства, сеи головнои силы нашого краю. Зôбрані дата урядові выказуютъ, що маємо задовженыхъ селяньскихъ посѣлостій вартости що найменше 12 миліонôвъ, котрымъ грозитъ лицитація задля довгу 3 миліонôвъ с. є. за четверту часть ихъ дѣйстнои вартости. Дванацять миліонôвъ поземельного капиталу переходитъ въ дорозѣ примусовôй въ руки шпекулянтôвъ-лихварôвъ за три миліоны. Що тутъ ратувати треба и ратувати можна дуже легко — се рѣчь очевидна. Щожь робитъ соймъ? Соймъ не має трехъ миліонôвъ, щобы ними выкупити зъ рукъ лихварôвъ землю вартости 12 миліонôвъ и уратовати селяньство, але ôнъ має три миліоны на будову соймового будынку и на трансверзальну желѣзницю, на выдатки дуже сомнительнои вартости, а въ кождôмъ случаю такі, котрібы можна ôтложити на лѣпші часы. Сей фактъ илюструє нашу краєву господарку, котра опираючися на игнорованю руского елементу вразъ съ рускою народностію игнорує найживотнѣйші справы существованя цѣлого краю. (Д. б.)

ДОПИСЬ.

Зъ пôдъ Заболотова. *(Доля сельского учителя-Русина.)* Въ 60. ч. „Дѣла“ ВП. Подолянинъ въ своихъ „Письмахъ“ порушивши допись зъ пôдъ Заболотова умѣщену въ 43. ч. „Дѣла“, завзыває учителѣвъ, щобы оперлися безправному накидованю народнымъ школамъ и учителямъ книжокъ, котрыхъ ніякій плянъ школьный не приписує а Русинôвъ дотычныхъ мѣстцевостій, щобы вносили зажаленя впростъ на руки Намѣстника.

Забираємо въ тôмъ дѣлѣ голосъ, щобы представити ôтношеня нашихъ учителѣвъ въ Снятыньскôмъ окрузѣ и чи суть они въ станѣ середъ тыхъ ôтношень при найлучшôй воли опертися польонизаціи чисторускихъ школъ народныхъ. Якъ вже читателямъ „Дѣла“ зъ дописій „зô Снятына“ вѣдомо, учитель Русинъ въ нашôмъ окрузѣ вже задля того одного, що єсть Русиномъ, пôдлагає особливôй контроли и званыхъ и незваныхъ „опѣкунôвъ“ народныхъ школъ. Найменше пôдозрѣнье на учителя, — що признаєся Русиномъ и выступає яко Русинъ, що належитъ до якого руского просвѣтного товариства, що ôтбирає зъ почты рускі газеты, — муситъ учитель ôтпокутовати: або дôстанесь єму нагана, або перенесутъ єго въ инче мѣстце и въ додатокъ окричатъ „moskalem“. Найтяжше даєся убогому учителеви почути примусове перенесенье. За переношеньемъ учителя зъ мѣстця на мѣстце противъ єго волѣ и народа не промовляютъ ни взглядъ педагогичный ни матеріяльный. Що до першого взгляду, педагогичного, то рѣчь совсѣмъ ясна и природна, що учитель, чимъ довше ôнъ совѣстно и ревно трудится въ однôмъ мѣстци, тымъ успѣшнѣйші будутъ єго труды и съ тымъ бôльшимъ довѣріємъ и поважаньемъ буде нарôдъ ôтноситися до такого учителя, до науки и школы; що же до другого взгляду, то рôвно кождый муситъ признати, що переношенье руйнує учителя, позбавляє єго послѣдного шелюга зъ нужденнои єго платы, а що за тымъ конечно муситъ послѣдовати: учитель впадає въ гризоту, знеохоченье а неразъ и пропадає марно. Коли же мы переглянемъ случаѣ примусовыхъ перенесень учителѣвъ въ нашôмъ окрузѣ, то бачимъ, що учителѣ Русины потерпѣли тую кару тôлько за тоє, що оставали що найбôльше рôвнодушными на польскі агитаціи въ школахъ а тôлько сповняли вѣрно и совѣстно обовязки учителя. На мѣстце ихъ въ чисто рускі школы понасылано учителѣвъ поляковъ и учительокъ польокъ, котрі руского языка въ зубъ не умѣютъ, якъ то недавно сталося по перенесеню учителя Тофана зъ Снятына до Заболотова а зъ Заболотова до Княжого, на четверту посаду въ часѣ трилѣтнои службы!! Постановлені по селахъ учительки-польки не знаючі ни руского языка, ни письма, ни самого народу, не приносятъ хôсна просвѣтѣ, — дѣти ôтъ такои учительки научатся хиба цвенькати по польски: „ja pidzi na dwir, wun na mene ruca paperom“ и такъ in dulce infinitum, — не говоримъ вже о тôмъ, що дѣти станутъ взтыдатися своихъ батькôвъ-матерій, котрымъ судилося безъ знаня такои дуже высоко перецивилизованои бесѣды й умерати... Рѣчь ясна, що Русинъ учитель не буде, бо совѣсть єму заперечитъ, въ той спосôбъ молоде руске поколѣнье выховувати и придержуючись буквы закона буде въ своѣй школѣ выкладати и говорити съ дѣтьми по руски. Пріѣздитъ до єго школы Снятыньскій инспекторъ и жадає, щобы сельскі дѣти плавно и поправно по польски говорили и писали, про рускій же языкъ ни чичиркъ, хотьбы и азбуки не знали. Чимъ же попишесь учитель передъ инспекторомъ и що єго за тоє чекає? Я дôставъ нагану ôтъ п. инспектора за тоє, що въ моѣй школѣ самі рускі дѣти не умѣли читати и писати по польски — хоть умѣли того всего дуже красно по руски.

Кромѣ згаданои въ дописи „зъ пôдъ Заболотова“ (ч. 43. „Дѣла“) тенденційнои „Исторіи Польщи, Литвы и Руси“ закупила Снятыньска окружна рада школьна єще спорый накладъ не менше тенденційнои и баламутнои книги: „Ojczyste Kłosy“, въ котрôй такожь мелеся на всѣ камѣня о „królach“ та „świętych“ польскихъ и розôслала, накинула тую книгу по всѣхъ сельскихъ школахъ. А цѣкава рѣчь, за які и за чіи грошѣ купує окр. рада школьна такі книги, щобы ôбдаровувати ними рускі школы? Пôсля уставы на родичѣвъ, котрі не посылаютъ дѣтій до школы, накладаєся грошева кара або арештъ. Многі села въ нашôмъ окрузѣ платятъ рôчно такихъ грошій по 50, 100, 200 зр., а коли селянинъ, батько дитины, вже такій бѣдный, що и вереты въ хатѣ не має, то ôтсиджує арештъ. Я знаю села, зъ котрыхъ по 50 селянъ жандармы вели до арешту за непосыланье дѣтій въ школу, але все таки бôльша часть платитъ гривну. За тіи то „карні“ грошѣ закуповує рада школьна наукові приборы и книжки, за тіи грошѣ въ дарунку (sic!) дôстала кожда сельска школа межь иншими „Исторію Польщи, Литвы и Руси“, та „Ojczyste Kłosy“, — рускоижь книжки не розôслала окружна рада шк. ни однои, хотяй въ окрузѣ самі рускі школы и хотяй литература руска богата въ книжки наукові а, смѣло можемо сказати, богатша ôтъ польскои въ книжки популярні...

ВП. Подолянинъ завзыває, щобы интересовані Русины (селяне) вносили зажаленье впростъ на руки Намѣстника противъ накидованю тенденційныхъ книжокъ въ сельскі школы. Селянинъ нашъ темный, пригнетеный, убогій, котрый ôтъ рана до ночи думає тôлько о своѣй нуждѣ и куснику чорного хлѣба не буде вглядавъ въ тоє, які книжки накидає окружна рада шк. въ єго школу и не має способу, хотьбы радъ, помочи учителеви въ случаю, коли той оперблся, якъ каже ВП. Подолянинъ. Зъ того отже выходитъ, и я старався тоє представити, що при теперѣшныхъ ôтношеняхъ ни учитель ни селянинъ не годні запротестовати и опертися польонизаціи рускихъ школъ. Але чи вже нема никого, кто бы мôгъ выступити въ оборонѣ рускои школы и руского учительства? На тоє ôтповѣмъ: єсть много интелигентныхъ Русинôвъ, котрі засѣдаютъ въ радахъ шк. мѣстцевыхъ, радахъ окружныхъ, ба навѣть въ радѣ краєвôй. Они могутъ при кождôмъ случаю покривдженя рускои школы и Русина учителя запротестовати и опертися.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Parteitag ческихъ Нѣмцѣвъ въ Карльсбадѣ) ôтбувся 3. с. м. при участи около 2000 людій. Коли мѣскі полиціяне забиралися роздавати межи участникôвъ зъѣзду друковану, несконфисковану резолюцію, я-

вився зъ староства урядникъ и заявивъ бурмистрови, що не вôльно тои резолюціи ширити. Пôсля того наступила нова конференція послôвъ, на котрôй рѣшено предложити зборови змѣнену резолюцію. Збôръ отворивъ д-ръ Шмайкаль, голова довѣренныхъ ческо-нѣмецкихъ послôвъ, привѣтною промовою. Тойже самъ д-ръ Шмайкаль зôставъ выбраный на предсѣдателя збору. Завôзваный референтъ, д-ръ Руссъ здававъ справу зъ першои резолюціи. На вступѣ своеи промовы взявъ ôнъ пôдъ критику теперѣшне министерство и такъ сказавъ: „Нынѣшне министерство зъ початку свого повстаня хотѣло стояти по надъ партіями, теперь же совсѣмъ перехилилось на сторону автономистôвъ. Теперь покликаный на министра чоловѣкъ (Дунаєвскій), котрый черезъ шѣсть лѣтъ незгоду въ партіи вѣрноконституційнôй бравъ за предметъ своихъ кпинъ, котрый насъ обсыпувавъ наругами и котрый стоявъ на чолѣ тыхъ, що проволокли регуляцію податку грунтового; чоловѣкъ, котрый задумує малѝ дефициты великими покрывати а що до заграничнои политики намѣряє для Австріи Польщу ôтбудовати. Именованье того чоловѣка єсть выповѣдженьемъ вôйны партіи вѣрноконституційнôй, — мы пôдняли рукавицю и хочемо борбу вести“. Д-ръ Русъ ôтчитавъ наконець резолюцію, котра такъ звучитъ: Третій ческо-нѣмецкій зъѣздъ партійный заявляє, що въ цѣлôй основѣ годится съ ухвалеными резолюціями на партійныхъ зъѣздахъ въ долѣшнôй Австріи (Медлингъ) и въ Моравіи (Бернѣ) и тіжь ухвалы за свои принимає. Зъѣздъ партійный ческихъ Нѣмцѣвъ высказує своє пересвѣдченье, що єднôсть Нѣмцѣвъ въ Чехахъ и свѣдомôсть солидарности съ прочими Нѣмцями монархіи єсть найконечнѣйшою потреббю. Зъѣздъ партійный въ цѣлости годится съ поступованьемъ ческо-нѣмецкихъ послôвъ що до розпорядженя языкового и стверджує, що незадоволенье зъ згаданого розпорядженя не тôлько не зменшилось, але противно все взмагаєся“.

Тую розолюцію принявъ цѣлый збôръ одноголосно. Ôттакъ д-ръ Клиръ промовлявъ за потребою загального нѣмецко-австрійского зъѣзду партійного, щобы утворити для Нѣмцѣвъ розкиненыхъ спорадично межи Славянами именно, одно центральне мѣстце, зъ котрого они оперлибыся славяньскому напорови. Д-ръ Клиръ выразився: „Нѣмцѣ суть одинокимъ елементомъ въ Австріи, удержуючимъ цѣлôсть державну“. Ôтчитану резолюцію взглядомъ скликаня такого загального партійного зъѣзду всѣхъ Нѣмцѣвъ Австріи принявъ зъѣздъ рôвно безъ дебаты. Нарештѣ д-ръ Шлезингеръ здававъ справу зъ резолюціи дотычно нѣмецкого товариства школьного. Ôнъ представивъ, що таке товариство школьне єсть конечне при утиску нѣмецкого елементу въ школьництвѣ въ Галичинѣ, Уграхъ и Чехахъ. Зъѣздъ и тую резолюцію принявъ одноголосно.

(Рада державна) має бути скликана на 22. н. с. листопада.

(Угорскѝ дѣла.) Угорскій министеръ финансôвъ гр. Сапари предложивъ дня 4. с. м. въ угорскôмъ соймѣ финансове експозе о буджетѣ на р. 1881. Недобôръ выноситъ 24·76 миліонôвъ зр. и перевысшає недобôръ за сей рôкъ майже о пôвъ миліона. Такъ отже финансовѝ недоборы Угорщины не зменшаются, а ростутъ зъ року на рôкъ. Межи выдатками побôльшено позицію спôльныхъ выдаткôвъ о 2 мил. головно въ буджетѣ войсковôмъ. Замѣтити належитъ, що доси значна часть выдаткôвъ покрывается спродажію державныхъ дôбръ. Угорщина має державныхъ дôбръ вартости 68 миліонôвъ; доси спродано за 18 миліонôвъ, теперь замѣряє министеръ продати за 30 миліонôвъ дôбръ, такъ що лишится єще тôлько 30 мил. Финансове положенье Угорщины єсть отже дуже сумне тымъ бôльше, що нема надѣи, щобы якъ выдвигнутися зъ сего положеня. Шукати причины взросту дефициту лише въ побôльшеню выдаткôвъ на войско, значитъ запôзнавати иншѝ далеко важнѣйшѝ причины. Сумный станъ угорскихъ финансôвъ єсть въ великôй части наслѣдствомъ злои господарки державнои, котрои правительство не хоче а властиво не може усунути по тôй простôй причинѣ, що тымъ утратилобы свою популярнôсть у тои масы сатранôвъ, котрѝ набиваютъ свои кишенѣ при такôй господарцѣ. Мин. Сапари въ елигичнôмъ тонѣ згадавъ о взростаючôй силѣ скрайнои лѣвицѣ и ôтозвався, щобы партія либеральна зъорганизовалася и позыскала для себе всѣ елемента, котрѝ стоятъ на однôй основѣ с. є. узнаютъ звязь съ Австріею. Чи однакожь така реорганизація партіи теперь правительственнои удасться, — се єсть власне головне пытанье.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Маємо передъ собою ôтзывы россійскихъ газетъ и журналôвъ о обвѣщенôй програмѣ гр. Льорисъ-Меликова. Они вповнѣ стверджаютъ нашѝ погляды высказанѝ въ тôмъ предметѣ въ попереднôмъ ч-лѣ. Оказуєся дѣйстно, що гр. Льорисъ-Меликови ходило не такъ о програму реформъ, якъ о тоє, щобы приказати редакторамъ, обходитись бôльше осторожно и мовчаливо. Ось що пише журналъ: „Отечественныя Записки“: „Министеръ внутрѣшныхъ справъ прикликавъ до себе редакторôвъ съ специяльною цѣлію розъяснити имъ, щобы они не пôдбурювали на дармо прилюдной опиніи вступаючися за необходимостію втягнути соспôльнôсть до участи въ законодавствѣ и управѣ, чи то въ формѣ репрезентативныхъ зборôвъ европейскихъ (парляментôвъ), чи то въ формѣ бувшихъ давныхъ земскихъ соборôвъ, — що на ничого подôбного не заносится и що єму с. є. гр. Льорисъ Меликови подôбнѝ „мечтательныя разглагольствія прессы“ тымъ бôльше немилѝ, що на дармо розбудженѝ ними надѣи въ соспôльности навязуются до єго имени, хоть ôнъ не тôлько не одержавъ до такихъ реформъ ніякихъ повномочій, але й самъ лично имъ противный будучи того пересвѣдченя, що теперь головна задача въ тôмъ, щобы надати потрѣбну силу вже существуючимъ порядкамъ“. Се заявленье гр. Л. Меликова дуже добре поясняє цѣле теперѣшне положенье въ Россіи. Не тôлько жаданье конституціи, але й жаданье якихъ нибудь новыхъ реформъ „не сообразныхъ съ послѣдными учрежденіями старого порядка“ єсть пôсля автентичныхъ слôвъ гр. Л. Меликова „мечтательнымъ разлагольствованіемъ“. Застановившись надъ тою програмою гр. Меликова мимо волѣ насуваєся пытанье, чи не забераєся бувшій управитель верховнои комисіи а теперѣшный министеръ внутрѣшныхъ справъ до Сизифовои роботы? Тажь всѣ усилія всѣхъ попередникôвъ гр. Льорисъ-Меликова змѣряли именно й до того, щобы „старымъ порядкамъ надати потрѣбну силу“ и щобы жаданье всеи россійскои соспôльности и всѣхъ народôвъ европейскои Россіи „сообразить и згармонизовать съ послѣдными учрежденіями стараго порядка“, а єсли тоє не удалось ни гр. Толстому, ни ген. Гуркови, ни навѣть самому гр. Л. Меликови, то чиж [illegible] выйде добра для Россіи зъ нового заявленя, що тая робота повороту до старого порядку на ново розпочинаєся? Мы скажемо єще бôльше. Доси колысалася переважна часть россійскои соспôльности въ надѣяхъ на реформы и то доволѣ широкѝ реформы гр. Льорисъ-Меликова и ôнъ самъ розсылавъ въ Европу вѣсти о замѣреныхъ великихъ реформахъ. Тая переважна часть росс. соспôльности ôтвернулась задля тыхъ надѣй ôтъ нигилистичнои агитаціи и тôлько для того притихла тая агитація на якійсь часъ. Колижь теперь росс. соспôльнôсть почула зъ устъ самого гр. Л. Меликова, що тіи надѣи були лише мрѣями — „мечтательнымъ розглагольствованіемъ“, то можна дуже сомнѣватися, чи теперь удасться гр. Льорисъ-Меликови „надати потрѣбну силу вже дотеперь существуючимъ порядкамъ“, такъ якъ головне пытанье власне въ тôмъ почиває, для чогожь тіи порядки, єсли они такъ добрѝ, не маютъ потрѣбнои силы и чи вырôвнає сила гр. Л. Меликова безсильности тыхъ порядкôвъ? Мы можемо собѣ представити, якъ сильно розчарувалася россійска соспôльнôсть такимъ категоричнымъ заявленьемъ. Мы вже не говоримо о Русинахъ жіючихъ въ Россіи або о Полякахъ, для котрыхъ пытанье реформъ, єсть заразомъ пытаньемъ житя и розвою народности, — мы говоримо тутъ о самôй великорускôй соспôльности, котра разъ вразъ въ своихъ часописяхъ толкувала о здряхлѣлости и „несостоятельности“ тогожь самого старого порядку, за котрого пôддержанье береся на ново гр. Меликовъ, котрои цвѣтъ интелигенціи кôлька мѣсяцѣвъ назадъ на Пушкиновскôмъ празнику такъ горячо вступався не тôлько за наданьемъ свободы Россіи, але й за тымъ, що Россія понесе свою свободу єще й другимъ народамъ? Якжежь то пріймe тая великоруска интелигенція въ своимъ серци заявленье, що все тоє була лише „мечта и илюзія“? Тожь не безъ терпкои ироніи пише лаконично „Голосъ“: „Важно при тôмъ, що область „илюзій“ означена съ достаточною ясностію. Редакціямъ категорично заявлено, якѝ „илюзіи“ уважаются теперь найшкодливѣйшими“. Всѣ россійскѝ газеты, боячись очевидно высказати явно свôй судъ о новôй програмѣ гр. Меликова, высказуются о нѣй менше бôльше тыми лаконичными словами: „однѝ найдутъ тую програму дуже недостаточною, другѝ скажутъ, що всежь таки бодай що небудь зробится для приготовленя новыхъ реформъ“. Гдеякѝ газеты вже й застановляются надъ тымъ, що значитъ дати „потрѣбну силу дотеперь вже существуючимъ порядкамъ“. И такъ „Новости“ обговорюютъ одну зъ важнѣйшихъ реформъ, якѝ пôдносилися доси часописями, а котра теперь належитъ тожь до ряду „илюзій“, — именно свободу печати. Єсли знову має надатися „потрѣбна сила дотеперь существуючимъ порядкамъ“, то конечно до ряду тыхъ порядкôвъ належатъ и такъ званѝ „конфиденціональнѝ“ циркуляры выдаванѝ ôтъ часу до часу яко доповненье прасового закона. Щожь выйде зъ того? „Можна смѣло сказати — пишутъ „Новости“ — що пôсля теперѣшного прасового закона и тыхъ „конфиденціональныхъ“ циркулярôвъ кождый нумеръ першои-лѣпшои газеты єсть чистымъ переступствомъ зачавши ôтъ заголовка а закôнчивши на пôдписи редактора. И такъ до офиціяльно затвердженого заголовка газеты додано злишне слово: литературна, економична, або яке инше, а се пôсля згаданыхъ законôвъ заборонено. Въ оголошеню передплаты починено гдеякѝ облегченя для пренумерантôвъ, — а се тожь заборонено. Въ передовôй статіи фигуруютъ недозволенѝ выводы о францускo-россійскôмъ союзѣ або о ретроградной политицѣ кн. Бисмарка — и се переступство! Въ хроницѣ наводятся уступы зъ „Русской Старины“ (мѣсячникъ посвященый исторіи. *Пр. Р. Д.*) — и сего не можна, бо газета входитъ въ категорію специяльныхъ журналôвъ. Въ рубрицѣ „провинціональна почта“ напечатаный текстъ колективнои петиціи московскихъ студентôвъ врученои п. министрови просвѣты,— не можна, переступство! Въ ôтдѣлѣ анонсôвъ напечатана реклама о „мальцъ-экстрактѣ“ Гоффа — и сего не можна, бо печатанье тыхъ рекламъ перенявъ инспекторъ типографій и т. д. Все тоє єсть переступствомъ и може потягнути за собою дуже серіознѝ и тяжкѝ кары. Мы нарочно выбрали самѝ дрôбнѝ случаѣ. А щожь сказати о важнѣйшихъ?! О нихъ теперь при установившôйся взглядной „свободѣ печати“ навѣть не можна говорити. Скажемо тôлько, що якбы „главное управленіе по дѣламъ печати“ (цензура) було задумало въ послѣдныхъ трехъ мѣсяцяхъ руководитися „съ належною силою“ прасовымъ закономъ и тыми сотнями „конвенціональныхъ“ циркулярôвъ, то нынѣ въ цѣлôй Россіи не булобы ни однои газеты, и поле россійскои печати представлялобы такъ сказати, tabulam rasam“. Щожь теперь станеся, єсли гр. Льорисъ-Меликовъ схоче и тутъ надати „потрѣбну силу дотеперь существующимъ порядкамъ?“ Т[illegible] дармо починаютъ россійскѝ газеты на ново згадувати о „злобѣ дня“.

Зъ Украины доходятъ сумнѝ вѣсти. „Нашôй Украинѣ — пише *Одесскій Вѣстникъ*, грозитъ страшне нещастье — голодъ. Збôжа понищивъ жукъ, сѣно не уродило, баштаны посохли, на все неурожай, овочѣвъ совсѣмъ не було. Тяжка надходитъ зима; грошій не ма, хлѣба не ма, худобы ничимъ кормити, та и топити не ма чимъ, бо й соломы — сего головного палива нашого — не ма сего року. Мужики говорятъ: „Отъ коли вже конець прійшовъ: дѣти вымерли ôтъ обкладокъ (дифтеріи), неврожай та жукъ такъ зробили, що не тôлько ѣсти, а й топить ничимъ, на все неврожай, на все дорого, а грошѣ где хочь бери на подушне! Десь самъ Господь ôтступився ôтъ насъ“. Такѝ сумнѝ вѣсти надôйшли вже зъ Полтавскои и Екатеринославскои губерніи, а здаєся и въ другихъ губерніяхъ не лучше. Селяне вже теперь кормлятся грисомъ (80 коп. за пудъ грису), або покидаютъ хаты и йдутъ просити ласкавого хлѣба. Въ селѣ Кривôмъ Розѣ стоитъ вже 150 хатъ пустками. Всѣ наслѣдства голоду, якъ крадѣжь и т. д. — проявляются въ широкихъ розмѣрахъ. До того всего правительство забираєся стягати податки съ цѣлою строгостію!

Туреччина. Справа чорногорско-турецка знову вôйшла въ стадіюмъ переговорôвъ и демонстраційна фльота якъ стояла такъ стоитъ безчинно, хиба тôлько съ тою рôжницею, що впередъ стояла въ портѣ Гравозы а теперь задля бôльшои догôдности перенеслась въ пристань Боко-ди-Катаро. Порта вручила дня 4. жовтня ноту амбасадорамъ, въ котрôй заявляє, що улягаючи натискови державъ рѣшилась увôйти съ державами въ угоду взглядомъ всѣхъ залягаючихъ пытань. А именно правительство турецке постараєся наклонити Альбанцѣвъ до ôтступленя Дульциня Чорногорѣ пôдъ условіемъ, що буде занехана демонстрація морска и удержане status quo на всхôдъ скодарского озера. Остаточне управильненье справы чорногорскои послѣдує пôзнѣйше. Що до справы греческои Порта предкладає граничну линію, починаючуся на пôвночи ôтъ Волью, а идучу на полудне ôтъ Лариссы, Мецова и Янины ажь до горла рѣки Арта. Дотычно реформъ въ Арменіи Порта обѣцює перевести ихъ въ протягу трехъ мѣсяцѣвъ. Реформы европ. Турціи зôстанутъ такожь переведенѝ, о скôлько на тоє цѣлôсть державы позволитъ. Яко условіе приступленя до всѣхъ тыхъ реформъ предкладає Порта занеханье демонстраціи фльотъ.

Тоє предложенье Турціи приняли державы а именно Англія съ великимъ негодованьемъ. Всѣ дуже добре пôзналися на хитрости Порты, котра вѣрна своѣй повсечаснôй политицѣ зволѣканя и симъ разомъ хоче отуманити Европу. Державы чекаютъ на предложенье ôтповѣди Портѣ на єи послѣдну ноту, котру то ôтповѣдь має зредаговати и предложити державамъ Англія. Взѣ згôдно удержуютъ, що ôтповѣдь буде ôтмовна.

Италія. Въ Италіи знову живѣйше розгорѣлася борба межи принципомъ монархичнымъ а републиканьскимъ. Старый Гарибальди горячій приклонникъ републиканьского принципу вступивъ до акціи противъ правительства. Ото передъ кôлькома днями опустивъ ôнъ островъ Капреру и прибувъ кораблемъ съ старыми своими товаришами до Генуи. Гарибальди и на островѣ Капрера не сидѣвъ спокôйно, все ôтъ часу до часу посылавъ до Италіи листы и посланія, въ котрыхъ безъ боязни и остро выступавъ чи противъ короля, чи противъ министерства. До такихъ посланій правительство италійске вже навыкло и не потягало до отвѣчательности чоловѣка, котрого имя сталося предметомъ національного культу, бо оно тѣсно, нерозлучно звязане съ ôтродженьемъ Италіи. Ни правительство отже ни поодинокѝ люде не можутъ обходитись съ Гарибальдемъ якъ съ простымъ обывателемъ державы — Гарибальди de facto стоитъ въ очахъ Италіянцѣвъ понадъ правительствомъ и єго особа мовбы короля якого єсть нетыкальна. Коли минувшого року одинъ италійскій журналистъ написавъ брошуру противъ Гарибальдіого, зôставъ за свою ôтвагу замордованый штилетомъ. Кто поручитъ, чи така сама доля не стрѣтилабъ и прокуратора державного, котрый ôтважившися внести актъ обвиненя противъ народного героя, любимця, за образу короля або за взбуренье публичного супокою. Такъ отже боялось правительство Гарибальдого, коли ôнъ сидѣвъ на Капрерѣ, але никто и не думавъ о тôмъ, що старець Гарибальди опуститъ коли островъ и прибуде до Италіи. Ажь ось зъявляєся ôнъ въ Генуи. Цѣль єго подорожи докладно не звѣстна, але безпосередна єи причина дуже добре звѣстна. Гарибальди обурився, що єго зятя, генерала Канціо вкинено до вязницѣ за полиційне переступство. На вѣсть съ своимъ сыномъ зятя [illegible] достойнѣство депутованого, бо, якъ писавъ въ своѣмъ листѣ, не хоче брати участи въ тѣлѣ законодательнôмъ такои державы, „где тôлько Єзуиты та вороги державнѝ маютъ правну охорону, а где права правого обывателя державы топчутся ногами“. Але Гарибальди не попереставъ на тôмъ листѣ, ôнъ задумавъ єще бôльше покарати италійске правительство и пріѣхавъ лично до Генуи, где зять єго ôтсиджує кару въ арештѣ. Правительство не тôлько обавляєся того, що Гарибальди зажадає увôльненя зятя, але боится єще чогось бôльше, а именно, щобы Гарибальди не сказавъ слово народови Генуеньскому и щобы тойже не выдеръ силою-мôцею зятя старого, обожаемого рицаря зъ вязницѣ. Не диво про тоє, що правительство узнало потрѣбнымъ вскрѣпити гарнизонъ въ Генуи, въ мѣстци, где Гарибальди може бôльше якъ всюда любленый и почитаный. До непорядкôвъ моглобы отже дуже легко прійти и министерство въ клопотѣ, що дѣяти на случай непорядкôвъ, чи уступити передъ Гарибальдимъ, чи потягнути єго до отвѣчательности. Въ першôмъ выпадку правительство показалобыся слабымъ, въ другôмъ кабинетъ Кайроліого засудивбыся на упадокъ. Не диво отже, що правительство радо, щобы Гарибальди вертавъ якъ найскорше назадъ на Капреру, та щобы не ôтбувавъ тріюмфальнои подорожи по другихъ мѣстахъ Италіи.

Цѣла тая справа кидає ярке свѣтло на ôтношенье межи италійскими републиканцями а правительствомъ монархичнои Италіи. Италійске правительство, котре на кождый случай въ великôй части завдячує Гарибальдому сполученье и вызволенье Италіи, довгій часъ не тôлько толеровало рухъ, котрому предводивъ и предводитъ Гарибальди, але само навѣть спріяло розростови товариства „Italia irredente“, котре зъ однои стороны стремитъ до вызволеня невызволеныхъ єще „частій Италіи“ (Тріестъ, полудневый Тироль, Ницца и Сабавдія), але зъ другои стороны єсть наскрôзь републиканьске. Теперь, коли дѣятельнôсть републиканцѣвъ пôдъ могучимъ проводомъ Гарибальдого на ново починає объявлятися съ великою силою, правительство съ страхомъ хапаєся до средствъ насильныхъ, але чи трохи не запôзно? Идею републиканьску въ Италіи пôдсычує такожь и италійскій шовинизмъ, що въ кождôмъ случаю каже сомнѣватися о успѣшности замѣрôвъ правительства.

НОВИНКИ.

— На сегодня рано о 9. год. вызначено було **засѣданье комисіи для ухвалы статутôвъ вдовично-сиротиньского фонда**, котрѝ мають бути предложенѝ загальному зборови ôтпоручникôвъ деканальныхъ. На тоє засѣданье завôзвано кромѣ всѣхъ членôвъ капитулы и позамѣстцевыхъ членôвъ комисіи єще п.п. сов. Децыкевича, яко правительственного комисаря, и адвокатôвъ д-ра Горецкого и д-ра Яминьского.

— Загальнй зборы **фил. „Просвѣты“ въ Золочевѣ** ôтбудутся 20 жовтня (1 н. с. падолиста).

— **Першій загальный збôръ** членôвъ тов. „Руска Бурса“ въ Бережанахъ ôтбудеся 13 н. с. жовтня о 3. год. по пол. въ сали рады громадскои. Дневный порядокъ: справозданье комитету — выбôръ Выдѣлу — внесеня. М. Глебовицкій, предсѣд.

— **Въ Перемышли** мае бути утворена филія австр. національного Банку.

— До принятя **въ львôвске духовне сѣменище** на першій рôкъ богословія зголосилося 60 убѣгателѣвъ, принято однакожь тôлько 22 питомцѣвъ и 5 екстернистôвъ. Принятй яко питомцѣ пп.: 1) Ник. Демчишинъ, 2) Вл. Сойка, 3) Мих. Свѣтенькій, 4) Стеф. Высочаньскій, 5) Дим. Розлуцкій, 6) Романъ Яросевичь, 7) Вл. Громницкій, 8) Теодоръ Мурзакъ, 9) Ив. Устіяновичь, 10) Евг. Петрушевичь, 11) Мих. Киршакъ, 12) Ник. Левицкій, 13) Мих. Левицкій, 14) Ник. Поджарко, 15) Іосифъ Мончаловскій, 16) Мих. Єднакій, 17) Миронъ Буглевичь, 18) Ал. Левицкій, 19) Анатоль Луцыкъ, 20) Клим. Роснецкій, 21) Вл. Поховскій и 22) Корн. Сеникъ. На екстерну принятй пп.: 1) Григ. Рыбчакъ, 2) Иляр. Пачовскій, 3) Дим. Хоминъ, 4) Петро Крыпякевичь 5) Вас. Мовчко.

— **Новый Канёвскій — графъ Дрогоєвскій.** Во Львовѣ стався передъ кôлькома днями случай, котрый дуже обуривъ жительство Львова. До каменицѣ Штроменгера при ул. Кароля-Людвика прійшовъ на подвôрье невидющій катаринкарь и почавъ грати. На другôмъ же поверсѣ каменицѣ „золота молодѣжь“ грала въ карты. Катаринка — инструментъ занадто вже демократичный и паньскй уха єго не зносятъ, тымъ бôльше пôдъ часъ такои аристократичнои гры, якъ гра въ карты. Одинъ зъ грачѣвъ розказавъ катаринкареви сейчасъ забиратися, але катаринкарь, котрому якось щастилось на тôмъ подвôрю, гравъ дальше. Я. Дроговъ зъ тои золотои молодѣжи, гр. съ холодною кровію до своихъ 4 року, каже „я єго застрѣлю“. Товаришѣ очевидно ничого противъ тому не мали, бо гр. Дрог. взявъ т. зв. „вѣтрôвку“ (Luftpistole) и зъ ôкна выцѣливъ въ голову катаринкареви. Тымчасомъ на подвôрю и въ каменици всѣ здивовалися: що за чудо, що катаринка середъ нуты урвала, що катаринкарь захитався и повалився на камѣнье. По хвили остовпѣня бачутъ: катаринкареви зъ головы кровь жбухомъ лльеся а такожь бачутъ: збѣгае на подвôрье якійсь паничь и втискаючи 5 зр. жѣнцѣ слѣпого катаринкаря, котра свого мужа провадила, розказує, щобы якъ найскорше забералися съ катаринкою. Ну, за кульку въ голову 5 зр. — то не зле оплачено але що зъ того, коли катаринкареви голова пôдплыла на плытахъ кровію и люде побѣгли вже до полиціи и спровадили полиціянôвъ и комисаря. Комисарь розвѣдавши, що и якъ, потрудився до „ясного“ панича графа Дрог. и проказавъ єму звычайну формулку: „Въ имени права арештую!“ Така зухвалôсть п. комисаря мусѣла уразити товаришѣвъ ясного графа и они запротестовали: „Якъ то, пана графа „свѣтъ“ знае, якъ можна єго арештовати?!“ Але комисарь таки арештовавъ графа а коли єго провадивъ на полицію, ôнъ съ графôвскою повагою закричавъ: „Добре, я иду, але берѣтъ и єго (катаринкаря)!“ (Се значило: тамъ покажеся, кто виненъ, чи я, чи ôнъ.) На другій день урядова „Gaz. Lwow.“ донесла въ полиційныхъ вѣдомостяхъ, що чорезъ неосторожнôсть гр. Д. пострѣливъ въ голову катаринкаря. Мы скажемо съ Dzien. pol.: „знаемо, о що урядовôй Gaz. Lwow. иде!“ Зъ неосторожности можна стрѣлити сидячи въ комнатѣ другого поверха катаринкареви на подвôрю въ саму голову! Черезъ неосторожнôсть мôгъ бувъ застрѣлити котрого свого картяного партнера, але не катаринкаря! Dzien. pol. постарався о докладнй информаціи о гр. Дрог. и довѣдався, що се не першій разъ доказавъ ôнъ своеи рицарскости вѣтрôвкою. Гр. Дрог. выстрѣлювавъ людямъ шибы, одному панови пролетѣла кулька по при саме лице, другому старцеви понадъ капелюхъ, що властитель каменицѣ зъ тои причины вымовлявъ єму мешканье а кôлька разôвъ дѣло и до полиціи доходило, але все якось графови уходило... Мы дивуемось, длячого, коли рѣчь вже о власти опиралась, не потягнено графа до отвѣчательности за посѣданье такого скрытоубійчого оружія якъ Luftpistole, котре предсѣ не єсть що инше, якъ заборонена закономъ Windbüchse? Не знаемо, якъ теперѣшна справа гр. Дрогоєвского скôнчится, довѣдуемось тôлько, що полиція передала єго судови а судъ по переслуханю выпустивъ, вѣроятно, на вольну стопу.

— **Именованя учительскй.** Рада школьна именовала тымчасового учителя етат. школы въ Бабуховѣ, Николая Остаповича, дѣйстнымъ учителемъ тамже.

— Звѣстный композиторъ **Офенбахъ умеръ** въ Парижи.

— **Тютюну** тôлько найлучшй сорты подорожѣли а гдеякй зъ нихъ навѣть дуже значно. Такъ н. пр. „киръ“ подорожѣвъ зъ 92 кр. на 3 зр. 50 кр. а зъ 1 зр. 5 кр. на 4 зр.; „сераглiо“ зъ 83 кр. на 1 зр. 5 кр., „суперфайнъ“ зъ 6 зр. 50 кр. на 8 зр. и т. д.

— **Дальшй жертвы на Бурсу филіи „Просвѣты“ въ Золочевѣ.** Въ Пôдгôрцяхъ (въ монастыри ОО. Василіянъ дня 10 м. м. вплынули: жертвы по церквѣ 7 зр. 92½ кр., о. Осмѣловскій игуменъ 2 зр. 15 кр., о. Корчиньскій Петро 50 кр., о. І. Цегельскій зъ Сассова 1 зр. Въ Питричахъ дня 20 м. м.: жертвы по церквѣ 6 зр. 37 кр., о. Корчиньскій Александръ зъ Сассова 1 зр., о. Струминьскій зъ Скварявы 50 кр., о. Дорожиньскій зъ Берлина 1 зр., панѣ О. Дорожиньска зъ Берлина 1 зр., о. Танячкевичь зъ Закомара 1 зр., п. Блонеровичь кандидатъ нотар. зъ Бродôвъ 1 зр., дрôбнй датки ôтъ ч. гостій 5 зр. — Жертвы зôбранй въ церквѣ въ Краснôмъ дня 1 серпня 1880 5 зр. 73 кр., о. Матковскій 1 зр., дрôбнй датки 1 зр., въ церквѣ Олеськôй 8 зр. 11 кр., въ церквѣ Пôдлыскôй 3 зр. 2 кр., въ Бужку 2 зр. 64 кр. — Всего разомъ 49 зр. 94½ кр.

Ôтъ Выдѣла филіи „Просвѣты“ въ Золочевѣ.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Школьнои Часописи** выйшли вже 2 числа и мѣстятъ въ собѣ кромѣ статій науково-педагогичныхъ, дописи, вѣсти и новины зъ краю, стоячй въ звязи съ нашимъ школьництвомъ, именованя и конкурса учительскй, всячину, библіографію и т. д. Головнѣйшй статіи въ 1 числѣ: Учителѣ и ихъ вліянье, Якъ учити въ першôй клясѣ дѣти, котрй зачали ходити до школы? — въ 2 числѣ: Чи належитъ при выхованю дѣтей уживати кары тѣлесной, чи нѣ? Продовженье статіи: Якъ учити въ першôй клясѣ дѣти; краева конференція учительска съ Зальцбургу, и т. д. Перше число выйшло въ ар.

— Въ россійскôмъ тѣатрѣ въ Одесѣ ôтбуваются малорускй представленя. Межи штуками представлеными съ великимъ поводженьемъ находимъ загально звѣстнй и любимй творы драматичнй Шевченка (Назаръ Стодоля), Котляревского (Наталка Полтавка), Основяненка (Сватанье на Гончарѣвцѣ) и другй у насъ еще не знанй.

— Зъ печатнѣ „Ставропигійского Института“ выйшла брошура посвящена памяти недавного цѣсарского посѣщеня „Народного Дому“ пôдъ заг. **„Єго ц. и к. Величество Францъ-Іосифъ I. въ „Народномъ Домѣ“** дня 2. (14.) вересня 1880 г. Подалъ А. Н. Щербанъ. 1880. Львовъ“. 8-ка стор. 22.

ГОСПОДАРСТВО и ТОРГОВЛЯ.

— **Львôвскій межинародный торгъ збожевый** зôставъ дня 4 с. м. ôткрытый съ сали ратушевôй въ присутности Намѣстника и маршалка краевого. Въ сали було до 500 купцѣвъ и продуцентôвъ. Предсѣдатель комисіи збожевого торгу, Августиновичь выразивъ въ привѣтнôй промовѣ надѣю, що во Львовѣ заложится съ часомъ сталый складъ збôжа. Справозданье жнивъ зъ р. 1880 констатує, що въ всхôднôй Галичинѣ жнива пшеницѣ сего року щасливѣйшй якъ минувшого, бо сегорôчна продукція пшеницѣ выноситъ 3,166.278 гектолитрôвъ о 651,577 гектл. бôльше якъ мин. р. Жито мимо неспріяючои погоды доло лучшій результатъ. Пересѣчный выдатокъ жита: 11 гектол. зъ гектару. Всего жита въ всхôдн. Галич. дали сегорôчнй жнива 3,653.100 гектл. о 225.104 бôльше якъ минувш. р. Ячмѣнь сего року такожь належитъ до лучшихъ. Овесъ давъ добрй жнива, всего 8,479.318 гектл. майже 2 миліоны бôльше якъ мин. р. Що же до жнивъ гречки, гороху и бобу то не можна назвати ихъ добрыми. Кокорудза и бараболя, о кôлько вѣсти зъ вересня свѣдчатъ, добрй.

Дня 5 с. м. о год. 2. по пол. зôставъ торгъ замкненый. Пôсля записокъ секретаріяту продано въ двохъ дняхъ: 20.035 мѣхôвъ (мѣхъ = 100 кильогр.) пшеницѣ, 6.900 жита, 950 ячменю, 1240 гороху, 650 рѣпаку, 150 лнянки, 800 кокорудзы, 800 муки, 100 ôвса, 100 проса, и 1800 ведеръ оковиты, Пересѣчнй **цѣны:** пшениця 10½ жито 9½, ячмѣнь 7, горохъ 10, рѣпакъ 1,½, снянка 10, оковита 13½, кокорудза 6¼, мука житна 15½, овесъ 5½, просо 6 зр. Продано отже пшеницѣ за 210.367 зр., жита за 65.550, ячменю за 6.650, гороху. за 12.400, рѣпаку за 7.475, лнянки за 1.500, оковиты за 24.300, кокорудзы за 5.000, муки за 3.100, ôвса за 550, проса за 600. Загальна трансакція выноситъ 337.392 зр. Много заключеныхъ интересôвъ крôмъ того не зголошено до секретаріяту. Менше бôльше продано 40.000 мѣхôвъ збôжа (400 вагонôвъ по 100 мѣхôвъ въ одинъ вагонъ). Найбôльше закуплено до Шлезка, Моравы, Чехъ и южнои Нѣмеччины. Великій попытъ бувъ за плодали струковыми. На хмѣль не було попыту.

Рôвночасно съ торгомъ збожовымъ ôтбулась и выстава хмелю краевого. Срѣбный медаль одержавъ межи иншими о. Клемен. Дзеровичь зъ Топорова.

Обвѣщенье.

Комитетъ Бурсы филіи „Просвѣты“ въ Золочевѣ завѣдомляе всѣхъ П. Т. членôвъ, що дня 20. вересня (1. падолиста) 1880. ôтбудутся въ Золочевѣ въ сали Рады повѣтовои загальнй зборы съ слѣдуючимъ порядкомъ дневнымъ: 1. Справозданье комитету. 2. Провѣренье касы. 3. Змѣна гдеякихъ постановъ статута товариства. 4. Внески и интерпеляціи членôвъ. 5. Выбôръ комитета на рôкъ 1880/81.

Звертаючи увагу Вп. членôвъ на се, що на порядку дневнôмъ поставлено змѣну статутôвъ и що до комплета зборôвъ доконечна присутнôсть що найменше 20 членôвъ, комитетъ надѣеся, що ВП. члены на тіи зборы якъ найчисленнѣйше являтся.

Ôтъ комитету Бурсы филіи „Просвѣты.“

Въ Золочевѣ дня 17. (29.) вересня 1880.

Константинъ Телишевскій, секретарь. *Сидоръ Езерскій*, голова.

Оповѣстка.

Выдѣлъ академичного руского товариства **„Дружній Лихварь“** мае честь повѣдомити Вп. Академикôвъ-Русинôвъ, що вписы до тогожь товариства ôтбуваются щоденно рано ôтъ год. 10—1 въ льокали товариства „Просвѣта“ при ул. Краковскôй ч. 14.

Ôтъ Выдѣлу „Дружного Лихваря“.

Чайковскій, предсѣдатель.

ПОДЯКА.

Комитетъ першого загального збору рускихъ академикôвъ мае честь подякувати п-ѣ Т. Романовичь, директорцѣ руско-народного театру за ласкаве ôтступленье своего забудованя на ôтбутье збору а п. М. Бѣлоусови за ôтступленье своихъ комнатъ на помѣщенье академикôвъ.

За комитетъ: Ярославъ Окуневскій.

Подяка.

Вже на першу ôтозву комитета бурсы им. св. о. Николая въ Золочевѣ поспѣшивъ одинъ зъ першихъ: Достохвальный институтъ „Народный Дôмъ“ съ одноразовою запомогою въ высотѣ 50 зр. а. в. для згаданои бурсы. Протое Выдѣлъ тоиже бурсы уконституовавшися уважае своимъ обовязкомъ сей благородный даръ института „Народный Дôмъ“ подати до прилюдной вѣдомости а заразомъ и зложити свою искреннѣйшу подяку съ тимъ увѣреньемъ, що Выдѣлъ всѣма силами буде старатися зъ великои своеи задачи совѣстно вывязатися.

При случаю упрашае такожь выдѣлъ тыхъ Панôвъ, котрй власноручно вписалися въ члены бурсы, о надôсланье якъ найскорше членьскои вкладки. „Bis dat qui cito dat.“

Ôтъ Выд. Братства и бурсы им. св. о. Николая.

Въ Золочевѣ дня 22. вересня 1880.

Конкурсъ

на уряджуванье рускихъ драматичныхъ представлень.

Выдѣлъ „Рускои Бесѣды“ у Львовѣ намѣряючи якъ до теперь такъ и на будучнôсть займатися справами руского народного театру взывае всѣхъ желаючихъ за спôвудѣломъ и пôдмогою згаданого Выдѣлу уряджувати ôтъ 1 сѣчня 1881 до 31 грудня 1881 у Львовѣ и по за Львовомъ въ Галичинѣ рускй драматичнй представленя, щобы взглядомъ такого уряджуваня представлень свои оферты выдѣлови „Рускои Бесѣды“ у Львовѣ (улиця Краковска ч. 14 I поверхъ) найпôзнѣйше до дня 3. (15 лат.) падолиста с. р. надôслали.

Въ тôй офертѣ маютъ бути означенй:

1) Имя крестне и родове и мѣстце пробуваня оферента.

2) Число представлень, котрй ôнъ въ приближеню въ означенôмъ часѣ (ôтъ 1 сѣчня до 31 грудня 1881 р.) намѣряе урядити съ примѣткою, кôлько зъ тыхъ представлень мае припасти на Львôвъ, и съ выказомъ силъ артистичныхъ, при якихъ представленя ôтбувалибыся, а такожь и репертоару, якій референтъ посѣдае.

3) Пôдмога, якои оферентъ ôтъ „Рускои Бесѣды“ жадае.

Поодинокй точки контракту означатся пôзнѣйше межи Выдѣломъ и оферентомъ, котрого оферта принятою буде.

Прочй рускй газеты просимъ о ласкаве повторенье нынѣшного конкурса.

Львôвъ дня 8 жовтня 1880.

(1—3) Выдѣлъ „Рускои Бесѣды“.

Конкурсъ

на творы драматичнй.

Въ мысль рѣшеня выдѣлу „Рускои Бесѣды“ у Львовѣ розписуеся симъ конкурсъ на творы драматичнй (трагедіи, драмы, мельодрамы, комедіи), на котрй вызначаеся преміи ôтъ 100—200 злр. а. в. На першôмъ мѣстци стоятъ творы драматичнй народнй, основуючйся отже на исторіи, обычаяхъ, переказахъ, въ загалѣ житю нашого народу. Преміованй творы остаются власностію автора, а „Бесѣда Руска“ позыскуе лишь право представляти ихъ на сценѣ. Но право представленя прислугуе выключно лише „Бесѣдѣ Рускôй“. Кождый авторъ зволитъ тому означити свою працю якимсь осôбнымъ знаменемъ, не пôдписуючи свого имени, а долучаючи тоежь окремо въ опечатанôмъ листѣ и прислати на руки выдѣлу „Рускои Бесѣды“ (Львôвъ улиця Краковска ч. д. 14) найдальше до 1 липня 1881.

Взоровй переводы писателѣвъ заграничныхъ, великорускихъ, нѣмецкихъ, францускихъ и иншихъ, рôвножь преміюются.

Прочй рускй газеты просимъ о ласкаве повторенье нынѣшного конкурса.

Ôтъ выдѣлу „Рускои Бесѣды“.

Львôвъ 1 жовтня 1880. (1—3)

Курсъ львôвскій зъ дня 7. л. жовтня 1880.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	274 —	277 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	163 —	166 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	296 —	300 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97 —	98 —
„ „ „ по 4% ав.	91 30	92 30
„ „ „ по 5% ав. період.	97 —	98 —
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 —	102 —
Листы дов. гал. рust. банку п. 6%	101 50	103 50
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 -	94 -
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	96 75	97 75
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	99 —	100 -
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	100 —	102 —
5. Лосы мѣста Кракова	19 25	21 25
„ „ Станиславова	23 50	25 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 52	5 62
„ цѣсарскій	5 55	5 65
Наполеондоръ	9 35	9 45
Пôвимперіялъ	9 63	9 75
Рубель россійскій срѣбный	1 56	1 73
„ „ паперовый	1 20	1 22
100 марокъ нѣмецкихъ	57 85	58 50
Серебро	89 50	100 50

безъ текучого куп. безъ купону

Кто безъ Учителя

по

хоче научитися, най уживае до єго 25-лѣт. досвѣдомъ усовершеныхъ **Оригъ.**-научныхъ листôвъ пôсля методы **Toussaint-Langenscheidt** (29 выд.). **Листы на пробу** à 1 М. для кожд. языка вразъ съ проспектомъ (Перек. почт) записовати ôтъ Langenscheidt'sche Verl.-Bhdlg. Berlin SW., Möckernstr. 133. (1—?)

Поручаю Высокопочт. моимъ Землякамъ

мою ново отворену

РОБÔТНЮ

МУЖЕСКОГО ОДѢНЯ

при ул. Собѣского пôдъ ч. 1. (побôчь торговлѣ Шумана),

где хорошою роботою и добôрною матеріею старатись буду руску Публику **совсѣмъ вдоволити.**

Замовленя пріймаю въ мѣстци и зъ провинціи.

Съ глубокимъ поважаньемъ:

И. Абрысовскій,

3—3 *мужескій кравець во Львовѣ.*

Важне для читаючои П. Т. Публики рускои!

Подаеся до вѣдомости П. Т. Публики рускои, що великій накладъ книги о. **Стефана Качалы:**

Polityka Polaków względem Rusi

такъ симпатично принятои всѣми Русинами и похваленои всею рускою печатію, уже вычерпуеся. Ктобы отже бажавъ набути еще тую важну для выученя исторіи нашого краю книгу, зволитъ поспѣшити съ замовленьемъ або до **Администраціи „Дѣла“** або до книгарнѣ **„Ставропигійского Института“** присылаючи (найлучше переказомъ почтовымъ) цѣну за книгу 1 зр. 50 кр. а за пересылку почтову 10 кр., разомъ — 1 зр. 60 кр. а. в. (5 -?)

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Маркилъ Желехôвскій.** Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.